

Ετήσια Έκθεση
για την
Ποιότητα της
Ανώτατης Εκπαίδευσης
2023

**Εθνική Αρχή
Ανώτατης Εκπαίδευσης**
Hellenic Authority
for Higher Education

Ετήσια Έκθεση
για την
Ποιότητα της
Ανώτατης Εκπαίδευσης
2023

Εθνική Αρχή
Ανώτατης Εκπαίδευσης
Hellenic Authority
for Higher Education

Συντελεστές Ετήσιας Έκθεσης 2023

Γενική επιμέλεια έκδοσης
Καθηγητής Περικλής Α. Μήτκας
Πρόεδρος

**Γενική οργάνωση, επιστημονική επιμέλεια
και συντονισμός ύλης**
Δρ. Χριστίνα Μπέστα, Γενική Διευθύντρια

Τεχνική επιμέλεια
Δρ. Νικόλαος Γεωργιάδης, Προϊστάμενος Διεύθυνσης
Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης

**Συγκέντρωση, επεξεργασία υλικού
συγγραφή κειμένων και γλωσσική επιμέλεια**
Δρ. Λουκάς Ν. Άννινος, εξωτερικός συνεργάτης

Γεωργία Κωστοπούλου, ΜΑ, Προϊσταμένη Τμήματος
Επικοινωνίας και Διοργάνωσης Εκδηλώσεων

Δρ. Παναγιώτης Κώτσιος, εξωτερικός συνεργάτης

© ΕΘΑΑΕ, 2024

Το παρόν έργο αδειοδοτείται υπό τους όρους της άδειας Creative Commons
Αναφορά Δημιουργού – Μη εμπορική Χρήση – Όχι Παράγωγα Έργα 4.0.

Για να δείτε αντίγραφο της άδειας αυτής επισκεφτείτε τον ιστότοπο <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

ΕΘΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αριστείδου 1 & Ευρυπίδου 2 - 105 59 Αθήνα

1ος - 4ος όροφος

T: +30 210 9220944 – W: www.ethaae.gr – E: secretariat@ethaae.gr

Προτεινόμενος τρόπος αναφοράς:

ΕΘΑΑΕ (2024). Ετήσια έκθεση για την ποιότητα της ανώτατης εκπαίδευσης 2023, Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης, Αθήνα.

Η έκθεση είναι διαθέσιμη ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <https://www.ethaae.gr/el/ethaae/etisies-ektheseis-ethaae>

ΑΝΩΤΑΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΘΑΑΕ
(01.01.2023 – 31.12.2023)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Περικλής Α. Μήτσας
Καθηγητής Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Γεώργιος Χρούσος
Ομ. Καθηγητής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών
(έως 4.07.2023)

Χρύσα Κουβελιώτου

Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου George Washington (ΗΠΑ)
(από 10.07.2023)

ΜΕΛΗ

Σπύρος Αναστασιάδης

Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης
(από 24.08.2023)

Γεώργιος Δουκίδης

Καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών
(έως 23.08.2023)

Χρύσα Κουβελιώτου

Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου George Washington (ΗΠΑ)
(έως 9.07.2023)

Ευγενία Μπεζιρτζόγλου

Καθηγήτρια του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης
(από 31.12.2023)

Άγγελος Χανιώτης

Καθηγητής στο Ινστιτούτο Προηγμένων Μελετών (Institute for Advanced Study)
Princeton (ΗΠΑ)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΘΑΑΕ

(01.01.2023 – 31.12.2023)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Περικλής Α. Μήτκας

Καθηγητής του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ

Κωνσταντίνος Μπουραζέλης

Ομ. Καθηγητής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

ΜΕΛΗ

Αναστασιάδης Σπύρος (έως 4.05.2023)

Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης

Γιακουμάκης Εμμανουήλ (από 18.10.2023)

Καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Λυγερού Ζωή

Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Πατρών

Νυχάς Γεώργιος-Ιωάννης (έως 4.5.2023 και από 18.10.2023)

Καθηγητής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών

Στογιαννίδου Αριάδνη

Καθηγήτρια του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Τσαμάκης Δημήτριος

Ομ. Καθηγητής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου

Φουντεδάκη Αικατερίνη

Καθηγήτρια του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Χάλαρης Ιωάννης (έως 4.05.2023)

Καθηγητής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Χαρμανδάρης Βασίλειος (από 18.10.2023)

Καθηγητής του Πανεπιστημίου Κρήτης

Παπαδόπουλος Σεραφείμ (έως 8.7.2023)

Αναπλ. Καθηγητής του Παν. Θεσσαλίας, κοινός εκπρόσωπος των επιμελητηρίων

Γαλανός Γεώργιος (από 20.7.2023)

Επικ. Καθηγητής του Παν. Πειραιώς, κοινός εκπρόσωπος των επιμελητηρίων

Σπυρίδου Ευαγγελία (έως 8.7.2023)

Φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
Εκπρόσωπος φοιτητών από το Μητρώο Φοιτητών της ΕΘΑΑΕ

Αθανασιάδου Ευαγγελία (από 20.7.2023)

Φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας
Εκπρόσωπος φοιτητών από το Μητρώο Φοιτητών της ΕΘΑΑΕ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΗΣ ΕΘΑΑΕ

(01.01.2023 – 31.12.2023)

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

Δρ. Χριστίνα Μπέστα

Προσωπικό

Ζαχαρούλα Αντωνίου	Γεωργία Κωστοπούλου
Αλέξιος Αρβανίτης (έως 13.11.2023)	Δέσποινα Λαζαρίδου (από 20.2.2023)
Λυδία Βέρα (από 20.2.2023)	Ιωάννα Λεράκη
Αντώνιος Βουκαλίδης	Αλέξανδρος Λευθεριώτης
Δρ. Νικόλαος Γεωργιάδης	Δρ. Νεκτάριος Μακρυδάκης
Δρ. Ιωάννα Γκέργκη (σε άδεια άνευ αποδοχών έως 30.6.2023)	Δρ. Εύχαρις Μάσχα (από 6.3.2023)
Βασιλική Γκίνη	Λευκοθέα Παπακώστα
Δρ. Αθανάσιος Γουδόσης	Θεώνη Πετροπούλου
Άρης Θεοδωράκος	Δρ. Δημήτριος Ράπτης
Παρθενόπη Κανού (από 15.2.2023)	Σπυρίδων Ρίζος
Δρ. Ελευθερία Καραγιάννη (έως 1.6.2023)	Χάρης Ροδάκη
Βασιλική Κυριακούση	Κωνσταντίνα Σταυροπούλου
Ερατώ Κωνσταντίνου	Στέλλα Τζουμπάρη
	Αικατερίνη Τσαλίκη (σε απόσπαση από 16.10.2023)

Πρόλογος

Η Ετήσια Έκθεση του 2023 για την Ανώτατη Εκπαίδευση αποσκοπεί να προσφέρει μια ολοκληρωμένη επισκόπηση των εξελίξεων και των προκλήσεων στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Η ανά χείρας έκθεση αντανακλά τη δέσμευση της ΕΘΑΕ να συμβάλλει στη χάραξη εθνικής στρατηγικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση, να προωθεί τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας των ελληνικών ΑΕΙ, να αναδεικνύει τον τεκμηριωμένο διάλογο μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών και να παρέχει εμπειριστατωμένη ενημέρωση της ακαδημαϊκής κοινότητας και της κοινωνίας εν γένει για τα θέματα της ανώτατης εκπαίδευσης.

Η παρούσα έκθεση περιλαμβάνει βασικά στοιχεία και δείκτες για την ανώτατη εκπαίδευση το 2023 στην Ελλάδα και διεθνώς, επιλεγμένα θέματα και αναλύσεις, στοιχεία για την πορεία των πιστοποιήσεων των προγραμμάτων σπουδών και θεματική ανάλυση των εκθέσεων πιστοποίησης του τομέα των επιστημών υγείας, με στόχο να προσφέρει μια ισορροπημένη παρουσίαση σχετικά με τα επιτεύγματα των ελληνικών ΑΕΙ και τους τομείς που απαιτούν περαιτέρω προσοχή και μέριμνα από τα ίδια τα Ιδρύματα και την Πολιτεία. Βασίζεται σε δεδομένα του πληροφοριακού συστήματος της ΕΘΑΕ (ΟΠΕΣΠ) αλλά και σε συνεισφορές των ιδρυμάτων, φορέων συλλογής δεδομένων (ΕΚΤ, ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat κ.λπ.) και άλλων ενδιαφερομένων μερών.

Το 2023, το τοπίο της ανώτατης εκπαίδευσης συνέχισε να εξελίσσεται και να διαμορφώνεται από τις παγκόσμιες τάσεις, τις περιφερειακές προτεραιότητες και τις τοπικές ανάγκες. Οι τεχνολογικές εξελίξεις, οι επιταγές της βιωσιμότητας και η επιδίωξη της συμμετοχικότητας και της εξωστρέφειας αναδεικνύονται ως μοχλοί αλλαγής στο σύγχρονο ακαδημαϊκό περιβάλλον. Τα ιδρύματα σε όλη την Ελλάδα εργάστηκαν, όπως κάθε χρόνο, για να ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις αυτές, επαναπροσδιορίζοντας, όπου απαιτήθηκε, τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες και τις προτεραιότητές τους.

Η διεθνοποίηση αποτέλεσε μία από τις βασικές προτεραιότητες των Πανεπιστημίων τη χρονιά που πέρασε. Τα Ιδρύματα προώθησαν αγγλόφωνα προγράμματα σπουδών, ενίσχυσαν τις συμφωνίες συνεργασίας με ιδρύματα του εξωτερικού και αύξησαν τη συμμετοχή τους στις Συμμαχίες Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων. Με τη συνέχιση των μεταρρυθμίσεων και την ουσιαστική υποστήριξη της εξωστρέφειας, η ελληνική ανώτατη εκπαίδευση έχει τη δυνατότητα να εδραιωθεί στο μέλλον ως πυλώνας αριστείας στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου.

Σε εφαρμογή του ν. 4957/2022, τα ΑΕΙ ίδρυσαν μια σειρά νέων δομών για την αποτελεσματικότερη λειτουργία τους. Σε αυτές περιλαμβάνονται η Μονάδα Στρατηγικού Σχεδιασμού (ΜΣΣ), που συνεργάζεται με την ΜΟΔΙΠ και στοχεύει στην εκπόνηση και παρακολούθηση του στρατηγικού σχεδίου του ιδρύματος, η Μονάδα Υποστήριξης Φοιτητών (ΜΥΦ), που καλύπτει διαφορετικές πτυχές της φοιτητικής ζωής (ακαδημαϊκή, συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη, σύνδεση με αγορά εργασίας, δράσεις ενημέρωσης) και το Κέντρο Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης (ΚΕΔΙΜΑ). Οι νέες δομές απαιτούν πρόσθετο και εξειδικευμένο προσωπικό το οποίο μετά την απόκτηση της σχετικής τεχνογνωσίας πρέπει να παραμείνει στο ίδρυμα. Στο πλαίσιο της ομαλής λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας των μονάδων αυτών, η ΕΘΑΕ συνδράμει, μεταξύ άλλων, με την παροχή κατευθυντηρίων γραμμών για την υλοποίηση σχετικών δράσεων και θεωρεί ότι η Πολιτεία θα στηρίξει από την πλευρά της τη στελέχωση των μονάδων σε κάθε ΑΕΙ.

Στον χάρτη των πιστοποιήσεων, η ΕΘΑΑΕ ξεπέρασε κάθε προηγούμενη δραστηριότητα, καθώς ολοκληρώθηκαν συνολικά 256 πιστοποιήσεις μέσα στο 2023, για 70 προγράμματα προπτυχιακών σπουδών και 186 προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών. Η απόδοση αυτή, που ξεπερνά τον συνήθη ευρωπαϊκό ρυθμό, οφείλεται τόσο στη χρήση και λειτουργία ειδικού πληροφοριακού υποσυστήματος για τη διαχείριση των πιστοποιήσεων που σχεδίασε και ανέπτυξε η ΕΘΑΑΕ, όσο και στην ειδική επιχειρησιακή οργάνωση και τον εντατικό ρυθμό απασχόλησης της υπηρεσίας. Τα αποτελέσματα των πιστοποιήσεων ευελπιστούμε ότι θα αποτελέσουν τη βάση για την περαιτέρω βελτίωση των προγραμμάτων και την ευθυγράμμισή τους με τις σύγχρονες εκπαιδευτικές και επαγγελματικές ανάγκες.

Για ακόμη μία χρονιά, η ΕΘΑΑΕ, μέσα από τον μηχανισμό που έχει αναπτύξει, παρακολούθησε την πορεία των αποφοίτων στην αγορά εργασίας και τη συνέχιση των σπουδών τους. Η ενίσχυση της σύνδεσης μεταξύ ανώτατης εκπαίδευσης και αγοράς εργασίας αποτελεί πλέον προτεραιότητα. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΘΑΑΕ ξεκίνησε τη μελέτη με τον τομέα της Πληροφορικής. Σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδας (ΣΕΠΕ) διοργάνωσαν συναντήσεις εργασίας με αντικείμενο τη διερεύνηση της πορείας των φοιτητών σε προγράμματα προπτυχιακών σπουδών (ΠΠΣ) Πληροφορικής και Μηχανικών Υπολογιστών. Σε αυτές τις συναντήσεις, οι Πρόεδροι των 37 συναφών Τμημάτων της χώρας και εκπρόσωποι της αγοράς εργασίας, ανέλυσαν τα αίτια για τον παρατηρούμενο χαμηλό ρυθμό αποφοίτησης παρά την υψηλή ζήτηση των τελευταίων ετών και διερεύνησαν μια σειρά μέτρων για την αύξηση των αποφοίτων Πληροφορικής.

Παρά τις προόδους που αναφέρονται στην Έκθεση, η ελληνική ανώτατη εκπαίδευση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις. Για παράδειγμα, παραμένει υψηλή η αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα, ιδιαίτερα όταν συνυπολογίζονται οι μη ενεργοί φοιτητές στο σύνολο των εγγεγραμμένων. Το γεγονός αυτό επηρεάζει αρνητικά και άλλους ποιοτικούς δείκτες, όπως την ποσοστιαία αναλογία αποφοίτων προς φοιτητές, όπου η Ελλάδα παραμένει στην τελευταία θέση μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών.

Στα επίκαιρα θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης που μελετήθηκαν και παρουσιάζονται στην Έκθεση του 2023 είναι:

1. Η Τεχνητή Νοημοσύνη και η διασφάλιση ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση, όπου αναδεικνύεται ο ρόλος της ΤΝ και η συμβολή της στην αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη εκτέλεση των ακαδημαϊκών και διοικητικών διαδικασιών των ΑΕΙ και η ανάγκη ενσωμάτωσή της σε εξειδικευμένα προγράμματα σπουδών.
2. Τα μαθησιακά αποτελέσματα και τα ακαδημαϊκά και επαγγελματικά προσόντα: Οι δεξιότητες του μέλλοντος, όπου αναδεικνύεται η σημασία του σχεδιασμού των προγραμμάτων σπουδών βάσει των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτούν οι φοιτητές/τριες και οι απόφοιτοι/ες και η ανάγκη αντιστοίχισης και αναβάθμισης των δεξιοτήτων των αποφοίτων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
3. Η δομή των συστημάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκές και τρίτες χώρες: Η περίπτωση των μη κρατικών Πανεπιστημίων, όπου γίνεται παρουσίαση των μη κρατικών πανεπιστημίων, καθώς το 2023 ξεκίνησε η συζήτηση και η προετοιμασία για τη μεταρρύθμιση αναφορικά με τη λειτουργία παραρτημάτων κρατικών ή μη κρατικών ΑΕΙ της αλλοδαπής υπό τη μορφή Νομικών Προσώπων Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης (ΝΠΠΕ) στην Ελλάδα.

Το 2023, η ΕΘΑΑΕ ολοκλήρωσε επιτυχώς την επαναπιστοποίησή της από την ευρωπαϊκή αρχή ENQA και εγγράφηκε στο Ευρωπαϊκό Μητρώο Αρχών Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (EQAR), ενώ συνεχίζει να υλοποιεί κάθε απαραίτητη ενέργεια για τη βελτίωση της εσωτερικής της λειτουργίας.

Τέλος, μια σημαντική εξέλιξη για την ανώτατη εκπαίδευση στη χώρα μας εντός του 2023 αποτέλεσε η πρόθεση της Κυβέρνησης να νομοθετήσει την δυνατότητα ίδρυσης και λειτουργίας στην Ελλάδα μη κρατικών, μη κερδοσκοπικών ΑΕΙ, τα οποία θα λειτουργούν ως παραρτήματα ξένων δημόσιων ή ιδιωτικών Πανεπιστημίων. Η ΕΘΑΑΕ συμμετείχε στον δημόσιο διάλογο και στις διαβουλεύσεις με το ΥΠΑΙΘΑ, εισφέροντας προτάσεις, διαδικασίες και τη σχετική τεκμηρίωση, αλλά και αναδεικνύοντας τα ζητήματα που χρήζουν προσοχής.

Το 2023 υπήρξε ακόμη μία χρονιά άψογης συνεργασίας με τα μέλη του Ανώτατου Συμβουλίου για την εισήγηση επί θεμάτων της Ανώτατης Εκπαίδευσης και τη λήψη αποφάσεων για εξωτερικά και εσωτερικά ζητήματα της Αρχής και με τα μέλη του Συμβουλίου Αξιολόγησης και Πιστοποίησης για τη λήψη αποφάσεων για τον χάρτη των πιστοποιήσεων. Εξαιρετικό υπήρξε και το έργο που επιτέλεσε, υπό την καθοδήγηση της Γεν. Δ/ντριας, η υποστελεχωμένη υπηρεσία της Αρχής. Δυστυχώς, παρά την προσθήκη νέων αρμοδιοτήτων και τη συνεχιζόμενη αύξηση των προγραμμάτων σπουδών που υποβάλλονται προς επιθεώρηση, ο αριθμός των υπαλλήλων της ΕΘΑΑΕ παρέμεινε στα ίδια χαμηλά επίπεδα. Εκφράζω τις θερμές ευχαριστίες μου σε όλα τα στελέχη για την αφοσίωση και τη συνεισφορά τους στην αποστολή της Αρχής.

Η ετήσια έκθεση προβλέπεται στον ν. 4653/20 και αποτελεί μέσο λογοδοσίας των πεπραγμένων της ΕΘΑΑΕ. Συντάχθηκε από ομάδα εργασίας και εγκρίθηκε ομόφωνα από το Ανώτατο Συμβούλιο. Υποβάλλεται στη Βουλή των Ελλήνων και τον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις.

Εύχομαι να αποτελέσει πολύτιμο οδηγό για την ακαδημαϊκή κοινότητα, τους ερευνητές, τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής αλλά και όλους εκείνους που επενδύουν στο μέλλον της ανώτατης εκπαίδευσης. Πιστεύω ότι όλες και όλοι μαζί μπορούμε να συνεχίσουμε να διαμορφώνουμε ένα μέλλον όπου η ανώτατη εκπαίδευση θα παραμείνει ακρογωνιαίος λίθος της προόδου και των ίσων ευκαιριών.

Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ

Καθηγητής Περικλής Α. Μήτκας

Περιεχόμενα

Πρόλογος	i
Περιεχόμενα	iv
Κατάλογος Σχημάτων	vii
Κατάλογος Πινάκων	x
Κατάλογος Ιδρυμάτων	xii
Συντομογραφίες.....	xiii
Σύνοψη.....	xvi
Μέρος Α' Η Ανώτατη Εκπαίδευση στην Ελλάδα και τα συγκριτικά δεδομένα στο διεθνές περιβάλλον.....	1
Εισαγωγή	2
1. Το προφίλ των ΑΕΙ.....	2
1.1. Βασικά μεγέθη και δείκτες των ελληνικών ΑΕΙ.....	2
1.2. Εξελίξεις στο νομοθετικό πλαίσιο των ΑΕΙ.....	10
1.3. Συγκριτική παρουσίαση επιτυχόντων στα ελληνικά ΑΕΙ (2022-2023)	10
1.4. Η χρηματοδότηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα.....	12
1.5. Συμπεράσματα.....	14
2. Πληθυσμός με σπουδές Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα και διεθνώς	15
2.1. Ηλικιακή ομάδα 25-34	15
2.2. Ηλικιακή ομάδα 25-34 με βάση το φύλο.....	16
2.3. Ηλικιακή ομάδα 25-64	17
2.4. Συμπεράσματα.....	19
3. Απόφοιτοι ΑΕΙ: απασχόληση και ανεργία.....	20
3.1. Απασχόληση αποφοίτων ΑΕΙ 25-34 ετών.....	20
3.2. Απασχόληση αποφοίτων ΑΕΙ 25-64 ετών.....	21
3.2.1. Απασχόληση πτυχιούχων ΑΕΙ 25-64 ετών ανά επίπεδο εκπαίδευσης	22
3.2.2. Αποδοχές αποφοίτων ΑΕΙ 25-64 ετών.....	24
3.2.3. Αποδοχές αποφοίτων ΑΕΙ 25-64 ετών με βάση το φύλο.....	24
3.3. Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ στην Ευρώπη	24
3.3.1. Ανεργία αποφοίτων ΑΕΙ στην Ελλάδα	28
3.3.2. Ανεργία αποφοίτων ΑΕΙ στην Ελλάδα με βάση το φύλο.....	29
3.3.3. Ανεργία αποφοίτων ΑΕΙ στην Ελλάδα ανά ηλικιακή ομάδα	30
3.4. Συμπεράσματα.....	31
4. Ο φοιτητικός πληθυσμός στην Ευρώπη	32
4.1. Φοιτητές ανά κύκλο σπουδών και φύλο.....	35
4.2. Φοιτητές ανά αντικείμενο σπουδών και φύλο	37
4.3. Ποσοστό φοιτητικού πληθυσμού της ΕΕ27 ανά χώρα.....	41
4.4. Ποσοστό φοιτητικού πληθυσμού στον πληθυσμό κάθε χώρας της Ευρώπης.....	43
4.1. Ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών.....	45
4.2. Συμπεράσματα.....	47
5. Το διδακτικό προσωπικό στα ΑΕΙ της Ελλάδας και της Ευρώπης.....	48
5.1. Διάρθρωση διδακτικού προσωπικού στην Ευρώπη με βάση το φύλο	50
5.2. Διάρθρωση διδακτικού προσωπικού στην Ευρώπη με βάση την ηλικία.....	52
5.3. Αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στην Ευρώπη.....	53
5.4. Συμπεράσματα.....	55
6. Ερευνητική δραστηριότητα στην Ελλάδα	56
6.1. Αριθμός ερευνητικών εργασιών (δημοσιεύσεων).....	56
6.2. Αναφορές ανά δημοσιευμένη εργασία	58
6.3. Ερευνητές με τη μεγαλύτερη επιρροή.....	63
6.4. Χρηματοδότηση της έρευνας & ανάπτυξης στον τομέα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα ..	64
6.4.1. Συμμετοχή ελληνικών οργανισμών στο Πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη	67
6.5. Προσωπικό έρευνας & ανάπτυξης στον τομέα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα	70

7. Διεθνείς Οίκοι Κατάταξης Πανεπιστημίων – η θέση των ελληνικών πανεπιστημίων	71
7.1. Γενικές κατατάξεις	71
7.2. Θεματικές κατατάξεις	74
7.2.1. Academic Ranking of World Universities (ARWU) (Shanghai Ranking)	74
7.2.2. National Taiwan University (NTU) (Performance Ranking of Scientific Papers for World Universities)	74
7.2.3. Times Higher Education (THE)	74
7.2.4. Quacquarelli Symonds (QS)	75
7.2.5. University Ranking by Academic Performance (URAP).....	75
7.2.6. Scimago	75
8. Επιλεγμένα επίκαιρα θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης	76
8.1. Τεχνητή νοημοσύνη και διασφάλιση ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση.....	76
8.2. Μαθησιακά αποτελέσματα, ακαδημαϊκά και επαγγελματικά προσόντα: Οι δεξιότητες του μέλλοντος	84
8.3. Δομή των συστημάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκές και τρίτες χώρες: Η περίπτωση των μη κρατικών Πανεπιστημίων.....	95
Μέρος Β' Οι δράσεις διασφάλισης ποιότητας της ΕΘΑΑΕ και η βελτίωση της ποιότητας των πανεπιστημίων	106
Εισαγωγή	107
1. Ανάλυση των δράσεων διασφάλισης ποιότητας.....	107
1.1. Πορεία Πιστοποιήσεων.....	108
1.2. Ανάλυση των αποτελεσμάτων των πιστοποιήσεων 2023.....	111
1.2.1. Πιστοποιήσεις ΠΠΣ.....	111
1.2.2. Πιστοποιήσεις ΠΜΣ.....	114
1.3. Θεματική ανάλυση για τον τομέα επιστημών υγείας και κοινωνικής πρόνοιας	117
1.3.1. Οδοντιατρική (0911).....	118
1.3.2. Ιατρική (0912).....	119
1.3.3. Φαρμακευτική (0916).....	119
1.3.4. Νοσηλευτική (0913)	120
1.3.5. Βιοιατρικές επιστήμες (0914).....	120
1.3.6. Φυσικοθεραπεία (0915).....	120
1.3.7. Μαιευτική (0913)	121
1.3.8. Διαιτολογία και διατροφή (0988).....	121
1.4. Συμπεράσματα.....	121
2. EUROGRADUATE 2022	122
3. Αναφορά αποφοίτων 2021-22.....	122
4. Έκδοση Νέων & Επικαιροποιημένων Προτύπων Πιστοποίησης	123
5. Επιδόσεις ελληνικών πανεπιστημίων και χρηματοδότηση (80%-20%).....	123
5.1. Αντικειμενικά κριτήρια για την κατανομή του 80% της χρηματοδότησης	125
5.2. Ποιοτικά κριτήρια για την κατανομή του 20% της χρηματοδότησης στα ΑΕΙ	126
5.3. Συμπεράσματα.....	135
Μέρος Γ' Η στρατηγική και αναπτυξιακή δραστηριότητα της ΕΘΑΑΕ.....	137
1. Εισαγωγή.....	138
2. Τα όργανα διακυβέρνησης της ΕΘΑΑΕ και οι δράσεις τους.....	138
2.1. Ο Πρόεδρος του Ανώτατου Συμβουλίου της ΕΘΑΑΕ	138
2.2. Το Ανώτατο Συμβούλιο (ΑΣΥ).....	139
2.2.1. Θέματα που εξετάστηκαν από το ΑΣΥ κατά το έτος 2023.....	139
2.3. Το Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης	141
2.3.1. Θέματα που εξετάστηκαν από το ΣΑΠ κατά το έτος 2022	141
2.4. Ο Γενικός Διευθυντής.....	142
2.5. Η επιστημονική και διοικητική υπηρεσία της Αρχής	143

2.5.1. Κέντρο Μελετών και Ερευνών.....	143
2.5.2. Διεύθυνση Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας.....	143
2.5.3. Διεύθυνση Συμφωνιών Προγραμματικού Σχεδιασμού και Χρηματοδότησης.....	144
2.5.4. Διεύθυνση Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης.....	144
2.5.5. Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης.....	150
2.5.6. Αυτοτελής Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου.....	150
3. Χρηματοδότηση της Αρχής.....	151
3.1. Τακτικός Προϋπολογισμός.....	151
3.2. ΕΣΠΑ 2014 – 2020.....	152
4. Ανθρώπινο δυναμικό, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός.....	157
4.1. Το ανθρώπινο δυναμικό της ΕΘΑΑΕ.....	157
4.2. Εγκαταστάσεις.....	160
4.3. Εξοπλισμός.....	160
5. Επαναπιστοποίηση της ΕΘΑΑΕ από την ΕΝΟΑ.....	160
6. Δράσεις υποστήριξης, ενημέρωσης και συνεργασίας.....	160
6.1. Δράσεις υποστήριξης των ΑΕΙ.....	161
6.1.1. Επισκέψεις και συναντήσεις εργασίας με τις Πρυτανικές Αρχές των ΑΕΙ.....	161
6.1.2. Εκπαίδευση ΜΟΔΙΠ.....	161
6.2. Έργα ΜΟΔΙΠ και Γραφείων Διασύνδεσης.....	162
6.3. Ενημέρωση στις Συνόδους Πρυτάνεων και Προέδρων ΔΕ των ελληνικών ΑΕΙ.....	163
7. Συνεργασίες και διαβούλευση με ενδιαφερόμενα μέρη.....	163
7.1. Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.....	163
7.2. Συνεργασίες με άλλους φορείς.....	164
7.2.1. Ενημέρωση στη Βουλή των Ελλήνων.....	164
7.2.2. Συνεργασία ΕΘΑΑΕ, ΣΕΠΕ και Πανεπιστημίων.....	164
7.2.3. Συνεργασία με ΥΠΠΟ, ΥΠΑΙΘΑ για δημιουργία Ανώτατης Σχολής Παραστατικών Τεχνών.....	165
7.2.4. Επιτροπή του άρθρου 66 του ν. 4610/2019.....	165
7.2.5. Παροχή γνώμης στο Υπουργείο Εσωτερικών.....	166
7.3. Παρουσία της ΕΘΑΑΕ σε δημόσιες εκδηλώσεις και συνέδρια.....	167
8. Διεθνές και ευρωπαϊκό προφίλ της ΕΘΑΑΕ.....	168
Επίλογος.....	170
Παραρτήματα.....	171
1. Συγκριτική ανάλυση μεγεθών ανά χώρα.....	172
2. ARWU.....	183
3. NTU.....	184
4. THE.....	185
5. QS.....	190
6. URAP.....	192
7. Scimago.....	196
8. Χάρτες πιστοποιήσεων στα ελληνικά ΑΕΙ (2018-2023).....	203
9. Εμπειρογνώμονες επιτροπών εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης.....	240
10. Διοικητική Οργάνωση της ΕΘΑΑΕ.....	258

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1.	Ο χάρτης της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης (2023).....	3
Σχήμα 2.	Μεταβολή αριθμού επιτυχόντων ανά ΑΕΙ (2022-2023)	11
Σχήμα 3.	Μέση ετήσια συνολική χρηματοδότηση ανά φοιτητή ανά ίδρυμα για το 2023 (ευρώ)	14
Σχήμα 4.	Εξέλιξη του ποσοστού πληθυσμού ηλικίας 25-34 με ανώτατη εκπαίδευση σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ	15
Σχήμα 5.	Ποσοστά γυναικών κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 κατά τα έτη 2012 – 2022 (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ)	16
Σχήμα 6.	Εξέλιξη του ποσοστού πληθυσμού ηλικίας 25-64 με ανώτατη εκπαίδευση σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ	18
Σχήμα 7.	Μεταβολή ποσοστού απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 την περίοδο 2012-2022 για Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ22	20
Σχήμα 8.	Μεταβολή ποσοστού απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-64 την περίοδο 2012-2022 για Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ22	22
Σχήμα 9.	Αποδοχές εργαζομένων γυναικών ως ποσοστό των αποδοχών των ανδρών (επίπεδα 5-8), 2021 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ)	24
Σχήμα 10.	Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ ηλικίας 25-39 ετών (επίπεδα 5-8) στην Ευρώπη, 2023 (με βάση δεδομένα της Eurostat)	25
Σχήμα 11.	Ποσοστό ανεργίας στο σύνολο του πληθυσμού σε σύγκριση με την ανεργία στους πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ηλικίες 25-39 (επίπεδα 5-8), 2023 (με βάση δεδομένα της Eurostat).....	27
Σχήμα 12.	Ποσοστό ανέργων στην Ελλάδα ανά επίπεδο εκπαίδευσης, 2019-2023 (με βάση δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ)	29
Σχήμα 13.	Άνεργοι με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα (σε χιλιάδες), ανά φύλο, 2019-2023 (με βάση δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ)	30
Σχήμα 14.	Άνεργοι με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα (σε χιλιάδες), ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2023 (με βάση δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ).....	30
Σχήμα 15.	Κατανομή (%) φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (επίπεδα 5-8) και φύλο στην ΕΕ, το 2022 και το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat)	35
Σχήμα 16.	Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών στην ΕΕ (επίπεδα 5-8) (2021, 2022) (με βάση δεδομένα της Eurostat)	37
Σχήμα 17.	Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών και φύλο στην ΕΕ (επίπεδα 5-8), το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat)	38
Σχήμα 18.	Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών στην Ελλάδα (επίπεδα 5-8) (2021-2022) (με βάση δεδομένα της Eurostat)	39
Σχήμα 19.	Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών και φύλο στην Ελλάδα (επίπεδα 5-8), το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat)	40
Σχήμα 20.	Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών στην Ελλάδα και την ΕΕ (επίπεδα 5-8), το 2022	41
Σχήμα 21.	Ποσοστό φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο των φοιτητών στην ΕΕ (επίπεδα 5-8), το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat)	42
Σχήμα 22.	Ποσοστό φοιτητών (επίπεδο 5-8) επί του συνολικού πληθυσμού κάθε χώρας της Ευρώπης το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat)	44
Σχήμα 23.	Ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών στην Ευρώπη, το 2022 (Eurostat).....	46
Σχήμα 24.	Εξέλιξη ποσοστού αποφοίτων/φοιτητών την περίοδο 2015 – 2022 σε Ελλάδα και ΕΕ (Eurostat)	47
Σχήμα 25.	Ποσοστό διδασκόντων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανά φύλο στην Ευρώπη, το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat).....	51
Σχήμα 26.	Μεταβολή του ποσοστού γυναικών οι οποίες διδάσκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση από το 2015 ως το 2022 σε ΕΕ27 και Ελλάδα (Eurostat)	52
Σχήμα 27.	Αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat)	54

Σχήμα 28.	Πλήθος δημοσιεύσεων στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2013-2023 (με βάση δεδομένα της Scimago).....	56
Σχήμα 29.	Πλήθος δημοσιεύσεων ανά χώρα, το 2023 (με βάση δεδομένα της Scimago).....	57
Σχήμα 30.	Αναφορές ανά δημοσίευση, το 2023 (με βάση δεδομένα της Scimago)	59
Σχήμα 31.	Αναφορές ανά δημοσίευση για την Ελλάδα (2013-2023) (με βάση δεδομένα της Scimago).....	61
Σχήμα 32.	Αναλογία δημοσιεύσεων/ερευνητών, το 2022 (με βάση δεδομένα της Scimago και της Eurostat).....	62
Σχήμα 33.	Μεταβολή αναλογίας δημοσιεύσεων/ερευνητών για την Ελλάδα (2013-2022)	63
Σχήμα 34.	Χρηματοδότηση έρευνας και ανάπτυξης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα, 2013-2022 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ)	64
Σχήμα 35.	Συνολική χρηματοδότηση για έρευνα και ανάπτυξη στην Ελλάδα, 2013-2022 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ).....	65
Σχήμα 36.	Ποσοστό επί του συνόλου των δαπανών για Ε&Α, ανά πηγή προέλευσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το 2022 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ)	67
Σχήμα 37.	Χρηματοδότηση από Πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη ανά τύπο οργανισμού στην Ελλάδα (σε εκατ.€).....	68
Σχήμα 38.	Ελληνικοί οργανισμοί με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη (σε εκατ.€).....	69
Σχήμα 39.	Χρηματοδότηση ελληνικών πανεπιστημίων από το Πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη (σε εκατ. €).....	70
Σχήμα 40.	Σύνολο προσωπικού Έρευνας και Ανάπτυξης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, στην Ελλάδα (σε Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης), 2013 – 2022 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ).....	71
Σχήμα 41.	Πλήθος ελληνικών ιδρυμάτων ανά διεθνή κατάταξη.....	73
Σχήμα 42.	Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων στις οκτώ (8) κατατάξεις.....	73
Σχήμα 43.	Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της ανώτατης εκπαίδευσης (George & Wooden, 2023).....	78
Σχήμα 44.	Οι τρεις σημαντικές δεξιότητες για την τεχνητή νοημοσύνη (Walter, 2024)	80
Σχήμα 45.	Το ελληνικό εθνικό πλαίσιο προσόντων	85
Σχήμα 46.	Η αλληλεπιδραστική σχέση συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης και αγοράς εργασίας.....	86
Σχήμα 47.	Ο κύκλος ανάδρασης των μαθησιακών αποτελεσμάτων	86
Σχήμα 48.	Σύστημα ανάδρασης μαθησιακών αποτελεσμάτων.....	88
Σχήμα 49.	Παράδειγμα επιθυμητών δεξιοτήτων διευθυντών τουριστικών επιχειρήσεων (Πηγή ESCO)	90
Σχήμα 50.	Οι 10 περισσότερο ζητούμενες δεξιότητες σε διαδικτυακές αγγελίες θέσεων εργασίας στην Ελλάδα για το 2023 (ESCO 03)	91
Σχήμα 51.	Η βασική διάκριση των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης.....	95
Σχήμα 52.	Ποσοστό των εγγεγραμμένων φοιτητών στην ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) σε χώρες της Ευρώπης.....	100
Σχήμα 53.	Ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία εμπειρογνομόνων (2023)	108
Σχήμα 54.	Πορεία Πιστοποιήσεων των ΠΠΣ (2018-2023)	109
Σχήμα 55.	Πλήθος πιστοποιημένων ΠΠΣ ανά ίδρυμα	109
Σχήμα 56.	Ποσοστό (%) ολοκλήρωσης πιστοποιήσεων ΠΠΣ ανά ίδρυμα	110
Σχήμα 57.	Πορεία Πιστοποιήσεων των ΠΜΣ	110
Σχήμα 58.	Ποσοστό (%) ολοκλήρωσης πιστοποιήσεων ΠΜΣ ανά ίδρυμα	111
Σχήμα 59.	Πλήθος ΠΠΣ με βάση τον συνολικό βαθμό συμμόρφωσης στο πρότυπο ΠΠΣ	112
Σχήμα 60.	Ποσοστό (%) βαθμού συμμόρφωσης στις αρχές του προτύπου για τα υφιστάμενα ΠΠΣ (10 Αρχές). Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στον Πίνακα 35.	113
Σχήμα 61.	Ποσοστό (%) βαθμού συμμόρφωσης στις αρχές του προτύπου για τα νέα ΠΠΣ - ΝΠΠΣ (12 Αρχές). Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στον Πίνακα 35.	114
Σχήμα 62.	Πλήθος ΠΠΣ με βάση τον συνολικό βαθμό συμμόρφωσης στο πρότυπο ΠΠΣ	115
Σχήμα 63.	Ποσοστό (%) βαθμού συμμόρφωσης στις αρχές του προτύπου για τα υφιστάμενα ΠΜΣ (10 Αρχές). Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στον Πίνακα 36.	116
Σχήμα 64.	Ποσοστό (%) βαθμού συμμόρφωσης στις αρχές του προτύπου για τα νέα ΠΜΣ - ΝΠΜΣ (6 Αρχές). Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στον Πίνακα 36.	116
Σχήμα 65.	Δείκτης Α1.2 - Ποσοστό αποφοίτων στην κανονική διάρκεια σπουδών (ν) – 2021-22	129

Σχήμα 66.	Δείκτης A1.3 - Μέσος χρόνος λήψης πτυχίου για το 2021-22 (απόκλιση από τη μονάδα που ισοδυναμεί με την κανονική διάρκεια σπουδών).....	130
Σχήμα 67.	Δείκτης A2.1 - Αριθμός ενεργών ΠΜΣ/Αριθμό Τμημάτων – 2021-22.....	130
Σχήμα 68.	Δείκτης A2.2 - Αναλογία μεταπτυχιακών/προπτυχιακών φοιτητών – 2021-22	131
Σχήμα 69.	Δείκτης A4.1.1 - Μέσο πλήθος επιστημονικών δημοσιεύσεων με κριτές ανά μέλος ΔΕΠ, 2022	132
Σχήμα 70.	Δείκτης A4.2.1 - Μέσο πλήθος αναφορών (citations) ανά μέλος ΔΕΠ, 2022	133
Σχήμα 71.	Δείκτης A6.1 - Ποσοστό ΠΠΣ στα οποία οι φοιτητές αποκτούν ψηφιακές δεξιότητες και παρέχεται σχετικό πιστοποιητικό – 2021-22	133
Σχήμα 72.	Ανάπτυξη ΟΠΕΣΠ 12/2023	145
Σχήμα 73.	Εξέλιξη ΟΠΕΣΠ 2016-2023	146
Σχήμα 74.	Εξέλιξη πιστοποιήσεων στη διάρκεια του Έργου (2018-2023).....	153
Σχήμα 75.	Κόστος Πιστοποιήσεων (2018-2023) και συγκριτικά στοιχεία	153
Σχήμα 76.	Εξωτερική αξιολόγηση ΕΘΑΑΕ 2022-2023	154
Σχήμα 77.	Εισροές – εκροές προσωπικού 2019-2023	158
Σχήμα 78.	Στελέχωση και αρμοδιότητες ΕΘΑΑΕ.....	158
Σχήμα 79.	Επίπεδο εκπαίδευσης ανθρώπινου δυναμικού της ΕΘΑΑΕ	159
Σχήμα 80.	Γνώση ξένων γλωσσών του προσωπικού της ΕΘΑΑΕ	159
Σχήμα 81.	Στάδια προόδου του χρηματοδοτούμενου έργου ΜΟΔΙΠ	162
Σχήμα 82.	Αποτίμηση του έργου ΜΟΔΙΠ.....	162
Σχήμα 83.	Μεταβολή του ποσοστού πληθυσμού 25-34 ετών με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), 2022 και 2021 (με βάση αριθμητικά δεδομένα του ΟΟΣΑ)	172
Σχήμα 84.	Συγκριτικά ποσοστά πληθυσμού ηλικίας 25-34 ετών με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), μεταξύ των ετών 2012 και 2022 (με βάση αριθμητικά δεδομένα του ΟΟΣΑ)	174
Σχήμα 85.	Μεταβολή ποσοστού κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) στις ηλικίες 25 – 64 ετών, 2022 και 2021 (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ)	175
Σχήμα 86.	Μεταβολή ποσοστού κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8) στις ηλικίες 25-64 ετών, 2022 και 2021 (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ)	176
Σχήμα 87.	Τάσεις απασχόλησης ατόμων ηλικίας 25-34 με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8), 2022 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ)	177
Σχήμα 88.	Τάσεις απασχόλησης πτυχιούχων ΑΕΙ ηλικίας 25-64 με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8), 2022 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ).....	179
Σχήμα 89.	Απασχόληση ατόμων ηλικίας 25-64 ανά επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8), 2022 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ).....	180
Σχήμα 90.	Σχετικές αποδοχές εργαζομένων με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), 2021, με βάση σύγκρισης τις αποδοχές των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες αποτυπώνονται στο επίπεδο των 100 μονάδων (ΟΟΣΑ).....	181
Σχήμα 91.	Αποδοχές εργαζομένων γυναικών ως ποσοστό των αποδοχών των ανδρών (επίπεδα 5-8), 2021 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ).....	182
Σχήμα 92.	Η οργανωτική δομή της Αρχής για το 2023	258

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1.	Πλήθος τμημάτων, διάρκεια σπουδών και γεωγραφική διασπορά ανά ίδρυμα (2022-23)	4
Πίνακας 2.	Κατανομή Τμημάτων των ΑΕΙ σε επιστημονικές περιοχές κατά UNESCO (2022-23).....	5
Πίνακας 3.	Πλήθος ενεργών προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και υπ. διδασκόντων ανά ίδρυμα (2022-23)	6
Πίνακας 4.	Προσωπικό ανά ίδρυμα (2022-23)	7
Πίνακας 5.	Δείκτης Φοιτητές / Διδάσκοντα	8
Πίνακας 6.	Δείκτης Φοιτητές / Διοικητικό προσωπικό	9
Πίνακας 7.	Ποσοστιαία μεταβολή επιτυχόντων ανά ίδρυμα (2023-2022).....	12
Πίνακας 8.	Μεταβολή εξωτερικής, δημόσιας και συνολικής χρηματοδότησης 2022 και 2023 ανά ίδρυμα και συνολικά (σε ευρώ)	13
Πίνακας 9.	Συνοπτική παρουσίαση δεικτών του ΟΟΣΑ και της Eurostat για την τριτοβάθμια εκπαίδευση.....	19
Πίνακας 10.	Μεταβολή ποσοστών απασχόλησης ατόμων ηλικίας 25-64 ανά επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8) για τα έτη 2016-2022	23
Πίνακας 11.	Ποσοστά ανεργίας πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-39 (επίπεδο 5-8) στην Ευρώπη, 2019-2023 (με βάση δεδομένα της Eurostat).....	26
Πίνακας 12.	Ποσοστά ανεργίας πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 (επίπεδα 5-8) στην Ευρώπη 2019-2023, με βάση δεδομένα της Eurostat	28
Πίνακας 13.	Συνοπτική παρουσίαση δεικτών των ΟΟΣΑ, Eurostat και ΕΛΣΤΑΤ για την τριτοβάθμια εκπαίδευση	31
Πίνακας 14.	Μεταβολή φοιτητικού πληθυσμού σε ΕΕ27 και Ελλάδα και ποσοστιαία κατανομή του ανά επίπεδο σπουδών	32
Πίνακας 15.	Κατανομή (%) φοιτητικού πληθυσμού στην Ευρώπη ανά επίπεδο σπουδών (επίπεδα 5-8), το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat).....	33
Πίνακας 16.	Κατανομή φοιτητών (%) ανά επίπεδο σπουδών και φύλο στην Ευρώπη (επίπεδα 5-8), το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat).....	36
Πίνακας 17.	Μεταβολή ποσοστού φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο των φοιτητών στην ΕΕ (επίπεδα 5-8) (2022) (με βάση δεδομένα της Eurostat).....	43
Πίνακας 18.	Μεταβολή ποσοστού φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο του πληθυσμού της (επίπεδα 5-8) (2022) (με βάση δεδομένα της Eurostat).....	45
Πίνακας 19.	Συνοπτική παρουσίαση δεικτών της Eurostat για τον φοιτητικό πληθυσμό	47
Πίνακας 20.	Σύνολο διδακτικού προσωπικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), το 2022 και ποσοστό αυτού επί του οικονομικά ενεργού και συνολικού πληθυσμού στην Ευρώπη (με βάση δεδομένα της Eurostat)	49
Πίνακας 21.	Μεταβολή διδακτικού προσωπικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) (2022) και ποσοστό αυτού επί του οικονομικά ενεργού και συνολικού πληθυσμού στην Ευρώπη.....	50
Πίνακας 22.	Διδακτικό προσωπικό στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ευρώπη ανά ηλικιακή ομάδα, το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat).....	53
Πίνακας 23.	Συνοπτική παρουσίαση δεικτών της Eurostat για την αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα και το διδακτικό προσωπικό.....	55
Πίνακας 24.	Ερευνητική δραστηριότητα ευρωπαϊκών χωρών (2023)	60
Πίνακας 25.	Έλληνες ερευνητές με μεγάλη απήχηση (με τη σειρά που εμφανίζονται στη λίστα της Clarivate Analytics για την Ελλάδα το 2023).....	63
Πίνακας 26.	Χρηματοδότηση για Έρευνα και Ανάπτυξη στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα ανά πηγή χρηματοδότησης, 2013-2022 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ) (σε εκατομμύρια €)	66
Πίνακας 27.	Συνολικά στοιχεία χρηματοδότησης από πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη για Ελλάδα, ΕΕ και σύνολο χωρών	68
Πίνακας 28.	Τα ελληνικά ΑΕΙ και ΑΣΕΙ στις διεθνείς κατατάξεις 2023.....	72
Πίνακας 29.	Προτεραιότητες επανακατάρτισης και αναβάθμισης δεξιοτήτων 2023-2027 (Πηγή: WEF).....	92
Πίνακας 30.	Τα οικονομικά και μη οικονομικά οφέλη από την αναβάθμιση δεξιοτήτων	93
Πίνακας 31.	Ποσοστό εγγεγραμμένων φοιτητών σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης 2021 (ΟΟΣΑ).....	99

Πίνακας 32.	Ποσοστό εγγεγραμμένων φοιτητών στην ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση (2013-2022) (Eurostat)	101
Πίνακας 33.	Ο δεκάλογος της ΕΥΡΗΕ.....	102
Πίνακας 34.	Οι αρχές των προτύπων ποιότητας για την πιστοποίηση των ΠΠΣ.....	111
Πίνακας 35.	Οι αρχές των προτύπων ποιότητας για την πιστοποίηση των ΠΜΣ.....	114
Πίνακας 36.	Ταξινόμηση επιστημονικών πεδίων Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας (κωδ.09) κατά ISCED-F 2013	117
Πίνακας 37.	Πιστοποιημένα ΠΠΣ στον κλάδο επιστημών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας (09) κατά ISCED-F 2013	117
Πίνακας 38.	Κατανομή του τακτικού προϋπολογισμού του 2023 στα 23 ΑΕΙ σύμφωνα με την εισήγηση της ΕΘΑΑΕ	124
Πίνακας 39.	Κριτήρια και συντελεστές βαρύτητας για την κατανομή του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης του 2024	125
Πίνακας 40.	Τιμές συντελεστή κατανομής του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης για το 2024	125
Πίνακας 41.	Κατανομή κριτηρίων και είδους δεικτών ανά ενότητα επιδόσεων για το 2023	127
Πίνακας 42.	Επιλογές ενοτήτων αξιολόγησης από ΑΕΙ.....	127
Πίνακας 43.	Τιμές συντελεστή κατανομής του 20% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης για το 2024	134
Πίνακας 44.	Τιμές συντελεστή κατανομής της συνολικής χρηματοδότησης στα ΑΕΙ για το 2024	135
Πίνακας 45.	Έκδοση 1.11.002 του εγχειριδίου δεδομένων ποιότητας της ΕΘΑΑΕ.	147
Πίνακας 46.	Πλήθος και κατανομή των δεικτών ποιότητας ανά ακαδημαϊκή οντότητα και ενότητα (έκδ. 1.04.000).	148
Πίνακας 47.	Πλήθος ερωτήσεων και αιτημάτων τεχνικής υποστήριξης εξωτερικών χρηστών – 2023.	150
Πίνακας 48.	Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού (σε ευρώ)	151
Πίνακας 49.	Οικονομικά στοιχεία του έργου ΕΣΠΑ που υποστηρίζει τη λειτουργία της ΕΘΑΑΕ	152
Πίνακας 50.	Στόχος του Έργου και ΠΕ.....	152
Πίνακας 51.	Οικονομικά στοιχεία του έργου για την παρακολούθηση της πορείας αποφοίτων των ΑΕΙ.....	156
Πίνακας 52.	Ποσοστά κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 με βάση το φύλο (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ)	173
Πίνακας 53.	Ποσοστά απασχόλησης ατόμων 25-34 με τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ	178
Πίνακας 54.	Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (ARWU).....	183
Πίνακας 55.	Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων ανά κατηγορία επιδόσεων (ARWU)	184
Πίνακας 56.	Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων στις θεματικές περιοχές (NTU).....	184
Πίνακας 57.	Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (NTU)	185
Πίνακας 58.	Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων στις θεματικές περιοχές (THE).....	185
Πίνακας 59.	Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (THE)	186
Πίνακας 60.	Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (QS).....	190
Πίνακας 61.	Πλήθος εμφανίσεων ιδρυμάτων στις 3 πρώτες θέσεις (QS)	190
Πίνακας 62.	Πλήθος εμφανίσεων ιδρυμάτων ανά κατηγορία επίδοσης (QS).....	190
Πίνακας 63.	Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (QS).....	191
Πίνακας 64.	Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (URAP) – βέλτιστη θέση	192
Πίνακας 65.	Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (URAP)	192
Πίνακας 66.	Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (Scimago)-βέλτιστη θέση.....	196
Πίνακας 67.	Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (Scimago).....	196
Πίνακας 68.	Χάρτης πιστοποιήσεων ΠΠΣ στα ελληνικά ΑΕΙ (2018-2023)	203
Πίνακας 69.	Χάρτης πιστοποιήσεων ΠΜΣ στα ελληνικά ΑΕΙ (2023).....	221
Πίνακας 70.	Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΠΣ	240
Πίνακας 71.	Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΜΣ	249

Κατάλογος Ιδρυμάτων

Ίδρυμα	Συντομογραφία	Institution	Abbreviation
Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών	ΑΣΚΤ	Athens School of Fine Arts	ASFA
Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης	ΑΣΠΑΙΤΕ	School of Pedagogical & Technological Education	ASPETE
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	ΑΠΘ	Aristotle University of Thessaloniki	AUTH
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΓΠΑ	Agricultural University of Athens	AUA
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	ΔΠΘ	Democritus University of Thrace	DUTH
Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος	ΔΙΠΑΕ	International Hellenic University	IHU
Εθνικό & Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΕΚΠΑ	National & Kapodistrian University of Athens	NKUA
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	ΕΜΠ	National Technical University of Athens	NTUA
Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο	ΕΑΠ	Hellenic Open University	HOU
Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο	ΕΛΜΕΠΑ	Hellenic Mediterranean University	HMU
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	ΙΠ	Ionian University	IU
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΟΠΑ	Athens University of Economics and Business	AUEB
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	ΠΑ	University of the Aegean	UA
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	ΠΑΔΑ	University of West Attica	UNIWA
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	ΠΔΜ	University of Western Macedonia	UOWM
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	ΠΑΘΕΣ	University of Thessaly	UTH
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	ΠΙ	University of Ioannina	UOI
Πανεπιστήμιο Κρήτης	ΠΑΚΡΗ	University of Crete	UOC
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	ΠΑΜΑΚ	University of Macedonia	UOM
Πανεπιστήμιο Πατρών	ΠΑΠΑΤ	University of Patras	UPATRAS
Πανεπιστήμιο Πειραιώς	ΠΑΠΕΙ	University of Piraeus	UNIPI
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	ΠΑΠΕΛ	University of the Peloponnese	UOP
Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών & Πολιτικών Επιστημών	ΠΠΚΠΕ	Panteion University of Social & Political Sciences	PUSPS
Πολυτεχνείο Κρήτης	ΠΟΚΡΗ	Technical University of Crete	TUC
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	ΧΠ	Harokopio University of Athens	HUA
Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων	ΣΣΕ	Hellenic Army Academy	HAA
Σχολή Ικάρων	ΣΙ	Hellenic Air Force Academy	HAFA
Σχολή Ναυτικών Δοκίμων	ΣΝΔ	Hellenic Naval Academy	HNA

Συντομογραφίες

ARWU	Academic Ranking of World Universities
AI	Artificial Intelligence
CEDEFOP	European Centre for the Development of Vocational Training
CHEA	Council for Higher Education Accreditation
CWUR	Center for World University Rankings
ENGT	European Network of Graduate Tracking
ENQA	European Association for Quality Assurance in Higher Education
EQAR	European Quality Assurance Register for Higher Education
ESCO	European Skills, Competences and Occupations
ESG	Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area
ESU	European Students` Union
EU22	Οι 22 χώρες εκ των 27 της ΕΕ, οι οποίες είναι πλήρη μέλη στον ΟΟΣΑ
EU27	Οι 27 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης
EUA	Ένωση Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων (European University Association)
EUPHE	European Union of Private Higher Education
EURASHE	European Association of Institutions in Higher Education
EUROSTAT	European Statistical Office
INQAAHE	International Network for Quality Assurance Agencies in Higher Education
NCES	National Center for Education Statistics
NTU	National Taiwan University
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
QAA	Quality Assurance Agency for Higher Education
QQI	Quality and Qualifications Ireland
QS	Quacquarelli Symonds
THE	Times Higher Education
UKÄ	Universitetskanslersämbetet
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
URAP	University Ranking by Academic Performance
WEF	World Economic Forum
ΑΔΙΠ	Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση
ΑΕΙ	Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
ΑΣΕΙ	Ανώτατο Στρατιωτικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΑΣΕΠ	Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού
ΑΣΠΤ	Ανώτατη Σχολή Παραστατικών Τεχνών
ΑΣΥ	Ανώτατο Συμβούλιο
ΒτΕ	Βουλή των Ελλήνων
ΔΕΠ	Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό
Ε&Α	Έρευνα και Ανάπτυξη
ΕΔΙΠ	Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕΑΠ	Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης
ΕΕΚ	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση
ΕΕΠ	Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό
ΕΘΑΑΕ	Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης
ΕΙΕΑΔ	Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού
ΕΚ Αθηνά	Ερευνητικό Κέντρο Καινοτομίας στις Τεχνολογίες της Πληροφορικής, των Επικοινωνιών και της Γνώσης
ΕΚΔΔΑ	Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης
ΕΚΕΤΑ	Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης
ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος»	Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών «Δημόκριτος»
ΕΚΘΕ	Εθνικό Κέντρο θαλασσίων Ερευνών
ΕΚΤ	Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης
ΕΛΚΕ	Ειδικός Λογαριασμός Κονδυλίων Έρευνας
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΟΠΠΕΠ	Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού
ΕΠΑ	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
ΕΠΕΔΒΜ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση
ΕΠΙ	Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο
ΕΠΙΣΕΥ	Ερευνητικό Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Συστημάτων Επικοινωνίας & Υπολογιστών
ΕΣΔΠ	Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας
ΕΣΚ	Ενιαίο Σύστημα Κινητικότητας
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΕΤΕΠ	Ειδικό Τεχνικό και Εργαστηριακό Προσωπικό
ΕΧΑΕ	Ευρωπαϊκός Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης
ΙΝΕΠ	Ινστιτούτο Επιμόρφωσης

ΙΤΕ	Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας
ΚΕΔΙΒΙΜ	Κέντρο Επιμόρφωσης και Διά Βίου Μάθησης
ΚΕΠΠ	Κέντρο Ερευνών Πανεπιστημίου Πειραιώς
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΟΔΙΠ	Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας
ΝΠΜΣ	Νέο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΝΠΠΣ	Νέο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών
ΞΠΠΣ	Ξενόγλωσσο Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών
ΟΜΕΑ	Ομάδα Εσωτερικής Αξιολόγησης
ΟΟΣΑ	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
ΟΠΕΣΠ	Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Εθνικό Σύστημα Ποιότητας
ΠΔΣ	Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών
ΠΕ	Πακέτα Εργασίας
ΠΜΣ	Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
ΠΠΙΣ	Προπτυχιακό Πρόγραμμα Ιατρικής Σχολής
ΠΠΣ	Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών
ΠΣ	Πρόγραμμα Σπουδών
ΠΥΜ	Πιστοποιητικό Υπηρεσιακών Μεταβολών
ΣΑΠ	Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης
ΣΕΠΕ	Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδας
ΤΕΙ	Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
ΥΠΑΙΘΑ	Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού
ΥΠΕΣ	Υπουργείο Εσωτερικών
ΥΠΠΟ	Υπουργείο Πολιτισμού
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδας της Κυβερνήσεως

Σύνοψη

Με την παρούσα ετήσια έκθεση, έτους 2023, η ΕΘΑΑΕ παρουσιάζει την ελληνική ανώτατη εκπαίδευση ως εθνικό σύστημα, το οποίο βρίσκεται σε άμεση σύγκριση με τα αντίστοιχα συστήματα ανώτατης εκπαίδευσης διεθνώς. Ειδικότερα, παρουσιάζονται οι συγκριτικές τιμές των βασικών μεγεθών που αφορούν στον φοιτητικό πληθυσμό, τους αποφοίτους, τη θέση τους στην αγορά εργασίας, την κατάσταση του διδακτικού προσωπικού, την ποσότητα και ποιότητα του ερευνητικού έργου, τη χρηματοδότηση και άλλα επίκαιρα θέματα, τα οποία απασχολούν διεθνώς τα Ιδρύματα και τις κυβερνήσεις. Περαιτέρω, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της εξωτερικής αξιολόγησης των προγραμμάτων σπουδών των ΑΕΙ, αλλά και τα ειδικά χαρακτηριστικά και οι επιδόσεις τους, τα θέματα της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης, της έρευνας και καινοτομίας, αλλά και η δράση της ΕΘΑΑΕ με όλες τις πτυχές της λειτουργίας της. Η ετήσια έκθεση της ΕΘΑΑΕ συνεισφέρει την αναγκαία πληροφόρηση που χρειάζεται η εθνική στρατηγική για την Ανώτατη Εκπαίδευση με έναν συστηματικό και τεκμηριωμένο τρόπο.

Στο Α' Μέρος της έκθεσης παρουσιάζονται οι εξελίξεις στην ανώτατη εκπαίδευση στη χώρα μας καθώς και στα συστήματα ανώτατης εκπαίδευσης διεθνώς. Ειδικότερα:

Η διάρθρωση του εθνικού ακαδημαϊκού χάρτη, κατά το έτος 2023, παρουσιάζει σχεδόν τα ίδια χαρακτηριστικά με αυτή των προηγούμενων τεσσάρων ετών, έτσι όπως εξελίχθηκε από το 2018 στην παρούσα μορφή μετά από την απορρόφηση 10 εκ των 14 Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων σε υφιστάμενα (11) Πανεπιστήμια και την μετατροπή 3 ΤΕΙ σε Πανεπιστήμια. Σήμερα, στο σύνολο της επικράτειας, λειτουργούν 25 ΑΕΙ, 423 Τμήματα και 614 Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών. Από τα τελευταία, τα 149 βρίσκονται σε μεταβατικό καθεστώς κατάργησης, ως προγράμματα σπουδών των πρώην ΤΕΙ. Σημειώνεται η δημιουργία δύο (2) νέων Ξερόγλωσσων Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών και η συνεχιζόμενη αύξηση των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με 98 νέα. Αξιοσημείωτη είναι η διάρθρωση των Προπτυχιακών Σπουδών σε επιστημονικά πεδία, στα οποία οι επιστήμες μηχανικού προηγούνται με 19% και έπονται οι ανθρωπιστικές επιστήμες με 16%, ακολουθούν οι κοινωνικές επιστήμες και επιστήμες διοίκησης και οικονομίας με 12%, οι θετικές επιστήμες και επιστήμες υγείας στο 11% και 10% αντίστοιχα, με τις επιστήμες εκπαίδευσης και τις γεωεπιστήμες να ακολουθούν στο 7% και, τέλος, οι επιστήμες πληροφορικής και επικοινωνιών στο 5%.

Το 2023 το προφίλ των ΑΕΙ στην Ελλάδα παρουσίασε μικρές μεταβολές. Μεταξύ των μεταβολών ήταν η μείωση στον αριθμό των ενεργών φοιτητών (-4,7%) και των αποφοίτων προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών (-5,5%), ενώ το πλήθος των ΠΜΣ συνέχισε να αυξάνεται (+98). Ακόμη, οι απόφοιτοι των ΠΜΣ αυξήθηκαν κατά 3.280 άτομα. Οι εισαχθέντες το 2023 αυξήθηκαν ελαφρώς κατά 2,6% καταγράφοντας επιμέρους μειώσεις σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος σε ορισμένα Πανεπιστήμια, κυρίως της περιφέρειας, και στην ΑΣΠΑΙΤΕ.

Στην Ελλάδα, το ποσοστό των κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ηλικίες 25-34 (45,2%) πλησιάζει τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (47,4%), και θα ήταν ακόμη υψηλότερο αν οι φοιτητές και φοιτήτριες της χώρας μας ολοκλήρωναν τις σπουδές τους σε χρόνο πλησιέστερα στην κανονική διάρκεια των σπουδών. Όπως είναι αναμενόμενο, το ποσοστό μειώνεται για όλες τις χώρες στις ηλικίες 25-64, με την Ελλάδα να εμφανίζει μεγαλύτερη υστέρηση: 35,1% έναντι 40,7% στον ΟΟΣΑ. Εντυπωσιακή διαφορά σημειώνεται μεταξύ αποφοίτων ανδρών –γυναικών, κατά 10 μονάδες υπέρ των γυναικών στην ηλικιακή ομάδα των 25-34, τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ευρώπη των 27.

Παρόλη την εντυπωσιακή αύξηση της **απασχόλησης των κατόχων πτυχίου Ανώτατης Εκπαίδευσης που** καταγράφεται το τελευταίο έτος, με ποσοστό 76,9%, σημειώνοντας διαφορά 8 ποσοστιαίων μονάδων από το 2016, απομένουν άλλες 8 ποσοστιαίες μονάδες από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ και της Ε.Ε. Όσον αφορά τις **αποδοχές των πτυχιούχων**, η Ελλάδα βρίσκεται σε σχετικά χαμηλή θέση μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ, απέχοντας 18 ποσοστιαίες μονάδες από τον μέσο όρο. Ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι η **ανεργία των πτυχιούχων** (11,8% στους νέους έως 39 ετών και 7,7% στους μεγαλύτερους έως 64 ετών) συνολικά, στην Ελλάδα, εξακολουθεί να βρίσκεται στο υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των χωρών της ΕΕ27, παρόλο που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη μείωση μεταξύ των ετών 2019-2023.

Ο **φοιτητικός πληθυσμός στην Ελλάδα** εμφανίζεται δυσανάλογα διογκωμένος (8,4%) σε σχέση με τον φοιτητικό πληθυσμό όλων των χωρών της Ε.Ε και διπλάσιος από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (4%) εξαιτίας της συμπερίληψης των **μη ενεργών φοιτητών** στους εγγεγραμμένους. Εκτός από το γεγονός ότι το φαινόμενο αυτό εκθέτει τη χώρα, έχει αρνητικές επιπτώσεις στους λοιπούς δείκτες της ανώτατης εκπαίδευσης. Μία από τις επιπτώσεις είναι ότι **στον δείκτη της ποσοστιαίας αναλογίας αποφοίτων προς φοιτητές**, η Ελλάδα εμφανίζεται στην τελευταία θέση μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, με ποσοστό μόλις 9,8%, το οποίο απέχει πολύ από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (23,9%). Αρνητικά επηρεάζεται και η **αναλογία φοιτητών προς διδακτικό προσωπικό** με την Ελλάδα να σημειώνει τη δυσμενέστερη αναλογία μεταξύ των χωρών της Ε.Ε.

Στον τομέα της έρευνας παρουσιάζεται σχεδόν η ίδια εικόνα των τελευταίων ετών. Οι ερευνητικές επιδόσεις της χώρας, ως προς την ποσότητα του ερευνητικού έργου, δηλαδή τον **αριθμό των επιστημονικών δημοσιεύσεων**, εμφανίζονται ικανοποιητικές, ενώ δεν συμβαίνει το ίδιο και με τους δείκτες της ποιότητας του ερευνητικού έργου. Η αναλογία **αναφορές ανά δημοσίευση** παρουσίασε πτώση για την Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαετία με την τιμή του δείκτη 0,66 κατά το 2013 να πέφτει στο 0,54 κατά το 2023. Η ευρωπαϊκή **ερευνητική χρηματοδότηση** για την Ελλάδα βρίσκεται σε ικανοποιητικό επίπεδο, ωστόσο τα ΑΕΙ επιτυγχάνουν μικρότερα ποσά έναντι των ερευνητικών κέντρων και των επιχειρήσεων.

Οι **διεθνείς κατατάξεις** εμφανίζουν μικρές βελτιώσεις για λίγα μόνο από τα ελληνικά ΑΕΙ. Στο σύστημα της Scimago, στα περισσότερα ιδρύματα (17) καταγράφεται επιδείνωση των επιδόσεών τους, ενώ μόνο έξι (6) εμφανίζονται να έχουν σημειώσει βελτίωση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά.

Στην καρδιά των εξελίξεων της διεθνούς ακαδημαϊκής κοινότητας βρίσκονται τα θέματα των **εφαρμογών και της χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης** από τα πανεπιστήμια. Η ΕΘΑΕ, σε σχετική μελέτη της, διαπιστώνει ότι σήμερα η διεθνής βιβλιογραφία και η πρακτική αναγνωρίζει πως η Τεχνητή Νοημοσύνη αποτελεί εργαλείο αιχμής για την ανώτατη εκπαίδευση και συμβάλλει στην αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη εκτέλεση όχι μόνο των ακαδημαϊκών λειτουργιών αλλά και της συνολικής διοικητικής λειτουργίας των ιδρυμάτων. Για παράδειγμα, η Αμερικανική Ένωση για την Πρόοδο των Σχολών Διοίκησης Επιχειρήσεων (AACSB) αναφορικά με την Τεχνητή Νοημοσύνη, τονίζει την ανάγκη ανάληψης τολμηρών δράσεων και την υιοθέτηση καινοτομιών για την παροχή μεγαλύτερης αξίας υπηρεσιών εκπαίδευσης προς τους φοιτητές τους, τις επιχειρήσεις και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Προϋπόθεση, ωστόσο, είναι η θέσπιση πλαισίου για τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, οι κατάλληλες υποδομές, τα ανάλογα υπολογιστικά συστήματα και η εκπαίδευση/επιμόρφωση του προσωπικού.

Ειδικότερα, **ορισμένα ιδρύματα έχουν προχωρήσει ήδη στον σχεδιασμό εξειδικευμένων προγραμμάτων σπουδών στην τεχνητή νοημοσύνη** ή/και έχουν εντάξει σχετικά μαθήματα σε υφιστάμενα προγράμματα σπουδών διαφόρων επιστημονικών πεδίων (π.χ. διοίκηση επιχειρήσεων, νομική, ανθρωπιστικές επιστήμες) φιλοδοξώντας να καταστήσουν τους φοιτητές τους ικανούς να αντιλαμβάνονται και να επιλύουν προβλήματα σε περιβάλλοντα τεχνητής νοημοσύνης, να

διαχειρίζονται εφαρμογές (π.χ. στη Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων, στο Μάρκετινγκ, τα Χρηματοοικονομικά), να ενισχύουν τη δημιουργικότητά τους και να αντιλαμβάνονται τους ηθικούς κινδύνους από τη χρήση της. Το MIT Sloan School of Management, για παράδειγμα, έχει εισαγάγει την Τεχνητή Νοημοσύνη στο μάθημα της επιχειρηματικής στρατηγικής. Οι φοιτητές έχουν έτσι τη δυνατότητα να αξιολογούν τις αποφάσεις τους σχετικά με προτεινόμενες στρατηγικές σε μια προσομοίωση των συνθηκών της αγοράς μέσα από την τεχνητή νοημοσύνη. Οι γνώσεις και οι δεξιότητες της τεχνητής νοημοσύνης ενισχύουν την απασχολησιμότητα των αποφοίτων. Ακόμη, οι νέες τεχνολογίες μπορούν, μέσα από την ανάλυση ιστορικών δεδομένων, να προβλέπουν έγκαιρα τις ανάγκες συντήρησης υποδομών και εξοπλισμού πριν δημιουργηθούν προβλήματα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη λειτουργία τους, να παρακολουθούν τη διαχείριση ενέργειας και συνολικά τις επιδόσεις του ιδρύματος ως προς τη βιώσιμη ανάπτυξη, να μεριμνούν για τη μεταφορά δεδομένων ποιότητας σε εθνικές βάσεις δεδομένων κ.λπ. Προϋπόθεση, βέβαια, για όλα αυτά είναι η δέσμευση των ιδρυματικών διοικήσεων για τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, η ανάπτυξη ανάλογης κουλτούρας στο προσωπικό και η εκπαίδευσή του.

Η ΕΘΑΑΕ, σε μελέτη που πραγματοποίησε κατά το 2023, διερεύνησε τρόπους για τη βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών, ανέδειξε τη σημασία του σχεδιασμού των προγραμμάτων σπουδών βάσει των **μαθησιακών αποτελεσμάτων** που αποκτούν οι φοιτητές και οι απόφοιτοι. Είναι γνωστό ότι κάθε σύστημα και βαθμίδα εκπαίδευσης αποσκοπεί στην επίτευξη **μαθησιακών αποτελεσμάτων**, δηλαδή σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, στοιχεία που γνωρίζει, κατανοεί και μπορεί να εφαρμόσει κάποιος μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας. Ειδικότερα, οι γνώσεις αφορούν στην κατανόηση δεδομένων, πληροφοριών, γεγονότων, ιδεών και θεωριών (π.χ. γνώση ενός επιστημονικού πεδίου), οι **δεξιότητες** είναι οι δυνατότητες κάποιου να εφαρμόσει τις γνώσεις του σε πρακτικό επίπεδο (π.χ. επίλυση προβλημάτων, άσκηση ηγεσίας, προφορική επικοινωνία) και οι **ικανότητες** αναφέρονται σε προσωπικά χαρακτηριστικά, αξίες ή/και ταλέντα (π.χ. δημιουργικότητα, ανθεκτικότητα σε απρόβλεπτες καταστάσεις), τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη στόχων.

Η μελέτη επισημαίνει ότι η αξιολόγηση της επίτευξης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που έχουν σχεδιαστεί δεν θα πρέπει να βασίζεται μόνο σε αποτελέσματα των φορέων εκπαίδευσης, κάτι που είναι ιδιαίτερα σημαντικό για το ίδρυμα και την ακαδημαϊκή μονάδα στο πλαίσιο παρακολούθησης των προγραμμάτων σπουδών. Μέρος της ανατροφοδότησης των μαθησιακών αποτελεσμάτων για την αξιολόγηση της επίτευξής τους θα πρέπει να βασίζεται και στα αποτελέσματα από έρευνες στην αγορά εργασίας. Αυτές συνήθως επιδιώκουν να καταγράψουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες των εργαζομένων στις θέσεις εργασίας τους. Αν για παράδειγμα διαπιστωθεί πως οι νέοι εργαζόμενοι υστερούν σε δεξιότητες κριτικής ανάλυσης, αυτό σημαίνει πως τα ΑΕΙ θα πρέπει να επανεξετάσουν τις διδακτικές τους μεθόδους και ενδεχομένως να ενισχύσουν τις δραστηριότητες που απαιτούν από τους φοιτητές τους να προσεγγίζουν κριτικά τη γνώση (π.χ. εφαρμογή προσομοιώσεων για αξιολόγηση λύσεων σε επιχειρηματικά προβλήματα με την ανάλογη τεκμηρίωση).

Στην Ελλάδα, με δεδομένο το χρόνιο πρόβλημα αναντιστοιχίας δεξιοτήτων με τις ανάγκες της αγοράς, προβάλλει επιτακτική η ανάγκη υποστήριξης από το κράτος της **αναβάθμισης δεξιοτήτων** και των **αλλαγών στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης**. Στην κατεύθυνση αυτή, καθίστανται εμφανή τα οφέλη από την ανάπτυξη μηχανισμού ιχνηλάτησης αποφοίτων σε εθνικό επίπεδο, την ενημέρωση της βάσης του ΕΟΠΠΕΠ με όλα τα επαγγελματικά προσόντα και του αντίστοιχου μητρώου ESCO της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι, επίσης, αναγκαία η ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού συστήματος παρακολούθησης δεξιοτήτων ανά επάγγελμα και κλάδο με δυνατότητα πρόβλεψης της εξέλιξής τους συνδυάζοντας πολλαπλά κριτήρια και πηγές δεδομένων.

Από τα θέματα της επικαιρότητας που απασχόλησαν την ανώτατη εκπαίδευση κατά το 2023 ήταν η ανακοίνωση της Κυβέρνησης να προωθήσει νομοθεσία για την **ίδρυση μη κρατικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης**, ένα ζήτημα που προκαλεί ακόμα έντονες αντιπαραθέσεις στην Ελλάδα.

Στη βιβλιογραφία αναφέρεται πως η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση συγκεντρώνει περίπου το 1/3 των φοιτητών σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ στις ΗΠΑ, ποσοστό 57% των ιδρυμάτων έχουν δημόσιο χαρακτήρα και το υπόλοιπο 43% είναι ιδιωτικά. Μάλιστα, στη διεθνή κατάταξη QS World University Ranking για το 2023, τα κορυφαία δέκα αμερικανικά πανεπιστήμια είναι ιδιωτικά, ενώ από τα 7 μεγαλύτερα πανεπιστήμια στις ΗΠΑ με βάση το πλήθος των εγγεγραμμένων φοιτητών, τα 2 είναι δημόσια, 2 είναι κερδοσκοπικά και 3 είναι ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά πανεπιστημιακά ιδρύματα.

Σε ορισμένες χώρες η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση είναι αρκετά ανεπτυγμένη περιλαμβάνοντας πανεπιστήμια με περίοπτη θέση και ισχυρή φήμη, ενώ σε κάποιες άλλες χώρες κυριαρχεί η δημόσια ανώτατη εκπαίδευση. Σε χώρες της Ασίας όπως είναι η Ιαπωνία, η Νότια Κορέα, η Ταϊβάν και οι Φιλιππίνες κυριαρχούν ιδιωτικά πανεπιστήμια κορυφαίας ποιότητας. Στις χώρες της Ε.Ε. λειτουργούν και μη κρατικά πανεπιστήμια, ενώ σε οκτώ χώρες παγκοσμίως το ποσοστό των εγγεγραμμένων φοιτητών σε ιδιωτικά πανεπιστήμια υπερβαίνει το 50%. Οι χώρες αυτές είναι η Λετονία (92,2%), η Χιλή (83,2%), το Ισραήλ (81,7%), η Κορέα (80,2%), η Ιαπωνία (78,6%), η Βραζιλία (74,7%), το Βέλγιο (59%) και η Φινλανδία (50,6%).

Ως προς τα χαρακτηριστικά λειτουργίας τους, τα ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης φαίνεται πως απολαμβάνουν μεγαλύτερη ανεξαρτησία και αυτονομία σε σχέση με τα δημόσια ιδρύματα, αλλά υπόκεινται σε εκτεταμένους εξωτερικούς ελέγχους από δημόσιους φορείς (π.χ. έλεγχος ακαδημαϊκών κριτηρίων και κριτηρίων βιωσιμότητας, πιστοποίηση ποιότητας κ.λπ.) και έχουν την ευθύνη για τους πόρους τους. Μπορεί κάποια μεγάλα πανεπιστήμια όπως το Harvard να διαχειρίζονται κληροδοτήματα της τάξης των 50 δις. δολαρίων, ωστόσο κάποια μικρότερα καταβάλλουν έντονες προσπάθειες για τη συγκέντρωση επαρκών πόρων προκειμένου να μπορούν να συνεχίζουν τη λειτουργία τους, κάτι που είναι καθοριστικό και για την ποιότητα των σπουδών. Ωστόσο, αυτό που προέχει στην ανώτατη εκπαίδευση είναι η ποιότητα των αποτελεσμάτων, κάτι το οποίο διασφαλίζεται μέσα από ένα επαρκές και κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας, από πόρους και υποδομές, συστηματική διασφάλιση ποιότητας και δέσμευση στην ανάπτυξη των φοιτητών. Στην Ελλάδα, όπου μελετάται το θέμα της χορήγησης άδειας λειτουργίας μη κρατικών πανεπιστημίων, αναμένεται να φανεί στο μέλλον η δυναμική και η ανταγωνιστικότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και μεταξύ άλλων η δυνατότητά της να περιορίσει το ποσοστό εκείνων που φεύγουν στο εξωτερικό για σπουδές, να αυξήσει τις προοπτικές απασχόλησης νέων επιστημόνων ως ακαδημαϊκό προσωπικό και να συμβάλει έτι περαιτέρω στην έρευνα, την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

Στο Β' Μέρος της έκθεσης παρουσιάζονται οι δράσεις της ΕΘΑΕ. Ειδικότερα:

Η ΕΘΑΕ στον τομέα της διασφάλισης ποιότητας, κατά το έτος 2023 πιστοποίησε 256 προγράμματα προπτυχιακών (70) και μεταπτυχιακών σπουδών (186), αριθμός εξαιρετικά υψηλός για τους συνήθεις ρυθμούς πιστοποιήσεων. Το αποτέλεσμα αυτό επετεύχθη χάρη στην οργάνωση ειδικών επιχειρησιακών διαδικασιών και στη χρήση και λειτουργία ειδικού πληροφοριακού υποσυστήματος (Accreditation Management System) για την υποστήριξη των πιστοποιήσεων που σχεδίασε και ανέπτυξε η ΕΘΑΕ.

Στο εσωτερικό περιβάλλον των ΑΕΙ καταγράφονται βελτιώσεις και αδυναμίες. Οι δράσεις διασφάλισης ποιότητας της ΕΘΑΕ αναδεικνύουν τα σημεία προόδου ή στασιμότητας των Ιδρυμάτων. Στην πλειονότητά τους, τα Ιδρύματα παρουσιάζουν συμμόρφωση με τις αρχές του

προτύπου για τα Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών. Το αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας καταγράφεται και στη βαθμολογία που τα Ιδρύματα επιτυγχάνουν στις εκθέσεις πιστοποίησης, βαθμολογία η οποία, ωστόσο, θεωρείται αρκετά επιεικής, ως απόρροια της εφαρμογής του πρώτου κύκλου πιστοποιήσεων.

Κατά το έτος 2023, η ΕΘΑΕ πραγματοποίησε **θεματική ανάλυση** των εκθέσεων πιστοποίησης του τομέα των επιστημών υγείας. Από αυτή προκύπτει ότι οι περισσότερες αδυναμίες των Ιδρυμάτων αφορούν τα κενά ή την ανεπάρκεια διδακτικών μεθόδων στην κλινική εκπαίδευση, την ανεπάρκεια μόνιμου διδακτικού προσωπικού, την έλλειψη εφαρμογής συστηματικής εσωτερικής αξιολόγησης, ενώ παρατηρείται και έλλειμμα επάρκειας και συντήρησης των χώρων εκπαίδευσης. Σε αρκετές περιπτώσεις προτείνεται επέκταση ή συντήρηση των υποδομών με έμφαση στην ασφάλεια, την προσβασιμότητα, την ψηφιοποίηση και την αξιοποίηση τεχνολογικά προηγμένων λύσεων. Οι ελλείψεις αυτές μπορεί να έχουν ως συνέπεια τη μειωμένη επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων, δηλαδή των προσόντων των αποφοίτων και κατ' επέκταση αρνητικές επιπτώσεις στην απασχολησιμότητά τους. Τα αποτελέσματα της θεματικής ανάλυσης θα λάβει υπόψη της η ΕΘΑΕ κατά την αναθεώρηση των Προτύπων Ποιότητας για την πραγματοποίηση του β' κύκλου πιστοποίησης των προγραμμάτων προπτυχιακών σπουδών, ο οποίος αναμένεται να αρχίσει το έτος 2024.

Η ΕΘΑΕ έχει αναπτύξει μηχανισμό για την παρακολούθηση της πορείας των αποφοίτων στην αγορά εργασίας και τη συνέχιση των σπουδών. Στο πλαίσιο αυτό συμμετείχε στην ευρωπαϊκή έρευνα για την ιχνηλάτηση των αποφοίτων μεταξύ άλλων 16 χωρών της Ευρώπης. Τον Φεβρουάριο του 2023, σύμφωνα με τον προγραμματισμό, ολοκληρώθηκε η φάση της συλλογής των δεδομένων αποφοίτων των ελληνικών ΑΕΙ που συμμετείχαν στην έρευνα **EUROGRADUATE 2022**. Η Ελλάδα σημείωσε την **5^η καλύτερη επίδοση μεταξύ 17 χωρών (19,7%)** ως προς το ποσοστό ανταπόκρισης στην έρευνα, μετά την Αυστρία (56,5%), την Ιταλία (39%), τη Σλοβενία (20,6%) και τη Νορβηγία (20%). Για τον λόγο αυτό ζητήθηκε η συμμετοχή της Ελλάδας, σε ειδική διαδικτυακή συνάντηση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Παρακολούθησης Αποφοίτων (ENGT), προκειμένου να παρουσιαστούν και να συζητηθούν οι λόγοι που συνετέλεσαν στο αυξημένο ποσοστό ανταπόκρισης. Έτσι πραγματοποιήθηκε η σχετική παρουσίαση από την ΕΘΑΕ στο ENGT τον Σεπτέμβριο του 2023.

Τα σημαντικότερα συμπεράσματα της έρευνας για την Ελλάδα είναι τα ακόλουθα:

- Το 90% των αποφοίτων (επίπεδο 6) συνεχίζει για μεταπτυχιακές σπουδές, ενώ ποσοστό άνω του 40% (επίπεδο 7) συνεχίζει τις σπουδές του παρακολουθώντας δεύτερο ΠΜΣ.
- Πάνω από το 60% των πτυχιούχων και διπλωματούχων μάστερ συμμετέχουν σε δραστηριότητες δια βίου μάθησης.
- Από τους πτυχιούχους, ποσοστό 60% συνεχίζει τις σπουδές του στην Ελλάδα και το 40% επιλέγει άλλη χώρα.
- Από αυτούς, το 14% (επίπεδο 6) και το 5% (επίπεδο 7) παραμένει στο εξωτερικό μετά την απόκτηση του τίτλου σπουδών.
- Ποσοστό 30% των αποφοίτων (επίπεδο 6) και 54% των διπλωματούχων μάστερ (επίπεδο 7) εργάζεται στον δημόσιο τομέα.

Η ΕΘΑΕ, κατά το έτος 2023, πραγματοποίησε την τρίτη κατά συνεχόμενη χρονιά εφαρμογή του συστήματος **κατανομής της δημόσιας χρηματοδότησης στα ΑΕΙ** με βάση την ποσόστωση κατά 80% με αντικειμενικά κριτήρια και κατά 20% με ποιοτικά κριτήρια τα οποία βασίζονται στα επιτεύγματα και τις επιδόσεις των ΑΕΙ. Τα πρώτα συμπεράσματα, μετά από τις δύο συνεχόμενες εφαρμογές του

αλγορίθμου κατανομής του 20% της συνολικής ετήσιας επιχορήγησης του ΥΠΑΙΘ προς τα ΑΕΙ, δείχνουν ότι:

1. Τα ΑΕΙ άρχισαν να εμπεδώνουν την κουλτούρα της χρηματοδότησης βάσει επιδόσεων και επιτευγμάτων και, μάλιστα, κατά τη τρίτη εφαρμογή του αλγορίθμου το 2023, τα ΑΕΙ προέβησαν σε καλύτερη επιλογή ποιοτικών δεικτών που ταιριάζουν στο προφίλ και τη φυσιογνωμία του Ιδρύματός τους.
2. Η επιλογή των ενοτήτων και δεικτών και η προβολή των επιτευγμάτων των ΑΕΙ φαίνεται ότι βοήθησε τα ίδια στην καλύτερη εστίαση της στοχοθεσίας τους.
3. Από τη σύγκριση των στοιχείων των τριών ετών (εκθέσεις επιτευγμάτων και δείκτες ποιότητας για τα έτη 2021 - 2023) σημειώνονται σε επιμέρους δείκτες βελτιώσεις για το ίδιο το Ίδρυμα, γεγονός ιδιαίτερος ενθαρρυντικό για την πορεία και την εξέλιξη των ΑΕΙ και μακροπρόθεσμα για τη συνολική εικόνα της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα μας.

Στο Γ' Μέρος της έκθεσης παρουσιάζεται η εσωτερική ανάπτυξη και λειτουργία της ΕΘΑΑΕ. Ειδικότερα:

Η ΕΘΑΑΕ κατά τα έτος 2023 προώθησε **τους στρατηγικούς της στόχους** σημειώνοντας σημαντική πρόοδο στους ακόλουθους τομείς:

- Σχεδίασε και υλοποίησε την εξωτερική αξιολόγηση και πιστοποίηση των Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών, των Εσωτερικών Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας και των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών των ΑΕΙ. Ο συνολικός αριθμός των πιστοποιήσεων ανήλθε στις 750 έως το α' εξάμηνο του 2024. Σημαντικό επίτευγμα της ΕΘΑΑΕ είναι η ψηφιακή διαχείριση των πιστοποιήσεων μέσω νέου υποσυστήματος του ΟΠΕΣΠ (Accreditation Management System) η οποία τέθηκε σε εφαρμογή το 2023 και επέτρεψε την πραγματοποίηση μεγάλου όγκου πιστοποιήσεων ΠΜΣ σε μικρό χρονικό διάστημα.
- Επιπλέον σχεδίασε νέα πρότυπα και τη μεθοδολογία αξιολόγησης για τον γ' κύκλο σπουδών (ΠΔΣ), για τα ΚΕΔΙΒΙΜ καθώς και την επαναπιστοποίηση των ΕΣΔΠ και ΠΠΣ και πραγματοποίησε τη σχετική διαβούλευση με τα ΑΕΙ, επικοινωνώντας συστηματικά με αυτά, μέσω συναντήσεων εργασίας, σεμιναρίων και της Συνόδου Πρυτάνεων.
- Βελτίωσε τη σύνθεση των Επιτροπών Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης με την προσθήκη φοιτητή στα μέλη της. Πραγματοποίησε, ωστόσο, περιορισμένη ανανέωση των μελών του Μητρώου Εμπειρογνομόνων, γύρω στο 20% με την προσθήκη νέων μελών.
- Επεξεργάστηκε και μελέτησε τα δεδομένα και τα μεταδεδομένα των πιστοποιήσεων που προήλθαν από κάθε στάδιο της διαδικασίας και διατύπωσε τα σχετικά ευρήματα και συμπεράσματα που οδηγούν σε δράσεις και επανασχεδιασμό με σκοπό τη βελτίωση της διαδικασίας, της μεθοδολογίας, της εξωτερικής διασφάλισης ποιότητας των ΑΕΙ καθώς και της επιχειρησιακής ικανότητας της ΕΘΑΑΕ.
- Η ΕΘΑΑΕ κατά τα έτος 2023 άσκησε τον γνωμοδοτικό της ρόλο προς το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων για θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης (εισήγηση για τα ποιοτικά κριτήρια χρηματοδότησης, τον αλγόριθμο καταμερισμού θέσεων μελών ΔΕΠ, αιτήματα μετονομασίας/μεταφοράς έδρας, αντιστοιχιών του ακ. έτους 2023-2024 αιτήματα αναγνώρισης τίτλων σπουδών ως Integrated Master, κ.ά., εφαρμόζοντας κριτήρια για την κάθε κατηγορία μεταβολών στον ακαδημαϊκό χάρτη. Τα κριτήρια αυτά είναι δημοσιοποιημένα και γνωστά στην ακαδημαϊκή κοινότητα και τους ενδιαφερόμενους φορείς καθώς προσφέρουν και πολύτιμη πληροφόρηση στο κοινωνικό σύνολο.

- Η ΕΘΑΑΕ επιθεωρήθηκε επιτυχώς από εξωτερική επιτροπή αξιολόγησης στο πλαίσιο της ανανέωσης της ιδιότητας μέλους στην ENQA και της εγγραφής της Αρχής στο EQAR, μετά από μια πολύμηνη διαδικασία αξιολόγησης. Οι βελτιωτικές ενέργειες που χρειάζεται να πραγματοποιήσει η ΕΘΑΑΕ, βάσει των συστάσεων της αρμόδιας επιτροπής, αποτελούν στόχους της στρατηγικής της. Μεταξύ αυτών συγκαταλέγονται στόχοι για την αναδιάρθρωση της επιχειρησιακής και οικονομικής λειτουργίας και διαχείρισης, δεδομένης της διεύρυνσης των αρμοδιοτήτων και συνακόλουθων υποχρεώσεων που αναλαμβάνει.

Μέρος Α΄
Η Ανώτατη Εκπαίδευση στην Ελλάδα και τα συγκριτικά
δεδομένα στο διεθνές περιβάλλον

Εισαγωγή

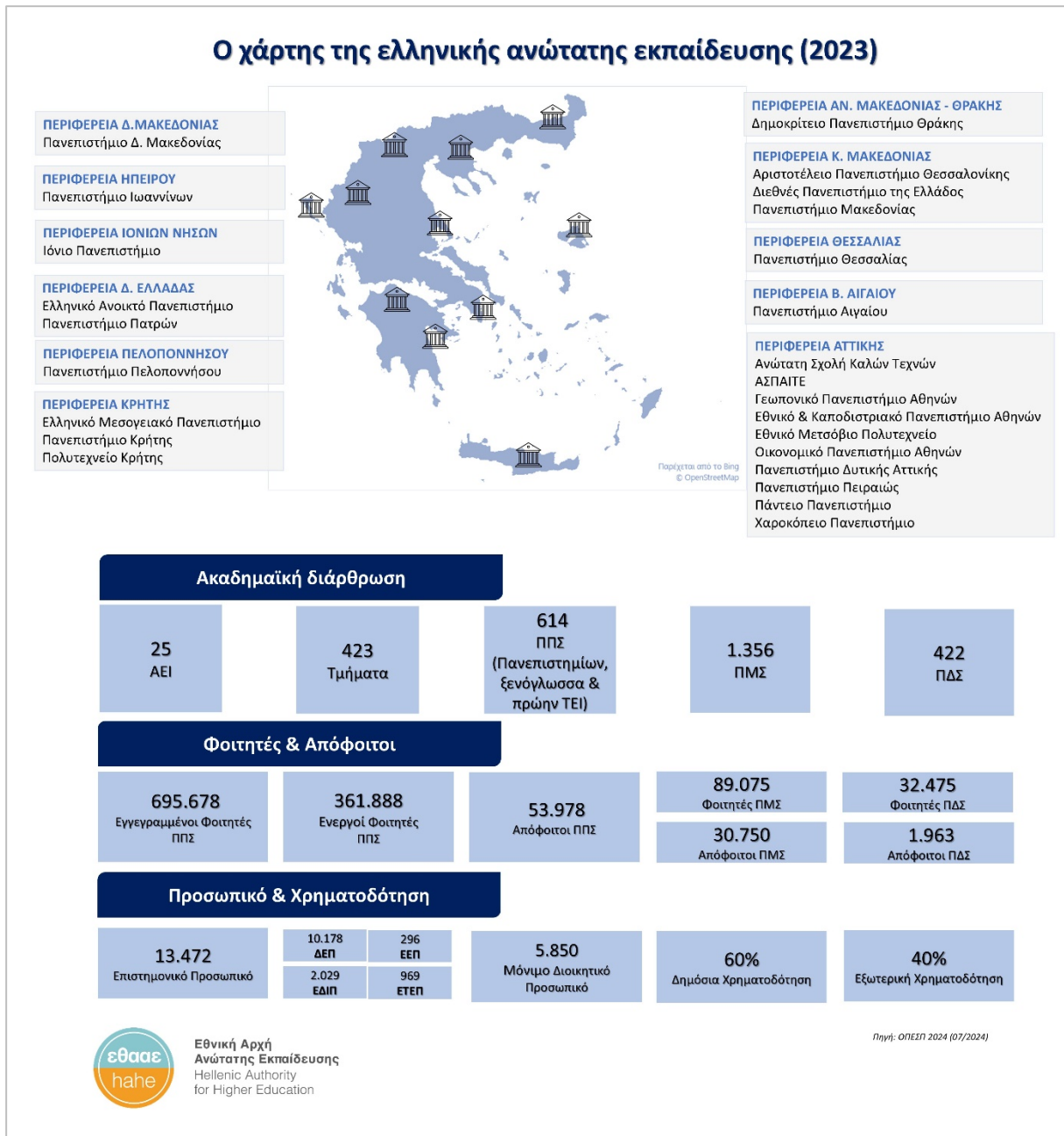
Στο μέρος Α παρουσιάζεται το προφίλ των ΑΕΙ και τα βασικά τους μεγέθη, με βάση στοιχεία της ΕΘΑΕ και αναφέρονται τα συγκριτικά δεδομένα με τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά και διεθνή μεγέθη καθώς και οι διεθνείς εξελίξεις στον χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η ανάλυση αυτή προσφέρει τη δυνατότητα του προσδιορισμού της θέσης της Ελλάδας σε σχέση με τις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ και τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ως προς τα σημαντικότερα μεγέθη και δείκτες. Ειδικότερα, παρουσιάζονται στοιχεία που αφορούν στο πλήθος των φοιτητών, των αποφοίτων, του διδακτικού και διοικητικού προσωπικού των ελληνικών ΑΕΙ, αλλά και τα συγκριτικά μεγέθη για τον πληθυσμό με ανώτατη εκπαίδευση, τους φοιτητές, την απασχόληση των αποφοίτων, το διδακτικό προσωπικό, τη χρηματοδότηση και τις ερευνητικές επιδόσεις των Ιδρυμάτων. Τα δεδομένα προέρχονται από διεθνώς αναγνωρισμένες πηγές, όπως ο ΟΟΣΑ, η UNESCO, η Eurostat, η ΕΛΣΤΑΤ, η EUA, η Scimago και το ΕΚΤ, καθώς και από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Εθνικό Σύστημα Ποιότητας (ΟΠΕΣΠ) της ΕΘΑΕ.

Επισημαίνεται ότι όπου γίνεται αναφορά σε στατιστικά στοιχεία του ΟΟΣΑ ή άλλων πηγών για την «τριτοβάθμια εκπαίδευση» (επίπεδο 5-8), στην Ελλάδα περιλαμβάνονται μόνο τα επίπεδα 6-8.

1. Το προφίλ των ΑΕΙ

1.1. Βασικά μεγέθη και δείκτες των ελληνικών ΑΕΙ

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται τα βασικά μεγέθη και οι δείκτες των ελληνικών ΑΕΙ. Πιο συγκεκριμένα αποτυπώνονται συγκεντρωτικά δεδομένα, όπως είναι το πλήθος των ΑΕΙ, το πλήθος των Τμημάτων, των Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ), των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) και των Προγραμμάτων Διδακτορικών Σπουδών (ΠΔΣ). Ακόμη καταγράφεται το πλήθος των φοιτητών, των αποφοίτων, του διδακτικού και επικουρικού διδακτικού προσωπικού, του διοικητικού προσωπικού και η αναλογία δημόσιας και εξωτερικής χρηματοδότησης. Σχετικό είναι το παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 1. Ο χάρτης της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης (2023)

Ενδεικτικά για το 2022-23, το πλήθος των τμημάτων, η διάρκεια σπουδών ανά προσφερόμενο ΠΠΣ και η γεωγραφική διασπορά ανά ίδρυμα παρουσιάζονται στον Πίνακα 1. Συνολικά, λειτουργούν 423 Τμήματα,¹ τα οποία στην πλειονότητά τους προσφέρουν προγράμματα προπτυχιακών σπουδών διάρκειας 8 εξαμήνων. Είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι οκτώ (8) ιδρύματα προσφέρουν προγράμματα σπουδών σε τουλάχιστον πέντε (5) πόλεις. Το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος έχει τη μεγαλύτερη γεωγραφική διασπορά (7 πόλεις) και ακολουθούν τα Πανεπιστήμια Πατρών, Αιγαίου και Πελοποννήσου (6 πόλεις). Έντεκα (11) ιδρύματα προσφέρουν τα προγράμματά τους μόνο σε μία πόλη. Συγκριτικά με τα δεδομένα του αντίστοιχου χάρτη του 2022, οι αυξομειώσεις σε επιμέρους μεγέθη είναι ελάχιστες ή σχετικά μικρές. Καταγράφεται μείωση του πλήθους των ενεργών φοιτητών

¹ Περιλαμβάνονται οι 4 Σχολές του ΕΑΠ, οι οποίες προσφέρουν συνολικά εννέα (9) Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών.

κατά περίπου 18.000 (από 379.559 το 2022 σε 361.888 το 2023) και των αποφοίτων προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών από 57.106 το 2022 σε 53.978 το 2023.

Αξιοσημείωτη είναι η συνεχιζόμενη αύξηση των προσφερόμενων ΠΜΣ από 1.176 το 2021, σε 1.258 το 2022 και 1.356 το 2023, ενώ παρατηρείται ταυτόχρονη αύξηση (σχεδόν 12%) των αποφοίτων ΠΜΣ από 27.470 το 2022 σε 30.750 το 2023.

Πίνακας 1. Πλήθος τμημάτων, διάρκεια σπουδών και γεωγραφική διασπορά ανά ίδρυμα (2022-23)²

Τμήματα	Διάρκεια προπτυχιακών σπουδών σε εξάμηνα			ΑΕΙ	Γεωγραφική διασπορά των Τμημάτων σε πόλεις								
	Πλήθος	8	10		12	Π1	Π2	Π3	Π4	Π5	Π6	Π7	Σύνολο διαφορετικών πόλεων
423													
41	25	16	2	ΑΠΘ	40	1							2
2	1	1		ΑΣΚΤ	2								1
9	4	8		ΓΠΑ	6	2	1						3
21	13	7	1	ΔΠΘ	9	5	4	2	1				5
32	57	11		ΔΙΠΑΕ	15	7	5	2	1	1	1		7
41	44	3	2	ΕΚΠΑ	36	5							2
9		9		ΕΜΠ	9								1
4	9			ΕΑΠ	4								1
11	21	4		ΕΛΜΕΠΑ	7	1	1	1	1				5
12	15	2		ΙΠ	7	2	1	1	1				5
8	8			ΟΠΑ	8								1
18	15	3		ΠΑ	6	4	3	3	1	1			6
27	60	7		ΠΑΔΑ	27								1
22	28	7		ΠΔΜ	9	5	4	2	2				5
35	40	12	1	ΠΑΘΕΣ	14	10	5	4	2				5
23	25	7	1	ΠΙ	19	3	1						3
16	17		1	ΠΑΚΡΗ	9	7							2
8	10			ΠΑΜΑΚ	9								1
31	34	18		ΠΑΠΑΤ	27	2	2						3
10	10			ΠΑΠΕΙ	10								1
22	28	5		ΠΑΠΕΛ	8	4	3	3	2	2			6
9	9			ΠΠΚΠΕ	9								1
5		5		ΠΟΚΡΗ	5								1
4	4			ΧΠ	4								1
3		4		ΑΣΠΑΙΤΕ	3								1

Στη συνέχεια, ο Πίνακας 2 παρουσιάζει τις επιστημονικές περιοχές που θεραπεύει το κάθε ίδρυμα με βάση τα Τμήματά του. Όπως προκύπτει, τα ιδρύματα είναι προσανατολισμένα κυρίως στις επιστήμες μηχανικών (19%), τις τέχνες και τις ανθρωπιστικές επιστήμες (16%), τις κοινωνικές επιστήμες, τη διοίκηση επιχειρήσεων και τις νομικές σπουδές (12%). Σε μικρότερο ποσοστό τα ιδρύματα είναι προσανατολισμένα στις θετικές επιστήμες (11%) και τις επιστήμες υγείας (10%), τις γεωργικές επιστήμες και την κτηνιατρική (7%), την εκπαίδευση (7%), την πληροφορική (5%) και τις υπηρεσίες (1%). Σημειώνεται ότι στην Ελλάδα ένας σημαντικός αριθμός επιστημόνων πληροφορικής αποφοιτά από τμήματα μηχανικών.

² Δεδομένα ΟΠΕΣΠ 2024.

*Δεν περιλαμβάνονται τα Γενικά Τμήματα. Έχει προσμετρηθεί το σύνολο των ΠΠΣ (Πανεπιστημίων, Ξενογλώσσα και πρώην ΤΕΙ).

Πίνακας 2. Κατανομή Τμημάτων των ΑΕΙ σε επιστημονικές περιοχές κατά UNESCO (2022-23)³

	Εκπαίδευση	Τέχνες & ανθρωπιστικές επιστήμες	Κοινωνικές επιστήμες, δημοσιογραφία & πληροφορική	Διοίκηση επιχειρήσεων & νομικές σπουδές	Φυσικές επιστήμες, μαθηματικά, στατιστική	Πληροφορικά & επικοινωνιακά συστήματα	Μηχανική, κατασκευές & δόμηση	Γεωπονική επιστήμη, δασοπονία, ιχθυοκαλλιέργεια & κτηνιατρική	Επιστήμες υγείας & κοινωνικής πρόνοιας	Υπηρεσίες	ΣΥΝΟΛΟ
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΑΕΙ	28	68	53	49	45	20	79	31	44	6	423
%	7%	16%	13%	13%	11%	5%	19%	7%	10%	1%	
ΑΠΘ	2	13	4	1	5	1	7	3	3	2	41
ΑΣΚΤ		2									2
ΓΠΑ			1	1	1		1	5			9
ΔΠΘ	2	3	5	1	1		5	2	1	1	21
ΔΙΠΑΕ*	1		2	6	2	1	9	4	6		31
ΕΚΠΑ	3	16	5	3	5	1	2	1	4	1	41
ΕΜΠ					1		8				9
ΕΑΠ		2	1		1						4
ΕΛΜΕΠΑ		1		3			3	1	3		11
ΙΠ		5	2	2	1	1	1				12
ΟΠΑ			2	4	1	1					8
ΠΑ	2	1	2	3	5	1	3	1			18
ΠΑΔΑ	1	4	2	3	1	1	8		7		27
ΠΔΜ	2	1	3	4	2	2	5	1	2		22
ΠΑΘΕΣ	3	2	1	2	4	3	7	7	5	1	35
ΠΙ	3	5	2	1	4	1	3	1	3		23
ΠΑΚΡΗ	2	3	4		4	1	1			1	16
ΠΑΜΑΚ	1	2	2	2		1					8
ΠΑΠΑΤ	2	4	1	3	5		8	3	5		31
ΠΑΠΕΙ			2	5	1	2					10
ΠΑΠΕΛ	1	4	2	4		2	3	2	4		22
ΠΠΚΠΕ			8	1							9
ΠΟΚΡΗ							5				5
ΧΠ			1		1	1			1		4

³ Δεδομένα ΟΠΕΣΠ 2024 (2022-23, 2023), επεξεργασία ΕΘΑΕ.

Ακολούθως, ο Πίνακας 3 αποτυπώνει το πλήθος των ενεργών προπτυχιακών φοιτητών, των μεταπτυχιακών φοιτητών και των εν ενεργεία υποψηφίων διδασκόντων ανά ίδρυμα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητικού πληθυσμού είναι ενεργοί προπτυχιακοί φοιτητές (74,9%) ενώ οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ανέρχονται στο 18,4% και οι υποψήφιοι διδάκτορες στο 6,7% του συνόλου.

Πίνακας 3. Πλήθος ενεργών προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και υπ. διδασκόντων ανά ίδρυμα (2022-23)⁴

Ίδρυμα	Ενεργοί Προπτυχιακοί Φοιτητές	Μεταπτυχιακοί Φοιτητές	Εν ενεργεία Υποψήφιοι Διδάκτορες
ΑΠΘ	37.623	7.937	4.583
ΑΣΚΤ	1.452	85	71
ΓΠΑ	6.897	652	487
ΔΠΘ	16.143	4.351	1.828
ΔΙΠΑΕ	26.261	3.493	410
ΕΚΠΑ	40.494	12.423	8.800
ΕΜΠ	10.585	1.534	2.885
ΕΑΠ	10.531	20.642	166
ΕΛΜΕΠΑ	9.005	769	184
ΙΠ	6.503	624	600
ΟΠΑ	8.722	1.920	210
ΠΑ	10.712	2.542	976
ΠΑΔΑ	28.480	3.811	883
ΠΔΜ	16.942	2.297	387
ΠΑΘΕΣ	22.030	3.244	1.702
ΠΙ	17.154	1.255	1.823
ΠΑΚΡΗ	12.451	2.047	1.262
ΠΑΜΑΚ	9.004	2.318	504
ΠΑΠΑΤ	29.333	9.834	1.952
ΠΑΠΕΙ	10.649	3.648	427
ΠΑΠΕΛ	13.151	1.922	722
ΠΠΚΠΕ	9.125	715	1.136
ΠΟΚΡΗ	4.292	339	240
ΧΠΑ	2.174	673	237
ΑΣΠΑΙΤΕ	2.175	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	361.888	89.075	32.475

Τέλος, ο Πίνακας 4 δίνει μια εικόνα του μόνιμου προσωπικού των ιδρυμάτων (διδασκτικού/επιστημονικού και διοικητικού). Συνολικά στα ελληνικά ΑΕΙ το 2022-23 απασχολήθηκαν 10.178 μέλη ΔΕΠ, 296 μέλη ΕΕΠ, 2.029 μέλη ΕΔΙΠ και 969 μέλη ΕΤΕΠ. Το μόνιμο διοικητικό προσωπικό αριθμούσε 5.850 άτομα.

Τα ιδρύματα με τα περισσότερα μέλη ΔΕΠ ήταν το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (1.649) και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (1.632), ενώ τα λιγότερα μέλη ΔΕΠ υπηρετούσαν στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (43), στην ΑΣΠΑΙΤΕ (50), στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (52) και στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο Αθηνών (76). Τα περισσότερα μέλη ΕΕΠ

⁴ Δεδομένα ΟΠΕΣΠ 2024.

υπηρετούσαν στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (77), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (55) και το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (33) ενώ τα πιο πολλά μέλη ΕΔΙΠ καταγράφηκαν στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (372), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (277) και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (246). Λιγότερα από 10 μέλη ΕΕΠ διέθεταν το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (7), το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (6), το Πανεπιστήμιο Κρήτης (5), το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (4), το Πανεπιστήμιο Πειραιώς (2) και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (1). Σε εννέα (9) ιδρύματα δεν υπηρετούσε κανένα μέλος ΕΕΠ. Τα περισσότερα μέλη ΕΤΕΠ καταγράφηκαν στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (149), στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (109) και στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (105).

Πίνακας 4. Προσωπικό ανά ίδρυμα (2022-23)⁵

Ίδρυμα	Μόνιμο Προσωπικό				
	ΔΕΠ	ΕΕΠ	ΕΔΙΠ	ΕΤΕΠ	Διοικητικό Προσωπικό
ΑΠΘ	1.632	77	372	109	551
ΑΣΚΤ	43	8	32	7	57
ΓΠΑ	224	0	72	37	119
ΔΠΘ	512	33	54	49	193
ΔΙΠΑΕ	402	4	65	41	270
ΕΚΠΑ	1.649	55	277	149	988
ΕΜΠ	399	1	246	105	484
ΕΑΠ	52	0	0	0	52
ΕΛΜΕΠΑ	177	0	9	33	128
ΙΠ	187	14	28	10	81
ΟΠΑ	184	0	26	17	143
ΠΑ	319	7	47	25	223
ΠΑΔΑ	612	0	101	49	346
ΠΔΜ	219	6	44	22	155
ΠΑΘΕΣ	721	21	124	72	437
ΠΙ	542	12	117	45	300
ΠΑΚΡΗ	466	5	88	36	259
ΠΑΜΑΚ	208	18	22	13	171
ΠΑΠΑΤ	714	10	132	78	390
ΠΑΠΕΙ	190	2	12	8	84
ΠΑΠΕΛ	286	23	39	35	167
ΠΠΚΠΕ	192	0	24	5	81
ΠΟΚΡΗ	122	0	76	12	87
ΧΠΑ	76	0	13	11	36
ΑΣΠΑΙΤΕ	50	0	9	1	48
ΣΥΝΟΛΟ	10.178	296	2.029	969	5.850

Ως προς το διοικητικό προσωπικό, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών απασχολούσε 988 άτομα και ακολουθούν το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (551) και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (484), ενώ λιγότερα από 200 άτομα υπηρετούν στο Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (193), το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (171), το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (167), το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (155), το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (143), το Ελληνικό

⁵ Δεδομένα ΟΠΕΣΠ 2024.

Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (128), το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο (119), το Πολυτεχνείο Κρήτης (87), το Πανεπιστήμιο Πειραιώς (84), το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και το Πάντειο Πανεπιστήμιο (81), την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (57), το ΕΑΠ (52), την ΑΣΠΑΙΤΕ (48), και το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (36).

Ο διεθνώς χρησιμοποιούμενος δείκτης *Φοιτητές/Διδάσκοντα* παρουσιάζεται για το κάθε ίδρυμα με τους τρόπους που απεικονίζει ο Πίνακας 5. Το πλήθος των φοιτητών εμφανίζεται σε τρεις διαφορετικές ομάδες (ενεργοί, εγγεγραμμένοι, ενεργοί των τριών κύκλων) και οι διδάσκοντες σε δύο (ΔΕΠ και σύνολο μόνιμου διδακτικού προσωπικού). Είναι ενδιαφέρον πως όταν ο δείκτης για το σύνολο των ΑΕΙ υπολογίζεται λαμβάνοντας υπόψη το πλήθος των ενεργών φοιτητών και στα τρία επίπεδα σπουδών και το σύνολο του διδακτικού προσωπικού, η αναλογία βελτιώνεται σημαντικά.

Πίνακας 5. Δείκτης Φοιτητές / Διδάσκοντα⁶

Ίδρυμα	Ενεργοί Προπτυχιακοί Φοιτητές ανά μέλος ΔΕΠ	Εγγεγραμμένοι Προπτυχιακοί Φοιτητές ανά μέλος ΔΕΠ	Ενεργοί Φοιτητές ΠΠΣ, ΠΜΣ, ΠΔΣ ανά μέλος ΔΕΠ	Ενεργοί Προπτυχιακοί Φοιτητές ανά μέλος Διδακτικού Προσωπικού	Εγγεγραμμένοι Προπτυχιακοί Φοιτητές ανά μέλος Διδακτικού Προσωπικού	Ενεργοί Φοιτητές ΠΠΣ, ΠΜΣ, ΠΔΣ ανά μέλος Διδακτικού Προσωπικού
ΑΠΘ	23	44	31	17	33	23
ΑΣΚΤ	34	44	37	16	21	18
ΓΠΑ	31	59	36	21	40	24
ΔΠΘ	32	48	44	25	38	34
ΔΙΠΑΕ	65	135	75	51	106	59
ΕΚΠΑ	25	61	37	19	47	29
ΕΜΠ	27	52	38	14	27	20
ΕΛΜΕΠΑ	51	117	56	41	94	45
ΙΠ	35	59	41	27	46	32
ΟΠΑ	47	115	59	38	93	48
ΠΑ	34	55	45	27	44	36
ΠΑΔΑ	47	89	54	37	71	44
ΠΑΔΜ	77	167	90	58	126	67
ΠΑΘΕΣ	31	53	37	23	41	29
ΠΙ	32	56	37	24	42	28
ΠΑΚΡΗ	27	44	34	21	34	26
ΠΑΜΑΚ	43	61	57	34	49	45
ΠΑΠΑΤ	41	71	58	31	55	44
ΠΑΠΕΙ	56	132	77	50	118	69
ΠΑΠΕΛ	46	77	55	34	58	41
ΠΠΚΠΕ	48	105	57	41	91	50
ΠΟΚΡΗ	35	53	40	20	31	23
ΧΠΑ	29	45	41	22	34	31
ΑΣΠΑΙΤΕ	44	73	44	36	61	36
Εθνικός Μ.Ο.	35	67	45	26	51	34

⁶ Δεδομένα ΟΠΕΣΠ 2024.

*Στο διδακτικό προσωπικό περιλαμβάνονται μέλη ΔΕΠ, ΕΕΠ, ΕΔΙΠ και ΕΤΕΠ.

**Στον υπολογισμό του εθνικού μέσου όρου δεν περιλαμβάνεται το ΕΑΠ λόγω της ιδιαίτερης φυσιολογίας του και της απασχόλησης διδακτικού προσωπικού άλλων ιδρυμάτων.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η αναλογία φοιτητών - μόνιμου διοικητικού προσωπικού, η οποία αντίστοιχα παρουσιάζεται στον Πίνακα 6. Συγκρίνοντας τις τιμές του δείκτη φοιτητές ανά μέλος διοικητικού προσωπικού σε προπτυχιακό επίπεδο, η καλύτερη αναλογία που σημειώνεται σε ίδρυμα είναι 22 και η δυσμενέστερη 127. Σε εθνικό επίπεδο αντιστοιχούν, κατά μέσον όρο, 61 προπτυχιακοί ενεργοί φοιτητές και 78 ενεργοί φοιτητές των τριών επιπέδων σπουδών ανά μέλος διοικητικού προσωπικού.

Πίνακας 6. Δείκτης Φοιτητές / Διοικητικό προσωπικό⁷

Ίδρυμα	Ενεργοί Προπτυχιακοί Φοιτητές ανά μέλος Διοικητικού Προσωπικού	Εγγεγραμμένοι Προπτυχιακοί Φοιτητές ανά μέλος Διοικητικού Προσωπικού	Ενεργοί Φοιτητές ΠΠΣ, ΠΜΣ, ΠΔΣ ανά μέλος Διοικητικού Προσωπικού
ΑΠΘ	68	131	91
ΑΣΚΤ	25	33	28
ΓΠΑ	58	111	68
ΔΠΘ	84	128	116
ΔΙΠΑΕ	97	201	112
ΕΚΠΑ	41	102	62
ΕΜΠ	22	42	31
ΕΛΜΕΠΑ	70	161	78
ΙΠ	80	136	95
ΟΠΑ	61	148	76
ΠΑ	48	79	64
ΠΑΔΑ	82	157	96
ΠΔΜ	109	236	127
ΠΑΘΕΣ	50	88	62
ΠΙ	57	101	67
ΠΑΚΡΗ	48	79	61
ΠΑΜΑΚ	53	74	69
ΠΑΠΑΤ	75	131	105
ΠΑΠΕΙ	127	298	175
ΠΑΠΕΛ	79	132	95
ΠΠΚΠΕ	113	249	136
ΠΟΚΡΗ	49	75	56
ΧΠΑ	60	95	86
ΑΣΠΑΙΤΕ	45	76	45
Εθνικός Μ.Ο.	61	118	78

⁷ Δεδομένα ΟΠΕΣΠ 2024.

*Στον υπολογισμό του εθνικού μέσου όρου δεν περιλαμβάνεται το ΕΑΠ λόγω της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας του.

** Περιλαμβάνεται μόνο το μόνιμο διοικητικό προσωπικό.

1.2. Εξελίξεις στο νομοθετικό πλαίσιο των ΑΕΙ

Οι νομοθετικές παρεμβάσεις για την ανώτατη εκπαίδευση το 2023 περιλαμβάνουν, νόμους, εγκυκλίους και υπουργικές αποφάσεις για διάφορα θέματα. Με τον νόμο 5029/2023 (ΦΕΚ 55/Α/10-3-2023) (άρθρα 28-34) ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την οργάνωση προγραμμάτων σπουδών των ΑΕΙ, το προσωπικό τους, τους Ειδικούς Λογαριασμούς Κονδυλίων Έρευνας, θέματα υπηρετούντων λεκτόρων, ρυθμίσεις σχετικά με την παιδαγωγική και διδακτική επάρκεια και την ακαδημαϊκή ταυτότητα.

Χρήζουν ιδιαίτερης αναφοράς οι κοινές υπουργικές αποφάσεις οι οποίες αφορούν στην ενίσχυση της κινητικότητας υποψηφίων διδακτόρων, την οργάνωση ΠΜΣ με εξ αποστάσεως μεθόδους και τη λειτουργία του προγράμματος εσωτερικής κινητικότητας των φοιτητών. Πιο συγκεκριμένα:

- α. Με την ΚΥΑ 18137/Ζ1/2023 (ΦΕΚ 1079/Β/28-2-2023) καθορίζονται οι προϋποθέσεις και η διαδικασία οργάνωσης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στα ΑΕΙ.
- β. Με την ΚΥΑ 30774/Ζ1/2023 (ΦΕΚ 1928/Β/24-3-2023) προσδιορίζονται οι όροι και η διαδικασία για την κινητικότητα Ελλήνων υποψηφίων διδακτόρων ελληνικών ΑΕΙ και Αμερικανών υποψηφίων διδακτόρων αμερικανικών πανεπιστημίων στο πλαίσιο προγράμματος υποτροφιών του ΙΚΥ σε συνεργασία με το ίδρυμα Fulbright Greece.
- γ. Με την ΚΥΑ 48880/Ζ1/2023 (ΦΕΚ 2904/Β/2-5-2023) καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για την οργάνωση και τη λειτουργία προγραμμάτων εσωτερικής κινητικότητας των φοιτητών/τριών μεταξύ προγραμμάτων σπουδών πρώτου κύκλου των ΑΕΙ και ρυθμίζονται τα θέματα της σχετικής διαδικασίας (π.χ. προϋποθέσεις εισαγωγής στο πρόγραμμα, υποβολή και αξιολόγηση αιτήσεων, αναγνώριση πιστωτικών μονάδων).

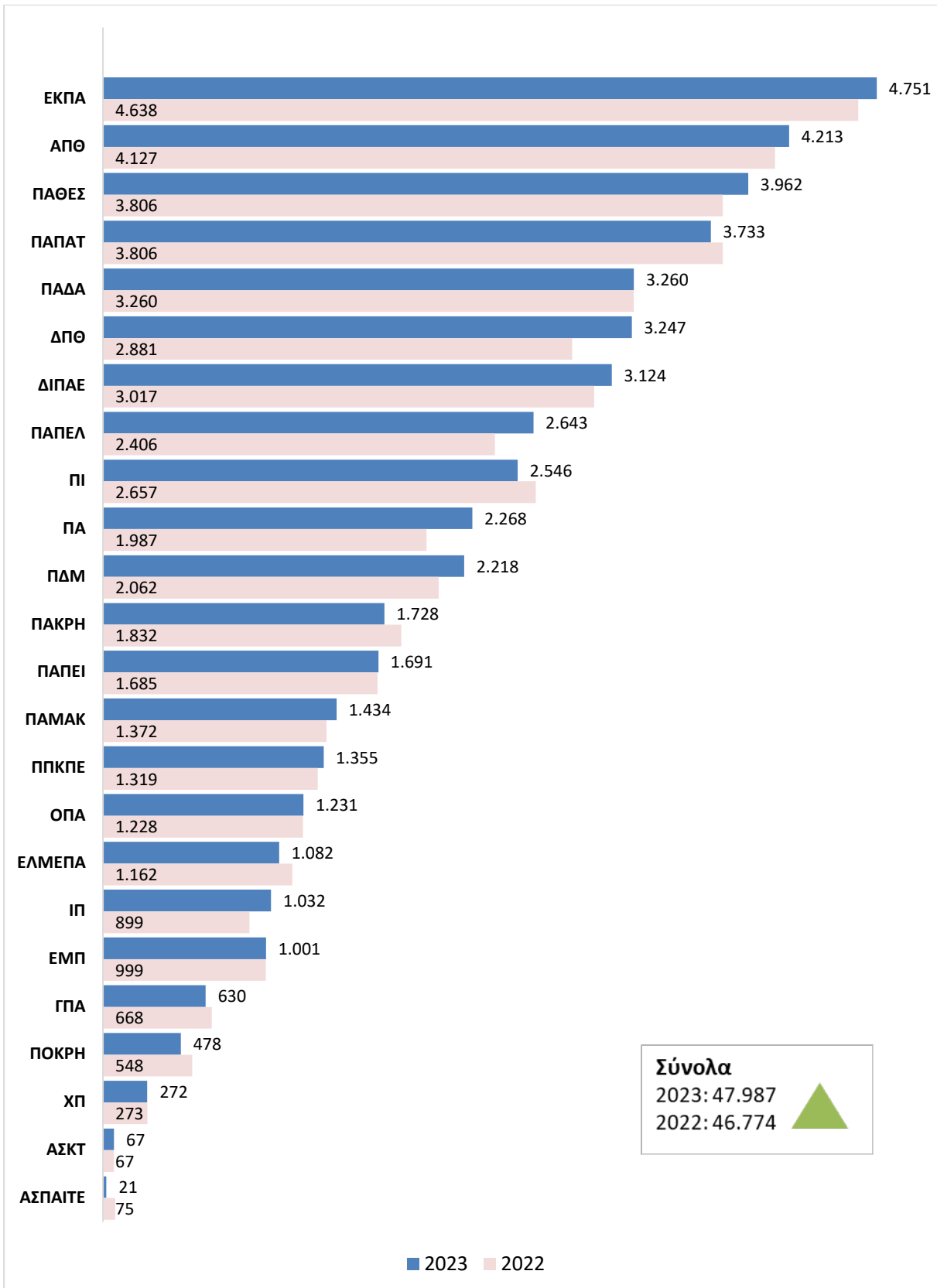
1.3. Συγκριτική παρουσίαση επιτυχόντων στα ελληνικά ΑΕΙ (2022-2023)

Στο Σχήμα 2 και στον Πίνακα 7 παρουσιάζεται η μεταβολή του αριθμού των επιτυχόντων στα ελληνικά ΑΕΙ μεταξύ των ετών 2022 και 2023. Οι αριθμοί αφορούν στους επιτυχόντες στις πανελλαδικές εξετάσεις από την κατηγορία των αποφοίτων ΓΕΛ (90%). Ως βασικό συμπέρασμα αναδεικνύεται η συνολική αύξηση του αριθμού των επιτυχόντων κατά 2,6% από το 2022 στο 2023.

Τα μεγαλύτερα ποσοστά αύξησης καταγράφονται στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο (+14,8%), το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (+14,1%) και το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (12,7%). Μικρότερη αύξηση κάτω του 10% παρατηρείται στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (+9,9%), το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (+7,6%), το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (+4,5%), το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (+4,1%), το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (+3,6%), το Πάντειο Πανεπιστήμιο (+2,7%), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (2,4%), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (+2,1%). Οριακή θετική μεταβολή σημειώνεται στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς (+0,4%), το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (+0,2%).

Στον αντίποδα τα μεγαλύτερα ποσοστά μείωσης σημειώνονται στην ΑΣΠΑΙΤΕ (-72%), το Πολυτεχνείο Κρήτης (-12,8%), το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (-6,9%) και ακολουθούν το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (-5,69%), το Πανεπιστήμιο Κρήτης (-5,7%), το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (-4,2%), το Πανεπιστήμιο Πατρών (-1,9%) και το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (-0,37%).

Στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής και την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών δεν καταγράφεται καμία μεταβολή.

Σχήμα 2. Μεταβολή αριθμού επιτυχόντων ανά ΑΕΙ (2022-2023)⁸

⁸ Πηγή: ΥΠΑΙΘΑ. Οι αριθμοί αναφέρουν το σύνολο των επιτυχόντων στις πανελλαδικές εξετάσεις του 2023, ανά ΑΕΙ, από την κατηγορία των αποφοίτων Γενικού Λυκείου (90%).

Πίνακας 7. Ποσοστιαία μεταβολή επιτυχόντων ανά ίδρυμα (2023-2022)

ΙΔΡΥΜΑ	2023	2022	Μεταβολή %
ΕΚΠΑ	4.751	4.638	2,4%
ΑΠΘ	4.213	4.127	2,1%
ΠΑΘΕΣ	3.962	3.806	4,1%
ΠΑΠΑΤ	3.733	3.806	-1,9%
ΠΑΔΑ	3.260	3.260	0,0%
ΔΠΘ	3.247	2.881	12,7%
ΔΙΠΑΕ	3.124	3.017	3,5%
ΠΑΠΕΛ	2.643	2.406	9,9%
ΠΙ	2.546	2.657	-4,2%
ΠΑ	2.268	1.987	14,1%
ΠΑΔΜ	2.218	2.062	7,6%
ΠΑΚΡΗ	1.728	1.832	-5,7%
ΠΑΠΕΙ	1.691	1.685	0,4%
ΠΑΜΑΚ	1.434	1.372	4,5%
ΠΠΚΠΕ	1.355	1.319	2,7%
ΟΠΑ	1.231	1.228	0,2%
ΕΛΜΕΠΑ	1.082	1.162	-6,9%
ΙΠ	1.032	899	14,8%
ΕΜΠ	1.001	999	0,2%
ΓΠΑ	630	668	-5,7%
ΠΟΚΡΗ	478	548	-12,8%
ΧΠ	272	273	-0,4%
ΑΣΚΤ	67	67	0,0%
ΑΣΠΑΙΤΕ	21	75	-72,0%
ΣΥΝΟΛΟ	47.987	46.774	2,6%

1.4. Η χρηματοδότηση της Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Από τη σύγκριση των δεδομένων τα οποία αφορούν την εξωτερική και τη δημόσια χρηματοδότηση⁹ των ελληνικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης για τα έτη 2022 και 2023 προκύπτει ότι η συνολική χρηματοδότηση αυξήθηκε οριακά κατά 1,7%. Η αύξηση προήλθε από την αύξηση της εξωτερικής χρηματοδότησης κατά 12,5% αφού η δημόσια χρηματοδότηση υποχώρησε κατά 4,4%. Το ποσοστό δημόσιας και εξωτερικής χρηματοδότησης στη συνολική χρηματοδότηση ήταν αντίστοιχα 60% και 40%.

Σε 13 ιδρύματα η δημόσια χρηματοδότηση παρουσίασε το 2023 αύξηση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, σε 21 ιδρύματα διαπιστώθηκε αύξηση ως προς την εξωτερική χρηματοδότηση, ενώ σε 12 ιδρύματα υπάρχει ταυτόχρονη αύξηση τόσο της εξωτερικής όσο και της δημόσιας χρηματοδότησης.

⁹ Η δημόσια χρηματοδότηση περιλαμβάνει τις πιστώσεις μισθοδοσίας του κρατικού προϋπολογισμού, τη χρηματοδότηση δημοσίων επενδύσεων και την ετήσια επιχορήγηση από το ΥΠΑΙΘΑ.

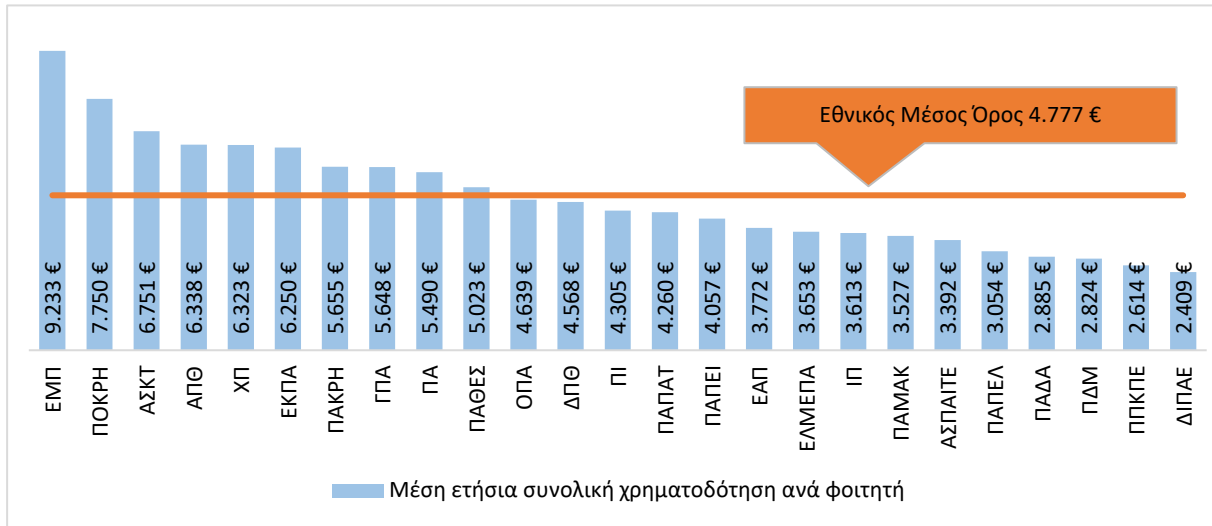
Η εξωτερική χρηματοδότηση περιλαμβάνει τη χρηματοδότηση ενεργών έργων των ιδρυμάτων εκτός από αυτά που χρηματοδοτούνται από τους ΕΛΚΕ.

Πίνακας 8. Μεταβολή εξωτερικής, δημόσιας και συνολικής χρηματοδότησης 2022 και 2023 ανά ίδρυμα και συνολικά (σε ευρώ)¹⁰

	Εξωτερική Χρηματοδότηση			Δημόσια Χρηματοδότηση			Συνολική Χρηματοδότηση		
	2021-22	2022-23	Μεταβολή	2021-22	2022-23	Μεταβολή	2021-22	2022-23	Μεταβολή
ΙΔΡΥΜΑ									
ΑΣΚΤ	737.404 €	2.093.221 €	1.355.817 €	6.328.402 €	8.379.603 €	2.051.201 €	7.065.806 €	10.472.823 €	3.407.018 €
ΑΠΘ	66.786.973 €	80.739.771 €	13.952.798 €	143.057.140 €	143.964.678 €	907.538 €	209.844.113 €	224.704.449 €	14.860.336 €
ΓΠΑ	17.079.316 €	17.777.905 €	698.589 €	23.257.119 €	21.821.730 €	-1.435.389 €	40.336.435 €	39.599.635 €	-736.799 €
ΔΠΘ	24.700.054 €	21.380.691 €	-3.319.364 €	44.125.011 €	52.163.594 €	8.038.583 €	68.825.066 €	73.544.285 €	4.719.219 €
ΔΙΠΑΕ	15.289.980 €	15.978.178 €	688.198 €	47.018.334 €	47.244.583 €	226.249 €	62.308.314 €	63.222.761 €	914.447 €
ΕΚΠΑ	110.207.626 €	126.622.213 €	16.414.587 €	141.956.059 €	138.539.007 €	-3.417.052 €	252.163.686 €	265.161.220 €	12.997.534 €
ΕΜΠ	44.648.584 €	52.269.565 €	7.620.981 €	49.042.751 €	49.136.416 €	93.665 €	93.691.336 €	101.405.981 €	7.714.646 €
ΕΛΜΕΠΑ	7.477.867 €	8.605.587 €	1.127.720 €	23.062.154 €	23.314.267 €	252.113 €	30.540.021 €	31.919.855 €	1.379.833 €
ΙΠ	5.809.284 €	6.884.981 €	1.075.696 €	16.336.998 €	16.439.027 €	102.029 €	22.146.282 €	23.324.008 €	1.177.726 €
ΟΠΑ	18.231.100 €	23.682.778 €	5.451.678 €	18.104.576 €	19.212.554 €	1.107.978 €	36.335.676 €	42.895.332 €	6.559.656 €
ΠΑ	18.770.989 €	19.859.963 €	1.088.973 €	37.980.967 €	38.352.946 €	371.978 €	56.751.956 €	58.212.908 €	1.460.952 €
ΠΑΔΑ	13.639.850 €	14.052.595 €	412.745 €	85.532.476 €	68.184.290 €	-17.348.187 €	99.172.326 €	82.236.885 €	-16.935.442 €
ΠΑΜΙ	11.954.357 €	13.981.507 €	2.027.150 €	33.321.989 €	32.972.155 €	-349.834 €	45.276.347 €	46.953.662 €	1.677.315 €
ΠΑΘΕΣ	40.520.288 €	39.326.739 €	-1.193.549 €	70.694.803 €	62.380.831 €	-8.313.972 €	111.215.091 €	101.707.570 €	-9.507.521 €
ΠΙ	26.853.002 €	27.525.902 €	672.900 €	54.660.424 €	37.975.323 €	-16.685.101 €	81.513.426 €	65.501.225 €	-16.012.202 €
ΠΑΚΡΗ	19.501.458 €	20.329.916 €	828.457 €	49.671.892 €	48.833.927 €	-837.965 €	69.173.351 €	69.163.843 €	-9.508 €
ΠΑΜΑΚ	8.464.394 €	9.245.912 €	781.518 €	20.926.053 €	22.960.552 €	2.034.499 €	29.390.447 €	32.206.464 €	2.816.017 €
ΠΑΠΑΤ	40.313.276 €	52.341.180 €	12.027.905 €	81.376.012 €	73.424.123 €	-7.951.889 €	121.689.288 €	125.765.304 €	4.076.016 €
ΠΑΠΕΙ	17.035.119 €	22.827.895 €	5.792.776 €	20.967.960 €	20.658.180 €	-309.780 €	38.003.080 €	43.486.076 €	5.482.996 €
ΠΑΠΕΛ	9.668.566 €	11.917.491 €	2.248.925 €	27.616.678 €	27.754.337 €	137.659 €	37.285.244 €	39.671.828 €	2.386.585 €
ΠΠΚΤΕ	13.574.985 €	6.319.570 €	-7.255.416 €	17.168.498 €	17.009.096 €	-159.402 €	30.743.483 €	23.328.666 €	-7.414.818 €
ΠΟΚΡΗ	7.005.262 €	17.165.284 €	10.160.022 €	15.176.062 €	16.685.479 €	1.509.417 €	22.181.324 €	33.850.763 €	11.669.439 €
ΧΠ	7.063.625 €	7.704.692 €	641.067 €	6.377.820 €	6.502.440 €	124.620 €	13.441.445 €	14.207.131 €	765.687 €
ΕΑΠ	39.615.902 €	39.558.699 €	-57.203 €	13.898.748 €	8.242.406 €	-5.656.342 €	53.514.649 €	47.801.104 €	-5.713.545 €
ΑΣΠΑΙΤΕ	2.592.813 €	3.064.596 €	471.783 €	4.630.317 €	4.245.867 €	-384.450 €	7.223.130 €	7.310.463 €	87.333 €
ΣΥΝΟΛΟ	587.542.076 €	661.256.830 €	73.714.754 €	1.052.289.243 €	1.006.397.410 €	-45.891.833 €	1.639.831.319 €	1.667.654.240 €	27.822.921 €

¹⁰ Πηγή: ΟΠΕΣΠ.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και η μέση ετήσια συνολική χρηματοδότηση ανά φοιτητή για το κάθε ίδρυμα (Σχήμα 3). Η τιμή υπολογίζεται ως το πηλίκο του συνόλου της δημόσιας και εξωτερικής χρηματοδότησης του ΑΕΙ δια του πλήθους των ενεργών φοιτητών. Αναμφίβολα, η εργαστηριακότητα του ιδρύματος και η παροχή εργαστηριακής εκπαίδευσης στους φοιτητές αποτελούν παράγοντες που συμβάλλουν στο μέγεθος της μέσης ετήσιας συνολικής χρηματοδότησης ανά φοιτητή.

Σχήμα 3. Μέση ετήσια συνολική χρηματοδότηση ανά φοιτητή ανά ίδρυμα για το 2023 (ευρώ)

1.5. Συμπεράσματα

Το 2023 το προφίλ των ΑΕΙ στην Ελλάδα παρουσίασε μικρές μεταβολές. Μεταξύ των μεταβολών ήταν η μείωση στον αριθμό των ενεργών φοιτητών (-4,7%) και των αποφοίτων προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών (-5,5%), ενώ το πλήθος των ΠΜΣ συνέχισε να αυξάνεται (+98). Ακόμη, οι απόφοιτοι των ΠΜΣ αυξήθηκαν κατά 3.280 άτομα. Ένα ακόμη βασικό συμπέρασμα είναι η μικρή αύξηση του αριθμού των επιτυχόντων κατά 2,6% από το 2022 στο 2023.

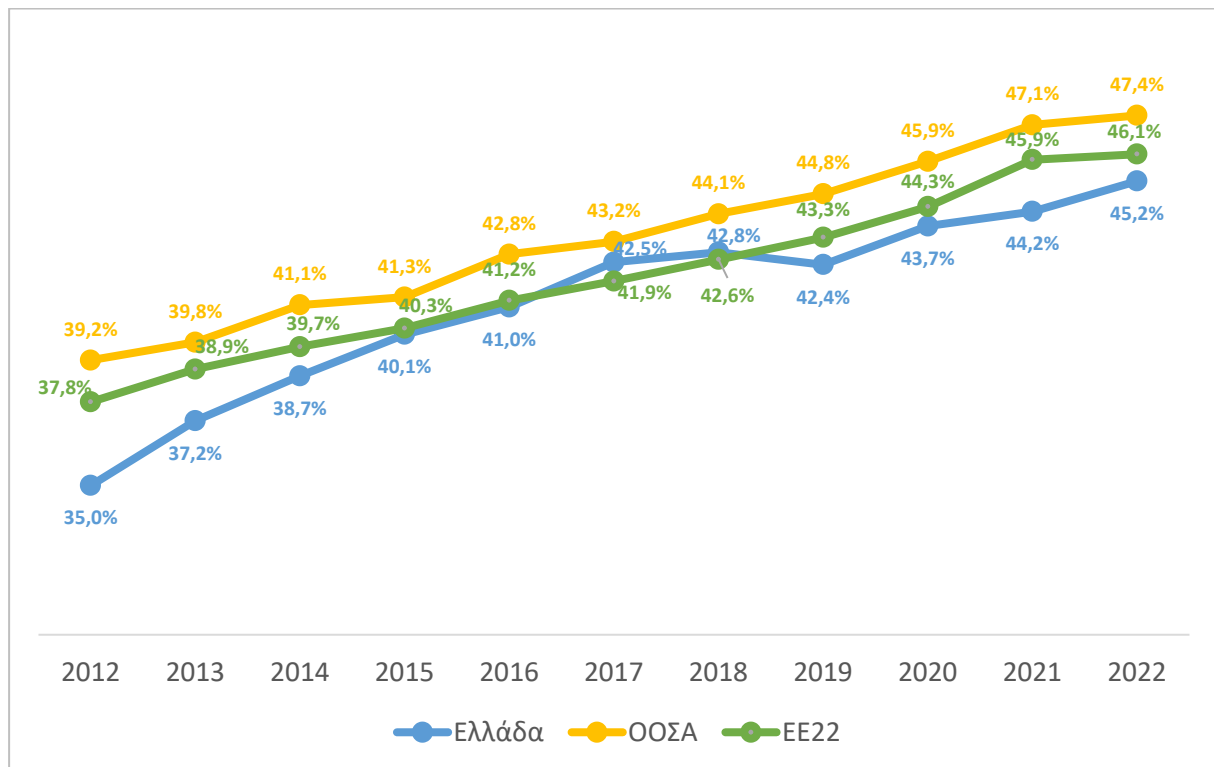
Οι νομοθετικές παρεμβάσεις του 2023 περιλαμβάνουν τροποποιήσεις νόμων για θέματα οργάνωσης σπουδών, προσωπικού και ΕΛΚΕ, αλλά και κινητικότητας υποψηφίων διδασκόντων, οργάνωσης ΠΜΣ με εξ αποστάσεως μεθόδους διδασκαλίας και εσωτερικής κινητικότητας των φοιτητών.

Τέλος, ως προς τη χρηματοδότηση των ΑΕΙ, από τα δεδομένα που αναλύθηκαν, προκύπτει ότι η συνολική χρηματοδότηση αυξήθηκε οριακά κατά 1,7%. Η αύξηση προήλθε από την αύξηση της εξωτερικής χρηματοδότησης κατά 12,5% αφού η δημόσια χρηματοδότηση υποχώρησε κατά 4,4% μεταξύ των ετών 2022 και 2023.

2. Πληθυσμός με σπουδές Ανώτατης Εκπαίδευσης στην Ελλάδα και διεθνώς

2.1. Ηλικιακή ομάδα 25-34

Η διαχρονική εξέλιξη της ηλικιακής ομάδας 25-34 με πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα, στις χώρες του ΟΟΣΑ και στα 22 κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹¹ σε επίπεδο δεκαετίας (2012-2022) χαρακτηρίζεται από τα εξής: Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ καταγράφεται αύξηση από έτος σε έτος και συνολική θετική μεταβολή της τάξης των 8,2 ποσοστιαίων μονάδων. Αντίστοιχη σταθερή αυξητική τάση παρατηρείται και στα κράτη της ΕΕ με συνολική βελτίωση 9,68 ποσοστιαίων μονάδων. Στην Ελλάδα το εν λόγω ποσοστό πληθυσμού από 35% το 2012 αυξήθηκε στο 45,2% το 2022 (συνολική αύξηση 10,2 ποσοστιαίων μονάδων) παραμένοντας, όμως, κάτω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (47,4%) και της ΕΕ22 (46,1%). Σχετικό είναι το Σχήμα 4:

Σχήμα 4. Εξέλιξη του ποσοστού πληθυσμού ηλικίας 25-34 με ανώτατη εκπαίδευση σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ¹²

Σύμφωνα με δεδομένα του ΟΟΣΑ για το έτος 2022, στο σύνολο των χωρών του, το μέσο ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-34 που διαθέτουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδο 5-8) ανέρχεται στο 47,4%. Το αντίστοιχο ποσοστό για τις 22 ευρωπαϊκές χώρες μέλη του Οργανισμού, ανέρχεται σε 46,1%.

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat,¹³ στην ΕΕ των 27 κρατών, το 2023, το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 25-34 που διαθέτουν πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) υπολογίζεται στο 43,1%, αυξημένο από το 42% του προηγούμενου έτους (2022). Εστιάζοντας στους νέους πτυχιούχους,

¹¹ Στα στοιχεία του ΟΟΣΑ περιλαμβάνονται οι ακόλουθες 22 ευρωπαϊκές χώρες (ΕΥ22): Αυστρία, Βέλγιο, Τσεχία, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Ισπανία, Σουηδία, Εσθονία, Σλοβενία, Λιθουανία και Λετονία.

¹² OECD (2024). "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Data Explorer (database) [26/03/2024].

¹³ Eurostat - [Population by educational attainment level, sex and age \(%\)](#) [17/05/2024].

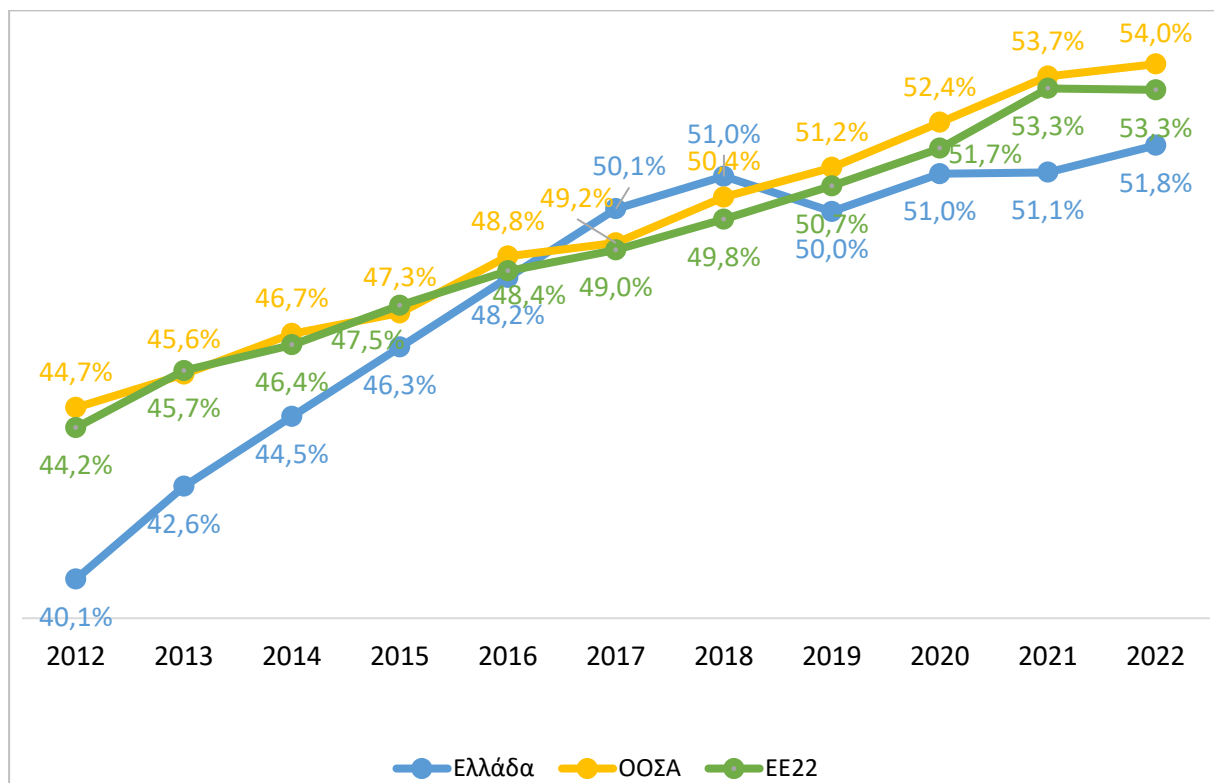
ηλικίας 25-34, οι οποίοι αποτελούν τον πυρήνα του εργατικού δυναμικού μιας χώρας για τις επόμενες δεκαετίες, η χώρα μας βρίσκεται πολύ κοντά στον μέσο όρο του ΟΟΣΑ με ποσοστό 45,2%.

Η απεικόνιση του συγκεκριμένου μεγέθους ανά χώρα του ΟΟΣΑ βρίσκεται στο παράρτημα (Σχήμα 83). Στις χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ηλικίες 25-34, περιλαμβάνονται η Κορέα με ποσοστό 69,6%, ο Καναδάς 67%, η Ιαπωνία 65,7%, η Ιρλανδία 63,3%, το Λουξεμβούργο με 60%, η Λιθουανία 58,2% και το Ηνωμένο Βασίλειο με 57,7%. Στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης, με τα χαμηλότερα ποσοστά πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συγκαταλέγονται η Νότιος Αφρική 13,1%, η Ινδονησία 17,9%, η Ινδία (20,5%), η Βραζιλία (23,2%) και η Ρουμανία 24,7%.

Σε σύγκριση με την προηγούμενη χρονιά (2021), οι οποιοσδήποτε μεταβολές είναι οριακές. Στις περισσότερες χώρες καταγράφεται βελτίωση. Η Σουηδία είναι η χώρα με τη μεγαλύτερη θετική μεταβολή (3,08%). Αντίθετα η μεγαλύτερη μείωση σημειώνεται στο Λουξεμβούργο (-3,09%), την Πορτογαλία (-3,02%) και τη Νέα Ζηλανδία (-1,23%).

2.2. Ηλικιακή ομάδα 25-34 με βάση το φύλο

Σε επίπεδο δεκαετίας (2012-2022) τόσο στις χώρες του ΟΟΣΑ και στα 22 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και στην Ελλάδα καταγράφεται σταθερά μεγαλύτερο ποσοστό των γυναικών ηλικίας 25-34, οι οποίες κατέχουν τίτλο σπουδών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, παρά τη διαχρονικά σταδιακή αύξηση των ανδρών πτυχιούχων. Με εξαίρεση τα έτη 2017 και 2018, το σχετικό ποσοστό της Ελλάδας είναι μικρότερο από εκείνο του ΟΟΣΑ και της ΕΕ22 (Σχήμα 5).

Σχήμα 5. Ποσοστά γυναικών κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 κατά τα έτη 2012 – 2022 (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ)

Ειδικότερα, το 2022, τα ποσοστά κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην ανάλυσή τους με βάση το φύλο ανά χώρα, παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον (Πίνακας 53). Σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, οι γυναίκες απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (25-34) υπερτερούν των ανδρών. Η μεγαλύτερη διαφορά υπέρ των γυναικών εμφανίζεται στην Ισλανδία +26,3%, τη Σλοβενία +23,8% και ακολουθούν η Σλοβακία με +22,8%, η Λετονία με +21,8%, το Ισραήλ με +21,3% και η Εσθονία με +20,7%. Στην Ελλάδα το ποσοστό των γυναικών ηλικίας 25-34 με πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης είναι μεγαλύτερο από το αντίστοιχο των ανδρών κατά 12,7 ποσοστιαίες μονάδες. Οι μικρότερες διαφορές υπέρ των γυναικών εντοπίζονται στο Μεξικό με 0,9%, τη Νότια Αφρική με 3,4%, την Ελβετία με 3,6%, τη Γερμανία με 4,4% και την Τουρκία με 5,4%¹⁴.

Στο Σχήμα 84 αποτυπώνεται η εξέλιξη, σε ποσοστά μεταξύ των ετών 2012 και 2022, των ατόμων που διαθέτουν πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης στις ηλικίες 25-34. Την τελευταία δεκαετία σε όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ, το ποσοστό του πληθυσμού με ανώτατη εκπαίδευση εξελίχθηκε ανοδικά με εξαίρεση την Πολωνία, στην οποία σημειώθηκε οριακή αρνητική μεταβολή 0,3%.

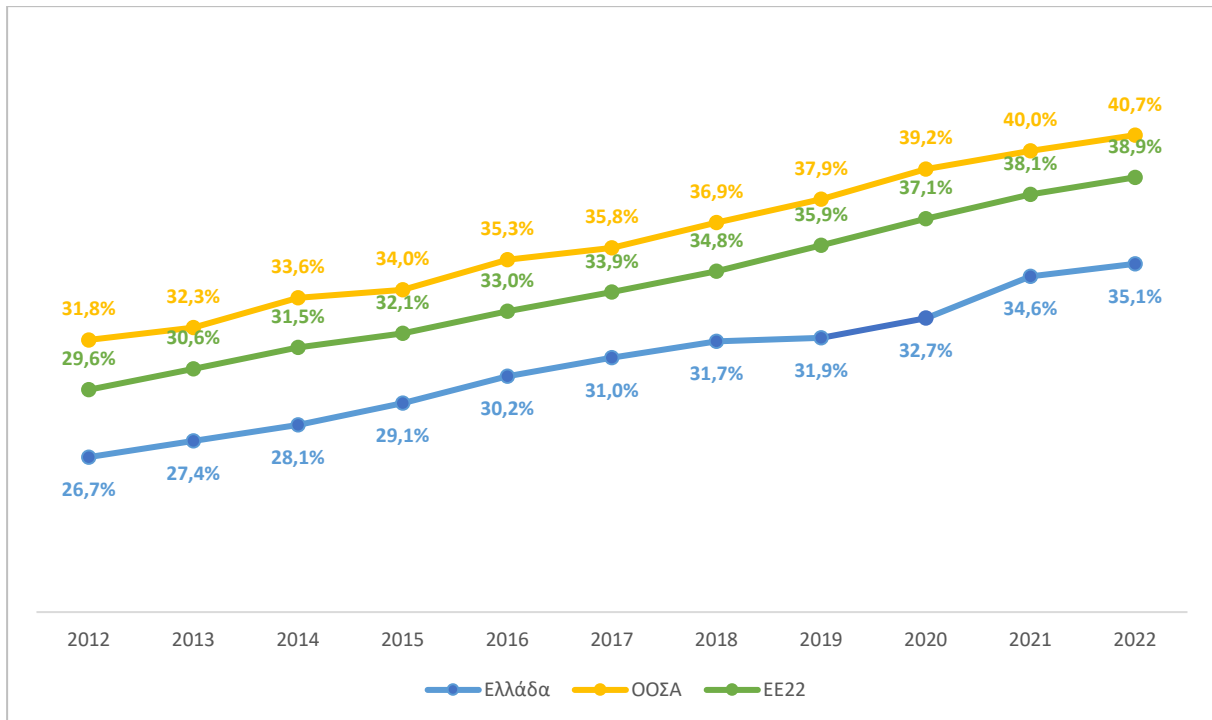
Η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρείται στην Τουρκία (+20,3%), από 21% το 2012 σε 41,2% το 2022, στην Πορτογαλία (+16,1%) από 28,3% σε 44,4%, στην Ιρλανδία (+14,1%) από 49,2% σε 63,3%, τις Κάτω Χώρες (+13,4%) από 43% σε 56,4%, τη Σλοβακία (+12,1%) από 27% σε 39,1%, την Ελβετία και τη Σλοβενία (+12%) από 39,3% σε 51,3% και από 35,3% σε 47,3% αντίστοιχα. Στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ, επήλθε αύξηση (+8,2%) από 39,2% το 2012 σε 47,4% το 2022, ενώ αντίστοιχη αύξηση (+8,3%) καταγράφηκε στις 22 χώρες της ΕΕ (ΕΕ22) από 37,8% σε 46,1%¹⁵.

2.3. Ηλικιακή ομάδα 25-64

Εξετάζοντας στο σύνολο του ενεργού πληθυσμού ηλικίας 25-64, τα ποσοστά των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) στην Ελλάδα, τον ΟΟΣΑ και τις 22 ευρωπαϊκές χώρες μέλη του, είναι εμφανής η σταθερή διαχρονική αύξηση. Πιο συγκεκριμένα, στην Ελλάδα το σχετικό ποσοστό αυξήθηκε κατά 8,4 ποσοστιαίες μονάδες (από 26,7% το 2012 σε 35,1% το 2022), αλλά παραμένει χαμηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό στις χώρες του ΟΟΣΑ και στις 22 χώρες της ΕΕ. Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ το ποσοστό αυξήθηκε κατά 8,9 ποσοστιαίες μονάδες (από 31,8% το 2012 σε 40,7% το 2022) ενώ σε επίπεδο χωρών της ΕΕ η αύξηση είναι της τάξης των 9,3 ποσοστιαίων μονάδων (από 29,6% το 2012 σε 38,9% το 2022), όπως φαίνεται στο Σχήμα 6.

¹⁴ Στην Ινδία, η οποία δεν περιλαμβάνεται στις οικονομίες του ΟΟΣΑ οι άνδρες υπερτερούν των γυναικών σε ποσοστό 3,8%.

¹⁵ OECD (2024). "[Education at a glance: Educational attainment and labour-force status](#)", OECD Data Explorer (database), [26/03/2024].

Σχήμα 6. Εξέλιξη του ποσοστού πληθυσμού ηλικίας 25-64 με ανώτατη εκπαίδευση σε Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ¹⁶

Εξετάζοντας το σύνολο του ενεργού πληθυσμού, ηλικίας 25-64, παρατηρούμε ότι τα ποσοστά των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8), ανά χώρα, εμφανίζονται συγκριτικά χαμηλότερα (Σχήμα 88) από τα αντίστοιχα για νεότερες ηλικίες. Αυτό, προφανώς, οφείλεται στην παγκόσμια τάση αύξησης του ποσοστού των αποφοίτων της μέσης εκπαίδευσης (επίπεδο 4) που συνεχίζουν για μεταδευτεροβάθμιες σπουδές.

Στις χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά αποφοίτων ηλικίας 25-64 περιλαμβάνονται ο Καναδάς (61,7%), η Ιαπωνία (56,1%), η Ιρλανδία (54,4%), η Κορέα (52,8%), η Αυστραλία και το Λουξεμβούργο (51,5%), το Ηνωμένο Βασίλειο (51,3%), το Ισραήλ (50,6%) και οι ΗΠΑ (50%).

Η Ελλάδα, με ποσοστό 35,1%, βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (40,7%). Στις τελευταίες θέσεις της κατάταξης βρίσκονται η Ινδονησία (13,1%), η Ρουμανία (19,7%), η Ιταλία (20,3%), το Μεξικό (20,6%), η Βραζιλία (21%) και η Τουρκία (25%).

Συγκριτικά με το 2021, σε όλες τις χώρες καταγράφεται βελτίωση του ποσοστού με εξαίρεση πέντε χώρες, στις οποίες εμφανίζεται μείωση κάτω του 1%. Η μεγαλύτερη μείωση διαπιστώνεται στη Νέα Ζηλανδία (-0,6%) (Σχήμα 85).

Η ανωτέρω κατάταξη των χωρών διαφοροποιείται σημαντικά, όταν στις σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν λαμβάνονται υπόψη τα προγράμματα σπουδών πανεπιστημιακής εκπαίδευσης βραχείας διάρκειας (επίπεδο 5). Τα τελευταία δεν αποτελούν μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος όλων των χωρών. Υπάρχουν χώρες όπου οι σπουδές βραχείας διάρκειας αντιστοιχούν σε μεγάλο μέρος του συνόλου των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (όπως για παράδειγμα στον Καναδά και την Ιαπωνία). Η επικρατούσα, ωστόσο, τάση δείχνει ότι τα προγράμματα σπουδών βραχείας διάρκειας αντιστοιχούν σε μικρό ποσοστό του συνόλου των αποφοίτων.

¹⁶ OECD (2024). "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Data Explorer (database), [26/03/2024].

Στο Σχήμα 86 εμφανίζονται τα ποσοστά των κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8) στις ηλικίες 25-64.

Το μεγαλύτερο ποσοστό αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παρουσιάζεται στο Λουξεμβούργο (46,6%), τη Λιθουανία (46,5%), το Βέλγιο (45%), την Ελβετία (44,7%), την Ιρλανδία (44,3%) και ακολουθούν οι Κάτω Χώρες (42,4%) και το Ηνωμένο Βασίλειο (42,3%). Στις χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά αποφοίτων συγκαταλέγονται η Ινδονησία (10,3%), η Τουρκία (18,3%), και η Κόστα Ρίκα (18,7%), το Μεξικό (20,1%), η Ιταλία (20,2%) και η Αυστρία (20,4%).

Συγκρίνοντας τα ποσοστά αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, εξαιρουμένων των σπουδών βραχείας διάρκειας, ο μέσος όρος των χωρών μελών του ΟΟΣΑ υποχωρεί από το 40,7% στο 34,4%. Τη μεγαλύτερη διαφορά, συγκριτικά μεταξύ επιπέδων 5-8 και 6-8, εμφανίζει ο Καναδάς (-26,4%) και ακολουθούν η Ιαπωνία (-21,2%), η Αυστρία (-15,2%), η Κορέα (-14,8%), η Γαλλία (-14,4%), η Ισπανία (-12,6%), η Αυστραλία (-12,1%), η Νορβηγία (-11,6%) και το Ισραήλ (-11%).

Σε σύγκριση με το 2021, σε όλες τις χώρες καταγράφεται βελτίωση του ποσοστού με εξαίρεση πέντε χώρες, στις οποίες διαπιστώνεται μείωση. Η μεγαλύτερη μείωση εμφανίζεται στην Ιρλανδία (-0,4%).

2.4. Συμπεράσματα

Ακολούθως παρουσιάζονται συνοπτικά οι πιο σημαντικοί διεθνείς δείκτες για τον πληθυσμό με ανώτατη εκπαίδευση (Πίνακας 9).

Πίνακας 9. Συνοπτική παρουσίαση δεικτών του ΟΟΣΑ και της Eurostat για την τριτοβάθμια εκπαίδευση

Πληθυσμός με ανώτατη εκπαίδευση, επίπεδα 5-8, 2022 Δείκτες	ΕΛΛΑΔΑ	ΟΟΣΑ	ΕΕ 22	ΕΕ 27
Πληθυσμός με ανώτατη εκπαίδευση, στην ηλικιακή ομάδα 25-34	45,2%	47,4%	46,1%	43,1%
Πληθυσμός με ανώτατη εκπαίδευση, στην ηλικιακή ομάδα 25-64	35,1%	40,7%	38,9%	35,1%
Πληθυσμός με ανώτατη εκπαίδευση, στην ηλικιακή ομάδα 25-34 – άνδρες	39,1%	41,1%	39,3%	37,6%
Πληθυσμός με ανώτατη εκπαίδευση, στην ηλικιακή ομάδα 25-34 – γυναίκες	51,8%	54%	53,3%	48,8%

Από τα στοιχεία του ΟΟΣΑ και της Eurostat¹⁷ προκύπτει ότι το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού, διεθνώς, εμφανίζει διαχρονικά ανοδική τάση, τόσο στις ηλικίες 25-34 όσο και στις ηλικίες 25-64. Στο σύνολο των χωρών του ΟΟΣΑ, τα άτομα ηλικίας 25-34 διαθέτουν, κατά μέσο όρο, υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης απ' ό,τι τα μεγαλύτερης ηλικίας άτομα. Αναφορικά με το φύλο, οι γυναίκες απόφοιτοι

¹⁷ Eurostat - [Population by educational attainment level, sex and age \(%\) \(25-34\)](#) [17/05/2024].
Eurostat - [Population by educational attainment level, sex and age \(%\) \(25-64\)](#) [17/05/2024].

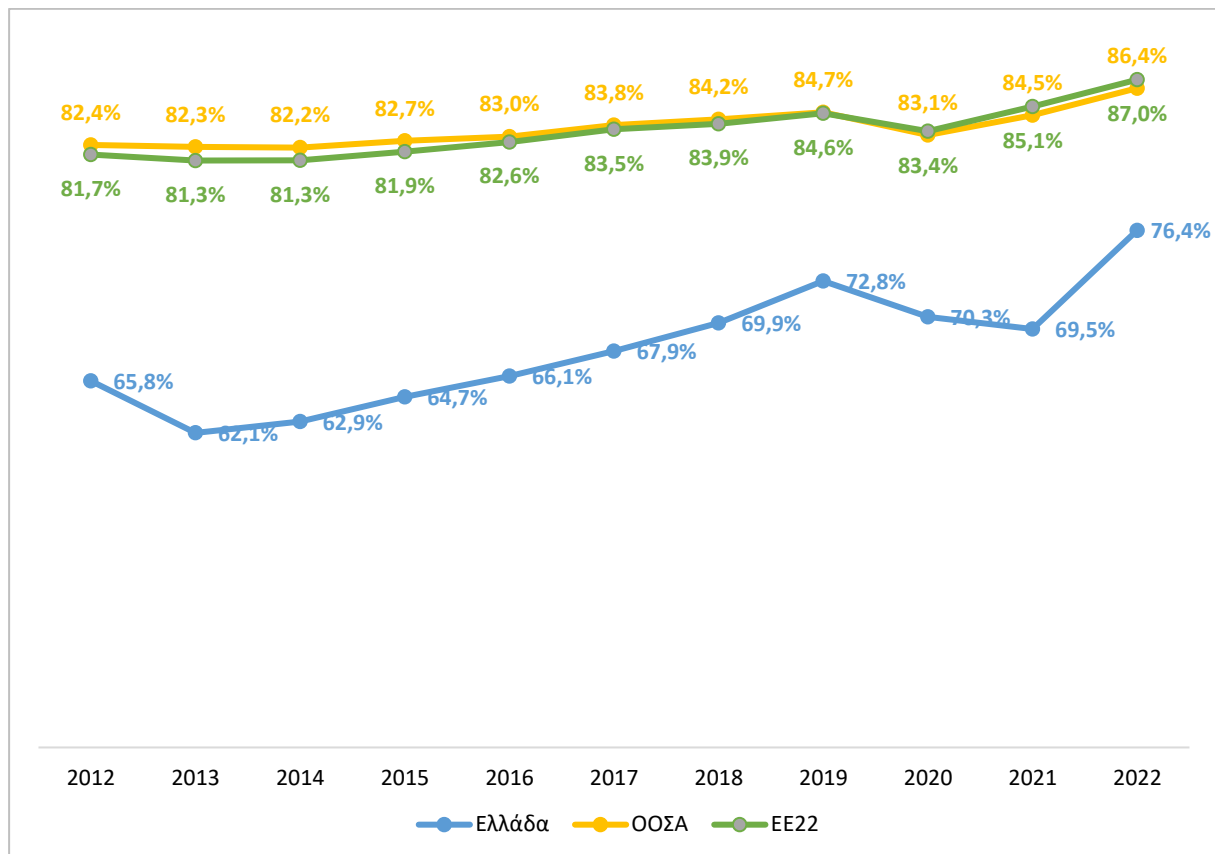
τριτοβάθμιας εκπαίδευσης υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών και συγκεκριμένα στην Ελλάδα υπερτερούν κατά 12,7%.

Στην Ελλάδα, το ποσοστό των κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ηλικίες 25-34 (45,2%) πλησιάζει τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ (47,4%), και θα ήταν ακόμη υψηλότερο αν οι φοιτητές και φοιτήτριες της χώρας μας ολοκλήρωναν τις σπουδές τους σε χρόνο πλησιέστερα στην κανονική διάρκεια των σπουδών. Στις ηλικίες 25-64, το ποσοστό των κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα εμφανίζει μεγαλύτερη διαφορά: 35,1% έναντι 40,7% στον ΟΟΣΑ.

3. Απόφοιτοι ΑΕΙ: απασχόληση και ανεργία

3.1. Απασχόληση αποφοίτων ΑΕΙ 25-34 ετών

Η απασχόληση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 ετών στην Ελλάδα κυμαίνεται διαχρονικά σε επίπεδα κάτω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ, ο οποίος είναι σταθερά πάνω από 80% την περίοδο 2012-2022. Το ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ ηλικίας 25-34 στην Ελλάδα βαίνει μειούμενο από το 2012 (65,8%) ως το 2013 (62,1%) και στη συνέχεια αυξάνεται κατ' έτος έως το 2019 (72,8%). Ωστόσο, το 2020 υποχωρεί στο 70,3% και η πτωτική πορεία συνεχίζεται και το 2021 (69,5%). Το 2022 το σχετικό ποσοστό καταγράφει σημαντική αύξηση 7%. Σχετικό είναι το Σχήμα 7.

Σχήμα 7. Μεταβολή ποσοστού απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 την περίοδο 2012-2022 για Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ22¹⁸

¹⁸ OECD (2024). "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Data Explorer (database), [26/03/2024].

Στις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ, το 2022, η μέση απασχόληση των νέων πτυχιούχων ανερχόταν σε 84,4%, έχοντας καταγράψει μικρή βελτίωση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά (Σχήμα 87). Τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στους πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-34 (επίπεδα 5-8) εμφανίζουν η Ουγγαρία (93,7%), η Λιθουανία (92,5%), οι Κάτω Χώρες (91,5%), η Πολωνία και η Νέα Ζηλανδία (91,4%) και το Ηνωμένο Βασίλειο (91,1%). Στις χαμηλότερες θέσεις της κατάταξης βρίσκεται η Ελλάδα (76,4%) πάνω από την Ιταλία (72,8%), την Τουρκία (72,2%), τη Νότια Αφρική (66%) και την Ινδία (56,8%).

Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ, η απασχόληση των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-34 ετών παρέμεινε σταθερά υψηλή, και μάλιστα το 2022 κατέγραψε θετική μεταβολή σε σχέση με το 2021 σχεδόν για το σύνολο των χωρών (Πίνακας 54).

Η Ελλάδα καταγράφει σημαντική αύξηση 7% στην απασχόληση των νέων πτυχιούχων από 69,5% το 2021 σε 76,4% το 2022.

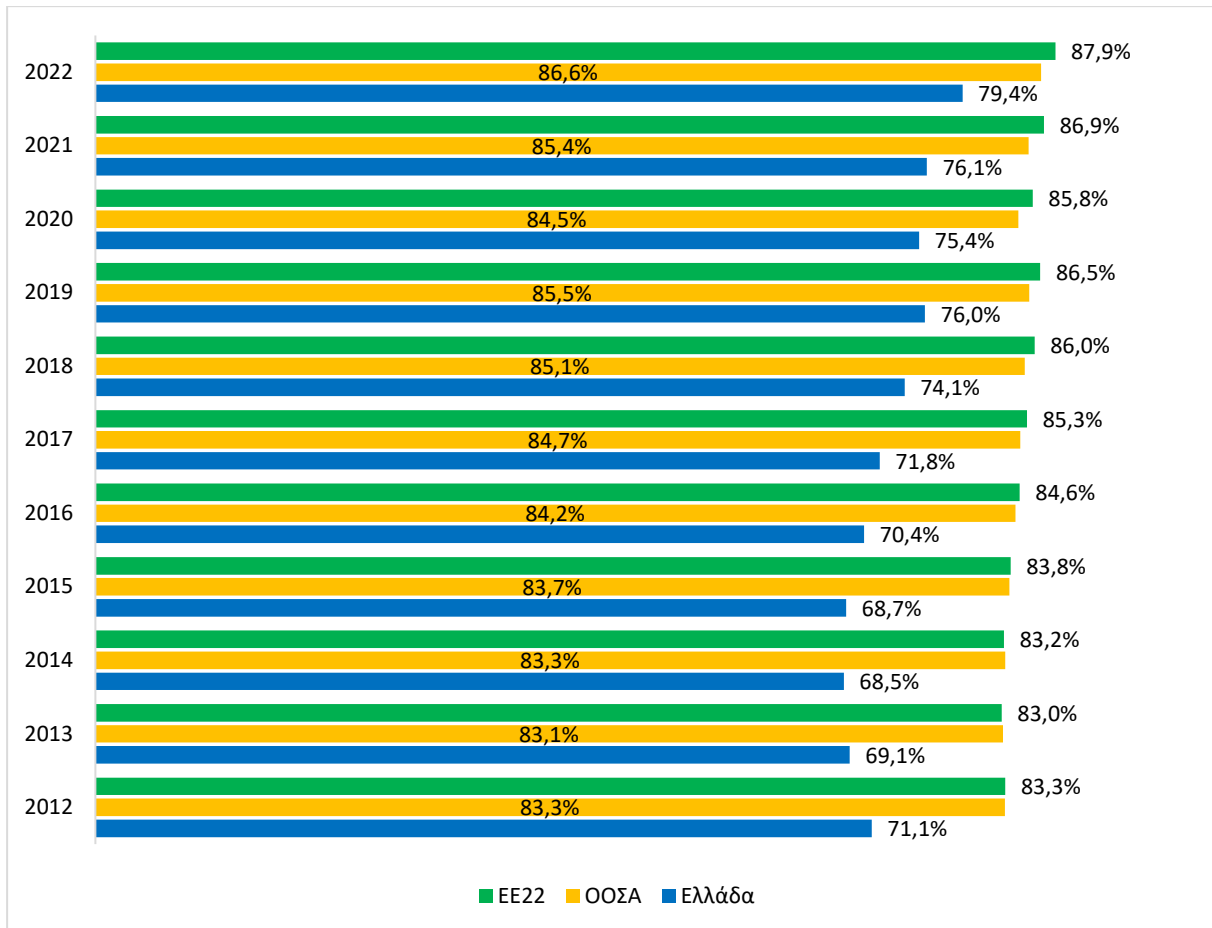
Μείωση στην απασχόληση των νέων πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εμφανίζουν η Τσεχία και η Λετονία (-0,1%). Αντίθετα, θετική μεταβολή άνω του 4% καταγράφεται στην Ισλανδία.

Η κατοχή πτυχίου πανεπιστημιακής εκπαίδευσης συνδέεται με καλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης, υψηλότερο εισόδημα και κατ' επέκταση καλύτερη ποιότητα ζωής. Η εκπαίδευση εξακολουθεί να αποτελεί την ασφαλέστερη επιλογή για την αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας, ενώ στην πλειονότητα των εξεταζόμενων περιπτώσεων, υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης σημαίνει και υψηλότερες απολαβές.

3.2. Απασχόληση αποφοίτων ΑΕΙ 25-64 ετών

Η απασχόληση των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-64 ετών στην Ελλάδα κυμαίνεται επίσης διαχρονικά σε επίπεδα κάτω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ, ο οποίος είναι σταθερά πάνω από 80% τη δεκαετία 2012-2022.

Το ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ ηλικίας 25-64 στην Ελλάδα βαίνει μειούμενο από το 2012 (71,1%) έως το 2014 (68,5%) και, στη συνέχεια, αυξάνεται κατ' έτος έως το 2019 (76%). Ακολουθεί υποχώρηση του ποσοστού το 2020 στο 75,4%, και από τότε σημειώνεται διαρκής βελτίωση. Το 2022 καταγράφεται το υψηλότερο σχετικό ποσοστό (79,4%). Σχετικό είναι το Σχήμα 8.

Σχήμα 8. Μεταβολή ποσοστού απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-64 την περίοδο 2012-2022 για Ελλάδα, ΟΟΣΑ και ΕΕ22

Στις χώρες του ΟΟΣΑ, η απασχόληση των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στις ηλικίες 25-64 (Σχήμα 88), ανέρχεται, κατά μέσο όρο, στο 86,6%, ποσοστό που υπερβαίνει μόλις κατά 0,2% το ποσοστό απασχόλησης των νέων πτυχιούχων ηλικίας 25-34 (Σχήμα 7). Στην Ελλάδα, η απασχόληση των νέων πτυχιούχων είναι χαμηλότερη από αυτή των ώριμων ηλικιακά πτυχιούχων.

Ανάμεσα στις χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης στους πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (25-64) συγκαταλέγονται η Ουγγαρία (92%), η Ισλανδία (91,7%), η Πολωνία (91,2%) και η Ρουμανία (91%). Η Ελλάδα, με ποσοστό 79,4%, κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις των χωρών του ΟΟΣΑ, πάνω από την Κορέα (79,1%) και την Τουρκία (73,5%), κάτω από το Μεξικό (80,2%) και την Κολομβία (79,5%) και αρκετά χαμηλότερα από την Ισπανία (83%) και τις ΗΠΑ (82,7%).

3.2.1. Απασχόληση πτυχιούχων ΑΕΙ 25-64 ετών ανά επίπεδο εκπαίδευσης

Τα υψηλότερα ποσοστά απασχόλησης κατόχων πτυχίου ανώτατης εκπαίδευσης καταγράφονται στη Νορβηγία (90,4%), τη Σουηδία και την Ουγγαρία (90,1%), τη Νέα Ζηλανδία (89,9%), την Ιαπωνία (89,6%), τη Σλοβενία (89,5%), την Ισλανδία (89,4%), την Εσθονία και τη Λιθουανία (89,3%) (Σχήμα 89).

Αντίστοιχα για τους κατόχους μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης, τα υψηλότερα ποσοστά εμφανίζονται στην Ισλανδία (95,3%), τη Νορβηγία (94,7%), την Ουγγαρία (94%), τη Σουηδία (93,5%), τη Σλοβενία (93,3%) και την Πορτογαλία (92,6%).

Ως προς τους αποφοίτους προγραμμάτων διδακτορικών σπουδών, τα υψηλότερα ποσοστά παρατηρούνται στην Ισλανδία (99%), τη Νορβηγία και την Ουγγαρία (97,6%), τη Λιθουανία και την Πορτογαλία (97,3%). Η απασχόληση των κατόχων διδακτορικού τίτλου υπερβαίνει το 88% για την πλειονότητα των χωρών.

Η Ελλάδα εμφανίζει ένα από χαμηλότερα ποσοστά απασχόλησης στους κατόχους πτυχίου (76,9%) και κατατάσσεται στις τελευταίες θέσεις των χωρών ως προς την απασχόληση κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου (86,4%). Αντίθετα, σε σχέση με τα προηγούμενα έτη, αυξήθηκε το ποσοστό απασχόλησης κατόχων διδακτορικού διπλώματος από 85% το 2017, σε 88% το 2019, σε 91,3% το 2020 και 93,1% το 2021. Το 2022 όμως εμφανίζεται μικρή μείωση (92,7%).

Ανάμεσα στις χώρες με τη μεγαλύτερη διαφορά ποσοστού απασχόλησης υπέρ των κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου συγκαταλέγονται η Ελλάδα (9,5%), η Ιταλία (8,9%), η Κορέα, το Λουξεμβούργο και το Μεξικό (7,9%), ενώ για τους κατόχους διδακτορικού τίτλου οι μεγαλύτερες διαφορές στην απασχόληση σε σχέση με τους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου καταγράφονται στην Τουρκία (10,7%), την Ελλάδα (6,2%), την Ισπανία (6,1%) και την Εσθονία (6%).

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνεται η εξέλιξη της απασχόλησης αποφοίτων ΑΕΙ ηλικίας 25-64 ανά επίπεδο εκπαίδευσης για την Ελλάδα, τις χώρες του ΟΟΣΑ και τις 22 ευρωπαϊκές χώρες μέλη του (Πίνακας 10). Στην Ελλάδα καταγράφεται βελτίωση στην απασχόληση αποφοίτων που είναι κάτοχοι πτυχίου (από 69,2% το 2016 σε 76,9% το 2022), μεταπτυχιακού διπλώματος (από 82% το 2016 σε 86,4% το 2022) και διδακτορικού τίτλου (από 87,5% το 2016 σε 92,7% το 2022). Οι προοπτικές απασχόλησης είναι σε κάθε κατηγορία διαχρονικά καλύτερες όσο ανώτερο είναι το επίπεδο σπουδών. Αντίστοιχη τάση είναι εμφανής και στην περίπτωση των χωρών του ΟΟΣΑ και των 22 ευρωπαϊκών κρατών μελών του. Ωστόσο, τα ποσοστά απασχόλησης στην Ελλάδα είναι μικρότερα σε σχέση με εκείνα του ΟΟΣΑ και των 22 ευρωπαϊκών κρατών μελών του (για το 2022).

Πίνακας 10. Μεταβολή ποσοστών απασχόλησης ατόμων ηλικίας 25-64 ανά επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8) για τα έτη 2016-2022

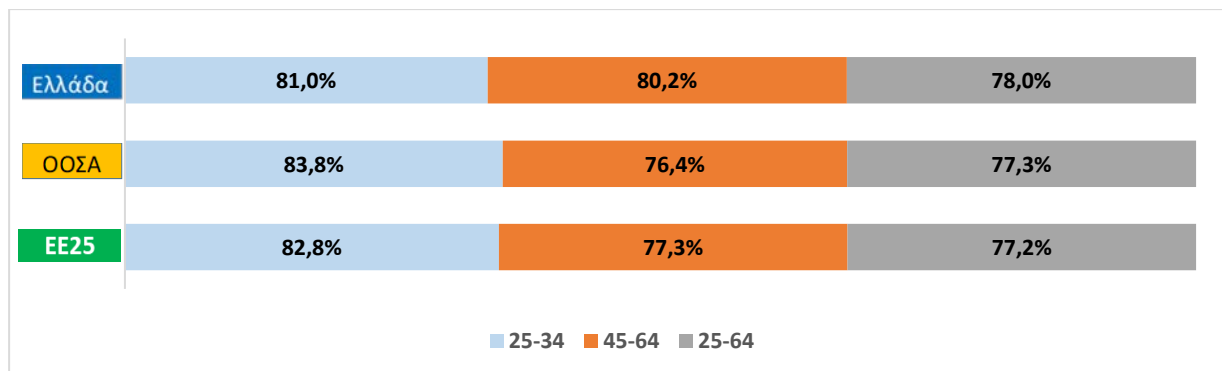
Ελλάδα	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Πτυχίο	69,2%	70,8%	73,0%	74,6%	73,6%	73,4%	76,9%
Μεταπτυχιακό	82,0%	82,6%	82,4%	81,8%	80,8%	83,6%	86,4%
Διδακτορικό	87,5%	85,2%	89,7%	88,3%	91,3%	93,1%	92,7%
ΟΟΣΑ	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Πτυχίο	82,8%	83,5%	83,9%	84,2%	83,1%	83,9%	85,3%
Μεταπτυχιακό	87,3%	87,9%	87,8%	88,2%	87,7%	88,8%	89,6%
Διδακτορικό	91,7%	92,4%	92,3%	93,1%	92,6%	93,0%	93,4%
ΕΕ22	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Πτυχίο	81,8%	82,8%	83,7%	84,0%	83,3%	84,0%	85,6%
Μεταπτυχιακό	87,1%	87,7%	88,0%	88,3%	87,9%	89,3%	90,2%
Διδακτορικό	91,9%	92,6%	92,8%	93,3%	93,0%	93,5%	93,6%

3.2.2. Αποδοχές αποφοίτων ΑΕΙ 25-64 ετών

Στο Σχήμα 90 εμφανίζονται οι σχετικές αποδοχές των εργαζομένων με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) για τις ηλικίες 25-64, το έτος 2021. Ο δείκτης σχετικών αποδοχών για τους εργαζομένους με ανώτατη εκπαίδευση έχει ως βάση σύγκρισης τις αποδοχές των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες αποτυπώνονται ως 100 μονάδες. Η μεγαλύτερη διαφορά στις αποδοχές υπέρ των εργαζομένων με ανώτατη εκπαίδευση εμφανίζεται στη Χιλή, την Κολομβία και την Κόστα Ρίκα, όπου οι εργαζόμενοι με ανώτατη εκπαίδευση λαμβάνουν αποδοχές τουλάχιστον διπλάσιες των αποδοχών των εργαζομένων με δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ακολουθούν η Λιθουανία (180), η Ουγγαρία (179), οι ΗΠΑ (173), η Πορτογαλία (171), το Ισραήλ (164), η Σλοβενία και η Λετονία (163). Στην Ελλάδα, η οποία βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ, οι αποδοχές για τους αποφοίτους της τριτοβάθμιας ανέρχονται σε 138 μονάδες, όσες ήταν και την προηγούμενη χρονιά (2020). Οι μικρότερες διαφορές υπέρ των εργαζομένων με ανώτατη εκπαίδευση εντοπίζονται στη Νορβηγία (119), στη Δανία (124) και τη Σουηδία (126).

3.2.3. Αποδοχές αποφοίτων ΑΕΙ 25-64 ετών με βάση το φύλο

Στο σύνολο των χωρών του ΟΟΣΑ (μέσος όρος), οι αποδοχές των εργαζόμενων γυναικών στις ηλικίες 25-64 υπολογίζονται στο 77,3% των αποδοχών των ανδρών (Σχήμα 91). Το μισθολογικό χάσμα μεταξύ ανδρών - γυναικών επηρεάζει αρνητικά την ισότητα των φύλων, η οποία αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα και βασικό στόχο κάθε σύγχρονης δημοκρατικής χώρας. Και στην Ελλάδα, οι εργαζόμενες γυναίκες με πτυχίο ανώτατης εκπαίδευσης αμείβονται λιγότερο από τους άνδρες συναδέλφους τους, λαμβάνοντας το 78% των αποδοχών τους, αλλά σε αυτόν τον δείκτη η χώρα μας βρίσκεται πάνω από τον μέσο όρο και του ΟΟΣΑ και των ΕΕ25. Βάσει των στοιχείων του ΟΟΣΑ, η μισθολογική διαφορά ανάμεσα στους άνδρες και τις γυναίκες είναι μεγαλύτερη στη Χιλή (67,8%), τη Βραζιλία (67,9%), το Ισραήλ (69,3%) και την Ιρλανδία (69,9%) και μικρότερη σε χώρες όπως η Ρουμανία (93,4%), το Βέλγιο (86,6%), η Σλοβενία (85,5%) και η Ισπανία (84,4%).

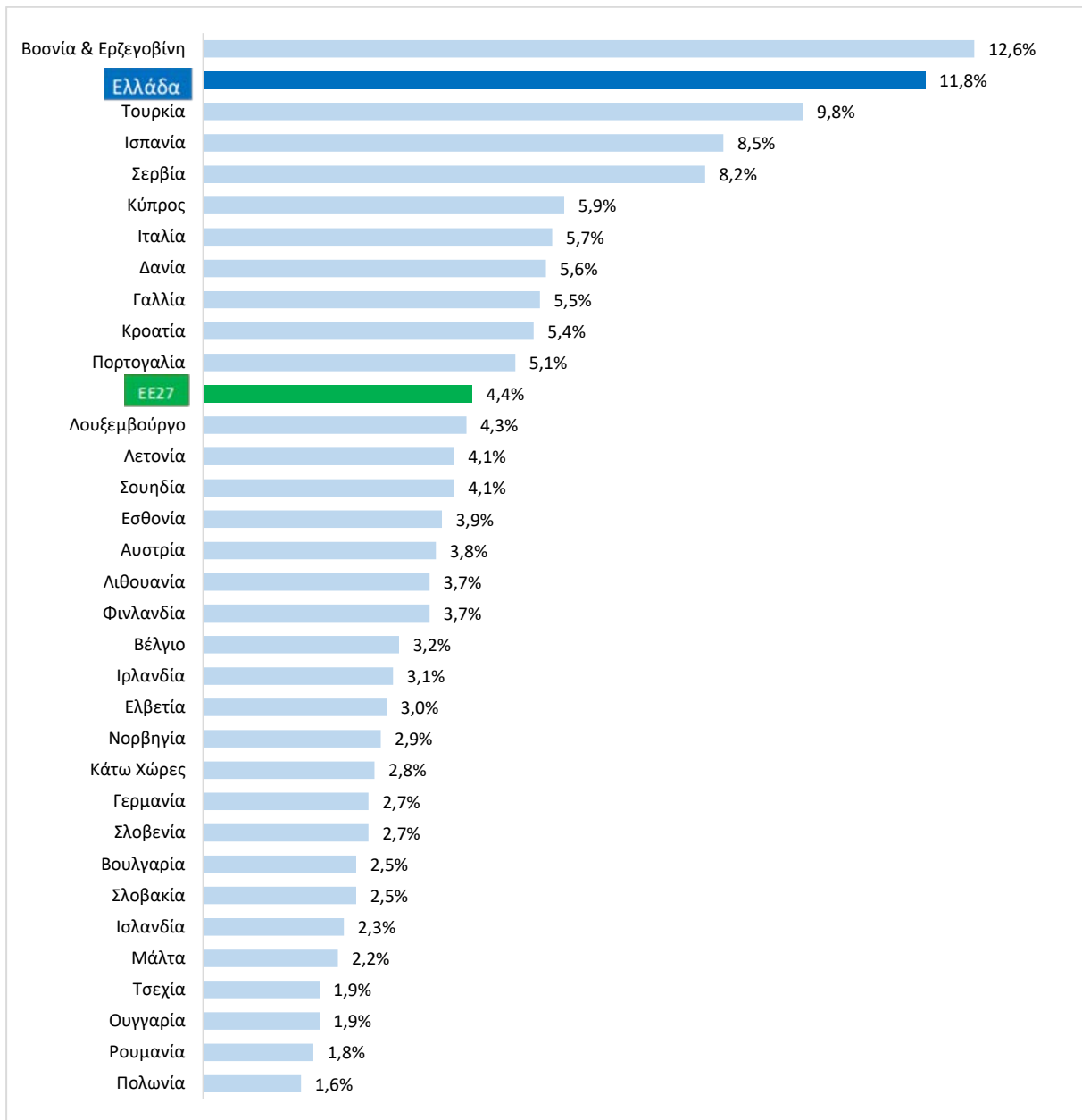
Σχήμα 9. Αποδοχές εργαζομένων γυναικών ως ποσοστό των αποδοχών των ανδρών (επίπεδα 5-8), 2021 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ ¹⁹)

3.3. Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ στην Ευρώπη

Συγκριτικά με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα είχε, το 2023, το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας (11,8%) – αν και μειωμένο από το 12,8% το 2022 – στους πτυχιούχους ΑΕΙ ηλικίας 25-39, αρκετά πιο πάνω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (ΕΕ27) 4,3%. Μετά την Ελλάδα, τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας στην Ευρώπη εμφάνισε η Τουρκία (9,8%), η Ισπανία (8,5%) και ακολουθούν η Σερβία (8,2%), η Κύπρος (5,9%) και η Ιταλία (5,7%). Τα χαμηλότερα ποσοστά ανεργίας στους

¹⁹ OECD (2023). "Education at a glance: Earnings by educational attainment", OECD Education Statistics (database) [06/06/24].

πτυχιούχους ΑΕΙ ηλικίας 25-39 εμφανίζουν η Πολωνία (1,6%), η Ρουμανία (1,8%), η Ουγγαρία και η Τσεχία (1,9%) (Σχήμα 10).

Σχήμα 10. Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ ηλικίας 25-39 ετών (επίπεδα 5-8) στην Ευρώπη, 2023 (με βάση δεδομένα της Eurostat²⁰)

Την τελευταία πενταετία, 2019 – 2023, το ποσοστό ανεργίας των νέων πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ηλικίας 25-39 ετών, στις χώρες της ΕΕ ελαττώνεται από 5% το 2019, σε 4,4% το 2023 (Πίνακας 11). **Η Ελλάδα εμφανίζει τη μεγαλύτερη μείωση από όλες τις χώρες στην Ευρώπη (-5%), αλλά το συνολικό ποσοστό ανέργων πτυχιούχων παραμένει ιδιαίτερα υψηλό.** Ακολουθούν η Σερβία (-3,8%) και η Ιταλία (-3,7%). Μικρή αύξηση της ανεργίας σημειώνεται την περίοδο αυτή σε χώρες όπως η Εσθονία (+0,8%), η Τσεχία και οι Κάτω Χώρες (+0,7%), το Λουξεμβούργο (+0,6%) και η Λιθουανία (+0,5%).

²⁰ Eurostat-[Unemployment rates by sex, age and educational attainment level \(%\)](#) [06/06/2024].

Όσο και αν η ανεργία των νέων πτυχιούχων υποχωρεί σε όλη την Ευρώπη, ως αποτέλεσμα της ύφεσης που έφερε η πανδημία, το υψηλό ποσοστό της Ελλάδας θα πρέπει να ενεργοποιήσει ή να εντείνει πολιτικές για την αύξηση της απασχόλησης των νέων επιστημόνων.

Πίνακας 11. Ποσοστά ανεργίας πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-39 (επίπεδο 5-8) στην Ευρώπη, 2019-2023 (με βάση δεδομένα της Eurostat²¹)

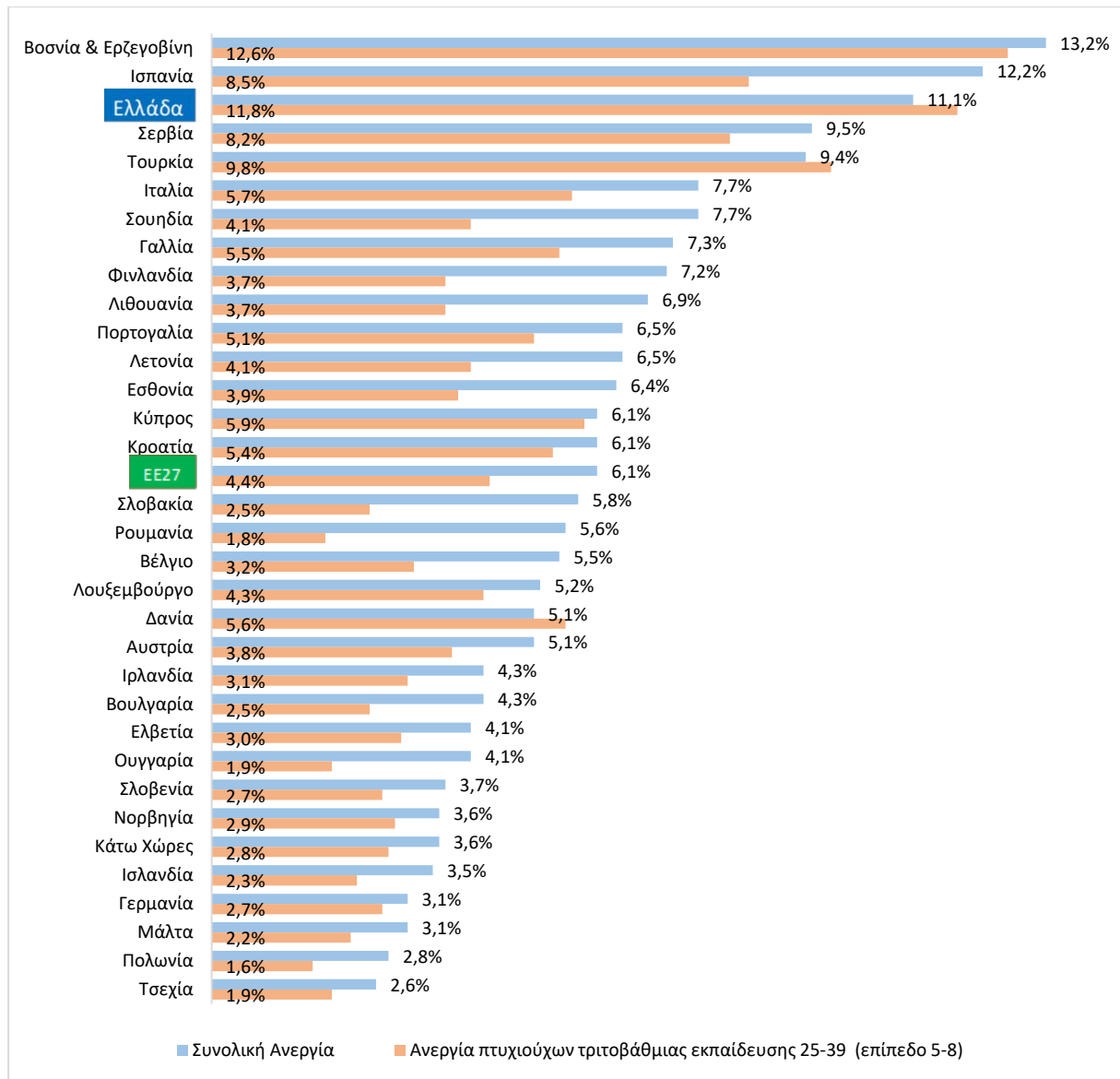
	2019	2020	2021	2022	2023	Μεταβολή 2019-2023
Εσθονία	3,1%	5,5%	3,2%	3,6%	3,9%	0,8%
Τσεχία	1,2%	1,9%	1,7%	1,0%	1,9%	0,7%
Κάτω Χώρες	2,1%	2,5%	3,0%	2,8%	2,8%	0,7%
Λουξεμβούργο	3,7%	5,6%	3,9%	3,5%	4,3%	0,6%
Λιθουανία	3,2%	4,1%	3,9%	3,3%	3,7%	0,5%
Αυστρία	3,4%	3,7%	4,2%	3,5%	3,8%	0,4%
Γερμανία	2,4%	3,3%	2,9%	2,4%	2,7%	0,3%
Σουηδία	3,8%	5,7%	5,2%	3,6%	4,1%	0,3%
Νορβηγία	2,6%	3,5%	3,3%	2,3%	2,9%	0,3%
Γαλλία	5,4%	6,0%	5,6%	4,9%	5,5%	0,1%
Λετονία	4,0%	6,0%	4,9%	4,6%	4,1%	0,1%
Ουγγαρία	1,9%	2,3%	2,0%	1,8%	1,9%	0,0%
Ρουμανία	1,8%	2,5%	2,2%	2,0%	1,8%	0,0%
Βουλγαρία	2,6%	3,1%	2,5%	2,5%	2,5%	-0,1%
Ιρλανδία	3,2%	4,3%	3,9%	3,2%	3,1%	-0,1%
Βέλγιο	3,5%	3,8%	3,5%	3,1%	3,2%	-0,3%
Φινλανδία	4,2%	4,8%	5,1%	3,4%	3,7%	-0,5%
Δανία	6,1%	6,7%	5,6%	4,9%	5,6%	-0,5%
ΕΕ27	5,0%	5,8%	5,3%	4,3%	4,4%	-0,6%
Σλοβακία	3,1%	4,4%	4,1%	2,9%	2,5%	-0,6%
Ελβετία	3,6%	3,8%	3,8%	3,1%	3,0%	-0,6%
Κύπρος	6,6%	7,6%	7,4%	7,0%	5,9%	-0,7%
Πολωνία	2,3%	2,3%	2,1%	1,5%	1,6%	-0,7%
Πορτογαλία	6,1%	7,0%	6,0%	5,4%	5,1%	-1,0%
Ισλανδία	3,3%	6,1%	4,9%	3,0%	2,3%	-1,0%
Ισπανία	10,0%	13,2%	11,4%	9,3%	8,5%	-1,5%
Σλοβενία	4,3%	3,9%	4,3%	3,6%	2,7%	-1,6%
Μάλτα	3,9%	3,1%	1,7%	2,4%	2,2%	-1,7%
Κροατία	8,1%	7,7%	6,9%	7,4%	5,4%	-2,7%
Τουρκία	12,7%	12,4%	12,2%	11,4%	9,8%	-2,9%
Ιταλία	9,4%	8,8%	8,0%	6,3%	5,7%	-3,7%
Σερβία	12,0%	11,6%	12,2%	8,3%	8,2%	-3,8%
Ελλάδα	16,8%	17,5%	17,0%	12,8%	11,8%	-5,0%
Ηνωμένο Βασίλειο	2,2%					
Μαυροβούνιο	16,3%	18,8%				
Βόρεια Μακεδονία	17,9%	17,7%				
Βοσνία & Ερζεγοβίνη			16,9%	15,8%	12,6%	

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το 2023, η Ελλάδα εμφανίζει το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στις χώρες της ΕΕ (Σχήμα 11) στους πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 25-39 ετών (11,8%) και το δεύτερο μεγαλύτερο ποσοστό ανεργίας του ενεργού πληθυσμού (11,1%).²²

²¹ Eurostat-[Unemployment rates by sex, age and educational attainment level \(%\)](#) [06/06/2024].

²² Η ανεργία για το σύνολο του ενεργού πληθυσμού αφορά τις ηλικίες 15-74 ετών.

Σε ορισμένες χώρες, οι νέοι πτυχιούχοι δυσκολεύονται περισσότερο στην εξεύρεση εργασίας. Αυτό παρατηρείται, για παράδειγμα, εκτός από την Ελλάδα, στην Τουρκία (9,4% ανεργία στον συνολικό πληθυσμό και 9,8% στους πτυχιούχους 25-39) και τη Δανία (5,1% ανεργία στον συνολικό πληθυσμό, 5,6% ανεργία στους πτυχιούχους 25-39).

Σχήμα 11. Ποσοστό ανεργίας στο σύνολο του πληθυσμού σε σύγκριση με την ανεργία στους πτυχιούχους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στις ηλικίες 25-39 (επίπεδα 5-8), 2023 (με βάση δεδομένα της Eurostat²³)

Αντίστοιχα, την περίοδο 2019-2023, το ποσοστό ανεργίας των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ηλικίας 25-64, στην Ευρώπη περιορίζεται (-0,5%) από 4% το 2019, σε 3,5% το 2023 (Πίνακας 12). **Η Ελλάδα εμφανίζει και πάλι τη μεγαλύτερη μείωση της ανεργίας από όλες τις χώρες (-3,9%)**. Ακολουθούν η Τουρκία (-2,4%), η Ιταλία (-2%), η Σερβία (-1,7%), η Κροατία (-1,6%), η Ισπανία (-1,3%), η Μάλτα (-1,1%) και η Πορτογαλία (-1%). Μικρή αύξηση της ανεργίας παρατηρείται στη Λιθουανία και την Εσθονία (+1%).

²³ Eurostat-[Unemployment rates by sex, age and educational attainment level \(%\)](#) [06/06/2024].

Πίνακας 12. Ποσοστά ανεργίας πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 (επίπεδα 5-8) στην Ευρώπη 2019-2023, με βάση δεδομένα της Eurostat²⁴

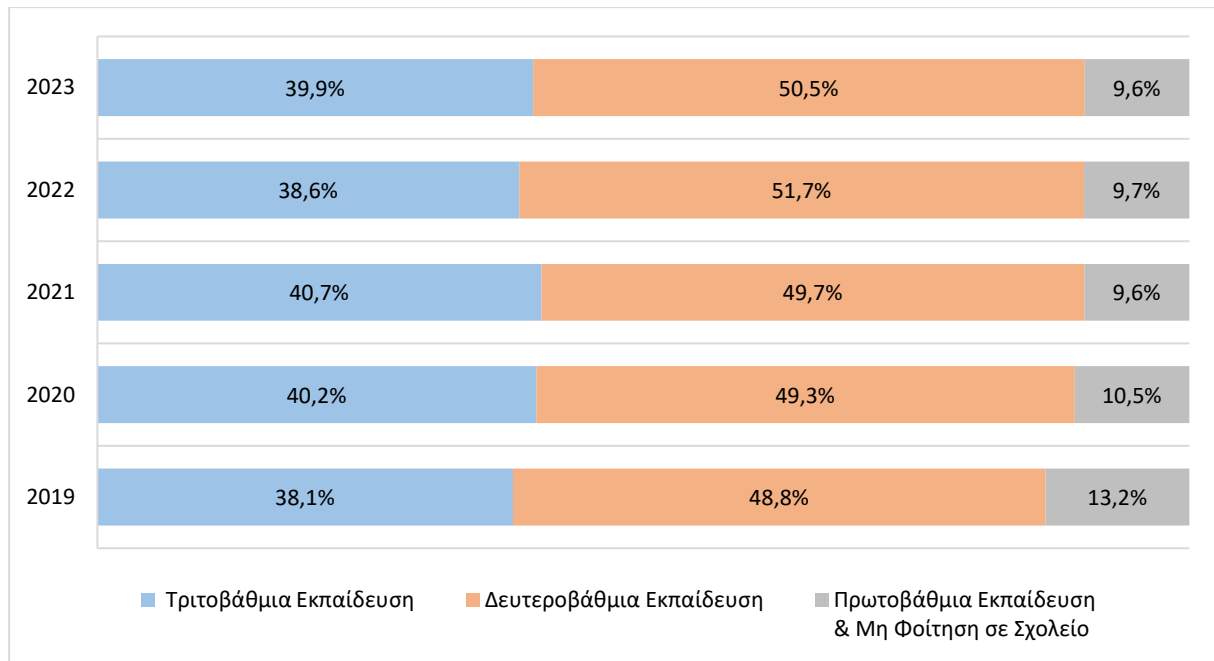
	2019	2020	2021	2022	2023	Μεταβολή 2019-2023
Λιθουανία	2,8%	4,1%	4,0%	3,4%	3,8%	1,0%
Εσθονία	2,6%	4,7%	3,5%	3,7%	3,6%	1,0%
Γερμανία	1,8%	2,6%	2,4%	2,0%	2,2%	0,4%
Αυστρία	2,8%	3,2%	3,8%	3,0%	3,1%	0,3%
Τσεχία	1,0%	1,4%	1,4%	0,9%	1,3%	0,3%
Κάτω Χώρες	2,1%	2,4%	2,6%	2,4%	2,4%	0,3%
Σουηδία	3,5%	4,6%	4,3%	3,2%	3,7%	0,2%
Λουξεμβούργο	3,4%	4,5%	3,7%	3,4%	3,6%	0,2%
Ισλανδία	2,2%	3,8%	4,0%	2,4%	2,4%	0,2%
Νορβηγία	2,0%	2,5%	2,5%	1,8%	2,1%	0,1%
Ουγγαρία	1,4%	1,7%	1,5%	1,3%	1,5%	0,1%
Φινλανδία	3,9%	4,3%	4,6%	4,0%	3,9%	0,0%
Ρουμανία	1,2%	2,0%	1,6%	1,3%	1,2%	0,0%
Βουλγαρία	1,9%	2,4%	1,9%	1,6%	1,8%	-0,1%
Βέλγιο	2,9%	3,2%	3,2%	2,8%	2,7%	-0,2%
Γαλλία	4,7%	4,7%	4,7%	4,3%	4,5%	-0,2%
Δανία	4,1%	4,6%	3,9%	3,4%	3,8%	-0,3%
Ιρλανδία	2,9%	3,7%	3,8%	2,8%	2,6%	-0,3%
Λετονία	3,6%	5,2%	4,8%	4,2%	3,3%	-0,3%
Ελβετία	3,3%	3,5%	3,5%	3,1%	3,0%	-0,3%
Σλοβακία	2,3%	3,3%	2,9%	2,2%	1,9%	-0,4%
ΕΕ27	4,0%	4,4%	4,2%	3,5%	3,5%	-0,5%
Πολωνία	1,8%	1,8%	1,7%	1,2%	1,2%	-0,6%
Κύπρος	5,7%	6,5%	5,9%	5,2%	5,1%	-0,6%
Σλοβενία	3,0%	3,0%	3,2%	2,6%	2,1%	-0,9%
Πορτογαλία	4,8%	5,1%	4,3%	3,9%	3,8%	-1,0%
Μάλτα	3,2%	3,1%	1,6%	2,9%	2,1%	-1,1%
Ισπανία	8,1%	9,5%	8,7%	7,2%	6,8%	-1,3%
Κροατία	5,0%	4,9%	4,4%	4,9%	3,4%	-1,6%
Σερβία	8,1%	7,6%	8,4%	6,2%	6,4%	-1,7%
Ιταλία	5,6%	5,1%	4,8%	3,9%	3,6%	-2,0%
Τουρκία	10,6%	10,0%	10,0%	9,4%	8,2%	-2,4%
Ελλάδα	11,6%	11,5%	10,6%	8,5%	7,7%	-3,9%

3.3.1. Ανεργία αποφοίτων ΑΕΙ στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, την περίοδο 2019-2023, στο σύνολο των εγγεγραμμένων ανέργων της χώρας, οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι αριθμητικά λιγότεροι από τους αποφοίτους όλων των άλλων βαθμίδων εκπαίδευσης συγκεντρωτικά (δευτεροβάθμια και μετα-δευτεροβάθμια εκπαίδευση, πρωτοβάθμια εκπαίδευση και μη φοίτηση σε σχολείο). Το 2023 οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αναλογούσαν στο 39,9% του συνόλου των ανέργων της χώρας, ποσοστό

²⁴ Eurostat-[Unemployment rates by sex, age and educational attainment level \(%\)](#), [10/06/2023].

αυξημένο κατά 3,3% σε σχέση με το 38,6%, το οποίο καταγράφηκε το 2022 (Σχήμα 12). Την περίοδο 2019-2023, το ποσοστό των ανέργων πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επί του συνόλου των εγγεγραμμένων ανέργων της χώρας παρουσίασε αύξηση κατά 4,8%, από 38,1% το 2019 σε 39,9% το 2023.

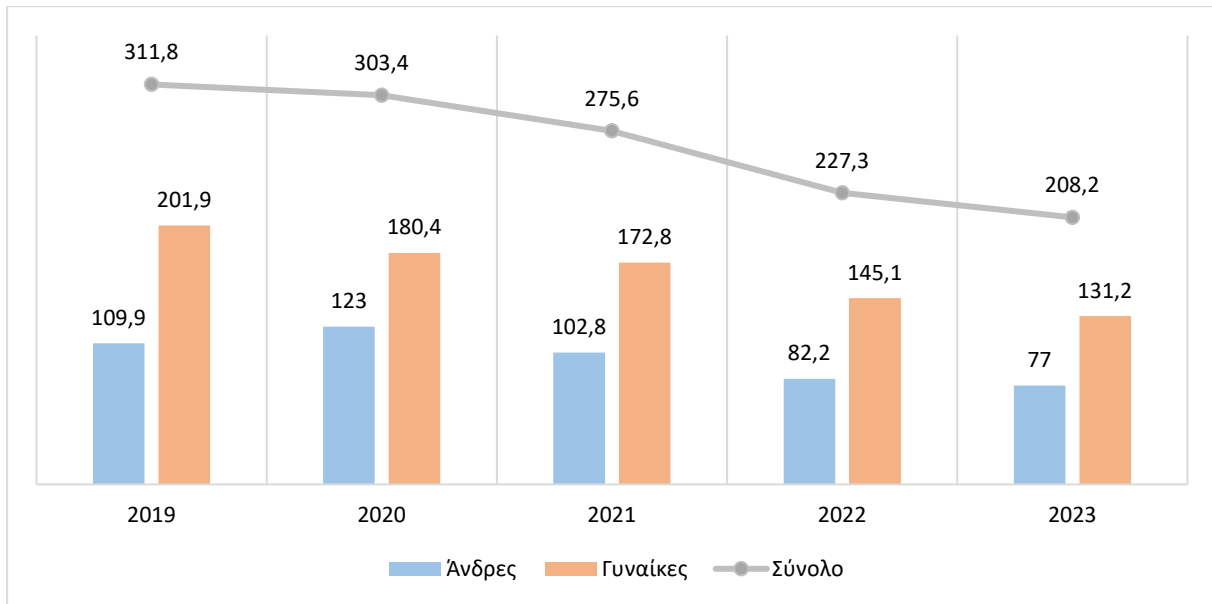
Σχήμα 12. Ποσοστό ανέργων στην Ελλάδα ανά επίπεδο εκπαίδευσης, 2019-2023 (με βάση δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ²⁵)

3.3.2. Ανεργία αποφοίτων ΑΕΙ στην Ελλάδα με βάση το φύλο

Σε απόλυτους αριθμούς, στην Ελλάδα την περίοδο 2019-2023, οι άνεργοι πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και για τα δυο φύλα μειώθηκαν συνολικά κατά 103.600 άτομα (από 311.800 το 2019, σε 208.200 το 2023). Λαμβάνοντας υπόψη την αριθμητική υπεροχή των γυναικών μεταξύ των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το ποσοστό των ανέργων γυναικών με πτυχίο ΑΕΙ, το 2023, παραμένει στο 63% (131.200 γυναίκες επί του συνόλου 208.200 ανέργων πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης), έναντι του 37% των ανδρών (Σχήμα 13).

Ωστόσο, την τελευταία πενταετία, τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ δείχνουν μικρή βελτίωση στη θέση της γυναίκας στην αγορά εργασίας. Μεταξύ των ετών 2019-2023, ο αριθμός των ανέργων γυναικών πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μειώθηκε κατά 70.700 άτομα, σε ποσοστό 35% (από 201.900 το 2019, σε 131.200 το 2023), ενώ αντίστοιχα των ανδρών κατά 32.900, σε ποσοστό 29,9% (από 109.900 το 2019 σε 77.000 το 2023).

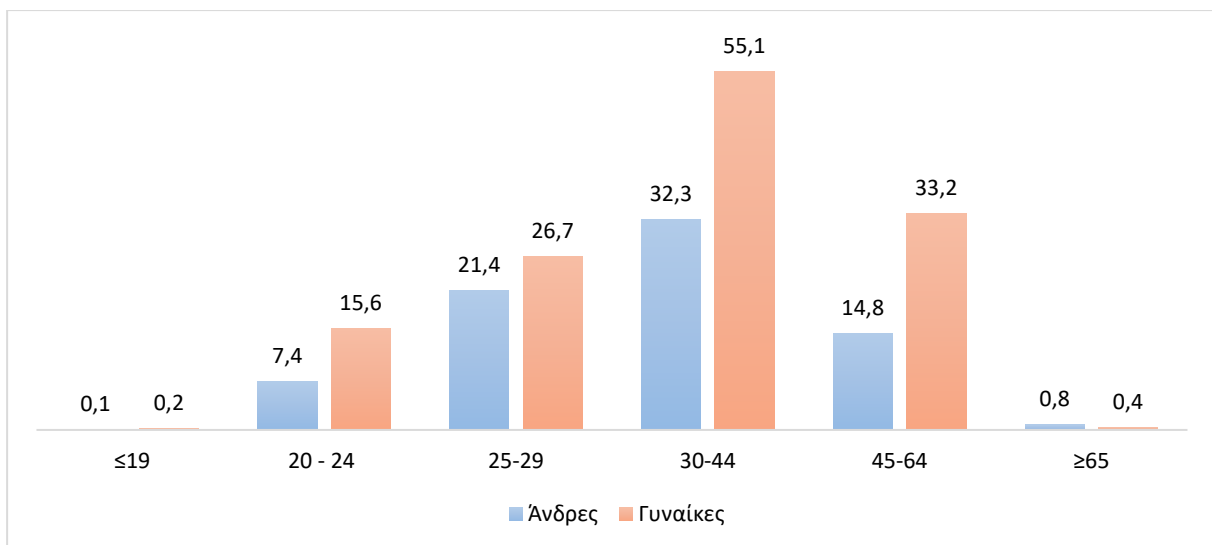
²⁵ Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), [Ελλάς με Αριθμούς](#) (Ιανουάριος – Μάρτιος 2024) [10/05/2024].

Σχήμα 13. Άνεργοι με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα (σε χιλιάδες), ανά φύλο, 2019-2023 (με βάση δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ²⁶)

3.3.3. Ανεργία αποφοίτων ΑΕΙ στην Ελλάδα ανά ηλικιακή ομάδα

Βάσει των στοιχείων της ΕΛΣΤΑΤ, το 2023, οι άνεργες γυναίκες πτυχιούχοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα υπερτερούν σημαντικά των ανδρών σε όλες τις ηλικιακές κατηγορίες, εκτός από τις ηλικίες ≥ 65 ετών (Σχήμα 14).

Σχήμα 14. Άνεργοι με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα (σε χιλιάδες), ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα, 2023 (με βάση δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ²⁷)

²⁶ Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), [Ελλάς με Αριθμούς](#) (Ιανουάριος – Μάρτιος 2024) [10/05/2024].

²⁷ Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ), [Ελλάς με Αριθμούς](#) (Ιανουάριος – Μάρτιος 2024) [10/05/2024].

3.4. Συμπεράσματα

Ακολούθως παρουσιάζονται οι πιο σημαντικοί διεθνείς δείκτες για το ποσοστό απασχόλησης των πτυχιούχων, το επίπεδο αμοιβών και την ανεργία (Πίνακας 13).

Πίνακας 13. Συνοπτική παρουσίαση δεικτών των ΟΟΣΑ, Eurostat και ΕΛΣΤΑΤ για την τριτοβάθμια εκπαίδευση

Δείκτες	ΕΛΛΑΔΑ	ΟΟΣΑ	ΕΕ22	ΕΕ27
Απασχόληση πτυχιούχων ΑΕΙ, επίπεδα 5-8 (ΟΟΣΑ)				
Απασχόληση πτυχιούχων ΑΕΙ στην ηλικιακή ομάδα 25-34 (2022)	76,4%	86,4%	87%	-
Απασχόληση πτυχιούχων ΑΕΙ στην ηλικιακή ομάδα 25-64 (2022)	79,4%	86,6%	87,9%	-
Απασχόληση κατόχων πρώτου πτυχίου ανώτατης εκπαίδευσης στην ηλικιακή ομάδα 25-64 (2022)	76,9%	85,3%	85,6%	-
Απασχόληση κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στην ηλικιακή ομάδα 25-64, (2022)	86,4%	89,6%	90,2%	-
Απασχόληση κατόχων διδακτορικού τίτλου σπουδών στην ηλικιακή ομάδα 25-64 (2022)	92,7%	93,4%	93,6%	-
Αποδοχές πτυχιούχων ΑΕΙ, επίπεδα 5-8, σε σχέση με τις αποδοχές των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (αποδοχές εργαζομένων με επίπεδο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης=100) (ΟΟΣΑ)				
Σχετικές αποδοχές πτυχιούχων ΑΕΙ στην ηλικιακή ομάδα 25-64 (2021)	138	156	152	-
Αποδοχές εργαζομένων γυναικών με πτυχίο ΑΕΙ, επίπεδα 5-8, σε σχέση με τις αποδοχές των ανδρών (ΟΟΣΑ)				
Αποδοχές εργαζομένων γυναικών με πτυχίο ΑΕΙ σε σχέση με τις αποδοχές των ανδρών στην ηλικιακή ομάδα 25-64 (2021) ²⁸	78%	77,3%	77,2%	-
Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ, επίπεδα 5-8 (EUROSTAT & ΕΛΣΤΑΤ)				
Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ στην ηλικιακή ομάδα 25-39 (2023)	11,8%	-	-	4,4%
Ανεργία πτυχιούχων ΑΕΙ στην ηλικιακή ομάδα 25-64 (2023)	7,7%	-	-	3,5%
Ποσοστό ανδρών επί των ανέργων πτυχιούχων ΑΕΙ (2023)	37%	-	-	-
Ποσοστό γυναικών επί των ανέργων πτυχιούχων ΑΕΙ (2023)	63%	-	-	-

Η Ελλάδα βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις των χωρών του ΟΟΣΑ τόσο στην απασχόληση των πτυχιούχων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 (79,4%) όσο και των νέων αποφοίτων ηλικίας 25-34 (76,4%) (επίπεδα 5-8) απέχοντας περίπου 10 ποσοστιαίες μονάδες από τον μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ. Ωστόσο, η κατοχή μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών αυξάνει τις πιθανότητες απασχόλησης κατά 9,5%, σε σύγκριση με τις πιθανότητες των κατόχων πρώτου πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ η κατοχή διδακτορικού τίτλου κατά 15,8%. Όσον αφορά τις αποδοχές των πτυχιούχων, η Ελλάδα βρίσκεται σε σχετικά χαμηλή θέση μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ, απέχοντας 18 ποσοστιαίες μονάδες από τον μέσο όρο. Ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι η ανεργία των πτυχιούχων συνολικά, στην Ελλάδα, εξακολουθεί να βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο των χωρών της ΕΕ27, παρόλο που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη μείωση μεταξύ των ετών 2019-2023. Το ποσοστό

²⁸ Το ποσοστό «Αποδοχές εργαζομένων γυναικών με πτυχίο ΑΕΙ σε σχέση με τις αποδοχές των ανδρών στην ηλικιακή ομάδα 25-64 για την Ευρωπαϊκή Ένωση» αφορά στις 25 χώρες (ΕΕ25).

ανδρών επί των ανέργων πτυχιούχων ΑΕΙ είναι κατά 26 ποσοστιαίες μονάδες μικρότερο από το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών.

4. Ο φοιτητικός πληθυσμός στην Ευρώπη

Συγκρίνοντας το μέγεθος του φοιτητικού πληθυσμού στην Ευρώπη των 27 κρατών μελών, από έτος σε έτος, διαπιστώνεται αύξηση της τάξης του 1,4% (από 18.529.195 άτομα το 2021 σε 18.789.894 το 2022). Κατά το 2022, ποσοστό περίπου 7% αφορά φοιτητές επιπέδου 5, το 60% αφορά φοιτητές επιπέδου 6, το 29% περιλαμβάνει φοιτητές επιπέδου 7 και το υπόλοιπο 4% αφορά υποψήφιους διδάκτορες. Αντίστοιχα, ο φοιτητικός πληθυσμός από το 2021 στο 2022 αυξήθηκε και στη χώρα μας κατά 28.996 άτομα (δηλαδή ποσοστό 3,4%). Δεδομένου ότι στην Ελλάδα δεν λειτουργούν προγράμματα σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης επιπέδου 5, το μεγαλύτερο ποσοστό του φοιτητικού πληθυσμού είναι προπτυχιακοί φοιτητές (84,4%) και ακολουθούν οι μεταπτυχιακοί φοιτητές (11,8%) και οι υποψήφιοι διδάκτορες (3,9%). Σχετικός είναι ο παρακάτω πίνακας (Πίνακας 14):

Πίνακας 14. Μεταβολή φοιτητικού πληθυσμού σε ΕΕ27 και Ελλάδα και ποσοστιαία κατανομή του ανά επίπεδο σπουδών

Χώρα	Σύνολο		Επίπεδο 5		Επίπεδο 6	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ΕΕ27	18.529.195	18.789.894	1.422.065	1.435.883	11.017.670	11.170.369
			7,7%	7,6%	59,5%	59,4%
Ελλάδα	843.832	872.828	-	-	715.148	736.677
			0,0%	0,0%	84,8%	84,4%
			Επίπεδο 7		Επίπεδο 8	
			2021	2022	2021	2022
ΕΕ27			5.417.602	5.513.768	671.858	669.874
			29,2%	29,3%	3,6%	3,6%
Ελλάδα			94.971	103.278	33.713	32.873
			11,3%	11,8%	4,0%	3,9%

Στην ΕΕ των 27, οι εγγεγραμμένοι φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης το 2022 ανέρχονταν σε 18.789.894 (Πίνακας 15). Από αυτούς, οι 1.435.883, δηλαδή το 7,6% του συνόλου, παρακολουθούσε σπουδές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βραχείας ή διετούς διάρκειας, οι 11.170.369, δηλαδή το 59,4%, ήταν φοιτητές πρώτου κύκλου, οι 5.513.768, δηλαδή το 29,3%, ήταν μεταπτυχιακοί και οι 669.874, δηλαδή το 3,6%, ήταν φοιτητές διδακτορικών σπουδών. Οι σπουδές που οδηγούν στην απόκτηση πτυχίου, μεταπτυχιακού διπλώματος και διδακτορικού τίτλου πραγματοποιούνται σε όλα τα κράτη μέλη. Αντίθετα, η τριτοβάθμια εκπαίδευση βραχείας διάρκειας απαντάται μόνο σε ορισμένα κράτη μέλη, ενώ, συνήθως, συνδέεται με την πρακτική άσκηση, η οποία στοχεύει στην προετοιμασία των σπουδαστών για την είσοδό τους στην αγορά εργασίας. Ο Πίνακας 15 καταγράφει την κατανομή των φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών στην Ευρώπη.

Πίνακας 15. Κατανομή (%) φοιτητικού πληθυσμού στην Ευρώπη ανά επίπεδο σπουδών (επίπεδα 5-8), το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat²⁹)

Χώρα	Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (5-8)	Σύντομος Κύκλος (Επίπεδο 5)	Πτυχίο (Επίπεδο 6)	Μεταπτυχιακό (Επίπεδο 7)	Διδακτορικό (Επίπεδο 8)
	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο	Σύνολο
Αλβανία	123.880	5,5%	58,8%	35,3%	0,5%
Αυστρία	439.477	17,0%	45,4%	33,1%	4,5%
Βέλγιο	549.399	4,8%	69,6%	22,1%	3,5%
Βόρεια Μακεδονία	56.102	0,0%	91,9%	6,8%	1,2%
Βοσνία & Ερζεγοβίνη	79.148	0,1%	71,1%	27,1%	1,6%
Βουλγαρία	226.981	0,0%	64,7%	32,4%	2,9%
Γαλλία	2.883.412	18,5%	44,0%	35,2%	2,3%
Γερμανία	3.362.739	0,3%	60,0%	33,7%	6,0%
Δανία	309.576	11,8%	62,9%	22,3%	3,1%
ΕΕ27	18.789.894	7,6%	59,4%	29,3%	3,6%
Ελβετία	339.009	1,0%	66,0%	25,0%	8,0%
Ελλάδα	872.828	0,0%	84,4%	11,8%	3,8%
Εσθονία	44.319	0,0%	61,1%	33,7%	5,3%
Ιρλανδία	268.427	9,1%	70,1%	17,1%	3,7%
Ισλανδία	21.882	3,2%	67,4%	26,4%	3,0%
Ισπανία	2.309.272	23,8%	54,6%	17,3%	4,2%
Ιταλία	2.145.733	1,3%	59,3%	37,6%	1,8%
Κροατία	161.086	0,0%	56,7%	40,6%	2,8%
Κύπρος	52.996	6,3%	41,9%	48,5%	3,2%
Λετονία	77.376	18,5%	56,3%	22,5%	2,6%
Λιθουανία	104.052	0,0%	71,3%	26,2%	2,6%
Λιχτενστάιν	968	0,0%	45,4%	31,6%	23,0%
Λουξεμβούργο	7.736	11,3%	39,6%	35,7%	13,3%
Μάλτα	19.035	11,3%	52,8%	32,5%	3,4%
Νορβηγία	320.418	3,8%	62,2%	31,0%	3,0%
Ουγγαρία	293.566	4,1%	63,3%	29,1%	3,6%
Πολωνία	1.365.740	0,1%	65,5%	32,4%	2,0%
Πορτογαλία	417.215	4,7%	61,8%	27,7%	5,9%
Ρουμανία	554.007	0,0%	64,3%	31,6%	4,0%
Σερβία	243.952	0,0%	73,6%	21,6%	4,8%
Σλοβακία	140.236	1,7%	59,6%	34,1%	4,6%
Σλοβενία	81.715	13,0%	55,5%	27,3%	4,3%
Σουηδία	484.150	8,9%	54,7%	32,4%	4,0%
Τουρκία	8.296.959	39,2%	53,0%	6,5%	1,3%
Τσεχία	337.952	0,3%	60,6%	32,7%	6,4%
Φινλανδία	315.604	0,0%	68,5%	25,4%	6,1%

²⁹ Eurostat- [Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education](#) [11/06/2024].

Εδώ πρέπει να σημειωθούν δύο ιδιαιτερότητες της Ελλάδας:

- α) Ο αριθμός των φοιτητών που αναφέρεται στον Πίνακα περιλαμβάνει το σύνολο των εγγεγραμμένων, μέρος των οποίων μπορεί να έχει υπερβεί κατά πολύ την τυπική διάρκεια σπουδών. Στο Μέρος Α της Έκθεσης παρατίθενται στοιχεία για το πλήθος ενεργών φοιτητών ανά ΑΕΙ που φοιτούν στα πρώτα $n+2$ έτη (για 4-ετή προγράμματα σπουδών) ή στα πρώτα $n+3$ έτη (για 5-ετή και 6-ετή προγράμματα σπουδών).
- β) Σημαντικός αριθμός προγραμμάτων σπουδών πενταετούς διάρκειας οδηγεί σε ενιαίο και αδιάσπαστο τίτλο σπουδών (Integrated Master) επιπέδου 6 και 7. Χαρακτηριστικά παραδείγματα αποτελούν τα ΠΠΣ Τμημάτων Μηχανικών, Γεωπονίας και Δασολογίας. Στον παραπάνω και σε επόμενους Πίνακες αυτής της ενότητας, οι φοιτητές και απόφοιτοι αυτών των Τμημάτων λογίζονται ως προπτυχιακοί (επίπεδου 6). Αν προσμετρηθούν στο επίπεδο 7, τότε τα ποσοστά των κατόχων μεταπτυχιακού τίτλου στην Ελλάδα βελτιώνονται σημαντικά.

Σύμφωνα με τον Πίνακα 15, στην Ευρώπη τα υψηλότερα ποσοστά φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βραχείας διάρκειας, στο σύνολο των φοιτητών κάθε χώρας, απαντώνται στην Τουρκία (39,2%), την Ισπανία (23,8%), τη Λετονία (18,5%), τη Γαλλία (18,5%), την Αυστρία (16,9%) και τη Σλοβενία (13%). Οι σπουδές βραχείας διάρκειας δεν αποτελούσαν το 2022 μέρος του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα, τη Βουλγαρία, την Εσθονία, τη Λιθουανία, τη Ρουμανία, τη Φινλανδία, τη Σερβία, το Λιχτενστάιν και τη Βόρεια Μακεδονία, ενώ εφαρμόζονταν κατά περίπτωση σε χώρες όπως η Κροατία, η Γερμανία, η Πολωνία και η Πορτογαλία.

Το 2022, όπως και το 2021, σε όλα τα κράτη, οι φοιτητές προπτυχιακού επιπέδου ήταν περισσότεροι από τους φοιτητές σε κάθε άλλο επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τα υψηλότερα ποσοστά προπτυχιακών φοιτητών στο σύνολο φοιτητών της κάθε χώρας διαπιστώνονται στη Βόρεια Μακεδονία (91,9%), την Ελλάδα (84,4%), τη Σερβία (73,6%), τη Λιθουανία (71,3%) και τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη (71,1%).

Στον αντίποδα, στην Αυστρία και το Λιχτενστάιν (45,4%), τη Γαλλία (44%), την Κύπρο (41,9%) και το Λουξεμβούργο (39,6%), το ποσοστό των προπτυχιακών φοιτητών ήταν μικρότερο από το 50% του συνόλου των φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

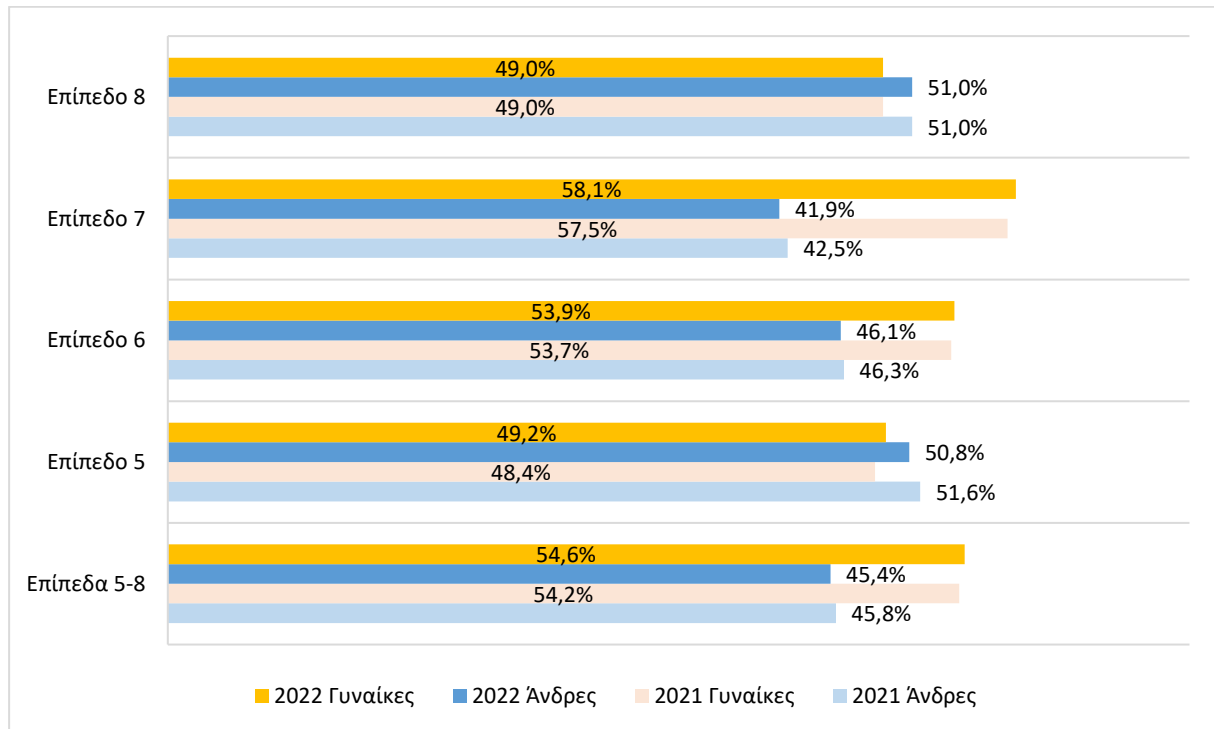
Σε αρκετές χώρες, όπως στην Κύπρο (48,5%), την Κροατία (40,6%), την Ιταλία (37,6%), το Λουξεμβούργο (35,7%), τη Γαλλία (35,2%), την Αλβανία (35,3%), τη Σλοβακία (34,1%), τη Γερμανία και την Εσθονία (33,7%) πάνω από το ένα τρίτο των φοιτητών ήταν εγγεγραμμένοι σε μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών. Αντίθετα, λιγότεροι από το ένα πέμπτο του συνόλου των φοιτητών της κάθε χώρας καταγράφηκαν, μεταξύ άλλων, στην Τουρκία (6,5%), τη Βόρεια Μακεδονία (6,8%), την Ελλάδα (11,8%), την Ιρλανδία (17,1%) και την Ισπανία (17,3%).

Στον τρίτο κύκλο σπουδών, το υψηλότερο ποσοστό υποψήφιων διδασκόντων ως προς το σύνολο των φοιτητών κάθε χώρας καταγράφηκε στο Λιχτενστάιν (23%), στο Λουξεμβούργο (13,3%), την Ελβετία (8%), την Τσεχία (6,4%), τη Φινλανδία (6,1%) και τη Γερμανία (6%). Η Σερβία (4,8%), η Σλοβακία (4,6%), η Αυστρία (4,5%), η Σλοβενία (4,3%), η Ισπανία (4,2%), η Σουηδία και η Ρουμανία (4%) και η Ελλάδα (3,8%) ανήκουν στις χώρες με σχετικά χαμηλά ποσοστά διδακτορικών φοιτητών. Τέλος, στις χώρες με τους λιγότερους φοιτητές διδακτορικών σπουδών περιλαμβάνονται η Αλβανία (0,5%), η Βόρεια Μακεδονία (1,2%), η Τουρκία (1,3%), η Βοσνία και Ερζεγοβίνη (1,6%), η Ιταλία (1,8%), και η Πολωνία (2%).

4.1. Φοιτητές ανά κύκλο σπουδών και φύλο

Το 2022, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, οι γυναίκες αντιστοιχούσαν στο 54,6% του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (Σχήμα 15). Το ποσοστό των γυναικών παρουσιάζεται ελαφρώς χαμηλότερο στις σπουδές βραχείας διάρκειας (49,2%), αρκετά υψηλότερο στον προπτυχιακό κύκλο σπουδών (53,9%) και πολύ υψηλότερο στις μεταπτυχιακές σπουδές (58,1%), ενώ καταγράφεται επίσης χαμηλότερο στους υποψήφιους διδάκτορες (49%), όπου η πλειονότητα των φοιτητών ήταν άνδρες.

Οι αλλαγές στα ποσοστά ανά κατηγορία, σε σύγκριση με το 2021, είναι πολύ μικρές.

Σχήμα 15. Κατανομή (%) φοιτητών ανά επίπεδο σπουδών (επίπεδα 5-8) και φύλο στην ΕΕ, το 2022 και το 2021 (με βάση δεδομένα της Eurostat³⁰)

Τα πέντε υψηλότερα ποσοστά γυναικών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (όπως παρουσιάζονται στον Πίνακα) καταγράφονται στην Ισλανδία (66%), τη Σουηδία (60,6%), τη Βοσνία και Ερζεγοβίνη (60,2%), και την Πολωνία (59,7%).

Η Γερμανία, η Τουρκία, η Ελλάδα και το Λιχτενστάιν ήταν οι μόνες χώρες στην Ευρώπη όπου οι άνδρες αποτελούσαν την πλειονότητα των φοιτητών τόσο στους σπουδαστές πρώτου κύκλου (Λιχτενστάιν 53,8%, Γερμανία 52,5%, Ελλάδα 52,1%, Τουρκία 51,8%), όσο και στο σύνολο (Γερμανία 50%, Τουρκία 50,3%, Ελλάδα 50,4%, Λιχτενστάιν 59,9%).

Η Κύπρος (50,4%) περιλαμβάνεται, επίσης, στις χώρες όπου οι άνδρες υπερτερούσαν αριθμητικά των γυναικών στους προπτυχιακούς φοιτητές. Στον αντίποδα, στους προπτυχιακούς φοιτητές τα υψηλότερα ποσοστά γυναικών καταγράφονται στη Σουηδία και την Ισλανδία (64,5%), τη Νορβηγία (60,3%), τη Γαλλία (59,9%) και τη Δανία (59,6%).

Στους μεταπτυχιακούς φοιτητές ποσοστό φοιτητριών πάνω από 60% καταγράφεται, μεταξύ άλλων χωρών, στην Ισλανδία (71,5%), την Κύπρο (70,5%), την Πολωνία (68%), την Βοσνία & Ερζεγοβίνη

³⁰ Eurostat- [Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education](#) [11/06/2024].

(67,8%), την Αλβανία (66,7%), τη Λιθουανία (64,9%), τη Σλοβενία (64,5%), την Εσθονία (64,1%), τη Σερβία (63,5%), την Κροατία (63,2%), τη Λετονία (62,8%) και την Ελλάδα (62,3%).

Πίνακας 16. Κατανομή φοιτητών (%) ανά επίπεδο σπουδών και φύλο στην Ευρώπη (επίπεδα 5-8), το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat³¹)

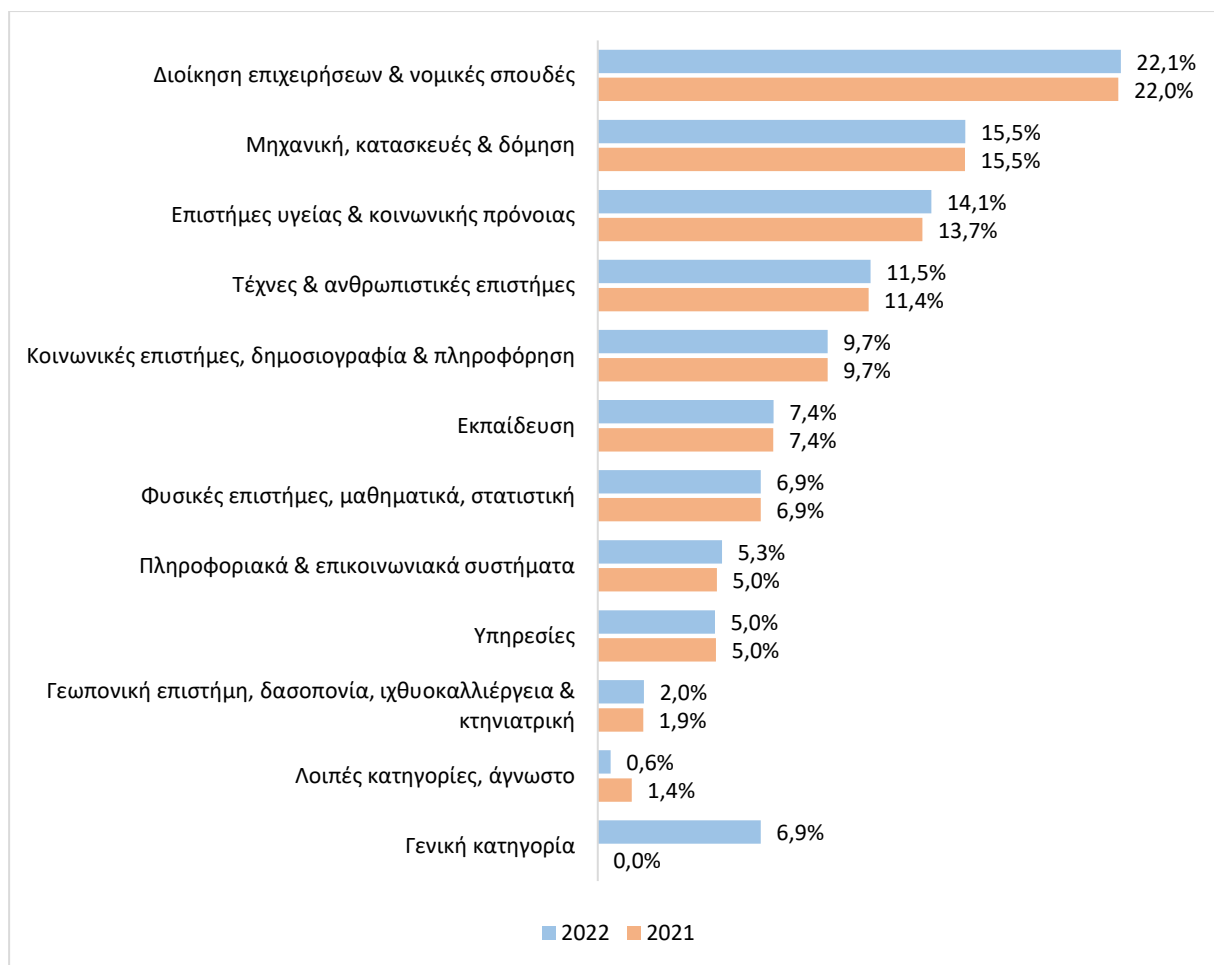
Χώρα	Τριτοβάθμια (Επίπεδο 5-8)		Σύντομος Κύκλος (Επίπεδο 5)		Πτυχίο (Επίπεδο 6)		Μεταπτυχιακό (Επίπεδο 7)		Διδακτορικό (Επίπεδο 8)	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
Αλβανία	40,7%	59,3%	62,2%	37,8%	43,0%	57,0%	33,3%	66,7%	49,8%	50,2%
Αυστρία	45,4%	54,6%	45,7%	54,3%	45,0%	55,0%	44,7%	55,3%	54,3%	45,7%
Βέλγιο	43,6%	56,4%	45,4%	54,6%	43,2%	56,8%	43,4%	56,6%	52,3%	47,7%
Βόρεια Μακεδονία	42,0%	58,0%			42,1%	57,9%	38,8%	61,2%	48,2%	51,8%
Βοσνία & Ερζεγοβίνη	39,8%	60,2%	60,6%	39,4%	42,5%	57,5%	32,2%	67,8%	47,3%	52,7%
Βουλγαρία	44,6%	55,4%			47,2%	52,8%	39,2%	60,8%	48,0%	52,0%
Γαλλία	44,6%	55,4%	51,1%	48,9%	40,1%	59,9%	46,3%	53,7%	52,7%	47,3%
Γερμανία	50,0%	50,0%	54,2%	45,8%	52,5%	47,5%	45,1%	54,9%	52,5%	47,5%
Δανία	42,8%	57,2%	52,6%	47,4%	40,4%	59,6%	43,5%	56,5%	48,3%	51,7%
ΕΕ27	45,4%	54,6%	50,8%	49,2%	46,1%	53,9%	41,9%	58,1%	51,0%	49,0%
Ελβετία	48,7%	51,3%	38,7%	61,3%	49,0%	51,0%	47,3%	52,7%	51,5%	48,5%
Ελλάδα	50,4%	49,6%			52,1%	47,9%	37,7%	62,3%	51,6%	48,4%
Εσθονία	40,8%	59,2%			43,1%	56,9%	35,9%	64,1%	45,5%	54,5%
Ιρλανδία	46,5%	53,5%	47,3%	52,7%	47,3%	52,7%	42,7%	57,3%	45,2%	54,8%
Ισλανδία	34,0%	66,0%	43,8%	56,3%	35,5%	64,5%	28,5%	71,5%	40,2%	59,8%
Ισπανία	45,6%	54,4%	50,8%	49,2%	44,4%	55,6%	40,9%	59,1%	49,8%	50,2%
Ιταλία	43,8%	56,2%	73,4%	26,6%	45,4%	54,6%	39,9%	60,1%	52,1%	47,9%
Κάτω Χώρες			45,1%	54,9%	46,8%	53,2%	43,6%	56,4%		
Κροατία	42,4%	57,6%	87,5%	12,5%	46,2%	53,8%	36,8%	63,2%	45,4%	54,6%
Κύπρος	40,9%	59,1%	63,9%	36,1%	50,4%	49,6%	29,5%	70,5%	43,3%	56,7%
Λετονία	42,2%	57,8%	34,3%	65,7%	46,6%	53,4%	37,2%	62,8%	47,1%	52,9%
Λιθουανία	41,6%	58,4%			43,9%	56,1%	35,1%	64,9%	43,2%	56,8%
Λιχτενστάιν	59,9%	40,1%			53,8%	46,2%	61,1%	38,9%	70,4%	29,6%
Λουξεμβούργο	46,5%	53,5%	45,0%	55,0%	43,0%	57,0%	47,1%	53,0%	56,8%	43,2%
Μάλτα	41,9%	58,1%	33,1%	66,9%	44,0%	56,0%	40,2%	59,8%	55,7%	44,3%
Νορβηγία	41,4%	58,6%	79,7%	20,3%	39,7%	60,3%	39,8%	60,2%	46,0%	54,0%
Ουγγαρία	45,4%	54,6%	43,5%	56,5%	46,3%	53,7%	43,2%	56,8%	50,9%	49,1%
Πολωνία	40,3%	59,7%	9,1%	90,9%	44,3%	55,7%	32,0%	68,0%	46,7%	53,3%
Πορτογαλία	46,4%	53,6%	64,1%	35,9%	46,8%	53,2%	42,3%	57,7%	47,5%	52,5%
Ρουμανία	44,5%	55,5%			47,1%	52,9%	38,6%	61,4%	48,5%	51,5%
Σερβία	42,0%	58,0%			43,7%	56,3%	36,5%	63,5%	41,7%	58,3%
Σλοβακία	41,2%	58,8%	33,5%	66,5%	42,3%	57,7%	38,2%	61,8%	52,1%	47,9%
Σλοβενία	42,3%	57,7%	61,6%	38,4%	40,9%	59,1%	35,5%	64,5%	45,9%	54,1%
Σουηδία	39,4%	60,6%	51,1%	48,9%	35,5%	64,5%	41,6%	58,4%	49,1%	50,9%
Τουρκία	50,3%	49,7%	48,2%	51,8%	51,8%	48,2%	50,0%	50,0%	51,3%	48,7%
Τσεχία	42,9%	57,1%	36,1%	63,9%	43,5%	56,5%	39,4%	60,6%	55,9%	44,1%
Φινλανδία	45,4%	54,6%			47,1%	52,9%	40,3%	59,7%	46,8%	53,2%

³¹ Eurostat- [Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education](#) [11/06/2024].

Ως προς τους υποψήφιους διδάκτορες, τα υψηλότερα ποσοστά στους άνδρες εμφανίζονται στο Λιχτενστάιν (70,4%), το Λουξεμβούργο (56,8%) και τη Μάλτα (55,7%), ενώ τα χαμηλότερα διαπιστώνονται στην Ισλανδία (40,2%), τη Σερβία (41,7%), και την Λιθουανία (43,2%).

4.2. Φοιτητές ανά αντικείμενο σπουδών και φύλο

Το 2022, πάνω από το ένα πέμπτο του συνόλου των εγγεγραμμένων φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ΕΕ (Σχήμα 16) επέλεξε τις επιστήμες διοίκησης επιχειρήσεων και τις νομικές σπουδές (22,1%). Η δεύτερη συνηθέστερη επιλογή για τους φοιτητές ήταν οι επιστήμες της μηχανικής, των κατασκευών και της δόμησης (15,5%). Ακολουθούν: οι επιστήμες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (14,1%), οι τέχνες και οι ανθρωπιστικές επιστήμες (11,5%), οι κοινωνικές επιστήμες, η δημοσιογραφία και η πληροφόρηση (9,7%), η εκπαίδευση (7,4%), οι φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και η στατιστική (6,9%), οι επιστήμες πληροφορικής και επικοινωνιακών συστημάτων (5,3%), οι υπηρεσίες (5%) και, τέλος, η γεωπονική επιστήμη, η δασοπονία, η ιχθυοκαλλιέργεια και η κτηνιατρική (2%).

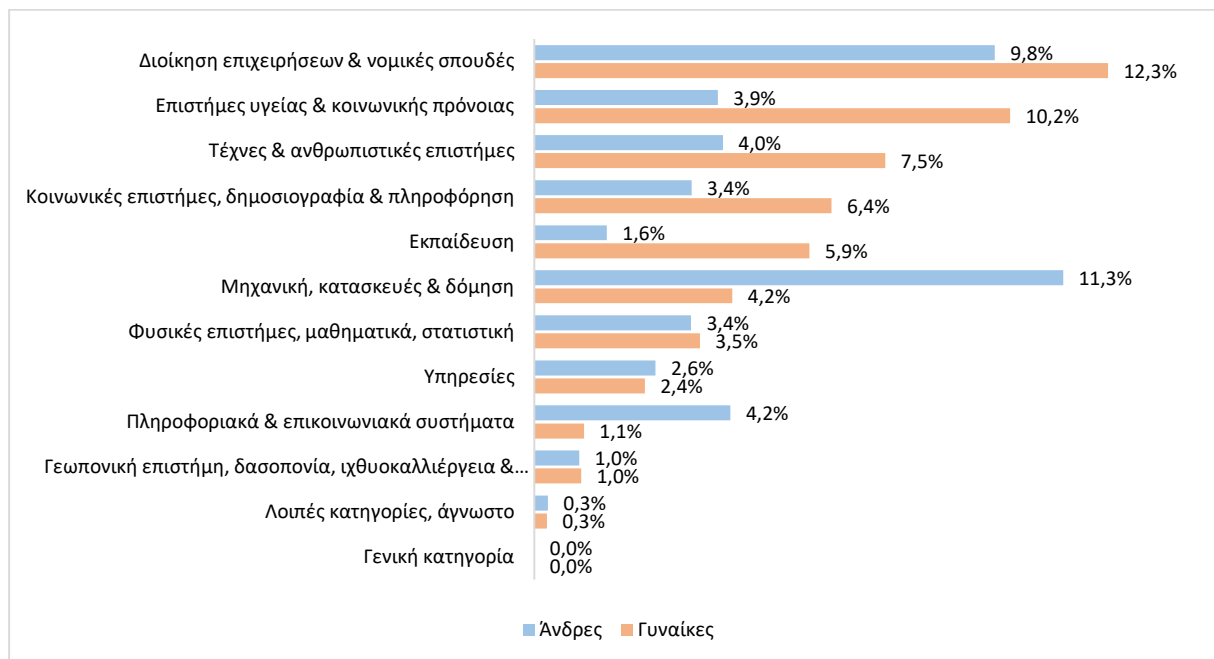
Σχήμα 16. Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών στην ΕΕ (επίπεδα 5-8) (2021, 2022) (με βάση δεδομένα της Eurostat³²)

Από τη σύγκριση με τα δεδομένα του 2021 προκύπτει ότι αυξήθηκε το ποσοστό φοιτητών οι οποίοι επέλεξαν να σπουδάσουν αντικείμενα σχετικά με τις επιστήμες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, τα πληροφοριακά και επικοινωνιακά συστήματα, τη διοίκηση επιχειρήσεων και τις νομικές σπουδές, τις τέχνες και τις ανθρωπιστικές επιστήμες και τη γεωπονική επιστήμη, δασοπονία, ιχθυοκαλλιέργεια και

³² Eurostat- [Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education](#) [11/06/2024].

κτηνιατρική. Δεν καταγράφονται μεταβολές στο ποσοστό των φοιτητών που σπουδάζουν μηχανική, κατασκευές και δόμηση, κοινωνικές επιστήμες, δημοσιογραφία και πληροφόρηση, εκπαίδευση, φυσικές επιστήμες, μαθηματικά και στατιστική και υπηρεσίες.

Στο σύνολο των εγγεγραμμένων φοιτητών στην ΕΕ για το 2022, οι γυναίκες υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών σε επτά από τα δέκα πεδία σπουδών (Σχήμα 17): στις επιστήμες της διοίκησης επιχειρήσεων και τις νομικές σπουδές (12,3%), στις επιστήμες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (10,2%), στις τέχνες και τις ανθρωπιστικές επιστήμες (7,5%), στις κοινωνικές επιστήμες, τη δημοσιογραφία και την πληροφόρηση (6,4%), την εκπαίδευση (5,9%), τις φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και τη στατιστική (3,5%), τη γεωπονική επιστήμη, τη δασοπονία, την ιχθυοκαλλιέργεια και την κτηνιατρική (1%). Οι άνδρες φοιτητές υπερτερούν των γυναικών στις υπόλοιπες κατηγορίες: στις επιστήμες της μηχανικής, των κατασκευών και της δόμησης (11,3%), στις επιστήμες πληροφορικής και επικοινωνιακών συστημάτων (4,2%) και στις υπηρεσίες (2,6%).

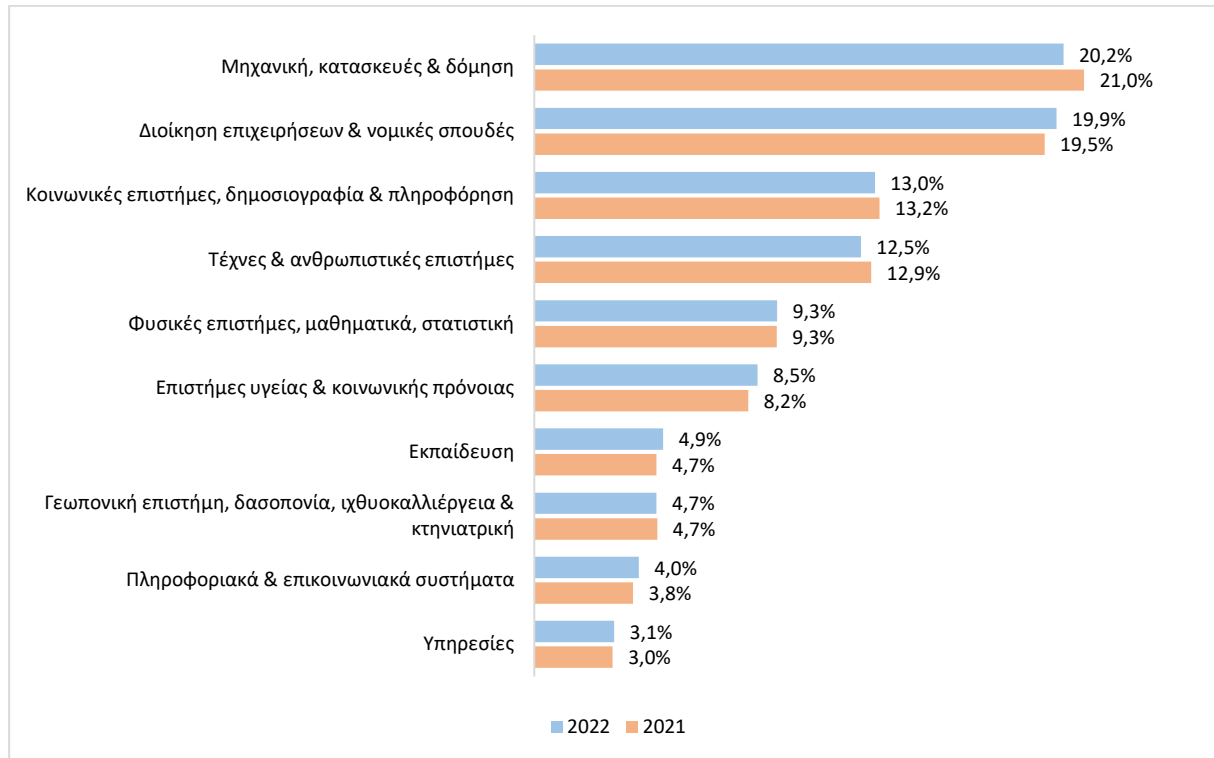

Σχήμα 17. Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών και φύλο στην ΕΕ (επίπεδα 5-8), το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat³³)

Στην Ελλάδα (Σχήμα 18) οι περισσότεροι φοιτητές επιλέγουν τις επιστήμες της μηχανικής, των κατασκευών και της δόμησης (20,2%), ως αποτέλεσμα της πανεπιστημιοποίησης των πρώην ΤΕΙ στα οποία λειτουργούσε μεγάλος αριθμός Τμημάτων τεχνολογικής εκπαίδευσης. Στη δεύτερη θέση, σε αντίθεση με τον μέσο όρο των χωρών της ΕΕ, έρχονται οι επιστήμες της διοίκησης επιχειρήσεων και οι νομικές σπουδές (19,9%). Οι κοινωνικές επιστήμες, η δημοσιογραφία και η πληροφόρηση αποτελούν την τρίτη επιλογή των φοιτητών στην Ελλάδα (πέμπτη επιλογή στην Ευρώπη) και ακολουθούν: οι τέχνες και οι ανθρωπιστικές επιστήμες (12,5%), οι φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και η στατιστική (9,3%), οι επιστήμες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (8,5%), οι γεωπονικές επιστήμες, η ιχθυοκαλλιέργεια και η κτηνιατρική (4,69%), η εκπαίδευση (4,66%), οι επιστήμες πληροφορικής και επικοινωνιακών συστημάτων (4,7%) και οι υπηρεσίες (3,1%). Η μεγαλύτερη απόκλιση από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο στις προτιμήσεις των φοιτητών στην Ελλάδα εντοπίζεται στις

³³ Eurostat- [Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education](#) [11/06/2024].

επιστήμες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, οι οποίες βρίσκονται στην 6^η θέση στη σειρά προτίμησης σε αντίθεση με την 3^η θέση στον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

Σχήμα 18. Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών στην Ελλάδα (επίπεδα 5-8) (2021-2022) (με βάση δεδομένα της Eurostat³⁴)

Σε σχέση με το 2022 δεν υπάρχει μεταβολή ως προς τη σειρά κατάταξης/επιλογής των αντικειμένων σπουδών από τους φοιτητές. Καταγράφονται μόνο οριακές και μικρές μεταβολές σε ορισμένα αντικείμενα. Για παράδειγμα, το ποσοστό των φοιτητών που επιλέγει να σπουδάσει αντικείμενα μηχανικής, κατασκευών και δόμησης εμφανίζεται να έχει σημειώσει μείωση κατά 0,8% το 2022 σε σχέση με το 2021.

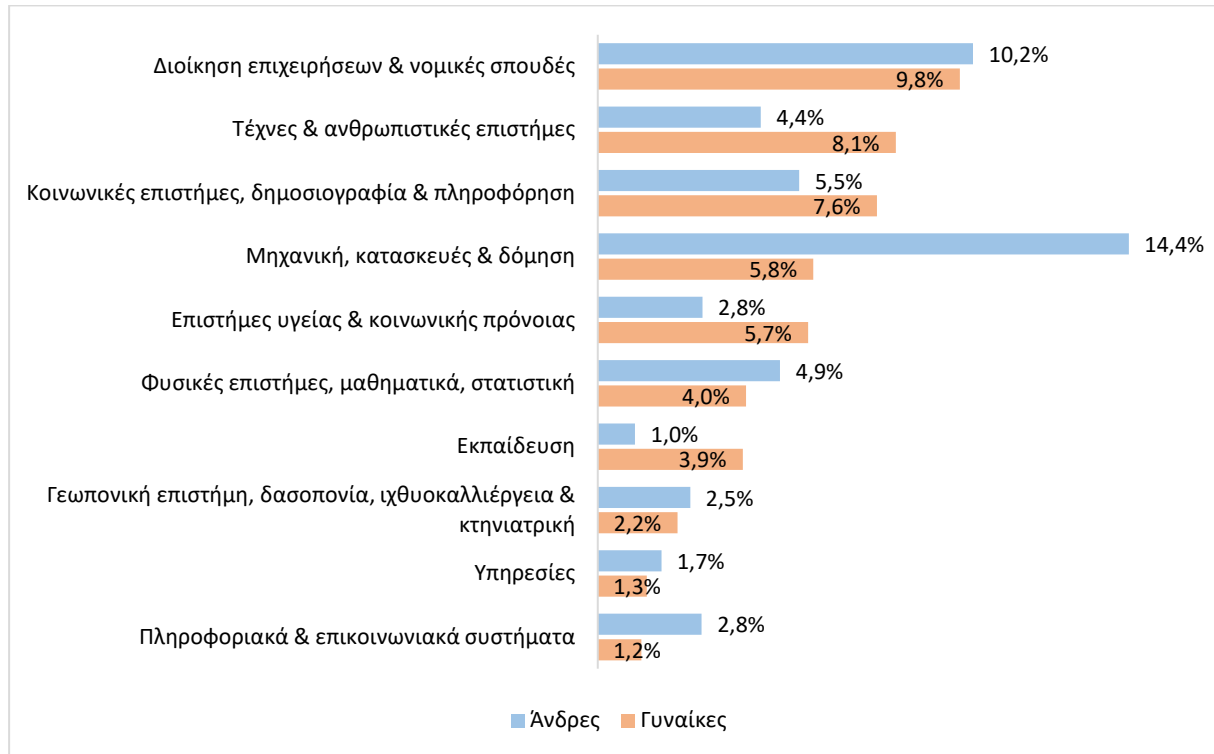
Θετική μεταβολή καταγράφεται στην περίπτωση των επιστημών διοίκησης και νομικών σπουδών (+0,46%), των επιστημών υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (+0,36%), εκπαίδευσης (+0,26%), των πληροφοριακών και επικοινωνιακών συστημάτων (+0,22%). Οριακή αύξηση σημειώνεται στις υπηρεσίες (+0,06%), τις φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και τη στατιστική (0,02%).

Αντίθετα, οριακή μείωση εμφανίζεται στο ποσοστό φοιτητών το οποίο σπουδάζει επιστήμες μηχανικών, κατασκευές και δόμηση (-0,79%), τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες (-0,4%), κοινωνικές επιστήμες, δημοσιογραφία και πληροφόρηση (-0,17%), γεωπονική επιστήμη, δασοπονία, ιχθυοκαλλιέργεια & κτηνιατρική (-0,03%).

Αναφορικά με το φύλο, στο σύνολο των εγγεγραμμένων φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ελλάδα (872.828), οι γυναίκες υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών σε τέσσερις από τις δέκα κατηγορίες με βάση το αντικείμενο σπουδών ως εξής (Σχήμα 19): στις τέχνες και τις ανθρωπιστικές επιστήμες (8,1% γυναίκες, 4,4% άνδρες), στις κοινωνικές επιστήμες, τη δημοσιογραφία και την πληροφόρηση (7,6% γυναίκες, 5,5% άνδρες), στις επιστήμες υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (5,7% γυναίκες, 2,8% άνδρες) και στην εκπαίδευση (3,9% γυναίκες, 1% άνδρες).

³⁴ Eurostat- [Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education](#) [11/06/2024].

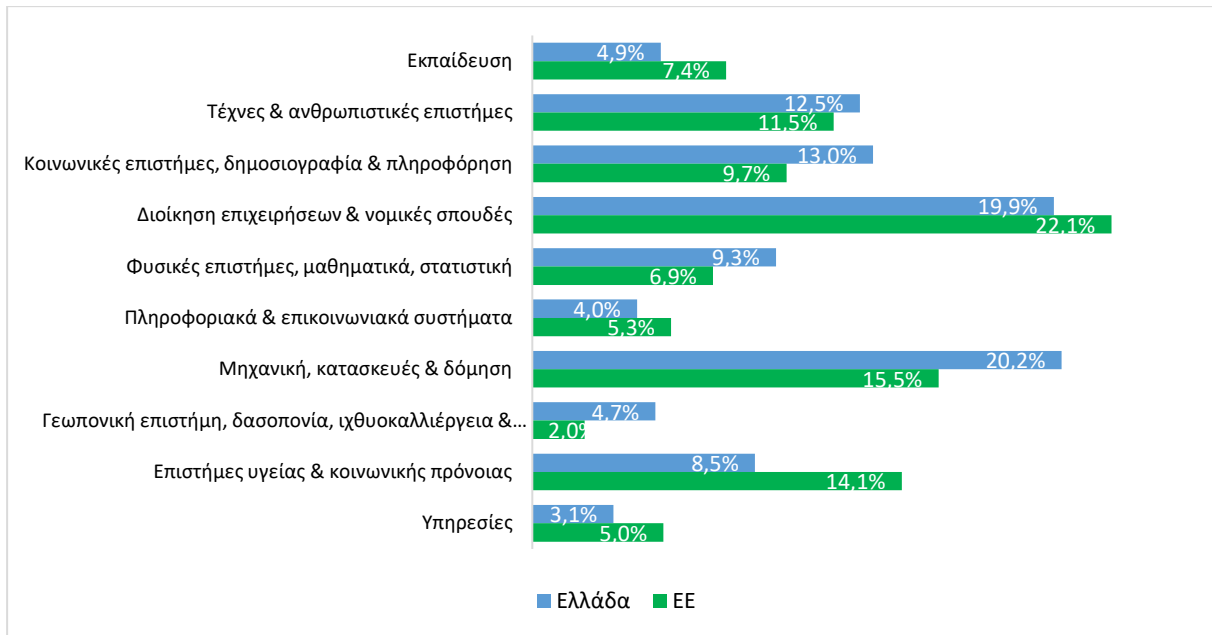
Οι άνδρες υπερτερούν αριθμητικά των γυναικών στις επιστήμες διοίκησης και τις νομικές σπουδές (10,2% άνδρες, 9,8% γυναίκες), της μηχανικής, των κατασκευών και της δόμησης (14,4% άνδρες, 5,8% γυναίκες), στις φυσικές επιστήμες, τα μαθηματικά και τη στατιστική (4,9% άνδρες, 4,0% γυναίκες), στη γεωπονική επιστήμη, τη δασοπονία, την ιχθυοκαλλιέργεια και την κτηνιατρική (2,5% άνδρες, 2,2% γυναίκες), στις επιστήμες της πληροφορικής και των επικοινωνιακών συστημάτων (2,8% άνδρες, 1,2% γυναίκες) και στις υπηρεσίες (1,7% άνδρες, 1,3% γυναίκες).

Σχήμα 19. Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών και φύλο στην Ελλάδα (επίπεδα 5-8), το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat³⁵)

Επομένως, συγκρίνοντας την ποσοστιαία κατανομή των φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών στην Ελλάδα και την ΕΕ διαπιστώνεται πως στα επιστημονικά πεδία α) των μηχανικών, των κατασκευών και της δόμησης, β) των τεχνών και των ανθρωπιστικών επιστημών, γ) των κοινωνικών επιστημών, της δημοσιογραφίας και της πληροφόρησης, δ) των φυσικών επιστημών, των μαθηματικών και της στατιστικής και ε) της γεωπονικής επιστήμης, της δασοπονίας, της ιχθυοκαλλιέργειας και της κτηνιατρικής η Ελλάδα συγκεντρώνει μεγαλύτερα ποσοστά φοιτητών σε σχέση με την ΕΕ (Σχήμα 20).

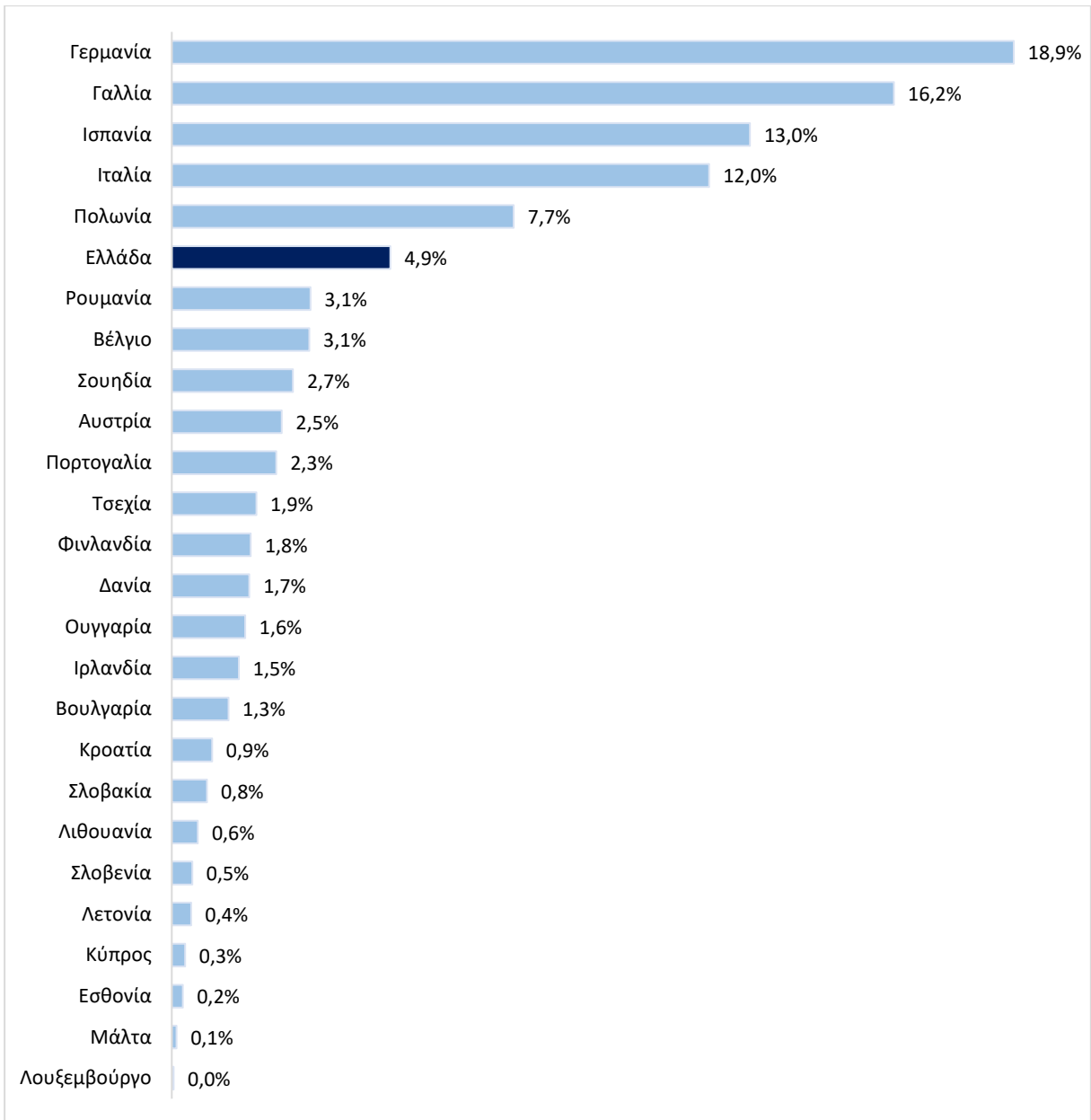
³⁵ Eurostat- [Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education](#) [11/06/2024].

Σχήμα 20. Κατανομή (%) φοιτητών ανά αντικείμενο σπουδών στην Ελλάδα και την ΕΕ (επίπεδα 5-8), το 2022

4.3. Ποσοστό φοιτητικού πληθυσμού της ΕΕ27 ανά χώρα

Στην ΕΕ, την τελευταία τριετία, η Γερμανία είναι η χώρα με τον μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών. Το 2022 είχε 3.362.739 φοιτητές, που αντιστοιχεί στο 18,9% του συνόλου των φοιτητών της ΕΕ (Σχήμα 21). Ακολουθούσαν η Γαλλία με 2.883.412 φοιτητές (16,2% του συνόλου), η Ισπανία με 2.309.272 φοιτητές (13% του συνόλου), η Ιταλία με 2.145.733 φοιτητές (12% του συνόλου) και η Πολωνία με 1.365.740 φοιτητές (7,7% του συνόλου). Η Ελλάδα με 872.828 εγγεγραμμένους φοιτητές αντιστοιχεί στο 4,9% του συνόλου των φοιτητών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ποσοστό σημαντικά υψηλότερο από εκείνο των χωρών αντίστοιχου πληθυσμιακού μεγέθους, όπως του Βελγίου (3,1% του συνόλου), της Πορτογαλίας (2,3% του συνόλου) ή της Ουγγαρίας (1,6% του συνόλου).

Σχήμα 21. Ποσοστό φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο των φοιτητών στην ΕΕ (επίπεδα 5-8), το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat³⁶)

Ο Πίνακας 17 δείχνει τη μεταβολή του ποσοστού φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο των φοιτητών στην ΕΕ από το 2021 στο 2022. Οι θετικές μεταβολές που καταγράφονται είναι οριακές. Οι μεγαλύτερες μεταβολές σημειώνονται στη Γαλλία (1%), την Ισπανία και τη Γερμανία (0,8%), την Ιταλία (0,7%), την Πολωνία (0,4%) και την Ελλάδα (0,3%).

³⁶ Eurostat- [Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education](#) [12/06/2024]. Δεν παρέχεται η σχετική τιμή για τις Κάτω Χώρες από τη Eurostat.

Πίνακας 17. Μεταβολή ποσοστού φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο των φοιτητών στην ΕΕ (επίπεδα 5-8) (2022) (με βάση δεδομένα της Eurostat)

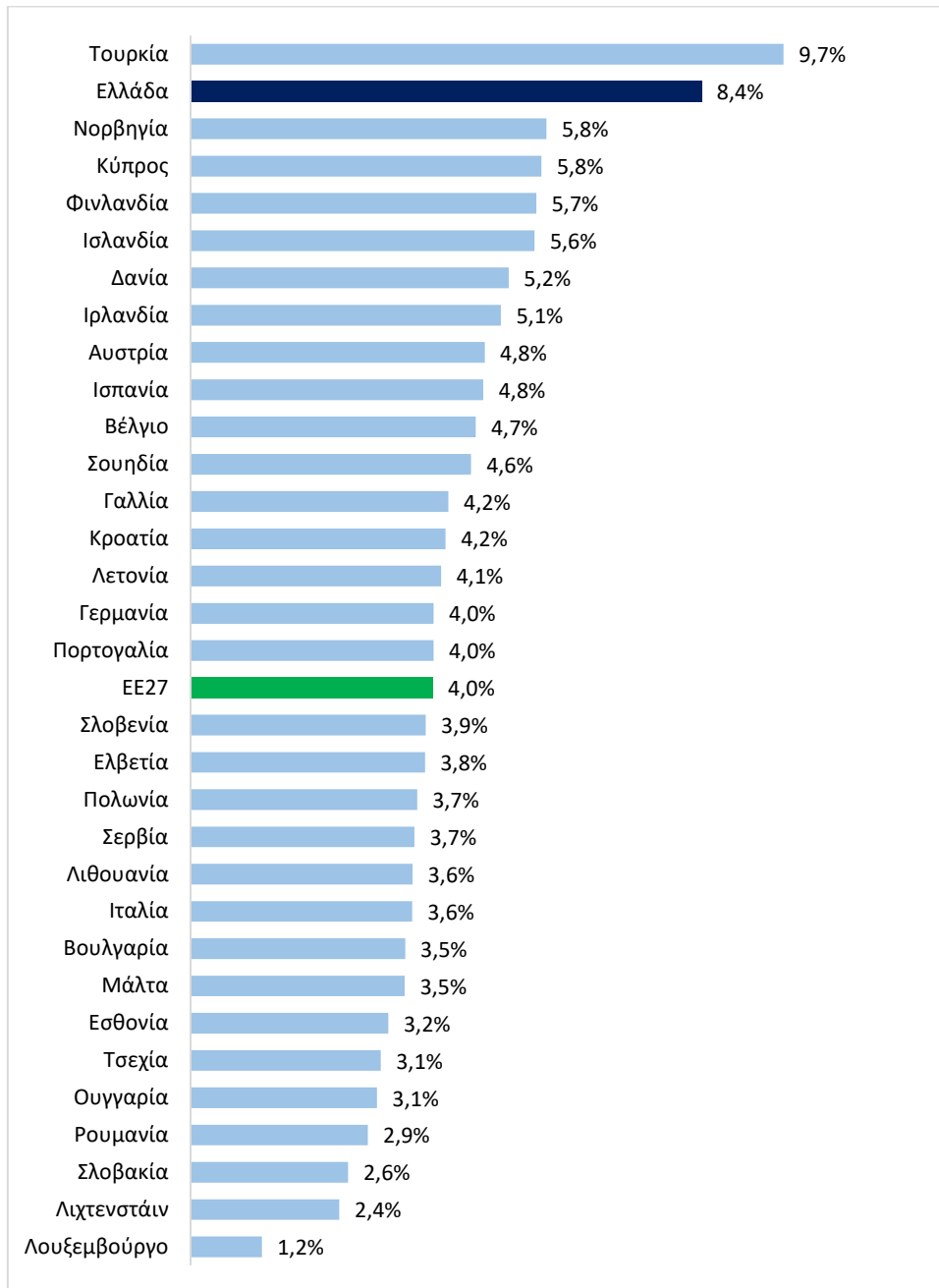
Χώρα	2021	2022	Μεταβολή 2022-2021
Αυστρία	2,4%	2,5%	0,1%
Βέλγιο	2,9%	3,1%	0,2%
Βουλγαρία	1,2%	1,3%	0,1%
Γαλλία	15,2%	16,2%	1,0%
Γερμανία	18,1%	18,9%	0,8%
Δανία	1,7%	1,7%	0,1%
Ελλάδα	4,6%	4,9%	0,3%
Εσθονία	0,2%	0,2%	0,0%
Ιρλανδία	1,3%	1,5%	0,2%
Ισπανία	12,2%	13,0%	0,8%
Ιταλία	11,3%	12,0%	0,7%
Κάτω Χώρες	5,3%		
Κροατία	0,9%	0,9%	0,0%
Κύπρος	0,3%	0,3%	0,0%
Λετονία	0,4%	0,4%	0,0%
Λιθουανία	0,6%	0,6%	0,0%
Λουξεμβούργο	0,0%	0,0%	0,0%
Μάλτα	0,1%	0,1%	0,0%
Ουγγαρία	1,6%	1,6%	0,1%
Πολωνία	7,3%	7,7%	0,4%
Πορτογαλία	2,2%	2,3%	0,2%
Ρουμανία	3,0%	3,1%	0,1%
Σλοβακία	0,8%	0,8%	0,0%
Σλοβενία	0,4%	0,5%	0,0%
Σουηδία	2,6%	2,7%	0,1%
Τσεχία ³⁷	1,8%	1,9%	0,1%
Φινλανδία	1,6%	1,8%	0,1%

4.4. Ποσοστό φοιτητικού πληθυσμού στον πληθυσμό κάθε χώρας της Ευρώπης

Από τα στοιχεία της Eurostat προκύπτει ότι η Τουρκία διαθέτει τους περισσότερους φοιτητές στην Ευρώπη (9,7%) αναλογικά με τον συνολικό πληθυσμό της. Η Ελλάδα φαίνεται να έχει το υψηλότερο συγκριτικά πλήθος εγγεγραμμένων φοιτητών (8,4%), γεγονός που οφείλεται κυρίως στη συμπερίληψη των ανενεργών φοιτητών (σε έτη πέραν των ν+3). Το ποσοστό της Ελλάδας βρίσκεται πολύ πάνω από τον μέσο όρο των χωρών της ΕΕ των 27, ο οποίος υπολογίζεται στο 4%. Η Γερμανία, παρά το γεγονός ότι διαθέτει αριθμητικά τους περισσότερους φοιτητές στην ΕΕ27, κατατάσσεται μόλις στην 16^η θέση ως προς το ποσοστό των φοιτητών επί του συνολικού πληθυσμού της χώρας (4%) σε σύνολο 32 χωρών της Ευρώπης. Το ίδιο ισχύει για τη Γαλλία και την Ισπανία, οι οποίες, από τη 2^η και 3^η θέση στο σύνολο του αριθμού των φοιτητών των χωρών της ΕΕ27, κατατάσσονται στην 13^η και 10^η θέση αντιστοίχως στο ποσοστό των φοιτητών επί του συνολικού πληθυσμού. Από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, υψηλά ποσοστά εμφανίζουν η Νορβηγία και η Κύπρος (5,8%), η Φινλανδία (5,7%), η Ισλανδία (5,6%), η Ισλανδία (5,6%), η Δανία (5,2%) και η Ιρλανδία (5,1%). Τέλος, οι χώρες με το

³⁷ Δεν παρέχεται η σχετική τιμή για τις Κάτω Χώρες από τη Eurostat.

χαμηλότερο ποσοστό των φοιτητών επί του συνολικού πληθυσμού είναι η Ουγγαρία (2,97%), η Ρουμανία (2,94%), η Σλοβακία (2,59%), το Λιχτενστάιν (2,47%) και το Λουξεμβούργο (1,19%). Σχετικό είναι το Σχήμα 22.

Σχήμα 22. Ποσοστό φοιτητών (επίπεδο 5-8) επί του συνολικού πληθυσμού κάθε χώρας της Ευρώπης το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat³⁸)

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται η μεταβολή του ποσοστού φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο του πληθυσμού τους από το 2021 στο 2022. Στην ΕΕ27 σημειώνεται οριακή μείωση (0,2%) ενώ στην Ελλάδα σημειώνεται η μεγαλύτερη αύξηση (0,3%) (Πίνακας 18).

³⁸ α) Eurostat- [Population in Europe](#) [25/05/2023].

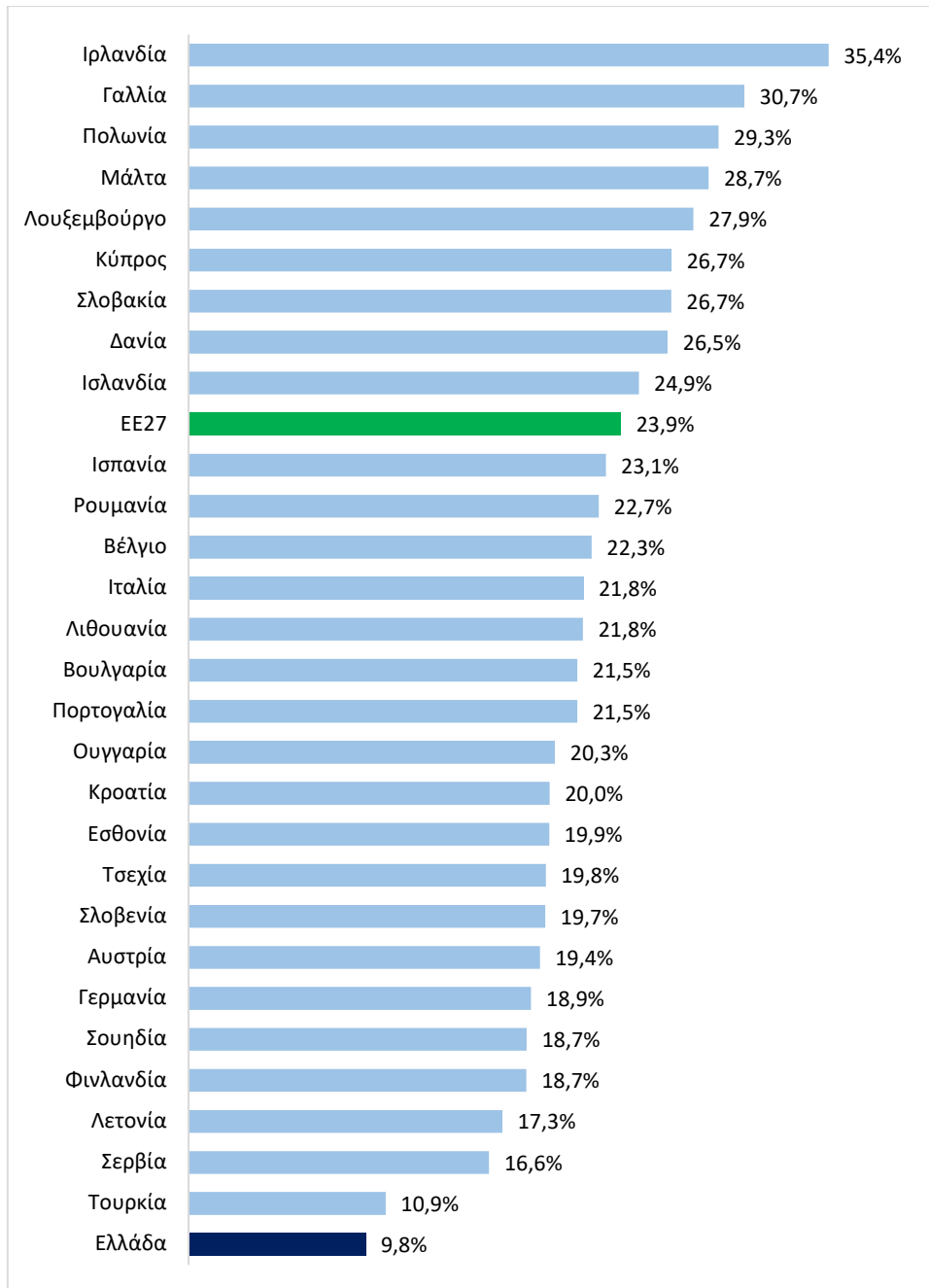
β) Eurostat- [Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education](#) [12/06/2024].

Πίνακας 18. Μεταβολή ποσοστού φοιτητικού πληθυσμού ανά χώρα στο σύνολο του πληθυσμού της (επίπεδα 5-8) (2022) (με βάση δεδομένα της Eurostat)

Χώρα	2021	2022	Μεταβολή 2022-2021
Αυστρία	4,9%	4,8%	-0,1%
Βέλγιο	4,6%	4,7%	0,0%
Βουλγαρία	3,3%	3,5%	0,2%
Γαλλία	4,1%	4,2%	0,1%
Γερμανία	4,0%	4,0%	0,0%
Δανία	5,2%	5,2%	0,0%
ΕΕ27	4,1%	4,0%	-0,2%
Ελβετία	3,8%	3,8%	0,0%
Ελλάδα	8,1%	8,4%	0,3%
Εσθονία	3,4%	3,2%	-0,1%
Ιρλανδία	4,9%	5,1%	0,2%
Ισλανδία	5,9%	5,6%	-0,2%
Ισπανία	4,8%	4,8%	0,0%
Ιταλία	3,6%	3,6%	0,1%
Κροατία	4,2%	4,2%	0,0%
Κύπρος	5,9%	5,8%	-0,2%
Λετονία	4,2%	4,1%	-0,1%
Λιθουανία	3,7%	3,6%	-0,1%
Λιχτενστάιν	2,5%	2,4%	0,0%
Λουξεμβούργο	1,2%	1,2%	0,0%
Μάλτα	3,5%	3,5%	0,0%
Νορβηγία	5,7%	5,8%	0,1%
Ουγγαρία	3,0%	3,1%	0,1%
Πολωνία	3,7%	3,7%	0,1%
Πορτογαλία	3,9%	4,0%	0,1%
Ρουμανία	2,9%	2,9%	0,0%
Σερβία	3,6%	3,7%	0,1%
Σλοβακία	2,6%	2,6%	0,0%
Σλοβενία	3,9%	3,9%	-0,1%
Σουηδία	4,7%	4,6%	-0,1%
Τουρκία	9,8%	9,7%	0,0%
Τσεχία	3,1%	3,1%	0,0%
Φινλανδία	5,5%	5,7%	0,2%

4.1. Ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών

Το 2022, στο ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών (Σχήμα 23), η Ελλάδα κατείχε την τελευταία θέση στο σύνολο των ευρωπαϊκών χωρών, με ποσοστό μόλις 9,8%, το οποίο απέχει πολύ από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (23,9%). Και σε αυτή την περίπτωση παρατηρείται σημαντική στρέβλωση από τη συμπερίληψη των ανενεργών φοιτητών στο σύνολο του φοιτητικού πληθυσμού της Ελλάδας. Τη δεύτερη δυσμενέστερη επίδοση εμφανίζει η Τουρκία (10,9%), ενώ σε χαμηλές θέσεις βρίσκεται η Φινλανδία και η Σουηδία (18,7%). Τα υψηλότερα ποσοστά αποφοίτων επί των φοιτητών στην Ευρώπη εμφανίζουν η Ιρλανδία (35,4%) και η Γαλλία (30,7%).

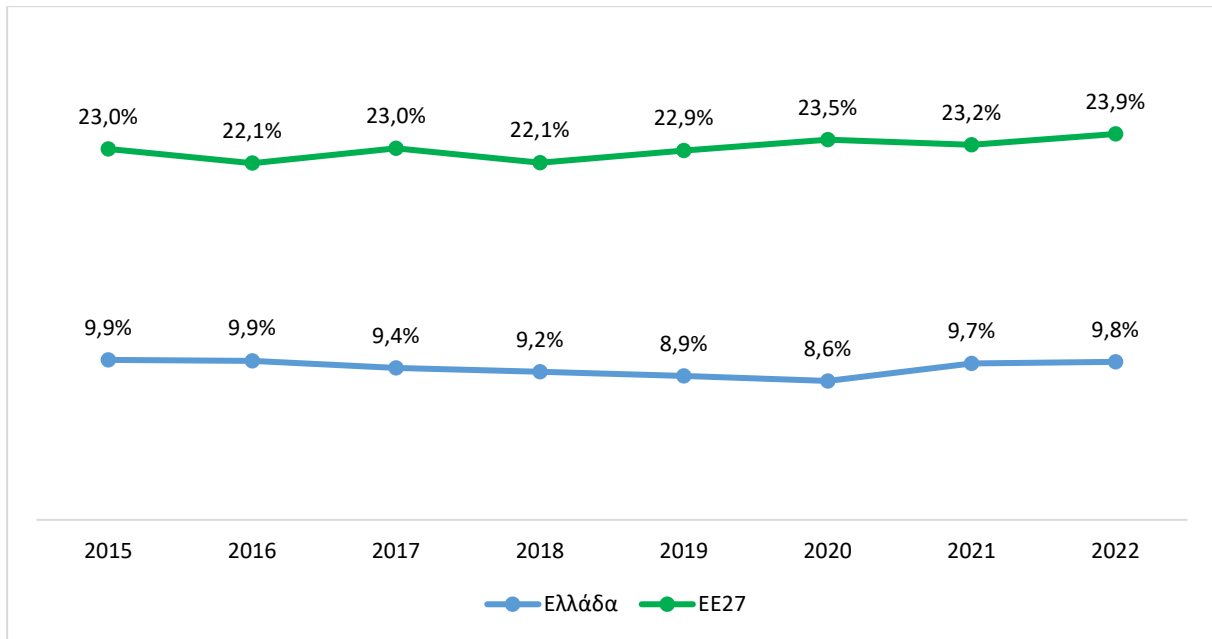

Σχήμα 23. Ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών στην Ευρώπη, το 2022 (Eurostat)³⁹

Στο Σχήμα 24 παρουσιάζεται η εξέλιξη του ποσοστού αποφοίτων επί των φοιτητών στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση μεταξύ των ετών 2015-2022. Η μεγάλη απόκλιση της χώρας μας από την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι εμφανής. Το 2016 διαπιστώνεται η μικρότερη διαφορά (12,2%) της δεκαετίας. Έκτοτε και έως το 2020, η απόκλιση αυτή διευρύνεται συνεχώς φτάνοντας το 14,9%, ενώ το 2021 η απόκλιση μειώνεται (13,5%). Το 2022 καταγράφεται διεύρυνση της διαφοράς (14,1%).

³⁹α) Eurostat - [Graduates by education level, programme orientation, sex and field of education](#) [12/06/2024]. Δεν παρέχονται στοιχεία αποφοίτων 2022 για την Ελβετία και τη Νορβηγία από τη Eurostat.

β) Eurostat - [Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex and field of education](#) [12/06/2024]. Δεν παρέχονται στοιχεία φοιτητών 2022 για τις Κάτω Χώρες από τη Eurostat.

Σχήμα 24. Εξέλιξη ποσοστού αποφοίτων/φοιτητών την περίοδο 2015 – 2022 σε Ελλάδα και ΕΕ (Eurostat)

4.2. Συμπεράσματα

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά οι δείκτες της Eurostat για τον φοιτητικό πληθυσμό Ελλάδας και ΕΕ27 (Πίνακας 19).

Πίνακας 19. Συνοπτική παρουσίαση δεικτών της Eurostat για τον φοιτητικό πληθυσμό

Δείκτες	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΕ27
Φοιτητικός πληθυσμός στην Ευρώπη		
Φοιτητικός πληθυσμός σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό, επίπεδο 5-8, (2022)	8,4%	4%
Φοιτητικός πληθυσμός στην Ευρώπη με βάση το φύλο		
Φοιτητικός πληθυσμός σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό, επίπεδο 5-8, (2022) - άνδρες	50,4%	45,4%
Φοιτητικός πληθυσμός σε σχέση με τον συνολικό πληθυσμό, επίπεδο 5-8, (2022) - γυναίκες	49,6%	54,6%
Ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών στην Ευρώπη		
Ποσοστό αποφοίτων επί των φοιτητών	9,8%	23,9%

Η Ελλάδα διαθέτει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά φοιτητικού πληθυσμού σε σχέση με τον πληθυσμό της. Βεβαίως, θα πρέπει να σημειωθεί ότι επειδή η μέτρηση γίνεται επί των εγγεγραμμένων φοιτητών και ένα μεγάλο ποσοστό από αυτούς θεωρούνται μη ενεργοί, η σύγκριση δεν αποτυπώνει ακριβώς την πραγματικότητα. Η παραμονή μη ενεργών φοιτητών, οι οποίοι δηλαδή δεν αποφοιτούν από τα ελληνικά ΑΕΙ, δημιουργεί δυσμενείς επιδόσεις για τη χώρα σε μια σειρά από τους σχετικούς διεθνείς δείκτες, όπως:

- Το ποσοστό των αποφοίτων στο σύνολο των φοιτητών ετησίως παραμένει το χαμηλότερο μεταξύ των χωρών της Ευρώπης.
- Η δυσμενής ποσοστιαία κατανομή μεταξύ προπτυχιακών, μεταπτυχιακών και διδακτορικών φοιτητών αποτελεί βασική συνέπεια της παραπάνω στρέβλωσης.

Η Ελλάδα διαθέτει το 2^ο υψηλότερο ποσοστό ανδρών έναντι των γυναικών στον πρώτο κύκλο σπουδών. Ο δείκτης αυτός, επίσης, επηρεάζεται από το γεγονός ότι η πλειονότητα των μη ενεργών φοιτητών είναι άνδρες. Ωστόσο, στις μεταπτυχιακές σπουδές οι γυναίκες υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών.

Ως προς τα αντικείμενα σπουδών, οι φοιτητές στην Ελλάδα ακολουθούν, στην πλειονότητά τους, τις επιστήμες μηχανικής και τις επιστήμες διοίκησης και νομικής με τελευταίες στην προτίμησή τους τις υπηρεσίες. Στην Ευρώπη οι περισσότεροι φοιτητές είναι ενταγμένοι στις επιστήμες διοίκησης και τις νομικές σπουδές και οι λιγότεροι στις γεωτεχνικές επιστήμες.

5. Το διδακτικό προσωπικό στα ΑΕΙ της Ελλάδας και της Ευρώπης

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση των 27 (Πίνακας 20), το σύνολο των διδασκόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση ανέρχεται το 2022 σε 1.486.989. Η Γερμανία διέθετε τους περισσότερους διδάσκοντες, 484.301, το 32,6% του συνόλου. Ακολουθεί η Ισπανία με 186.592 διδάσκοντες (12,6% του συνόλου) και έπονται η Γαλλία με 117.947 διδάσκοντες (7,9% του συνόλου), η Ιταλία με 104.575 (7%) και η Πολωνία με 98.060 διδάσκοντες (6,6% του συνόλου). Στην Ελλάδα, οι διδάσκοντες ανέρχονται σε 21.419⁴⁰ (1,4% του συνόλου), αριθμός πολύ μικρότερος σε σχέση με χώρες παρόμοιου ή μικρότερου πληθυσμιακού μεγέθους, όπως η Αυστρία (64.979 διδάσκοντες, 4,4% του συνόλου), η Σουηδία (39.237 διδάσκοντες, 2,6% του συνόλου), η Πορτογαλία (38.667 διδάσκοντες, 2,6% του συνόλου) και το Βέλγιο (31.557 διδάσκοντες, 2,1% του συνόλου).

Σε ορισμένες χώρες, σημαντικός αριθμός διδασκόντων απασχολήθηκε στα προγράμματα βραχείας ή διετούς διάρκειας. Στην Ισπανία οι διδάσκοντες στα προγράμματα διετούς φοίτησης υπολογίζονται σε 44.332, στη Γαλλία σε 22.858, στην Αυστρία σε 8.485, στη Γερμανία σε 2.923 και στην Κύπρο σε 512.

Επιπλέον, η Ελλάδα βρίσκεται κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (0,71%) ως προς το ποσοστό του διδακτικού προσωπικού τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού στις ηλικίες 15-64 (0,46%). Οι χώρες με την καλύτερη επίδοση ως προς το ποσοστό αυτό είναι η Αυστρία (1,42%), η Νορβηγία (1,39%), η Γερμανία (1,14%) και η Κροατία (1,05%). Στον αντίποδα, οι χώρες με τη χαμηλότερη επίδοση είναι η Ρουμανία (0,32%), η Τσεχία (0,38%), η Γαλλία (0,39%), η Σερβία (0,41%), η Σλοβακία και η Ιταλία (0,43%).

Ως προς το ποσοστό του διδακτικού προσωπικού τριτοβάθμιας εκπαίδευσης επί του συνολικού πληθυσμού, η Ελλάδα υπολείπεται σημαντικά του ευρωπαϊκού μέσου όρου (0,21% έναντι 0,33%). Τα υψηλότερα ποσοστά καταγράφονται στη Νορβηγία (0,72%), την Αυστρία (0,71%), ενώ τα χαμηλότερα στη Ρουμανία (0,14%), τη Γαλλία (0,17%), και την Ιταλία (0,18%).

⁴⁰ Σημειώνεται ότι σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΘΑΕ, το σύνολο των μελών διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού (μέλη ΔΕΠ) στα 25 ελληνικά ΑΕΙ αριθμούσε 10.178 άτομα για το ακ. έτος 2022-23. Το σύνολο των διδασκόντων που αναφέρει η Eurostat (21.419) περιλαμβάνει και τους διδάσκοντες άλλων κατηγοριών (π.χ. ΕΕΠ, ΕΔΙΠ, ακαδημαϊκούς υποτρόφους κ.ά.).

Πίνακας 20. Σύνολο διδακτικού προσωπικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), το 2022 και ποσοστό αυτού επί του οικονομικά ενεργού και συνολικού πληθυσμού στην Ευρώπη (με βάση δεδομένα της Eurostat⁴¹)

Χώρες	Σύνολο	Ποσοστό επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (15-64)	Ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού
Νορβηγία	39.322	1,39%	0,72%
Αυστρία	64.979	1,42%	0,71%
Γερμανία	484.301	1,14%	0,57%
Κροατία	18.892	1,05%	0,49%
Ελβετία	41.240	0,87%	0,47%
Μάλτα	2.468	0,86%	0,46%
Κάτω Χώρες	79.681	0,83%	0,45%
Δανία	25.824	0,86%	0,44%
Σλοβενία	8.989	0,89%	0,42%
Λιθουανία	11.642	0,81%	0,41%
Κύπρος	3.751	0,80%	0,41%
Ισπανία	186.592	0,80%	0,39%
Λετονία	7.109	0,79%	0,38%
Σουηδία	39.237	0,73%	0,37%
Πορτογαλία	38.667	0,77%	0,37%
ΕΕ27	1.486.989	0,71%	0,33%
Εσθονία	4.402	0,65%	0,32%
Βουλγαρία	20.695	0,70%	0,32%
Φινλανδία	17.352	0,64%	0,31%
Ουγγαρία	27.816	0,58%	0,29%
Βέλγιο	31.557	0,61%	0,27%
Πολωνία	98.060	0,57%	0,27%
Λουξεμβούργο	1.638	0,51%	0,25%
Ιρλανδία	11.590	0,44%	0,22%
Τουρκία	184.702	0,55%	0,22%
Σλοβακία	11.664	0,43%	0,21%
Ελλάδα	21.419	0,46%	0,21%
Σερβία	12.626	0,41%	0,19%
Τσεχία	19.587	0,38%	0,18%
Ιταλία	104.575	0,43%	0,18%
Γαλλία	117.947	0,39%	0,17%

Συγκριτικά με το 2021, προκύπτει ότι στην ΕΕ27 το ποσοστό των διδασκόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (15-64) αυξήθηκε οριακά, ενώ στην Ελλάδα δεν

⁴¹ α. Eurostat - [Classroom teachers and academic staff by education level, programme orientation, sex and age groups](#) [05/06/2024].

β. Eurostat - [Economically active population by sex, age and NUTS 2 regions \(1 000\)](#) [05/06/2024].

γ. Eurostat- [Population in Europe](#) [05/06/2024].

παρατηρείται μεταβολή. Οριακή αύξηση σημειώνεται στο ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού (από 0,2% το 2021 σε 0,21% το 2022) (Πίνακας 21).

Πίνακας 21. Μεταβολή διδακτικού προσωπικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) (2022) και ποσοστό αυτού επί του οικονομικά ενεργού και συνολικού πληθυσμού στην Ευρώπη

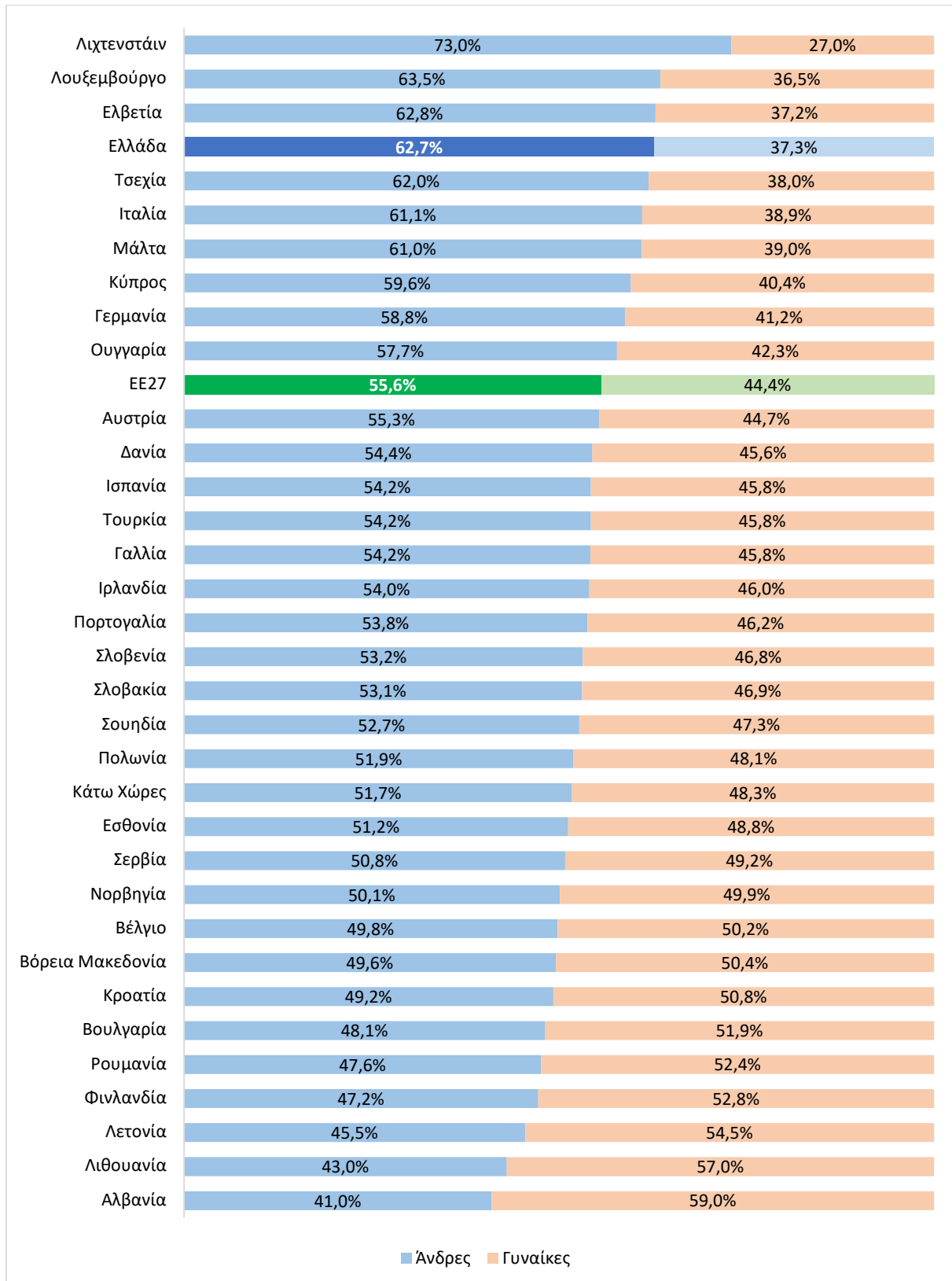
Χώρες	Σύνολο		Ποσοστό επί του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (15-64)		Ποσοστό επί του συνολικού πληθυσμού	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
ΕΕ27	1.447.857	1.486.989	0,69	0,71	0,32	0,33
Ελλάδα	20.707	21.419	0,46	0,46	0,2	0,21

5.1. Διάρθρωση διδακτικού προσωπικού στην Ευρώπη με βάση το φύλο

Αναφορικά με το φύλο, στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το 2022, οι άνδρες διδάσκοντες υπερέχουν αριθμητικά των γυναικών κατά 167.451.⁴² Η Ελλάδα εμφανίζει το τέταρτο υψηλότερο ποσοστό ανδρών διδασκόντων (62,7%), αρκετά υψηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, ο οποίος υπολογίζεται στο 55,6% (Σχήμα 25).

Στις υπόλοιπες χώρες, στις οποίες τα ποσοστά των ανδρών ξεπερνούν το 60%, είναι το Λιχτενστάιν (73%), το Λουξεμβούργο (63,5%), η Ελβετία (62,8%), η Τσεχία (62%), η Ιταλία (61,1%) και η Μάλτα (61%). Στο σύνολο των ευρωπαϊκών χωρών, οι γυναίκες υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών μόνο σε 9 χώρες, στο Βέλγιο (50,2%), τη Βόρεια Μακεδονία (50,4%), την Κροατία (50,8%), τη Βουλγαρία (51,9%), τη Ρουμανία (52,4%), τη Φινλανδία (52,8%), τη Λετονία (54,5%), τη Λιθουανία (57%) και την Αλβανία (59%).

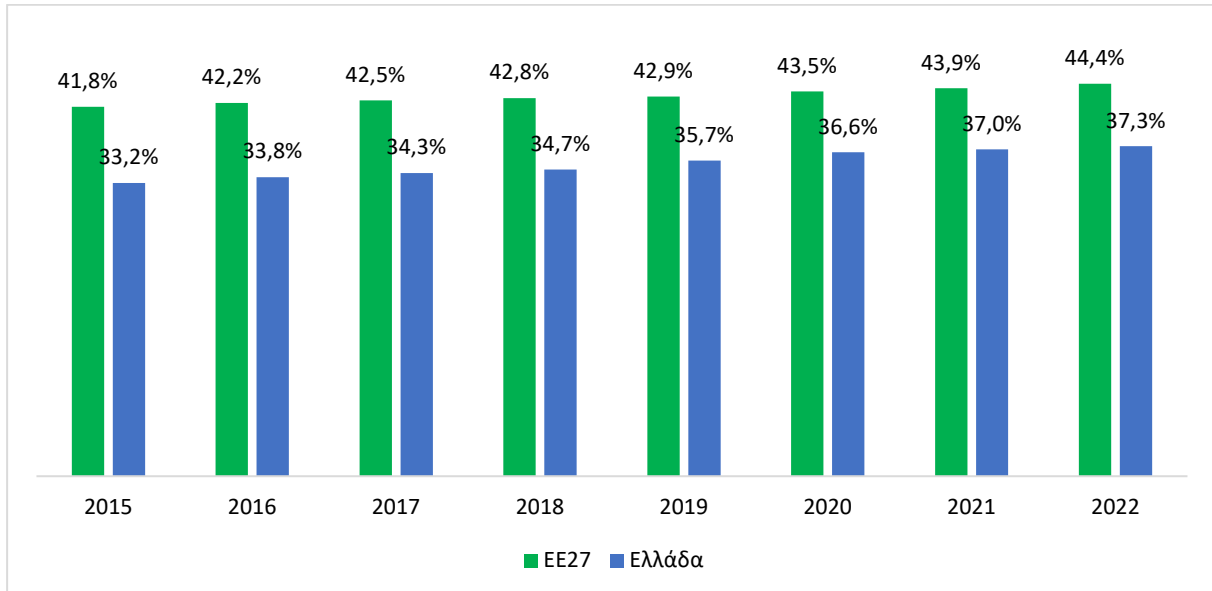
⁴² Eurostat - [Classroom teachers and academic staff by education level, programme orientation, sex and age groups](#) [05/06/2024].

Σχήμα 25. Ποσοστό διδασκόντων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανά φύλο στην Ευρώπη, το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat ⁴³)

⁴³ Eurostat - [Classroom teachers and academic staff by education level, programme orientation, sex and age groups](#) [05/06/2024].

Το Σχήμα 26 παρουσιάζει τη μεταβολή του ποσοστού γυναικών οι οποίες διδάσκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση από το 2015 ως το 2022. Τόσο στην ΕΕ27 όσο και στην Ελλάδα το ποσοστό αυτό έχει αυξηθεί κατά 2,6% και κατά 4,1% αντίστοιχα. Η Ελλάδα εξακολουθεί να υπολείπεται του ευρωπαϊκού μέσου όρου, αλλά κινείται σταθερά προς τη σωστή κατεύθυνση για να καλύψει την απόσταση.

Σχήμα 26. Μεταβολή του ποσοστού γυναικών οι οποίες διδάσκουν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση από το 2015 ως το 2022 σε ΕΕ27 και Ελλάδα (Eurostat)

5.2. Διάρθρωση διδακτικού προσωπικού στην Ευρώπη με βάση την ηλικία

Σύμφωνα με τη Eurostat, το 2022, η Ελλάδα, η Ιταλία και η Ελβετία είναι οι χώρες με τους περισσότερους διδάσκοντες ηλικίας άνω των 50 ετών (Πίνακας 22). Στην Ελλάδα αποτελούν το 52,9% του συνόλου, στην Ιταλία το 51% και στην Ελβετία το 48,9%. Υψηλά ποσοστά στις ηλικίες άνω των 50 εμφανίζουν, επίσης, η Βουλγαρία (48,4%), και η Ισπανία (47,1%).

Σε πέντε χώρες (Λετονία 15,6%, Σλοβακία 11,9%, Βουλγαρία 11,6%, Εσθονία 11,5%, Πολωνία 10%) το ακαδημαϊκό προσωπικό άνω των 65 ετών ξεπερνά το 10% του συνόλου. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η γήρανση του ακαδημαϊκού προσωπικού συνοδεύεται και από αντίστοιχη μείωση στους διδάσκοντες κάτω των 35 ετών.

Η Ελλάδα (4,4%) μαζί με την Ιταλία (5,6%), την Ελβετία (8,8%), και την Τσεχία (0,6%) συγκαταλέγονται στις χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά στους διδάσκοντες ηλικίας κάτω των 35 ετών. Το υψηλότερο ποσοστό στην εν λόγω κατηγορία συγκεντρώνει το Λιχτενστάιν (54%), το Λουξεμβούργο (52%) και ακολουθεί η Γερμανία (39,2%).

Πίνακας 22. Διδακτικό προσωπικό στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ευρώπη ανά ηλικιακή ομάδα, το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat⁴⁴)

Χώρα	Σύνολο	<35		35-49		50-64		>65		Άγνωστο						
		Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Σύνολο			
Αλβανία	9.900	29,9%	70,1%	22,0%	34,7%	65,3%	47,4%	53,6%	46,4%	23,5%	76,3%	23,7%	7,1%	0,0%	0,0%	0,0%
Αυστρία	64.979	49,5%	50,5%	20,7%	53,4%	46,6%	38,9%	58,6%	41,4%	35,8%	75,1%	24,9%	4,1%	48,0%	52,0%	0,4%
Βέλγιο	31.557	43,9%	56,1%	13,0%	44,3%	55,7%	40,4%	49,9%	50,1%	31,5%	67,1%	32,9%	0,7%	69,3%	30,7%	14,4%
Βόρεια Μακεδονία	4.556	55,5%	44,5%	16,1%	50,4%	49,6%	47,2%	46,9%	53,1%	34,0%	32,2%	67,8%	2,7%	100,0%	0,0%	0,0%
Βουλγαρία	20.695	49,7%	50,3%	13,4%	44,5%	55,5%	38,2%	48,0%	52,0%	36,8%	58,8%	41,2%	11,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Γαλλία	117.947	51,0%	49,0%	18,7%	51,6%	48,4%	39,1%	58,1%	41,9%	36,9%	73,7%	26,3%	1,4%	50,6%	49,4%	3,9%
Γερμανία	484.301	54,2%	45,8%	39,2%	56,8%	43,2%	31,0%	65,2%	34,8%	25,0%	78,0%	22,0%	4,4%	53,6%	46,4%	0,4%
Δανία	25.824	54,9%	45,1%	31,4%	50,8%	49,2%	34,8%	55,4%	44,6%	26,9%	67,5%	32,5%	6,8%	0,0%	0,0%	0,0%
ΕΕ27	1.486.989	52,3%	47,7%	22,9%	52,1%	47,9%	36,7%	58,8%	41,2%	31,9%	72,6%	27,4%	5,1%	60,5%	39,5%	3,4%
Ελβετία	41.240	49,5%	50,5%	8,8%	58,7%	41,3%	42,2%	67,1%	32,9%	43,6%	83,2%	16,8%	5,3%	58,6%	41,4%	0,1%
Ελλάδα	21.419	51,1%	48,9%	4,4%	60,4%	39,6%	42,8%	65,3%	34,7%	48,6%	67,7%	32,3%	4,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Εσθονία	4.402	50,4%	49,6%	13,8%	49,5%	50,5%	46,1%	51,1%	48,9%	28,6%	59,4%	40,6%	11,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Ιρλανδία	11.590													54,0%	46,0%	100,0%
Ισπανία	186.592	48,1%	51,9%	10,8%	50,0%	50,0%	42,2%	58,0%	42,0%	42,6%	73,2%	26,8%	4,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Ιταλία	104.575	54,0%	46,0%	5,6%	57,1%	42,9%	34,5%	61,7%	38,3%	41,7%	74,2%	25,8%	9,3%	64,0%	36,0%	8,8%
Κάτω Χώρες	79.681	48,9%	51,1%	33,9%	48,2%	51,8%	35,7%	57,8%	42,2%	28,0%	71,3%	28,7%	2,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Κροατία	18.892	46,4%	53,6%	19,6%	47,0%	53,0%	46,2%	51,8%	48,2%	30,8%	73,1%	26,9%	3,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Κύπρος	3.751	40,1%	59,9%	15,0%	59,3%	40,7%	55,7%	69,0%	31,0%	24,7%	75,9%	24,1%	4,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Λετονία	7.109	49,2%	50,8%	14,1%	43,7%	56,3%	39,2%	40,4%	59,6%	31,2%	56,8%	43,2%	15,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Λιθουανία	11.642	44,9%	55,1%	16,0%	42,3%	57,7%	43,8%	40,1%	59,9%	33,2%	57,2%	42,8%	6,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Λιχτενστάιν	111	73,3%	26,7%	54,1%	59,4%	40,6%	28,8%	93,8%	6,3%	14,4%	100,0%	0,0%	2,7%	0,0%	0,0%	0,0%
Λουξεμβούργο	1.638	63,4%	36,6%	52,0%	60,5%	39,5%	34,4%	70,8%	29,2%	13,2%	80,0%	20,0%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Μάλτα	2.468	47,4%	52,6%	16,3%	59,5%	40,5%	45,7%	66,8%	33,2%	31,8%	78,9%	21,1%	6,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Νορβηγία	39.322	49,9%	50,1%	37,3%	47,5%	52,5%	32,0%	51,0%	49,0%	25,1%	62,1%	37,9%	5,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Ουγγαρία	27.816	53,5%	46,5%	16,0%	55,4%	44,6%	42,8%	58,2%	41,8%	31,4%	73,2%	26,8%	9,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Πολωνία	98.060	47,3%	52,7%	14,3%	47,4%	52,6%	46,2%	53,9%	46,1%	29,5%	73,3%	26,7%	10,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Πορτογαλία	38.667	53,7%	46,3%	11,9%	49,1%	50,9%	41,5%	56,5%	43,5%	40,7%	68,4%	31,6%	5,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Ρουμανία	26.555	46,0%	54,0%	10,3%	45,1%	54,9%	51,7%	50,0%	50,0%	35,6%	73,9%	26,1%	2,5%	0,0%	0,0%	0,0%
Σλοβακία	11.664	51,7%	48,3%	13,5%	52,2%	47,8%	45,0%	50,1%	49,9%	29,6%	65,4%	34,6%	11,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Σλοβενία	8.989	51,7%	48,3%	11,9%	50,2%	49,8%	43,5%	54,0%	46,0%	35,6%	66,5%	33,5%	9,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Σουηδία	39.237	53,0%	47,0%	14,9%	50,5%	49,5%	41,6%	52,7%	47,3%	35,6%	63,6%	36,4%	7,9%	0,0%	0,0%	0,0%
Τουρκία	184.702	37,4%	62,6%	28,0%	59,9%	40,1%	46,2%	60,8%	39,2%	23,2%	75,4%	24,6%	2,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Τσεχία	19.587	47,7%	52,3%	0,6%	32,1%	67,9%	2,7%	29,5%	70,5%	3,1%	54,0%	46,0%	0,3%	64,0%	36,0%	93,4%
Φινλανδία	17.352	53,0%	47,0%	21,4%	44,1%	55,9%	36,8%	46,5%	53,5%	38,3%	53,9%	46,1%	3,5%	0,0%	0,0%	0,0%

5.3. Αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στην Ευρώπη

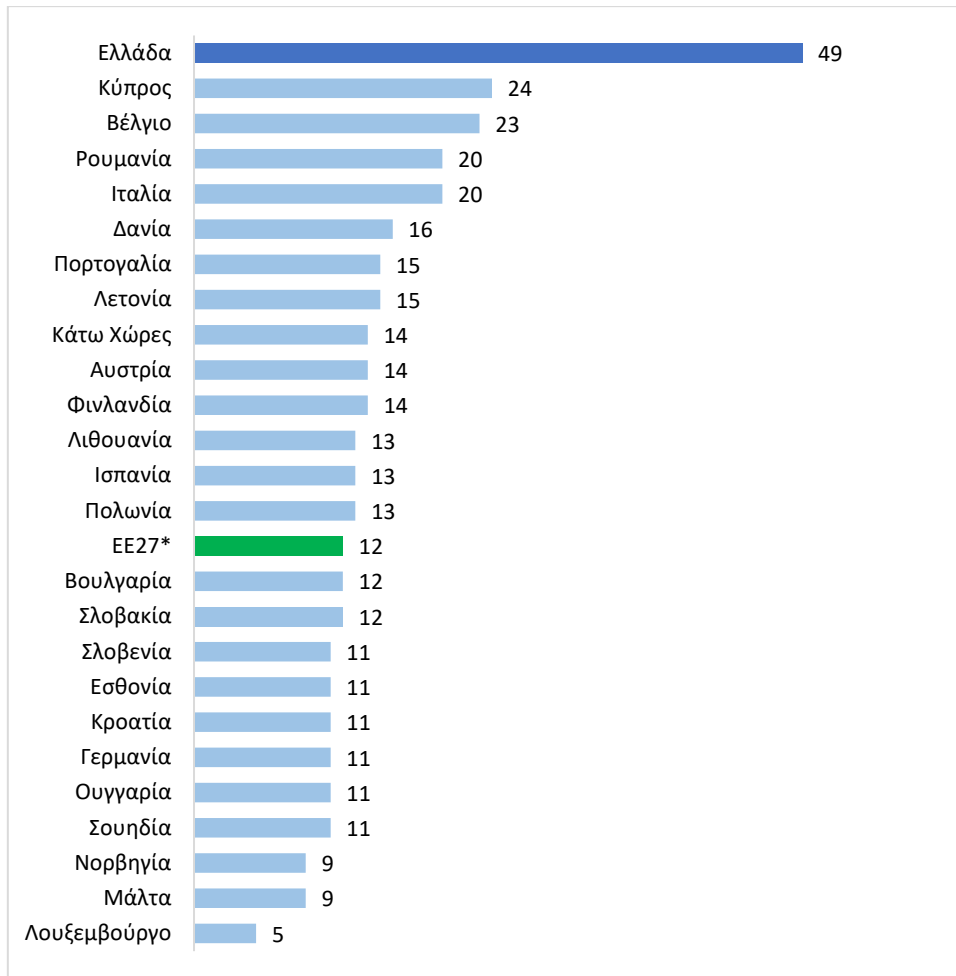
Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το 2022⁴⁵, την καλύτερη αναλογία φοιτητών/διδασκόντων εμφανίζει το Λουξεμβούργο (5/1), η Μάλτα και η Νορβηγία (9/1). Τις υψηλότερες αναλογίες εμφανίζουν η Κύπρος (24/1), το Βέλγιο (23/1), η Ρουμανία και η Ιταλία (20/1). Στην Ελλάδα⁴⁶ αντιστοιχούν 49 φοιτητές ανά διδάσκοντα (Σχήμα 27).

Όπως έχουμε αναλύσει στην Ενότητα 1.1 και ιδίως στον Πίνακα 5 της παρούσας έκθεσης, ο υπολογισμός του εθνικού μέσου όρου για την Ελλάδα παρουσιάζει δυσκολίες λόγω της μεγάλης απόκλισης μεταξύ του συνόλου των εγγεγραμμένων και του συνόλου των ενεργών φοιτητών/τριών σε κάθε ίδρυμα. Η υψηλή τιμή της Eurostat για την Ελλάδα προκύπτει γιατί υπολογίζεται στο σύνολο των εγγεγραμμένων. Πιο κοντά στην αποτύπωση της πραγματικής κατάστασης είναι η αναλογία ενεργών φοιτητών ανά διδάσκοντα, η οποία, σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΠΕΣΠ της ΕΘΑΕ, είναι **34:1** και υπολογίζεται από την τιμή *Ενεργοί φοιτητές επιπέδων 6-8 προς το Σύνολο των μελών του μόνιμου διδακτικού προσωπικού -ΔΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΕΠ, ΕΤΕΠ-* χωρίς το ΕΑΠ.

⁴⁴ Eurostat - [Classroom teachers and academic staff by education level, programme orientation, sex and age groups](#) [05/06/2024].

⁴⁵ Eurostat- [Ratio of pupils and students to teachers and academic staff by education level and programme orientation](#) [06/06/2024].

⁴⁶ Λόγω μη διαθέσιμων στοιχείων από τη Eurostat για ορισμένες χώρες και για την ΕΕ27, η αναλογία έχει υπολογιστεί διαιρώντας το πλήθος των φοιτητών για το 2022 (17.824.629) με το πλήθος του διδακτικού προσωπικού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση (1.486.989).

Σχήμα 27. Αναλογία φοιτητών/διδασκόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 2022 (με βάση δεδομένα της Eurostat)

Διαχρονικά από το 2015, η επίδοση της ΕΕ27 ως προς τον συγκεκριμένο δείκτη εμφανίζει μικρή βελτίωση, αφού από τους 15 φοιτητές ανά διδάσκοντα το 2015, το 2022 αντιστοιχούσαν 12 φοιτητές ανά διδάσκοντα. Στη χώρα μας η αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα αντίθετα εμφανίζεται να αποκλίνει αφού κάθε χρόνο αυξάνεται το σύνολο των λιμναζόντων φοιτητών.

5.4. Συμπεράσματα

Παρακάτω παρουσιάζονται συνοπτικά δείκτες της Eurostat για την αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα και τη διάρθρωση του διδακτικού προσωπικού (Πίνακας 23).

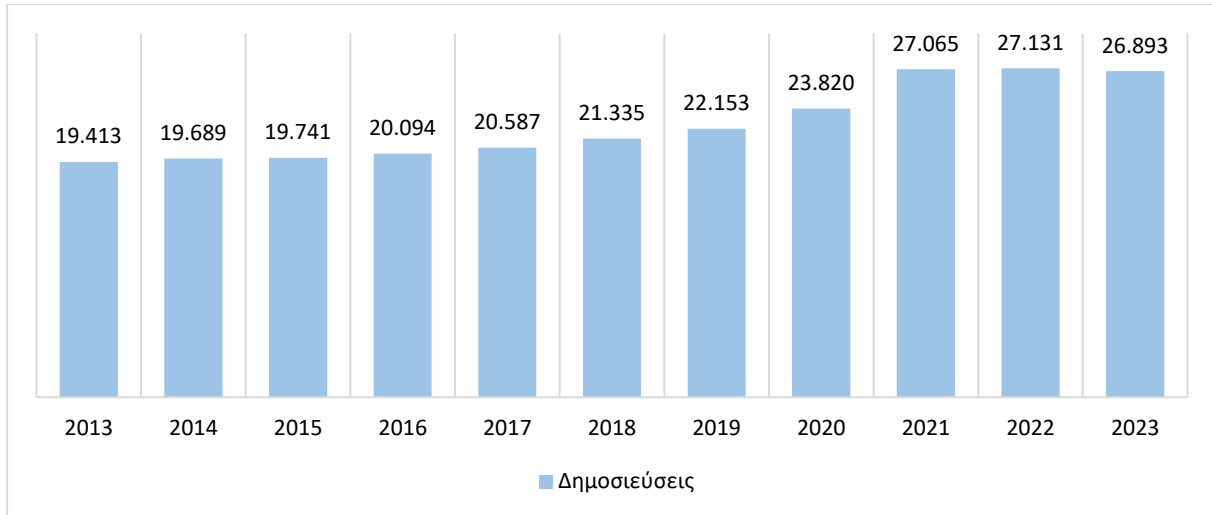
Πίνακας 23. Συνοπτική παρουσίαση δεικτών της Eurostat για την αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα και το διδακτικό προσωπικό

Δείκτες	ΕΛΛΑΔΑ	ΕΕ27
Αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση		
Αναλογία φοιτητών/διδασκόντων (επίπεδα 5-8), 2022	49	12
Διάρθρωση διδακτικού προσωπικού ανά φύλο στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, 2022		
Ποσοστό ανδρών διδασκόντων στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	62,7%	55,6%
Ποσοστό γυναικών διδασκουσών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	37,3%	44,4%

Η Ελλάδα παραμένει η χώρα με τη μεγαλύτερη αναλογία φοιτητών ανά διδάσκοντα απέχοντας σημαντικά από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Η αναλογία αποβαίνει δυσμενής λόγω του σχετικά υπεράριθμου φοιτητικού πληθυσμού, ο οποίος περιλαμβάνει τους μη ενεργούς φοιτητές. Επιπλέον, η Ελλάδα παρουσιάζει δυσμενή αναλογία ανδρών/γυναικών στο διδακτικό προσωπικό.

6. Ερευνητική δραστηριότητα στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία της Scimago,⁴⁷ ενώ την τελευταία δεκαετία, η ερευνητική δραστηριότητα στην Ελλάδα ως προς τις επιστημονικές δημοσιεύσεις σε περιοδικά με κριτές, σημείωσε αύξηση (Σχήμα 28), το έτος 2023 παρατηρείται ελαφρά μείωση. Πιο συγκεκριμένα, την περίοδο 2013 – 2023, ο αριθμός των ερευνητικών εργασιών αυξήθηκε κατά 7.480 εργασίες, δηλαδή σε ποσοστό 38,5%⁴⁸ καταγράφοντας την υψηλότερη τιμή το 2022 (27.131).

Σχήμα 28. Πλήθος δημοσιεύσεων στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2013-2023 (με βάση δεδομένα της Scimago⁴⁹)

6.1. Αριθμός ερευνητικών εργασιών (δημοσιεύσεων)

Το 2023, το Ηνωμένο Βασίλειο με 238.568 δημοσιεύσεις κατατάσσεται στην 1η θέση σε σύνολο 52 χωρών (Σχήμα 29), πάνω από τη Γερμανία (202.397), την Ιταλία (155.258), την Ισπανία (122.876) και Γαλλία (122.302). Η Ελλάδα με 26.893 δημοσιεύσεις βρίσκεται στην 16^η θέση, πάνω από την Τσεχία (26.166), τη Φινλανδία (25.607), την Ουκρανία (21.522), την Ιρλανδία (21.256), τη Ρουμανία (19.348), και κάτω από τη Νορβηγία (31.173), τη Σουηδία (49.505), το Βέλγιο (40.640), την Πορτογαλία (37.796), τη Δανία (35.616) και την Αυστρία (33.491).

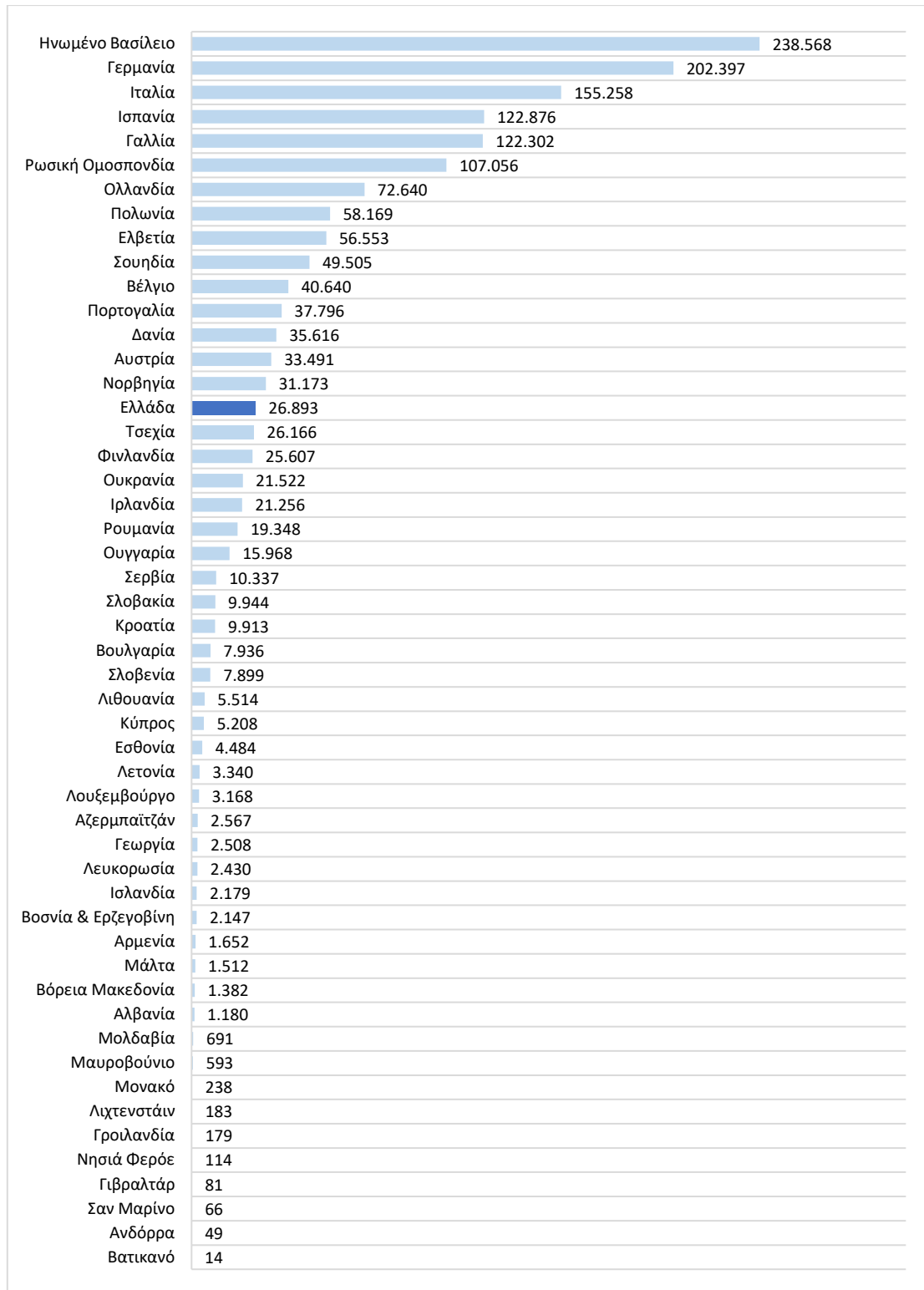
⁴⁷ Τα στοιχεία που παραθέτει η Scimago βασίζονται αποκλειστικά στη βιβλιογραφική βάση δεδομένων Elsevier/Scopus.

Βλ. Scimago, [Frequently asked questions](#) [11/04/2024]

⁴⁸ Σημειώνεται ότι τα στοιχεία επικαιροποιούνται συνεχώς και αναδρομικά για τα προηγούμενα έτη με βάση τη μεθοδολογία της Scimago.

Βλ. Scimago, [Understanding indicators, tables and charts](#) [11/04/2024].

⁴⁹ Scimago [Journal and Country Rank](#) [11/04/2024].

Σχήμα 29. Πλήθος δημοσιεύσεων ανά χώρα, το 2023 (με βάση δεδομένα της Scimago⁵⁰)

⁵⁰Scimago [Journal and Country Rank](#) [11/04/2024].

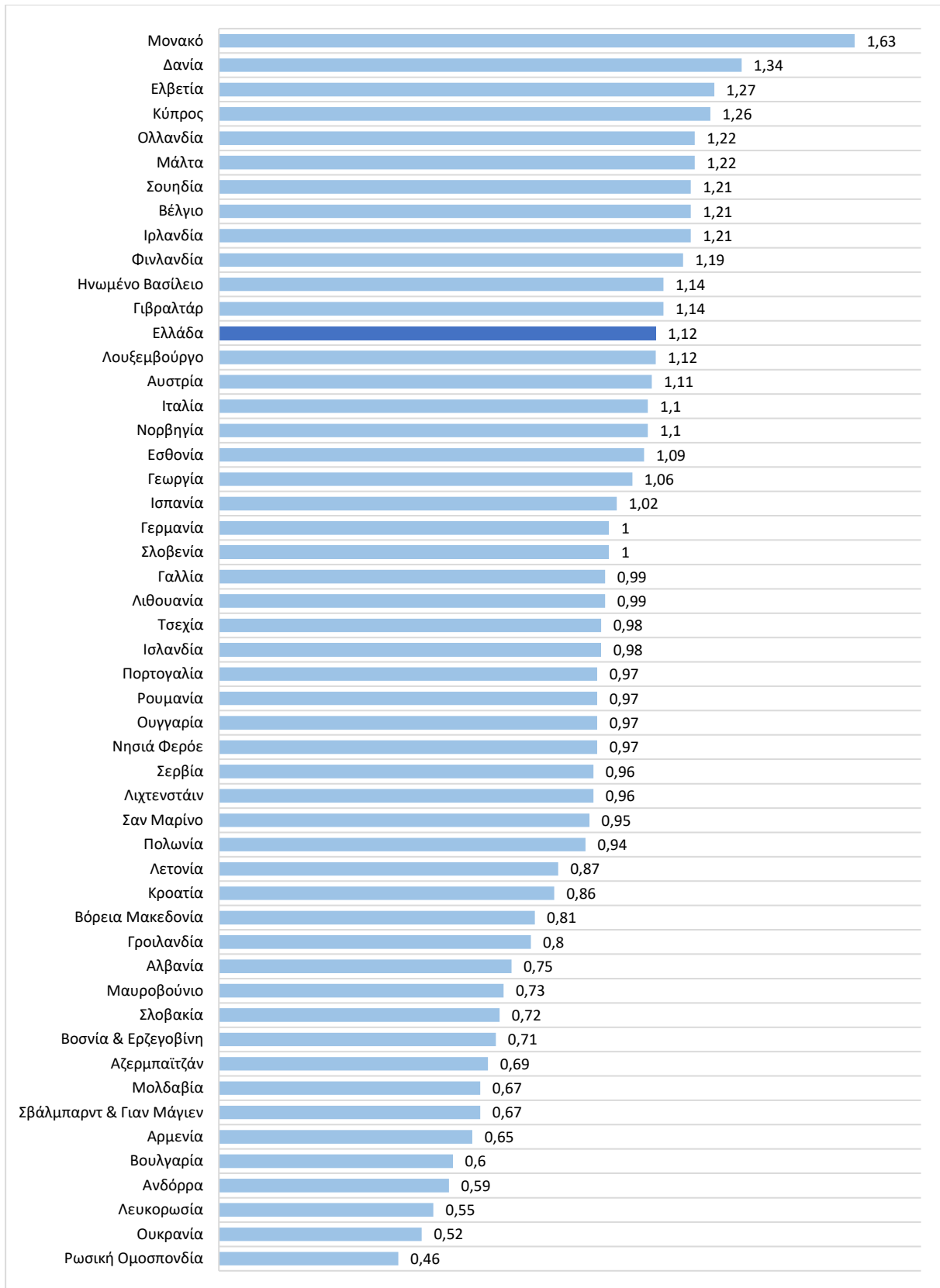
6.2. Αναφορές ανά δημοσιευμένη εργασία

Με βάση τα στοιχεία της Scimago, το 2023 η Ελλάδα, με 1,12 αναφορές ανά δημοσίευση, βρίσκεται στην 13^η θέση πάνω από χώρες όπως η Νορβηγία (1,11), η Γερμανία και η Ισπανία (1,1) και πολύ κοντά στο Ηνωμένο Βασίλειο (1,14) (Σχήμα 30).

Ο δείκτης αυτός δίνει μια ένδειξη για την παραγωγικότητα του ερευνητικού δυναμικού κάθε χώρας. Επειδή περιλαμβάνει, εκτός από το πλήθος των δημοσιεύσεων, και το πλήθος του ερευνητικού δυναμικού, ο δείκτης αυτός επηρεάζεται δυσμενώς σε χώρες όπου στο ερευνητικό δυναμικό υπολογίζονται οι νέοι ερευνητές, όπως οι νέοι διδάκτορες και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές με χαμηλό πλήθος δημοσιεύσεων.

Ο Πίνακας 24 παρουσιάζει συγκεντρωτικά στοιχεία για την ερευνητική δραστηριότητα των ευρωπαϊκών χωρών το έτος 2023. Σύμφωνα με στοιχεία της Scimago, η Ελλάδα κατατάσσεται στην 16^η θέση μεταξύ 51 ευρωπαϊκών χωρών ως προς τον συνολικό αριθμό δημοσιεύσεων, στην 17^η θέση ως προς τις αναφορές, τις δημοσιεύσεις με αναφορές και τον δείκτη αναφορών και ποιότητας δημοσιεύσεων H index⁵¹, στην 16^η θέση ως προς τις αυτο-αναφορές και στην 13^η θέση ως προς τις αναφορές ανά δημοσίευση.

⁵¹ Ο δείκτης H index είναι ίσος με τον αριθμό των επιστημονικών άρθρων (h) που έχει δημοσιεύσει μια χώρα, τα οποία έχουν τουλάχιστον h αναφορές από επιστήμονες. Scimago, [Understanding indicators, tables and charts](#) [11/04/2024].

Σχήμα 30. Αναφορές ανά δημοσίευση, το 2023 (με βάση δεδομένα της Scimago⁵²)

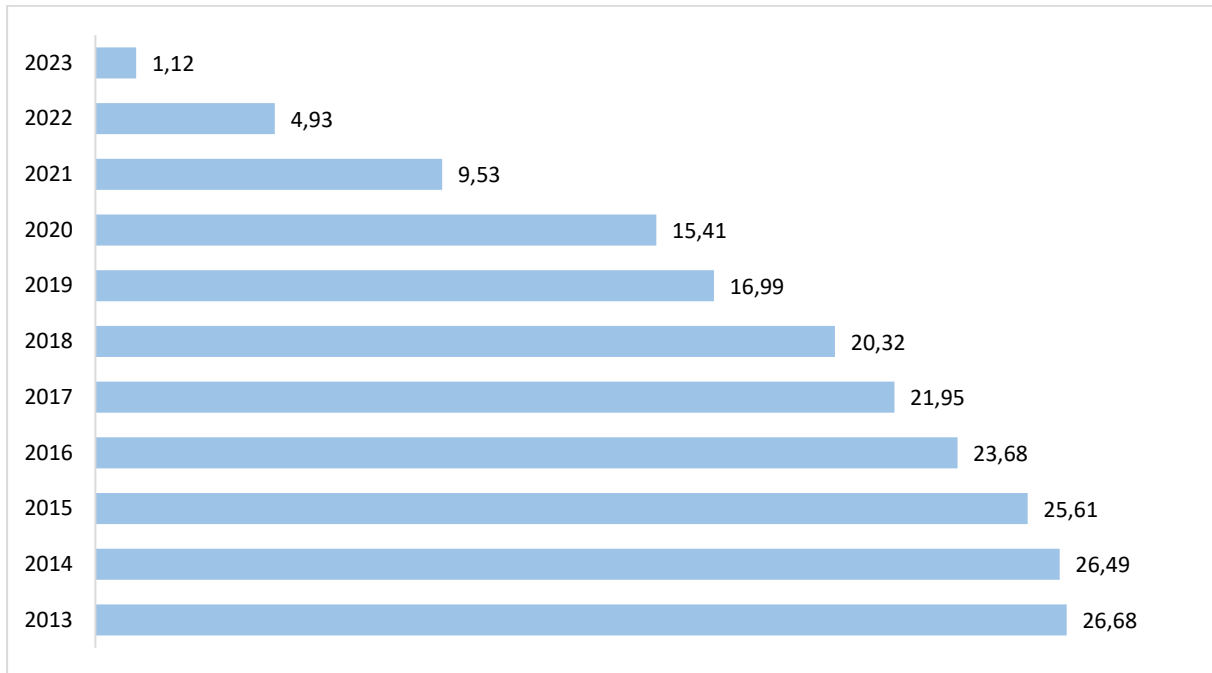
⁵² Scimago [Journal and Country Rank](#) [11/04/2024].

Πίνακας 24. Ερευνητική δραστηριότητα ευρωπαϊκών χωρών (2023) ⁵³

Χώρα	Δημοσιεύσεις	Δημοσιεύσεις με αναφορές	Αναφορές	Αυτοαναφορές	Αναφορές ανά δημοσίευση	H index
Ηνωμένο Βασίλειο	238.568	201.255	272.435	66.276	1,14	1.928
Γερμανία	202.397	179.861	202.876	56.510	1,00	1.690
Ιταλία	155.258	137.096	170.158	54.453	1,10	1.333
Ισπανία	122.876	111.563	125.846	29.830	1,02	1.215
Γαλλία	122.302	110.009	121.557	26.658	0,99	1.514
Ρωσική Ομοσπονδία	107.056	102.298	48.808	21.776	0,46	753
Ολλανδία	72.640	64.918	88.906	16.478	1,22	1.373
Πολωνία	58.169	53.917	54.714	13.549	0,94	738
Ελβετία	56.553	50.516	71.853	12.545	1,27	1.291
Σουηδία	49.505	44.997	60.101	10.415	1,21	1.159
Βέλγιο	40.640	36.489	49.232	8.196	1,21	1.067
Πορτογαλία	37.796	33.207	36.606	7.195	0,97	685
Δανία	35.616	32.078	47.758	8.243	1,34	1.014
Αυστρία	33.491	29.602	37.090	6.312	1,11	877
Νορβηγία	31.173	28.171	34.273	6.627	1,10	843
Ελλάδα	26.893	23.770	30.224	6.165	1,12	685
Τσεχία	26.166	24.559	25.728	4.575	0,98	625
Φινλανδία	25.607	22.993	30.386	5.177	1,19	847
Ουκρανία	21.522	20.296	11.295	5.527	0,52	358
Ιρλανδία	21.256	18.298	25.754	3.852	1,21	711
Ρουμανία	19.348	18.130	18.824	4.312	0,97	419
Ουγγαρία	15.968	14.838	15.466	3.167	0,97	599
Σερβία	10.337	9.526	9.875	1.693	0,96	350
Σλοβακία	9.944	9.399	7.206	1.465	0,72	355
Κροατία	9.913	9.169	8.548	1.418	0,86	380
Βουλγαρία	7.936	7.490	4.762	1.091	0,60	347
Σλοβενία	7.899	7.261	7.904	1.105	1,00	409
Λιθουανία	5.514	5.141	5.482	854	0,99	298
Κύπρος	5.208	4.636	6.585	772	1,26	303
Εσθονία	4.484	4.145	4.879	822	1,09	383
Λετονία	3.340	3.184	2.890	595	0,87	225
Λουξεμβούργο	3.168	2.846	3.533	460	1,12	274
Αζερμπαϊτζάν	2.567	2.438	1.781	393	0,69	153
Γεωργία	2.508	2.144	2.655	369	1,06	248
Λευκορωσία	2.430	2.374	1.340	219	0,55	232
Ισλανδία	2.179	1.971	2.144	354	0,98	393
Βοσνία & Ερζεγοβίνη	2.147	2.000	1.534	203	0,71	144
Αρμενία	1.652	1.540	1.066	213	0,65	235
Μάλτα	1.512	1.214	1.851	207	1,22	185
Βόρεια Μακεδονία	1.382	1.230	1.116	136	0,81	170
Αλβανία	1.180	1.056	883	92	0,75	104
Μολδαβία	691	610	465	50	0,67	144
Μαυροβούνιο	593	564	432	72	0,73	95
Μονακό	238	199	387	32	1,63	145
Λιχτενστάιν	183	163	175	16	0,96	120
Γροιλανδία	179	161	143	22	0,80	100
Νησιά Φερόε	114	110	111	11	0,97	85
Γιβραλτάρ	81	71	92	11	1,14	43
Σαν Μαρίνο	66	52	63	8	0,95	50
Ανδόρρα	49	47	29	0	0,59	42
Βατικανό	14	9	3	0	0,21	17

⁵³ Scimago [Journal and Country Rank](#) [11/04/2024].

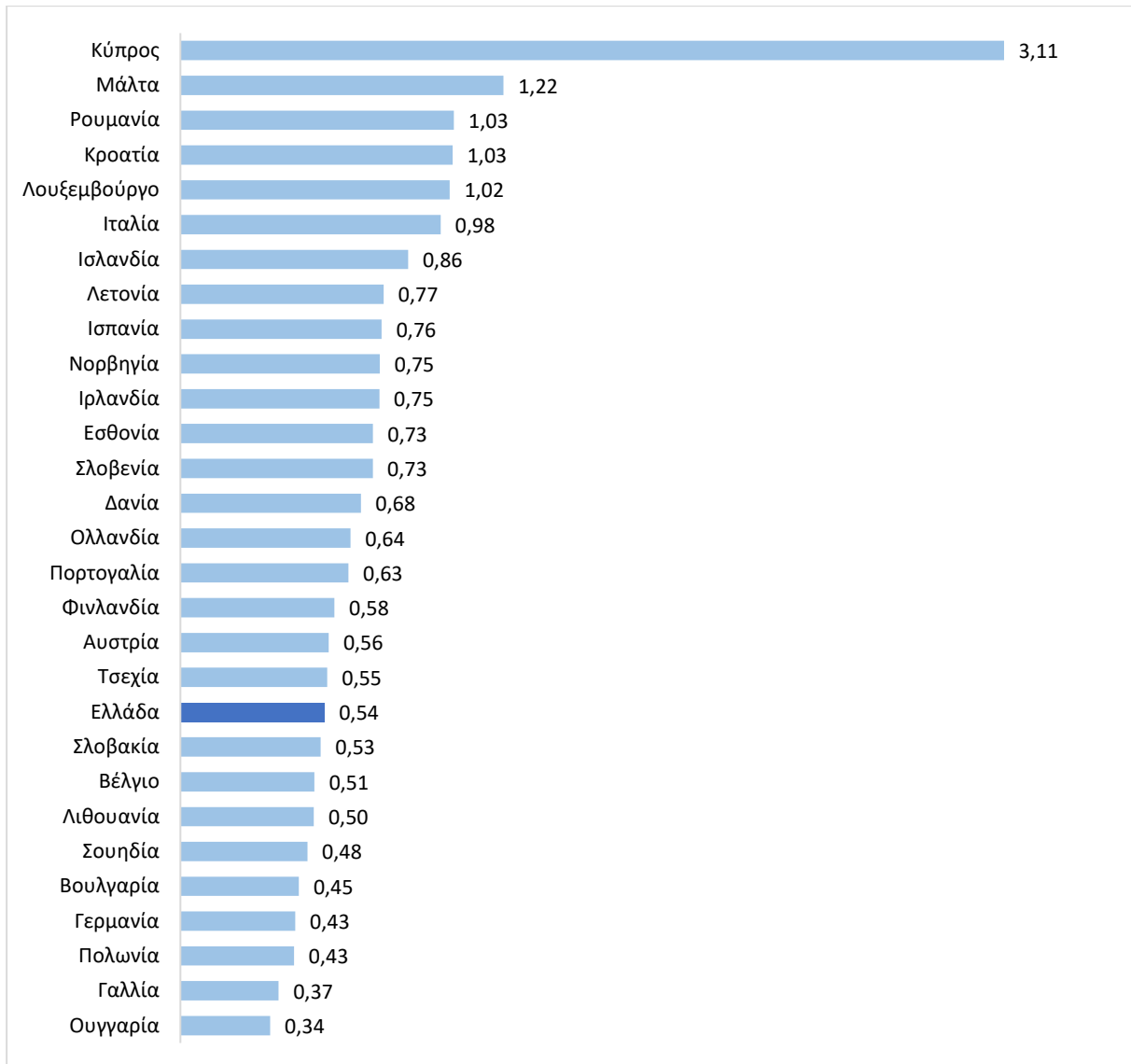
Το ακόλουθο σχήμα παρουσιάζει την αναλογία αναφορών ανά δημοσιευμένη εργασία για την Ελλάδα, την περίοδο 2013-2023 (Σχήμα 31).

Σχήμα 31. Αναφορές ανά δημοσίευση για την Ελλάδα (2013-2023) (με βάση δεδομένα της Scimago)

Σύμφωνα με στοιχεία της Scimago και της Eurostat, το 2022, την καλύτερη αναλογία δημοσιεύσεων/ερευνητών εμφανίζει η Κύπρος με 3,11 δημοσιεύσεις ανά ερευνητή (Σχήμα 32). Δεύτερη, σε μεγάλη απόσταση από την Κύπρο, κατατάσσεται η Μάλτα με 1,22 δημοσιεύσεις ανά ερευνητή. Από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες ξεχωρίζουν οι επιδόσεις της Ρουμανίας και της Κροατίας (1,03), του Λουξεμβούργου (1,02) και της Ιταλίας (0,98).

Η Ελλάδα, με 0,54 δημοσιεύσεις ανά ερευνητή, βρίσκεται στην 20η θέση της κατάταξης των ευρωπαϊκών χωρών, κάτω από τη Δανία (0,68), την Πορτογαλία (0,58), την Αυστρία (0,56) και την Τσεχία (0,55). Τις λιγότερο καλές επιδόσεις στην Ευρώπη εμφανίζουν η Ουγγαρία (0,34) και η Γαλλία (0,37).

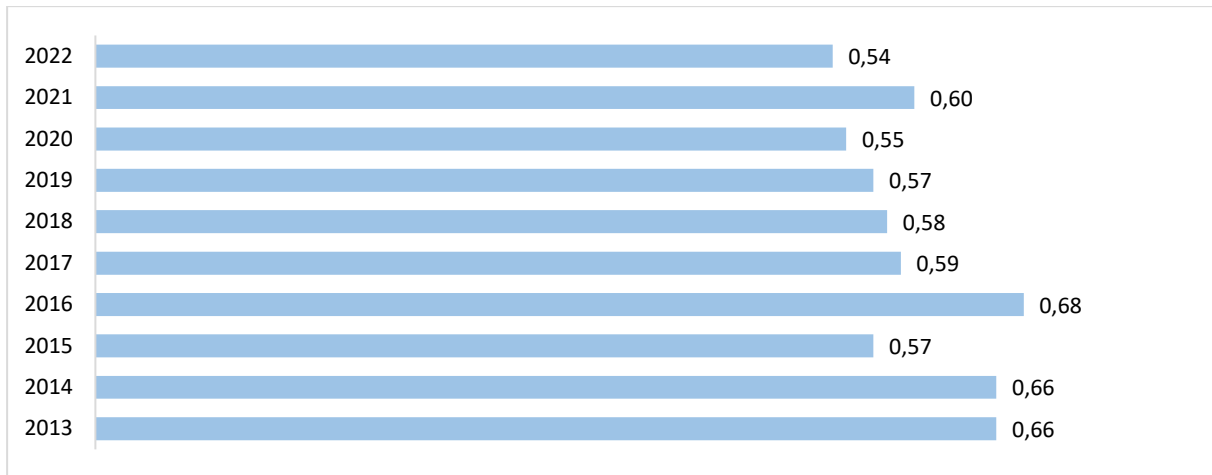

Σχήμα 32. Αναλογία δημοσιεύσεων/ερευνητών, το 2022 (με βάση δεδομένα της Scimago και της Eurostat⁵⁴)

Στο παρακάτω σχήμα όπου παρουσιάζεται η αναλογία δημοσιεύσεων/ερευνητών για την Ελλάδα κατά τα έτη 2013-2022, διαπιστώνεται μείωση της τάξης του 18,2% (από 0,64 δημοσιεύσεις ανά ερευνητή το 2013 σε 0,54 δημοσιεύσεις το 2022) (Σχήμα 33).

⁵⁴ α) Scimago [Journal and Country Rank](#) [11/04/2024].

β) Eurostat- [Total researchers by sectors of performance - full time equivalent](#) [17/03/2024].

Σχήμα 33. Μεταβολή αναλογίας δημοσιεύσεων/ερευνητών για την Ελλάδα (2013-2022)

6.3. Ερευνητές με τη μεγαλύτερη επιρροή

Στην ετήσια έκδοση (2023) της Clarivate Analytics για τους ερευνητές με τη μεγαλύτερη επιρροή παγκοσμίως, όπως αυτή προσδιορίζεται από το πλήθος των αναφορών (top 1% του πλήθους των αναφορών στο πεδίο/στα πεδία Essential Science Indicators του Web of Science) που συγκεντρώνουν οι δημοσιεύσεις τους (από το 2012 ως το 2022), περιλαμβάνονται συνολικά 7.125 ερευνητές.

Σε αυτούς περιλαμβάνονται 12 Έλληνες οι οποίοι υπηρετούν σε ελληνικά πανεπιστήμια ή/και ερευνητικά κέντρα⁵⁵. Τέσσερις (4) εξ αυτών εντάσσονται στο διεπιστημονικό πεδίο, τέσσερις (4) στο πεδίο της βιολογίας και βιοχημείας, δύο (2) στο πεδίο της κλινικής ιατρικής και δύο (2) εντάσσονται στο πεδίο της χημείας.

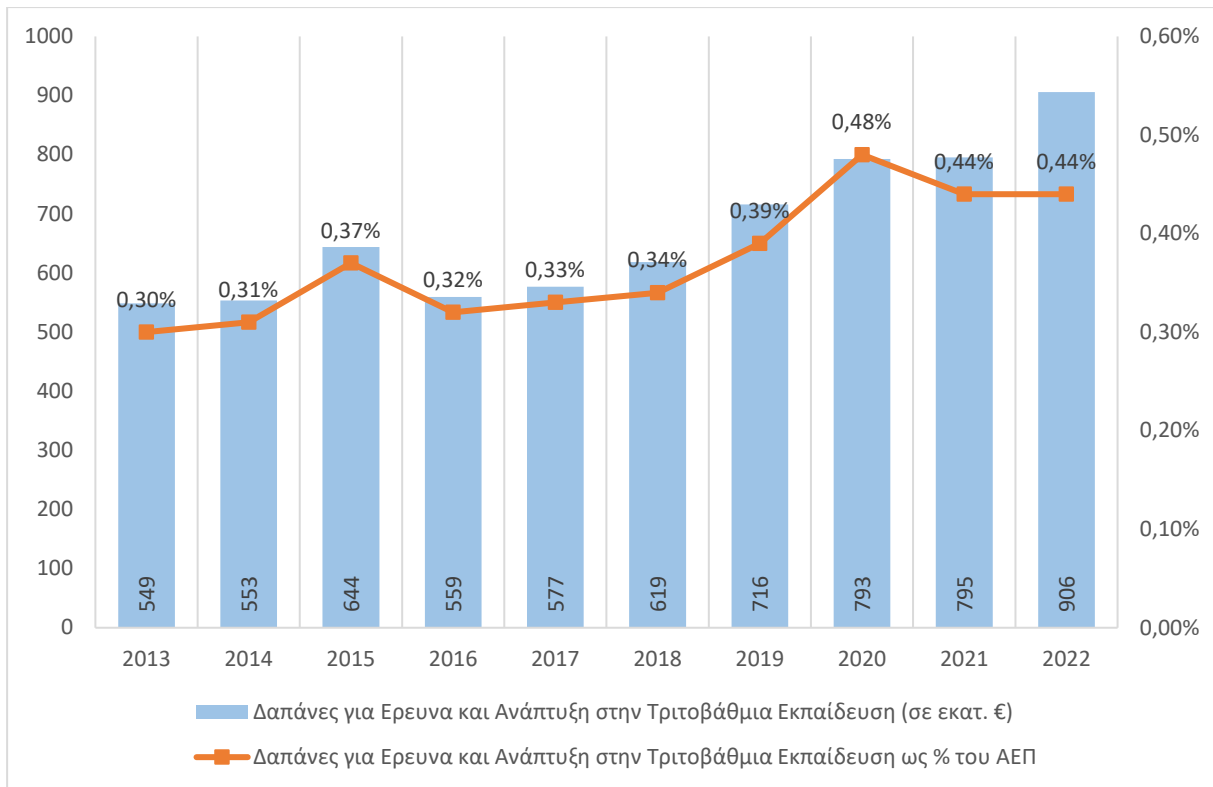
Πίνακας 25. Έλληνες ερευνητές με μεγάλη απήχηση (με τη σειρά που εμφανίζονται στη λίστα της Clarivate Analytics για την Ελλάδα το 2023)

Ερευνητής/Ερευνήτρια	Κατηγορία	Κύριο Ίδρυμα	Δεύτερο Ίδρυμα
Γεώργιος Λ. Δαΐκος	Διεπιστημονική	ΕΚΠΑ	
Θεόδωρος Δαλαμάγκας	Βιολογία και Βιοχημεία	ΕΚ Αθηνά	
Μελέτιος Α. Δημόπουλος	Κλινική Ιατρική	ΕΚΠΑ	
Γεράσιμος Φιλιππάτος	Κλινική Ιατρική	ΕΚΠΑ	
Γεώργιος Γεωργακίλας	Βιολογία και Βιοχημεία	ΠΑΘΕΣ	
Γεώργιος Κ. Καραγιαννίδης	Διεπιστημονική	ΑΠΘ	
Δημήτριος Μαστέλλος	Διεπιστημονική	ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος	
Αλέξανδρος Σταματάκης	Βιολογία και Βιοχημεία	Ίδρυμα Τεχνολογίας & Έρευνας	Heidelberg Institute for Theoretical Studies
Κωνσταντίνος Στούμπος	Χημεία	ΠΑΚΡΗ	
Ευάγγελος Τέρπος	Χημεία	ΕΚΠΑ	
Δημήτρης Τούσουλης	Διεπιστημονική	ΕΚΠΑ	
Θανάσης Βεργούλης	Βιολογία και Βιοχημεία	ΕΜΠ	

⁵⁵ Web of Science-[Highly Cited Researchers 2023](#), Clarivate Analytics [20/03/2024].

6.4. Χρηματοδότηση της έρευνας & ανάπτυξης στον τομέα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης (Σχήμα 34), στην Ελλάδα οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το 2022 ανήλθαν σε 905,8 εκατ. €, (110,6 εκατ. € περισσότερα σε σχέση με το 2021). Σε ονομαστικές τιμές, την περίοδο 2013-2022, οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη αυξήθηκαν κατά 65,11% από 548,6 εκατ. € το 2013, σε 905,8 εκατ. € το 2022. Οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ (ένταση δαπανών) εμφανίζουν αύξηση από 0,30% του ΑΕΠ το 2013, σε 0,44% το 2022⁵⁶.

Σχήμα 34. Χρηματοδότηση έρευνας και ανάπτυξης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα, 2013-2022 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ⁵⁷)

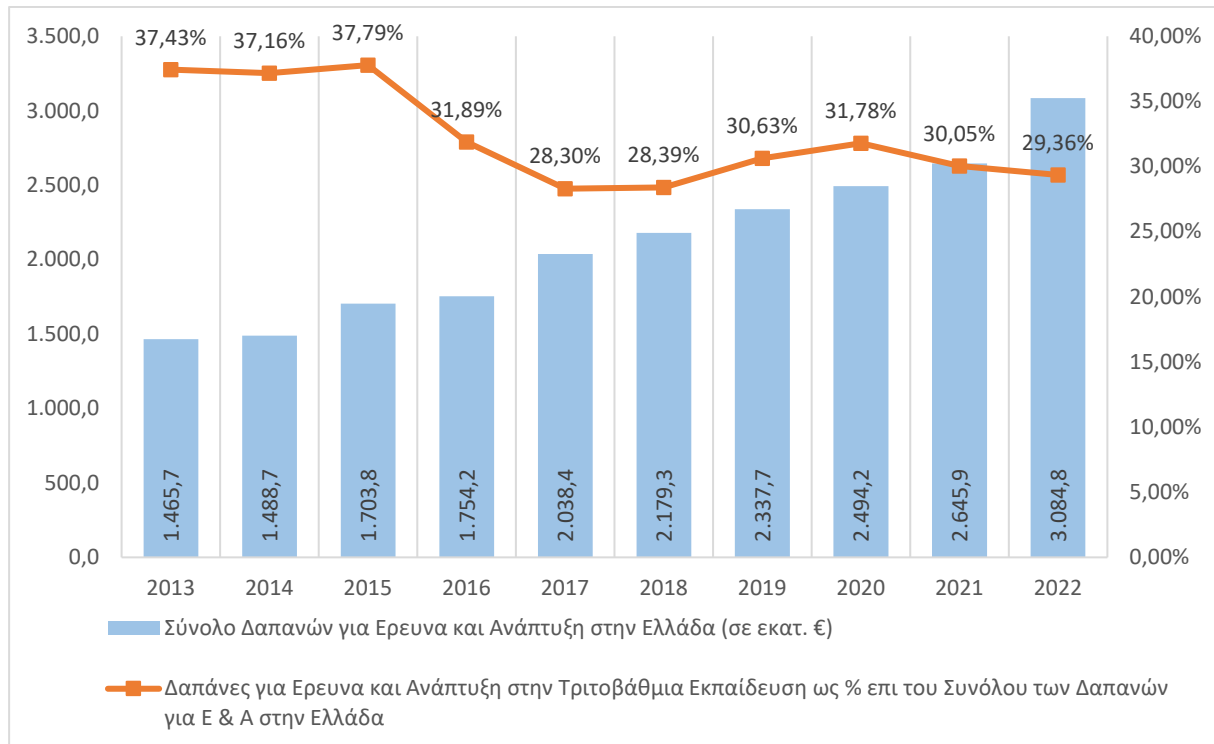
Την περίοδο 2013-2022, οι δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα ως ποσοστό του συνόλου των δαπανών της Ελληνικής Κυβέρνησης για έρευνα και ανάπτυξη εμφανίζουν σημαντική πτώση κατά 7,38%, από 37,43% το 2013, σε 29,36% το 2022 (Σχήμα 35).

Το 2013 οι συνολικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη σε όλους τους τομείς ανήλθαν σε 1.465,7 εκατ. € εκ των οποίων 548,6 εκατ. (37,43%) αντιστοιχούσαν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Αντίστοιχα, το 2022 οι συνολικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη ανήλθαν σε 3.084,8 εκατ. € εκ των οποίων 905,8 εκατ. (29,36%) αντιστοιχούσαν στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

⁵⁶ Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (2023). Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2022 στην Ελλάδα- Προκαταρκτικά στοιχεία, Αθήνα, [26/03/2024]. Διαθέσιμο εδώ: https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2023/RDstatistics_2022_provisional_Greece_el.pdf

⁵⁷ Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (2023). Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2022 στην Ελλάδα- Προκαταρκτικά στοιχεία, Αθήνα, [26/03/2024]. Διαθέσιμο εδώ: https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2023/RDstatistics_2022_provisional_Greece_el.pdf

Η συνολική αύξηση κατά 1.619,1 εκατ. €, την ίδια περίοδο, κατευθύνθηκε σε όλους τους υπόλοιπους τομείς (τομέας επιχειρήσεων, κρατικός τομέας και τομέας ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων) και ελάχιστα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, μόλις, κατά 357,2 εκατ. €.

Σχήμα 35. Συνολική χρηματοδότηση για έρευνα και ανάπτυξη στην Ελλάδα, 2013-2022 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ⁵⁸)

Στην Ελλάδα η χρηματοδότηση της έρευνας στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το 2022 βασίζεται, κατά κύριο λόγο, στον κρατικό τακτικό προϋπολογισμό (416,1 εκατ. €). Το κράτος συνεισφέρει, επίσης, 119,2 εκατ. € από πόρους του ΕΣΠΑ και 81,3 εκατ. € από λοιπές κρατικές πηγές. Ακολουθούν οι υπόλοιπες πηγές χρηματοδότησης: η Ευρωπαϊκή Ένωση μαζί με άλλες πηγές του εξωτερικού συνεισφέρουν κατά 137,1 εκατ. €, οι επιχειρήσεις κατά 75,6 εκατ. €, οι φορείς του τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ίδια χρηματοδότηση) κατά 72,3 εκατ. € και οι ιδιωτικοί μη κερδοσκοπικοί φορείς κατά 4,8 εκατ. € (Πίνακας 26).

Τα έτη 2013 - 2022, οι κρατικές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη στην τριτοβάθμια εκπαίδευση συνολικά παρουσίασαν αύξηση από 395,7 εκατ. € το 2013, σε 616,5 εκατ. € το 2022.

Η χρηματοδότηση των επιχειρήσεων αυξήθηκε κατά 45,6 εκατ. € (152%) ενώ, την ίδια περίοδο, αυξήθηκε η ίδια χρηματοδότηση κατά 34,6 εκατ. € (92%). Η χρηματοδότηση από την ΕΕ παρουσίασε αύξηση κατά 50,3 εκατ. € (32,35%), ενώ αυξήθηκε η χρηματοδότηση από λοιπές πηγές εξωτερικού κατά 5,3 εκατ. € (77,7%⁵⁹).

⁵⁸Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, (2024). [Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2022 στην Ελλάδα](#). Αθήνα [29/07/2024].

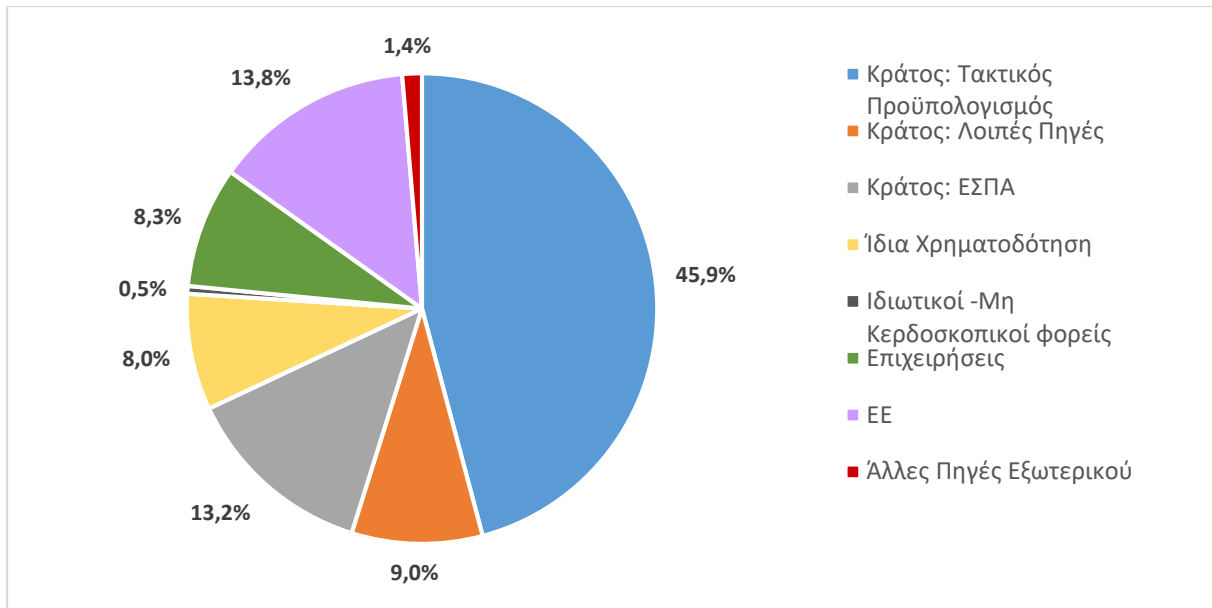
⁵⁹Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, (2024). [Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2022 στην Ελλάδα](#). Αθήνα [29/07/2024].

Πίνακας 26. Χρηματοδότηση για Έρευνα και Ανάπτυξη στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση στην Ελλάδα ανά πηγή χρηματοδότησης, 2013-2022 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ⁶⁰) (σε εκατομμύρια €)

Πηγές Χρηματοδότησης	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Κράτος: Τακτικός Π/Υ	253,1	243,8	260,4	298,8	311,9	336,3	360,1	369,5	376,3	416,1
Κράτος: Λοιπές Πηγές	17,1	21,0	26,1	39,3	50,5	46,2	43,0	71,4	72,6	81,3
Κράτος: ΕΣΠΑ	125,5	133,9	171,4	33,1	17,8	45,7	68,8	90,2	100,4	119,2
Ίδια Χρηματοδότηση	37,7	41,0	41,7	39,2	43,9	41,2	50,5	63,7	66,4	72,3
Ιδιωτικοί Μη - Κερδοσκοπικοί φορείς	3,8	3,9	1,4	1,4	1,3	0,8	0,6	0,7	0,4	4,8
Επιχειρήσεις	30,0	33,0	48,8	40,8	48,2	52,4	56,4	51,8	60,2	75,6
ΕΕ	74,6	68,8	85,2	101,1	92,6	76,5	114,6	128,6	103,6	124,9
Άλλες Πηγές Εξωτερικού	6,9	7,9	8,8	5,7	10,7	19,8	22,2	16,7	16,0	12,2
ΣΥΝΟΛΟ	548,6	553,2	643,8	559,4	576,9	618,6	716,1	792,6	795,8	906,3

Στο Σχήμα 36 παρουσιάζονται τα ποσοστά των δαπανών για έρευνα και ανάπτυξη στην Ελλάδα ανά πηγή χρηματοδότησης. Σύμφωνα με στοιχεία του ΕΚΤ, τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα χρηματοδοτούνται κατά 45,9% από τον τακτικό προϋπολογισμό του κράτους, κατά 13,2% από το ΕΣΠΑ και 9% από λοιπές δημόσιες πηγές. Η Ευρωπαϊκή Ένωση μαζί με άλλες πηγές του εξωτερικού συνεισφέρουν κατά 15,2%, οι επιχειρήσεις κατά 8,3%, ενώ η ίδια χρηματοδότηση κατά 8%.

⁶⁰ Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης, (2024). [Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2022 στην Ελλάδα](#). Αθήνα [29/07/2024].

Σχήμα 36. Ποσοστό επί του συνόλου των δαπανών για Ε&Α, ανά πηγή προέλευσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το 2022 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ⁶¹)

6.4.1. Συμμετοχή ελληνικών οργανισμών στο Πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη

HORIZON EUROPE 2021-2027

Το πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη αποτελεί τον διάδοχο του προγράμματος Ορίζοντας 2020 (2014-2020) και είναι το 9ο πρόγραμμα πλαίσιο της ΕΕ στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας για την περίοδο 2021-27.

Το πρόγραμμα φιλοδοξεί να ενισχύσει την επιστημονική και τεχνολογική βάση της ΕΕ, να αναμορφώσει τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας και να βελτιώσει την ικανότητα καινοτομίας της

ΕΕ. Αποσκοπεί στη σύνδεση έρευνας και καινοτομίας έχοντας ως στρατηγικές προτεραιότητες την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, τον ψηφιακό μετασχηματισμό των κοινωνιών και της οικονομίας, την ευημερία και ασφάλεια των πολιτών και την προστασία της ευρωπαϊκής δημοκρατίας.⁶²

Σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Ιούνιος 2024), το σύνολο της χρηματοδότησης από το πρόγραμμα έφτασε τα 183,2 δισ. €, ενώ οι ελληνικοί οργανισμοί έχουν λάβει 1,34 δισ. € (Πίνακας 27).

⁶¹ Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (2022). Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2021 στην Ελλάδα - Προκαταρκτικά στοιχεία, Αθήνα, [25/04/2023]. Διαθέσιμο εδώ: https://metrics.ekt.gr/sites/metrics-ekt/files/ekdoseis-pdf/2022/RDstatistics_2021_provisional_Greece_el.pdf

⁶² [Πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη](#)

Πίνακας 27. Συνολικά στοιχεία χρηματοδότησης από πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη για Ελλάδα, ΕΕ και σύνολο χωρών⁶³

	Ελλάδα	Σύνολο ΕΕ	Σύνολο χωρών
Σύνολο χρηματοδότησης	1,34 δισ. €	30,78 δισ. €	33,59 δισ. €
Ποσοστό χρηματοδότησης Ελλάδας	3,98%		
Αριθμός συμμετοχών σε έργα	3.548	66.311	78.603
Ποσοστό συμμετοχών Ελλάδας	4,51%		
Ποσοστό επιτυχίας υποβληθεισών προτάσεων	18,91%	21,41%	21,24%

Οι ιδιωτικοί κερδοσκοπικοί φορείς συμβάλουν με 444,39 εκατ. € στο σύνολο της ληφθείσας χρηματοδότησης, ενώ τα ελληνικά πανεπιστήμια συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία τριτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση και έχουν επίσης σημαντική συμβολή (439,31 εκατ. €) στο συνολικό ποσό χρηματοδότησης. Ακολουθούν οι ερευνητικοί οργανισμοί (358,28 εκατ. €), οι λοιποί οργανισμοί (64,06 εκατ. €) και οι δημόσιοι οργανισμοί (εκτός έρευνας-εκπαίδευσης) 29,6 εκατ. €. (Σχήμα 37).

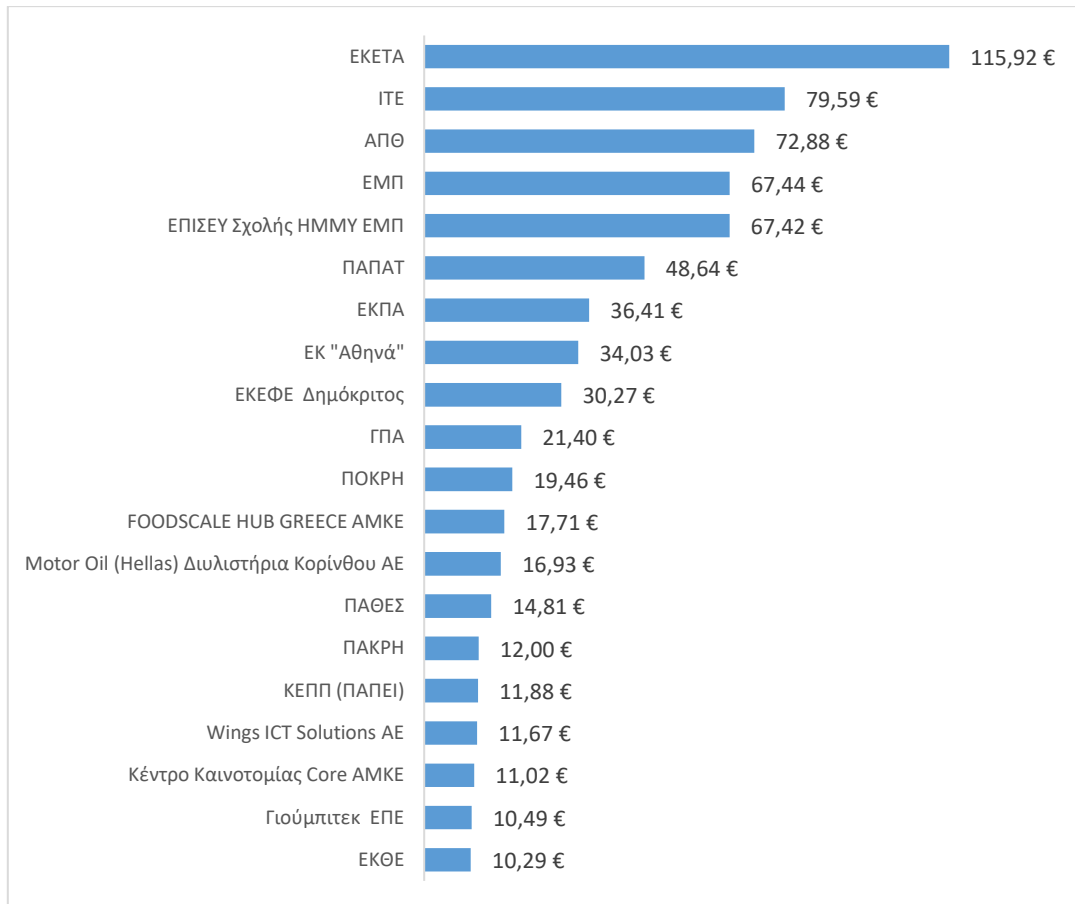
Σχήμα 37. Χρηματοδότηση από Πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη ανά τύπο οργανισμού στην Ελλάδα (σε εκατ.€)⁶⁴

Στις δύο πρώτες θέσεις των ελληνικών οργανισμών με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση βρίσκονται δύο ερευνητικά ιδρύματα, το Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης (ΕΚΕΤΑ) και το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ), ενώ ακολουθεί στην τρίτη θέση το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Στις πρώτες 20 θέσεις των ελληνικών οργανισμών με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Ορίζοντας Ευρώπη, βρίσκονται εννέα (9) ελληνικά πανεπιστήμια, εκ των οποίων τα πρώτα τρία είναι το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο και το Πανεπιστήμιο Πατρών. Ακολουθούν το Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Πολυτεχνείο Κρήτης, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το Πανεπιστήμιο Κρήτης και το Πανεπιστήμιο Πειραιώς (Σχήμα 38).

⁶³ Στοιχεία Ευρωπαϊκής Επιτροπής, [28/06/2024].

⁶⁴ Στοιχεία Ευρωπαϊκής Επιτροπής, [28/06/2024].

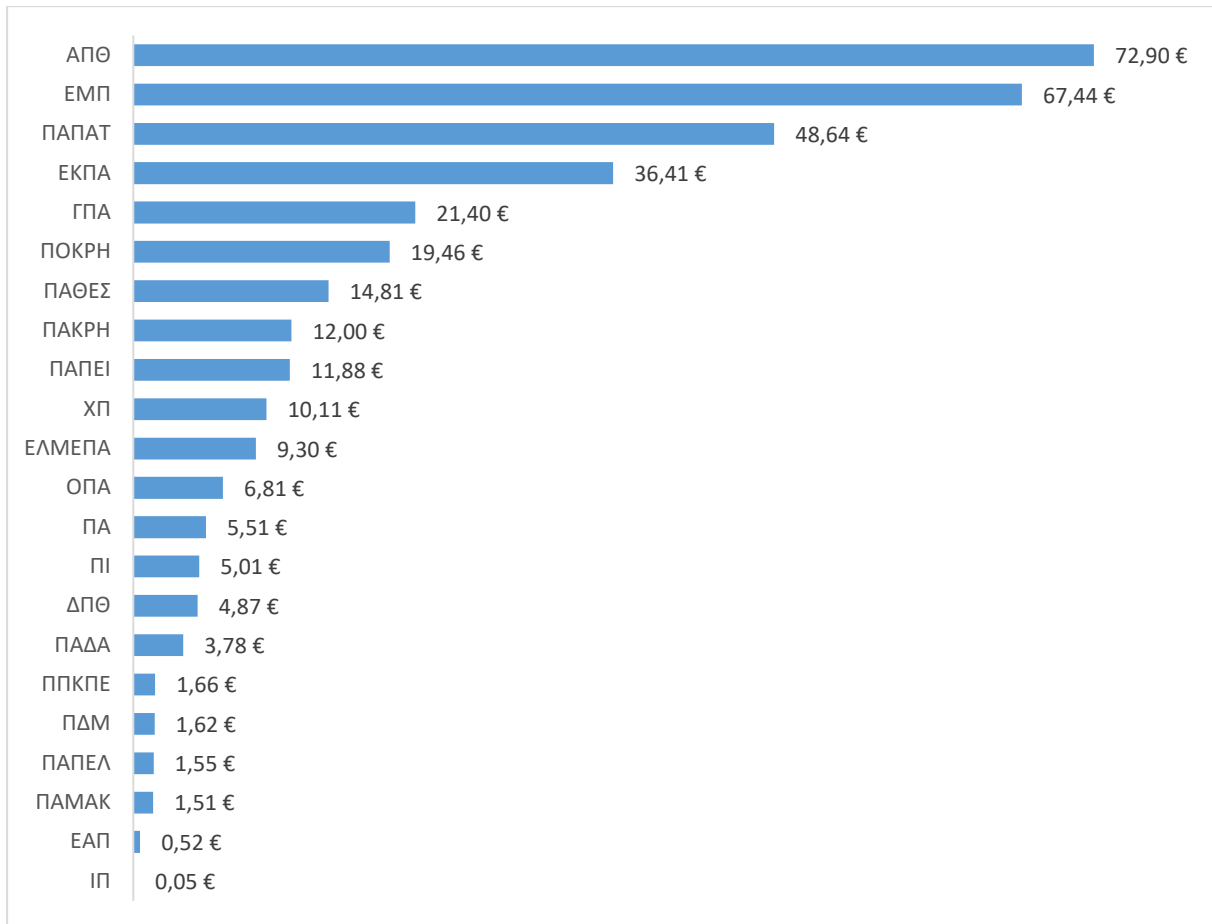
Σημείωση: Το ΕΠΙΣΕΥ της Σχολής ΗΜΜΥ του ΕΜΠ έχει προσμετρηθεί στην τριτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Σχήμα 38. Ελληνικοί οργανισμοί με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση από το Πρόγραμμα Ορίζοντα Ευρώπη (σε εκατ.€)⁶⁵

Τα ελληνικά πανεπιστήμια λαμβάνουν σημαντική χρηματοδότηση από το πρόγραμμα Ορίζοντα Ευρώπη. Το ΑΠΘ βρίσκεται στην πρώτη θέση μεταξύ των ΑΕΙ με χρηματοδότηση 72,9 εκατ. €. Ωστόσο, εάν το ΕΠΙΣΕΥ συνυπολογιστεί στο ΕΜΠ, τότε το ΕΜΠ βρίσκεται στην πρώτη θέση συνολικά με 134,9 εκατ. €. Ακολουθούν το ΠΑΠΑΤ με 48,64 εκατ. €, το ΕΚΠΑ με 36,41 εκατ. € και το ΓΠΑ με 21,40 εκατ. € (Σχήμα 39).

⁶⁵ Στοιχεία Ευρωπαϊκής Επιτροπής, [28/06/2024].

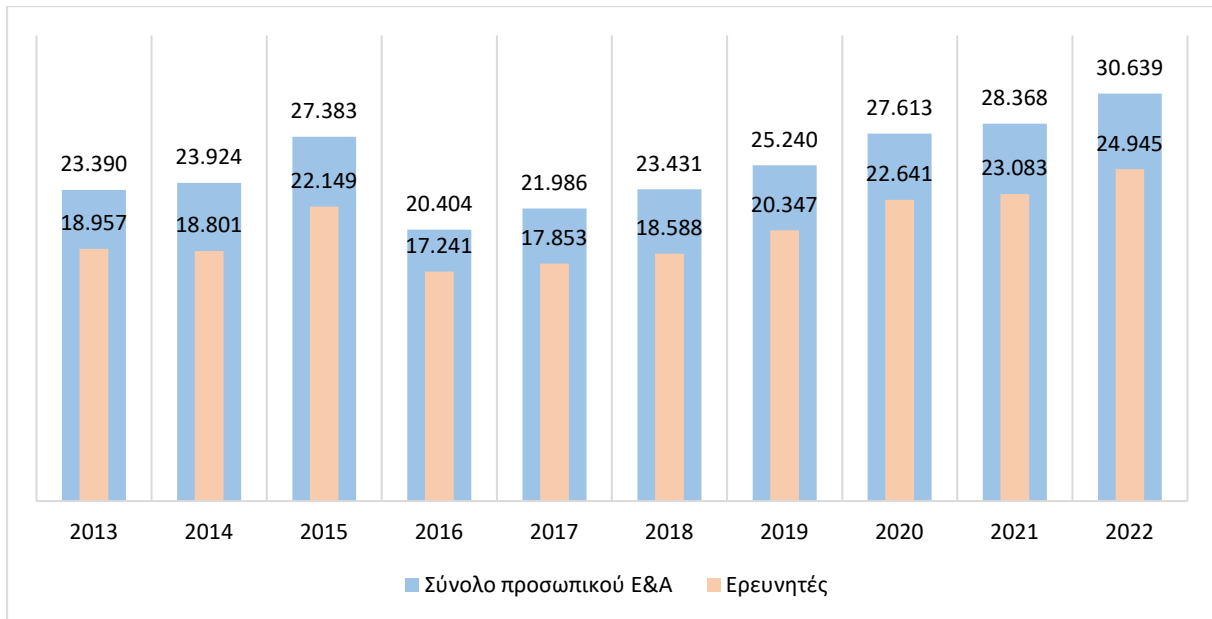
Σχήμα 39. Χρηματοδότηση ελληνικών πανεπιστημίων από το Πρόγραμμα Ορίζοντα Ευρώπη (σε εκατ. €)⁶⁶

6.5. Προσωπικό έρευνας & ανάπτυξης στον τομέα της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα

Σύμφωνα με στοιχεία του ΕΚΤ, το 2022, το συνολικό προσωπικό για έρευνα και ανάπτυξη στην Ελλάδα στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανήλθε στα 30.639 άτομα, αυξημένο σε σχέση με το 2021 (Σχήμα 40). Μεταξύ 2013 και 2022, το προσωπικό έρευνας και ανάπτυξης των ΑΕΙ παρουσιάζει συνολικά αύξηση κατά 7.249 άτομα (31%). Την ίδια περίοδο ο αριθμός των ερευνητών αυξήθηκε κατά 5.988 άτομα, δηλαδή κατά 31,6%.

Σημειώνεται ότι ο αριθμός του προσωπικού έρευνας και ανάπτυξης αυξάνεται μεταξύ των ετών 2013 και 2015 κατά 17,1%. Ακολουθεί μείωση το 2016 και στη συνέχεια καταγράφεται σταθερή αύξηση στο σύνολο των ερευνητών, από έτος σε έτος, μέχρι και το 2022.

⁶⁶ Στοιχεία Ευρωπαϊκής Επιτροπής, [28/06/2024].

Σχήμα 40. Σύνολο προσωπικού Έρευνας και Ανάπτυξης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, στην Ελλάδα (σε Ισοδύναμα Πλήρους Απασχόλησης), 2013 – 2022 (με βάση δεδομένα του ΕΚΤ⁶⁷)

7. Διεθνείς Οίκοι Κατάταξης Πανεπιστημίων – η θέση των ελληνικών πανεπιστημίων

7.1. Γενικές κατατάξεις

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται η θέση των ελληνικών πανεπιστημίων στις διεθνείς κατατάξεις των οίκων ARWU, THE, QS, Scimago, Webometrics, NTU, URAP και CWUR για το έτος 2023 καθώς και η μεταβολή της θέσης τους από το προηγούμενο έτος.⁶⁸

Από τη μελέτη της κατάταξης των ελληνικών πανεπιστημίων στους συγκεκριμένους οίκους αξιολόγησης, εξάγονται τα κάτωθι συμπεράσματα:

- Στο σύστημα Webometrics, 12 ιδρύματα εμφανίζονται να έχουν βελτιώσει τις επιδόσεις τους σε σχέση με το 2022 και 15 ιδρύματα έχουν λιγότερο καλές επιδόσεις. Ως προς το 2022 εμφανίζεται ακόμη ένα ίδρυμα.
- Στο σύστημα της Scimago, στα περισσότερα ιδρύματα (17) καταγράφεται επιδείνωση των επιδόσεών τους, ενώ μόνο 6 εμφανίζονται να έχουν σημειώσει βελτίωση σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά⁶⁹. Σε σχέση με το 2022, περιλαμβάνονται 3 ιδρύματα παραπάνω.

⁶⁷ Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (2023). [Βασικοί Δείκτες Έρευνας και Ανάπτυξης για Δαπάνες και Προσωπικό για το 2022 στην Ελλάδα- Προκαταρκτικά στοιχεία](#), Αθήνα, [26/03/2024].

⁶⁸ Για τα κριτήρια και τη μεθοδολογία κατάταξης κάθε συστήματος:

ARWU <https://www.shanghairanking.com/>

QS <https://www.topuniversities.com/university-rankings>

THE <https://www.timeshighereducation.com/w%C3%B6rld-university-rankings>

Webometrics <https://webometrics.info/en>

Scimago <https://www.Scimagoir.com/>

URAP <https://urapcenter.org/>

NTU <http://nturanking.csti.tw/>

CWUR <https://cwur.org/>

⁶⁹ Παρουσιάζεται η θέση των ιδρυμάτων και η μεταβολή τους από την προηγούμενη χρονιά με βάση τη νέα μεθοδολογία της SCIMAGO.

- Στο σύστημα URAP, 11 ιδρύματα εμφανίζονται να έχουν επιδείνωση των επιδόσεών τους ενώ 7 ιδρύματα παρουσιάζονται να έχουν βελτιώσει τη θέση τους.
- Στο σύστημα THE, 8 ιδρύματα εμφανίζονται χωρίς μεταβολή ως προς το 2022 και 5 ιδρύματα εμφανίζουν επιδείνωση των επιδόσεών τους. Σε σχέση με το 2022 περιλαμβάνονται επιπλέον 3 ιδρύματα.
- Στο σύστημα QS, 1 ίδρυμα έχει βελτιώσει την επίδοσή του, 2 σημειώνουν επιδείνωση και 3 εμφανίζονται χωρίς μεταβολές.
- Στο σύστημα ARWU για το 2023 περιλαμβάνονται 2 ιδρύματα ακόμη, ενώ επιδείνωση καταγράφεται μόνο σε 1 ίδρυμα. Στα υπόλοιπα δεν παρατηρείται μεταβολή.
- Στο σύστημα NTU καταγράφεται επιδείνωση σε 5 ιδρύματα, βελτίωση σε 1 ίδρυμα ενώ περιλαμβάνονται 2 ιδρύματα ακόμη.
- Στο σύστημα CWUR, σε όλα τα ιδρύματα, πλην ενός, σημειώνεται επιδείνωση.

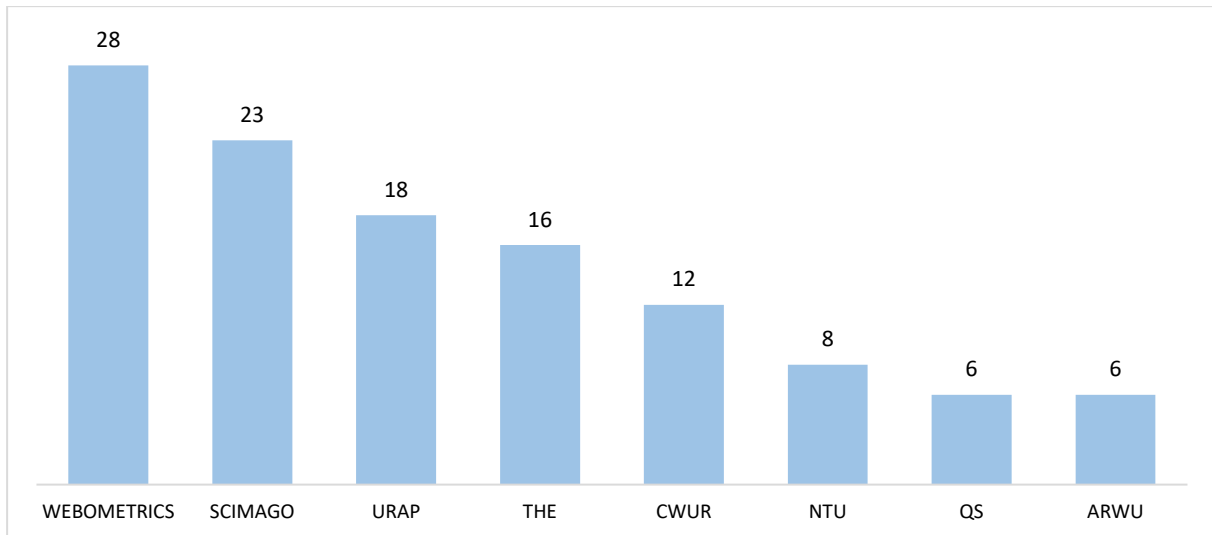
Στον επόμενο πίνακα σημειώνεται η μεταβολή της θέσης του κάθε Πανεπιστημίου συγκριτικά με το προηγούμενο έτος (2022) (Πίνακας 28).

Πίνακας 28. Τα ελληνικά ΑΕΙ και ΑΣΕΙ στις διεθνείς κατατάξεις 2023

	ARWU	THE	QS	ScImago	Webometrics	NTU	URAP	CWUR
ΑΣΚΤ					6781	▲		
ΑΠΘ	501-600	801-1000	651-700	1112	▼	276	▼	385
ΓΠΑ				4727	▼	1541	▲	1613
ΔΠΘ		1201-1500		4294	▼	1073	▼	1155
ΔΙΠΑΕ		1201-1500		5288		1600	▲	
ΕΚΠΑ	301-400	401-500	601-650	752	▼	252	▼	211
ΕΜΠ	801-900	801-1000	422	2027	▼	425	▼	701-750
ΕΛΜΕΠΑ				4379		2499	▲	
ΙΠ		R		7076	▲	2310	▲	
ΟΠΑ		801-1000	1001-1200	4971	▼	1417	▼	2616
ΠΑ		801-1000		5070	▼	2042	▲	1770
ΠΑΔΑ		1501+		5168	▲	1793	▲	1844
ΠΑΔΜ		1201-1500		6222	▲	2074	▲	2661
ΠΑΘΕΣ	801-900	801-1000		3574	▼	949	▼	801-850
ΠΙ		801-1000		3432	▼	759	▼	701-750
ΠΑΚΡΗ	701-800	401-500	591-600	2193	▼	687	▲	551-600
ΠΑΜΑΚ				6669	▼	1914	▼	2619
ΠΑΠΑΤ	701-800	1001-1200	801-1000	2680	▼	571	▲	751-800
ΠΑΠΕΙ				3838	▲	1526	▲	2189
ΠΑΠΕΛ				5601	▲	2153	▲	2675
ΠΠΚΠΕ		R		7876		2899	▼	
ΠΟΚΡΗ		1001-1200		4832	▲	1508	▼	2056
ΧΠ		501-600		5476	▼	1368	▼	651-700
ΕΑΠ		1501+		7655	▼	1694	▼	
ΑΣΠΑΙΤΕ						3497	▼	
ΣΣΕ						7448	▼	
ΣΝΔ						8611	▲	
ΣΙ						20805		

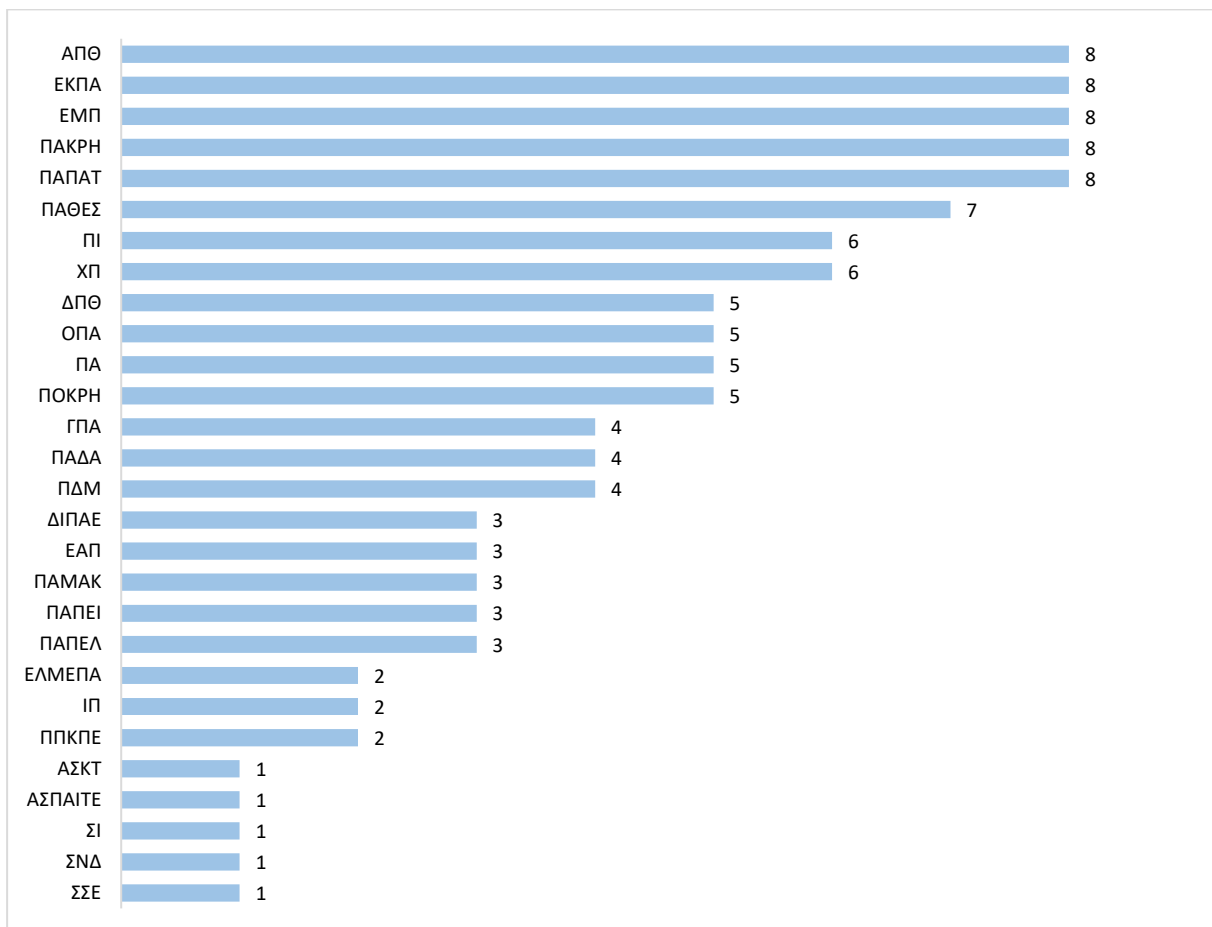
Το παρακάτω Σχήμα 41 απεικονίζει το πλήθος των ελληνικών ιδρυμάτων που περιλαμβάνονται σε κάθε ένα από τα συστήματα κατάταξης. Τα περισσότερα ιδρύματα εμφανίζονται στο σύστημα Webometrics (28), στο Scimago (23), το URAP (18)⁷⁰ και λιγότερα στο THE (16), το CWUR (12), το NTU (8), το QS (6), και το ARWU (6).

⁷⁰ Περιλαμβάνεται η Ακαδημία Αθηνών.

Σχήμα 41. Πλήθος ελληνικών ιδρυμάτων ανά διεθνή κατάταξη

Στις τρεις πρώτες θέσεις των πανεπιστημίων με τις περισσότερες εμφανίσεις συνολικά στα οκτώ (8) διεθνή συστήματα κατάταξης περιλαμβάνονται το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το Πανεπιστήμιο Κρήτης και το Πανεπιστήμιο Πατρών με 8 εμφανίσεις, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας με 7 και ακολουθούν το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο με 6 (Σχήμα 42).

Σχήμα 42. Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων στις οκτώ (8) κατατάξεις

7.2. Θεματικές κατατάξεις

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται η θέση των ελληνικών πανεπιστημίων στις διεθνείς θεματικές κατατάξεις των συστημάτων ARWU, THE, QS, Scimago, NTU και URAP για το έτος 2023. Ειδικότερα καταγράφεται το σύνολο των εμφανίσεων των ελληνικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης σε όλες τις θεματικές ενότητες ανά σύστημα κατάταξης, τα επιστημονικά πεδία του κάθε συστήματος, η θέση κάθε ιδρύματος σε αυτά καθώς επίσης και βασικά συμπεράσματα, τα οποία εξειδικεύονται ανά σύστημα (π.χ. top 25%, υψηλότερη θέση). Οι σχετικοί Πίνακες 54 έως 67 παρατίθενται στο Παράρτημα της Έκθεσης.

7.2.1. Academic Ranking of World Universities (ARWU) (Shanghai Ranking)

Στο σύστημα ARWU εμφανίζονται 11 ελληνικά ιδρύματα σε 31 θεματικές περιοχές (Πίνακας 54). Τα ιδρύματα που διακρίνονται είναι το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, το οποίο σημειώνει την καλύτερη επίδοση όλων στη θεματική περιοχή των πολιτικών μηχανικών (14^ο επί συνόλου 300 ιδρυμάτων). Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών κατατάσσεται στις θέσεις 76-100 στη θεματική περιοχή της οδοντιατρικής και στοματικής υγιεινής (επί συνόλου 300 ιδρυμάτων) καθώς και τις κλινικής ιατρικής (επί συνόλου 500 ιδρυμάτων) (Πίνακας 55).

7.2.2. National Taiwan University (NTU) (Performance Ranking of Scientific Papers for World Universities)

Στο σύστημα NTU περιλαμβάνονται 8 ελληνικά ιδρύματα σε συνολικά 19 θεματικές περιοχές (Πίνακας 56). Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών είναι τα ιδρύματα με τις περισσότερες εμφανίσεις (13) στις θεματικές περιοχές του NTU.

Οι καλύτερες επιδόσεις καταγράφονται στην Ανοσολογία (ΕΚΠΑ, 89), στη φαρμακολογία και τοξικολογία (ΕΚΠΑ, 100) και στην κλινική ιατρική (ΕΚΠΑ, 106). Στο παράρτημα καταγράφονται οι επιδόσεις όλων των ελληνικών ιδρυμάτων στις θεματικές περιοχές (Πίνακας 57).

7.2.3. Times Higher Education (THE)

Στο σύστημα THE εμφανίζονται συνολικά 16 ελληνικά ιδρύματα σε 10 ευρείες θεματικές περιοχές. Τα ιδρύματα με τις περισσότερες εμφανίσεις είναι το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (9), το Πανεπιστήμιο Κρήτης (8), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (7) και το Πανεπιστήμιο Πατρών (7).

Στο σύνολο των θεματικών περιοχών (ευρείες και επιμέρους) το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (31), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (28) και το Πανεπιστήμιο Πατρών (24) έχουν τις περισσότερες εμφανίσεις (Πίνακας 58).

Το Πανεπιστήμιο Κρήτης κατατάσσεται στις θέσεις 251-300 (επιστήμες υγείας, ιατρική και οδοντιατρική, άλλη επιστήμη υγείας) και στις θέσεις 301-400 στη θεματική περιοχή των βιολογικών επιστημών, της εκπαίδευσης, των επιστημών ζωής, της επιστήμης των υπολογιστών και της ψυχολογίας. Στις ίδιες θέσεις κατατάσσεται το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (χημικοί μηχανικοί, πολιτικοί μηχανικοί, ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί, γενικοί μηχανικοί, μηχανολόγοι μηχανικοί και αεροναυπηγοί, αρχιτέκτονες) και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (αρχαιολογία, ιστορία, φιλοσοφία και θεολογία, τέχνη, τέχνη του θεάματος και σχέδιο, γλώσσες, λογοτεχνία και γλωσσολογία, ιατρική και οδοντιατρική, επιστήμες υγείας, άλλη επιστήμη υγείας, εκπαίδευση, τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες και επιστήμη των υπολογιστών) (Πίνακας 59).

7.2.4. Quacquarelli Symonds (QS)

Το σύστημα QS διαθέτει δύο είδη θεματικών κατατάξεων, την ευρεία (broad) και την ειδική (narrow). Στην ευρεία κατηγορία εμφανίζονται 6 ελληνικά ιδρύματα σε συνολικά 5 θεματικές περιοχές (τις τέχνες και τις ανθρωπιστικές επιστήμες, τη μηχανική και την τεχνολογία, τις επιστήμες ζωής και την ιατρική, τις φυσικές επιστήμες, τις κοινωνικές επιστήμες και τη διοίκηση) (Πίνακας 60).

Αντίστοιχα παρουσιάζεται το πλήθος κατάταξης κάθε ιδρύματος στην πρώτη, δεύτερη και τρίτη θέση σε εθνικό επίπεδο. Το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες, επιστήμες ζωής και ιατρική) και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (φυσικές επιστήμες, μηχανική και τεχνολογία) κατατάσσονται δύο φορές στην 1^η θέση. Ακόμη, το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών κατατάσσεται στην πρώτη θέση (κοινωνικές επιστήμες και διοίκηση) μία φορά (Πίνακας 61).

Ως προς τις ειδικές θεματικές περιοχές για το 2023 καταγράφεται η παρουσία 9 ελληνικών ιδρυμάτων σε 29 θεματικές περιοχές. Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (23), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, (15), το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (12) και το Πανεπιστήμιο Πατρών (10) είναι τα ιδρύματα με τις περισσότερες εμφανίσεις (Πίνακας 62). Ξεχωρίζει η επίδοση του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης στη θεματική περιοχή κλασικών σπουδών και αρχαίας ιστορίας (42^ο) (Πίνακας 63).

7.2.5. University Ranking by Academic Performance (URAP)

Σε 45 θεματικές περιοχές του συστήματος URAP εμφανίζονται συνολικά 14 ελληνικά ΑΕΙ. Ο Πίνακας 64 παρουσιάζει το πλήθος των εμφανίσεων κάθε ιδρύματος στις θεματικές περιοχές του URAP. Το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (40), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (31) και το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (25) είναι τα τρία ιδρύματα με τις περισσότερες εμφανίσεις. Η βέλτιστη θέση κάθε ιδρύματος (χαμηλότερη) καταγράφεται επίσης στον πίνακα με αναφορά στη θεματική περιοχή που αντιστοιχεί. Έτσι, για παράδειγμα το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών κατατάσσεται 74^ο στην οδοντιατρική, στην 88^η θέση στη φαρμακολογία και στην 97^η θέση στην ογκολογία.

Αντίστοιχα, ο Πίνακας 65 παρουσιάζει αναλυτικά τις επιδόσεις των ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή και σημειώνονται οι βέλτιστες επιδόσεις (top 25%). Στο top 25% των ιδρυμάτων με την καλύτερη επίδοση ανά θεματική περιοχή περιλαμβάνονται το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (βιολογικές επιστήμες, ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας, ογκολογία, φαρμακολογία και χειρουργική), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (μηχανικοί, επιστήμες του περιβάλλοντος, ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας και τεχνολογία), το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (μηχανικοί και πολιτικοί μηχανικοί) και το Πανεπιστήμιο Κρήτης (ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας).

7.2.6. Scimago

Το σύστημα Scimago σε 55 θεματικές περιοχές καταγράφει την παρουσία 23 ελληνικών ιδρυμάτων. Στον Πίνακα 66 παρουσιάζεται το πλήθος των εμφανίσεων κάθε ιδρύματος στις θεματικές κατατάξεις καθώς και η θεματική περιοχή στην οποία σημειώνεται η βέλτιστη θέση του ιδρύματος. Τα ιδρύματα με τις περισσότερες εμφανίσεις είναι το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (48), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (47) και το Πανεπιστήμιο Πατρών (27).

Ο Πίνακας 67 παρουσιάζει αναλυτικά τη θέση κάθε ελληνικού ιδρύματος διεθνώς και στην Ελλάδα.

8. Επιλεγμένα επίκαιρα θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης

8.1. Τεχνητή νοημοσύνη και διασφάλιση ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση

Ο Βρετανός μαθηματικός Alan Turing, σε μια διάλεξή του το 1947 στο Λονδίνο, ήταν ίσως ο πρώτος που έκανε λόγο για την ευφυΐα των υπολογιστών, αναφέροντας πως «αυτό το οποίο χρειαζόμαστε, είναι μια μηχανή που θα μπορεί να μαθαίνει από την εμπειρία» και πως «η δυνατότητα να μπορεί (η μηχανή) να αλλάξει τις οδηγίες που ακολουθεί, παρέχει τον μηχανισμό για κάτι τέτοιο».

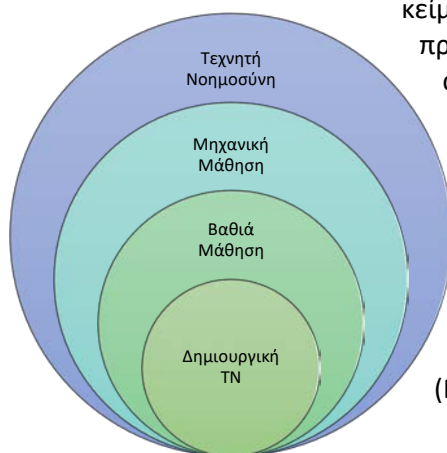
«Κάποιος μαθητής, κάποια μέρα θα κάνει ερώτηση στον Αριστοτέλη και θα πάρει απάντηση»

- Steve Jobs (1985)

[<https://www.youtube.com/watch?v=YYjICrpH2is>]

Υποστηρίζεται πως πολλές από τις έννοιες που περιλαμβάνονται σήμερα στο πεδίο της Τεχνητής Νοημοσύνης, αν και πιστώνονται σε άλλους, προέρχονται από μη δημοσιευμένα έργα του Turing. Έτσι, ο όρος *Τεχνητή Νοημοσύνη*, ο οποίος αναφέρεται σε υπολογιστικά συστήματα με δυνατότητα μάθησης που χρησιμοποιούν αλγορίθμους και μαθηματικά μοντέλα για την εκτέλεση έργων και την επίτευξη στόχων σε πλήθος εφαρμογών, συνδέθηκε με τον Καθηγητή Μαθηματικών του Πανεπιστημίου Dartmouth, John Mc Carthy το 1956 (Chen, 2022; Kaplan & Haenlein, 2019)⁷¹. Πιο απλά, ο Mc Carthy εξηγεί ότι η Τεχνητή Νοημοσύνη είναι *μελέτη στη βάση της παραδοχής πως κάθε πλευρά της μάθησης ή οποιοδήποτε χαρακτηριστικό ευφυΐας μπορεί να περιγραφεί επακριβώς, έτσι ώστε μια μηχανή να μπορεί να τα προσομοιώσει* (Popenici & Kerr, 2017)⁷².

Η *Τεχνητή Νοημοσύνη* περιλαμβάνει τη μηχανική μάθηση, τη βαθιά μάθηση και τη δημιουργική τεχνητή νοημοσύνη. Η *μηχανική μάθηση* (machine learning) εστιάζει στην ανάπτυξη αλγορίθμων που μαθαίνουν από σύνολα δεδομένων, χωρίς να έχουν προγραμματιστεί. Η *βαθιά μάθηση* (deep learning) χρησιμοποιεί τεχνητά νευρωνικά δίκτυα εμπνευσμένα από τη δομή και τη λειτουργία του ανθρώπινου εγκεφάλου και τα μοντέλα της την καθιστούν κατάλληλη για αναγνώριση λόγου, εικόνων και επεξεργασία φυσικής γλώσσας, ενώ η *δημιουργική τεχνητή νοημοσύνη* (generative AI), όπως το Chat GPT, το Google Gemini, το Leonardo, είναι σε θέση να δημιουργεί περιεχόμενο, δηλαδή, εικόνες, κείμενο, μουσική κλπ. στη βάση αναγνώρισης υφιστάμενων προτύπων από τους υπολογιστές, τα οποία έχουν δημιουργηθεί από πλήθος προηγούμενων παραδειγμάτων.

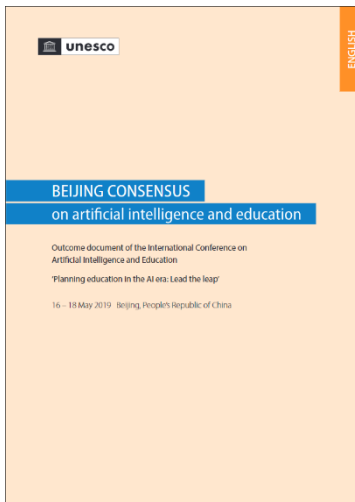
Ανάμεσα στα χαρακτηριστικά της Τεχνητής Νοημοσύνης περιλαμβάνεται η αλληλεπίδραση με τον άνθρωπο και η ανταπόκριση στα αιτήματά του, η προσαρμογή σε μεταβαλλόμενες συνθήκες, η αξιολόγηση και ερμηνεία πληροφοριών καθώς και η αυτόνομη λήψη αποφάσεων. Ως εκ τούτου, η υιοθέτηση και χρήση της προκαλεί αλλαγές σε κάθε τομέα δραστηριότητας και δημιουργεί νέες προκλήσεις (Brynjolfsson & McAfee, 2017)⁷³.

⁷¹ Chen, L., Chen, P. & Lin, Z. (2020). Artificial Intelligence in Education: A Review. IEEE Access, 8, 75264-75278, <https://doi.org/10.1109/ACCESS.2020.2988510>

Kaplan, A., & Haenlein, M. (2019). Siri, Siri, in my hand: Who's the fairest in the land? On the interpretations, illustrations, and implications of artificial intelligence. Business Horizons, 62(1), 15-25. <https://doi.org/10.1016/j.bushor.2018.08.004>

⁷² Popenici, S.A.D., & Kerr, S. (2017). Exploring the impact of artificial intelligence on teaching and learning in higher education. Research and Practice in Technology Enhanced Learning, 12(1). <https://doi.org/10.1186/s41039-017-0062-8>

⁷³ Brynjolfsson, E., & McAfee, A. (2017). The business of artificial intelligence: what it can -and cannot- do for your organization, Harvard Business Review. <https://hbr.org/2017/07/the-business-of-artificial-intelligence>

Το 2019, τα κράτη μέλη της UNESCO υπέγραψαν τη Συμφωνία του Πεκίνου για την τεχνητή νοημοσύνη στην εκπαίδευση ([The Beijing Consensus](#)) η οποία εντάσσεται στον 4^ο Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης (ποιοτική εκπαίδευση για όλους) και αφορά στην εφαρμογή της τεχνητής νοημοσύνης στην εκπαίδευση, τις ευθύνες και τις γενικές αρχές της διακυβέρνησης τεχνητής νοημοσύνης που οδηγούν τα κράτη μέλη στον προσδιορισμό συναφών κανονιστικών πλαισίων, θεσμών και πρακτικών.

Μεταξύ των σημείων που περιλαμβάνονται είναι ο σχεδιασμός για την υιοθέτηση της τεχνητής νοημοσύνης στην εκπαιδευτική πολιτική, η τεχνητή νοημοσύνη στη διοίκηση και την παροχή της εκπαίδευσης, η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης για την ενδυνάμωση των διδασκόντων, την ενίσχυση της διδασκαλίας και την αξιολόγηση αυτής και της μάθησης⁷⁴. Η συμφωνία αυτή φιλοδοξεί να αποτελέσει τη βάση για την ανάπτυξη πολιτικών εφαρμογής των νέων τεχνολογιών στα ιδρύματα με διαφανή και υπεύθυνο τρόπο, προκειμένου να παράγονται οφέλη (Filgueiras, 2023)⁷⁵.

Αν και χρειάζονται ακόμη περισσότερες μελέτες, η διεθνής βιβλιογραφία και η πρακτική αναγνωρίζει πως η Τεχνητή Νοημοσύνη αποτελεί εργαλείο αιχμής για την ανώτατη εκπαίδευση και συμβάλλει στην αποδοτικότερη και αποτελεσματικότερη εκτέλεση όχι μόνο των ακαδημαϊκών λειτουργιών αλλά και της συνολικής διοικητικής λειτουργίας των ιδρυμάτων. Για παράδειγμα, η Αμερικανική Ένωση για την Πρόοδο των Σχολών Διοίκησης Επιχειρήσεων (AACSB) αναφορικά με την Τεχνητή Νοημοσύνη, τονίζει την ανάγκη τολμηρών δράσεων και την υιοθέτηση καινοτομιών για την παροχή μεγαλύτερης αξίας υπηρεσιών εκπαίδευσης προς τους φοιτητές τους, τις επιχειρήσεις και τα ενδιαφερόμενα μέρη (AACSB, 2023)⁷⁶. Προϋπόθεση ωστόσο είναι η θέσπιση πλαισίου για τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, οι κατάλληλες υποδομές, τα ανάλογα υπολογιστικά συστήματα και η εκπαίδευση/επιμόρφωση του προσωπικού.

Ενδεικτικά αναφέρεται η περίπτωση γερμανικού ιδιωτικού πανεπιστημίου (Tomorrow University of Applied Sciences), το οποίο προσφέρει πρόγραμμα MBA στην Ηγεσία (Impact MBA x Vision)⁷⁷ στις ΗΠΑ, εξ ολοκλήρου μέσω του συστήματος Apple Vision Pro. Πρόκειται για το πρώτο MBA στον κόσμο που αξιοποιεί τις εξελίξεις στη χωρική τεχνολογία, ενώ και το New Mexico State University προσφέρει αντίστοιχα μαθήματα μικρομάθησης (microlearning courses) ειδικά σχεδιασμένα για τη συσκευή αυτή⁷⁸.

Η τεχνητή νοημοσύνη είναι, λοιπόν, ήδη παρούσα στην ανώτατη εκπαίδευση (ως η πλέον σύγχρονη φάση στη διαδικασία ψηφιοποίησής της), ενώ έχει διαμορφωθεί το πλαίσιο χρήσης της εντός των πανεπιστημίων (όχι σε όλες τις χώρες και σε ίδιο βαθμό μεταξύ ιδρυμάτων), κάτι που αποτυπώνεται σε σχετικές δημοσιευμένες πολιτικές. Υπάρχει δε πλήθος σχετικών παραδειγμάτων επιτυχημένης αξιοποίησής της⁷⁹:

⁷⁴ The Beijing Consensus on Artificial Intelligence and Education <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000368303>

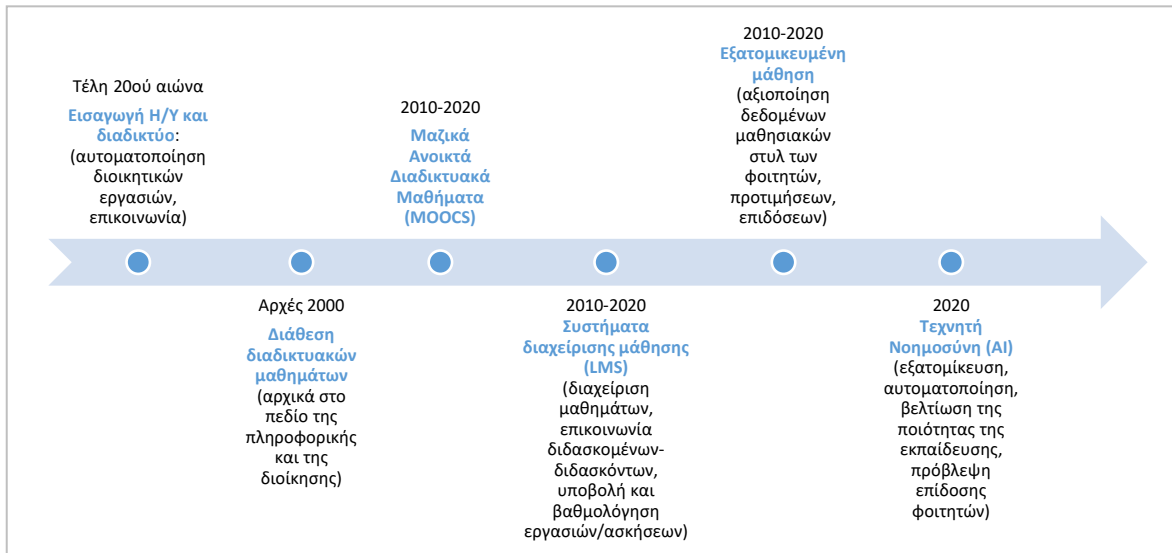
⁷⁵ Filgueiras, F. (2023). Artificial intelligence and education governance. Education, Citizenship and Social Justice, 0(0). <https://doi.org/10.1177/17461979231160674>

⁷⁶ AACSB (2023). Business School Innovation in the Age of Generative AI, Briefing. <https://www.aacsb.edu/insights/briefings/business-school-innovation-in-the-age-of-generative-ai>

⁷⁷ <https://www.tomorrow.university/impact-mba-x-vision>

⁷⁸ Wickenhauser, E. (2024, 2 February). NMSU Global unveils Apple Vision Pro microlearning courses. <https://newsroom.nmsu.edu/news/nmsu-global-unveils-apple-vision-pro-microlearning-courses/s/1d320c09-9c34-48ce-9686-2bd9c50c01ce>

⁷⁹ Neelakantan, S. (2020, 2 January). Successful AI examples in Higher Education that can inspire our future. <https://edtechmagazine.com/higher/article/2020/01/successful-ai-examples-higher-education-can-inspire-our-future>

Σχήμα 43. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός της ανώτατης εκπαίδευσης (George & Wooden, 2023)⁸⁰

1. Το Πανεπιστήμιο Harvard αξιοποιεί την τεχνητή νοημοσύνη προς την κατεύθυνση της βελτίωσης της διδασκαλίας αλλά και την υποστήριξη των φοιτητών και αποφοίτων του στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της αγοράς εργασίας και της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας.
2. Το Πανεπιστήμιο Stanford αντίστοιχα έχει δημιουργήσει έναν ψηφιακό βοηθό (quizbot) ο οποίος υποστηρίζει τη διαδικασία της μάθησης και πιο συγκεκριμένα τη μελέτη του υλικού των μαθημάτων από τους φοιτητές. Υποστηρίζεται ότι έχει βελτιώσει κατά 20% τη διατήρηση της γνώσης στη μνήμη.
3. Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια όπως το KU Leuven (Βέλγιο), το Πανεπιστήμιο St Gallen (Ελβετία) και το Πανεπιστήμιο Aalborg (Δανία) αξιοποιούν την τεχνητή νοημοσύνη σε πλήθος εφαρμογών⁸¹. Τα δύο πρώτα, χρησιμοποιώντας υπερυπολογιστές της NVIDIA (DGX 1 & DGX 2), μεταφράζουν ερευνητικά αποτελέσματα σε βιομηχανικές εφαρμογές (π.χ. συστήματα εντοπισμού πτώσης ηλικιωμένων ανθρώπων και εντοπισμού πεζών). Το Πανεπιστήμιο Aalborg έχει διαμορφώσει ειδικό πλαίσιο για την τεχνητή νοημοσύνη, υλοποιεί ειδικά μαθήματα Γενετικής Τεχνητής Νοημοσύνης (generative AI) για τους φοιτητές του, έχει συστήσει ειδικό ερευνητικό εργαστήριο κ.λπ, σε μια προσπάθεια τα μέλη της ακαδημαϊκής του κοινότητας να έχουν πλήρη αντίληψη, επίγνωση και κριτική στάση (από πλευράς ηθικής, παιδαγωγικής και τεχνολογίας) ως προς τη γενετική τεχνητή νοημοσύνη. Αυτό είναι απαραίτητο προσόν για το μέλλον.
4. Στο Πανεπιστήμιο Georgia Tech, στο πλαίσιο ενός μεταπτυχιακού μαθήματος για την τεχνητή νοημοσύνη, ο υπεύθυνος καθηγητής Ashok Goel λαμβάνοντας υπόψη τον μεγάλο αριθμό των φοιτητών (περίπου 300 άτομα) και τα περίπου 10.000 μηνύματα που έστειλαν σε ετήσια βάση στον ηλεκτρονικό πίνακα μηνυμάτων του μαθήματος, σκέφτηκε να αξιοποιήσει την τεχνητή νοημοσύνη, δημιουργώντας μια ψηφιακή βοηθό διδασκαλίας. Η Jill Watson (προς τιμήν του Bill Watson της IBM) θα αναλάμβανε να απαντά στις ερωτήσεις των φοιτητών, οι οποίες σε σημαντικό βαθμό ήταν επαναλαμβανόμενες/παρόμοιες. Τροφοδοτώντας, λοιπόν, την Jill με μερικές δεκάδες χιλιάδες ερωτήματα και απαντήσεις από προηγούμενες χρονιές,

⁸⁰ George, B. & Wooden, O. (2023). Managing the strategic transformation of higher education through Artificial Intelligence, Administrative Sciences, 13(9) 196. <https://doi.org/10.3390/admsci13090196>

⁸¹ A) Barat, G. (2019, 19 February). How 3 of Europe's Universities are transforming AI research. <https://www.forbes.com/sites/nvidia/2019/02/19/how-3-of-europes-universities-are-transforming-ai-research/>
B) <https://www.students.aau.dk/practical/it/generative-ai-at-aau>

αυτή ήταν σε θέση να απαντά με ακρίβεια στα ερωτήματα των φοιτητών σε ποσοστό 97%. Αυτό φυσικά δεν σήμαινε ότι μπορούσε να αντικαταστήσει και τους άλλους 8 βοηθούς διδασκαλίας, αλλά μάλλον ότι οι υπόλοιποι θα είχαν περισσότερο χρόνο στη διάθεσή τους για να παρακινήσουν και να υποστηρίξουν τους φοιτητές στη διαδικασία της μάθησης.

Δύο πρόσφατες μελέτες καταδεικνύουν τα οφέλη και τις προκλήσεις που απορρέουν από την τεχνητή νοημοσύνη για τα πανεπιστήμια. Κατά τους Bond et al., (2024), το μεγαλύτερο όφελος της τεχνητής νοημοσύνης στην ανώτατη εκπαίδευση είναι η εξατομικευμένη μάθηση, η δυνατότητα δηλαδή των φοιτητών να ακολουθούν μια προτεινόμενη διαδρομή μάθησης από το σύστημα διαχείρισης μάθησης, σύμφωνα με τις ανάγκες τους. Ωστόσο, αναφέρονται και άλλα όπως είναι η δυνατότητα των διδασκόντων να κατανοούν καλύτερα τον τρόπο μάθησης των φοιτητών, οι θετικές επιπτώσεις στα μαθησιακά αποτελέσματα, ο μειωμένος χρόνος που απαιτείται για προγραμματισμό δραστηριοτήτων και διεκπεραίωση διοικητικών καθηκόντων, η διασφάλιση ίσων ευκαιριών και η παροχή ακριβούς ανατροφοδότησης προς τους φοιτητές. Αντίθετα, μεταξύ των προκλήσεων περιλαμβάνονται θέματα ηθικής, σχεδιασμού των προγραμμάτων σπουδών, υποδομών, επάρκειας του διδακτικού προσωπικού στα θέματα και τις εφαρμογές της τεχνητής νοημοσύνης, καθώς και η θέση της τεχνητής νοημοσύνης στο σύστημα διοίκησης και διακυβέρνησης των ιδρυμάτων⁸².

Αξίζει να αναφερθεί ότι η επάρκεια του διδακτικού προσωπικού ως προς την κατανόηση και τη διαχείριση της τεχνητής νοημοσύνης είναι καθοριστική για την επιτυχία (Walter, 2024)⁸³. Συγκεκριμένα, ο Walter αναφέρει τα εξής:

1. οι διδάσκοντες βρίσκονται σε σύγχυση, επειδή δεν έχουν επαρκείς γνώσεις των νέων τεχνολογιών και δεν γνωρίζουν πως μπορούν να τις χρησιμοποιήσουν,
2. οι φοιτητές και οι καθηγητές δεν αντιλαμβάνονται τους περιορισμούς και τους κινδύνους της τεχνολογίας (π.χ. ψευδαισθήσεις⁸⁴ της τεχνητής νοημοσύνης),
3. οι φοιτητές δεν προσεγγίζουν την τεχνολογία με κριτικό τρόπο και δεν εισάγουν σωστά τις προτροπές (εντολές) στις εφαρμογές,
4. οι φοιτητές δεν προσπαθούν να μάθουν περισσότερα αλλά αντίθετα κλίνουν προς την ήσσονα προσπάθεια, και
5. ορισμένα τεχνικά προβλήματα τελικά προκαλούν άγχος στους φοιτητές (Abramski et al., 2023)⁸⁵.

Για την αντιμετώπιση των ζητημάτων αυτών προτείνονται τρεις δεξιότητες, προκειμένου να αναπτυχθεί στο ίδρυμα η κατάλληλη κουλτούρα τεχνητής νοημοσύνης, η οποία δεν θα εστιάζει μόνο στην εφαρμογή της αλλά και την κριτική προσέγγιση και αξιολόγηση της τεχνητής νοημοσύνης. Οι δεξιότητες αυτές είναι (Walter, 2024):

1. Ο Αλφαριθμητικός Τεχνητής Νοημοσύνης (AI literacy): μέσω ειδικών μαθημάτων, με θεωρητικό και πρακτικό προσανατολισμό, διεπιστημονικής φύσης και αξιοποίησης των εργαλείων της τεχνητής νοημοσύνης

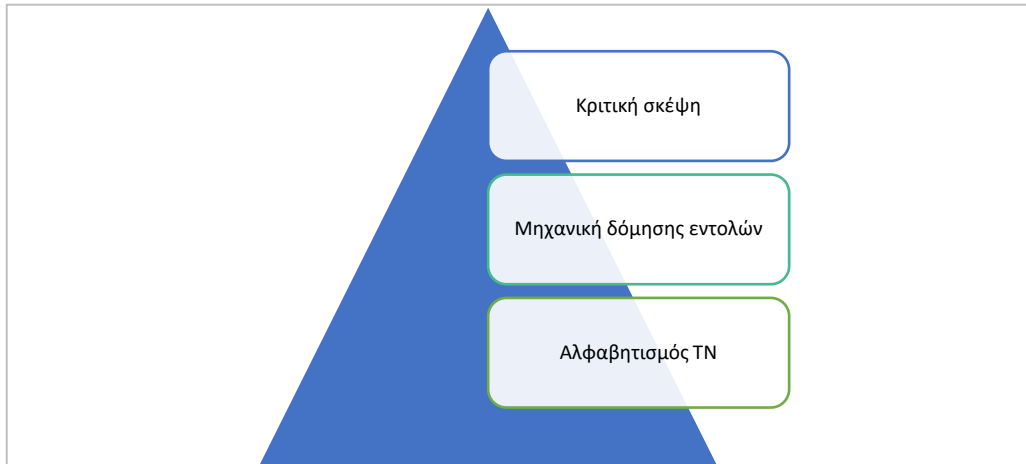
⁸² Bond, M., Khosravi, H., De Laat, M. et al. (2024). A meta systematic review of artificial intelligence in higher education: a call for increased ethics, collaboration, and rigour. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 21 (4). <https://doi.org/10.1186/s41239-023-00436-z>

⁸³ Walter, Y. (2024). Embracing the future of Artificial Intelligence in the classroom: the relevance of AI literacy, prompt engineering, and critical thinking in modern education. *International Journal of Educational Technology in Higher Education* 21 15. <https://doi.org/10.1186/s41239-024-00448-3>

⁸⁴ Λανθασμένες αντιλήψεις ή ερμηνείες της τεχνητής νοημοσύνης που μπορούν όμως να περιοριστούν μέσω του καλύτερου σχεδιασμού αλγορίθμων και της αλληλεπίδρασης με τον τελικό χρήστη.

⁸⁵ Abramski, K., Citraro, S., Lombardi, L., Rossetti, G., & Stella, M. (2023). Cognitive Network Science Reveals Bias in GPT-3, GPT-3.5 Turbo, and GPT-4 Mirroring Math Anxiety in High-School Students. *Big Data and Cognitive Computing*, 7(3), Article 3. <https://doi.org/10.3390/bdcc7030124>

2. Η Μηχανική Δόμησης Εντολών (prompt engineering): αφορά στη διαδικασία σχεδιασμού, αξιολόγησης και βελτιστοποίησης των προτροπών για την απόσπαση επιθυμητών απαντήσεων από μοντέλα μηχανικής μάθησης
3. Η Κριτική Σκέψη (critical thinking): (μέσω π.χ. μελετών περιπτώσεων εισαγωγής των φοιτητών σε θέματα εντοπισμού σφαλμάτων, περιορισμών, ηθικών προκλήσεων

Σχήμα 44. Οι τρεις σημαντικές δεξιότητες για την τεχνητή νοημοσύνη (Walter, 2024)

Ένα «έξυπνο» πανεπιστήμιο (smart university), λοιπόν, αποσκοπεί στον εμπλουτισμό των εμπειριών μάθησης των φοιτητών του αλλά και την ενθάρρυνση της δημιουργικότητας και της καινοτομίας μέσω της αξιοποίησης της Τεχνητής Νοημοσύνης (George & Wooden, 2023)⁸⁶. Οι συνεργασίες με φορείς της αγοράς και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη διασφαλίζουν ότι τα ιδρύματα ενημερώνονται έγκαιρα για τις εξελίξεις και τις νέες δυνατότητες της τεχνητής νοημοσύνης. Κατά τον τρόπο αυτό και με δεδομένη τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων μερών στον σχεδιασμό των προγραμμάτων σπουδών, διευκολύνεται η εισαγωγή αλλαγών στα προγράμματα σπουδών, ώστε να είναι εναρμονισμένα με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και της σύγχρονης κοινωνίας.

Ειδικότερα, ορισμένα ιδρύματα έχουν προχωρήσει ήδη στον σχεδιασμό εξειδικευμένων προγραμμάτων σπουδών στην τεχνητή νοημοσύνη ή/και έχουν εντάξει σχετικά μαθήματα σε υφιστάμενα προγράμματα σπουδών διαφόρων επιστημονικών πεδίων (π.χ. διοίκηση επιχειρήσεων, νομική, ανθρωπιστικές επιστήμες) φιλοδοξώντας να καταστήσουν τους φοιτητές τους ικανούς να αντιλαμβάνονται και να επιλύουν προβλήματα σε περιβάλλοντα τεχνητής νοημοσύνης, να διαχειρίζονται εφαρμογές (π.χ. στη Διοίκηση Ανθρώπινων Πόρων, στο Μάρκετινγκ, τα Χρηματοοικονομικά), να ενισχύουν τη δημιουργικότητά τους και να αντιλαμβάνονται τους ηθικούς κινδύνους από τη χρήση της. Το MIT Sloan School of Management, για παράδειγμα, έχει εισαγάγει την Τεχνητή Νοημοσύνη στο μάθημα της επιχειρηματικής στρατηγικής. Οι φοιτητές έχουν έτσι τη δυνατότητα να αξιολογούν τις αποφάσεις τους σχετικά με προτεινόμενες στρατηγικές σε μια προσομοίωση των συνθηκών της αγοράς μέσα από την τεχνητή νοημοσύνη (Ochis, 2024)⁸⁷. Οι γνώσεις και οι δεξιότητες της τεχνητής νοημοσύνης ενισχύουν την απασχολησιμότητα των αποφοίτων.

Παράλληλα, τα συστήματα διαχείρισης μάθησης γίνονται καλύτερα στην καθοδήγηση φοιτητών μέσω προσωποποιημένων μαθησιακών διαδρομών, στην αξιοποίηση προσομοιώσεων και

⁸⁶ George, B. and Wooden, O. (2023). Managing the Strategic Transformation of Higher Education through Artificial Intelligence, *Administrative Sciences* 13(9) 196. <https://doi.org/10.3390/admsci13090196>

⁸⁷ Ochis, K. (2024). Navigating the AI revolution. <https://www.aacsb.edu/insights/articles/2024/02/navigating-the-ai-revolution> (5/2/2024)

εφαρμογών εικονικής πραγματικότητας,⁸⁸ στην παροχή ανατροφοδότησης στους φοιτητές, στην προσαρμοστική αξιολόγηση (χρήση αλγορίθμων τεχνητής νοημοσύνης για δυναμική προσαρμογή του επιπέδου δυσκολίας των θεμάτων με βάση τις απαντήσεις των φοιτητών), καθώς και στις προσωποποιημένες συστάσεις για τη βελτίωση της απόδοσης με βάση δεδομένα παρακολούθησης και συμμετοχής των φοιτητών στα μαθήματα. Τα παραπάνω σε συνδυασμό με την εκτέλεση ορισμένων διαδικασιών (όπως η αυτόματη διόρθωση ενός κουίζ και η παροχή ανατροφοδότησης στους φοιτητές) προσφέρουν τη δυνατότητα στους διδάσκοντες να εσιάζουν περισσότερο σε θέματα σχεδιασμού και στρατηγικής των μαθημάτων τους (αν φυσικά έχουν την ανάλογη υποστήριξη από το ίδρυμά τους).

Η τεχνολογία, επομένως, δεν διευκολύνει μόνο τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ολοκληρωμένων, εμπιστοσύνη και ενίοτε αδιάλειπτων μαθησιακών εμπειριών, αλλά προσθέτει νέες απαιτήσεις για το ακαδημαϊκό προσωπικό, μετασχηματίζει τον ρόλο του και το ενδυναμώνει, προσφέροντάς του πληροφορίες και γνώση ως προς τον τρόπο – για παράδειγμα - που οι φοιτητές κατανοούν το εκπαιδευτικό περιεχόμενο και μαθαίνουν. Ωστόσο, αυτό προϋποθέτει ότι τα πανεπιστήμια έχουν θεσμοθετήσει διαδικασίες επιμόρφωσης και ανάπτυξης του ακαδημαϊκού τους προσωπικού και έχουν μεριμνήσει για την όσο το δυνατό ταχύτερη ενσωμάτωση αλλαγών στα προγράμματα σπουδών και όχι μόνο, διότι η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης δεν περιορίζεται στη διδασκαλία αλλά εκτείνεται και στην έρευνα.

Σε επίπεδο έρευνας, η τεχνητή νοημοσύνη συμβάλλει στην ταχύτερη διενέργεια βιβλιογραφικής ανασκόπησης (εξεύρεση μελετών, εξαγωγή βασικών συμπερασμάτων, δημιουργία περιλήψεων), στην ανάλυση μεγάλων συνόλων δεδομένων, στη διενέργεια προβλέψεων με βάση ιστορικά δεδομένα σε επιστημονικές περιοχές π.χ. της ιατρικής, των οικονομικών, στον σχεδιασμό πειραμάτων και στην ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των ερευνητών (George & Wooden, 2023; de Jong & Bus, 2023)⁸⁹. Ταυτόχρονα, αναδύονται και σημαντικές προκλήσεις όπως, για παράδειγμα, η ιδιωτικότητα και η προστασία των δεδομένων, η παρουσία σφαλμάτων στους αλγορίθμους, η διαφάνεια των διαδικασιών και το εύρος χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης, η διασφάλιση ηθικής χρήσης της τεχνητής νοημοσύνης και φυσικά η αυθεντικότητα των έργων που δημιουργούνται και τα πνευματικά τους δικαιώματα (Xia et al., 2023)⁹⁰. Στη βιβλιογραφία επισημαίνεται, ακόμη, ο κίνδυνος σταδιακής απώλειας θεμελιωδών δεξιοτήτων των ερευνητών, όπως είναι ο στοχασμός επί υφιστάμενων μελετών ή και η κριτική προσέγγισή τους, προς όφελος της ανάπτυξης περισσότερων τεχνικών δεξιοτήτων. Εν τέλει, η αυξανόμενη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης ενδέχεται να προκαλέσει επιτάχυνση τυποποιημένων ερευνητικών μελετών σε βάρος της καινοτομίας και πρωτοτυπίας (Ivanov, 2023)⁹¹.

Το ChatGPT είναι από τα περισσότερο δημοφιλή θέματα συζήτησης εντός και εκτός πανεπιστημίων, λόγω των δυνατοτήτων του να δημιουργεί περιεχόμενο αλλά και των προβλημάτων από τη χρήση του (όπως είναι π.χ. ο περιορισμός της κριτικής και δημιουργικής σκέψης, τα λάθη των αλγορίθμων, η πνευματική ιδιοκτησία του δημιουργούμενου περιεχομένου) (Vargas-Murillo et al., 2023)⁹².

⁸⁸ Η τεχνητή νοημοσύνη σε συνδυασμό με τις τεχνολογίες εικονικής, επαυξημένης και εκτεταμένης πραγματικότητας έχει οδηγήσει στην ανάπτυξη του φανταστικού κόσμου Metaverse (αποτέλεσμα συνεργασίας των Meta, Microsoft, Alphabet) με εφαρμογές για την ανώτατη εκπαίδευση (εικονικές τάξεις, εικονικοί συνεργατικοί χώροι, εξατομικευμένη μάθηση).

⁸⁹ George, B. & Wooden, O. (2023). Managing the Strategic Transformation of Higher Education through Artificial Intelligence, *Administrative Sciences* 13(9) 196. <https://doi.org/10.3390/admsci13090196>

Jong, R. M. de, & Bus, D. (2023). Searching the scholarly literature with artificial intelligence: an Introduction. *Research Software Community Leiden*. <https://scholarlypublications.universiteitleiden.nl/access/item%3A3589569/view>

⁹⁰ Chiu, T.F., Xia, Q., Zhou, X., Chai, C.S., & Cheng, M. (2023). Systematic literature review on opportunities, challenges, and future research recommendations of artificial intelligence in education. *Computers and Education: Artificial Intelligence* 10, 13–22. <https://doi.org/10.1016/j.caeai.2022.100118>

⁹¹ Ivanov, S. (2023). The dark side of artificial intelligence in higher education. *The Service Industries Journal*, 43(15–16), 1055–1082. <https://doi.org/10.1080/02642069.2023.2258799>

⁹² Vargas-Murillo, A.R., de la Asuncion Pari-Bedoya, I.D.M., & de Jesús Guevara-Soto, F. (2023). Challenges and Opportunities of AI-Assisted Learning: A Systematic Literature Review on the Impact of ChatGPT Usage in Higher Education. *International Journal of Learning, Teaching and Educational Research* 22/7, 122-133. <https://doi.org/10.26803/ijlter.22.7.7>

Βασισμένο στην επεξεργασία φυσικής γλώσσας και μηχανικής μάθησης αποτελεί εφαρμογή τεχνητής νοημοσύνης χρήσιμη για φοιτητές αλλά και διδάσκοντες στο σύγχρονο εκπαιδευτικό περιβάλλον (Hasanein & Sobaih, 2023)⁹³. Είναι κοινή πρακτική ήδη αν και σε πολύ μικρό χρονικό διάστημα, οι φοιτητές να χρησιμοποιούν το ChatGPT κατά την προετοιμασία των εργασιών τους, με αποτέλεσμα να περιορίζεται η δυνατότητά τους να καλλιεργούν ερευνητικές δεξιότητες και να προσεγγίζουν κριτικά τα αποτελέσματα ή να επιύουν προβλήματα ή ακόμη και να εργάζονται δημιουργικά. Παράλληλα καταγράφονται σημαντικές αδυναμίες όπως η αξιοπιστία των πληροφοριών που δίνει το ChatGPT, ο περιορισμός στη διαθέσιμη πληροφορία (ως το 2021), οι ψευδείς βιβλιογραφικές αναφορές (Hasanein & Sobaih, 2023)⁹⁴. Όλα αυτά υπογραμμίζουν την ανάγκη υπεύθυνης και ορθής χρήσης των εργαλείων αυτών.

Επιπλέον, ένα έξυπνο πανεπιστήμιο χρησιμοποιεί ρομποτικά συστήματα για εργασίες ρουτίνας (π.χ. καθαριότητα, ασφάλεια εγκαταστάσεων, διαχείριση αποθεμάτων και προμηθειών, σίτιση) έτσι ώστε η τεχνητή νοημοσύνη να διαχειρίζεται πιο πολύπλοκα θέματα, διαθέτει συστήματα διαχείρισης δεδομένων τα οποία του δίνουν τη δυνατότητα τεκμηριωμένων αποφάσεων, ενώ έχει τοποθετημένους στις εγκαταστάσεις του δεκάδες αισθητήρες που συλλέγουν δεδομένα (π.χ. ποιότητα αέρα/ύδατος, ενεργή συμμετοχή φοιτητών στο μάθημα, εντοπισμός βλαβών, κατανάλωση ενέργειας, καταγραφή περιβαλλοντικού αποτυπώματος) εξυπηρετώντας παράλληλα τον στόχο της βιώσιμης λειτουργίας του.

Συνεπώς, προκειμένου τα ιδρύματα να είναι σε θέση να αξιοποιήσουν σωστά την τεχνητή νοημοσύνη, οφείλουν να διαμορφώσουν πρώτα το ανάλογο πλαίσιο. Μέσα σε αυτό τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας θα είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται τις δυνατότητες, τα όρια και τα προβλήματα της τεχνητής νοημοσύνης και άρα να προάγουν την υπεύθυνη χρήση της (Wang & Wang, 2024)⁹⁵. Στο σημείο αυτό τίθεται το θέμα των δυνατοτήτων της τεχνητής νοημοσύνης για τη διοικητική λειτουργία των ιδρυμάτων και ειδικότερα για το σύστημα ποιότητας που εφαρμόζουν.

Στην ανώτατη εκπαίδευση προϋπόθεση για την επιτυχία ως προς τις απαιτήσεις της ποιότητας είναι τα αποτελεσματικά εσωτερικά συστήματα διασφάλισης ποιότητας των ιδρυμάτων. Αυτά λειτουργούν σε ιδρύματα που δεν αντιμετωπίζουν την ποιότητα αποσπασματικά ή ως μια επιβαλλόμενη πρακτική αλλά έχουν διαμορφώσει ένα σύστημα διοίκησης βασισμένο στην αξιοποίηση αντικειμενικών στοιχείων για τη λήψη αποφάσεων, με σαφείς διαδικασίες, προσανατολισμένο στη διαρκή βελτίωση και την προστιθέμενη αξία σε επίπεδο ατόμου, κοινωνίας και οικονομίας. Έτσι διασφαλίζεται η δυνατότητα του ιδρύματος να σχεδιάζει και να παρέχει καινοτόμες εκπαιδευτικές υπηρεσίες με επίκεντρο τον φοιτητή, συνδυάζοντας υποδομές, τεχνολογία, δεδομένα, διαδικασίες και ανθρώπινο δυναμικό. Παράδειγμα αποτελεί η *εκπαίδευση 4.0*, η οποία χαρακτηρίζεται από την εφαρμογή νέων μεθόδων και καινοτομικών εργαλείων μάθησης και τη χρήση έξυπνων υποδομών που ενισχύουν οι νέες τεχνολογίες με σκοπό τη βελτίωση της διαδικασίας δημιουργίας και μεταφοράς της γνώσης (Sony & Karingada, 2024; Miranda, 2021)⁹⁶. Είναι φοιτητοκεντρικός τύπος εκπαίδευσης που ενθαρρύνει την προσωπική ευθύνη μάθησης, τον αυτοστοχασμό, τη γνώση για τον προσωπικό τρόπο μάθησης (μεταγινώσκειν), τη συνεργατική μάθηση και την ανταλλαγή γνώσης. Κατά την προσέγγιση

⁹³ Hasanein, A. M., & Sobaih, A.E.E. (2023). Drivers and Consequences of ChatGPT Use in Higher Education: Key Stakeholder Perspectives. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education* 13 (11), 2599-2614. <https://doi.org/10.3390/ejihpe13110181>

⁹⁴ Hasanein, A. M., & Sobaih, A.E.E. (2023). Drivers and Consequences of ChatGPT Use in Higher Education: Key Stakeholder Perspectives. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education* 13 (11), 2599-2614. <https://doi.org/10.3390/ejihpe13110181>

⁹⁵ <https://www.universityworldnews.com/post.php?story=2024050216043739>

⁹⁶ Sony, M. & Karingada, K.T.B. (2024). Education 4.0 unravelled: deciphering critical success factors for successful implementation, *Journal of Applied Research in Higher Education*, Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/JARHE-10-2023-0459>
Miranda, J., Navarrete, C., Noguez, J., Molina-Espinosa, J.-M., Ramírez-Montoya, M.-S., Navarro-Tuch, S.A., Bustamante-Bello, M.-R., Rosas-Fernández, J.B. and Molina, A. (2021a). The core components of education 4.0 in higher education: three case studies in engineering education, *Computers and Electrical Engineering*, Vol. 93, 107278. <https://doi.org/10.1016/j.compeleceng.2021.107278>

Miranda, J., Ramírez-Montoya, M.S. and Molina, A. (2021b). "Education 4.0 reference framework for the design of teaching-learning systems: two case studies involving collaborative networks and open innovation", *Smart and Sustainable Collaborative Networks 4.0: 22nd IFIP WG 5.5 Working Conference on Virtual Enterprises, PRO-VE 2021, Proceedings 22, Saint-Étienne, France, November 22-24, Springer*, pp. 692-701.

αυτή, η εκπαίδευση είναι μια δια βίου διαδικασία, όπου ο φοιτητής μπορεί να χρησιμοποιεί ψηφιακές τεχνολογίες για να μαθαίνει οπουδήποτε, οποτεδήποτε και οτιδήποτε χρειάζεται (Miranda 2021), ενώ οι διδάσκοντες έχουν συμβουλευτικό ρόλο στη διαδικασία της μάθησης (Advani, 2023)⁹⁷.

Κάτι τέτοιο, δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς να δοθεί έμφαση σε θέματα εξατομικευμένης ποιότητας υπηρεσιών, ποιότητας στη διαδικασία σχεδιασμού/ανάπτυξης των υπηρεσιών, ταχύτητας (σχεδιασμού, παραγωγής, παροχής), συνδεσιμότητας και κατάλληλου λογισμικού και εφαρμογών, δηλαδή σε σημαντικά χαρακτηριστικά σύγχρονων προσεγγίσεων της ποιότητας (Park et al., 2017)⁹⁸. Πιο συγκεκριμένα, στο περιβάλλον της 4^{ης} βιομηχανικής επανάστασης γίνεται λόγος για την *Ποιότητα 4.0* (Quality 4.0), τον ρόλο των δεδομένων και της τεχνολογίας για την ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών. Η έμφαση πλέον τίθεται στην αλληλεπίδραση ανθρώπων, συστημάτων, τεχνολογίας (αφού οι ανθρώπινοι πόροι, οι διαδικασίες και η τεχνολογία αποτελούν τις βασικές της αρχές, ενώ συμπληρώνεται από πλήθος εργαλείων, όπως είναι η Τεχνητή Νοημοσύνη, τα μεγάλα δεδομένα (big data), η τεχνολογία συστοιχιών/μπλοκ (blockchain technology), η βαθιά μάθηση (deep learning), οι υποστηρικτικές τεχνολογίες (enabling technologies), η μηχανική μάθηση (machine learning) και η επιστήμη των δεδομένων (data science). Επομένως, η ποιότητα καθίσταται βασικός συντελεστής μετάβασης των οργανισμών στην 4^η βιομηχανική επανάσταση (Carvalho et al., 2024)⁹⁹ αλλά και, όπως σταδιακά γίνεται προφανές και στην 5^η βιομηχανική επανάσταση (οριακή εξέλιξη ως προς την 4^η), στην οποία αναγνωρίζεται η δύναμη της βιομηχανίας να επιτυγχάνει κοινωνικά σημαντικούς στόχους, να γίνει πυλώνας ευημερίας υιοθετώντας μεθόδους παραγωγής που θα σέβονται τα όρια του πλανήτη μας και θα θέτουν την ευημερία του εργαζόμενου στο κέντρο της παραγωγικής διαδικασίας (Breque et al., 2021)¹⁰⁰. Σε αυτό το πλαίσιο τονίζεται πως τα αποτελεσματικά συστήματα ποιότητας χαρακτηρίζονται από συνεργασία και επικοινωνία ανθρώπων και τεχνολογίας αλλά και την εφαρμογή προηγμένων τεχνολογιών και ανθρωποκεντρικών προσεγγίσεων (Frick & Grudowski, 2023)¹⁰¹ για να διασφαλίζεται η βιώσιμη ανάπτυξη και η ανθεκτικότητα σε απρόβλεπτα γεγονότα (βασική συνιστώσα της Ποιότητας 5.0).

Εξετάζοντας το πρότυπο ποιότητας της ΕΘΑΕ για τα εσωτερικά συστήματα διασφάλισης ποιότητας των πανεπιστημίων προκύπτει ότι και οι συνολικά επτά (7) αρχές του προτύπου μπορούν να υποστηριχθούν από τις νέες τεχνολογίες. Για παράδειγμα, αναμένει κανείς από τα ιδρύματα (ανάλογα με τον βαθμό ωριμότητάς τους ως προς την ποιότητα), να έχουν ήδη διασυνδεδεμένα πληροφοριακά συστήματα, ενοποιημένες διαδικασίες και δυνατότητα διαχείρισης δεδομένων σε πραγματικό χρόνο. Η ενοποίηση των διαδικασιών είναι κλειδί για τις απαιτήσεις της ποιότητας 4.0, γιατί επιτρέπει τον αποτελεσματικό συνδυασμό διαφόρων πηγών δεδομένων, τη συστημική αναγνώριση προβλημάτων και τη μη συμμόρφωση συστημάτων και λειτουργιών (Kumar et al., 2022)¹⁰².

Τα δεδομένα και η αναλυτική των δεδομένων συμβάλλουν στη λήψη των αποφάσεων για θέματα ιδρυματικής στρατηγικής, στοχοθεσίας, προγραμματισμού και κατανομής των πόρων. Η τεχνητή νοημοσύνη, όπως σημειώθηκε παραπάνω, καθιστά εφικτή την ιχνηλάτηση της συμπεριφοράς των

⁹⁷ Advani, A. (2023). Education 4.0: here are 3 skills that students will need for the jobs of the future”, World Economic Forum, 2 January. <https://www.weforum.org/agenda/2023/01/skillsets-cultivated-by-education-4-0-davos23/>

⁹⁸ Hyun Park, S., Seon Shin, W., Hyun Park, Y., & Lee, Y. (2017). Building a new culture for quality management in the era of the Fourth Industrial Revolution. *Total Quality Management & Business Excellence*, 28(9–10), 934–945. <https://doi.org/10.1080/14783363.2017.1310703>

⁹⁹ Carvalho, A.M., Dias, A.R., Dias, A.M., & Sampaio, P. (2024). The Quality 4.0 Roadmap: Designing a capability roadmap toward quality management in Industry 4.0, *Quality Management Journal*, 31(2), 117–137. <https://doi.org/10.1080/10686967.2024.2317478>

¹⁰⁰ Breque, M., De Nul, L., & Petridis, A. (2021). Industry 5.0 – Towards a sustainable, human-centric and resilient European industry, European Commission, Directorate-General for Research and Innovation, Publications Office of the European Union <https://data.europa.eu/doi/10.2777/308407>

¹⁰¹ Frick, J., & Grudowski, P. (2023). Quality 5.0: A Paradigm Shift Towards Proactive Quality Control in Industry 5.0. *International Journal of Business Administration*, 14(2). <https://doi.org/10.5430/ijba.v14n2p51>

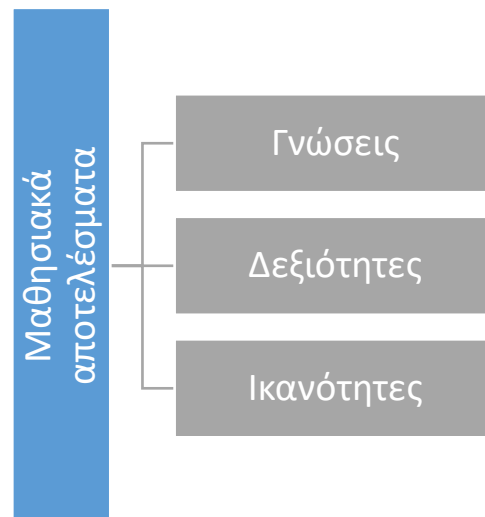
¹⁰² Kumar, R.R, Ganesh, L.S. & Rajendran, C. (2022). Quality 4.0 – a review of and framework for quality management in the digital era, *International Journal of Quality & Reliability Management*, 39(6), 1385–1411. <https://doi.org/10.1108/IJQRM-05-2021-0150>

φοιτητών σε όλα τα στάδια των σπουδών και τη συμμετοχή τους στη διαδικασία της μάθησης και μπορεί να υποδείξει εγκαίρως προβλήματα, να υποστηρίξει τους αδύναμους φοιτητές ή και να «προτείνει» αλλαγές στον τρόπο υλοποίησης των προγραμμάτων σπουδών. Συνδυάζοντας δεδομένα σπουδών και επαγγελματικής πορείας αποφοίτων, η τεχνητή νοημοσύνη μπορεί να υποδείξει αλλαγές σε μαθησιακά αποτελέσματα και τη μετάφρασή τους σε δεξιότητες. Έτσι, λοιπόν, μπορούν να βελτιωθούν τόσο η εσωτερική αξιολόγηση του ιδρύματος όσο και η τροφοδότηση της διαδικασίας διαμόρφωσης στρατηγικής και κατανομής των πόρων.

Ακόμη, οι νέες τεχνολογίες μπορούν μέσα από την ανάλυση ιστορικών δεδομένων να προβλέπουν έγκαιρα τις ανάγκες συντήρησης υποδομών και εξοπλισμού πριν δημιουργηθούν προβλήματα, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη λειτουργία τους, να παρακολουθούν την διαχείριση ενέργειας και συνολικά τις επιδόσεις του ιδρύματος ως προς τη βιώσιμη ανάπτυξη, να μεριμνούν για τη μεταφορά δεδομένων ποιότητας σε εθνικές βάσεις δεδομένων κ.λπ. Προϋπόθεση βέβαια για όλα αυτά είναι η δέσμευση των ιδρυματικών διοικήσεων για τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, η ανάπτυξη ανάλογης κουλτούρας στο προσωπικό και η εκπαίδευσή του.

8.2. Μαθησιακά αποτελέσματα, ακαδημαϊκά και επαγγελματικά προσόντα: Οι δεξιότητες του μέλλοντος

Κάθε σύστημα και βαθμίδα εκπαίδευσης αποσκοπεί στην επίτευξη *μαθησιακών αποτελεσμάτων*, δηλαδή σε γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες, στοιχεία που γνωρίζει, κατανοεί και μπορεί να εφαρμόσει κάποιος μετά την ολοκλήρωση μιας μαθησιακής διαδικασίας. Ειδικότερα, οι *γνώσεις* αφορούν στην κατανόηση δεδομένων, πληροφοριών, γεγονότων, ιδεών και θεωριών (π.χ. γνώση ενός επιστημονικού πεδίου), οι *δεξιότητες* είναι οι δυνατότητες κάποιου να εφαρμόσει τις γνώσεις του σε πρακτικό επίπεδο (π.χ. επίλυση προβλημάτων, άσκηση ηγεσίας, προφορική επικοινωνία) και οι *ικανότητες* αναφέρονται σε προσωπικά χαρακτηριστικά, αξίες ή/και ταλέντα (π.χ. δημιουργικότητα, ανθεκτικότητα σε απρόβλεπτες καταστάσεις) τα οποία συμβάλλουν στην επίτευξη στόχων.

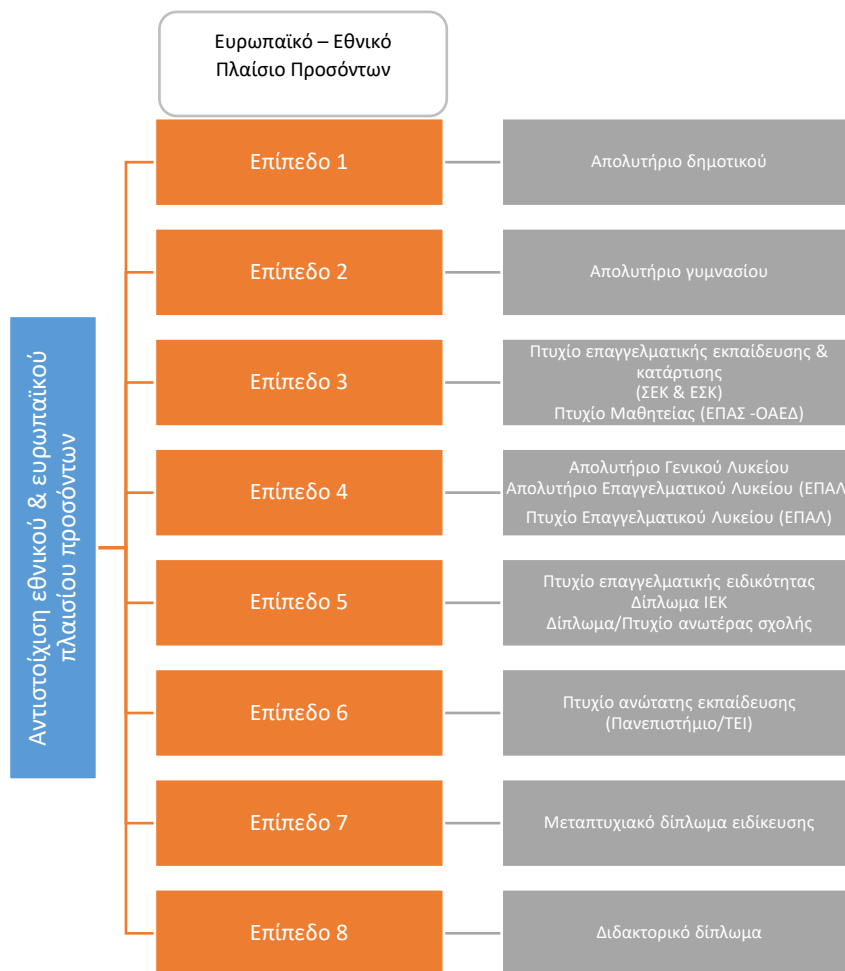
Τα *επικυρωμένα μαθησιακά αποτελέσματα* από έναν αρμόδιο φορέα (π.χ. πανεπιστήμιο, επαγγελματική σχολή) μέσω μιας επίσημης διαδικασίας αξιολόγησης και σε σχέση με θεσμοθετημένα πρότυπα (σε υπερεθνικό, εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο) αποτελούν τα προσόντα. Τα *προσόντα* (ακαδημαϊκά και επαγγελματικά) ορίζονται στη βάση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, τα οποία μάλιστα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στον διάλογο και την προσπάθεια εναρμόνισης του εκπαιδευτικού συστήματος και των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας και της κοινωνίας (CEDEFOP, 2021)¹⁰³.

Σε εθνικό επίπεδο διαμορφώνονται εργαλεία (εθνικά πλαίσια προσόντων) τα οποία διασφαλίζουν τη διαφανή περιγραφή και αποτίμηση όλων των απονεμόμενων τίτλων σπουδών (σε όλα τα επίπεδα

¹⁰³ CEDEFOP (2021). [Review and renewal of qualifications: towards methodologies for analysing and comparing learning outcomes](#). Luxembourg: Publications Office. CEDEFOP research paper, No 82.

σπουδών) με βάση προκαθορισμένα κριτήρια (περιγραφικοί δείκτες). Οι περιγραφικοί δείκτες αποτυπώνουν λεκτικά τα αποτελέσματα μάθησης σε κάθε επίπεδο του πλαισίου προσόντων.

Τα εθνικά πλαίσια προσόντων ουσιαστικά αποσκοπούν στη σύνδεση εκπαιδευτικού συστήματος και αγοράς εργασίας, αφού κατηγοριοποιούν τα προσόντα σύμφωνα με τους αντίστοιχους περιγραφικούς δείκτες ανά επίπεδο μαθησιακών αποτελεσμάτων. Επίσης, προωθούν την ποιότητα στην εκπαίδευση και παρέχουν μια βάση σύγκρισης προσόντων¹⁰⁴ (CEDEFOP). Στην Ελλάδα το εθνικό πλαίσιο προσόντων (σε πλήρη εναρμόνιση με το ευρωπαϊκό πλαίσιο προσόντων¹⁰⁵ από το 2015) κατατάσσει τους τίτλους σπουδών σε οκτώ επίπεδα λαμβάνοντας υπόψη το τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα και την αρχική επαγγελματική κατάρτιση (Σχήμα 45).

Σχήμα 45. Το ελληνικό εθνικό πλαίσιο προσόντων¹⁰⁶

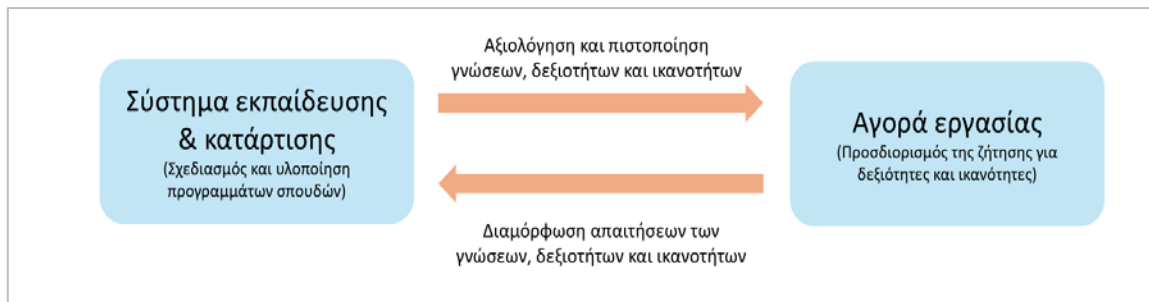
¹⁰⁴ <https://www.cedefop.europa.eu/en/projects/national-qualifications-framework-nqf>

¹⁰⁵ Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων υιοθετήθηκε το 2008 και οι βασικοί περιγραφικοί δείκτες του, όπως αυτοί διαμορφώθηκαν το 2017, είναι α) οι θεωρητικές ή/και αντικειμενικές γνώσεις, β) οι γνωστικές (λογική, διαίσθηση, δημιουργική σκέψη) και πρακτικές (χειρωνακτική επιδεξιότητα και χρήση μεθόδων, υλικών, εργαλείων) δεξιότητες και γ) η ευθύνη και η αυτονομία (ικανότητα εφαρμογής της γνώσης και των δεξιοτήτων αυτόνομα και με υπεύθυνο τρόπο).

¹⁰⁶ <https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/national-qualification-framework>

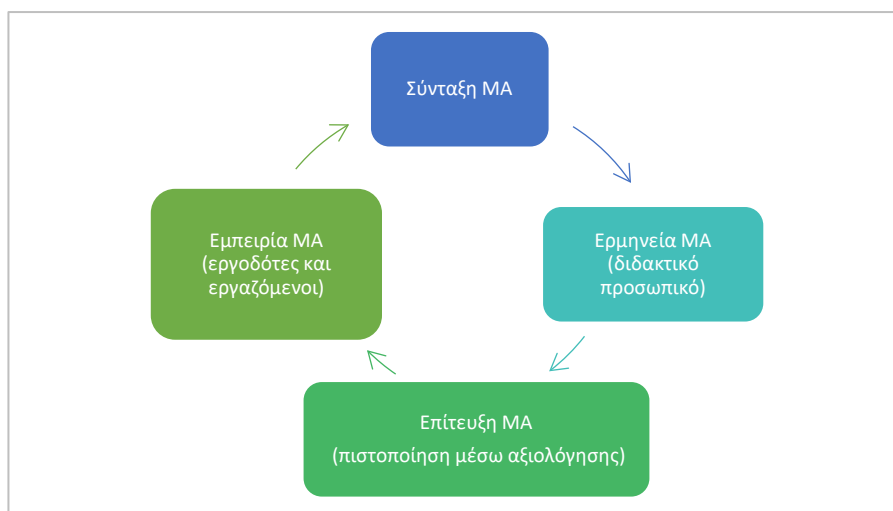
Αρμόδιος φορέας είναι ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ), ο οποίος είναι το Εθνικό Σημείο Συντονισμού του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων.

Με δεδομένο ότι το θεμέλιο των προσόντων είναι τα μαθησιακά αποτελέσματα (ΜΑ), αντιλαμβάνεται κανείς πως ο βαθμός στον οποίο αυτά επιτυγχάνονται, είναι κρίσιμος. Μπορούν, δε, να διατυπώνονται ως στόχοι ή επιδιώξεις, ενώ ο βαθμός επίτευξής τους προκύπτει από αξιολογήσεις στο επίπεδο της εκπαίδευσης αλλά και της αγοράς εργασίας, οι οποίες πρέπει να γίνονται συστηματικά στο πλαίσιο της αλληλεπιδραστικής τους σχέσης (Σχήμα 46).

Σχήμα 46. Η αλληλεπιδραστική σχέση συστήματος εκπαίδευσης και κατάρτισης και αγοράς εργασίας¹⁰⁷

Η αντιστοίχιση των προσόντων σε μαθησιακά αποτελέσματα δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μια πρόχειρη διαδικασία. Απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή από κάθε ίδρυμα προκειμένου να διασφαλίζεται η συνέπεια και εναρμόνιση μαθησιακών ενοτήτων στα διαφορετικά επίπεδα σπουδών, στα οποία αυτά διατυπώνονται. Για παράδειγμα, τα μαθησιακά αποτελέσματα μιας συγκεκριμένης ενότητας ενός μαθήματος, πρέπει να εναρμονίζονται με τα συνολικά αποτελέσματα του μαθήματος, της κατεύθυνσης σπουδών (αν υπάρχει), του προσφερόμενου προγράμματος σπουδών.

Σχήμα 47. Ο κύκλος ανάδρασης των μαθησιακών αποτελεσμάτων¹⁰⁸

¹⁰⁷ CEDEFOP (2021). [Review and renewal of qualifications: towards methodologies for analysing and comparing learning outcomes](#). Luxembourg: Publications Office. CEDEFOP research paper, No 82.

¹⁰⁸ Auzinger, M., Broek, S., & Luomi-Messerer, K. (2017). The role of learning outcomes in supporting dialogue between the labour market and education and training: the case of vocational education and training. Final report submitted to Cedefop; 2015-01 29/AO/DSI/IB/Learning outcomes and the labour market/004/15 [unpublished], in CEDEFOP (2021). [Review and renewal of qualifications: towards methodologies for analysing and comparing learning outcomes](#). Luxembourg: Publications Office. CEDEFOP research paper, No 82.

Μετά τη διατύπωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων -η οποία δεν θα πρέπει να γίνεται επιφανειακά αλλιώς δεν διασφαλίζεται η προστιθέμενη αξία της εκπαίδευσης για τον απόφοιτο- θα πρέπει να εξασφαλιστεί ότι η ερμηνεία τους από την πλευρά των διδασκόντων είναι η σωστή, δεδομένου πως αυτοί θα κληθούν να τα επιτύχουν και να αξιολογήσουν τον βαθμό επίτευξης τους από τους φοιτητές, π.χ. μέσω επίλυσης προβλημάτων, εξετάσεων, παρουσιάσεων.

Η ανατροφοδότηση, ωστόσο, δεν θα πρέπει να βασίζεται μόνο σε αποτελέσματα των φορέων εκπαίδευσης, κάτι που είναι ιδιαίτερα σημαντικό για το ίδρυμα και την ακαδημαϊκή μονάδα στο πλαίσιο παρακολούθησης των προγραμμάτων σπουδών. Μέρος της ανατροφοδότησης θα πρέπει να βασίζεται και στα αποτελέσματα από έρευνες στην αγορά εργασίας. Αυτές συνήθως επιδιώκουν να καταγράψουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες των εργαζομένων στις θέσεις εργασίας τους. Αν για παράδειγμα διαπιστωθεί πως οι νέοι εργαζόμενοι υστερούν σε δεξιότητες κριτικής ανάλυσης, αυτό σημαίνει πως οι φορείς εκπαίδευσης θα πρέπει να επανεξετάσουν τις διδακτικές τους μεθόδους και ενδεχομένως να ενισχύσουν τις δραστηριότητες που απαιτούν από τους φοιτητές τους να προσεγγίζουν κριτικά τη γνώση (π.χ. εφαρμογή προσομοιώσεων για αξιολόγηση λύσεων σε επιχειρηματικά προβλήματα με την ανάλογη τεκμηρίωση) (Σχήμα 47).

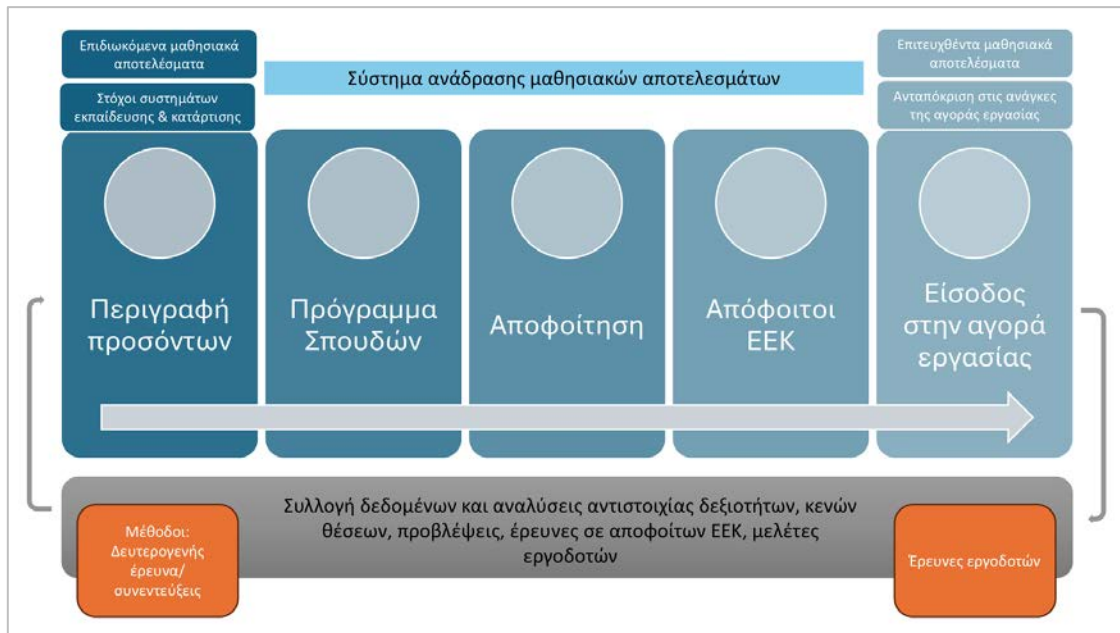
Ακόμη και αν παρόμοια προγράμματα σπουδών μπορούν να διαφέρουν από ίδρυμα σε ίδρυμα, όταν αυτά σχεδιάζονται στη βάση προσεκτικά διατυπωμένων μαθησιακών αποτελεσμάτων, προκύπτει μία σειρά από χαρακτηριστικά στη δομή και εφαρμογή του προγράμματος σπουδών, όπως είναι μια συνεπής και σαφής ακολουθία μαθημάτων, η διασφάλιση της φοιτητοκεντρικής προσέγγισης, η ενθάρρυνση της αυτονομίας των φοιτητών στη μαθησιακή διαδικασία, η προαγωγή της συνεργασίας μεταξύ διδασκόντων ή και ενδιαφερομένων μερών κατά τον σχεδιασμό των προγραμμάτων σπουδών, η ενίσχυση της διαρκούς παρακολούθησης και βελτίωσης του προγράμματος σπουδών, σύμφωνα με τις αρχές της ποιότητας και της λογοδοσίας.

Επομένως, τα μαθησιακά αποτελέσματα είναι χρήσιμα για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη: για τους φοιτητές (διευκρινίζεται τι αναμένεται να αντιλαμβάνονται και να γνωρίζουν, τους βοηθούν στην επιλογή κατεύθυνσης σπουδών), τους διδάσκοντες (προσανατολίζουν τη διδασκαλία, την επιλογή μεθόδων και την υποστήριξη των φοιτητών στη μαθησιακή διαδικασία, υποδεικνύουν τι πρέπει να επιτευχθεί και πως πρέπει να αξιολογηθεί), τα ιδρύματα (βοηθούν στον σχεδιασμό και την επικαιροποίηση των προγραμμάτων σπουδών και καθορίζουν τον σκοπό τους, αποτελούν βάση διαλόγου με την αγορά εργασίας και τα ενδιαφερόμενα μέρη και βάση για τη διασφάλιση ποιότητας), τους φορείς αξιολόγησης (προσδιορίζουν τα κριτήρια αξιολόγησης της επίδοσης) και την αγορά εργασίας (εκφράζουν σε μια κοινή γλώσσα τις ανάγκες για δεξιότητες, εξυπηρετούν τον έλεγχο ποιότητας – επιδιωκόμενα και επιτευχθέντα αποτελέσματα) (CEDEFOP, 2021)¹⁰⁹.

¹⁰⁹ CEDEFOP (2021). [Review and renewal of qualifications: towards methodologies for analysing and comparing learning outcomes](#).

Luxembourg: Publications Office. CEDEFOP research paper, No 82.

CEDEFOP (2022). [Defining, writing and applying learning outcomes: a European handbook - second edition](#). Luxembourg: Publications Office of the European Union.

Σχήμα 48. Σύστημα ανάδρασης μαθησιακών αποτελεσμάτων¹¹⁰

Συνεπώς, σε εθνικό επίπεδο είναι επιβεβλημένη η ανάπτυξη ενός συστήματος ανάδρασης μαθησιακών αποτελεσμάτων, το οποίο θα περιλαμβάνει αφενός μεν τη διατύπωσή τους και τον καθορισμό κριτηρίων αξιολόγησης και την αντιστοιχισή τους με τα προσόντα και αφετέρου τις διαδικασίες ελέγχου μέσω πρωτογενών και δευτερογενών ερευνών στην αγορά εργασίας, από τις οποίες θα προκύπτουν τα δεδομένα για αλλαγές στα προγράμματα σπουδών και τα μαθησιακά τους αποτελέσματα (Σχήμα 48).

Η επίτευξη, λοιπόν, των μαθησιακών αποτελεσμάτων οδηγεί στην απόκτηση προσόντων τα οποία είναι αποδεικτικά του τι γνωρίζει και τι μπορεί να κάνει κάποιος. Θα πρέπει να αναφερθεί στο σημείο αυτό ότι πλέον συγκεκριμένες δεξιότητες φαίνεται να έχουν μεγαλύτερη αξία στην αγορά εργασίας από τους παραδοσιακούς τίτλους σπουδών. Δηλαδή, οι εργοδότες τείνουν να προτιμούν υποψήφιους που ξέρουν να κάνουν κάτι καλά και άρα έχουν τη συγκεκριμένη δεξιότητα (η οποία, ωστόσο, μπορεί να αποδεικνύεται και με κάποιο πιστοποιητικό). Αυτό επισημάνθηκε το 2024 στην ετήσια συνάντηση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ στο Davos της Ελβετίας και θεωρείται ως απόρροια των αναγκών της πράσινης μετάβασης και της αλματώδους τεχνολογικής ανάπτυξης¹¹¹.

Η λεγόμενη «οικονομία των δεξιοτήτων» καθιστά πλέον αναγκαία την προετοιμασία του προσωπικού εστιάζοντας στις οριζόντιες δεξιότητες, τη μη γραμμική σταδιοδρομία, τη νοοτροπία προσωπικής αυτο-ανάπτυξης και τη σημασία της τεχνολογίας για την ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού¹¹². Μάλιστα, η μετάβαση στην οικονομία των δεξιοτήτων φαίνεται πως επιλύει το πρόβλημα εξεύρεσης ανθρώπινων πόρων με συγκεκριμένους τίτλους σπουδών. Παράλληλα, οι φορείς απασχόλησης προχωρούν στη χαρτογράφηση των διαθέσιμων δεξιοτήτων σε οργανωσιακό επίπεδο και του συνδυασμού τους για τη διασφάλιση προστιθέμενης αξίας στο παραγόμενο έργο τους και υιοθετούν προσεγγίσεις πρόσληψης προσωπικού με βάση τις δεξιότητες (Saidov, 2023)¹¹³. Η τάση αυτή των επιχειρήσεων να δίνουν μεγαλύτερη σημασία στην εμπειρία και τις δεξιότητες του ατόμου από ό,τι

¹¹⁰ CEDEFOP (2021). Review and renewal of qualifications: towards methodologies for analysing and comparing learning outcomes. Luxembourg: Publications Office. CEDEFOP research paper, No 82.

¹¹¹ <https://skillsbar.eu/2024/02/02/the-future-of-work-learning-from-davos-2024-skills-focus/>

¹¹² The Adecco Group (23 January 2024). Davos 2024: 3 key takeaways for the future of work. <https://www.adeccogroup.com/future-of-work/latest-insights/davos-2024-3-key-takeaways-for-the-future-of-work>

¹¹³ Saidov, A. (2023). [The skills economy: What is it and what does it mean for talent?](#). World Economic Forum.

στους τίτλους σπουδών, σημειώνεται πως επιταχύνθηκε από την ύφεση του 2008. Παραδείγματα επιχειρήσεων υπάρχουν πολλά, όπως είναι η Google, η οποία για κάποιες θέσεις δεν απαιτεί τίτλο σπουδών αλλά αξιολογεί τους υποψηφίους με βάση τις δεξιότητες και την εμπειρία τους, και η Ernst & Young (EY), η οποία δίνει στο προσωπικό της πρόσβαση σε διαδικτυακά μαθήματα για να εξασφαλίζει διαρκή μάθηση και ανάπτυξη των δεξιοτήτων του. Επιπλέον, τα αρμόδια στελέχη για τη μάθηση και την ανάπτυξη του προσωπικού εταιριών, όπως των Novartis, IKEA και Nestle, τόνισαν τη σημασία της επιμόρφωσης στην Τεχνητή Νοημοσύνη και τα μεγάλα δεδομένα προβάλλοντας το παράδειγμα μετασχηματισμού της διαδικασίας της μάθησης και της ανάπτυξης του προσωπικού τους μέσω των νέων τεχνολογιών.

Σύμφωνα με μελέτη του ΟΟΣΑ οι κρίσιμες δεξιότητες για το μέλλον χωρίζονται σε τρεις γενικές κατηγορίες:¹¹⁴

- Τις γνωστικές και μετα-γνωστικές δεξιότητες (κριτική σκέψη, δημιουργική σκέψη, μάθηση του τρόπου μάθησης, αυτοέλεγχος)
- Τις κοινωνικές και συναισθηματικές δεξιότητες (ενσυναίσθηση, αυτάρκεια, υπευθυνότητα, συνεργασία)
- Τις πρακτικές και σωματικές δεξιότητες (αξιοποίηση νέων πληροφοριών, χρήση τεχνολογικών συσκευών επικοινωνίας).

Ειδικότερα όμως οι δέκα πιο σημαντικές δεξιότητες για το μέλλον, σύμφωνα με το Παγκόσμιο Οικονομικό Φόρουμ, είναι η αναλυτική σκέψη, η δημιουργική σκέψη, η ανθεκτικότητα και η ευελιξία, η παρακίνηση και η αυτογνωσία, η περιέργεια και η δια βίου μάθηση, η γνώση της τεχνολογίας, η αξιοπιστία και η προσοχή στη λεπτομέρεια, η ηγεσία και η κοινωνική επιρροή, η ενσυναίσθηση και η ενεργή ακρόαση και ο έλεγχος ποιότητας (WEF, 2023)¹¹⁵.

Με βασική επιδίωξη την κινητικότητα του ανθρώπινου δυναμικού στην Ευρώπη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναπτύξει την εφαρμογή Ευρωπαϊκών Δεξιοτήτων, Ικανοτήτων, Προσόντων και Επαγγελμάτων (European Skills, Competences and Occupations-ESCO) η οποία αποτελεί κοινή γλώσσα για τα επαγγέλματα και τις δεξιότητες. Ειδικότερα η ESCO περιγράφει, προσδιορίζει και κατατάσσει επαγγέλματα και δεξιότητες που σχετίζονται με την αγορά εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την εκπαίδευση και την επαγγελματική κατάρτιση¹¹⁶.

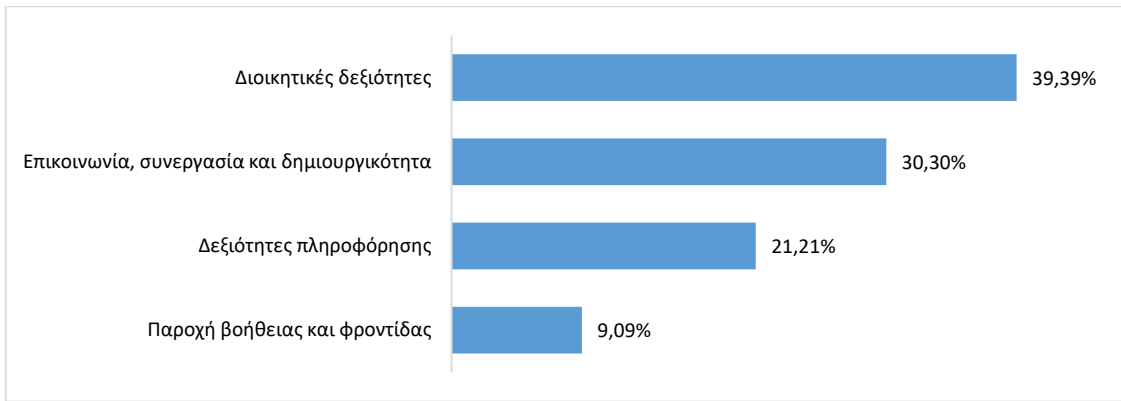
Έστω, για παράδειγμα, το επάγγελμα του διευθυντή τουριστικής επιχείρησης¹¹⁷. Ο διευθυντής μιας τουριστικής επιχείρησης είναι αρμόδιος, σύμφωνα με την ESCO, για τη διαχείριση των δραστηριοτήτων της, την επίβλεψη υλοποίησης της στρατηγικής της και τη διοίκηση των πόρων της. Αναμένει λοιπόν κανείς να διαθέτει τις παρακάτω δεξιότητες (Σχήμα 49):

¹¹⁴ OECD (2019). [Skills for 2030](#).

¹¹⁵ World Economic Forum (2023). [Future of jobs report 2023](#). Switzerland.

¹¹⁶ Στη βάση του ESCO περιλαμβάνονται 3.039 επαγγέλματα και 13.939 σχετικές δεξιότητες σε 28 γλώσσες.

¹¹⁷ <https://esco.ec.europa.eu/el/classification/occupation?uri=http://data.europa.eu/esco/occupation/53cdd34e-22f2-41bd-b3c7-de22bf9bbcae>

Σχήμα 49. Παράδειγμα επιθυμητών δεξιοτήτων διευθυντών τουριστικών επιχειρήσεων (Πηγή ESCO)

Ειδικότερα, η ESCO κάνει λεπτομερή αναφορά των απαραίτητων δεξιοτήτων που συνδέονται με την άσκηση αρμοδιοτήτων για τους διευθυντές τουριστικών επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται η διασφάλιση ανταγωνιστικότητας των τιμών, η ανάπτυξη επιχειρηματικών σχέσεων, η διαχείριση προϋπολογισμών, η διοίκηση του προσωπικού, ο συντονισμός εργασιών των τμημάτων της τουριστικής επιχείρησης, η επίλυση προβλημάτων και η κατάρτιση ετήσιου προϋπολογισμού μάρκετινγκ.

Έτσι, η ESCO βοηθά στην κατανόηση α) των γνώσεων και των δεξιοτήτων ανά επάγγελμα, β) των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αποκτώνται μέσω κάποιου επαγγελματικού προσόντος και γ) των προσόντων που συχνά απαιτούνται για τα άτομα που θέλουν να εργαστούν σε κάποιο επάγγελμα, σύμφωνα με τους εργοδότες.

Η Ελλάδα, σε σύνολο 31 χωρών, βρίσκεται στην 28^η θέση ως προς την ανάπτυξη δεξιοτήτων (η ανάπτυξη των δεξιοτήτων αντιπροσωπεύει όλες τις δραστηριότητες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης της χώρας και τα άμεσα αποτελέσματά τους από πλευράς δεξιοτήτων που έχουν αναπτυχθεί), στην 27^η θέση ως προς την ενεργοποίηση δεξιοτήτων (τον βαθμό στον οποίο υπάρχουν και χρησιμοποιούνται οι δεξιότητες στην αγορά εργασίας) και στην 30^η θέση ως προς την εναρμόνιση δεξιοτήτων (τον βαθμό που αξιοποιούνται οι δεξιότητες στην αγορά εργασίας και ταιριάζουν με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας) ενώ συνολικά στον σύνθετο δείκτη European Skills Index καταλαμβάνει την 29^η θέση, επίδοση την οποία κατέχει από το 2017¹¹⁸. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει μελέτη του CEDEFOP σχετικά με τις συχνότερα ζητούμενες δεξιότητες που περιλαμβάνονταν σε διαδικτυακές αγγελίες θέσεων απασχόλησης στην Ελλάδα, το 2023 (Σχήμα 50).

¹¹⁸ [European Skills Index – Greece](#)

Σχήμα 50. Οι 10 περισσότερο ζητούμενες δεξιότητες σε διαδικτυακές αγγελίες θέσεων εργασίας στην Ελλάδα για το 2023 (ESCO 03)¹¹⁹

Οι προσωπικές δεξιότητες και η προσωπική ανάπτυξη, η προθυμία για μάθηση, η πρόσβαση και η ανάλυση δεδομένων καθώς και η χρήση ψηφιακών εργαλείων για συνεργασία και δημιουργικότητα είχαν τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης. Ακολουθούσαν οι δεξιότητες διοίκησης, προδραστικότητας και αποδοτικής εργασίας, η συνεργασία, η υποδοχή πελατών και η ανάπτυξη λύσεων για επίλυση προβλημάτων.

Αντίστοιχη έρευνα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ σε διαδικτυακές αγγελίες καταδεικνύει πως τα επαγγέλματα με τον μεγαλύτερο ρυθμό ανάπτυξης είναι αυτά που σχετίζονται με τα δεδομένα και την Τεχνητή Νοημοσύνη, την πράσινη οικονομία, τη μηχανική και το υπολογιστικό νέφος με ετήσια θετική ανάπτυξη 41%, 35% και 34% αντίστοιχα. Η διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση συντελούν στη δημιουργία νέων επαγγελμάτων τα οποία απαιτούν συνδυασμό δεξιοτήτων ή και έναν βαθμό ψηφιακής/τεχνικής εξειδίκευσης λόγω της διείσδυσης της τεχνητής νοημοσύνης σε πλήθος επαγγελματικών τομέων. Επίσης, η πράσινη μετάβαση υποστηρίζεται και αυτή από δεδομένα και τεχνολογικές εφαρμογές. Ωστόσο, υπογραμμίζεται ότι οριζόντιες δεξιότητες όπως η διοίκηση, η ηγεσία, η επικοινωνία θα καθίστανται ολοένα πιο σημαντικές αφού τα στελέχη που θα τις κατέχουν, θα είναι σε θέση να παρακινούν το προσωπικό προς μια συγκεκριμένη κατεύθυνση και θα καλλιεργούν τις συνθήκες για οικολογικές (καθαρές) μεθόδους παραγωγής (World Government Summit, 2022). Η αύξηση του ρυθμού υιοθέτησης τεχνολογικών λύσεων σε διάφορους τομείς και η αυτοματοποίηση δημιουργούν νέες προκλήσεις για τους εργαζόμενους, οι οποίοι θα πρέπει να αναβαθμίσουν τις δεξιότητές τους ή/και να αποκτήσουν νέες¹²⁰.

Σε έρευνα του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, την περίοδο 2022-23, σε επιχειρήσεις σχετικά με τις προτεραιότητες επανακατάρτισης και αναβάθμισης δεξιοτήτων για το χρονικό διάστημα 2023-2027, προέκυψαν τα εξής αποτελέσματα¹²¹ (Πίνακας 29).

¹¹⁹ <https://www.CEDEFOP.europa.eu/el/tools/skills-intelligence/countries?country=EL#8>

¹²⁰ World Economic Forum (2023). *Future of jobs report 2023*. Switzerland.

¹²¹ Η σπουδαιότητα μιας δεξιότητας προκύπτει αν η επιχείρηση θεωρεί πως η συγκεκριμένη δεξιότητα είναι βασική για ρόλους κλειδιά με σταθερή προοπτική σε έναν οργανισμό.

Η εξέλιξη μιας δεξιότητας προκύπτει από την αναμενόμενη αύξηση ή μείωση χρήσης της δεξιότητας για τους κύριους ρόλους με σταθερή προοπτική σε έναν οργανισμό.

Πίνακας 29. Προτεραιότητες επανακατάρτισης και αναβάθμισης δεξιοτήτων 2023-2027 (Πηγή: WEF)

Κατάταξη δεξιότητας για επανακατάρτιση/αναβάθμιση	Δεξιότητα	Επανακατάρτιση	Σπουδαιότητα	Εξέλιξη
1	Αναλυτική σκέψη	48%	68%	72%
2	Δημιουργική σκέψη	42%	56%	73%
3	Τεχνητή Νοημοσύνη και μεγάλα δεδομένα	42%	28%	60%
4	Ηγεσία και κοινωνική επιρροή	40%	39%	53%
5	Ανθεκτικότητα και ευελιξία	32%	50%	66%
6	Περιέργεια και δια βίου μάθηση	29%	46%	67%
7	Τεχνολογικός αλφαριθμητισμός	28%	44%	68%
8	Σχεδιασμός και εμπειρία χρήστη	26%	24%	48%
9	Παρακίνηση και αυτογνωσία	24%	49%	59%
10	Ενσυναίσθηση και ενεργός ακρόαση	24%	42%	52%
11	Διοίκηση ταλέντων	25%	35%	56%
12	Προσανατολισμός στην εξυπηρέτηση και τον πελάτη	24%	33%	55%
13	Περιβαλλοντική διαχείριση	21%	16%	43%
14	Διαχείριση πόρων και λειτουργίες	19%	31%	51%
15	Μάρκετινγκ και μέσα επικοινωνίας	18%	18%	38%
16	Έλεγχος ποιότητας	17%	38%	50%
17	Δίκτυα και κυβερνοασφάλεια	17%	18%	50%
18	Εξάρτηση και προσοχή στη λεπτομέρεια	17%	43%	52%
19	Συστημική σκέψη	15%	36%	60%
20	Προγραμματισμός	13%	19%	39%
21	Διδασκαλία και καθοδήγηση	14%	22%	48%
22	Πολυγλωσσία	11%	23%	38%
23	Χειρονακτική επιδεξιότητα, αντοχή και ακρίβεια	8%	16%	15%
24	Παγκόσμια ιθαγένεια	8%	13%	24%
25	Ανάγνωση, γραφή και μαθηματικά	6%	25%	26%
26	Ικανότητες επεξεργασίας ερεθισμάτων	4%	8%	23%

Οι κορυφαίες δεξιότητες που αποτελούν προτεραιότητα στην ατζέντα επανακατάρτισης και αναβάθμισης δεξιοτήτων των επιχειρήσεων είναι η αναλυτική και η δημιουργική σκέψη, η τεχνητή νοημοσύνη και τα μεγάλα δεδομένα αλλά και η ηγεσία και η κοινωνική επιρροή και η ανθεκτικότητα και η ευελιξία. Τρεις από τις παραπάνω δεξιότητες (η αναλυτική και η δημιουργική σκέψη, η ανθεκτικότητα και ευελιξία) σε συνδυασμό με την παρακίνηση και την αυτογνωσία, την περιέργεια και τη δια βίου μάθηση αποτελούν τις πιο σπουδαίες δεξιότητες για την εκτέλεση των νευραλγικών ρόλων στις επιχειρήσεις. Επιπλέον, η δημιουργική και η αναλυτική σκέψη, ο τεχνολογικός

αλφαριθμητισμός, η περιέργεια και η δια βίου μάθηση και η ανθεκτικότητα και η ευελιξία είναι οι δεξιότητες που χρησιμοποιούνται περισσότερο.

Τα αποτελέσματα αυτά φαίνεται να τεκμηριώνουν συμπεράσματα άλλων μελετών για τις δεξιότητες και τα επαγγέλματα του μέλλοντος, όπως είναι τα μεγάλα χάσματα δεξιοτήτων σε συνδυασμό με τις ζητούμενες δεξιότητες από την αγορά εργασίας (κριτική σκέψη, επίλυση προβλημάτων, δεξιότητες διαχείρισης του εαυτού, ενεργός μάθηση, ανθεκτικότητα, αντοχή στο άγχος και ευελιξία, η σημασία της επανακατάρτισης και της απόκτησης δεξιοτήτων, η ενίσχυση της ψηφιοποίησης και η χρήση τεχνολογικών εφαρμογών από το προσωπικό των επιχειρήσεων π.χ. για λόγους επιμόρφωσης¹²². Ενδεικτικά σε αναφορά του World Government Summit το 2022 καταγράφονται τα οικονομικά και μη οικονομικά οφέλη τα οποία προκύπτουν από την αναβάθμιση δεξιοτήτων για τα άτομα, τις επιχειρήσεις και την κοινωνία (Πίνακας 30).

Πίνακας 30. Τα οικονομικά και μη οικονομικά οφέλη από την αναβάθμιση δεξιοτήτων¹²³

Οικονομικά οφέλη	Μη οικονομικά οφέλη
Άτομα	Άτομα
<ul style="list-style-type: none"> Υψηλότεροι μισθοί Αυξημένη απασχολησιμότητα Μεγαλύτερη οικονομική φιλοδοξία 	<ul style="list-style-type: none"> Βελτιωμένη πνευματική και φυσική υγεία Βελτιωμένο προσδόκιμο ζωής Βελτιωμένη κριτική σκέψη και μειωμένη γνωστική μείωση Αυξημένη εργασιακή ικανοποίηση
Επιχειρήσεις	Επιχειρήσεις
<ul style="list-style-type: none"> Αυξημένη παραγωγικότητα Βελτιωμένη πρόσληψη και διατήρηση ταλέντων Μεγαλύτερη καινοτομία και ψηφιακός μετασχηματισμός Πιο ανθεκτικό προσωπικό 	<ul style="list-style-type: none"> Μεγαλύτερη συμμετοχή προσωπικού Ισχυρότερη οργανωσιακή κουλτούρα Μεγαλύτερη αισιοδοξία και παρακίνηση Περισσότερη συνεργασία
Κοινωνία	Κοινωνία
<ul style="list-style-type: none"> Υψηλότερη απασχόληση Μεγαλύτερη οικονομική εκροή/εισόδημα Διεθνής ανταγωνιστικότητα Αυξημένα έσοδα από φόρους 	<ul style="list-style-type: none"> Μειωμένη παραβατική συμπεριφορά Μειωμένη ανισότητα και φτώχεια Βελτιωμένη πολιτική συμμετοχή Ισχυρότερες κοινότητες

Τέλος, στην Ελλάδα, με δεδομένο το χρόνιο πρόβλημα αναντιστοιχίας δεξιοτήτων, την ανάγκη υποστήριξης από το κράτος της αναβάθμισης δεξιοτήτων και των αλλαγών στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθίστανται εμφανή τα οφέλη από την ανάπτυξη μηχανισμού ιχνηλάτησης αποφοίτων σε εθνικό επίπεδο, την ενημέρωση της βάσης του ΕΟΠΠΕΠ με όλα τα επαγγελματικά προσόντα και του αντίστοιχου μητρώου ESCO της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και από την ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού συστήματος παρακολούθησης δεξιοτήτων ανά επάγγελμα και κλάδο με δυνατότητα πρόβλεψης της εξέλιξής τους συνδυάζοντας πολλαπλά κριτήρια και πηγές δεδομένων.

Όλα τα προαναφερθέντα σε συνδυασμό με τα εφαρμοζόμενα πρότυπα πιστοποίησης ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών που έχει αναπτύξει η ΕΘΑΕ¹²⁴ και ειδικά ως προς την απαίτηση για τον σχεδιασμό των προγραμμάτων σπουδών (όπου αναφέρεται πως κατά τον σχεδιασμό καθορίζονται οι στόχοι, τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα και οι προοπτικές απασχόλησης και κατά την εφαρμογή πρέπει να αξιολογείται ο βαθμός επίτευξης των αποτελεσμάτων) είναι δυνατό να

¹²² ΕΘΑΕ (2021). [Μελέτη για την απασχόληση των αποφοίτων της ανώτατης εκπαίδευσης](#). Αθήνα.

¹²³ World Government Summit (2022). [Unleashing the skills economy](#). Report.

¹²⁴ Σύμφωνα με τα Ευρωπαϊκά Πρότυπα και τις Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διασφάλιση Ποιότητας στον ΕΧΑΕ (ESG 2015).

συμβάλουν σε ένα αποτελεσματικό σύστημα ανάδρασης μαθησιακών αποτελεσμάτων με σημαντικά οφέλη για τα πανεπιστήμια και την ποιότητα του ανθρώπινου δυναμικού της χώρας.

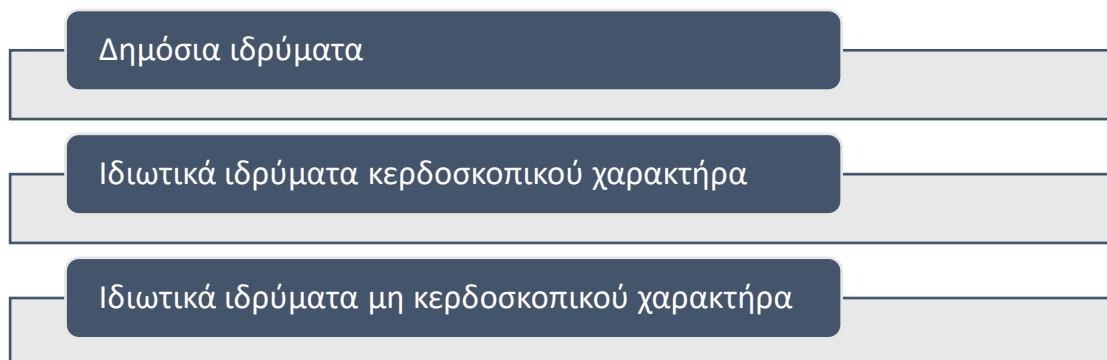
8.3. Δομή των συστημάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκές και τρίτες χώρες: Η περίπτωση των μη κρατικών Πανεπιστημίων

«Λέγεται πως ο Ουρανός δεν δημιουργεί έναν άνθρωπο ψηλότερα ή χαμηλότερα από κάποιον άλλο. Κάθε υφιστάμενη διάκριση μεταξύ σοφών και ανοήτων, μεταξύ πλουσίων και φτωχών ανάγεται σε θέμα της εκπαίδευσης». Με αυτά τα λόγια ξεκινά το βιβλίο «An encouragement of learning» του Yukitsi Fukuzawa, ο οποίος ίδρυσε το 1858 το Πανεπιστήμιο Keio, το πρώτο ιδιωτικό πανεπιστήμιο της Ιαπωνίας.

Η ανώτατη εκπαίδευση αποτελεί το κέντρο για τη νοητική, κοινωνική και οικονομική πρόοδο του κόσμου. Σε παγκόσμιο επίπεδο υπολογίζεται ότι το 2030 θα υπάρχουν πάνω από 30.000 ιδρύματα τα οποία θα εκπαιδεύουν 377 εκατομμύρια φοιτητές.¹²⁵ Σε αυτά τα ιδρύματα περιλαμβάνονται πανεπιστήμια,

πολυτεχνεία, τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα, κολλέγια, στρατιωτικές και επαγγελματικές σχολές που προσφέρουν διάφορους τύπους προγραμμάτων σπουδών δια ζώσης, μέσω διαδικτύου ή συνδυαστικά.

Κάθε χώρα οφείλει να οργανώνει τον τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης σύμφωνα με τις προτεραιότητες που απορρέουν από τη στρατηγική της για την οικονομική και κοινωνική της ανάπτυξη και να διασφαλίζει την ποιότητα των αποτελεσμάτων της. Στο σύγχρονο κόσμο η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται είτε από δημόσια ιδρύματα είτε από ιδιωτικά με κερδοσκοπικό ή μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα.

Σχήμα 51. Η βασική διάκριση των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης

Με δεδομένες τις διαφορές που μπορεί να υπάρχουν ανά χώρα στους ορισμούς του δημόσιου και του ιδιωτικού πανεπιστημίου (ιδιοκτησιακό καθεστώς/διοίκηση ή πηγή χρηματοδότησης/πόροι), γενικά η δημόσια ανώτατη εκπαίδευση περιλαμβάνει τα δημόσια ιδρύματα, τα οποία διοικούνται από το κράτος ή ένα συμβούλιο, τα μέλη του οποίου διορίζονται από έναν δημόσιο φορέα. Η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση περιλαμβάνει α) τα εξαρτώμενα από το κράτος ιδρύματα ιδιωτικής ανώτατης εκπαίδευσης, τα οποία ελέγχονται/διοικούνται από έναν μη κρατικό οργανισμό ή το συμβούλιο διοίκησης τους αποτελείται από μέλη που δεν επιλέγονται από μια δημόσια αρχή αλλά λαμβάνουν το 50% ή παραπάνω της βασικής χρηματοδότησης από κρατικούς φορείς ή το διδακτικό προσωπικό τους αμείβεται από δημόσιους φορείς, και β) τα ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, δηλαδή όσα δεν είναι δημόσια ούτε εξαρτώμενα από το κράτος ([Eurostat](#)). Αυτά μπορεί να χρηματοδοτούνται από δίδακτρα, επενδύσεις και δωρεές ενώ ενδέχεται σε ορισμένες χώρες να τυγχάνουν ειδικών

¹²⁵ Calderon, A. (2018). Massification of Higher Education Revisited. Melbourne, RMIT University.

φοροελαφρύνσεων ή και επιδοτήσεων από το κράτος. Στις ΗΠΑ, το Πανεπιστήμιο Harvard και το MIT είναι ιδιωτικά πανεπιστημιακά ιδρύματα, αλλά στα πρώτα χρόνια λειτουργίας τους λάμβαναν κρατική υποστήριξη¹²⁶.

Τα ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης μπορούν να έχουν *κερδοσκοπικό χαρακτήρα*, δηλαδή να στοχεύουν στη δημιουργία οικονομικού οφέλους για ιδιώτες και μετόχους ή να έχουν *μη κερδοσκοπικό*

χαρακτήρα και να εστιάζουν στην παροχή εκπαίδευσης και άλλων ακαδημαϊκού χαρακτήρα υπηρεσιών. Ανεξάρτητα, όμως, από τον τύπο των ιδρυμάτων, όλα αντιμετωπίζουν πλήθος προκλήσεων και υφίστανται διαφορές μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών ιδρυμάτων. Για παράδειγμα, το κόστος παρακολούθησης σπουδών μπορεί να είναι υψηλότερο σε ένα ιδιωτικό πανεπιστήμιο, ωστόσο παρέχονται περισσότερες ευκαιρίες οικονομικής ενίσχυσης στους φοιτητές. Τα δημόσια ιδρύματα μπορεί να προσφέρουν περισσότερα προγράμματα σπουδών (για παράδειγμα το Purdue University στις ΗΠΑ προσφέρει περισσότερα από 200 προγράμματα προπτυχιακών σπουδών) και σίγουρα υπερτερούν σε ερευνητικό επίπεδο, αφού διαθέτουν υποδομές και μεγαλύτερη πρόσβαση σε πόρους σε σχέση με τα ιδιωτικά. Βεβαίως υπάρχουν και οι εξαιρέσεις των αμιγώς ερευνητικών πανεπιστημίων, όπως είναι το Johns Hopkins University και το Cornell University στις ΗΠΑ, με τεράστια ερευνητική παραγωγή και απήχηση¹²⁷.

Οι Φιλιππίνες θεωρούνται πρωτοποριακή χώρα ως προς την ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση λόγω της ίδρυσης του Far Eastern University (από το 1928 ως Institute of Accountancy και από το 1934 με πανεπιστημιακό καθεστώς) στα πρότυπα δυτικών πανεπιστημίων.

Teixeira (2009)

Ο ιδιωτικός χαρακτήρας των πανεπιστημίων δεν είναι κάτι καινούριο, αν αναλογιστεί κανείς την ιστορία της ανώτατης εκπαίδευσης. Αρκετά από τα αρχαιότερα πανεπιστήμια, όπως το Πανεπιστήμιο της Bologna (πιθανόν το πρώτο πανεπιστήμιο του δυτικού κόσμου που λειτουργεί από το 1088) είναι το αποτέλεσμα μη κρατικών πρωτοβουλιών στην Ευρώπη. Ιδρύονταν με κάποιο βασιλικό ή παπικό διάταγμα από μια κοινότητα ανθρώπων ως αυτόνομα ιδρύματα αλλά με δημόσιο προσανατολισμό, κάτι που τα καθιστούσε υπόλογα στη θρησκευτική ή/και την κρατική εξουσία, η οποία τα υποστήριζε¹²⁸. Αυτό βέβαια καθιστούσε δύσκολο τον διαχωρισμό μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών ιδρυμάτων, τα οποία βέβαια σήμερα έχουν διαφορετική μορφή.

Είναι άξιο αναφοράς πως ακόμη και στις μέρες μας είναι σημαντικό το ενδιαφέρον και η εμπλοκή της Καθολικής Εκκλησίας στην ανώτατη εκπαίδευση π.χ. χωρών της Λατινικής Αμερικής. Στην περιοχή αυτή τα πρώτα ιδιωτικά πανεπιστήμια είχαν δημιουργηθεί με τη συμμετοχή της εκκλησίας, ωστόσο σταδιακά πέρασαν στον έλεγχο του κράτους. Στη βιβλιογραφία αναφέρεται μάλιστα πως κατά τις δεκαετίες του 1920 και 1930 η εκκλησία συνέβαλε στην ίδρυση νέων πανεπιστημίων στην Κολομβία, τη Χιλή, τη Βολιβία και το Περού σε μια προσπάθεια αύξησης της επιρροής της. Ο ρόλος της θρησκείας ήταν σημαντικός στην ίδρυση ιδιωτικών πανεπιστημίων και στην Αμερική, όπου ήδη το 1636 ιδρύεται κολλέγιο από το Massachusetts General Court το οποίο μετά από 3 χρόνια μετονομάστηκε σε Harvard College προς τιμή του ιδρυτή του John Harvard. Αναφέρεται ότι η θρησκευτική διάσταση ήταν μεταξύ

¹²⁶ Altbach, P.G., Wit, H.De., & Woldegiyorgis, A.A. (2021). Public vs private participation in higher education: reality and debates. UNESCO. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380071>

¹²⁷ Epps, T. (2023). Private vs Public colleges: What's the difference. <https://www.bestcolleges.com/blog/private-vs-public-colleges/>

¹²⁸ Teixeira, P. (2009). "Mass Higher Education and Private Institutions", in OECD, Higher Education to 2030, Volume 2, Globalisation, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264075375-10-en>

των κινήτρων για την ίδρυση του κολλεγίου και τη συμμόρφωση του προσωπικού με το ορθόδοξο προτεσταντικό δόγμα¹²⁹.

Ως τα μέσα του 20ού αιώνα τα ιδιωτικά ιδρύματα ήταν σπάνια στις περισσότερες χώρες ή απουσίαζαν τελείως. Ωστόσο η κατάσταση άλλαξε στο δεύτερο μισό του αιώνα. Στις αρχές του 21ου αιώνα, η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση αποκτά ισχυρή δυναμική.

Στη βιβλιογραφία αναφέρεται πως η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση συγκεντρώνει περίπου το 1/3 των φοιτητών σε παγκόσμιο επίπεδο¹³⁰, ενώ στις ΗΠΑ, ποσοστό 57% των ιδρυμάτων έχουν δημόσιο χαρακτήρα και το υπόλοιπο 43% είναι ιδιωτικά. Μάλιστα, στη διεθνή κατάταξη QS World University Ranking για το 2023, τα κορυφαία δέκα αμερικανικά πανεπιστήμια είναι ιδιωτικά, ενώ από τα 7 μεγαλύτερα πανεπιστήμια τις ΗΠΑ με βάση το πλήθος των εγγεγραμμένων φοιτητών, τα 2 είναι δημόσια, 2 είναι κερδοσκοπικά και 3 είναι ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά πανεπιστημιακά ιδρύματα¹³¹.

Αν και στις περισσότερες χώρες τα ιδιωτικά πανεπιστήμια έχουν μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα, τουλάχιστον στις ΗΠΑ έχουν καταγραφεί εξαγορές μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων από άλλα κερδοσκοπικά αλλά και εξαγορές κερδοσκοπικών ιδρυμάτων από δημόσια ιδρύματα. Χαρακτηριστικά αναφέρεται η περίπτωση της απόκτησης του Karlan University (κερδοσκοπικό) από το Purdue University (δημόσιο) το 2017 και η απόκτηση του πλήρως διαδικτυακού Πανεπιστημίου Ashford από το Πανεπιστήμιο της Arizona (δημόσιο) το 2020 και η μετατροπή του σε μη κερδοσκοπικό ίδρυμα (University of Arizona Global Campus)¹³². Αντίστοιχα εξελίσσεται και η διαδικασία απόκτησης του Πανεπιστημίου Phoenix (κερδοσκοπικό) από το Πανεπιστήμιο του Idaho (δημόσιο)¹³³.

Επομένως, διαπιστώνεται (και από τους πίνακες που ακολουθούν) πως σε αρκετές χώρες η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση φαίνεται να αναπτύσσεται με μεγαλύτερο ρυθμό από ό,τι η δημόσια ανώτατη εκπαίδευση¹³⁴. Σε χώρες της Ασίας όπως είναι η Ιαπωνία, η Νότια Κορέα, η Ταϊβάν και οι Φιλιππίνες κυριαρχούν ιδιωτικά πανεπιστήμια κορυφαίας ποιότητας¹³⁵. Στην Ιαπωνία, η πλειονότητα των φοιτητών είναι εγγεγραμμένη σε ιδιωτικά πανεπιστήμια (80% του συνόλου των πανεπιστημίων της χώρας), ενώ το 40% των ιδιωτικών πανεπιστημίων είναι οικογενειακές επιχειρήσεις¹³⁶. Μεγάλος ρυθμός ανάπτυξης καταγράφεται και σε Ινδονησία, Μαλαισία, Ταϊλάνδη, Ινδία και Πακιστάν. Στην Ινδία, 277 από τα 799 ιδρύματα είναι ιδιωτικά (35%), ορισμένα εκ των οποίων είναι υψηλής ποιότητας¹³⁷. Αυξητική τάση καταγράφεται επίσης σε Κίνα και Βιετνάμ. Σήμερα στην Κίνα λειτουργούν 3.013 πανεπιστήμια από τα οποία τα 764 είναι ιδιωτικά (25%), αν και η ποιότητά τους

¹²⁹ Teixeira, P. (2009). "Mass Higher Education and Private Institutions", in OECD, Higher Education to 2030, Volume 2, Globalisation, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264075375-10-en>

¹³⁰ Wells, P. J., J. Sadlak and L. Vlasceanu (eds.) (2007). The Rising Role and Relevance of Private Higher Education in Europe, UNESCO – CEPES, Bucharest.

Altbach, P.G., Wit, H.De., & Woldegiyorgis, A.A. (2021). Public vs private participation in higher education: reality and debates. UNESCO <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000380071>

¹³¹ Busteed, B. (2024). Nonprofit vs For-Profit? In education, It's time to embrace both, Forbes. <https://www.forbes.com/sites/brandonbusteed/2024/04/24/why-we-need-to-embrace-a-new-view-of-tax-status-in-education/>

¹³² McKenzie, L. (3 August 2020). University of Arizona big online push- Inside Higher Ed <https://www.insidehighered.com/news/2020/08/04/university-arizona-acquires-ashford-university>

¹³³ Busteed, B. (2024). Nonprofit vs For-Profit? In education, It's time to embrace both, Forbes. <https://www.forbes.com/sites/brandonbusteed/2024/04/24/why-we-need-to-embrace-a-new-view-of-tax-status-in-education/>

¹³⁴ Qureshi, F.H., & Khawaja, S. (2021). The growth of private higher education: An overview in the context of liberalisation, privatisation and marketisation, European Journal of Education Studies 8 (9), pp.171-186. <https://doi.org/10.46827/ejes.v8i9.3896>

¹³⁵ Goodman, R., and Yonezawa, A. (2007). Market Competition, Demographic Change, and Educational Reform: The Problems Confronting Japan's Private Universities in a Period of Contraction. <https://www.degruyter.com/document/doi/10.14361/9783839407523-017/html>

¹³⁶ Breaden, J., & Goodman, R. (2023). Reforms in Japan's Private Universities. International Higher Education, (113), 34–35. <https://ejournals.bc.edu/index.php/ihe/article/view/16123>

¹³⁷ Banshal S.K., Singh V.K., & Mayr, P. (2019). Comparing research performance of private universities in India with IITs, central universities and NITs. Current Science 116(8), pp. 1304–1313. <https://doi.org/10.18520/cs/v116/i8/1304-1313>

υστερεί συγκρινόμενα με τα περισσότερα δημόσια ιδρύματα¹³⁸. Σημαντικό ποσοστό των ιδιωτικών πανεπιστημίων της Κίνας προήλθε από κολλέγια ιεραποστόλων τα οποία ήταν υπό δυτική επιρροή¹³⁹. Εκτός από την Ασία, η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση αναπτύσσεται στην Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική (ΗΠΑ & Καναδάς), τη Νότια Αμερική (Βραζιλία), τη Νότια Αφρική (Νότια Αφρική και Κένυα), την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία¹⁴⁰.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει το ποσοστό των εγγεγραμμένων φοιτητών σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης για το 2021, σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ.

Σε οκτώ χώρες το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 50%. Οι χώρες αυτές είναι η Λετονία (92,2%), η Χιλή (83,2%), το Ισραήλ (81,7%), η Κορέα (80,2%), η Ιαπωνία (78,6%), η Βραζιλία (74,7%), το Βέλγιο (59%) και η Φινλανδία (50,6%). Στον αντίποδα, το ποσοστό των εγγεγραμμένων φοιτητών στην ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση κάτω από 10% είναι στη Νέα Ζηλανδία (9,3%), την Κροατία (8,6%), την Τουρκία (7,8%), την Εσθονία (6,4%), την Ιρλανδία (3,2%) και τη Δανία (0,4%). Στην Ελλάδα και το Λουξεμβούργο το εν λόγω ποσοστό είναι 0%.

¹³⁸ Duan, S., Yang, H. & Ning, F. (2023). Not-for-profit or for-profit? Research on the high-quality development path of private universities in China based on system dynamics. *Humanities and Social Sciences Communications* 10, 935. <https://doi.org/10.1057/s41599-023-02445-9>

¹³⁹ Min, W. (2004). "Chinese Higher Education: The Legacy of the Past and the Context of the Future," in P.G. Altbach and T. Umkoahi (eds.), *Asian Universities: Historical Perspectives and Contemporary Challenges*, Baltimore, MD: Johns Hopkins University Press, pp. 53-84.

¹⁴⁰ Qureshi, F.H., & Khawaja, S. (2021). The growth of private higher education: An overview in the context of liberalisation, privatisation and marketisation, *European Journal of Education Studies* 8 (9), pp.171-186. <https://doi.org/10.46827/ejes.v8i9.3896>

Πίνακας 31. Ποσοστό εγγεγραμμένων φοιτητών σε δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης 2021 (ΟΟΣΑ)¹⁴¹

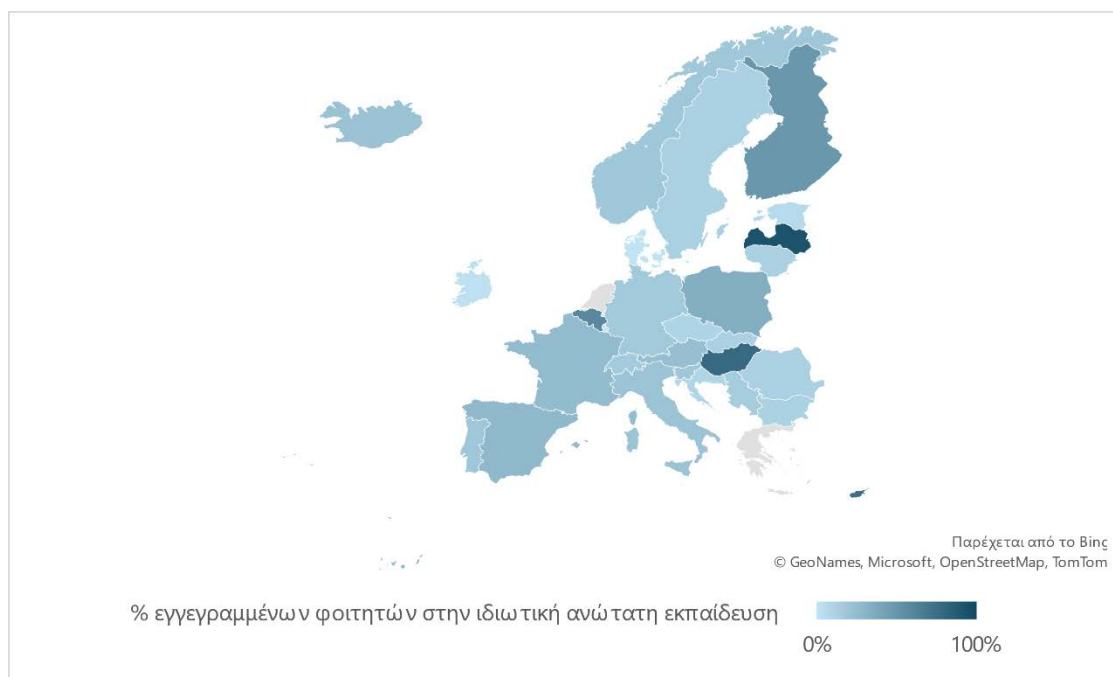
Χώρα	Δημόσια ανώτατη εκπαίδευση	Ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση
Λετονία	7,8%	92,2%
Χιλή	16,8%	83,2%
Ισραήλ	18,3%	81,7%
Κορέα	19,8%	80,2%
Ιαπωνία	21,4%	78,6%
Βραζιλία	25,3%	74,7%
Βέλγιο	41,0%	59,0%
Φινλανδία	49,4%	50,6%
Κολομβία	54,5%	45,5%
Μεξικό	64,8%	35,2%
ΗΠΑ	69,9%	30,1%
Πολωνία	72,3%	27,7%
Ουγγαρία	73,5%	26,5%
Ισπανία	75,7%	24,3%
Γαλλία	76,1%	23,9%
Αυστρία	77,4%	22,6%
Ισλανδία	78,0%	22,0%
Αυστραλία	80,7%	19,3%
Πορτογαλία	80,9%	19,1%
Ιταλία	81,4%	18,6%
Νορβηγία	82,3%	17,7%
Σουηδία	86,0%	14,0%
Γερμανία	86,2%	13,8%
Σλοβακία	88,1%	11,9%
Ρουμανία	88,3%	11,7%
Ελβετία	88,3%	11,7%
Λιθουανία	88,5%	11,5%
Σλοβενία	89,1%	10,9%
Βουλγαρία	89,1%	10,9%
Κάτω Χώρες	89,6%	10,4%
Τσεχία	89,7%	10,3%
Νέα Ζηλανδία	90,7%	9,3%
Κροατία	91,4%	8,6%
Τουρκία	92,2%	7,8%
Εσθονία	93,6%	6,4%
Ιρλανδία	96,8%	3,2%
Δανία	99,6%	0,4%
Ελλάδα	100,0%	0,0%
Λουξεμβούργο	100,0%	0,0%

¹⁴¹ [OECD-Enrolment by type of institution: Tertiary education](#) [07/08/2024]

Επομένως, σε ορισμένες χώρες η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση είναι αρκετά ανεπτυγμένη περιλαμβάνοντας πανεπιστήμια με περίοπτη θέση και ισχυρή φήμη, ενώ σε κάποιες άλλες χώρες κυριαρχεί η δημόσια ανώτατη εκπαίδευση.

Επίσης, τα ιδιωτικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης φαίνεται πως απολαμβάνουν μεγαλύτερη ανεξαρτησία και αυτονομία σε σχέση με τα δημόσια ιδρύματα αλλά υπόκεινται σε εκτεταμένους εξωτερικούς ελέγχους από δημόσιους φορείς (π.χ. πιστοποίηση ποιότητας) και έχουν την ευθύνη για τους πόρους τους. Μπορεί κάποια μεγάλα πανεπιστήμια όπως το Harvard να διαχειρίζονται κληροδοτήματα της τάξης των 50 δις. δολαρίων, ωστόσο κάποια μικρότερα καταβάλλουν έντονες προσπάθειες για τη συγκέντρωση επαρκών πόρων προκειμένου να μπορούν να συνεχίζουν τη λειτουργία τους, κάτι που είναι καθοριστικό και για την ποιότητα των σπουδών.

Ο παρακάτω χάρτης απεικονίζει την κατάσταση ως προς το ποσοστό των εγγεγραμμένων φοιτητών στην ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) στην Ευρώπη, σύμφωνα με δεδομένα της Eurostat για το 2022.

Σχήμα 52. Ποσοστό των εγγεγραμμένων φοιτητών στην ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) σε χώρες της Ευρώπης

Στην ΕΕ27 το ποσοστό εγγεγραμμένων φοιτητών στην ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση για το 2022 ήταν 24% και οι χώρες με τα πέντε υψηλότερα ποσοστά ήταν το Λιχτενστάιν (100%), η Λετονία (93%), η Ουγγαρία (78%), το Βέλγιο (58%) και η Φινλανδία (49%). Αντίθετα οι χώρες με τα χαμηλότερα ποσοστά ήταν η Δανία (0%), η Ιρλανδία (2%), η Εσθονία (6%), η Τουρκία (8%) και η Κροατία (9%). Αξίζει να αναφερθεί ότι το 2022 το εν λόγω ποσοστό έφτασε στη μέγιστη τιμή του σε 14 χώρες της ΕΕ και συνολικά στην ΕΕ27. Μάλιστα, σε σχέση με το προηγούμενο έτος στην ΕΕ27 υπήρξε αύξηση 3%, όπως συνέβη και στην Πολωνία (3%), την Ισπανία, τη Γαλλία και την Ιταλία (2%) αλλά και τη Μάλτα, στην οποία η θετική μεταβολή του 8% ήταν η μεγαλύτερη. Τέλος σε επίπεδο δεκαετίας (2013-2022) ξεχωρίζει κανείς τη μεγάλη μείωση του 78% στην Εσθονία και του 23% στη Ρουμανία αλλά και την αύξηση κατά 61% στην Ουγγαρία, 29% στη Μάλτα, 21% στη Φινλανδία, 14% στην Κύπρο και 11% στην Ιταλία. Αντίθετα, μείωση κάτω του 10% καταγράφηκε στη Βουλγαρία (-6%), την Τσεχία (-3%), τη Δανία (-2%), τη Σλοβακία (-5%) και την Ελβετία (-1%). Σχετικός είναι ο πίνακας που ακολουθεί:

Πίνακας 32. Ποσοστό εγγεγραμμένων φοιτητών στην ιδιωτική τριτοβάθμια εκπαίδευση (2013-2022) (Eurostat)¹⁴²

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	
Αυστρία	16%	16%	17%	18%	18%	20%	21%	22%	23%	24%	
Βέλγιο	58%	57%	57%	57%	62%	57%	58%	58%	58%	58%	
Βουλγαρία	18%	16%	15%	14%	14%	13%	12%	13%	12%	12%	
Γαλλία	21%	21%	21%	21%	21%	24%	24%	25%	24%	26%	
Γερμανία	8%	8%	9%	9%	10%	10%	15%	15%	16%	17%	
Δανία	2%	2%	2%	2%	1%	1%	0%	0%	0%	0%	
ΕΕ27	18%	17%	17%	17%	17%	18%	19%	20%	21%	24%	
Ελβετία	17%	17%	17%	15%	15%	16%	16%	16%	16%	16%	
Ελλάδα											
Εσθονία	84%	84%	85%	9%	10%	8%	8%	7%	7%	6%	
Ιρλανδία	2%	3%	5%	4%	4%	5%	3%	4%	3%	2%	
Ισλανδία	19%	20%	22%	22%	22%	21%	21%	21%	21%	21%	
Ισπανία	16%	17%	18%	19%	20%	22%	22%	24%	26%	27%	
Ιταλία	9%	10%	10%	11%	12%	14%	15%	18%	19%	21%	
Κάτω Χώρες			15%	14%	17%	16%	16%	16%	16%		
Κροατία	7%	8%	7%	8%	8%	8%	9%	9%	9%	9%	
Κύπρος	60%	59%	61%	64%	68%	68%	73%	75%	73%	74%	
Λετονία	92%	92%	92%	92%	92%	92%	92%	92%	93%	93%	
Λιθουανία	11%	10%	10%	9%	9%	9%	10%	11%	12%	12%	
Λιχτενστάιν	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	
Λουξεμβούργο			0%	2%	4%		0%	0%	0%	0%	
Μάλτα	1%	1%	2%	6%	7%	14%	15%	21%	22%	30%	
Νορβηγία	17%	16%	15%	15%	15%	15%	16%	16%	17%	18%	
Ουγγαρία	17%	15%	13%	13%	13%	13%	13%	18%	28%	78%	
Πολωνία	28%	26%	25%	25%	25%	27%	29%	30%	32%	34%	
Πορτογαλία	18%	17%	16%	16%	16%	17%	18%	19%	19%	19%	
Ρουμανία	35%	16%	14%	13%	13%	13%	12%	12%	12%	12%	
Σερβία	15%	14%	13%	13%	13%	13%	14%	14%	14%	15%	
Σλοβακία	18%	17%	16%	14%	13%	13%	13%	12%	12%	12%	
Σλοβενία	14%	13%	13%	14%	15%	16%	16%	17%	17%	18%	
Σουηδία	9%	9%	9%	9%	10%	10%	10%	11%	12%	12%	
Τουρκία	6%	7%	7%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	8%	
Τσεχία	13%	12%	12%	11%	11%	11%	11%	11%	10%	10%	
Φινλανδία	28%	29%	40%	47%	47%	48%	48%	47%	48%	49%	

Επίσης, στο πλαίσιο της ανάπτυξης της ιδιωτικής ανώτατης εκπαίδευσης και της δημιουργίας ενός κατάλληλου και ευνοϊκού πλαισίου λειτουργίας των μη κρατικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση, έχει ιδρυθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση της Ιδιωτικής Ανώτατης Εκπαίδευσης ([European Union of Private Higher Education-EUPHE](#)). Η EUPHE αποτελεί το ευρωπαϊκό δίκτυο των μη κρατικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης. Εκπροσωπεί περίπου 700 μη κρατικά ιδρύματα με 1,4 εκατομμύρια φοιτητών. Τα ιδρύματα αυτά α) είναι ιδιωτικές νομικές οντότητες, β) χρηματοδοτούνται σε ποσοστό άνω του 50% από ιδιωτικές πηγές, γ) είναι πιστοποιημένα από εθνικούς φορείς διασφάλισης ποιότητας, δ) είναι αναγνωρισμένα από το κράτος ως ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης και ε) απονέμουν πτυχία, μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα ισότιμα με αυτά των δημόσιων πανεπιστημίων. Η EUPHE στον «δεκάλογό» της υπογραμμίζει τη σημασία της ιδιωτικής ανώτατης εκπαίδευσης για την Ευρώπη (Πίνακας 33).

¹⁴² Eurostat-[Students enrolled in tertiary education by education level, programme orientation, sex, type of institution and intensity of participation](#) [05/08/2024]

Πίνακας 33. Ο δεκάλογος της ΕΥΡΗΕ¹⁴³

1. Η μη κρατική ανώτατη εκπαίδευση είναι η έκφραση μιας ελεύθερης, ζωντανής, δημοκρατικής και με αυτοπεποίθηση κοινωνίας των πολιτών, η οποία πιστεύει ότι η υψηλή ποιότητα στην ανώτατη εκπαίδευση απαιτεί επίσης τη δυναμική και το επιχειρηματικό πνεύμα του ιδιωτικού τομέα 2. Η μη κρατική ανώτατη εκπαίδευση συμβάλλει στην ποικιλομορφία και την πολυφωνία του ευρωπαϊκού συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης και έτσι αυξάνει την ελευθερία επιλογής για φοιτητές και καθηγητές 3. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης προσφέρουν στους φοιτητές τους ευρύ φάσμα προγραμμάτων σχετικά με την τρέχουσα κατάσταση της επιστήμης και της διδακτικής, τα οποία ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες και απαιτήσεις της κοινωνίας και της βιομηχανίας 4. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης ανταποκρίνονται γρήγορα με εξατομικευμένα προγράμματα στις νέες απαιτήσεις για τα προσόντα και τις δεξιότητες των φοιτητών 5. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης συνδυάζουν την επιστημονική τεχνογνωσία με την πρακτική εμπειρία σε προγράμματα με υψηλή προστιθέμενη αξία για την απασχολησιμότητα των φοιτητών	6. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης συμβάλλουν με το επιχειρηματικό τους πνεύμα σε ένα πιο ευέλικτο, παρακινητικό και προσανατολισμένο στο αποτέλεσμα σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης 7. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης υποστηρίζουν την Ευρώπη στον παγκόσμιο ανταγωνισμό της για τα πιο έξυπνα ταλέντα με την προσέγγισή τους που είναι προσανατολισμένη στον πελάτη και την αγορά 8. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης δεσμεύονται για περισσότερη ισότητα, προσβασιμότητα και συμπεριληπτικότητα του συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης και προσπαθούν για καλύτερη συμμετοχή όλων των κατηγοριών των φοιτητών ανεξάρτητα από το κοινωνικό τους υπόβαθρο 9. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης δίνουν έμφαση στις επιδόσεις και στον προσανατολισμό των φοιτητών και των διδασκόντων στα αποτελέσματα για να διασφαλίσουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα του συστήματος ανώτατης εκπαίδευσης 10. Τα μη κρατικά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης συμβάλλουν στη δημιουργία πιο ελκυστικών ευκαιριών εργασίας για όλους τους πανεπιστημακούς

Στην Ελλάδα το άρθρο 16 του Συντάγματος προδιαγράφει τον δημόσιο χαρακτήρα της ανώτατης εκπαίδευσης, η οποία σήμερα περιλαμβάνει 25 ΑΕΙ εκ των οποίων 24 πανεπιστήμια και η ΑΣΠΑΙΤΕ (πρώην ΤΕΙ) και 3 στρατιωτικές σχολές (ΑΣΕΙ). Ωστόσο, το 2024, ο νόμος 5094/24 θέτει τις βάσεις για την εγκατάσταση και τη λειτουργία παραρτημάτων μητρικών πανεπιστημίων (με τη μορφή των Νομικών Προσώπων Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης) τα οποία συνδέονται με αναγνωρισμένα ΑΕΙ άλλων ευρωπαϊκών ή τρίτων χωρών. Τα ιδρύματα αυτά θα είναι *μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα*.

Ακολούθως παρουσιάζεται συνοπτικά το πλαίσιο λειτουργίας των ιδιωτικών πανεπιστημίων στην Κύπρο, τη Σουηδία και τις ΗΠΑ.

Σύμφωνα με το δίκτυο Eurydice, η ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση στην **Κύπρο** παρέχεται από ιδιωτικά πανεπιστήμια και ιδιωτικά ιδρύματα μη πανεπιστημιακού επιπέδου. Τα ιδιωτικά πανεπιστήμια παρέχουν σήμερα σπουδές και των τριών επιπέδων, η λειτουργία τους διέπεται από ειδικό θεσμικό πλαίσιο, το οποίο ορίζει μεταξύ άλλων και τη νομική μορφή των ιδιωτικών πανεπιστημίων ως οργανισμών ιδιωτικού δικαίου κερδοσκοπικού ή μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ο ΔΙΠΑΕ είναι ο

¹⁴³ <https://euphe.eu/decalogue/>

φορέας διασφάλισης και πιστοποίησης της ποιότητας της ανώτατης εκπαίδευσης στην Κύπρο. Το πλαίσιο διασφάλισης ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση ορίζεται σε σχετικό Νόμο του 2015¹⁴⁴ για τα δημόσια, τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, τις ιδιωτικές και δημόσιες σχολές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και παραρτήματα κυπριακών και ξένων πανεπιστημίων στην Κύπρο και περιλαμβάνει εσωτερική, εξωτερική αξιολόγηση (ιδρυματική, τμηματική, προγραμματική) και πιστοποίηση ποιότητας.

Στη **Σουηδία**, η ανώτατη εκπαίδευση ρυθμίζεται κυρίως από τον Νόμο για την Ανώτατη Εκπαίδευση (Högskolelag, SFS 1992:1434) και το Διάταγμα για την Ανώτατη Εκπαίδευση (Högskoleförordning, SFS 1993:100). Περιλαμβάνει α) πανεπιστήμια, β) πανεπιστημιακά κολλέγια, γ) πανεπιστημιακά κολλέγια καλών, εφαρμοσμένων και παραστατικών τεχνών και δ) άλλους ανεξάρτητους φορείς ανώτατης εκπαίδευσης (Eurýdice). Η πλειονότητα των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης είναι δημόσιου χαρακτήρα, αλλά υπάρχει και ένας μικρός αριθμός ανεξάρτητων (μη κρατικών) παρόχων ανώτατης εκπαίδευσης. Από τα συνολικά 50 ΑΕΙ της Σουηδίας, τα 31 είναι δημόσια και απορροφούν περίπου το 90% του φοιτητικού πληθυσμού. Τα πανεπιστήμια έχουν δικαίωμα απονομής τρίτου επιπέδου κύκλου σπουδών, ενώ τα πανεπιστημιακά κολλέγια θα πρέπει να κάνουν αίτημα για κάτι τέτοιο. Ωστόσο, και οι δύο τύποι ιδρυμάτων μπορούν να διεξάγουν έρευνα, η οποία έχει ιδιαίτερη βαρύτητα στο σουηδικό σύστημα ανώτατης εκπαίδευσης.

Η ανώτατη εκπαίδευση χρηματοδοτείται μέσω κρατικών επιχορηγήσεων με βάση το πλήθος των φοιτητών κάθε ιδρύματος και τα επιτεύγματά τους από πλευράς πιστωτικών μονάδων. Τα ανεξάρτητα ιδρύματα που λαμβάνουν κρατικούς πόρους δεν μπορούν να έχουν διδάκτρα. Τα ανεξάρτητα ιδρύματα που δεν λαμβάνουν κρατικούς πόρους μπορούν να επιβάλουν διδάκτρα (ιδιωτικά ιδρύματα)¹⁴⁵.

Οι όροι «πανεπιστήμιο» και «πανεπιστημιακό κολλέγιο» μπορούν να χρησιμοποιηθούν ελεύθερα, αλλά αυτό που προστατεύεται από τον νόμο είναι το δικαίωμα απονομής τίτλων σπουδών. Η ευθύνη για την ανώτατη εκπαίδευση βαρύνει το Σουηδικό Κοινοβούλιο και την Κυβέρνηση. Το Κοινοβούλιο μπορεί να αποφασίζει την ίδρυση δημόσιων ΑΕΙ, ενώ η κυβέρνηση για το εάν ένα ΑΕΙ θα έχει πανεπιστημιακό καθεστώς.

Τα δημόσια ΑΕΙ είναι υπόλογα στην Κυβέρνηση, ενώ η λειτουργία των ανεξάρτητων παρόχων ρυθμίζεται από ειδικό νόμο και σε κάποιες περιπτώσεις από ειδικές συμφωνίες με την κυβέρνηση. Αφού αποκτήσουν δικαίωμα απονομής τίτλων σπουδών μπορούν να προσφέρουν μαθήματα και προγράμματα σπουδών. Ενώ τα πανεπιστήμια και τα πανεπιστημιακά κολλέγια καταθέτουν αίτηση απευθείας στη Σουηδική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (UKÄ) προκειμένου να μπορούν να απονέμουν τίτλους, οι ανεξάρτητοι πάροχοι ανώτατης εκπαίδευσης υποβάλλουν την αίτησή τους στον αρμόδιο κυβερνητικό φορέα, ο οποίος αναθέτει τον φάκελο στην UKÄ.

Η Σουηδική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης είναι ο αρμόδιος φορέας για τη διασφάλιση ποιότητας δημόσιων ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και ανεξάρτητων παρόχων, την αξιολόγηση της δυνατότητας απονομής τίτλων από δημόσια ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης, τη διασφάλιση της νομιμότητας στη λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, την αποδοτικότητα και την παρακολούθηση της ανώτατης εκπαίδευσης μέσω στατιστικών δεδομένων και δεικτών. Η εσωτερική διασφάλιση ποιότητας των ΑΕΙ είναι ευθύνη του προσωπικού και των φοιτητών, ενώ η UKÄ είναι υπεύθυνη για την

¹⁴⁴ Ο νόμος του 2015 περί της διασφάλισης και πιστοποίησης της ποιότητας της ανώτερης εκπαίδευσης και της ίδρυσης και λειτουργίας φορέα για συναφή θέματα <https://www.dipae.ac.cy/index.php/el/cyqaa-el/law-el>

¹⁴⁵ UKÄ (2023). *An overview of Swedish Higher Education and Research*

εξωτερική διασφάλιση ποιότητας όλων των ιδρυμάτων, στη βάση του Νόμου και του Διατάγματος για την Ανώτατη Εκπαίδευση και των ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area)¹⁴⁶.

Στο **αμερικανικό σύστημα** ανώτατης εκπαίδευσης, σύμφωνα με το Εθνικό Κέντρο Εκπαιδευτικών Στατιστικών (NCES), την κύρια στατιστική υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας των ΗΠΑ, λειτουργούν δημόσια και ιδιωτικά ιδρύματα. Ως *δημόσιο ίδρυμα* ορίζεται εκείνο του οποίου τα προγράμματα και οι δραστηριότητες διοικούνται από δημόσια εκλεγμένα ή διορισμένα στελέχη και το οποίο υποστηρίζεται από δημόσιους πόρους. Ως *ιδιωτικό ίδρυμα* ορίζεται εκείνο το οποίο ελέγχεται από ένα φυσικό πρόσωπο ή μια μη κυβερνητική/κρατική οντότητα, συνήθως υποστηρίζεται από μη δημόσιους πόρους και διοικείται από στελέχη που δεν είναι δημόσια εκλεγμένα και διορισμένα¹⁴⁷. Γενικά τα δημόσια πανεπιστήμια και κολλέγια υπάγονται στο πλαίσιο της εκάστοτε Πολιτείας, ως απόρροια του αποκεντρωμένου συστήματος εκπαίδευσης των ΗΠΑ, ενώ ο ρόλος της ομοσπονδιακής κυβέρνησης περιλαμβάνει την οικονομική υποστήριξη των φοιτητών, την έρευνα και την ανάπτυξη.

Τα ιδιωτικά ιδρύματα διακρίνονται περαιτέρω σε μη κερδοσκοπικά και κερδοσκοπικά. Τα μη κερδοσκοπικά είναι εκείνα των οποίων οι διοικούντες (άτομο ή οντότητα) δεν λαμβάνουν κάποια αποζημίωση, πέρα από τον μισθό, το ενοίκιο ή άλλα έξοδα, για την ανάληψη ρίσκου. Περιλαμβάνουν ανεξάρτητα μη κερδοσκοπικά ιδρύματα και όσα είναι συνδεδεμένα με κάποιον θρησκευτικό οργανισμό. Τα κερδοσκοπικά είναι εκείνα των οποίων οι διοικούντες (άτομο ή οντότητα) λαμβάνουν κάποια αποζημίωση, πέρα από τον μισθό, το ενοίκιο ή άλλα έξοδα, για την ανάληψη ρίσκου.

Η πιστοποίηση διασφαλίζει την ποιότητα των ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης και των ακαδημαϊκών προγραμμάτων¹⁴⁸. Στις ΗΠΑ οι φορείς πιστοποίησης είναι μη κρατικοί και πρέπει να είναι αναγνωρισμένοι από το Υπουργείο Εκπαίδευσης και το Συμβούλιο Πιστοποίησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης (CHEA), προκειμένου τα πιστοποιούμενα ιδρύματα να μπορούν να λάβουν ομοσπονδιακούς πόρους ή πόρους από άλλες πηγές. Επισημαίνεται ότι το σύστημα ελέγχου της ανώτατης εκπαίδευσης στις ΗΠΑ διαθέτει τρία (3) επίπεδα: σε ομοσπονδιακό επίπεδο παρακολουθούνται η χρηματοδότηση και η πρόσβαση σε πόρους, σε επίπεδο Πολιτείας δίνεται έμφαση στην προστασία του καταναλωτή, ενώ οι φορείς πιστοποίησης επικεντρώνονται στον έλεγχο της ποιότητας της εκπαίδευσης¹⁴⁹.

Με ομοιότητες και διαφορές οργανώνεται και λειτουργεί ο τομέας της ανώτατης εκπαίδευσης και στις άλλες χώρες. Ειδικά για την ιδιωτική ανώτατη εκπαίδευση πρέπει να αναφερθεί πως η μεγάλη ανάπτυξή της συνοδεύεται και από έντονο ενδιαφέρον για την ποιότητά της, με δεδομένο ότι στη βιβλιογραφία καταγράφονται περιπτώσεις αμφισβητούμενων πρακτικών από ορισμένα ιδιωτικά κερδοσκοπικά ιδρύματα¹⁵⁰ αλλά και ανεπάρκειες ως προς τη στελέχωσή τους με μόνιμο ακαδημαϊκό προσωπικό, την ερευνητική παραγωγή, τις υποδομές και τις διδακτικές και παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Για παράδειγμα, με εξαίρεση τις ΗΠΑ όπου τα ιδιωτικά ιδρύματα έχουν ισχυρή ερευνητική παραγωγή και απήχηση, γενικά η ερευνητική δραστηριότητα των ιδιωτικών πανεπιστημίων είναι μικρότερη από εκείνη των δημοσίων λόγω έλλειψης υποδομών ή πρόσβασης σε επαρκείς πόρους¹⁵¹. Το δε μόνιμο προσωπικό ενδέχεται να είναι ελλιπές και το ίδρυμα να βασιζείται

¹⁴⁶ UKÄ (2023) *An overview of Swedish Higher Education and Research*

¹⁴⁷ American Council on Education (2019), *US Higher Education: A brief guide*. Washington

¹⁴⁸ Quality Review and Accreditation in U.S. Higher Education <https://almanac.chea.org/overview-us-accreditation>

¹⁴⁹ Kreighbaum, A. (2019 5 September). A Tipping Point for Accreditors. Inside Higher Ed.

<https://www.insidehighered.com/news/2018/09/05/ga-uncertain-future-accreditation>.

¹⁵⁰ Beaver, W. (2012). Fraud in for-profit. *Social Science and Public Policy* 49(3), pp. 274–278. <https://doi.org/10.1007/s12115-012-9541-0>

¹⁵¹ Teixeira, P. (2009). "Mass Higher Education and Private Institutions", in OECD, *Higher Education to 2030, Volume 2, Globalisation*, OECD Publishing, Paris. <https://doi.org/10.1787/9789264075375-10-en>

σε διδακτικό προσωπικό μερικής απασχόλησης ή προσωπικό των δημοσίων πανεπιστημίων (με δεύτερη εργασία)¹⁵².

Στην Ελλάδα, το θέμα των μη κρατικών ιδρυμάτων ανώτατης εκπαίδευσης προκαλεί ακόμα σφοδρές αντιπαραθέσεις. Ίσως όμως είναι καιρός να γίνει αντιληπτό πως αυτό που προέχει στην ανώτατη εκπαίδευση είναι η ποιότητα των αποτελεσμάτων της, η οποία διασφαλίζεται μέσα από ένα επαρκές και κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας, με πόρους και υποδομές, συστηματική διασφάλιση ποιότητας και δέσμευση στη ανάπτυξη των φοιτητών. Επίσης, αναμένεται να φανεί στο μέλλον η δυναμική και η ανταγωνιστικότητα της μη κρατικής ανώτατης εκπαίδευσης και, μεταξύ άλλων, η δυνατότητά της να περιορίσει το ποσοστό εκείνων που φεύγουν στο εξωτερικό για σπουδές, οι προοπτικές απασχόλησης νέων επιστημόνων ως μελών ακαδημαϊκού προσωπικού και η συμβολή της στην έρευνα, την επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.

¹⁵² Altbach, P.G. (1999). Private higher education: Themes and variations in comparative perspective. *Prospects* 29, 310–323. <https://doi.org/10.1007/BF02736957>

Μέρος Β'

Οι δράσεις διασφάλισης ποιότητας της ΕΘΑΑΕ
και η βελτίωση της ποιότητας των πανεπιστημίων

Εισαγωγή

Στο Μέρος Β΄ της έκθεσης παρουσιάζονται οι δράσεις διασφάλισης ποιότητας που πραγματοποιήσε η Αρχή κατά το έτος 2023. Η ΕΘΑΑΕ συνέχισε τις πιστοποιήσεις των ΠΠΣ με υβριδικό τρόπο, εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα και δια ζώσης και ξεκίνησε τις πιστοποιήσεις των ΠΜΣ εξ αποστάσεως με ηλεκτρονικά μέσα.

Η ΕΘΑΑΕ, στο πλαίσιο της εφαρμογής της στρατηγικής της για τη βελτίωση της ποιότητας των ΑΕΙ, συντόνισε και παρακολούθησε την πορεία υλοποίησης δράσεων για την αναβάθμιση των ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ καθώς και τη δράση για την ιχνηλάτηση αποφοίτων σε συνεργασία με τα Γραφεία Διασύνδεσης των ΑΕΙ και εισηγήθηκε στο ΥΠΑΙΘΑ τον τρόπο κατανομής της συνολικής ετήσιας επιχορήγησης στα ΑΕΙ βάσει αντικειμενικών και ποιοτικών κριτηρίων.

1. Ανάλυση των δράσεων διασφάλισης ποιότητας

Δράσεις Πιστοποίησης

Το 2023 η ΕΘΑΑΕ κατόπιν δημόσιας πρόσκλησης υποβολής προτάσεων πιστοποίησης προς τα Ιδρύματα της χώρας, ολοκλήρωσε εβδομήντα (70) πιστοποιήσεις Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών και εκατόν ογδόντα έξι (186) πιστοποιήσεις Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών των ΑΕΙ. Οι εκθέσεις πιστοποίησης που υπεβλήθησαν από τις Επιτροπές Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης αναλύθηκαν και παρακάτω παρουσιάζονται τα αποτελέσματα και ορισμένα χρήσιμα συμπεράσματα.

Συγκρότηση και σύνθεση των Επιτροπών Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης

Για την πραγματοποίηση των πιστοποιήσεων επιλέχθηκαν εμπειρογνώμονες από το Μητρώο της Αρχής και συγκροτήθηκαν οι Επιτροπές Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΕΕΑΠ), σύμφωνα με την προβλεπόμενη διαδικασία.

Στις πιστοποιήσεις των ΠΠΣ συμμετείχαν 188 εμπειρογνώμονες και σε αυτές των ΠΜΣ, 186. Όπως παρατηρείται διαχρονικά, οι περισσότεροι από αυτούς προήλθαν από την Αμερική και την Ευρώπη, ενώ ελάχιστοι προέρχονται από την Ασία ή/και την Αφρική.

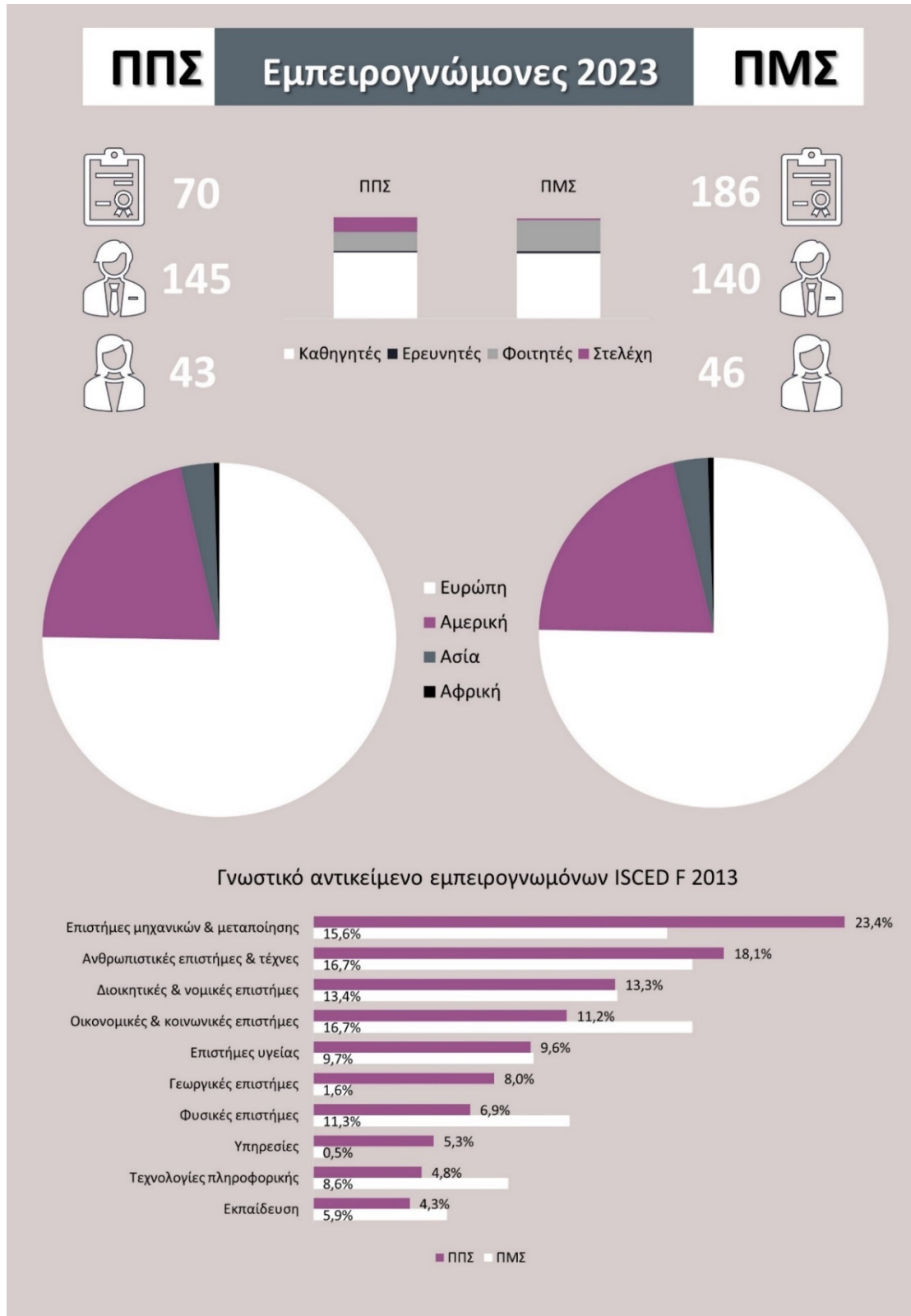
Στην περίπτωση των πιστοποιήσεων των ΠΠΣ, ποσοστό 65% των εμπειρογνομόνων είναι καθηγητές, ενώ ακολουθούν οι φοιτητές (19%), τα στελέχη επιχειρήσεων και φορέων (14%) και οι ερευνητές (2%). Το μεγαλύτερο ποσοστό των εμπειρογνομόνων που συμμετείχαν στις πιστοποιήσεις των ΠΠΣ ανήκουν στις επιστήμες μηχανικού (23,4%), τις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες (18,1%) και τις διοικητικές και νομικές επιστήμες (13,3%).

Στην περίπτωση των πιστοποιήσεων των ΠΜΣ, ποσοστό 65% των εμπειρογνομόνων είναι καθηγητές, ενώ ακολουθούν οι φοιτητές (31%), τα στελέχη επιχειρήσεων και φορέων (2%) και οι ερευνητές (2%). Το μεγαλύτερο ποσοστό των εμπειρογνομόνων που συμμετείχαν στις πιστοποιήσεις των ΠΜΣ ανήκουν στις ανθρωπιστικές επιστήμες και τέχνες (16,7%), τις οικονομικές και κοινωνικές επιστήμες (16,7%), τις επιστήμες μηχανικού (15,6%) και τις διοικητικές και νομικές επιστήμες (13,4%).

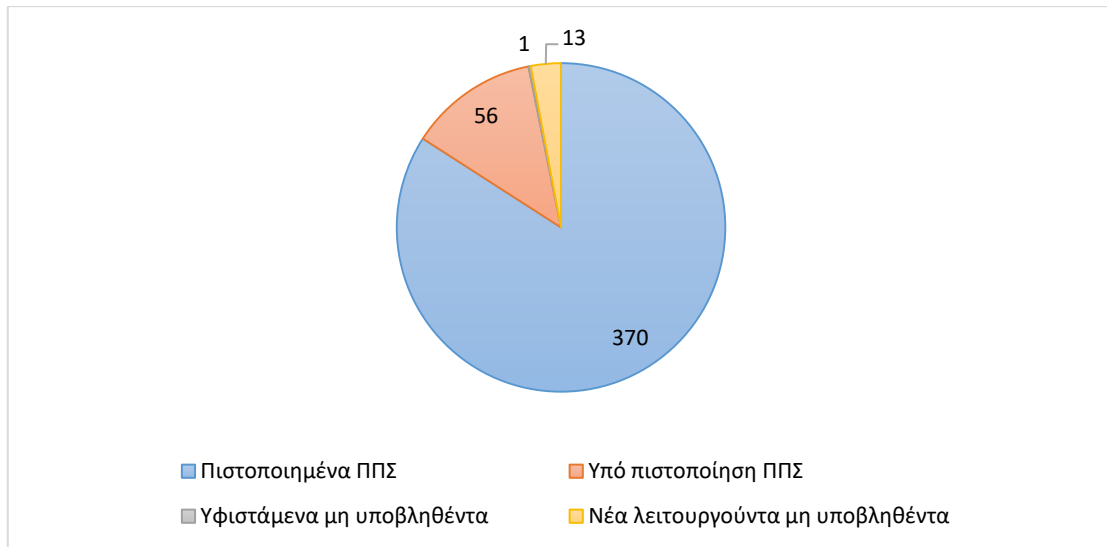
Το Σχήμα 53 παρουσιάζει μια συνοπτική εικόνα των εμπειρογνομόνων οι οποίοι έλαβαν μέρος στις δράσεις πιστοποίησης για το 2023. Ειδικότερα, αποτυπώνει τα στοιχεία γεωγραφικής προέλευσης των εμπειρογνομόνων, την ιδιότητά τους και το γνωστικό τους αντικείμενο.

1.1. Πορεία Πιστοποιήσεων

Στο Σχήμα 54 αποτυπώνεται η πορεία των πιστοποιήσεων των ΠΠΣ στα ελληνικά ΑΕΙ μέχρι το τέλος του 2023. Από το σύνολο των 440 ΠΠΣ που λειτουργούν στα 25 ΑΕΙ, το 84% περίπου έχει ολοκληρώσει τη διαδικασία πιστοποίησης.

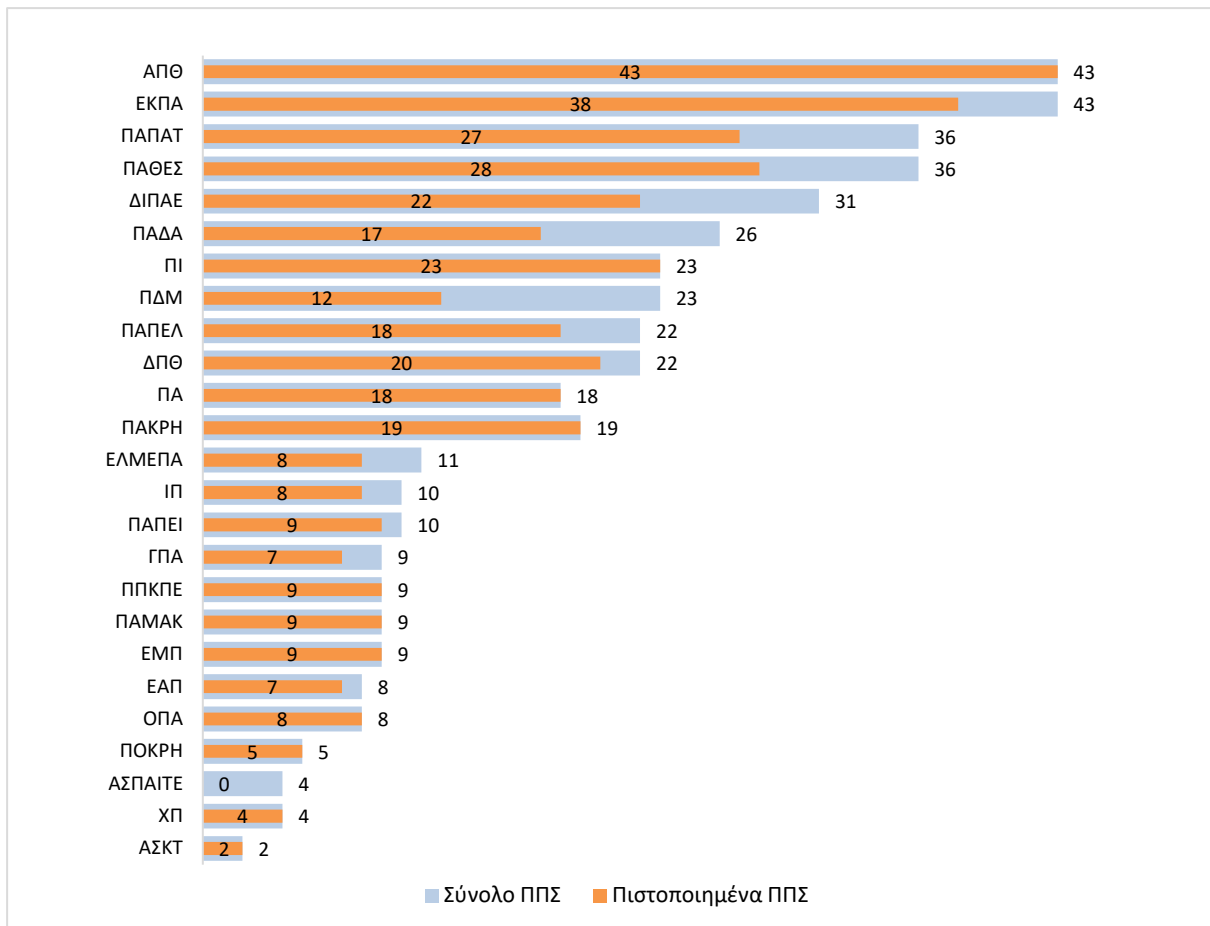
Σχήμα 53. Ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία εμπειρογνομένων (2023)

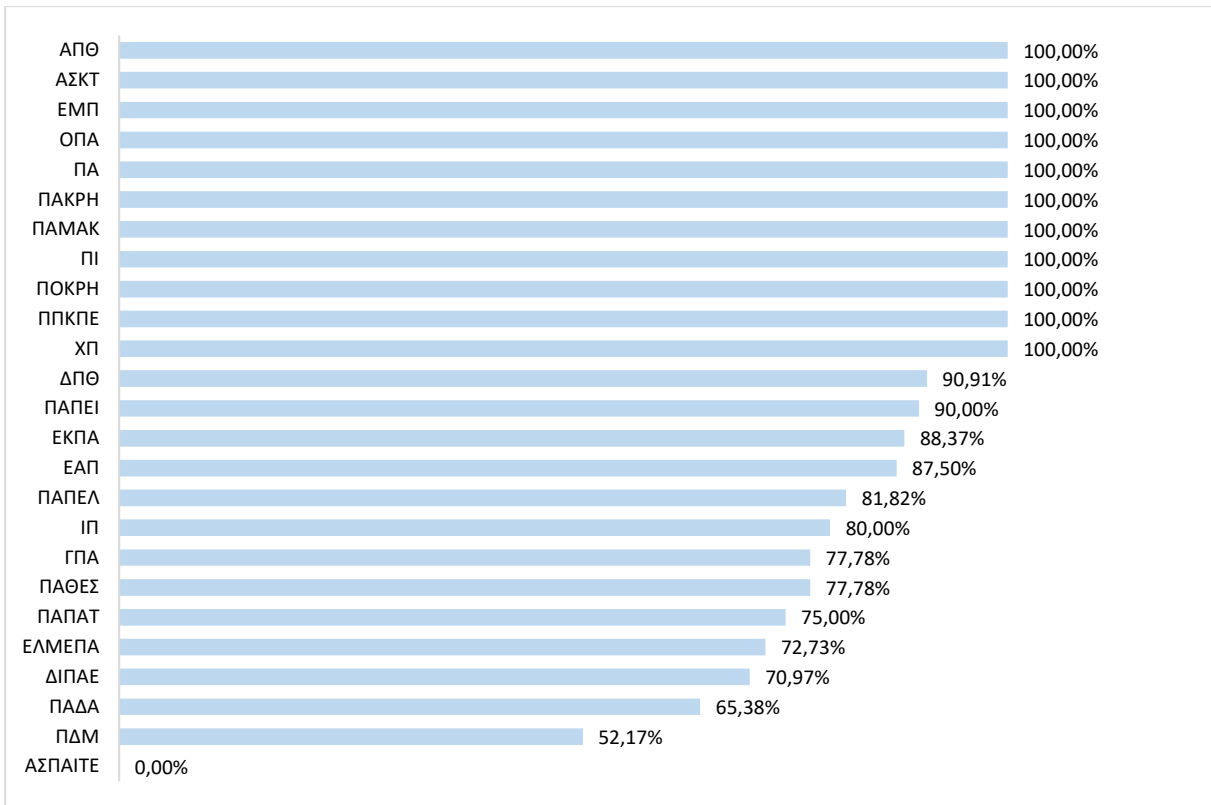
Σχήμα 54. Πορεία Πιστοποιήσεων των ΠΠΣ (2018-2023)

Στα επόμενα σχήματα φαίνονται το πλήθος και το ποσοστό ολοκλήρωσης των πιστοποιήσεων ΠΠΣ ανά ίδρυμα (Σχήμα 55 και Σχήμα 56).

Συνολικά, έντεκα (11) Πανεπιστήμια έχουν πιστοποιήσει το σύνολο των προσφερόμενων ΠΠΣ τους (ΑΠΘ, ΑΣΚΤ, ΕΜΠ, ΟΠΑ, ΠΑ, ΠΑΜΑΚ, ΠΑΚΡΗ, ΠΙ, ΠΠΚΠΕ, ΠΟΚΡΗ, ΧΠ).

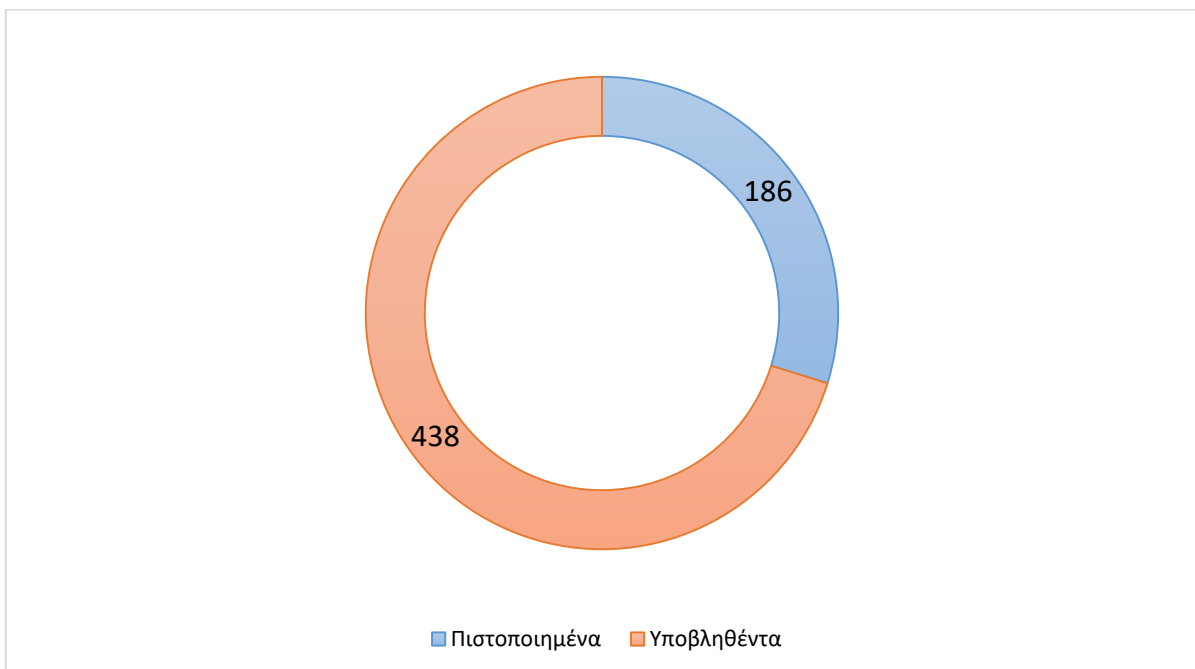

Σχήμα 55. Πλήθος πιστοποιημένων ΠΠΣ ανά ίδρυμα

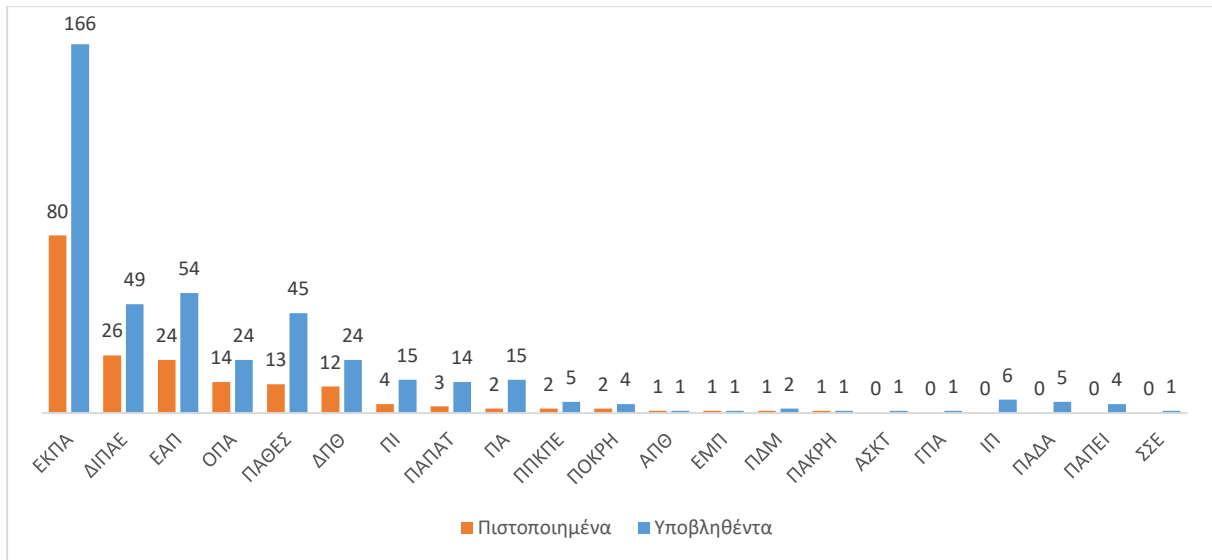
Σχήμα 56. Ποσοστό (%) ολοκλήρωσης πιστοποιήσεων ΠΠΣ ανά ίδρυμα

Αντίστοιχα από τα 438 Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών που υποβλήθηκαν για πιστοποίηση εντός του 2023, πιστοποιήθηκαν τα 186 (ποσοστό 42,5%) (Σχήμα 57).

Σχήμα 57. Πορεία Πιστοποιήσεων των ΠΜΣ

Τα Πιστοποιημένα ΠΜΣ ανά ίδρυμα επί των συνολικά υποβληθέντων παρουσιάζονται στο Σχήμα 58.

Σχήμα 58. Ποσοστό (%) ολοκλήρωσης πιστοποιήσεων ΠΜΣ ανά ίδρυμα

Στο Παράρτημα παρατίθεται ο αναλυτικός χάρτης πιστοποιήσεων της ελληνικής ανώτατης εκπαίδευσης για τα έτη 2018-2023 με διάκριση σε Προγράμματα Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών, ενώ στο Παράρτημα 2 αναφέρονται οι εμπειρογνώμονες, στη συντριπτική τους πλειονότητα Έλληνες επιστήμονες του εξωτερικού, που πλαισίωσαν τις επιτροπές εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης το 2023.

1.2. Ανάλυση των αποτελεσμάτων των πιστοποιήσεων 2023

1.2.1. Πιστοποιήσεις ΠΠΣ

Το 2023 ολοκληρώθηκαν 70 πιστοποιήσεις Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ), 55 εκ των οποίων αφορούσαν νέα προγράμματα (ΝΠΠΣ), 14 υφιστάμενα και 1 ξενόγλωσσο (ΞΠΣ). Οι πιστοποιήσεις βασίζονται στα σχετικά πρότυπα ποιότητας της ΕΘΑΑΕ, τα οποία περιλαμβάνουν τις εξής αρχές:

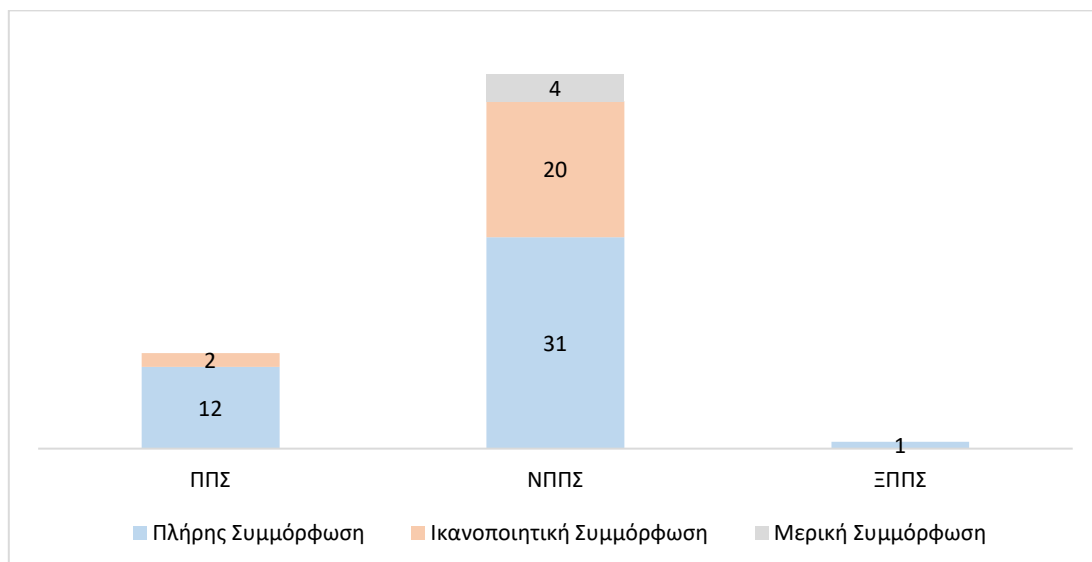
Πίνακας 34. Οι αρχές των προτύπων ποιότητας για την πιστοποίηση των ΠΠΣ

Αρχές	ΠΠΣ	ΝΠΠΣ	ΞΠΣ
Αρχή 1	Πολιτική διασφάλισης ποιότητας	Στρατηγικός προγραμματισμός, σκοπιμότητα και βιωσιμότητα της ακαδημαϊκής μονάδας	Στρατηγικός προγραμματισμός
Αρχή 2	Σχεδιασμός και έγκριση των προγραμμάτων σπουδών	Πολιτική Ποιότητας του ιδρύματος και της ακαδημαϊκής μονάδας	Πολιτική ποιότητας
Αρχή 3	Φοιτητο-κεντρική μάθηση, διδασκαλία και αξιολόγηση	Σχεδιασμός, έγκριση και παρακολούθηση της ποιότητας των ΝΠΠΣ	Σχεδιασμός, έγκριση και παρακολούθηση της ποιότητας των ΞΠΣ
Αρχή 4	Εισαγωγή φοιτητών, στάδια φοίτησης, αναγνώριση σπουδών και λήψη πτυχίου	Φοιτητοκεντρική μάθηση στη διδασκαλία και αξιολογήσιμων φοιτητών	Φοιτητοκεντρική μάθηση στη διδασκαλία και αξιολογήσιμων φοιτητών
Αρχή 5	Διδακτικό προσωπικό	Εισαγωγή, φοίτηση, αναγνώριση ακαδημαϊκών προσόντων και απονομή τίτλων πτυχίου και	Εισαγωγή, φοίτηση, αναγνώριση ακαδημαϊκών προσόντων και απονομή τίτλων πτυχίου και

Αρχές	ΠΠΣ	ΝΠΠΣ	ΞΠΣ
		βεβαιώσεων δεξιοτήτων των νέων ΠΠΣ	βεβαιώσεων δεξιοτήτων των ΞΠΣ
Αρχή 6	Μαθησιακοί πόροι και φοιτητική στήριξη	Διασφάλιση της επάρκειας και της υψηλής ποιότητας διδακτικού προσωπικού των ΝΠΠΣ	Διασφάλιση υψηλής ποιότητας του διδακτικού προσωπικού των ΞΠΣ
Αρχή 7	Διαχείριση πληροφοριών	Μαθησιακοί πόροι και υπηρεσίες φοιτητικής στήριξης των ΝΠΠΣ	Μαθησιακοί πόροι και φοιτητική στήριξη των ΞΠΣ
Αρχή 8	Δημόσια πληροφόρηση	Συλλογή, ανάλυση και χρήση πληροφοριών για την οργάνωση και λειτουργία των ΝΠΠΣ	Συλλογή, ανάλυση και χρήση πληροφοριών για την οργάνωση και λειτουργία των ΞΠΣ
Αρχή 9	Συνεχής παρακολούθηση και περιοδική εσωτερική αξιολόγηση των ΠΣ	Δημόσια Πληροφόρηση για τα ΝΠΠΣ	Δημόσια πληροφόρηση για τα ΞΠΣ
Αρχή 10	Περιοδική εξωτερική αξιολόγηση των ΠΠΣ	Περιοδική εσωτερική αξιολόγηση των ΝΠΠΣ	Περιοδική εσωτερική αξιολόγηση των ΞΠΣ
Αρχή 11	-	Περιοδική εξωτερική αξιολόγηση και πιστοποίηση των ΝΠΠΣ	Περιοδική εξωτερική αξιολόγηση και πιστοποίηση των ΞΠΣ
Αρχή 12	-	Παρακολούθηση της μετάβασης από προηγούμενα ΠΠΣ στα νέα	

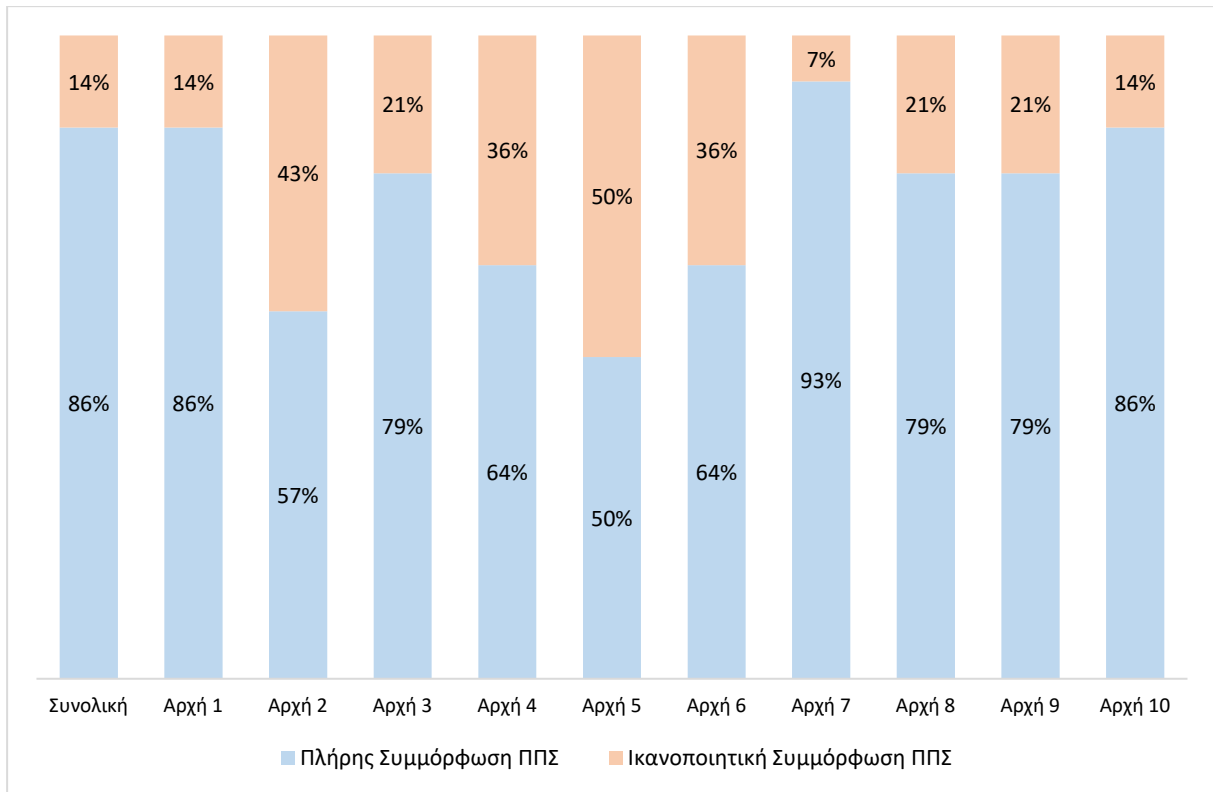
Από τα 14 υφιστάμενα ΠΠΣ, τα 12 συμμορφώνονται πλήρως με τις απαιτήσεις του προτύπου ενώ μόνο 2 συμμορφώνεται σε ικανοποιητικό βαθμό.

Αναφορικά με τα 55 Νέα ΠΠΣ (ΝΠΠΣ), τα 31 εξ αυτών συμμορφώνονται πλήρως με το πρότυπο, 20 συμμορφώνονται σε ικανοποιητικό βαθμό, ενώ 4 συμμορφώνονται μερικώς με τις απαιτήσεις του προτύπου. Σχετικό είναι το Σχήμα 59.

Σχήμα 59. Πλήθος ΠΠΣ με βάση τον συνολικό βαθμό συμμόρφωσης στο πρότυπο ΠΠΣ

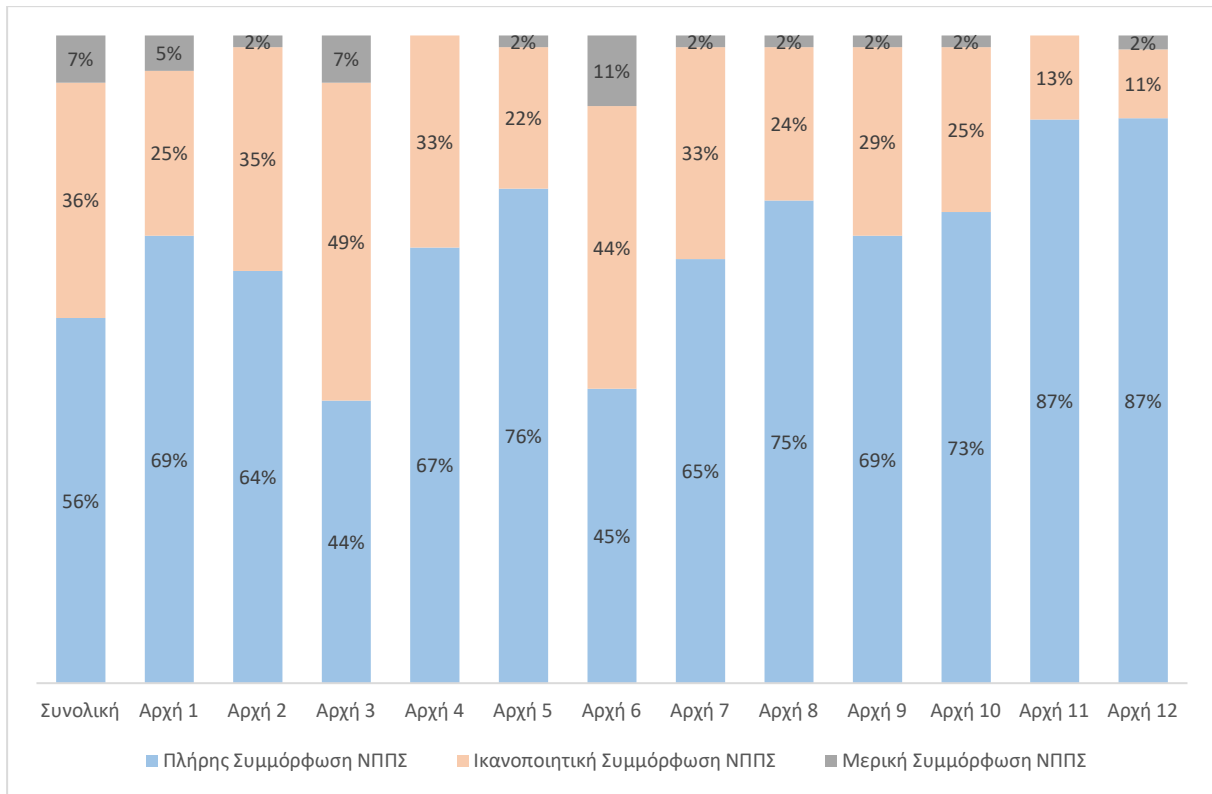
Το παρακάτω Σχήμα 60 αποτυπώνει τον βαθμό συμμόρφωσης των υφιστάμενων ΠΠΣ στις επιμέρους αρχές του προτύπου πιστοποίησης ΠΠΣ:

Σχήμα 60. Ποσοστό (%) βαθμού συμμόρφωσης στις αρχές του προτύπου για τα υφιστάμενα ΠΠΣ (10 Αρχές). Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στον Πίνακα 35.

Από το Σχήμα προκύπτει ότι το υψηλότερο ποσοστό πλήρους συμμόρφωσης, άνω του 90%, καταγράφεται στην Αρχή 7 (93%), και ακολουθούν η συνολική βαθμολογία, η Αρχή 1 και η Αρχή 10 στις οποίες καταγράφεται πλήρης συμμόρφωση σε ποσοστό 86%. Τα χαμηλότερα ποσοστά σημειώνονται στην Αρχή 5 (50%), την Αρχή 2 (57%) και την Αρχή 6 (64%). Αντίστοιχα, ικανοποιητική συμμόρφωση σε υψηλό βαθμό σημειώνεται στην Αρχή 5 (50%) και στην Αρχή 2 (43%).

Στην περίπτωση των νέων ΠΠΣ η κατάσταση αποτυπώνεται στο ακόλουθο σχήμα:

Σχήμα 61. Ποσοστό (%) βαθμού συμμόρφωσης στις αρχές του προτύπου για τα νέα ΠΠΣ - ΝΠΠΣ (12 Αρχές). Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στον Πίνακα 35.

Από το Σχήμα 61 προκύπτει ότι τα υψηλότερα ποσοστά πλήρους συμμόρφωσης καταγράφονται στην Αρχή 12 και την Αρχή 11 (87%) και στην Αρχή 5 (76%), ενώ τα χαμηλότερα στην Αρχή 3 (44%) και τη συνολική βαθμολογία (56%). Αντίστοιχα, ικανοποιητική συμμόρφωση σε υψηλό βαθμό σημειώνεται στην Αρχή 3 (49%) και την Αρχή 6 (44%).

Επιπλέον, στην κατηγορία των προγραμμάτων αυτών καταγράφεται μερική συμμόρφωση σε όλες τις Αρχές (εκτός από την Αρχή 4 και την Αρχή 11) σε ποσοστό από 2%-11%.

Τέλος, στην περίπτωση του ενός Ξενόγλωσσου Προγράμματος Προπτυχιακών Σπουδών καταγράφεται πλήρης συμμόρφωση σε όλες τις Αρχές του σχετικού προτύπου ποιότητας.

1.2.2. Πιστοποιήσεις ΠΜΣ

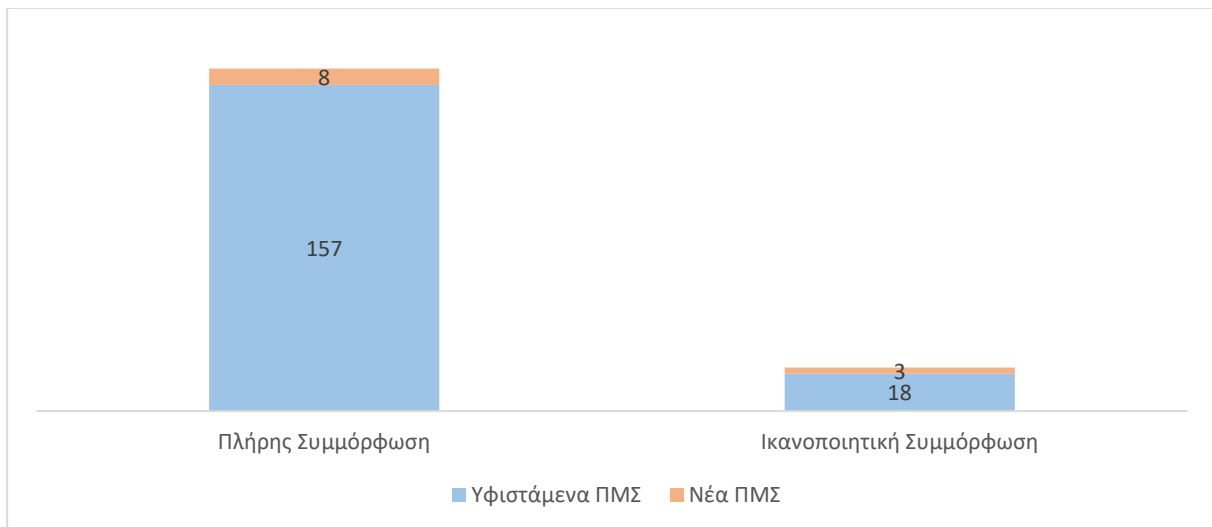
Το 2023 ολοκληρώθηκαν 186 πιστοποιήσεις Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ), 175 εκ των οποίων αφορούσαν υφιστάμενα προγράμματα και 11 αφορούσαν νέα. Αντίστοιχα, οι πιστοποιήσεις βασίζονται στο σχετικό πρότυπο ποιότητας της ΕΘΑΑΕ με τις ακόλουθες αρχές:

Πίνακας 35. Οι αρχές των προτύπων ποιότητας για την πιστοποίηση των ΠΜΣ

Αρχές	ΠΜΣ	ΝΠΜΣ
Αρχή 1	Πολιτική και στοχοθεσία ποιότητας για τα ΠΜΣ του ιδρυματος και της ακαδημαϊκής μοναδας	Στρατηγική, πολιτική και στοχοθεσία ποιότητας για τα νέα ΠΜΣ (ΝΠΜΣ)
Αρχή 2	Σχεδιασμός και έγκριση των ΠΜΣ	Σχεδιασμός και έγκριση των ΝΠΜΣ
Αρχή 3	Φοιτητο-κεντρική μάθηση, διδασκαλία και αξιολόγηση	Κανονισμοί για την επιλογή των φοιτητών, τα στάδια φοίτησης, την

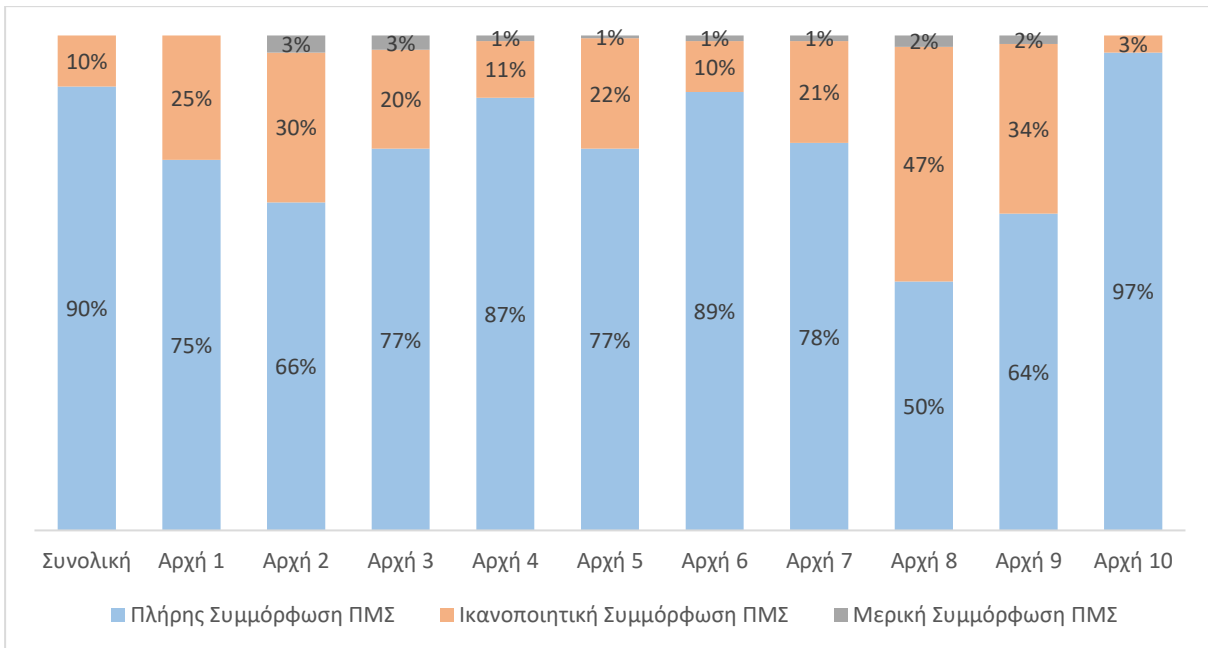
		αναγνώριση των μεταπτυχιακών σπουδών και την απονομή διπλώματος
Αρχή 4	Επιλογή φοιτητών, στάδια φοίτησης, αναγνώριση μεταπτυχιακών σπουδών και απονομή διπλώματος	Διδακτικό προσωπικό των ΝΠΜΣ
Αρχή 5	Διδακτικό προσωπικό των ΠΜΣ	Μαθησιακοί πόροι και φοιτητική στήριξη
Αρχή 6	Μαθησιακοί πόροι και φοιτητική στήριξη	Αρχική εσωτερική και εξωτερική αξιολόγηση και παρακολούθηση των ΝΠΜΣ
Αρχή 7	Διαχείριση πληροφοριών	-
Αρχή 8	Δημόσια πληροφόρηση για τα ΠΜΣ	-
Αρχή 9	Συνεχής παρακολούθηση και περιοδική εσωτερική αξιολόγηση ΠΜΣ	-
Αρχή 10	Περιοδική εξωτερική αξιολόγηση των ΠΜΣ	-

Από τα 175 υφιστάμενα ΠΜΣ, τα 157 συμμορφώνονται πλήρως με τις απαιτήσεις του προτύπου ενώ 18 συμμορφώνονται σε ικανοποιητικό βαθμό. Αναφορικά με τα 11 Νέα ΠΜΣ (ΝΠΜΣ), τα 8 εξ αυτών συμμορφώνονται πλήρως με το πρότυπο ενώ 4 συμμορφώνονται σε ικανοποιητικό βαθμό. Σχετικό είναι το Σχήμα 63:

Σχήμα 62. Πλήθος ΠΠΣ με βάση τον συνολικό βαθμό συμμόρφωσης στο πρότυπο ΠΠΣ

Το παρακάτω Σχήμα 63 αποτυπώνει τον βαθμό συμμόρφωσης των υφιστάμενων ΠΜΣ στις επιμέρους αρχές του προτύπου πιστοποίησης ΠΜΣ:

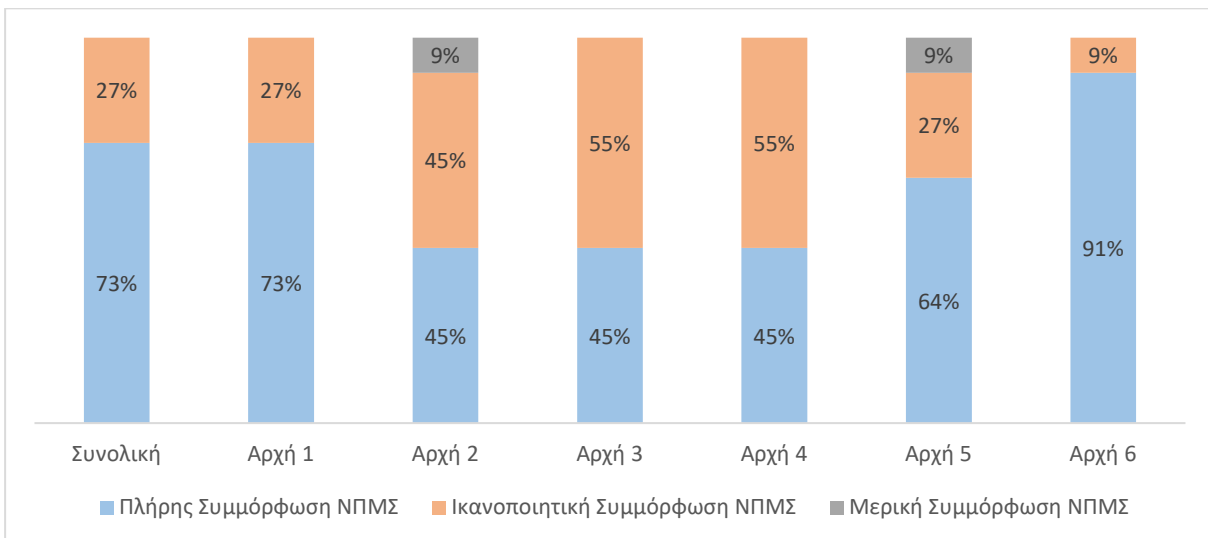

Σχήμα 63. Ποσοστό (%) βαθμού συμμόρφωσης στις αρχές του προτύπου για τα υφιστάμενα ΠΜΣ (10 Αρχές). Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στον Πίνακα 36.

Από το Σχήμα 63 προκύπτει ότι το υψηλότερο ποσοστό πλήρους συμμόρφωσης καταγράφεται στην Αρχή 10 (97%), και ακολουθούν η συνολική βαθμολογία (90%), η Αρχή 6 (89%) και η Αρχή 4 (87%).

Τα χαμηλότερα ποσοστά σημειώνονται στην Αρχή 8 (50%), την Αρχή 9 (64%) και την Αρχή 2 (66%). Αντίστοιχα, ικανοποιητική συμμόρφωση σε υψηλό βαθμό σημειώνεται στην Αρχή 8 (47%) και στην Αρχή 9 (34%).

Στην περίπτωση των νέων ΠΜΣ η κατάσταση αποτυπώνεται στο ακόλουθο σχήμα:

Σχήμα 64. Ποσοστό (%) βαθμού συμμόρφωσης στις αρχές του προτύπου για τα νέα ΠΜΣ - ΝΠΜΣ (6 Αρχές). Η πλήρης ονομασία των Αρχών αναφέρεται στον Πίνακα 36.

Από το Σχήμα 64 προκύπτει ότι τα υψηλότερα ποσοστά πλήρους συμμόρφωσης καταγράφονται στην Αρχή 6 (91%), τη συνολική βαθμολογία και την Αρχή 1 (73%), ενώ τα χαμηλότερα στις Αρχές 2, 3 και

4 (45%). Αντίστοιχα, ικανοποιητική συμμόρφωση σε υψηλό βαθμό σημειώνεται στην Αρχή 3 και την Αρχή 4 (55%) και την Αρχή 2 (45%).

Επιπλέον, στην κατηγορία των προγραμμάτων αυτών καταγράφεται μερική συμμόρφωση στις Αρχές 2 και 5 σε ποσοστό 9%.

1.3. Θεματική ανάλυση για τον τομέα επιστημών υγείας και κοινωνικής πρόνοιας

Στην ενότητα αυτή καταγράφονται συνοπτικά συμπεράσματα από τη θεματική ανάλυση των εκθέσεων πιστοποίησης των Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών στο επιστημονικό πεδίο της Υγείας και της Κοινωνικής Πρόνοιας (κωδ.09 – ISCED F 2013¹⁵³). Το εν λόγω επιστημονικό πεδίο χωρίζεται στις επιστημονικές περιοχές που παρουσιάζονται στον πίνακα:

Πίνακας 36. Ταξινόμηση επιστημονικών πεδίων Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας (κωδ.09) κατά ISCED-F 2013

2-ψήφια ταξινόμηση		3-ψήφια ταξινόμηση		4-ψήφια ταξινόμηση	
09	Επιστήμες Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας	091	Επιστήμες Υγείας	0911	Οδοντιατρική
				0912	Ιατρική
				0913	Νοσηλευτική και Μαιευτική
				0914	Τεχνολογία Ιατρικής Διάγνωσης και Θεραπείας
				0915	Θεραπεία και Αποκατάσταση
				0916	Φαρμακευτική
		092	Επιστήμες Κοινωνικής Πρόνοιας	0921	Φροντίδα των ηλικιωμένων και των αναπήρων ενηλίκων
				0923	Κοινωνική Εργασία και Συμβουλευτική
		098	Διεπιστημονικά προγράμματα Επιστημών Υγείας	0988	Διεπιστημονικά προγράμματα Επιστημών Υγείας

Ειδικότερα, στην Ελλάδα λειτουργούν σαράντα τέσσερα (44) ΠΠΣ που κατατάσσονται στην κατηγορία των Επιστημών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας (Πίνακας 37). Εξ αυτών, έως τον Μάιο του 2024, είχαν πιστοποιηθεί τα 30 (ποσοστό 68%).

Πίνακας 37. Πιστοποιημένα ΠΠΣ στον κλάδο επιστημών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας (09) κατά ISCED-F 2013

A/A	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΟΛΗ	ΠΠΣ	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΕΤΟΣ
1	ΑΠΘ	Θεσσαλονίκη	Ιατρικής	●	2020
2	ΑΠΘ	Θεσσαλονίκη	Οδοντιατρικής	●	2021
3	ΑΠΘ	Θεσσαλονίκη	Φαρμακευτικής	●	2021
4	ΔΠΘ	Αλεξανδρούπολη	Ιατρικής	●	2020
5	ΔΙΠΑΕ	Θεσσαλονίκη	Βιοιατρικών Επιστημών	●	2023
6	ΔΙΠΑΕ	Θεσσαλονίκη	Επιστημών Διατροφής και Διαιτολογίας		
7	ΔΙΠΑΕ	Θεσσαλονίκη	Μαιευτικής	●	2023
8	ΔΙΠΑΕ	Θεσσαλονίκη	Νοσηλευτικής	●	2022
9	ΔΙΠΑΕ	Διδυμοτείχο	Νοσηλευτικής (Παράρτημα Διδυμοτείχου)		

¹⁵³ Η Διεθνής Τυποποιημένη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης (ISCED) αναπτύχθηκε από την UNESCO στα μέσα της δεκαετίας του 1970 και αναθεωρήθηκε για πρώτη φορά το 1997. Μια περαιτέρω αναθεώρηση της ISCED πραγματοποιήθηκε μεταξύ 2009 και 2011. Η ISCED Fields of Education and Training (ISCED-F) συντάχθηκε το 2013 και ταξινομεί τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τα συναφή προσόντα κατά τομείς σπουδών σύμφωνα με τον ευρύτερο τομέα, κλάδο ή περιοχή του περιεχομένου που καλύπτεται (UNESCO, 2015).

A/A	ΙΔΡΥΜΑ	ΠΟΛΗ	ΠΠΣ	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΕΤΟΣ
10	ΔΙΠΑΕ	Θεσσαλονίκη	Φυσικοθεραπείας	●	2022
11	ΕΚΠΑ	Αθήνα	Ιατρικής	●	2021
12	ΕΚΠΑ	Αθήνα	Νοσηλευτικής	●	2020
13	ΕΚΠΑ	Αθήνα	Οδοντιατρικής	●	2021
14	ΕΚΠΑ	Αθήνα	Φαρμακευτικής	●	2019
15	ΕΛΜΕΠΑ	Σητεία	Επιστημών Διατροφής και Διαιτολογίας		
16	ΕΛΜΕΠΑ	Ηράκλειο	Κοινωνικής Εργασίας		
17	ΕΛΜΕΠΑ	Ηράκλειο	Νοσηλευτικής	●	2023
18	ΠΑΔΑ	Αθήνα	Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας		
19	ΠΑΔΑ	Αθήνα	Εργοθεραπείας		
20	ΠΑΔΑ	Αθήνα	Μαιευτικής	●	2023
21	ΠΑΔΑ	Αθήνα	Βιοιατρικών Επιστημών	●	2023
22	ΠΑΔΑ	Αθήνα	Νοσηλευτικής	●	2022
23	ΠΑΔΑ	Αθήνα	Φυσικοθεραπείας	●	2022
24	ΠΔΜ	Πτολεμαΐδα	Εργοθεραπείας		
25	ΠΔΜ	Πτολεμαΐδα	Μαιευτικής		
26	ΠΑΘΕΣ	Καρδίτσα	Δημόσιας και Ενιαίας Υγείας		
27	ΠΑΘΕΣ	Τρίκαλα	Διαιτολογίας και Διατροφολογίας		
28	ΠΑΘΕΣ	Λάρισα	Ιατρικής	●	2020
29	ΠΑΘΕΣ	Λάρισα	Νοσηλευτικής	●	2022
30	ΠΑΘΕΣ	Λαμία	Φυσικοθεραπείας		
31	ΠΙ	Ιωάννινα	Ιατρικής	●	2020
32	ΠΙ	Ιωάννινα	Λογοθεραπείας	●	2022
33	ΠΙ	Ιωάννινα	Νοσηλευτικής	●	2022
34	ΠΑΚΡΗ	Ηράκλειο	Ιατρικής	●	2020
35	ΠΑΠΑΤ	Πάτρα	Ιατρικής	●	2020
36	ΠΑΠΑΤ	Πάτρα	Λογοθεραπείας		
37	ΠΑΠΑΤ	Πάτρα	Νοσηλευτικής	●	2022
38	ΠΑΠΑΤ	Πάτρα	Φαρμακευτικής	●	2020
39	ΠΑΠΑΤ	Αίγιο	Φυσικοθεραπείας	●	2022
40	ΠΑΠΕΛ	Καλαμάτα	Επιστήμης Διατροφής και Διαιτολογίας		
41	ΠΑΠΕΛ	Καλαμάτα	Λογοθεραπείας		
42	ΠΑΠΕΛ	Τρίπολη	Νοσηλευτικής	●	2019
43	ΠΑΠΕΛ	Σπάρτη	Φυσικοθεραπείας	●	2022
44	ΧΠ	Αθήνα	Επιστήμης Διαιτολογίας και Διατροφής	●	2019

Παρακάτω παρουσιάζονται τα σημαντικότερα ευρήματα στις επιμέρους επιστημονικές περιοχές του πεδίου «Επιστήμες Υγείας και Πρόνοιας»:

1.3.1. Οδοντιατρική (0911)

Στην Ελλάδα λειτουργούν δύο (2) ΠΠΣ Οδοντιατρικής Επιστήμης, ένα στο ΑΠΘ και ένα στο ΕΚΠΑ.

Στα δυο πιστοποιημένα ΠΠΣ Οδοντιατρικής, αδυναμίες φαίνεται να υπάρχουν στις ψηφιακές υποδομές των τμημάτων (π.χ. ιστοσελίδα, ψηφιοποίηση), στην εξωστρέφεια (π.χ. διεθνής

κινητικότητα φοιτητών και διδασκόντων, σύσταση συλλόγου αποφοίτων), καθώς και στην έρευνα από πλευράς ερευνητικών συνεργασιών.

Όσον αφορά τις συστάσεις, οι πιο σημαντικές κατηγορίες κοινών συστάσεων αφορούν:

- το διδακτικό προσωπικό για θέματα όπως η συνεχιζόμενη εκπαίδευση, η ισορροπία φύλων και η αποτύπωση του έργου τους,
- την έρευνα για θέματα όπως ο καθορισμός διευθυντή έρευνας και οι διατμηματικές συνεργασίες με συναφή Τμήματα και
- τη διδασκαλία για θέματα όπως η διδασκαλία στην αγγλική γλώσσα.

1.3.2. Ιατρική (0912)

Στην Ελλάδα λειτουργούν επτά (7) ΠΠΣ Ιατρικής Επιστήμης, και συγκεκριμένα στα ιδρύματα ΑΠΘ, ΕΚΠΑ, ΠΙ, ΠΑΠΑΤ, ΔΠΘ, ΠΑΘΕΣ και ΠΑΚΡΗ.

Στα επτά πιστοποιημένα ΠΠΣ οι συχνότερα καταγεγραμμένες αδυναμίες εντοπίζονται στο διδακτικό προσωπικό ως προς τη γήρανση του προσωπικού και την απορρόφηση προσωπικού με διεθνή εμπειρία, τη διδασκαλία ως προς τον εκσυγχρονισμό και τον εμπλουτισμό των εκπαιδευτικών μεθόδων και τον αριθμό εισαχθέντων ανά έτος.

Όσον αφορά τις **συστάσεις**, οι πιο σημαντικές κατηγορίες κοινών συστάσεων αφορούν:

- το διδακτικό προσωπικό για θέματα όπως η ανανέωση του προσωπικού, η ανάπτυξή του και οι διαφανείς διαδικασίες εξέλιξης,
- τις διαδικασίες ποιότητας για θέματα όπως η διαχείριση παραπόνων και περιπτώσεων παρενόχλησης, η συμμετοχή των φοιτητών στην αξιολόγηση των μαθημάτων και ο καθορισμός σαφών καθηκόντων για τις Επιτροπές σπουδών και διασφάλισης ποιότητας και
- τη διδασκαλία για θέματα όπως ο εμπλουτισμός των εκπαιδευτικών μεθόδων, με ιδιαίτερη έμφαση στην κλινική εκπαίδευση.

1.3.3. Φαρμακευτική (0916)

Στην Ελλάδα λειτουργούν τρία (3) ΠΠΣ Φαρμακευτικής Επιστήμης, στα Ιδρύματα ΑΠΘ, ΕΚΠΑ και ΠΑΠΑΤ.

Στα τρία πιστοποιημένα ΠΠΣ Φαρμακευτικής, **αδυναμίες** φαίνεται να υπάρχουν στη διδασκαλία ως προς τη στήριξη των φοιτητών και τις πηγές μάθησης και έρευνας, στον στρατηγικό σχεδιασμό των τμημάτων και στις υποδομές για θέματα όπως η ανανέωση του εξοπλισμού και η επάρκεια χώρων.

Όσον αφορά τις **συστάσεις**, οι πιο σημαντικές κατηγορίες κοινών συστάσεων αφορούν:

- τη διδασκαλία για θέματα όπως ο εκσυγχρονισμός των εκπαιδευτικών μεθόδων, η πρακτική εκπαίδευση, η αξιοποίηση των αξιολογήσεων των φοιτητών και ο συντονισμός των μαθημάτων στο πρόγραμμα σπουδών,
- τις διαδικασίες ποιότητας για θέματα όπως η συχνότερη εσωτερική αξιολόγηση, η επίβλεψη της πρακτικής άσκησης, η αξιοποίηση περισσότερων δεικτών επίδοσης και η σύσταση εξωτερικής συμβουλευτικής επιτροπής και
- τις υποδομές για θέματα όπως η ασφάλεια και η εύκολη πρόσβαση.

1.3.4. Νοσηλευτική (0913)

Στην Ελλάδα λειτουργούν οκτώ (8) ΠΠΣ Νοσηλευτικής Επιστήμης, στα Ιδρύματα ΔΙΠΑΕ, ΕΚΠΑ, ΕΛΜΕΠΑ, ΠΑΘΕΣ, ΠΙ, ΠΑΠΑΤ και ΠΑΠΕΛ.

Στα 8 πιστοποιημένα ΠΠΣ Νοσηλευτικής, **αδυναμίες** φαίνεται να υπάρχουν στο Πρόγραμμα Σπουδών ως προς την αλληλοκάλυψη μαθημάτων και τη διάρκεια της πρακτικής εκπαίδευσης, το διδακτικό προσωπικό ως προς τον υψηλό αριθμό φοιτητών ανά μέλος ΔΕΠ, και την διδασκαλία ως προς την ενίσχυση της κλινικής εκπαίδευσης.

Όσον αφορά τις **συστάσεις**, οι πιο σημαντικές κατηγορίες κοινών συστάσεων αφορούν:

- τη διδασκαλία για θέματα όπως η ανάπτυξη κλινικών δεξιοτήτων, την ανάπτυξη σαφούς στρατηγικής για την κλινική εκπαίδευση και την αξιολόγησή της,
- τις διαδικασίες ποιότητας για θέματα όπως η αξιολόγηση από τους φοιτητές και η ανατροφοδότηση από ενδιαφερόμενα μέρη και
- τις υποδομές για θέματα όπως η βελτίωσή τους και η επικαιροποίηση των ιστοσελίδων (περιεχόμενο, προσβασιμότητα, αγγλική έκδοση).

1.3.5. Βιοιατρικές επιστήμες (0914)

Στην Ελλάδα λειτουργούν δύο (2) ΠΠΣ Βιοιατρικών Επιστημών, ένα στο ΔΙΠΑΕ και ένα στο ΠΑΔΑ. Στα 2 πιστοποιημένα ΠΠΣ Βιοιατρικών Επιστημών, **αδυναμίες** φαίνεται να υπάρχουν στις υποδομές ως προς τη φυσική και ηλεκτρονική πρόσβαση των φοιτητών, στο διδακτικό προσωπικό ως προς την απασχόληση πολλών συμβασιούχων διδασκόντων και την αποτύπωση του έργου τους και στην έλλειψη ανατροφοδότησης από τον σύλλογο αποφοίτων.

Όσον αφορά τις συστάσεις, οι πιο σημαντικές κατηγορίες κοινών **συστάσεων** αφορούν:

- τις διαδικασίες ποιότητας για θέματα όπως η σύσταση εξωτερικής συμβουλευτικής επιτροπής και η παρακολούθηση της πορείας των αποφοίτων,
- την εξωστρέφεια εντός και εκτός Ελλάδος με δράσεις όπως η κινητικότητα, η οργάνωση επιστημονικών συναντήσεων και η πρόσκληση επιστημόνων και
- το διδακτικό προσωπικό για θέματα όπως οι προσλήψεις και η αποτύπωση του επιστημονικού έργου σε διεθνείς πλατφόρμες.

1.3.6. Φυσικοθεραπεία (0915)

Στην Ελλάδα λειτουργούν πέντε (5) ΠΠΣ Φυσικοθεραπείας, εκ των οποίων έχουν πιστοποιηθεί τα 4 (ΔΙΠΑΕ, ΠΑΔΑ, ΠΑΠΑΤ, ΠΑΠΕΛ). Στα 4 πιστοποιημένα ΠΠΣ Φυσικοθεραπείας, **αδυναμίες** φαίνεται να υπάρχουν στις διαδικασίες ποιότητας ως προς την ενημέρωση και τη συμβουλευτική των φοιτητών και τις συμβουλευτικές επιτροπές για την ποιότητα, στο διδακτικό προσωπικό ως προς τον αριθμό διδασκόντων και τη συνεχιζόμενη εκπαίδευσή του και στο Πρόγραμμα Σπουδών ως προς την περιγραφή των μαθημάτων και των εκπαιδευτικών στόχων.

Όσον αφορά τις **συστάσεις**, οι πιο σημαντικές κατηγορίες κοινών συστάσεων αφορούν:

- το Πρόγραμμα Σπουδών για θέματα όπως ο εκσυγχρονισμός και η βελτίωσή του σύμφωνα με τις σύγχρονες ανάγκες και με τη βοήθεια των ενδιαφερομένων μερών καθώς και η χρήση πολλαπλών μεθόδων βαθμολόγησης των φοιτητών,
- το διδακτικό προσωπικό για θέματα όπως ποσοτικής επάρκειας, ανάπτυξης και κινητικότητας και

- τη διδασκαλία για θέματα όπως η αξιοποίηση του Ακαδημαϊκού Συμβούλου και η σύνδεση διδασκαλίας και έρευνας.

1.3.7. Μαιευτική (0913)

Στην Ελλάδα λειτουργούν τρία (3) ΠΠΣ Μαιευτικής, στα πανεπιστήμια ΔΙΠΑΕ, ΠΑΔΑ και ΠΔΜ.

Στα 2 πιστοποιημένα ΠΠΣ Μαιευτικής (ΔΙΠΑΕ και ΠΑΔΑ), **αδυναμίες** φαίνεται να υπάρχουν στο διδακτικό προσωπικό ως προς τις σχέσεις μεταξύ μελών ΔΕΠ, στις υποδομές ως προς την επάρκεια χώρων και τη συντήρηση και στη διδασκαλία ως προς την πρακτική εμπειρία.

Όσον αφορά τις **συστάσεις**, οι πιο σημαντικές κατηγορίες κοινών συστάσεων αφορούν:

- το διδακτικό προσωπικό για θέματα όπως η αύξησή του, τη συνεργασία με την τοπική κοινότητα και άλλα τμήματα και
- τις διαδικασίες ποιότητας για θέματα όπως η συνεχής αξιολόγηση.

1.3.8. Διαιτολογία και διατροφή (0988)

Στην Ελλάδα λειτουργούν πέντε (5) ΠΠΣ Διαιτολογίας και Διατροφής, στα πανεπιστήμια ΔΙΠΑΕ, ΕΛΜΕΠΑ, ΠΘ, ΠΑΠΕΛ και ΧΠ. Έχει πιστοποιηθεί μόνο το ένα, αυτό του ΧΠ.

Οι περισσότερες **αδυναμίες** στο πιστοποιημένο ΠΠΣ Διαιτολογίας και Διατροφής αφορούν τις υποδομές, ενώ οι περισσότερες **συστάσεις** επικεντρώνονται στα θέματα διαδικασιών ποιότητας.

1.4. Συμπεράσματα

Από την ανάλυση των εκθέσεων πιστοποίησης του τομέα των επιστημών υγείας προκύπτει ότι οι περισσότερες αδυναμίες των Ιδρυμάτων αφορούν κενά ή ανεπάρκεια διδακτικών μεθόδων στην κλινική εκπαίδευση, την ανεπάρκεια μόνιμου διδακτικού προσωπικού, την εφαρμογή συστηματικής εσωτερικής αξιολόγησης, ενώ παρατηρείται και έλλειμμα επάρκειας και συντήρησης των χώρων εκπαίδευσης. Η έλλειψη αυτή έχει συνέπειες στην επίτευξη των μαθησιακών αποτελεσμάτων δηλαδή στα προσόντα και κατ' επέκταση στην απασχολησιμότητα των αποφοίτων. Κρίσιμο θέμα είναι και οι βελτιώσεις που προτείνονται και ως προς τις υποδομές. Σε αρκετές περιπτώσεις προτείνεται επέκταση ή συντήρηση με έμφαση στην ασφάλεια, την προσβασιμότητα και τη δυνατότητα διασφάλισης ποιοτικής εκπαιδευτικής εμπειρίας και έρευνας, ενώ και η ψηφιοποίηση και η αξιοποίηση τεχνολογικά προηγμένων λύσεων αποτελεί πεδίο με μεγάλα περιθώρια βελτίωσης.

Η επίτευξη της ποιότητας στη διδασκαλία συναρτάται με το διδακτικό προσωπικό, τόσο αριθμητικά όσο και ποιοτικά, από την άποψη των προσόντων – γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων των διδασκόντων και της συνάφειας του επιστημονικού τους έργου με το περιεχόμενο των διδασκόμενων μαθημάτων. Επιπλέον, η αξιολόγηση του διδακτικού προσωπικού από την εφαρμογή συστηματικών διαδικασιών ανατροφοδότησης από τους φοιτητές στο πλαίσιο του Εσωτερικού Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας είναι σημαντική.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Προτύπου Ποιότητας, κάθε ίδρυμα οφείλει να διαχειρίζεται τους ανθρώπινους πόρους του αποτελεσματικά διαθέτοντας σχετικές πολιτικές. Η πολιτική ποιότητας για το ακαδημαϊκό προσωπικό περιλαμβάνει πρόσληψη του καλύτερου προσωπικού με διαφανείς διαδικασίες, επιμόρφωση για τη χρήση τεχνολογικών εφαρμογών και σύγχρονων παιδαγωγικών προσεγγίσεων, την ενθάρρυνση της κινητικότητας για ευκαιρίες ερευνητικών συνεργασιών και παρουσίας σε διεθνή συνέδρια, ενώ οι διαδικασίες εξέλιξης πρέπει να εφαρμόζονται με

αντικειμενικά κριτήρια και αξιοκρατία. Τα ιδρύματα θα πρέπει να κρίνονται για την πολιτική προσέλκυσης αξίων επιστημόνων ώστε να διασφαλίζουν την ποιότητα της εκπαίδευσης που προσφέρουν.

2. EUROGRADUATE 2022

Τον Φεβρουάριο του 2023, σύμφωνα με τον προγραμματισμό, ολοκληρώθηκε η φάση της συλλογής των δεδομένων αποφοίτων των ελληνικών ΑΕΙ που συμμετείχαν στην έρευνα EUROGRADUATE 2022.

eurograduate.eu
survey 2022

Η Ελλάδα σημείωσε την **5^η καλύτερη επίδοση μεταξύ 17 χωρών** (19,7%) ως προς το ποσοστό ανταπόκρισης στην έρευνα, μετά την Αυστρία (56,5%), την Ιταλία (39%), τη Σλοβενία (20,6%)

και τη Νορβηγία (20%). Για τον λόγο αυτό ζητήθηκε η συμμετοχή της Ελλάδας, σε ειδική διαδικτυακή συνάντηση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Παρακολούθησης Αποφοίτων (ENGT), προκειμένου να παρουσιαστούν και να συζητηθούν οι λόγοι που συνετέλεσαν στο αυξημένο ποσοστό ανταπόκρισης. Έτσι πραγματοποιήθηκε η σχετική παρουσίαση από την Εθνική Ερευνητική Ομάδα υπό τη Γενική Διευθύντρια και στελέχη της ΕΘΑΑΕ τον Σεπτέμβριο του 2023.

Ακολούθησε η διαδικασία καθαρισμού των δεδομένων, σύμφωνα με τις οδηγίες της ευρωομάδας, από την οποία προέκυψαν 15.400 απαντημένα ερωτηματολόγια (10.587 για το 2020-21 και 4.813 για το 2016-17) προς επεξεργασία και ενσωμάτωση στο ευρωπαϊκό σύνολο δεδομένων από την έρευνα.

Κατά τη φάση της επεξεργασίας των δεδομένων συντάχθηκε προκαταρκτική αναφορά αποτελεσμάτων για τα ακαδημαϊκά έτη 2016-17 και 2020-21, η οποία περιελάμβανε βασικά στατιστικά αποτελέσματα (συχνότητες, ποσοστά) ανά ερώτηση του ερωτηματολογίου.

Τα σημαντικότερα συμπεράσματα για την Ελλάδα είναι τα ακόλουθα:

- Το 90% των αποφοίτων (επίπεδο 6) συνεχίζει για μεταπτυχιακές σπουδές, ενώ ποσοστό άνω του 40% (επίπεδο 7) συνεχίζει τις σπουδές του παρακολουθώντας δεύτερο ΠΜΣ.
- Πάνω από το 60% των πτυχιούχων και διπλωματούχων μάστερ συμμετέχουν σε δραστηριότητες δια βίου μάθησης.
- Από τους πτυχιούχους, ποσοστό 60% συνεχίζει τις σπουδές του στην Ελλάδα και το 40% επιλέγει άλλη χώρα.
- Από αυτούς, το 14% (επίπεδο 6) και το 5% (επίπεδο 7) παραμένει στο εξωτερικό μετά την απόκτηση του τίτλου σπουδών
- Ποσοστό 30% των αποφοίτων (επίπεδο 6) και 54% των διπλωματούχων μάστερ (επίπεδο 7) εργάζεται στον δημόσιο τομέα

3. Αναφορά αποφοίτων 2021-22

Το 2023, το Κέντρο Μελετών και Ερευνών της ΕΘΑΑΕ συνέταξε αναφορά για τους απόφοιτους προγραμμάτων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών του ακαδημαϊκού έτους 2021-22, με βάση στοιχεία από το ΟΠΕΣΠ.

Στην αναφορά παρουσιάζεται το πλήθος των αποφοίτων ανά ίδρυμα και επίπεδο σπουδών, ανά επιστημονική περιοχή, επίπεδο σπουδών και φύλο, ανά ίδρυμα και διάρκεια σπουδών και επιπλέον αποτυπώνονται οι επιδόσεις των αποφοίτων ανά ίδρυμα και φύλο.

Στα βασικά συμπεράσματα περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

- Η πλειονότητα των αποφοίτων προέρχεται από τα ΠΠΣ.
- Οι γυναίκες απόφοιτοι των ΠΠΣ υπερτερούν αριθμητικά των ανδρών (επίπεδο 6 και επίπεδο 7 για το 2020-21).
- Οι περισσότεροι απόφοιτοι έχουν αποκτήσει τίτλο σπουδών στην επιστημονική περιοχή της διοίκησης επιχειρήσεων (επίπεδο 6 & 7).
- Οι περισσότεροι απόφοιτοι δεν ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στην κανονική διάρκεια σπουδών (επίπεδο 6 & 7).
- Η μέση ακαδημαϊκή επίδοση των αποφοίτων ΠΠΣ είναι βρίσκεται στο επίπεδο 'πολύ καλά' (7,27/10).
- Οι γυναίκες απόφοιτοι των ΠΠΣ έχουν ελαφρώς υψηλότερη επίδοση σε σχέση με τους άνδρες (7,32/10 έναντι 7,21/10).

4. Έκδοση Νέων & Επικαιροποιημένων Προτύπων Πιστοποίησης

Η ΕΘΑΑΕ, το 2023, κατόπιν διαβούλευσης με τα ιδρύματα, προχώρησε στη σύνταξη τριών νέων προτύπων ποιότητας στη βάση των Ευρωπαϊκών Αρχών και Κατευθύνσεων (ESG 2015) προκειμένου να χρησιμοποιηθούν για την αρχική [πιστοποίηση των Προγραμμάτων Διδακτορικών Σπουδών \(ΠΔΣ\)](#) καθώς και στην επαναπιστοποίηση των [Εσωτερικών Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας \(ΕΣΔΠ\)](#) και των [Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών](#). Τα πρότυπα είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα της Αρχής στην οικεία ενότητα της διασφάλισης ποιότητας.

5. Επιδόσεις ελληνικών πανεπιστημίων και χρηματοδότηση (80%-20%)

Η ΕΘΑΑΕ, στο πλαίσιο των διατάξεων του άρθρου 16 του ν. 4653/2020, είχε υποβάλει στο ΥΠΑΙΘ, τον Οκτώβριο του 2022, την πρόταση κατανομής της ετήσιας συνολικής δημόσιας επιχορήγησης του Υπουργείου στα ΑΕΙ για το 2023 (σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις της ΥΑ 75165/Ζ1/17-6-22 (ΦΕΚ 3131/Β/20-6-22)¹⁵⁴. Βάσει αυτής, εκδόθηκε η ΥΑ 27111/Β2/9-3-2023 που καθόρισε την κατανομή της τακτικής επιχορήγησης ύψους 117.120.000€ (αυξημένης κατά 11 εκ. € από το 2022) στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα για το οικονομικό έτος 2023 ως εξής:

¹⁵⁴ Η εισήγηση της ΕΘΑΑΕ για την κατανομή της τακτικής χρηματοδότησης του 2023 συμπεριλήφθηκε στην Έκθεση της ΕΘΑΑΕ για το 2022 και είναι αναρτημένη στο <https://www.ethae.gr/el/gnomodotiseis/xrimatodotisi>

Πίνακας 38. Κατανομή του τακτικού προϋπολογισμού του 2023 στα 23 ΑΕΙ σύμφωνα με την εισήγηση της ΕΘΑΑΕ¹⁵⁵

A/A	ΑΕΙ	% ανά ΑΕΙ βάσει αντικειμενικών κριτηρίων (80%)	Ποσό ετήσιας επιχορήγησης βάσει αντικειμενικών κριτηρίων (€)	% ανά ΑΕΙ βάσει ποιοτικών κριτηρίων (20%)	Ποσό ετήσιας επιχορήγησης βάσει ποιοτικών κριτηρίων (€)	Σύνολο τακτικής επιχορήγησης (€)
1	ΑΠΘ	12,31%	11.435.497,60	15,50%	3.599.720,00	15.035.217,60
2	ΓΠΑ	2,34%	2.173.766,40	2,27%	527.184,80	2.700.951,20
3	ΔΠΘ	5,17%	4.802.723,20	4,16%	966.118,40	5.768.841,60
4	ΔΙΠΑΕ	6,71%	6.233.321,60	5,56%	1.291.254,40	7.524.576,00
5	ΕΚΠΑ	10,50%	9.754.080,00	17,21%	3.996.850,40	13.750.930,40
6	ΕΜΠ	3,72%	3.455.731,20	5,59%	1.298.221,60	4.753.952,80
7	ΕΛΜΕΠΑ	2,91%	2.703.273,60	1,79%	415.709,60	3.118.983,20
8	ΙΠ	2,07%	1.922.947,20	1,43%	332.103,20	2.255.050,40
9	ΟΠΑ	2,01%	1.867.209,60	2,10%	487.704,00	2.354.913,60
10	ΠΑ	3,74%	3.474.310,40	3,85%	894.124,00	4.368.434,40
11	ΠΑΔΑ	6,46%	6.001.081,60	4,02%	933.604,80	6.934.686,40
12	ΠΑΔΜ	4,27%	3.966.659,20	2,31%	536.474,40	4.503.133,60
13	ΠΑΘΕΣ	7,64%	7.097.254,40	6,37%	1.479.368,80	8.576.623,20
14	ΠΙ	5,22%	4.849.171,20	4,85%	1.126.364,00	5.975.535,20
15	ΠΑΚΡΗ	3,91%	3.632.233,60	4,83%	1.121.719,20	4.753.952,80
16	ΠΑΜΑΚ	1,76%	1.634.969,60	1,85%	429.644,00	2.064.613,60
17	ΠΑΠΑΤ	8,18%	7.598.892,80	7,83%	1.818.439,20	9.417.332,00
18	ΠΑΠΕΙ	2,13%	1.978.684,80	2,13%	494.671,20	2.473.356,00
19	ΠΑΠΕΛ	4,16%	3.864.473,60	2,16%	501.638,40	4.366.112,00
20	ΠΠΚΠΕ	1,82%	1.690.707,20	1,64%	380.873,60	2.071.580,80
21	ΠΟΚΡΗ	1,35%	1.254.096,00	1,33%	308.879,20	1.562.975,20
22	ΧΠ	0,81%	752.457,60	0,96%	222.950,40	975.408,00
23	ΑΣΠΑΙΤΕ	0,81%	752.457,60	0,26%	60.382,40	812.840,00

Βάσει των ίδιων κριτηρίων της ΕΘΑΑΕ, ο Υπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού προέβη, τον Δεκέμβριο του 2023, σε έκτακτη επιχορήγηση για τις λειτουργικές δαπάνες των ΑΕΙ για το οικονομικό έτος 2023 με το ποσό των 16.100.000€ (ΥΑ 143622/14-12-2023/Β2).

Τον Μάρτιο του 2023, το Ανώτατο Συμβούλιο της Αρχής εισηγήθηκε εκ νέου στην Υπουργό Παιδείας τον αλγόριθμο για τον τρόπο κατανομής της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης του ΥΠΑΙΘ στα ΑΕΙ για το ογδόντα τοις εκατό (80%) με προτεινόμενα αντικειμενικά κριτήρια και για το 20% με προτεινόμενα ποιοτικά κριτήρια για το 2024. Η εν λόγω εισήγηση του ΑΣΥ έλαβε υπόψη τα συμπεράσματα και από τη δεύτερη εφαρμογή των ποιοτικών κριτηρίων για τη χρηματοδότηση των ΑΕΙ. Η εισήγηση του ΑΣΥ μνημονεύεται στην ΚΥΑ 38124/Ζ1/31-3-2023 (ΦΕΚ 2128/Β/31-03-2023) «Ορισμός κριτηρίων, δεικτών

¹⁵⁵ Η ΑΣΚΤ και το ΕΑΠ δεν περιλαμβάνονται στον αλγόριθμο κατανομής λόγω της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας των δύο αυτών ιδρυμάτων. Η επιχορήγηση της ΑΣΚΤ διαμορφώθηκε από το Υπουργείο στο ποσό του 1.000.000€.

ποιότητας και επιτευγμάτων για την κατανομή της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα».

Τον Οκτώβριο του 2023, η ΕΘΑΑΕ απέστειλε την εισήγηση του ΑΣΥ για την κατανομή της συνολικής ετήσιας δημόσιας επιχορήγησης του ΥΠΑΙΘΑ προς τα ΑΕΙ για το 2024. Τα στοιχεία της εισήγησης παρουσιάζονται παρακάτω στις ενότητες 5.1 και 5.2.

5.1. Αντικειμενικά κριτήρια για την κατανομή του 80% της χρηματοδότησης

Η κατανομή του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης βασίζεται στα ακόλουθα αντικειμενικά κριτήρια (ΥΑ 38124/Ζ1/31-3-2023):

Πίνακας 39. Κριτήρια και συντελεστές βαρύτητας για την κατανομή του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης του 2024

Κριτήριο	Συντελεστής βαρύτητας W_i	Περιγραφή Κριτηρίου
K1	10%	Αριθμός Τμημάτων ΑΕΙ
K2	25%	Συνολικός αριθμός εγγεγραμμένων φοιτητών ανά ΑΕΙ
K3	7%	Διάρκεια των προγραμμάτων σπουδών (αριθμός εξαμήνων προπτυχιακής φοίτησης)
K4	15%	Απαιτήσεις εργαστηριακού εξοπλισμού των Τμημάτων του ΑΕΙ
K5	8%	Γεωγραφική διασπορά των Τμημάτων του ΑΕΙ
K6	15%	Μόνιμο επιστημονικό και διοικητικό προσωπικό (Μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Δι.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και διοικητικού προσωπικού)
K7	15%	Έκτακτο προσωπικό υποστήριξης – Ανελαστικές δαπάνες (συνεργεία φύλαξης, καθαριότητας, συντήρησης κ.λπ.)
K8	3%	Κατανομή τακτικού προϋπολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους

Το ποσοστό για κάθε ΑΕΙ υπολογίζεται βάσει του αλγορίθμου που περιγράφεται στην ανωτέρω ΥΑ.

Η ΑΣΚΤ και το ΕΑΠ δεν περιλαμβάνονται στον αλγόριθμο κατανομής λόγω της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας των δύο αυτών ιδρυμάτων. Η εφαρμογή των παραπάνω κριτηρίων οδήγησε στον υπολογισμό του συντελεστή κατανομής του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης στα υπόλοιπα 23 ΑΕΙ της χώρας. Οι τιμές που χρησιμοποιήθηκαν παρατίθενται στον ιστότοπο της ΕΘΑΑΕ (www.ethaae.gr/el/gnomodotiseis/xrimatodotisi). Το ποσοστό που προέκυψε για το κάθε ΑΕΙ φαίνεται στον ακόλουθο πίνακα (Πίνακας 40).

Πίνακας 40. Τιμές συντελεστή κατανομής του 80% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης για το 2024

Ίδρυμα	Συντελεστής
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	11,34%
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	2,37%
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	4,83%
Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος	6,78%
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	11,19%
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	3,56%
Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο	2,92%

Ίδρυμα	Συντελεστής
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	2,11%
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	1,93%
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	3,91%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	6,02%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	4,41%
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	7,47%
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	5,42%
Πανεπιστήμιο Κρήτης	4,10%
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	1,85%
Πανεπιστήμιο Πατρών	8,47%
Πανεπιστήμιο Πειραιώς	2,14%
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	4,33%
Πάντειο Πανεπιστήμιο	1,83%
Πολυτεχνείο Κρήτης	1,35%
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	0,82%
Ανώτατη Σχολή Παιδαγωγικής και Τεχνολογικής Εκπαίδευσης	0,85%
	100,00%

5.2. Ποιοτικά κριτήρια για την κατανομή του 20% της χρηματοδότησης στα ΑΕΙ

Το υπόλοιπο 20% κατανέμεται σύμφωνα με ένα σύνολο ποιοτικών κριτηρίων, δεικτών ποιότητας και επιτευγμάτων των ιδρυμάτων που εντάσσονται στις παρακάτω πέντε ενότητες:

- A. Συνεχής βελτίωση των βασικών ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων του Πανεπιστημίου
- B. Αριστεία στην έρευνα και τις επιδόσεις του επιστημονικού προσωπικού
- Γ. Διασύνδεση με την κοινωνία και την αγορά εργασίας και αξιοποίηση της παραγόμενης γνώσης
- Δ. Διεθνοποίηση
- E. Ποιότητα του πανεπιστημιακού περιβάλλοντος.

Κάθε ΑΕΙ υποβάλλει στην ΕΘΑΑΕ την ετήσια έκθεση των επιδόσεών του (εν προκειμένω για το έτος 2022) σε τρεις (3) από τις παραπάνω ενότητες. Η ενότητα (A) είναι υποχρεωτική για όλα τα Ιδρύματα, ενώ από τις υπόλοιπες τέσσερις ενότητες, (B), (Γ), (Δ) και (E), επιλέγονται δύο (2) από κάθε Ίδρυμα. Κατά τον τρόπο αυτό, κάθε πανεπιστήμιο έχει τη δυνατότητα να προβάλλει τους τομείς στους οποίους έχει επιτύχει καλά αποτελέσματα. Η ΕΘΑΑΕ αποστέλλει κατ' έτος στα Ιδρύματα υπόδειγμα συμπλήρωσης της έκθεσης επιδόσεων και τεύχος οδηγιών για τη συμπλήρωσή της.

Οι τιμές των δεικτών υπολογίζονται, κατά περίπτωση, είτε από τα δεδομένα που καταχωρούν τα Ιδρύματα στο πληροφοριακό σύστημα (ΟΠΕΣΠ) της ΕΘΑΑΕ, είτε από πρόσθετα δεδομένα που επιλέγουν να υποβάλουν συμπληρωματικά τα Ιδρύματα, είτε από δημόσια διαθέσιμα δεδομένα σε διεθνείς και εθνικές βάσεις, είτε και συνδυαστικά, δηλαδή με διασταύρωση και επαλήθευση στοιχείων από το ΟΠΕΣΠ, την ΕΘΑΑΕ και τα ΑΕΙ. Ο Πίνακας 41 αποτυπώνει το πλήθος και το είδος των κριτηρίων και των δεικτών ανά ενότητα επιδόσεων. Κάθε ενότητα δεικτών μοριοδοτείται με ένα σύνολο μορίων που κατανέμεται στους επιμέρους δείκτες. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αξιοποίηση των

δεδομένων του ΟΠΕΣΠ για τη συμπλήρωση των πεδίων αυξάνεται κατ' έτος, αφού 42 από τους 63 δείκτες συμπληρώθηκαν με βάση τα στοιχεία του ΟΠΕΣΠ, γεγονός που αναδεικνύει την αξία της ορθής καταχώρησης από τα ΑΕΙ και της επαλήθευσής τους από την ΕΘΑΑΕ.

Πίνακας 41. Κατανομή κριτηρίων και είδους δεικτών ανά ενότητα επιδόσεων για το 2023

Κριτήριο	Πεδία	Πλήθος κριτηρίων ανά ενότητα	Πλήθος δεικτών ανά ενότητα	Συμπληρωμένοι δείκτες αποκλειστικά με στοιχεία ΟΠΕΣΠ	Συμπληρωμένοι δείκτες από την ΕΘΑΑΕ με δημόσια στοιχεία	Δείκτες με στοιχεία Ιδρυμάτων	Δείκτες συμπληρωμένοι συνδυαστικά		
							ΟΠΕΣΠ/ ΑΕΙ	ΕΘΑΑΕ/ ΑΕΙ	ΟΠΕΣΠ/ ΕΘΑΑΕ/ ΑΕΙ
Ενότητα Α Συνεχής βελτίωση των βασικών ακαδημαϊκών δραστηριοτήτων του Πανεπιστημίου		8	15	3	5	3	0	3	1
Ενότητα Β Αριστεία στην έρευνα και επιδόσεις του επιστημονικού προσωπικού		4	11	6	2	0	0	2	1
Ενότητα Γ Διασύνδεση με την κοινωνία, την αγορά εργασίας και αξιοποίηση της παραγόμενης γνώσης		5	11	5	0	1	5	0	0
Ενότητα Δ Διεθνοποίηση		6	13	8	0	0	4	1	0
Ενότητα Ε Ποιότητα πανεπιστημιακού περιβάλλοντος		7	13	6	0	2	5	0	0
Σύνολα		30	63	28	7	6	14	6	2

Ο Πίνακας 42 παρουσιάζει τις ενότητες επιδόσεων στις οποίες επέλεξε το κάθε ίδρυμα να αξιολογηθεί για τις επιδόσεις του το 2022. Τα ΑΕΙ επέλεξαν την ενότητα Β της έρευνας σε ποσοστό 28% (13 ιδρύματα) όπως και την ενότητα Γ της διασύνδεσης με την κοινωνία, την αγορά εργασίας και την αξιοποίηση της παραγόμενης γνώσης, ενώ η ενότητα Δ της διεθνοποίησης επιλέχθηκε σε ποσοστό 26% (12 ιδρύματα) και η ενότητα Ε της ποιότητας του πανεπιστημιακού περιβάλλοντος σε ποσοστό 17% (8 ιδρύματα).

Πίνακας 42. Επιλογές ενότητων αξιολόγησης από ΑΕΙ

ΑΕΙ	Α	Β	Γ	Δ	Ε
ΑΠΘ					
ΓΠΑ					
ΔΠΘ					
ΔΙΠΑΕ					
ΕΚΠΑ					
ΕΜΠ					
ΕΛΜΕΠΑ					
ΙΠ					
ΟΠΑ					
ΠΑ					
ΠΑΔΑ					
ΠΑΔΜ					
ΠΑΘΕΣ					
ΠΙ					
ΠΑΚΡΗ					

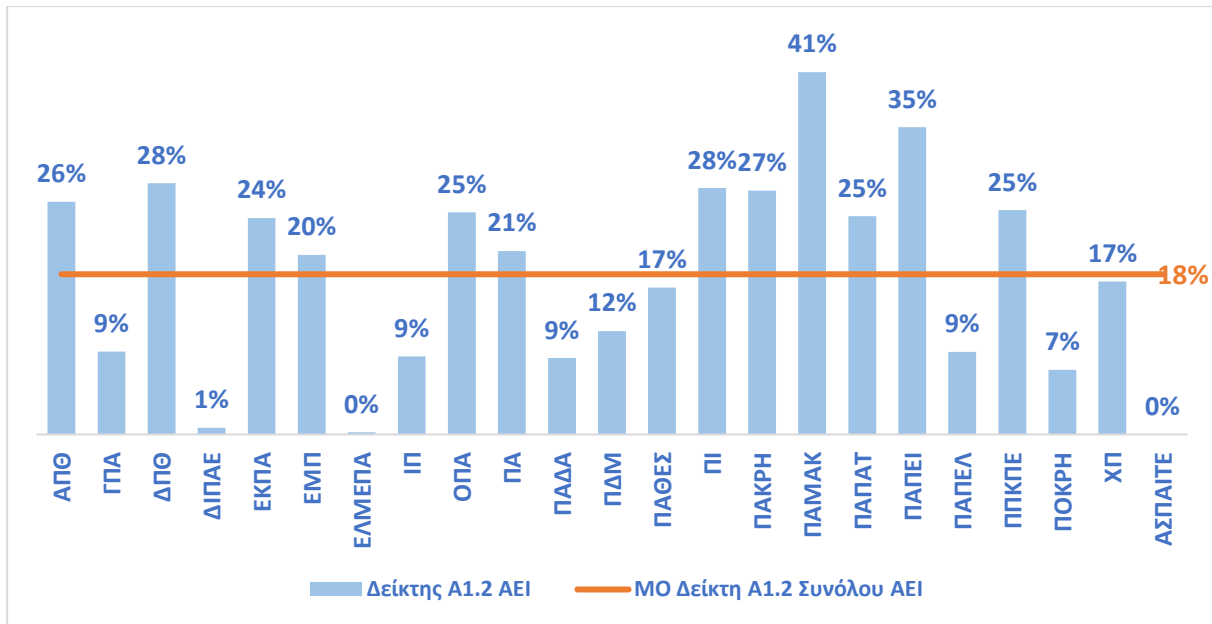
ΑΕΙ	Α	Β	Γ	Δ	Ε
ΠΑΜΑΚ					
ΠΑΠΑΤ					
ΠΑΠΕΙ					
ΠΑΠΕΛ					
ΠΠΚΠΕ					
ΠΟΚΡΗ					
ΧΠ					
ΑΣΠΑΙΤΕ					
Σύνολο	23	13	13	12	8
%		28%	28%	26%	17%

Μετά την αξιολόγηση των εκθέσεων επιδόσεων των ΑΕΙ και τη μοριοδότηση από την ΕΘΑΑΕ, υποβλήθηκε η σχετική εισήγηση προς τον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με την προτεινόμενη κατανομή χρηματοδότησης στα ΑΕΙ για το 2024. Το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού είναι αρμόδιο για τον καθορισμό του συνολικού ύψους της δημόσιας χρηματοδότησης στα ΑΕΙ και την έκδοση της σχετικής απόφασης για την επί μέρους κατανομή σε κάθε ίδρυμα.

Παρακάτω παρουσιάζονται ενδεικτικά οι επιδόσεις των 23 ιδρυμάτων σε επτά (7) από τους 13 συνολικά δείκτες της ενότητας Α για το ακαδημαϊκό έτος 2021-22 ή για το ημερολογιακό έτος 2022:

- Δείκτης Α1.2 - Ποσοστό αποφοίτων στην κανονική διάρκεια σπουδών (ν)
- Δείκτης Α1.3 - Μέσος χρόνος λήψης πτυχίου (απόκλιση από 1)
- Δείκτης Α2.1 - Αριθμός ενεργών ΠΜΣ/Αριθμό Τμημάτων
- Δείκτης Α2.2 - Αναλογία μεταπτυχιακών/προπτυχιακών φοιτητών
- Δείκτης Α4.1.1 - Μέσο πλήθος επιστημονικών δημοσιεύσεων με κριτές ανά μέλος ΔΕΠ
- Δείκτης Α4.2.1 - Μέσο πλήθος αναφορών (citations) ανά μέλος ΔΕΠ
- Δείκτης Α6.1 - Ποσοστό Π.Π.Σ. στα οποία οι φοιτητές αποκτούν ψηφιακές δεξιότητες και παρέχεται σχετικό πιστοποιητικό

Ο **Δείκτης Α1.2** προσμετρά το ποσοστό των αποφοίτων του έτους που έχουν περατώσει τις σπουδές τους σε κανονικό χρόνο σπουδών (ν έτη) ως προς το σύνολο των αποφοίτων του συγκεκριμένου ακαδημαϊκού έτους (Σχήμα 65). Υπολογίζεται από το πηλίκο των αποφοίτων με διάρκεια σπουδών ν έτη από όλα τα ΠΠΣ του Ιδρύματος ως προς το σύνολο των αποφοίτων κάθε διάρκειας, επί τοις εκατό.

Σχήμα 65. Δείκτης Α1.2 - Ποσοστό αποφοίτων στην κανονική διάρκεια σπουδών (ν) – 2021-22

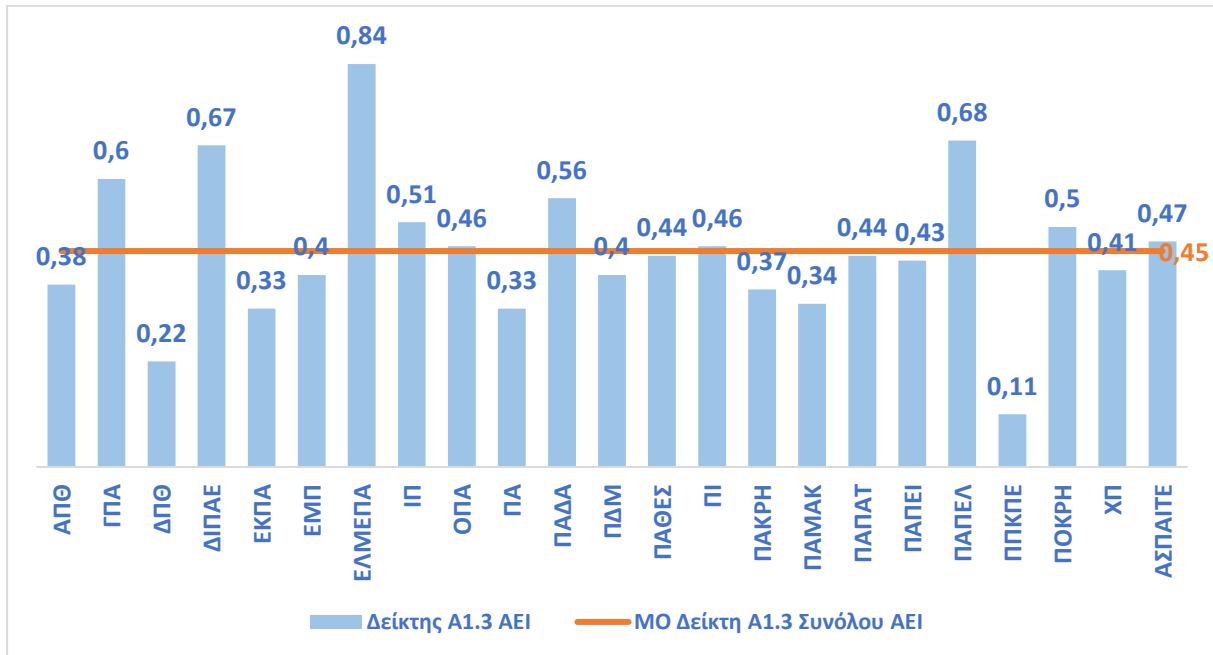
Ο εθνικός μέσος όρος, σύμφωνα με τα στοιχεία που κατέθεσαν τα ΑΕΙ στο ΟΠΕΣΠ της ΕΘΑΑΕ, παραμένει σημαντικά χαμηλός στο 18%, ελαφρώς μειωμένος σε σχέση με το ακ. έτος 2020-2021 (20%). Η δυσκολία των Ελλήνων φοιτητών να αποκτήσουν πτυχίο εντός της τυπικής διάρκειας των σπουδών τους είναι καταφανής, όπως προκύπτει συνδυαστικά και από τις τιμές του Δείκτη Α1.3. Δώδεκα ιδρύματα (12) από τα 23 έχουν ποσοστό αποφοίτων στην κανονική διάρκεια σπουδών πάνω από τον μέσο όρο, με τις καλύτερες επιδόσεις να σημειώνονται από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (41%), το Πανεπιστήμιο Πειραιώς (35%), το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (28%) καθώς και το Πανεπιστήμιο Κρήτης (27%). Οι χαμηλότερες επιδόσεις σημειώνονται από την ΑΣΠΑΙΤΕ (0%), το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (0%), το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος (1%), το Πολυτεχνείο Κρήτης (7%), το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου και το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (9%).

Ο **Δείκτης Α1.3** παρακολουθεί τον μέσο χρόνο λήψης πτυχίου των αποφοίτων κάθε ιδρύματος εντός του συγκεκριμένου ακαδημαϊκού έτους. Επειδή η τυπική διάρκεια των προπτυχιακών προγραμμάτων σπουδών διαφέρει (4-ετή, 5-ετή και 6-ετή ΠΠΣ), ο δείκτης καταγράφει τη μέση απόκλιση από την κανονική διάρκεια σπουδών και χρόνο λήψης πτυχίου (απόκλιση από 1). Υπολογίζεται από το πηλίκο της διάρκειας σπουδών σε ημέρες για κάθε απόφοιτο, ως προς το σύνολο των ημερών της κανονικής διάρκειας σπουδών (ν). Το άθροισμα του ατομικού χρόνου διάρκειας σπουδών των αποφοίτων, ως προς το σύνολο των αποφοίτων, είναι ο μέσος χρόνος λήψης πτυχίου. Τα σχετικά δεδομένα για το ακαδ. έτος 2021-22 φαίνονται στο Σχήμα 66.

Ο εθνικός μέσος όρος βρίσκεται στο 0,45 (έναντι 0,5 το 2020-21) που σημαίνει ότι οι φοιτητές μας χρειάζονται στον μέσο όρο σχεδόν 6 χρόνια για να ολοκληρώσουν ένα 4-ετές πρόγραμμα σπουδών. Οι καλύτερες επιδόσεις σημειώνονται από το Πάντειο Πανεπιστήμιο (0,11), το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (0,22), το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών και το Πανεπιστήμιο Αιγαίου (0,33), το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (0,34), το Πανεπιστήμιο Κρήτης (0,37) και το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (0,38).

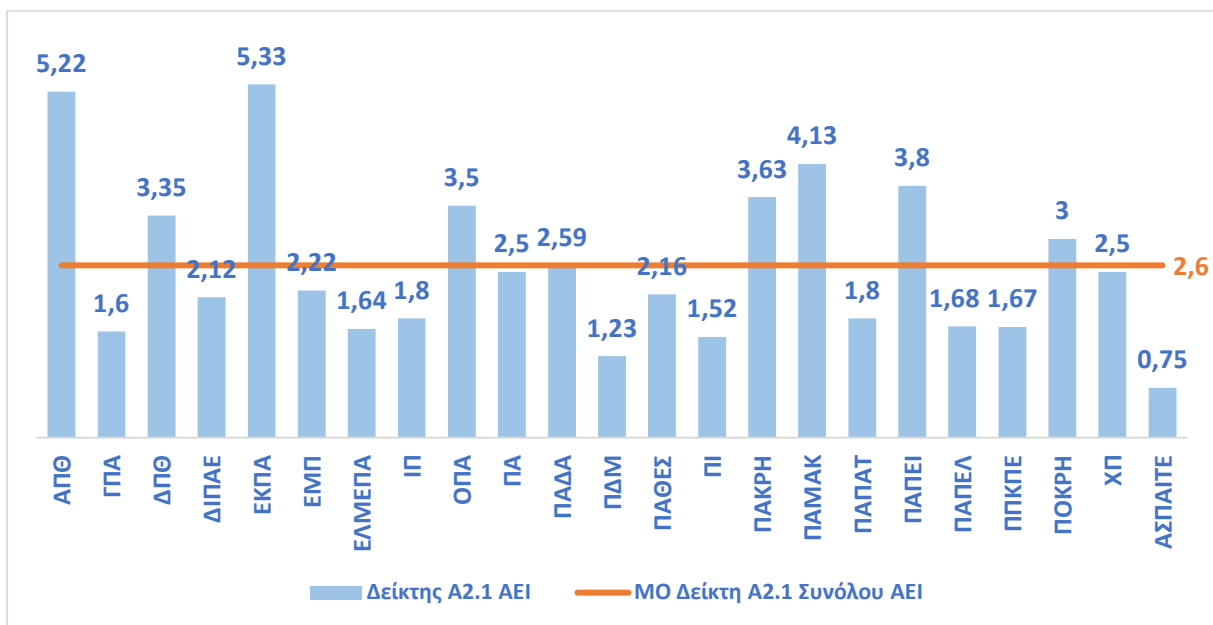
Επιδόσεις πάνω από τον αριθμητικό μέσο του συνόλου των ΑΕΙ (0,45), που σημαίνει ότι οι φοιτητές καθυστερούν περισσότερο να πάρουν το πτυχίο τους, σημειώνονται στο Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (0,84), το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (0,68), το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος

(0,67) και το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (0,6). Τα υπόλοιπα ιδρύματα κινούνται κοντά στον μέσο όρο (0,4 έως 0,56).

Σχήμα 66. Δείκτης A1.3 - Μέσος χρόνος λήψης πτυχίου για το 2021-22 (απόκλιση από τη μονάδα που ισοδυναμεί με την κανονική διάρκεια σπουδών)

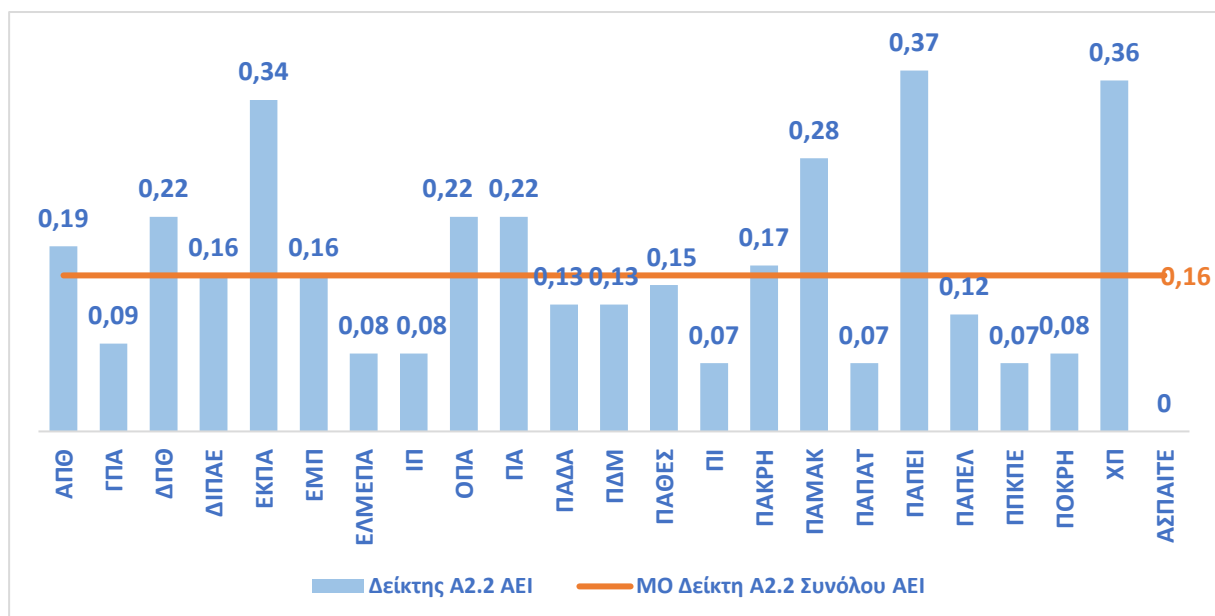
Ο Δείκτης A2.1 αποτελεί μια ισχυρή ένδειξη του βαθμού κατά τον οποίο ένα Πανεπιστήμιο έχει επιλέξει την προσφορά προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών (ΠΜΣ) ως στρατηγικό στόχο. Υπολογίζεται από το ηγλικό του συνόλου των ενεργών ΠΜΣ του Ιδρύματος (ως ενεργά λογίζονται τα ΠΜΣ τα οποία λειτουργούσαν κατά το έτος καταχώρησης των δεδομένων) ως προς το σύνολο των Τμημάτων του Ιδρύματος. Το Σχήμα 67 παρουσιάζει τις τιμές του δείκτη για το έτος 2021-22.

Σχήμα 67. Δείκτης A2.1 - Αριθμός ενεργών ΠΜΣ/Αριθμό Τμημάτων – 2021-22

Οκτώ (8) ιδρύματα έχουν επίδοση που υπερβαίνει τον μέσο όρο των 2,6 ενεργών ΠΜΣ ανά αριθμό τμημάτων, ο οποίος είναι ελαφρώς αυξημένος έναντι του 2,46 το 2020-21. Πιο συγκεκριμένα, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (5,33), το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (5,22), το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (4,13), το Πανεπιστήμιο Πειραιώς (3,8), το Πανεπιστήμιο Κρήτης (3,63), το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (3,5), το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (3,35) και το Πολυτεχνείο Κρήτης (3). Τα ιδρύματα με τα λιγότερα μεταπτυχιακά προγράμματα ανά τμήμα είναι η ΑΣΠΑΙΤΕ (0,75), το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (1,23), το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (1,52) και το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (1,6). Καθίσταται εμφανές ότι τα μεγάλα ιδρύματα και τα Πανεπιστήμια οικονομικών επιστημών σε Αττική και Θεσσαλονίκη έχουν μεγαλύτερη δραστηριότητα στις μεταπτυχιακές σπουδές.

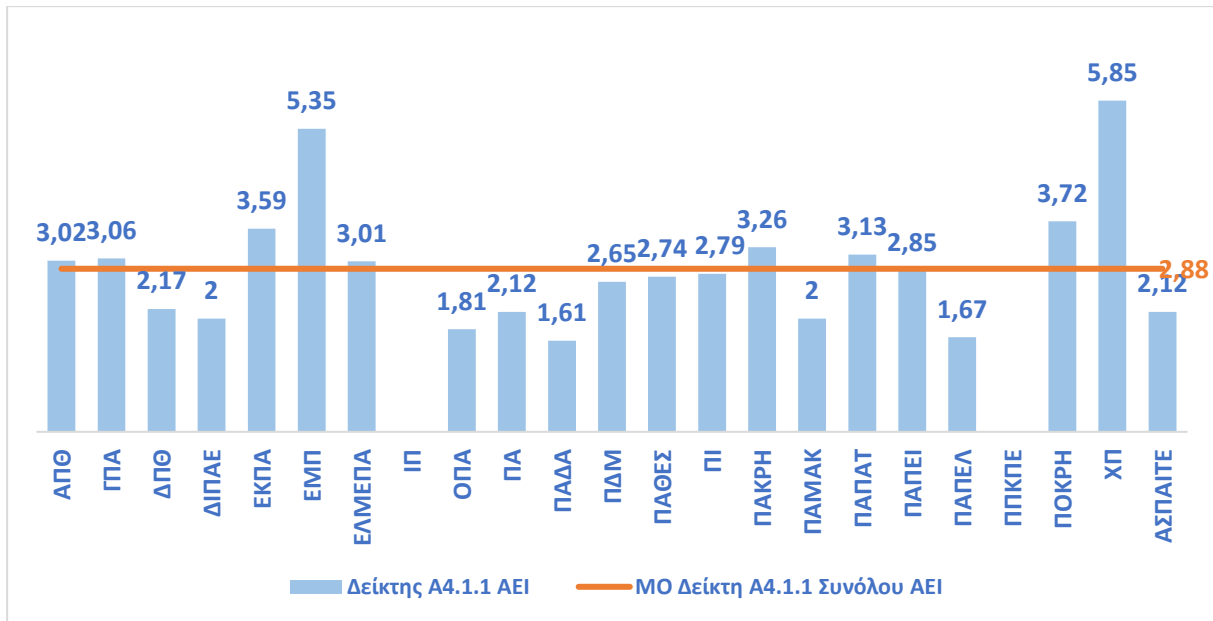
Ο επόμενος **Δείκτης Α2.2** παρακολουθεί επίσης την εμπλοκή των ΑΕΙ στις μεταπτυχιακές σπουδές. Υπολογίζεται ως το πηλίκο των μεταπτυχιακών φοιτητών σε όλα τα ΠΜΣ του Ιδρύματος ως προς τους ενεργούς προπτυχιακούς φοιτητές σε όλα τα ΠΠΣ του Ιδρύματος και οι σχετικές τιμές για το 2022 παρουσιάζονται στο Σχήμα 68.

Σχήμα 68. Δείκτης Α2.2 - Αναλογία μεταπτυχιακών/προπτυχιακών φοιτητών – 2021-22

Κατά μέσο όρο αντιστοιχούν 0,16 μεταπτυχιακοί φοιτητές ανά προπτυχιακό φοιτητή, αναλογία ίδια με το 2020-21. Τη μεγαλύτερη αναλογία διαθέτουν το Πανεπιστήμιο Πειραιώς (0,37), το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (0,36) και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (0,34), ενώ τα τρία ιδρύματα με τη χαμηλότερη αναλογία είναι η ΑΣΠΑΙΤΕ (0,00), το Πάντειο Πανεπιστήμιο, το Πανεπιστήμιο Πατρών και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (0,07).

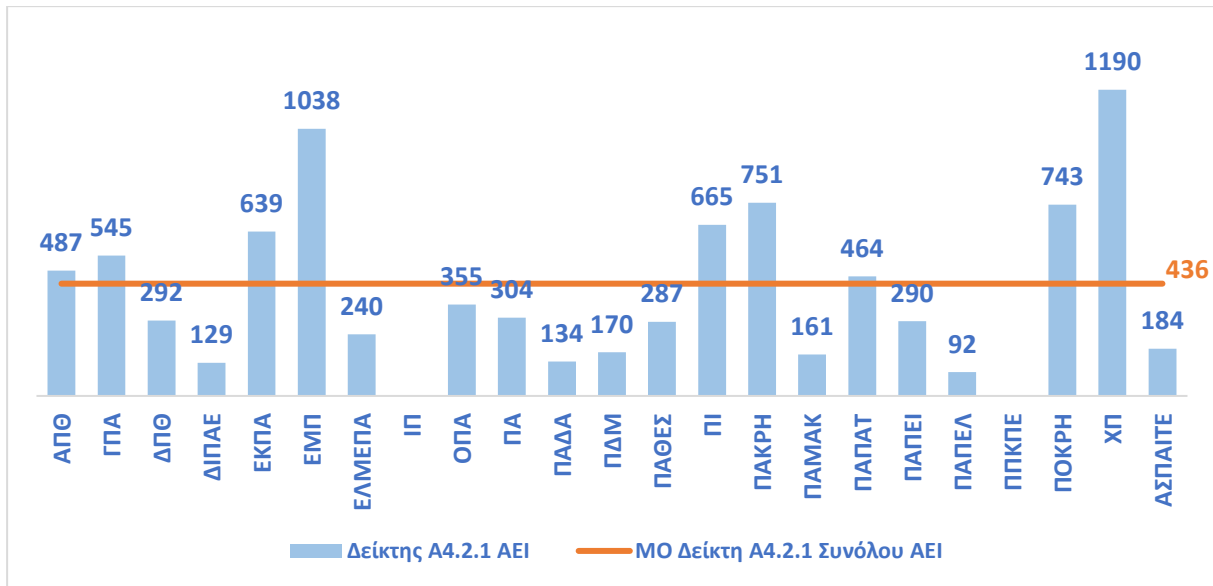
Οι επόμενοι δύο δείκτες παρακολουθούν την ερευνητική δραστηριότητα του κάθε ιδρύματος, όπως αυτή καταγράφεται στις επιστημονικές δημοσιεύσεις των μελών του και την απήχηση αυτών στη διεθνή επιστημονική κοινότητα. Ο **Δείκτης Α4.1.1** (Σχήμα 69) αναφέρεται στο μέσο πλήθος επιστημονικών δημοσιεύσεων σε διεθνή περιοδικά και συνέδρια με κριτές ανά μέλος ΔΕΠ, όπως αυτές καταγράφηκαν στη βάση δεδομένων Scopus για το έτος 2022. Κατά μέσο όρο αντιστοιχούν 2,88 δημοσιεύσεις ανά μέλος ΔΕΠ, έναντι 2,7 το 2021.

Σχήμα 69. Δείκτης A4.1.1 - Μέσο πλήθος επιστημονικών δημοσιεύσεων με κριτές ανά μέλος ΔΕΠ, 2022

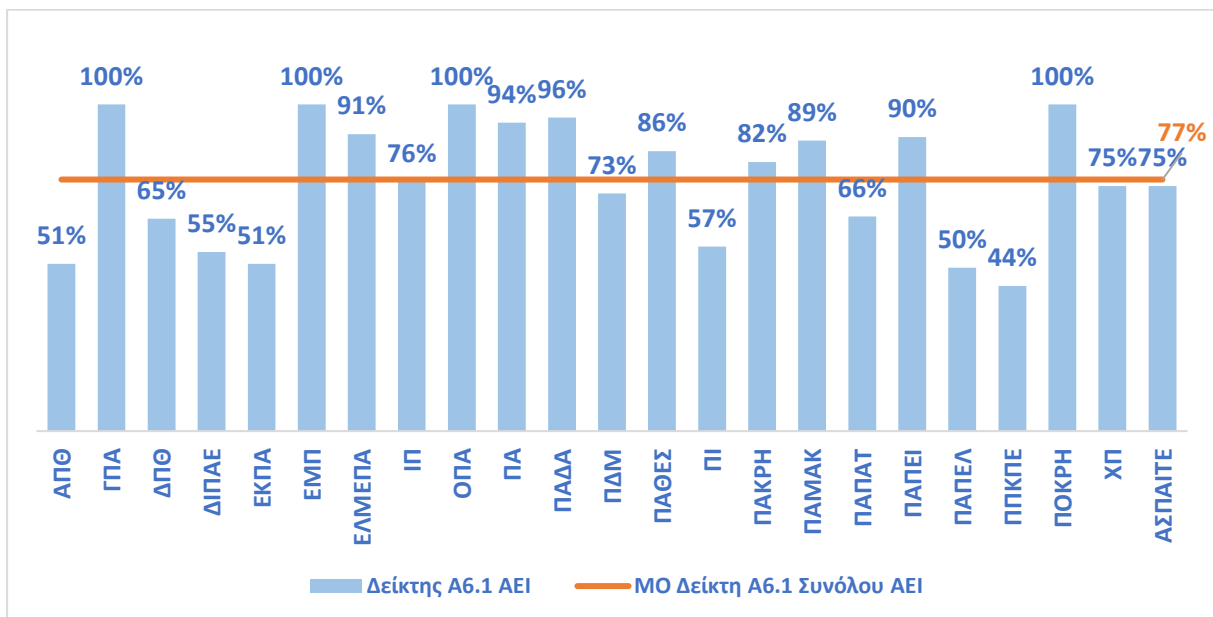
Οι βέλτιστες επιδόσεις σημειώνονται από το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (5,85), το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (5,35), και το Πολυτεχνείο Κρήτης (3,72), ενώ τα ιδρύματα με τις χαμηλότερες επιδόσεις είναι το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (1,61), το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (1,67), και το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών (1,81). Τα δεδομένα για το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και το Πάντειο Πανεπιστήμιο δεν εμφανίζονται σε αυτό το διάγραμμα γιατί επέλεξαν να αξιολογηθούν με διαφορετικό τρόπο ως πανεπιστήμια με έμφαση στις ανθρωπιστικές/κοινωνικές επιστήμες.

Εξετάζοντας την απήχηση της έρευνας με τον **Δείκτη A4.2.1**, ο οποίος αναφέρεται στο μέσο πλήθος αναφορών (citations) ανά μέλος ΔΕΠ κατά την τελευταία πενταετία, παρατηρεί κανείς ότι κατά μέσο όρο αντιστοιχούν 436 αναφορές ανά μέλος ΔΕΠ (Σχήμα 70) έναντι 386 το 2021. Τα ιδρύματα με την καλύτερη επίδοση είναι το Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (1190 αναφορές ανά μέλος ΔΕΠ), το Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο (1038), το Πανεπιστήμιο Κρήτης (751), το Πολυτεχνείο Κρήτης (743), και το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων (665). Λιγότερες από 100 αναφορές ανά μέλος ΔΕΠ έχει το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου (92). Τα δεδομένα για το Ιόνιο Πανεπιστήμιο και το Πάντειο Πανεπιστήμιο δεν εμφανίζονται σε αυτό το διάγραμμα γιατί επέλεξαν να αξιολογηθούν με διαφορετικό τρόπο ως πανεπιστήμια με έμφαση στις ανθρωπιστικές/κοινωνικές επιστήμες.

Σχήμα 70. Δείκτης A4.2.1 - Μέσο πλήθος αναφορών (citations) ανά μέλος ΔΕΠ, 2022

Τέλος, ο **Δείκτης A6.1** καταγράφει το ποσοστό των ΠΠΣ που προσφέρουν ψηφιακές δεξιότητες στους φοιτητές και σχετικό πιστοποιητικό, ένα σημαντικό εφόδιο για τους σύγχρονους αποφοίτους. Ο μέσος όρος είναι αρκετά υψηλός στο 77%, με τέσσερα (4) ιδρύματα να προσφέρουν στο σύνολο των ΠΠΣ ψηφιακές δεξιότητες και πιστοποιητικό στους φοιτητές (ΓΠΑ, ΕΜΠ, ΟΠΑ και ΠΟΚΡΗ 100%), και 7 ιδρύματα σε πολύ υψηλό ποσοστό (ΠΑΔΑ 96%, ΠΑ 94%, ΕΛΠΕΜΑ 91%, ΠΑΠΕΙ 90%, ΠΑΜΑΚ 89%, ΠΑΘΕΣ 86% και ΠΑΚΡΗ 82%). Κοντά στον μέσο όρο βρίσκονται τα ΙΠ, ΠΔΜ, ΧΠ και η ΑΣΠΑΙΤΕ και ελαφρώς χαμηλότερα το ΔΠΘ, το ΠΑΠΑΤ, το ΠΙ και το ΔΙΠΑΕ. Τα χαμηλότερα ποσοστά παρουσιάζει το Πάντειο (44%), το ΠΑΠΕΛ (50%), το ΑΠΘ και το ΕΚΠΑ (51%), τα οποία αναλογικά διαθέτουν μεγάλο πλήθος ΠΠΣ σε ανθρωπιστικές και κοινωνικές σπουδές, για τις οποίες, ωστόσο, οι σύγχρονες τάσεις είναι η ενίσχυσή τους με ψηφιακό περιεχόμενο.

Σχήμα 71. Δείκτης A6.1 - Ποσοστό ΠΠΣ στα οποία οι φοιτητές αποκτούν ψηφιακές δεξιότητες και παρέχεται σχετικό πιστοποιητικό – 2021-22

Κατανομή της χρηματοδότησης

Η κατανομή της χρηματοδότησης του 20% προσδιορίζεται με βάση το ποσοστό των μορίων, M_i , που συγκεντρώνει το κάθε ΑΕΙ και με το ποσοστό A_i που του αναλογεί από τα αντικειμενικά κριτήρια, σύμφωνα με την εξίσωση:

$$B_i = \frac{M_i \times A_i}{\sum_i (M_i \times A_i)}$$

Η στάθμιση με τον ποσοστιαίο συντελεστή αντικειμενικών κριτηρίων γίνεται γιατί τα περισσότερα κριτήρια ποιότητας έχουν υπολογιστεί αφαιρώντας τη διάσταση του μεγέθους του ΑΕΙ. Οι συντελεστές που προκύπτουν φαίνονται στον Πίνακα 43.

Πίνακας 43. Τιμές συντελεστή κατανομής του 20% της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης για το 2024

Ίδρυμα		Συντελεστής B_i
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	ΑΠΘ	13,82%
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΓΠΑ	2,13%
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	ΔΠΘ	4,57%
Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος	ΔΙΠΑΕ	5,04%
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΕΚΠΑ	16,67%
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	ΕΜΠ	5,70%
Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο	ΕΛΜΕΠΑ	2,08%
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	ΙΠ	1,54%
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΟΠΑ	2,39%
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	ΠΑ	3,74%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	ΠΑΔΑ	3,59%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	ΠΔΜ	2,88%
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	ΠΑΘΕΣ	6,56%
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	ΠΙ	5,22%
Πανεπιστήμιο Κρήτης	ΠΑΚΡΗ	4,96%
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	ΠΑΜΑΚ	2,01%
Πανεπιστήμιο Πατρών	ΠΑΠΑΤ	8,04%
Πανεπιστήμιο Πειραιώς	ΠΑΠΕΙ	2,19%
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	ΠΑΠΕΛ	2,50%
Πάντειο Πανεπιστήμιο	ΠΠΚΠΕ	1,59%
Πολυτεχνείο Κρήτης	ΠΟΚΡΗ	1,45%
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	ΧΠ	0,98%
ΑΣΠΑΙΤΕ	ΑΣΠΑΙΤΕ	0,35%
Σύνολο		100%

Τέλος, ο συνολικός προτεινόμενος συντελεστής, C_i , της κατανομής της χρηματοδότησης του κάθε ΑΕΙ προκύπτει από την παρακάτω εξίσωση:

$$C_i = 0,8 \cdot A_i + 0,2 \cdot B_i$$

όπου 0,8 και 0,2 δηλώνουν αντίστοιχα τα ποσοστά που δίνονται με αντικειμενικά και ποιοτικά κριτήρια. Η τελική προτεινόμενη κατανομή για το 2024 φαίνεται στον Πίνακα 44.

Πίνακας 44. Τιμές συντελεστή κατανομής της συνολικής χρηματοδότησης στα ΑΕΙ για το 2024

Ίδρυμα		Συντελεστής C _i
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης	ΑΠΘ	11,834%
Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΓΠΑ	2,322%
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	ΔΠΘ	4,779%
Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος	ΔΙΠΑΕ	6,431%
Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΕΚΠΑ	12,286%
Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο	ΕΜΠ	3,992%
Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο	ΕΛΜΕΠΑ	2,749%
Ιόνιο Πανεπιστήμιο	ΙΠ	1,993%
Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών	ΟΠΑ	2,019%
Πανεπιστήμιο Αιγαίου	ΠΑ	3,877%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	ΠΑΔΑ	5,533%
Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας	ΠΑΔΜ	4,103%
Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας	ΠΑΘΕΣ	7,289%
Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων	ΠΙ	5,381%
Πανεπιστήμιο Κρήτης	ΠΑΚΡΗ	4,269%
Πανεπιστήμιο Μακεδονίας	ΠΑΜΑΚ	1,880%
Πανεπιστήμιο Πατρών	ΠΑΠΑΤ	8,382%
Πανεπιστήμιο Πειραιώς	ΠΑΠΕΙ	2,153%
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	ΠΑΠΕΛ	3,966%
Πάντειο Πανεπιστήμιο	ΠΠΚΠΕ	1,784%
Πολυτεχνείο Κρήτης	ΠΟΚΡΗ	1,372%
Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο	ΧΠ	0,855%
ΑΣΠΑΙΤΕ	ΑΣΠΑΙΤΕ	0,751%
Σύνολο		100%

5.3. Συμπεράσματα

Μετά από την τρίτη συνεχόμενη εφαρμογή του αλγορίθμου κατανομής του 20% της συνολικής ετήσιας επιχορήγησης του ΥΠΑΙΘΑ προς τα ΑΕΙ, διαπιστώνονται περαιτέρω τα εξής:

1. Η προσπάθεια παγίωσης της κουλτούρας της χρηματοδότησης βάσει επιτευγμάτων παραμένει εμφανής, καθώς τα ΑΕΙ συνεχίζουν να επιλέγουν με προσοχή τους ποιοτικούς δείκτες που ταιριάζουν στο προφίλ και τη φυσιγνωμία τους. Μάλιστα, η επιλογή των ενότητων από τα ΑΕΙ κυμάνθηκε περίπου στις ίδιες προτιμήσεις, με ελάχιστη διαφοροποίηση. Μόνο τέσσερα Ίδρυματα άλλαξαν την προτίμησή τους σε μία ενότητα, επιλέγοντας προφανώς πεδία όπου το Ίδρυμά τους είχε καλύτερη επίδοση σε σχέση με το προηγούμενο έτος. 13 ΑΕΙ έναντι 15 (έκθεση επιδόσεων 2021) επέλεξαν την ενότητα Β «Αριστεία στην έρευνα και επιδόσεις του επιστημονικού προσωπικού», 13 έναντι 12 (έκθεση επιδόσεων 2021) την ενότητα Γ «Διασύνδεση με την κοινωνία, την αγορά εργασίας και αξιοποίηση της παραγόμενης γνώσης» και 8 ΑΕΙ έναντι 7 (έκθεση επιδόσεων 2021) την ενότητα Ε «Ποιότητα του πανεπιστημιακού περιβάλλοντος», ενώ σταθερή από 12 ΑΕΙ παρέμεινε η προτίμηση στην ενότητα Δ «Διεθνοποίηση».

2. Από τη σύγκριση των στοιχείων με την προηγούμενη έκθεση επιδόσεων για το 2021, σημειώνονται σε επιμέρους δείκτες βελτιώσεις συνολικά για την εικόνα των ιδρυμάτων, αλλά και ξεχωριστά για το ίδιο το Ίδρυμα, γεγονός που αποδεικνύει εμπράκτως την ποιοτική εξέλιξη των ΑΕΙ.

Μέρος Γ'

Η στρατηγική και αναπτυξιακή δραστηριότητα της ΕΘΑΑΕ

1. Εισαγωγή

Η ανεξάρτητη Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ν. 4653/20), πάντα με στόχο την εξασφάλιση υψηλών προτύπων ποιότητας για τα ΑΕΙ της χώρας, άσκησε αποτελεσματικά τις αρμοδιότητές της στα θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, εστιάζοντας το 2023 περαιτέρω στη διασφάλιση ποιότητας των σπουδών των πανεπιστημίων και ξεκινώντας τον απαιτητικό κύκλο της πιστοποίησης των προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών. Βασικοί άξονες της στρατηγικής της παρέμειναν η αναβάθμιση της ανώτατης εκπαίδευσης, η καθιέρωση της αξιολόγησης του έργου των ΑΕΙ με ποιοτικούς δείκτες, η διαφάνεια και η λογοδοσία και η προώθηση της εξωστρέφειας των ιδρυμάτων.

Ειδικότερα, το 2023, η ΕΘΑΑΕ προώθησε τους στρατηγικούς της στόχους υλοποιώντας τα εξής:

- Οργάνωσε και ολοκλήρωσε τη διεξαγωγή 70 πιστοποιήσεων ΠΠΣ και 186 πιστοποιήσεων ΠΜΣ, υποστηρίζοντας ενεργά τα ΑΕΙ στις διαδικασίες διασφάλισης ποιότητας.
- Άσκησε τον γνωμοδοτικό της ρόλο προς το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού για θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης (εισήγηση για τα ποιοτικά κριτήρια χρηματοδότησης, τον αλγόριθμο καταμερισμού θέσεων μελών ΔΕΠ και διδασκόντων, αιτήματα μετονομασίας/μεταφοράς έδρας, αντιστοιχιών ακ. έτους 2023-2024, αιτήματα αναγνώρισης τίτλων σπουδών ως Integrated Master, κ.ά.).
- Δημοσιοποίησε τις εκθέσεις των εξωτερικών εμπειρογνομόνων και τις σχετικές αποφάσεις πιστοποίησης του ΣΑΠ καθώς και τις εισηγήσεις του ΑΣΥ προς το ΥΠΑΙΘΑ για σειρά θεμάτων.
- Πέτυχε τη συγκρότηση των ΕΕΑΠ για πολύ μεγάλο όγκο πιστοποιήσεων και μέσα σε ασφυκτικές προθεσμίες, πάντοτε σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά πρότυπα, ξεπερνώντας τον συνήθη όγκο πιστοποιήσεων από αντίστοιχες αρχές σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.
- Διοργάνωσε εκπαιδευτικά σεμινάρια για τους εμπειρογνώμονες και τους φοιτητές του Μητρώου της ΕΘΑΑΕ.
- Διαχειρίστηκε το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο των έργων του ΕΣΠΑ και τις διαδικασίες κλεισίματος των έργων τον Δεκέμβριο του 2023.
- Συνέχισε τις δύσκολες προσπάθειες στελέχωσής της, ενισχύοντας περαιτέρω τις εσωτερικές διαδικασίες λειτουργίας της επιστημονικής και διοικητικής υπηρεσίας.
- Ανέπτυξε συνεργασίες για θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης με αντίστοιχους ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς και ενδιαφερόμενα μέρη.
- Επικοινωνήσε δημόσια τις δράσεις της σε Συνόδους Πρυτάνεων Πανεπιστημίων, σε συνέδρια και εκδηλώσεις των ΑΕΙ και φορέων.
- Συμμετείχε σε ευρωπαϊκές συναντήσεις για τη διασφάλιση της ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση.
- Ανανέωσε τη συμμετοχή της ως μέλος του ευρωπαϊκού δικτύου διασφάλισης ποιότητας (ENQA) έως το 2028 και πέτυχε για πρώτη φορά την εγγραφή της Αρχής στο Ευρωπαϊκό Μητρώο Αρχών Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (EQAR).

2. Τα όργανα διακυβέρνησης της ΕΘΑΑΕ και οι δράσεις τους

2.1. Ο Πρόεδρος του Ανώτατου Συμβουλίου της ΕΘΑΑΕ

Ο Πρόεδρος έχει τη γενική εποπτεία για την επίτευξη των στόχων και της αποστολής της Αρχής, είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος της και ασκεί τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στο άρθρ. 6 του ν. 4653/20.

Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ, Περικλής Α. Μήτκας, Καθηγητής του Τμήματος Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών του ΑΠΘ, κατά το 2023 προέδρευσε σε δεκαεπτά (17) συνεδριάσεις του Ανώτατου Συμβουλίου και οκτώ (8) συνεδριάσεις του Συμβουλίου Αξιολόγησης και Πιστοποίησης που πραγματοποιήθηκαν δια ζώσης και διαδικτυακά. Ο Πρόεδρος συνεργάστηκε καθ' όλη τη διάρκεια του έτους με τους Πρυτάνεις και Αντιπρυτάνεις των ΑΕΙ για θέματα και δράσεις διασφάλισης ποιότητας, με την ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας για τα θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, επισκέφθηκε τις Διοικήσεις και τις εγκαταστάσεις αρκετών ΑΕΙ, συνεργάστηκε με ενδιαφερόμενα μέρη για θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και συμμετείχε σε εκδηλώσεις των ΑΕΙ και φορέων για την προβολή του έργου της Αρχής αλλά και την παρουσίαση δεδομένων και στοιχείων για τις εξελίξεις στον χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Τέλος, επέδωσε την ετήσια έκθεση για την ποιότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης 2022 στη Βουλή των Ελλήνων και στην Ηγεσία του Υπουργείου Παιδείας.

2.2. Το Ανώτατο Συμβούλιο (ΑΣΥ)

Το Ανώτατο Συμβούλιο της ΕΘΑΑΕ είναι το ανώτατο διοικητικό όργανο της Αρχής και αποτελείται από τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο και τρία μέλη. Σύμφωνα με το άρθρο 7 του ν. 4653/20, το Ανώτατο Συμβούλιο, στο πλαίσιο της αποστολής του, εισηγείται στον Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων αναφορικά με (i) τη διαμόρφωση και υλοποίηση της εθνικής στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση και (ii) την κατανομή της επιχορήγησης των ΑΕΙ. Πέραν από τις αρμοδιότητες, το ΑΣΥ ασκεί εν γένει εποπτικό έλεγχο στη λειτουργία των πάσης φύσεως υπηρεσιών, επιτροπών, ομάδων εργασίας και λοιπών οργάνων της ΕΘΑΑΕ και αρμοδιότητες που αναφέρονται στο άρθρο 18 και 59 ν. 4653/20 για θέματα προσωπικού.

2.2.1. Θέματα που εξετάστηκαν από το ΑΣΥ κατά το έτος 2023

Το 2023 πραγματοποιήθηκαν δεκαεπτά (17) συνεδριάσεις του ΑΣΥ, με κύριες θεματικές:

1. Προγραμματισμός δράσεων 2023
2. Κατανομή δημόσιας επιχορήγησης των ΑΕΙ (παρ. 2 άρθρου 7 του ν.4653/2020):
 - I. Εισήγηση για την εφαρμογή του αλγορίθμου κατανομής χρηματοδότησης (80% + 20%) στα ΑΕΙ
 - II. Εισήγηση για την κατανομή της συνολικής ετήσιας δημόσιας χρηματοδότησης για το έτος 2024
3. Κατανομή θέσεων προσωπικού στα ΑΕΙ (παρ. 2 άρθρου 7 του ν.4653/2020):
 - I. Εισήγηση για την κατανομή 360 θέσεων μελών ΔΕΠ στα ΑΕΙ για το έτος 2024
 - II. Εισήγηση για την κατανομή 282 θέσεων εντεταλμένων διδασκόντων (άρθρ. 173 ν. 4957/2022) στα Πανεπιστήμια για το ακ. έτος 2023-2024
 - III. Εισήγηση για την κατανομή στα ΑΕΙ 1132 θέσεων εντεταλμένων διδασκόντων για την απόκτηση ακαδημαϊκής διδακτικής εμπειρίας, κατά το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024
4. Διατύπωση γνώμης της Αρχής επί αιτημάτων του ΥΠΑΘΑ:
 - I. Αντιστοιχίες Τμημάτων, Εισαγωγικών Κατευθύνσεων και Προγραμμάτων Σπουδών των ΑΕΙ και των ΑΕΑ για το ακαδημαϊκό έτος 2023-2024
 - II. Υπαγωγή Τμημάτων ΑΕΙ στις διατάξεις του άρθρου 78 του ν. 4957/2022 (Integrated Master) (εξέταση 8 αιτημάτων)
 - III. Μετονομασία Τμημάτων/Σχολών (εξέταση 4 αιτημάτων)
 - IV. Συνάφεια Τμημάτων ΑΕΙ σύμφωνα με το άρθρο 78 του Ν. 4692/2020 (2 αιτήματα)
 - V. Ακαδημαϊκή ανασυγκρότηση του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
 - VI. Κατάργηση των 37 σε αναστολή Τμημάτων ΑΕΙ (άρθρο 33 ν. 4653/20)

5. Διατύπωση γνώμης της Αρχής επί αιτημάτων του Υπουργείου Εσωτερικών για θέματα καθορισμού προσόντων διορισμού σε φορείς του Δημοσίου (Προσοντολόγιο - Κλαδολόγιο (ΦΕΚ Α 232/17.12.2022) (εξέταση 2 αιτημάτων)
6. Συζήτηση για θέματα που αφορούν στην ίδρυση και λειτουργία μη κρατικών Πανεπιστημίων στην Ελλάδα
7. Πρώτη αναφορά της έρευνας Eurograduate (ιχνηλάτηση αποφοίτων)
8. Ετήσια Έκθεση για την Ποιότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης 2022
9. Επιλογή Αντιπροέδρου του ΑΣΥ και τριών (3) μελών (προκηρύξεις 34296/18-04-2023 και 36419/18-07-2023)
10. Διοικητικά θέματα
 - i. Αναδιάρθρωση εσωτερικής δομής Διευθύνσεων ΕΘΑΑΕ (άρθρ. 18 ν. 4653/20) και ανακατανομή θέσεων στις οργανικές μονάδες – στελέχωση ΕΘΑΑΕ
 - ii. Επικαιροποίηση Σχεδίου Οργανισμού-Κανονισμού λειτουργίας της ΕΘΑΑΕ (σύμφωνα και με π.δ. 85/2022 «Καθορισμός προσόντων διορισμού σε φορείς του Δημοσίου (Προσοντολόγιο-Κλαδολόγιο)»)
 - iii. Πλήρωση θέσης Γενικού Διευθυντή της ΕΘΑΑΕ
 - iv. Στελέχωση της Αρχής και θέματα επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού (μετατάξεις και αποσπάσεις μέσω ΕΣΚ, αιτήματα προσωπικού, προσωρινή ανάθεση καθηκόντων θέσεων ευθύνης, κ.λπ.)
 - v. Ορισμός εκπρόσωπου των φοιτητών στο Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΣΑΠ) της ΕΘΑΑΕ, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1γ) του άρθρ. 4 του ν. 4653/20 από το Μητρώο Φοιτητών
 - vi. Θέματα στελέχωσης για τα έργα ΕΣΠΑ (προκηρύξεις θέσεων εξωτ. συνεργατών, προσλήψεις εξωτερικών συνεργατών, παρατάσεις συμβάσεων εξωτ. συνεργατών σε έργα ΕΣΠΑ)
 - vii. Πρόταση για νομοθετική ρύθμιση για θέματα στελέχωσης της Αρχής (αποσπάσεις, μετατάξεις, ανάθεση καθηκόντων ευθύνης)
11. Ολοκλήρωση του Προγράμματος ΕΣΠΑ και περάτωση διοικητικών και οικονομικών υποχρεώσεων
12. Οικονομικά θέματα τακτικού προϋπολογισμού και ΕΣΠΑ
 - i. Απολογιστικά στοιχεία του τακτικού Π/Υ και ΕΣΠΑ οικονομικού έτους 2022
 - ii. Προγραμματισμός και εγκρίσεις Π/Υ 2023
 - iii. Εγκρίσεις οικονομικών θεμάτων, δαπανών και διαγωνισμών.

Το 2023, μετά από παραίτηση του Αντιπροέδρου του ΑΣΥ, Ομ. Καθ. Γ. Χρούσου λόγω ασυμβίβαστου με την ιδιότητα του μέλους του ΑΣΥ, τα μέλη εξέλεξαν ομόφωνα ως νέο Αντιπρόεδρο την Καθ. Χρύσα Κουβελιώτου, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4653/20.

Επιπλέον, το 2023 έληξαν οι θητείες των μελών Καθ. Άγγελου Χανιώτη και Καθ. Γεώργιου Δουκίδη, οι οποίοι είχαν οριστεί στην αρχική συγκρότηση του ΑΣΥ με τριετή θητεία.

Με την ολοκλήρωση των διαδικασιών των δημοσίων προκηρύξεων και της αξιολόγησης των υποψηφιοτήτων από ανεξάρτητες επιτροπές, επιλέχθηκαν τα τρία νέα μέλη του ΑΣΥ για πενταετή θητεία. Τα νέα μέλη διακρίνονται από υψηλές επιστημονικές επιδόσεις, εμπειρία στη διοίκηση και την αξιολόγηση ακαδημαϊκών ιδρυμάτων και εκπροσωπούν διαφορετικά επιστημονικά πεδία. Πρόκειται για 1. τον Καθ. Αρχαίας Ιστορίας και Κλασικών Σπουδών (Ινστιτούτο Προηγμένων Μελετών, Princeton) Άγγελο Χανιώτη, για δεύτερη θητεία, 2. τον Καθ. Επιστήμης και Τεχνολογίας Πολυμερών του Τμήματος Χημείας του Πανεπιστημίου Κρήτης, Σπύρο Αναστασιάδη, πρώην μέλος του ΣΑΠ της ΕΘΑΑΕ και 3. την Καθ. Μικροβιολογίας του Τμήματος Ιατρικής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Ευγενία Μπεζιρτζόγλου.

2.3. Το Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης

Το Συμβούλιο Αξιολόγησης και Πιστοποίησης της ΕΘΑΕ είναι ενδεκαμελές, με τον Πρόεδρο του ΑΣΥ να είναι και ο, κατά νόμο, Πρόεδρος του ΣΑΠ. Το Συμβούλιο αποτελείται από οκτώ (8) μέλη ΔΕΠ (εν ενεργεία και αφυπηρετήσαντες) για τους κλάδους (1) των Ανθρωπιστικών Επιστημών και Καλών Τεχνών, (2) των Φυσικών Επιστημών και Μαθηματικών, (3) των Επιστημών Υγείας και Βιολογίας, (4) των Επιστημών Περιβάλλοντος, Αγροτοδιατροφικών και Γεωτεχνικών Επιστημών, (5) των Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών, (6) τον κλάδο των Μηχανικών, (7) τον κλάδο των Νομικών και Πολιτικών Επιστημών, (8) τον κλάδο της Επιστήμης Πληροφορικής. Στο ΣΑΠ συμμετέχει, επίσης, ο κοινός εκπρόσωπος των ΤΕΕ, ΓΕΩΤΤΕ και ΟΕΕ (που ορίζεται με απόφαση των τριών επιμελητηρίων) και ένας εκπρόσωπος των φοιτητών από το Μητρώο Φοιτητών που τηρεί η ΕΘΑΕ.

Το ΣΑΠ είναι εν γένει επιφορτισμένο με τις αρμοδιότητες της εφαρμογής διασφάλισης ποιότητας στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας μας, σύμφωνα με το άρθρο 8 του ν. 4653/20. Ειδικότερα, στις αρμοδιότητες του ΣΑΠ περιλαμβάνονται οι ιδιαιτέρως απαιτητικές σε χρόνο και φόρτο εργασίας διαδικασίες για τη λήψη αποφάσεων για θέματα αξιολόγησης και πιστοποίησης, τη συγκρότηση και τον συντονισμό των Επιτροπών Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΕΕΑΠ), τη τήρηση Μητρώου Ανεξάρτητων Εμπειρογνομόνων και Μητρώου Φοιτητών, την παροχή υποστήριξης προς τα ΑΕΙ στον σχεδιασμό των διαδικασιών διασφάλισης ποιότητας και πιστοποίησης, τη διαμόρφωση, οργάνωση και δημοσιοποίηση των σχετικών διαδικασιών και κριτηρίων στο πλαίσιο, ιδίως, των Ευρωπαϊκών Προτύπων και Κατευθυντήριων Οδηγιών του ΕΧΑΕ.

2.3.1. Θέματα που εξετάστηκαν από το ΣΑΠ κατά το έτος 2022

Κατά τα 2023 πραγματοποιήθηκαν οκτώ (8) συνεδριάσεις του ΣΑΠ με τις εξής κύριες θεματικές:

1. Προγραμματισμός των δράσεων του Συμβουλίου Αξιολόγησης & Πιστοποίησης για το 2023
2. Προγραμματισμός Πιστοποιήσεων ΠΜΣ: Σύνθεση και συγκρότηση ΕΕΑΠ και εφαρμογή της διαδικασίας πιστοποίησης (διάρκεια, τρόπος διεξαγωγής, προγραμματισμός επιτόπιας επίσκεψης)
3. Έγκριση Εκθέσεων Πιστοποίησης και χορήγηση πιστοποίησης (ΠΠΣ και ΠΜΣ)
4. Συγκρότηση Επιτροπών Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης για ΠΠΣ και ΠΜΣ
5. Έγκριση Προτύπου Πιστοποίησης Προγραμμάτων Διδακτορικών Σπουδών (ΠΔΣ)
6. επικαιροποίηση Προτύπου Πιστοποίησης για τα ΕΣΔΠ
7. Έκδοση β' πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για πιστοποίηση ΠΜΣ
8. Εκθέσεις Παρακολούθησης (Follow-up Reports) ΕΣΔΠ και ΠΠΣ (ΕΣΔΠ και ΠΠΣ)
9. Ορισμός νέας σύνθεσης Επιτροπής Ενστάσεων
10. Εισηγήσεις της Επιτροπής Ενστάσεων κατά αποτελεσμάτων πιστοποίησης
11. επικαιροποίηση κανονισμού ενστάσεων της ΕΘΑΕ
12. Αξιολόγηση αιτήσεων υποψηφιότητας εμπειρογνομόνων και έγκριση εγγραφής τους στο Μητρώο Εμπειρογνομόνων της Αρχής
13. Θέματα Μητρώου Φοιτητών και έγκριση αιτήσεων εγγραφής προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών
14. Αναθεωρημένο Μητρώο Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Φοιτητών

Το 2023, ξεκίνησαν με επιτυχία οι πιστοποιήσεις των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) και το ΣΑΠ ξεκίνησε τη χορήγηση πιστοποίησης, τον Ιούλιο του 2023, με την πιστοποίηση των πρώτων δύο ΠΜΣ που ολοκλήρωσαν επιτυχώς τη σύνθετη διαδικασία. Η ΕΘΑΕ είχε δημοσιεύσει την πρώτη

πρόσκληση για υποβολή προτάσεων πιστοποίησης των ΠΜΣ των ΑΕΙ και ΑΣΕΙ στα τέλη Ιουλίου 2022 με καταληκτική προθεσμία στις 28-02-2023, στην οποία υποβλήθηκαν πάνω από 400 προτάσεις. Το έργο της πιστοποίησης των μεταπτυχιακών προγραμμάτων είναι ιδιαίτερος απαιτητικό, λόγω και του μεγάλου αριθμού ΠΜΣ που λειτουργούν στη χώρα. Το ΣΑΠ είχε προγραμματίσει, μέχρι το τέλος του 2023, περί τις 200 επιθεωρήσεις ΠΜΣ από ανεξάρτητες ΕΕΑΠ, ενώ παράλληλα, συνέχισε τη χορήγηση πιστοποίησης στα προγράμματα προπτυχιακών σπουδών (νέα και σε λειτουργία).

Επιπλέον, το 2023 έληξαν οι θητείες τριών μελών του ΣΑΠ και μετά την ολοκλήρωση των προβλεπόμενων διαδικασιών μεταξύ ιδιαίτερος αξιόλογων υποψηφιοτήτων, δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ η απόφαση ορισμού τριών νέων μελών του ΣΑΠ, με πενταετή θητεία. Οι επιλεγέντες συγκέντρωναν, εκτός από υψηλές επιστημονικές επιδόσεις, σημαντική εμπειρία στη διοίκηση και την αξιολόγηση. Για τον κλάδο των επιστημών περιβάλλοντος, αγροδιατροφικών ή γεωτεχνικών επιστημών, επελέγη ο Ομότιμος Καθηγητής του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεώργιος Νυχάς. Για τον κλάδο της Επιστήμης της Πληροφορικής, επελέγη ο Καθηγητής στο Τμήμα Πληροφορικής του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, κ. Εμμανουήλ Γιακουμάκης. Για τον κλάδο των φυσικών επιστημών ή μαθηματικών, επελέγη ο Καθηγητής στο Τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Κρήτης και Διευθυντής του Ινστιτούτου Αστροφυσικής του ΙΤΕ, Βασίλειος Χαρμανδάρης.

2.4. Ο Γενικός Διευθυντής

Σύμφωνα με το άρθρο 18 του ν. 4653/20, ο Γενικός Διευθυντής της ΕΘΑΕ, ο οποίος έχει τετραετή θητεία, συντονίζει και κατευθύνει την επιστημονική και διοικητική υπηρεσία και τις οργανικές μονάδες τους, όντας ο διοικητικός και πειθαρχικός προϊστάμενος του ειδικού επιστημονικού και διοικητικού προσωπικού. Είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση των αποφάσεων, κατευθύνσεων και οποιωνδήποτε άλλων πράξεων της ΕΘΑΕ και εκτελεί χρέη διατάκτη των δαπανών της Αρχής.

Το 2023, σε συνέχεια της με αρ. 32621/03-02-2023 δημόσιας προκήρυξης πλήρωσης θέσης γενικού διευθυντή της ΕΘΑΕ κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4653/2020, η διαδικασία αξιολόγησης υποψηφιοτήτων ανέδειξε τη Δρ. Χριστίνα Μπέστα με ειδικευση σε θέματα Ανώτατης Εκπαίδευσης, ως τη Γεν. Διευθύντρια της ΕΘΑΕ, για τρίτη συνεχόμενη θητεία. Η κ. Μπέστα πληρούσε, σύμφωνα με την επιτροπή αξιολόγησης, όλες τις διαγραφόμενες από την προκήρυξη προϋποθέσεις καθώς συνδύαζε το καταλληλότερο επιστημονικό και επαγγελματικό προφίλ για την κάλυψη των αναγκών της ΕΘΑΕ και τη μεγαλύτερη εμπειρία στον χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Η κ. Μπέστα, κατά το 2023, συμμετείχε σε 21 συνεδριάσεις των Συμβουλίων της ΕΘΑΕ, εισηγούμενη για θέματα της Ανώτατης Εκπαίδευσης και της διασφάλισης ποιότητας, καθώς και για τα διοικητικά και οικονομικά ζητήματα της υπηρεσίας. Η Γεν. Διευθύντρια κατηύθυνε την επιστημονική και διοικητική υπηρεσία της Αρχής και ήταν η επιστημονική υπεύθυνη της Πράξης «Υποστήριξη Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ) – Νέα φάση» και της Πράξης «Ανάπτυξη Συστήματος Παρακολούθησης της πορείας φοιτητών και αποφοίτων ΑΕΙ στην αγορά εργασίας». Στο πλαίσιο αυτό, είχε την επιστημονική επιμέλεια της ετήσιας έκθεσης 2022 και των λοιπών μελετών που εκπόνησε η Αρχή και, μεταξύ άλλων, οργάνωσε την εκπαίδευση των εμπειρογνομόνων και των φοιτητών του Μητρώου της Αρχής. Μέσω τηλεδιασκέψεων και διαζώσης συναντήσεων ενημέρωσε τα στελέχη των ΜΟΔΙΠ για την υποστήριξη του έργου τους και συνεργάστηκε με φορείς και ενδιαφερόμενα μέρη για την ανάπτυξη συνεργασιών και για θέματα δεδομένων της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Από 1-1-2023 έως και 13-03-2023, το Ανώτατο Συμβούλιο ανέθεσε την προσωρινή ανάθεση καθηκόντων Γενικού Διευθυντή της Αρχής στον Δρ. Νικόλαο Γεωργιάδη, Προϊστάμενο Διεύθυνσης

Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης της ΕΘΑΕ, μέχρι την κατά νόμο πλήρωση της θέσης, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 18 ν. 4653/2020 και την 32621/03-02-2023 προκήρυξη.

2.5. Η επιστημονική και διοικητική υπηρεσία της Αρχής

Η επιστημονική και διοικητική υπηρεσία της ΕΘΑΕ οργανώνεται εσωτερικά σε πέντε διευθύνσεις, οι οποίες αναπτύσσονται σε τμήματα και μονάδες σύμφωνα με το οργανόγραμμα, το οποίο παρατίθεται στο Παράρτημα Δ της Έκθεσης. Οι αρμοδιότητες των Διευθύνσεων και τα πεπραγμένα τους για το 2023 παρατίθενται συνοπτικά ως εξής:

2.5.1. Κέντρο Μελετών και Ερευνών

Το 2023, το Κέντρο παρακολούθησε τις εξελίξεις στον χώρο της Ανώτατης Εκπαίδευσης σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο, επεξεργάστηκε στοιχεία σε θέματα διασφάλισης ποιότητας και εκπόνησε εσωτερικές αναφορές για την έκθεση ποιότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης και παρουσιάσεις για τη συμμετοχή της Διοίκησης σε διάφορες δράσεις και εκδηλώσεις. Το Κέντρο συνέταξε, υπό τον συντονισμό, την καθοδήγηση και την επίβλεψη της Γεν. Δ/ντριας, την Ετήσια Έκθεση Ποιότητας της Αρχής για το 2022. Μετά τη δημοσιοποίηση της έκθεσης, τυπώθηκε το τεύχος συνοπτικής παρουσίασης της ετήσιας έκθεσης που εστάλη στα ΑΕΙ και σε συνεργαζόμενους φορείς. Επίσης, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, το Κέντρο συμμετείχε στην εκπόνηση των μελετών για την απασχόληση των αποφοίτων και την έρευνα Eurograduate για τους απόφοιτους της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Οι εκθέσεις και οι μελέτες του Κέντρου είναι διαθέσιμες στην ιστοσελίδα της Αρχής. Το αρμόδιο Τμήμα του Κέντρου συνέταξε τα δελτία τύπου και τις ανακοινώσεις για την ιστοσελίδα, ετοίμασε υλικό δημοσιότητας για την προβολή και τη συμμετοχή της Αρχής σε εκδηλώσεις και προετοίμασε και υποστήριξε τις τρεις συναντήσεις εργασίας ΕΘΑΕ, ΣΕΠΕ και Πανεπιστημίων, καθώς και το σεμινάριο της ΕΘΑΕ προς τα στελέχη των ΜΟΔΙΠ «Η επαναπιστοποίηση των ΕΣΔΠ των ΑΕΙ». Επίσης, απάντησε σε 17 ερωτήσεις / αναφορές Κοινοβουλευτικού Ελέγχου, ολοκλήρωσε μεταφράσεις κειμένων εργασίας και μελετών (άνω των 60.000 λέξεων) και, τέλος, υποστήριξε το Ανώτατο Συμβούλιο και τη Διοίκηση της Αρχής. Το νεοσύστατο Τμήμα Τεκμηρίωσης Ποιότητας συνέταξε τα έντυπα ΠΜΣ, Νέων ΠΜΣ, Νέων ΠΠΣ (κατευθυντήριες οδηγίες προς ΕΕΑΠ, draft timetable, ενημέρωση Ιδρύματος), έγγραφα όπως πρόσκληση για εμπειρογνώμονες, φύλλα Ελέγχου ΠΜΣ, ΞΠΣ, επεξεργάστηκε τη Β' Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων Πιστοποίησης ΠΜΣ και Νέα Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων Πιστοποίησης ΕΣΔΠ, ΠΔΣ, επικαιροποίησε τον Οδηγό Πιστοποίησης και συμμετείχε στη σύνταξη πρότασης για την πιστοποίηση της Αρχής από τον WFME και στη σύνταξη Προτύπου Πιστοποίησης για τις Ιατρικές Σχολές.

2.5.2. Διεύθυνση Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας

Το 2023, η Διεύθυνση ολοκλήρωσε τις διαδικασίες πιστοποίησης 70 ΠΠΣ και 186 ΠΜΣ. Επίσης, πραγματοποίησε έλεγχο σε 3 προτάσεις πιστοποίησης νέων ΠΠΣ, 417 Προτάσεις Πιστοποίησης υφιστάμενων ΠΜΣ (α' πρόσκληση) και σε 22 προτάσεις πιστοποίησης νέων ΠΜΣ. Το αρμόδιο Τμήμα συγκέντρωσε τα δικαιολογητικά και διαβίβασε τα παραστατικά στη Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης για τη διεκπεραίωση 1.136 πληρωμών εμπειρογνομόνων των ΕΕΑΠ. Υλοποίησε τις διοικητικές διαδικασίες διαχείρισης της διαμονής και της τεχνικής υποστήριξης 33 Επιτροπών Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΕΕΑΠ) για τις δια ζώσης πιστοποιήσεις.

Η Διεύθυνση εξέδωσε νέο Πρότυπο Ποιότητας για την Πιστοποίηση των ΕΣΔΠ, πρότυπο Ποιότητας (επικαιροποίηση) για την Πιστοποίηση των ΠΜΣ (για β' πρόσκληση) και πρότυπο Ποιότητας για την Πιστοποίηση των ΠΔΣ, διαβουλεύθηκε με τα ΑΕΙ σχετικά με το Πρότυπο Ποιότητας για την

Πιστοποίηση των ΕΣΔΠ (25/07/2023), το Πρότυπο Ποιότητας για την Πιστοποίηση των ΠΔΣ (25/07/2023) και υλοποίησε τέσσερις προσκλήσεις προς τα ΑΕΙ για την υποβολή Προτάσεων Πιστοποίησης νέων ΠΜΣ και ΚΕΔΙΒΙΜ, μόνο μέσω του Συστήματος Διαχείρισης Πιστοποιήσεων (11/07/2023), για την υποβολή Προτάσεων Πιστοποίησης ΕΣΔΠ (21/09/2023), για την υποβολή Προτάσεων Πιστοποίησης ΠΔΣ (21/09/2023) και για την υποβολή Προτάσεων Πιστοποίησης υφιστάμενων ΠΜΣ – β' πρόσκληση (24/10/2023). Καθόλη τη διάρκεια του έτους, υποστήριξε ενεργά τα ΑΕΙ για τις δράσεις πιστοποίησης που ήταν σε εξέλιξη, μέσω προφορικής επικοινωνίας αλλά και απαντώντας εγγράφως σε περισσότερα από 142 ερωτήματα των ΑΕΙ για την πιστοποίηση των ΠΜΣ, ΠΠΣ, ΕΣΔΠ, ΚΕΔΙΒΙΜ, και ΠΔΣ.

2.5.3. Διεύθυνση Συμφωνιών Προγραμματικού Σχεδιασμού και Χρηματοδότησης

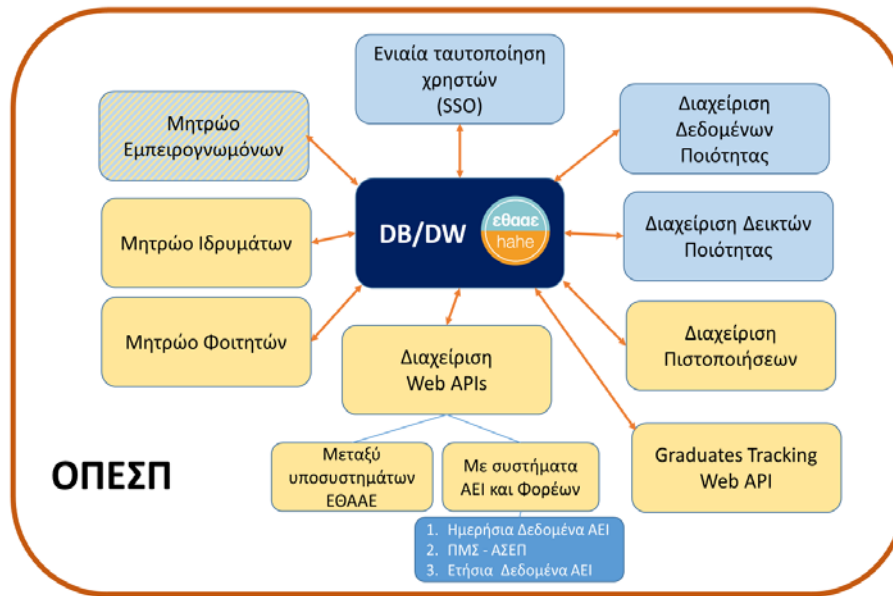
Το 2023, η Διεύθυνση Συμφωνιών Προγραμματικού Σχεδιασμού και Χρηματοδότησης υποστήριξε τη διαδικασία υλοποίησης της υπ' αριθμ. ΚΥΑ 38124/Ζ1/31-3-2023 (ΦΕΚ 2128/Β/31-03-2023) με την οποία καθορίστηκαν τα κριτήρια και οι δείκτες ποιότητας και επιτευγμάτων για την κατανομή της ετήσιας τακτικής επιχορήγησης για το 2024. Βάσει αυτής, κάθε Ίδρυμα υπέβαλε στην ΕΘΑΑΕ ετήσια έκθεση με αντικείμενο την παρουσίαση των ετήσιων επιδόσεων του για το έτος 2022. Η ΕΘΑΑΕ διευκόλυνε τα Ίδρυματα αποστέλλοντας τους υπόδειγμα έκθεσης επιδόσεων και τεύχος οδηγιών για τη συμπλήρωση της έκθεσης επιδόσεων. Η Διεύθυνση έλαβε πολλά σχετικά ερωτήματα από τα Ίδρυματα τα οποία απαντήθηκαν στο σύνολο τους, ενώ υποστηρίχθηκαν οι ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ σχετικά με την ορθή συμπλήρωση κάποιων πεδίων/κριτηρίων των εκθέσεων επιδόσεων. Η διαδικασία από την πλευρά της ΕΘΑΑΕ ολοκληρώθηκε με την αποστολή της εισήγησης του ΑΣΥ στο ΥΠΑΙΘ τον Οκτώβριο του 2023. Το αρμόδιο Τμήμα της Δ/σης, μεταξύ άλλων, επεξεργάστηκε και διεκπεραίωσε δώδεκα αιτήματα του ΥΠΑΙΘΑ για διατύπωση γνώμης σχετικά με ακαδημαϊκές μεταβολές και συνάφεια, αιτήματα για την παροχή γνώμης προς το ΥΠΕΣ για θέματα συνάφειας τίτλων σπουδών και προσοντολογίου του δημοσίου.

2.5.4. Διεύθυνση Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης

Το 2023, στο πλαίσιο της επιχειρηματικής λειτουργίας της ΕΘΑΑΕ, η Διεύθυνση Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης διεκπεραίωσε τις ακόλουθες εργασίες, οι οποίες εμπίπτουν στις πάγιες αρμοδιότητές της: (1) Συντήρηση, διαχείριση και ενημέρωση του περιεχομένου του ιστοτόπου ης Αρχής, (2) Διαχείριση χρηστών, λογαριασμών και πρόσβασης, (3) Τεχνική υποστήριξη χρηστών, (4) Εξαγωγή προσαρμοσμένων αναφορών από το ΟΠΕΣΠ και από τις βάσεις δεδομένων, (5) Ανάλυση δεδομένων του ΟΠΕΣΠ, (6) Διεκπεραίωση διοικητικού σκέλους προμηθειών ειδών και υπηρεσιών πληροφορικής, (7) Εκπαίδευση χρηστών για την χρήση εφαρμογών.

Η Διεύθυνση συνέδραμε καθόλη τη διάρκεια του έτους στην άμεση και αποτελεσματική εφαρμογή και στην υποστήριξη όλων των οργανικών μονάδων για την εξ αποστάσεως λειτουργία των υπηρεσιών τους, όταν και όπου απαιτείτο, και της τηλεδιάσκεψης των οργάνων διοίκησης.

ΟΠΕΣΠ

Σχήμα 72. Ανάπτυξη ΟΠΕΣΠ 12/2023

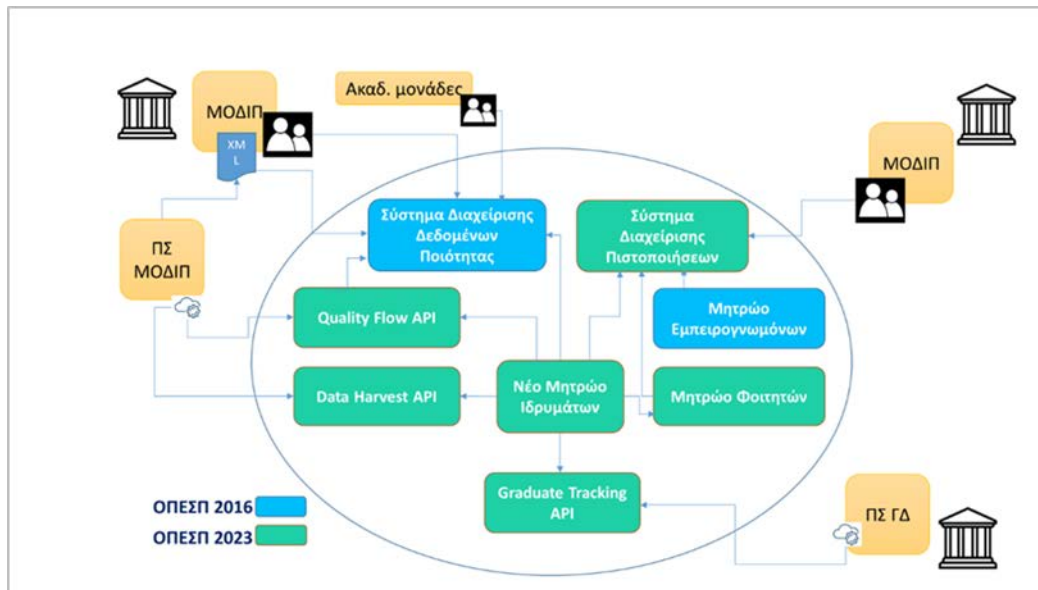
Εντός του 2023 τέθηκαν σε επιχειρησιακή λειτουργία τα ακόλουθα τρία (3) νέα υποσυστήματα του ΟΠΕΣΠ:

1. Μητρώο Φοιτητών και Υποψηφίων Διδασκόντων
2. Μητρώο Ιδρυμάτων
3. Σύστημα Διαχείρισης Πιστοποιήσεων.

Τα νέα υποσυστήματα συνέβαλαν καθοριστικά στην υποστήριξη της επιχειρησιακής λειτουργίας της ΕΘΑΑΕ και την ψηφιοποίηση των διαδικασιών, ενώ η ανάπτυξή τους έχει γίνει με τέτοιο τρόπο, ώστε να μπορούν εύκολα να υποστηρίξουν μελλοντικές τυχόν αλλαγές του θεσμικού πλαισίου και των αρμοδιοτήτων της Αρχής.

Όλα τα νέα υποσυστήματα διαλειτουργούν πλήρως τόσο μεταξύ τους όσο και με υφιστάμενα υποσυστήματα του ΟΠΕΣΠ, όπως το Μητρώο Εμπειρογνομόνων, το Σύστημα Διαχείρισης Δεδομένων Ποιότητας και τον ιστότοπο της Αρχής, αλλά και με συστήματα άλλων φορέων.

Η ΕΘΑΑΕ συντηρεί και εμπλουτίζει διαρκώς τα υποσυστήματα του ΟΠΕΣΠ με νέες λειτουργίες, ώστε αυτά να ανταποκρίνονται στις εκάστοτε ανάγκες και αρμοδιότητές της.

Σχήμα 73. Εξέλιξη ΟΠΕΣΠ 2016-2023

Μητρώο Φοιτητών και Υποψηφίων Διδασκόντων

Στο Μητρώο εγγράφονται φοιτητές ΠΠΣ και ΠΜΣ, καθώς και υποψήφιοι διδάκτορες των ελληνικών ΑΕΙ, με σκοπό την επιλογή και συμμετοχή ενός εξ αυτών σε κάθε Επιτροπή Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (ΕΕΑΠ) με τη φοιτητική ιδιότητα, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν 4653/20.

Το Μητρώο Φοιτητών διαλειτουργεί πλήρως με το Μητρώο Ιδρυμάτων και το Σύστημα Διαχείρισης Πιστοποιήσεων, υποστηρίζοντας τη διαδικασία συγκρότησης των ΕΕΑΠ.

Στο τέλος του 2023 το Μητρώο Φοιτητών αριθμούσε 159 εγγεγραμμένους ενεργούς προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψηφίους διδάκτορες.

Μητρώο Ιδρυμάτων

Η νέα εφαρμογή του Μητρώου Ιδρυμάτων της ΕΘΑΑΕ αποτελεί το κεντρικό σύστημα αποθήκευσης και διαχείρισης της δομής των ΑΕΙ και των ακαδημαϊκών και διοικητικών τους δομών και οντοτήτων. Στο Μητρώο τηρούνται όλα τα μεταδεδομένα κάθε οντότητας (βασικά στοιχεία, συσχετίσεις με άλλες οντότητες, επιστημονικά πεδία κ.ά.), καθώς και επίσημα έγγραφα, που τεκμηριώνουν την ίδρυση και τη λειτουργία τους (ΦΕΚ, αποφάσεις συλλογικών οργάνων κ.ά.).

Κατά την πρώτη λειτουργία του Μητρώου η ΕΘΑΑΕ, αφού ολοκλήρωσε τις εργασίες μετάπτωσης των δεδομένων από την παλαιά εφαρμογή αποθήκευσης της δομής των ΑΕΙ, κατά τους μήνες Φεβρουάριο και Μάρτιο του 2023, διέθεσε το σύστημα σε χρήστες των ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ, με σκοπό τον έλεγχο, τη συμπλήρωση και τη διόρθωση των δεδομένων. Έκτοτε, το Μητρώο παρέμεινε προσβάσιμο από χρήστες των Ιδρυμάτων για την προβολή των δεδομένων τους, ενώ η τήρηση και ενημέρωση των στοιχείων γίνεται πλέον από την ΕΘΑΑΕ.

Το Μητρώο Ιδρυμάτων διαλειτουργεί με όλα τα υποσυστήματα του ΟΠΕΣΠ μέσω REST API, αποτελώντας το κεντρικό σημείο αναφοράς της κωδικοποίησης και των στοιχείων των ΑΕΙ και των οντοτήτων τους.

Επιπλέον, το Μητρώο Ιδρυμάτων διαθέτει REST APIs για τη διαλειτουργικότητά του με συστήματα εξωτερικών φορέων για την παροχή δεδομένων. Εντός του 2023 υλοποιήθηκε η διασύνδεση του Μητρώου Ιδρυμάτων με το πληροφοριακό σύστημα του ΑΣΕΠ, στο οποίο η ΕΘΑΑΕ παρέχει δεδομένα για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών της χώρας.

Στο τέλος του 2023 το Μητρώο Ιδρυμάτων αριθμούσε 285 εγγεγραμμένους χρήστες των ελληνικών ΑΕΙ.

Σύστημα Διαχείρισης Πιστοποιήσεων

Τον Ιανουάριο του 2023 τέθηκε σε λειτουργία το Σύστημα Διαχείρισης Πιστοποιήσεων της ΕΘΑΑΕ, με σκοπό την ψηφιοποίηση και την υποστήριξη όλων των σταδίων της διαδικασίας της πιστοποίησης, από την υποβολή της πρότασης μέχρι την έκδοση της απόφασης πιστοποίησης και την αποζημίωση των μελών των ΕΕΑΠ.

Μέσω του συστήματος, υποβλήθηκαν, εντός του 2023, από τους χρήστες των ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ 435 προτάσεις πιστοποίησης, που αφορούσαν ΕΣΔΠ, ΚΕΔΙΒΙΜ, ΠΜΣ και νέα ΠΜΣ, ενώ διεκπεραιώθηκαν ηλεκτρονικά 173 πιστοποιήσεις.

Στο τέλος του 2023 το Σύστημα Διαχείρισης Πιστοποιήσεων αριθμούσε 92 χρήστες των ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ και 244 χρήστες-μέλη ΕΕΑΠ από τα Μητρώα Εμπειρογνομόνων και Φοιτητών.

Συλλογή δεδομένων

Το 2023 η ΕΘΑΑΕ, για έβδομη συνεχή χρονιά, συνέλεξε από τα Ιδρύματα μέσω του Συστήματος Διαχείρισης Δεδομένων Ποιότητας του ΟΠΕΣΠ τα απολογιστικά δεδομένα ποιότητας για το ακαδημαϊκό έτος 2021/22 και το ημερολογιακό έτος 2022.

Εγχειρίδιο δεδομένων ποιότητας

Η συλλογή των δεδομένων έγινε βάσει της έκδοσης 1.11.002 του εγχειριδίου δεδομένων ποιότητας (Μάρτιος 2023). Οι μεταβολές της έκδοσης αυτής σε σχέση με την προηγούμενη, βάσει της οποίας πραγματοποιήθηκε η συλλογή των δεδομένων κατά το έτος 2022, αφορούσε προσθήκες και διευκρινίσεις στις περιγραφές των πεδίων.

Η κατανομή των πεδίων της έκδοσης 1.11.002 του εγχειριδίου δεδομένων ποιότητας παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 45. Έκδοση 1.11.002 του εγχειριδίου δεδομένων ποιότητας της ΕΘΑΑΕ.

v. 1.11.002 - 23/03/2023							
Ενότητα	Ίδρυμα (M1)	Σχολή (M2)	Τμήμα (M3)	ΠΠΣ (M4)	ΠΜΣ (M5)	ΠΔΣ (M6)	Σύνολο
Τύπος Δεδομένων							
Αρ. Ακέραιος	164	159	158	125	49	28	683
Αρ. Δεκαδικός	50	13	13	4	2	1	83
Ποσοστό	1	0	0	12	0	0	13
Επιλ. Ναι/Όχι	34	9	9	18	14	3	87
Επιλ. Λίστα	0	0	0	1	1	0	2
Ημερομηνία	2	1	1	2	3	2	11
Κείμενο	1	1	1	1	2	2	8
Σύνολο	252	183	182	163	71	36	887

Καταχώρηση δεδομένων

Μέσω του συστήματος υποβλήθηκαν την άνοιξη του 2023 οι αναφορές δεδομένων από τα 25 ΑΕΙ και τις 3 Στρατιωτικές Σχολές της χώρας. Το Σύστημα Διαχείρισης Δεδομένων Ποιότητας του ΟΠΕΣΠ το

2023 αριθμούσε περί τους 2.000 ενεργούς εξωτερικούς χρήστες των ΜΟΔΙΠ και των Τμημάτων των ΑΕΙ.

Κατά το διάστημα της καταχώρησης δεδομένων τα στελέχη της Διεύθυνσης Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης βρίσκονταν σε διαρκή επικοινωνία με τις ΜΟΔΙΠ των Ιδρυμάτων, τόσο για παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τα δεδομένα ποιότητας όσο και για την εξυπηρέτηση αιτημάτων τεχνικής υποστήριξης.

Κατά το ίδιο διάστημα, η ΕΘΑΑΕ ολοκλήρωσε την υλοποίηση και διέθεσε στα Ιδρύματα το QFlow API, ένα REST API για την αυτοματοποιημένη αποστολή των ετήσιων δεδομένων ποιότητας από τα πληροφοριακά συστήματα των Ιδρυμάτων προς το ΟΠΕΣΠ.

Δείκτες ποιότητας

Μετά από την ολοκλήρωση της υποβολής των αναφορών δεδομένων από τα Ιδρύματα και τον υπολογισμό των δεικτών ποιότητας από το σύστημα, η ΕΘΑΑΕ απέστειλε στις ΜΟΔΙΠ των Ιδρυμάτων αναλυτικές αναφορές δεικτών ποιότητας για το ακαδ. έτος 2021/22 και το ημερολογιακό έτος 2022 βάσει της έκδοσης 1.04.000 του εγχειριδίου δεικτών ποιότητας.

Το πλήθος και η κατανομή των δεικτών ποιότητας ανά ακαδημαϊκή οντότητα και ενότητα απεικονίζεται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 46. Πλήθος και κατανομή των δεικτών ποιότητας ανά ακαδημαϊκή οντότητα και ενότητα (έκδ. 1.04.000).

Ακαδημαϊκή οντότητα	Ενότητα	Πλήθος Δεικτών
Ίδρυμα	Εκπαιδευτικό έργο	30
	Ερευνητικό έργο	27
	Χρηματοδότηση και διάθεσή της	27
	Ανθρώπινο δυναμικό	36
	Υποδομές και υπηρεσίες	8
Σχολή ΕΑΠ	Ερευνητική Δραστηριότητα - Ερευνητικά Έργα Και Ερευνητικές Υποδομές	9
	Ερευνητική Δραστηριότητα - Παραγωγή και Αναγνώριση Επιστημονικού Έργου	12
	Οικονομικά Στοιχεία - Χρηματοδότηση Έργων	10
	Προσωπικό	21
	Ταυτότητα Σχολής	2
	Υποδομές-Υπηρεσίες	1
Τμήμα	Ταυτότητα Τμήματος	2
	Προσωπικό Τμήματος	21
	Οικονομικά στοιχεία - χρηματοδότηση έργων Τμήματος	7
	Οικονομικά στοιχεία - χρηματοδότηση Τμήματος	3
	Υποδομές - υπηρεσίες Τμήματος	4
	Ερευνητική δραστηριότητα - παραγωγή και αναγνώριση επιστημονικού έργου Τμήματος	12
	Ερευνητική δραστηριότητα – ερευνητικά έργα και υποδομές Τμήματος	9
ΠΠΣ	Γενικά στοιχεία ΠΠΣ	1
	Δομή και οργάνωση σπουδών ΠΠΣ	4
	Πρακτική άσκηση	14
	Φοιτητές ΠΠΣ - εισαγωγή	1

Ακαδημαϊκή οντότητα	Ενότητα	Πλήθος Δεικτών
	Φοιτητές ΠΠΣ - πληθυσμός	5
	Φοιτητές ΠΠΣ – προσβασιμότητα	9
	Φοιτητές - κινητικότητα/διεθνοποίηση	3
	Απόφοιτοι ΠΠΣ - πληθυσμός	6
	Απόφοιτοι ΠΠΣ - επιδόσεις	12
	Διδάσκοντες στο ΠΠΣ	3
ΠΜΣ	Γενικά στοιχεία ΠΜΣ	6
	Δομή και οργάνωση σπουδών ΠΜΣ	9
	Διδάσκοντες στο ΠΜΣ	5
ΠΔΣ	Πρόγραμμα Διδακτορικών Σπουδών	9
	ΣΥΝΟΛΟ	328

Διασύνδεση ΠΣ ΕΘΑΑΕ - ΑΕΙ

Κατά το 2023 προχώρησε σε ικανοποιητικό βαθμό το έργο της διασύνδεσης των πληροφοριακών συστημάτων των ΑΕΙ με το ΟΠΕΣΠ με τη λειτουργία τριών REST APIs, τα οποία η ΕΘΑΑΕ διέθεσε στα Ιδρύματα. Συγκεκριμένα η διαλειτουργικότητα των συστημάτων υλοποιήθηκε στους εξής τρεις άξονες:

- 1. Διασύνδεση εφαρμογών φοιτητολογίου και διαχείρισης προσωπικού:** Κατά το 2023 ολοκληρώθηκε η διασύνδεση των εφαρμογών των φοιτητολογίων και των εφαρμογών διαχείρισης προσωπικού των 25 ΑΕΙ με το ΟΠΕΣΠ μέσω του **HarvestAPI**, το οποίο είχε διατεθεί στα Ιδρύματα από τον Ιανουάριο του 2022 και εξυπηρετεί έκτοτε την ημερήσια αυτοματοποιημένη αποστολή των σχετικών δεδομένων στην ΕΘΑΑΕ.
- 2. Διασύνδεση ΠΣ ΜΟΔΙΠ:** Κατά τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο 2023 πραγματοποιήθηκε πιλοτική αυτοματοποιημένη αποστολή δεδομένων από τα πληροφοριακά συστήματα των ΜΟΔΙΠ προς το ΟΠΕΣΠ και συγκεκριμένα το Σύστημα Διαχείρισης Δεδομένων Ποιότητας μέσω του **QFlowAPI**, το οποίο η ΕΘΑΑΕ διέθεσε στα ΑΕΙ την άνοιξη του 2023 και το οποίο στην συνέχεια αντικατέστησε την χειροκίνητη εισαγωγή των ετήσιων δεδομένων ποιότητας στο σύστημα. Κατά την πιλοτική φάση λειτουργίας του QFlowAPI πραγματοποιήθηκε αποστολή μόνο των δεδομένων των φοιτητολογίων, που αφορούσαν το ακαδ. έτος 2022/23.
- 3. Διασύνδεση ΠΣ Γραφείων Διασύνδεσης:** Εντός του 2023 η ΕΘΑΑΕ υλοποίησε σύστημα για την αυτοματοποιημένη αποστολή δεδομένων από τα πληροφοριακά συστήματα των Γραφείων Διασύνδεσης των ΑΕΙ μέσω του **GraduateTrackingAPI**. Κατά το διάστημα Οκτωβρίου-Νοεμβρίου 2023 πραγματοποιήθηκε πιλοτική αποστολή δεδομένων μέσω του API για τους αποφοίτους ΠΠΣ και ΠΜΣ των ακαδ. ετών 2020/21 και 2021/22.

Πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης

Η ΕΘΑΑΕ υλοποίησε πλατφόρμα ασύγχρονης τηλεκπαίδευσης, η οποία απευθύνεται στα μέλη των Επιτροπών Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (εμπειρογνώμονες και φοιτητές), με σκοπό την περαιτέρω ενημέρωση και κατάρτισή τους στα αντικείμενα και τη διαδικασία πιστοποίησης και διασφάλισης ποιότητας. Εντός του Δεκεμβρίου 2023 έγινε η παραμετροποίηση του συστήματος και η εισαγωγή των ηλεκτρονικών μαθημάτων. Η διάθεση της πλατφόρμας στους εξωτερικούς χρήστες θα γίνει εντός του 2024.

Υποστήριξη εξωτερικών χρηστών

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2023, η Διεύθυνση Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης παρείχε διευκρινίσεις και υποστήριξη στους χρήστες των συστημάτων του ΟΠΕΣΠ και ειδικότερα στις ΜΟΔΙΠ και τους τεχνικούς υπευθύνους των ΑΕΙ, καθώς και στα μέλη των Επιτροπών Εξωτερικής Αξιολόγησης και Πιστοποίησης (εμπειρογνώμονες και φοιτητές), σε σχέση με τη λειτουργία και τον τρόπο χρήσης των πληροφοριακών συστημάτων.

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται οι κυριότερες κατηγορίες και το πλήθος των αιτημάτων και ερωτήσεων, που δέχθηκε και διεκπεραίωσε η Διεύθυνση εντός του 2023.

Πίνακας 47. Πλήθος ερωτήσεων και αιτημάτων τεχνικής υποστήριξης εξωτερικών χρηστών – 2023.

Κατηγορία	Πλήθος αιτημάτων και ερωτήσεων
Μητρώα Εμπειρογνομόνων και Φοιτητών	20
Σύστημα Διαχείρισης Πιστοποιήσεων	41
Σύστημα Διαχείρισης Δεδομένων Ποιότητας	167
Μητρώο Ιδρυμάτων	212
Υποστήριξη διασύνδεσης ΠΣ – REST APIs	87
Ιχνηλάτηση αποφοίτων	21
Ζητήματα τεχνικής υποστήριξης και πρόσβασης	76

2.5.5. Διεύθυνση Διοικητικής και Οικονομικής Υποστήριξης

Το 2023, η Διεύθυνση, στο διοικητικό της αντικείμενο, διαχειρίστηκε τη συμμετοχή της Υπηρεσίας στον β' κύκλο κινητικότητας μέσω ΕΣΚ 2022 (18 αιτήσεις) και εξέδωσε τις σχετικές διοικητικές πράξεις, υλοποίησε την αξιολόγηση για την αξιολογική περίοδο 2022 (24 αξιολογήσεις) και τις ενέργειες για την ολοκλήρωση της διαδικασίας για το έτος 2022 από την Ειδική Επιτροπή Αξιολόγησης (17 αξιολογήσεις), τις ενέργειες για τη νέα εφαρμογή στοχοθεσίας και την αξιολόγηση του προσωπικού για την αξιολογική περίοδο 2023 – (ενέργειες Α' Σταδίου (ν.4940/2022, 26 αξιολογήσεις). Επίσης, διαχειρίστηκε προσκλήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την επιλογή εξωτερικών συνεργατών, τον φάκελο δικαιολογητικών για την πρόσληψη μόνιμου προσωπικού στην ΕΘΑΑΕ με διαδικασίες ΑΣΕΠ, τη σύνταξη και παράταση συμβάσεων εξωτερικών συνεργατών, καθώς και κάθε σχετικό θέμα με το μητρώο των υπαλλήλων (χορήγηση αδειών, διοικητικές πράξεις, έκδοση ΠΥΜ, κ.ά.) και την εφαρμογή εγκυκλίων του ΥΠΕΣ και αρμοδίων Υπουργείων. Στο πλαίσιο της γραμματειακής υποστήριξης, διεκπεραιώθηκαν 9.400 e-mails και 9.189 πρωτόκολλα.

Στο οικονομικό της αντικείμενο, η Διεύθυνση, πέραν των πάγιων οικονομικών υποχρεώσεων της που απορρέουν από τη διαχείριση του τακτικού προϋπολογισμού και του ΕΣΠΑ (μισθοδοσία προσωπικού, αποζημιώσεις μελών συμβουλίων, αποζημιώσεις εξωτερικών συνεργατών, προμήθειες, σύνταξη συμβάσεων, κ.λπ.), παρέλαβε δικαιολογητικά από τη Διεύθυνση Διασφάλισης και Πιστοποίησης και αποζημίωσε 1.100 αξιολογητές με μ.ό. υλοποίησης των εντολών πληρωμής τις 10,5 ημερολογιακές ημέρες, επεξεργάστηκε στοιχεία 300 Επιτροπών Αξιολογητών ΕΣΔΠ, ΠΠΣ και ΠΜΣ του 2023 και 45 ΕΕΑΠ του 2022. Οι ρυθμοί εξόφλησης και εκκαθάρισης των υποχρεώσεων και των δαπανών παρέμειναν σε πολύ καλά επίπεδα.

2.5.6. Αυτοτελής Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου

Αντικείμενο της μονάδας, η οποία υπάγεται στον Γενικό Διευθυντή, αποτελεί η παρακολούθηση συμμόρφωσης της Υπηρεσίας με τις απαιτήσεις και τις διαδικασίες του Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας (ΣΔΠ) σύμφωνα με το πρότυπο εσωτερικής διασφάλισης ποιότητας της ΕΝΟΑ. Για τον

σκοπό αυτό, η μονάδα πραγματοποιεί εσωτερικούς ελέγχους και ανασκοπήσεις λειτουργίας του ΣΔΠ, σύμφωνα με το εγχειρίδιο ποιότητας της Αρχής. Κατά τους εσωτερικούς ελέγχους, λαμβάνεται υπόψη και η κείμενη νομοθεσία για τον οικονομικό και διοικητικό εσωτερικό έλεγχο. Η μονάδα στελεχώθηκε εκ νέου το 2023 και το στέλεχός της συμμετείχε στο επιμορφωτικό πρόγραμμα του ΕΚΔΔΑ (διάρκειας 21 ημερών) «Πιστοποίηση ελεγκτικής επάρκειας εσωτερικού ελεγκτή του δημοσίου τομέα».

3. Χρηματοδότηση της Αρχής

Η χρηματοδότηση της Αρχής πραγματοποιείται μέσω α) του Τακτικού Προϋπολογισμού, οι πιστώσεις του οποίου εγγράφονται υπό ίδιο φορέα στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας και β) του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση & Δια Βίου Μάθηση» (ΕΠΕΔΒΜ).

3.1. Τακτικός Προϋπολογισμός

Η διαμόρφωση του Τακτικού Προϋπολογισμού για το έτος 2023 απεικονίζεται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 48. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού (σε ευρώ)

ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΘΑΑΕ 2023							
Κωδικός Φ./Ε.Φ.	ΑΛΕ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΑΛΕ	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ 2023	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ 2023	ΤΕΛΙΚΗ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ Π/Υ 2023	ΑΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 2023	ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ
1019-802-000000		Δαπάνες της ΕΘΑΑΕ που καλύπτονται από τον Π/Υ του ΥΠΑΙΘΑ	990.000,00	219.571,00	1.209.571,00	1.159.337,28	95,85%
	21	Παροχές σε εργαζόμενους	825.000,00	39.371,00	864.371,00	858.882,43	99,37%
	24	Αγορές αγαθών και υπηρεσιών	160.000,00	143.000,00	303.000,00	261.357,46	86,26%
	31	Μηχανήματα και εξοπλισμός	5.000,00	37.200,00	42.200,00	39.097,39	92,65%

Οι αμοιβές των πολιτικών υπαλλήλων διαμορφώνονται βάσει της κείμενης νομοθεσίας, σύμφωνα με την οποία η μισθοδοσία του προσωπικού της ΕΘΑΑΕ βαρύνει αποκλειστικά τον τακτικό της προϋπολογισμό και έχει μεταφερθεί από τον προϋπολογισμό των φορέων προέλευσης των υπαλλήλων. Τα μέλη των Συμβουλίων, πλην του Προέδρου της Αρχής, δεν μισθοδοτούνται από την ΕΘΑΑΕ, αλλά από τα οικεία ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Πίνακα οι δαπάνες αμοιβών/αποδοχών καλύπτουν το 61,80% των εξοφλήσεων του προϋπολογισμού, οι εισφορές το 12,29%, ενώ το 22,54% αφορά σε αγορές αγαθών και υπηρεσιών και το 3,37 % σε πάγια περιουσιακά στοιχεία. Μέρος των λειτουργικών αναγκών της ΕΘΑΑΕ για την υλοποίηση σημαντικού μέρους της αποστολής της καλύπτεται μέσω του επιχειρησιακού προγράμματος ΕΣΠΑ 2014 - 2020. Η τελική διαμόρφωση του τακτικού προϋπολογισμού για το 2023 (συμπεριλαμβανομένης της συμπληρωματικής χρηματοδότησης των 219.571€) είναι 1.209.571€ και η απορρόφηση του τακτικού προϋπολογισμού ανέρχεται σε ποσοστό 95,85%.

3.2. ΕΣΠΑ 2014 – 2020

Υποέργο (Α/Α 1) «Εφαρμογή του Συστήματος Διασφάλισης Ποιότητας στα Ιδρύματα Ανώτατης Εκπαίδευσης» της Πράξης «Υποστήριξη Αρχής Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ΑΔΙΠ) – Νέα Φάση»

Τα οικονομικά στοιχεία του Υποέργου με κωδικό ΟΠΣ 5010714 που εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020» παρουσιάζονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 49. Οικονομικά στοιχεία του έργου ΕΣΠΑ που υποστηρίζει τη λειτουργία της ΕΘΑΕ

Πακέτα Εργασίας	Προϋπ/σμός	Δαπάνες 2018	Δαπάνες 2019	Δαπάνες 2020	Δαπάνες 2021	Δαπάνες 2022	Δαπάνες 2023	Σύνολο Δαπανών	Απορρόφηση
ΠΕ1.1 - ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΑ ΑΕΙ - Πιστοποίηση από Επιτροπές Αξιολογητών	2.272.279,00	31.729,90	437.345,72	343.250,39	304.205,95	87.010,56	943.832,40	2.147.374,92	94,50%
ΠΕ1.2 - ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΤΑ ΑΕΙ - Τεχνική υποστήριξη Επιτροπών	144.354,12	0,00	42.680,12	45.204,03	4.712,04	418,93	47.543,89	140.559,01	97,37%
ΠΕ2 - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ	271.119,09	64.000,00	103.133,33	93.985,76	10.000,00			271.119,09	100,00%
ΠΕ3 - ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	682.680,00	102.804,51	85.462,62	110.956,28	114.206,23	148.770,71	98.571,60	660.771,95	96,79%
ΠΕ4 - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ	40.000,00	900,93	4.898,67	1.077,00	1.419,29	13.611,76	14.026,33	35.933,98	89,83%
ΠΕ5 - ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ	137.074,49	0,00	0,00	0,00	0,00	11.794,03	64.415,27	76.209,30	55,60%
ΠΕ6.1 - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ - Σχεδιασμός των πληροφοριακών υποσυστημάτων του ΟΠΕΣΠ	168.583,00	2021 Τροποποίηση Τεχνικού Δελτίου Πράξης Νέα Πακέτα εργασίας			76.083,34	60.000,00	32.500,00	168.583,34	100,00%
ΠΕ6.2 - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ - Διαχείριση των Δράσεων Διασφάλισης Ποιότητας	440.079,59				90.000,00	128.880,00	177.399,98	396.279,98	90,05%
ΠΕ7.1 - ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ (ΜΟΔΙΠ, Εμπειρογνομόνων και Φοιτητών, ΕΘΑΕ)	200.000,00				0,00	36.500,00	27.412,80	63.912,80	31,96%
ΠΕ8 - ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	50.000,00				0,00	2.142,07	6.272,33	8.414,40	16,83%
ΠΕ9 - ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ (ΜΕΛΕΤΗ)	189.933,31				31.733,32	80.199,99	78.000,00	189.933,31	100,00%
	4.596.103	199.435,34 €	673.520,46 €	594.473,46 €	632.360,17 €	569.328,05 €	1.489.974,60 €	4.159.092	90,49%

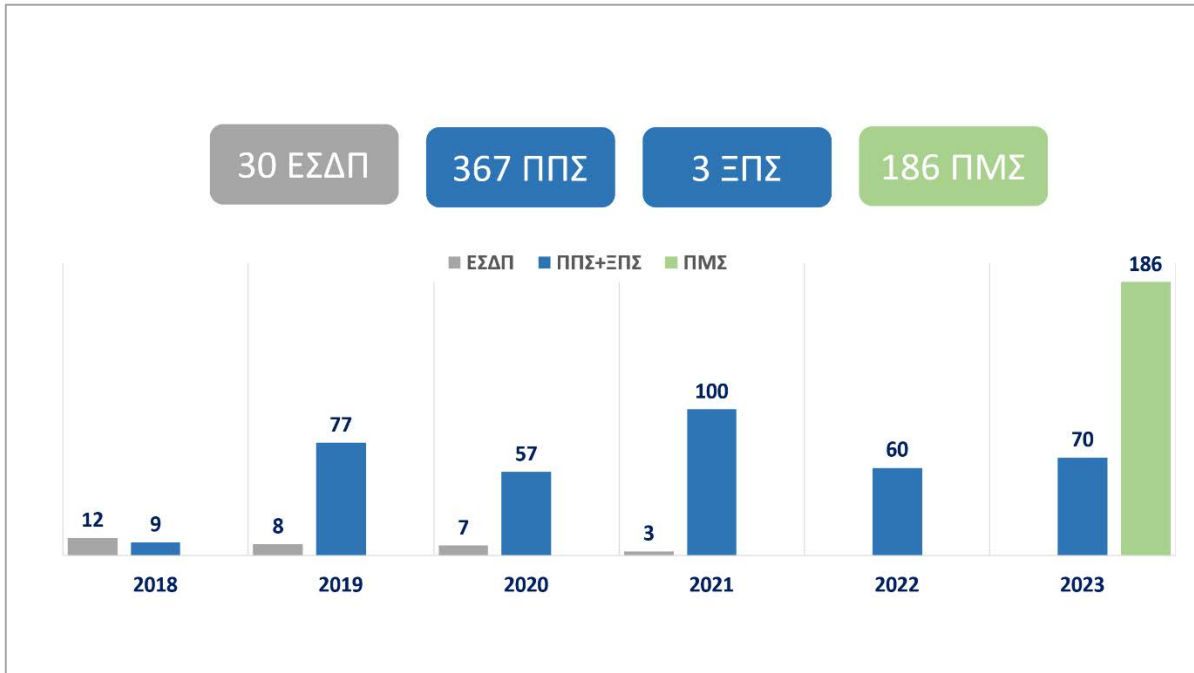
Ο στόχος του Έργου και η σύντομη περιγραφή των ΠΕ έχουν ως εξής:

Πίνακας 50. Στόχος του Έργου και ΠΕ

Στόχος του Έργου:	
Η προώθηση της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της Ανώτατης Εκπαίδευσης	
✓ Πιστοποίηση των Προγραμμάτων Σπουδών των ΑΕΙ	ΠΕ1
✓ Ανάλυση των δεδομένων των πιστοποιήσεων	ΠΕ2, ΠΕ4
✓ Αναβάθμιση του ΟΠΕΣΠ	ΠΕ3, ΠΕ6
✓ Δράσεις εκπαίδευσης ανθρώπινου δυναμικού των ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ	ΠΕ5
✓ Εξωτερική Αξιολόγηση της Αρχής από την ΕΝQA και WFME	ΠΕ7
✓ Επιστημονικές μελέτες για την Ανώτατη Εκπαίδευση προς διαμόρφωση της εθνικής στρατηγικής	ΠΕ9
Διάρκεια Πράξης: 12.2016 – 12.2023	9 Πακέτα Εργασίας (ΠΕ)
Προϋπολογισμός: € 4.596.103	

ΠΕ 1: Εφαρμογή του Συστήματος Πιστοποίησης (ΠΠΣ & ΜΟΔΙΠ) στα ΑΕΙ

Η ΕΘΑΑΕ πραγματοποίησε το 2023 την πιστοποίηση ποιότητας 70 ΠΠΣ και 186 ΠΜΣ από εξωτερικές επιτροπές εμπειρογνομόνων. Οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για την υλοποίηση αυτών των πιστοποιήσεων περιλαμβάνουν κατά κύριο λόγο την ημερήσια αποζημίωση εμπειρογνομόνων, αφού η διαδικασία των πιστοποιήσεων πραγματοποιήθηκε υβριδικά με ηλεκτρονικά μέσα και λιγότερο με δια ζώσης συμμετοχή στις επιθεωρήσεις.

Σχήμα 74. Εξέλιξη πιστοποιήσεων στη διάρκεια του Έργου (2018-2023)

Σύνολο δαπάνης ΕΣΠΑ (2018-2023)	€ 3.600.000	
Σύνολο Πιστοποιήσεων (2018-2023)	589	Μέσο κόστος
Πιστοποιήσεις ΠΠΣ & ΕΣΔΠ δια ζώσης	170	€ 10.000/ΕΕΑΠ
Πιστοποιήσεις ΠΠΣ & ΕΣΔΠ υβριδικές	233	
Πιστοποιήσεις ΠΜΣ εξ αποστάσεως	186	€ 3.000/ΕΕΑΠ
Επιμερισμένη δαπάνη (μέσο κόστος) ΕΣΠΑ ανά πιστοποίηση	€ 6.122	
Επιμερισμένη δαπάνη (μέσο κόστος) Τ.Π ανά πιστοποίηση	€ 9.168	
Πλήρες κόστος ανά πιστοποίηση ΕΘΑΑΕ	€ 15.290	
Συγκριτικό κόστος πιστοποίησης ΕΝQA	€ 35.000	
Συγκριτικό κόστος πιστοποίησης WFME	€ 56.500	
Συγκριτικό κόστος πιστοποίησης AACSB	€ 32.000	
Συγκριτικό κόστος πιστοποίησης EQUIS	€ 29.000	

Σχήμα 75. Κόστος Πιστοποιήσεων (2018-2023) και συγκριτικά στοιχεία

ΠΕ 2: Εξωτερικοί συνεργάτες

Μετά την τροποποίηση της πράξης στο 2020, οι εργασίες του ΠΕ2 μεταφέρθηκαν στο ΠΕ 6.2 «Εκθέσεις και αναφορές με αντικείμενο τη διαχείριση δράσεων διασφάλισης της ποιότητας των ΑΕΙ».

ΠΕ 3: Λειτουργικές ανάγκες της ΕΘΑΑΕ

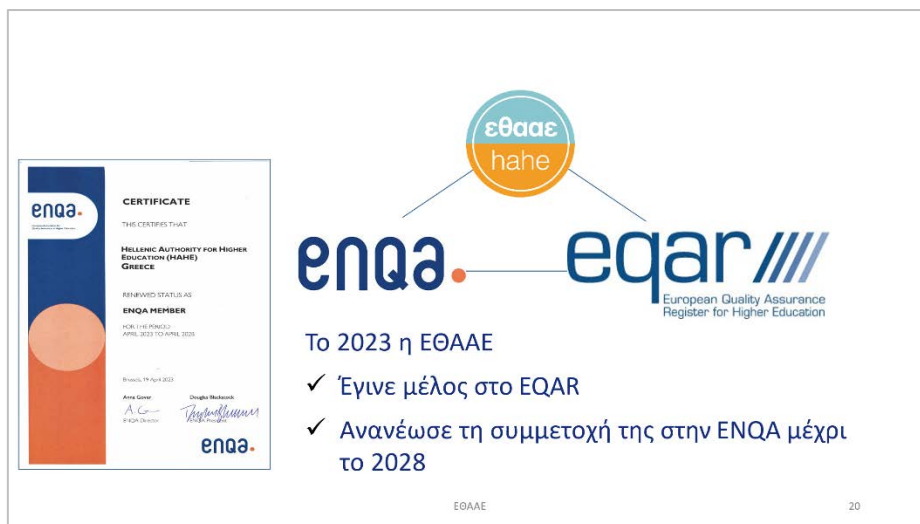
Για το 2022 οι σχετικές δαπάνες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, υπηρεσίες συντήρησης του ΟΠΕΣΠ, προμήθεια αναλώσιμων και περιφερειακών Η/Υ, ετήσιες συνδρομές στην ΕΝQA και στο ΙΝQAAHE για τη συμμετοχή της Αρχής ως πλήρους μέλους, υπηρεσίες αποδελτίωσης τύπου, υπηρεσίες δημοσιότητας και υποστήριξης δράσεων ποιότητας, όπως εκτυπώσεις πιστοποιητικών ποιότητας.

ΠΕ 4: Επιμόρφωση και μεταφορά τεχνογνωσίας

Η επιμόρφωση και μεταφορά τεχνογνωσίας των μελών και στελεχών της ΕΘΑΑΕ αφορά στα αντικείμενα διασφάλισης ποιότητας, αξιολόγησης, πιστοποίησης και λοιπών συναφών με τους σκοπούς της Αρχής ενεργειών. Η ΕΘΑΑΕ συμμετείχε στην εαρινή Γενική Συνέλευση της ΕΝQA (4/2023), στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ για τη Διασφάλιση Ποιότητας του 2023, στη φθινοπωρινή Γενική Συνέλευση της ΕΝQA (10/2023) και στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ Διασφάλισης Ποιότητας EQAF 2023.

ΠΕ 5: Πιστοποίηση της ΕΘΑΑΕ (ΕΝQA)

Το 2023 ολοκληρώθηκε η διαδικασία αξιολόγησης της Αρχής για την επαναπιστοποίησή της και χορηγήθηκε το σχετικό πιστοποιητικό από την ΕΝQA.

Σχήμα 76. Εξωτερική αξιολόγηση ΕΘΑΑΕ 2022-2023

ΠΕ 6: Εξωτερικοί συνεργάτες (ΟΠΕΣΠ & Διαχείριση δράσεων διασφάλισης ποιότητας)

ΠΕ 6.1: Σχεδιασμός των πληροφοριακών υποσυστημάτων του ΟΠΕΣΠ της Αρχής και ειδικότερα σχεδιασμός νέων υποσυστημάτων του ΟΠΕΣΠ (βάσει των διατάξεων του ν. 4653/2020) για τη διαχείριση στρατηγικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση, τη διαχείριση προγραμματικών συμφωνιών και χρηματοδότησης, τον μηχανισμό ιχνηλάτησης πορείας φοιτητών και αποφοίτων, τη διασύνδεση με πληροφοριακά συστήματα ΑΕΙ και ΥΠΑΙΘ και τη διασύνδεση με τα υφιστάμενα υποσυστήματα του ΟΠΕΣΠ. Το 2023, απασχολήθηκε ένας εξωτερικός συνεργάτης για την υλοποίηση του έργου του ΠΕ6.1.

ΠΕ 6.2: Διαχείριση δράσεων διασφάλισης ποιότητας (νέες διατάξεις & διαδικασίες που περιλαμβάνονται στον ν. 4653/2020) και ειδικότερα αποδελτίωση, κατάταξη, ανάλυση δεδομένων

των προτάσεων πιστοποίησης και παραγωγή σχετικού υποστηρικτικού υλικού (συσχέτισή τους και παραγωγή δεικτών, οριζόντια επεξεργασία των πεδίων του ΟΠΕΣΠ όπως αυτά συμπληρώνονται από τα Ιδρύματα, ποιοτικό έλεγχο δεδομένων, συσχετισμό τους και παραγωγή αναφορών). Στο 2023, απασχολήθηκαν δώδεκα (12) εξωτερικοί συνεργάτες για διάφορες περιόδους για την υλοποίηση του έργου του ΠΕ 6.2.

ΠΕ 7: Εκπαίδευση ΜΟΔΙΠ

Η υποστήριξη των ΜΟΔΙΠ των Ιδρυμάτων μέσω της ενίσχυσης των Εσωτερικών Συστημάτων Διασφάλισης Ποιότητας (ΕΣΔΠ) με ειδικές δραστηριότητες εκπαίδευσης του προσωπικού τους και πραγματοποίησης σεμιναρίων με αντικείμενο την πλήρη και αποδοτική λειτουργία των ΕΣΔΠ των ΜΟΔΙΠ με τη μεταφορά τεχνογνωσίας από πλευράς της Αρχής προς τις ΜΟΔΙΠ των Ιδρυμάτων. Το 2023, η Αρχή, πραγματοποίησε δια ζώσης σεμινάριο στα στελέχη των ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ με τίτλο «Η επαναπιστοποίηση των ΕΣΔΠ των ΑΕΙ».

ΠΕ 8: Αξιοποίηση και διάχυση αποτελεσμάτων

Η αξιοποίηση και διάχυση των αποτελεσμάτων Διασφάλισης Ποιότητας της Αρχής πραγματοποιείται με τη διοργάνωση ετήσιων συναντήσεων εργασίας με ΑΕΙ και εμπειρογνώμονες, με διοργάνωση συναντήσεων εργασίας με αντικείμενο την αξιοποίηση και διάχυση των αποτελεσμάτων της Διασφάλισης Ποιότητας που προέκυψαν από τις πιστοποιήσεις τόσο των ΕΣΔΠ όσο και από τις πιστοποιήσεις ΠΠΣ.

ΠΕ 9: Εξωτερικοί συνεργάτες (Μελέτη)

Το έργο των εξωτερικών συνεργατών στο ΠΕ9 αφορά στην εκπόνηση επιστημονικών μελετών για την εφαρμογή εθνικής στρατηγικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση οι οποίες συμβάλλουν στη λήψη αποφάσεων από το Ανώτατο Συμβούλιο για την εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής για την Ανώτατη Εκπαίδευση. Ενδεικτικές εργασίες περιλαμβάνουν: (i) μελέτη των διεθνών τάσεων στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ii) μελέτη των τάσεων της Ελληνικής και της Ευρωπαϊκής αγοράς εργασίας και προοπτικές απορρόφησης των αποφοίτων, (iii) ευκαιρίες και προϋποθέσεις για τη διεθνοποίηση των Πανεπιστημίων, (iv) προοπτικές ενίσχυσης της ερευνητικής δραστηριότητας και διαμόρφωσης του ΕΧΑΕΕ, (v) προτάσεις και δυνατότητες για βελτίωση της θέσης των Ελληνικών ΑΕΙ στις διεθνείς κατατάξεις. Το 2023 οι Αρχή απασχόλησε συνολικά τρεις (3) εξωτερικούς συνεργάτες για την υλοποίηση του έργου του ΠΕ9.

Υποέργο (Α/Α 1) «Ανάπτυξη Συστήματος Παρακολούθησης της πορείας φοιτητών και αποφοίτων ΑΕΙ στην αγορά εργασίας (αυτεπιστασία)»

Τα οικονομικά στοιχεία του Υποέργου με κωδικό ΟΠΣ 5089206 που εντάσσεται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020» παρουσιάζονται στον Πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 51. Οικονομικά στοιχεία του έργου για την παρακολούθηση της πορείας αποφοίτων των ΑΕΙ

Πακέτα Εργασίας	Προϋπ/σμός	Δαπάνες 2022	Δαπάνες 2023	Σύνολο Δαπανών	Απορρόφηση
ΠΕ1. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ (Εξωτερικοί Συνεργάτες)	61.833,00	5.600,00	41.866,66	47.466,66	76,77%
ΠΕ2 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΙΧΝΗΛΑΤΗΣΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ ΑΕΙ	37.200,00		37.138,00	37.138,00	99,83%
ΠΕ3. ΥΛΙΚΟ – ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΠΟΡΕΙΑΣ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ	40.500,00	4.640,33	35.681,35	40.321,68	99,56%
ΠΕ 4. ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ, ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	40.467,00	0,00	31.967,60	31.967,60	79,00%
	180.000,00	10.240,33	146.653,61	156.893,94	87,16%

Τα Πακέτα Εργασίας (ΠΕ) του Έργου περιγράφονται ως εξής:

ΠΕ1: Διαχείριση και συντονισμός του έργου

Η λειτουργία και η τεχνική υποστήριξη του έργου και των πακέτων εργασίας του μέσω της συνεχούς επίβλεψης τους από τα παραδοτέα των δικαιούχων. Πιο συγκεκριμένα, καλύπτεται το κόστος έργου εξωτερικών συνεργατών με αντικείμενο τη διοικητική και τεχνική υποστήριξη του έργου, καθώς και ο σχεδιασμός όλων των απαραίτητων πρότυπων διαδικασιών (και σχετικών δεικτών αποτελεσματικότητας) για τον συντονισμό και την παρακολούθηση της εξέλιξης του έργου στην ΕΘΑΑΕ και των Γραφείων Διασύνδεσης των ΑΕΙ. Το 2023 απασχολήθηκαν δύο (2) εξωτερικοί συνεργάτες για την υλοποίηση του έργου.

ΠΕ2: Πληροφοριακό σύστημα ιχνηλάτησης πορείας φοιτητών και αποφοίτων ΑΕΙ

Ανάλυση απαιτήσεων, ο σχεδιασμός του συστήματος και των σχετικών διαδικασιών, η υλοποίηση και η πιλοτική εφαρμογή μηχανισμού ιχνηλάτησης φοιτητών και αποφοίτων, η συντήρηση και η ανάπτυξη σχετικού μηχανισμού δημοσιότητας στην ιστοσελίδα της ΕΘΑΑΕ. Ειδικότερα, η διασύνδεση των πληροφοριακών συστημάτων των Γραφείων Διασύνδεσης (μέσω των ΜΟΔΙΠ) των ΑΕΙ με το σχετικό υποσύστημα του ΟΠΕΣΠ θα γίνεται σε επίπεδο υφιστάμενων και νέων πεδίων για τη συλλογή στατιστικών δεδομένων απασχόλησης. Δημιουργία σχετικής ενότητας στον ιστότοπο της ΕΘΑΑΕ, η οποία θα περιλαμβάνει ετήσιες μελέτες πορείας του συνόλου των αποφοίτων, το μεθοδολογικό πλαίσιο προς τα ιδρύματα, πρότυπα έγγραφα και λοιπό υλικό τεκμηρίωσης κατά το πρότυπο άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Επίσης, στο πλαίσιο της οριζόντιας δράσης θα προωθηθεί η συνεργασία με το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού του Υπουργείου Εργασίας προκειμένου να διασφαλίζεται η αλληλεπίδραση με τον Μηχανισμό Διάγνωσης Αναγκών Αγοράς Εργασίας.

ΠΕ3: Υλικό – μεθοδολογία ερευνών πορείας αποφοίτων

Προσδιορισμός των απαιτήσεων για τον σχεδιασμό της μεθοδολογίας διεξαγωγής ερευνών πορείας των αποφοίτων και των απαιτούμενων δεδομένων σε εθνικό επίπεδο με βάση τη συλλογή και ανάλυση του υφιστάμενου υλικού και των μελετών των Γραφείων Διασύνδεσης και της διεθνούς εμπειρίας, καθώς και η ανάπτυξη ηλεκτρονικών ερευνητικών εργαλείων.

ΠΕ4: Δημοσιότητα, ανταλλαγή τεχνογνωσίας και διάχυση αποτελεσμάτων

Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων δημοσιότητας σε όλη τη διάρκεια του έργου οι οποίες αποσκοπούν στην ενημέρωση όλων των ενδιαφερομένων μερών. Περιλαμβάνεται η παραγωγή σχετικού έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού και η διάθεση του στα ιδρύματα. Μεταφορά

τεχνογνωσίας από και προς το εξωτερικό και εσωτερικό και μετακινήσεις της ομάδας του έργου της ΕΘΑΕ και συνεργατών. Η τεχνογνωσία αφορά στα αντικείμενα παρακολούθησης φοιτητών και αποφοίτων των ΑΕΙ και λοιπών συναφών με τους σκοπούς της Αρχής ενεργειών.

Το 2023, πραγματοποιήθηκαν τα εξής από τη Δ/ση Πληροφοριακών Συστημάτων και Τεκμηρίωσης σε συνεργασία με το Κέντρο Μελετών και Ερευνών της ΕΘΑΕ:

1. Αποστολή οδηγιών εξαγωγής αποτελεσμάτων από τα ερωτηματολόγια EUROGRADUATE 2022 για τους αποφοίτους 2016/17 και 2020/21
2. Συλλογή αποτελεσμάτων από τα ΑΕΙ
3. Αναφορά προόδου
4. Επεξεργασία αποτελεσμάτων
5. Δημιουργία ιστοσελίδας για την ιχνηλάτηση των αποφοίτων – graduate-tracking.ethaae.gr

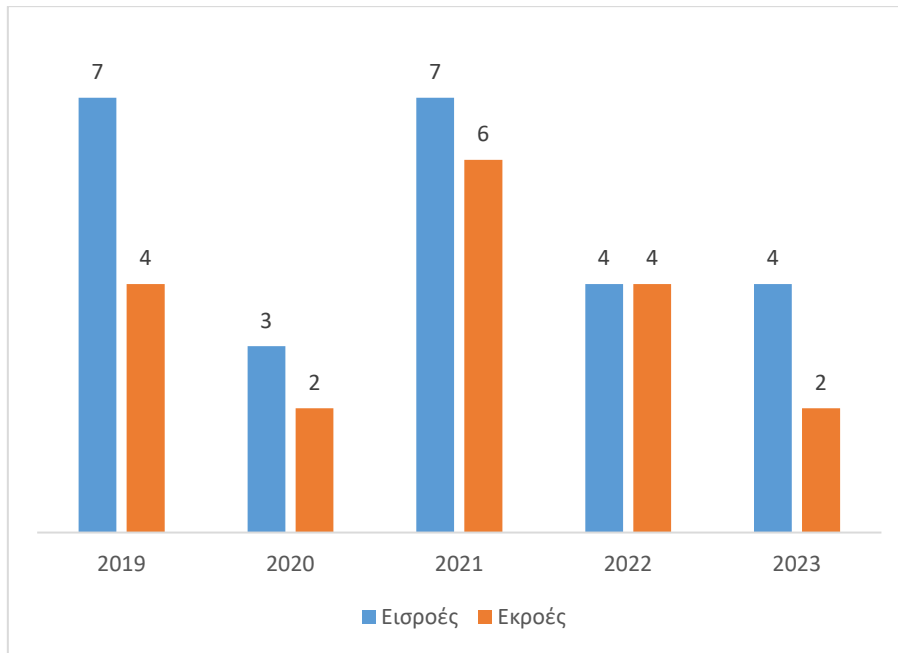
4. Ανθρώπινο δυναμικό, εγκαταστάσεις και εξοπλισμός

4.1. Το ανθρώπινο δυναμικό της ΕΘΑΕ

Οι προβλεπόμενες από τον νόμο οργανικές θέσεις για τη διοικητική και επιστημονική υποστήριξη της Αρχής ανέρχονται σε 45. Το προσωπικό της ΕΘΑΕ αποτελείται από μεταταγμένους και αποσπασμένους υπαλλήλους, προερχόμενους από τον στενό και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

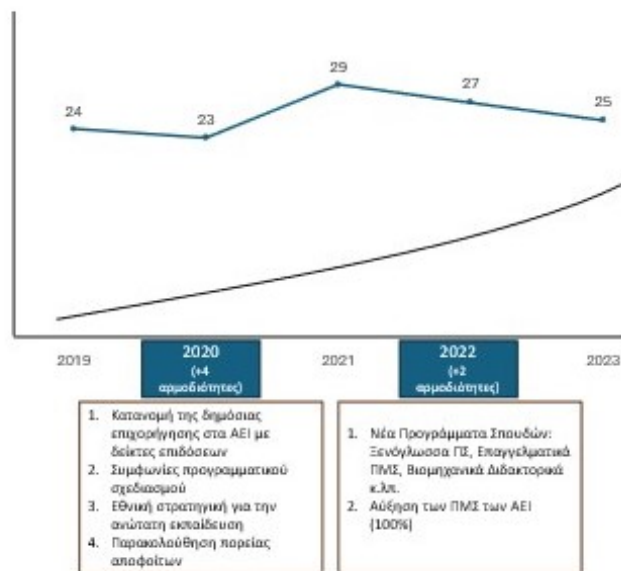
Στο πλαίσιο της υποστήριξης των λειτουργιών της, η Αρχή επεδίωξε το 2023, κατά πάγια τακτική της, την ενίσχυση της στελέχωσής της, λόγω περιορισμένων πόρων. Από τις δύο προκηρύξεις του ΑΣΕΠ (2/2022 και Ε/2022), καμία διαδικασία δεν ολοκληρώθηκε εντός του 2023 για την πλήρωση πέντε (5) θέσεων διοικητικού προσωπικού και εννέα (9) θέσεων Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν. 2190/1994. Το 2023 ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες του β' κύκλου κινητικότητας 2022 με 2 αποσπάσεις για την Αρχή, ενώ δεν πραγματοποιήθηκε κανένας κύκλος κινητικότητας από το ΥΠΕΣ εντός του ίδιου έτους.

Με βάση τα προαναφερθέντα στοιχεία, το 2023 το πλήθος των μεταταγμένων υπαλλήλων ανήλθε σε 13 άτομα και των αποσπασμένων σε 14 (με μικρή διακύμανση καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ως προς το πλήθος των αποσπάσεων). Όπως φαίνεται και από το παρακάτω σχήμα, οι εισροές και εκροές προσωπικού είναι σχεδόν σταθερές και η εικόνα της στελέχωσης στο τέλος του έτους δεν συμβαδίζει με τις απαιτήσεις της λειτουργίας της Αρχής.

Σχήμα 77. Εισροές – εκροές προσωπικού 2019-2023

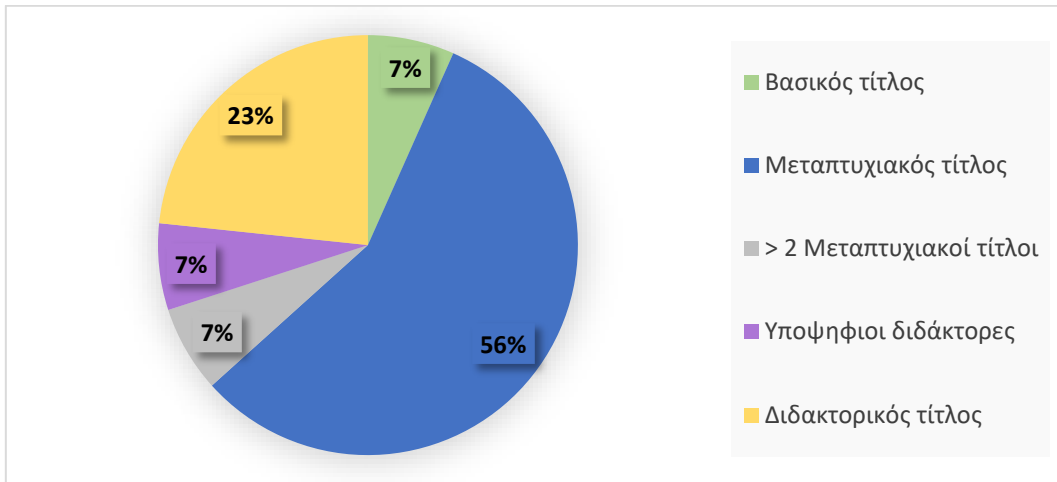
Επιπλέον, χρειάζεται να επισημανθεί ότι οι αρμοδιότητες της ΕΘΑΑΕ βαίνουν αυξανόμενες και όπως φαίνεται στο παρακάτω σχήμα, το 2020 προστέθηκαν τέσσερις (4) νέες αρμοδιότητες στην Αρχή και το 2022 ακόμη δύο (2), ενώ η στελέχωση της υπηρεσίας δεν ακολουθεί αντίστοιχη αλλά καθοδική πορεία.

Σχήμα 78. Στελέχωση και αρμοδιότητες ΕΘΑΑΕ

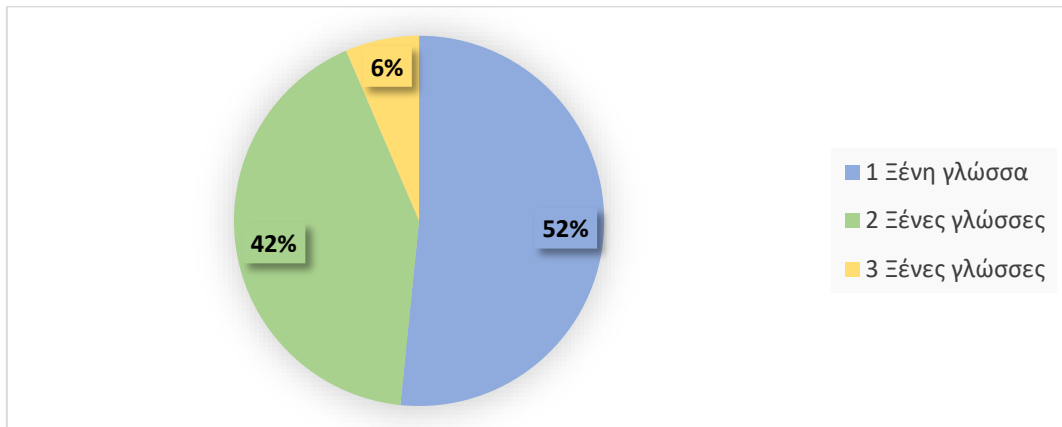
Στα ανωτέρω στοιχεία δεν περιλαμβάνονται οι εξωτερικοί συνεργάτες της ΕΘΑΑΕ, οι οποίοι απασχολήθηκαν στην Αρχή μέσω του ΕΣΠΑ αποκλειστικά για την υλοποίηση των δύο πράξεων. Το 2023, η Αρχή απασχόλησε συνολικά δεκατέσσερις (14) εξωτερικούς συνεργάτες για διάφορα διαστήματα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα τεχνικά δελτία των Έργων.

Το επίπεδο εκπαίδευσης του προσωπικού της ΕΘΑΑΕ παραμένει υψηλό, όπως απεικονίζεται στα ακόλουθα σχήματα.

Σχήμα 79. Επίπεδο εκπαίδευσης ανθρπινου δυναμικού της ΕΘΑΑΕ

Το σύνολο του προσωπικού διαθέτει πολύ καλή έως άριστη γνώση χρήσης ηλεκτρονικών υπολογιστών, ενώ, αναφορικά με τη γνώση ξένων γλωσσών, το προσωπικό της ΕΘΑΑΕ διαθέτει πολύ καλή έως άριστη γνώση της Αγγλικής και σημαντικό ποσοστό γνωρίζει, σε επίπεδο τουλάχιστον καλής γνώσης (B2), και δεύτερη ξένη γλώσσα, σύμφωνα με το ακόλουθο σχήμα (Σχήμα 80).

Σχήμα 80. Γνώση ξένων γλωσσών του προσωπικού της ΕΘΑΑΕ

Η επιμόρφωση και η κατάρτιση του προσωπικού σε αντικείμενα άμεσα συνδεδεμένα με τις υφιστάμενες αρμοδιότητες της Αρχής παρέμεινε σχετικά περιορισμένη, λόγω των υπηρεσιακών αναγκών. Ωστόσο, πραγματοποιήθηκαν επιμορφώσεις στο ΕΚΔΔΑ, στα προγράμματα του ΙΝΕΠ: «Διαχείριση της Ηλεκτρονικής Εφαρμογής «Απογραφή - Μητρώο Ανθρώπινου Δυναμικού του Ελληνικού Δημοσίου του Υπουργείου Εσωτερικών», «Ανάθεση και Εκτέλεση Δημοσίων Συμβάσεων Προμηθειών και Γενικών Υπηρεσιών», «Λογιστικά Φύλλα excel: βασικές δεξιότητες», «Ορθή Σύνταξη και Αποστολή Εγγράφων για δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως», «Ηλεκτρονική Γραμματειακή Υποστήριξη», «Εκπαίδευση Προϊσταμένων Τμημάτων». Επίσης, πραγματοποιήθηκαν εσωτερικά σεμινάρια ενδοϋπηρεσιακής εκπαίδευσης από τη Γεν. Δ/ντρια στα στελέχη της Δ/νσης Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας για τα θέματα των πιστοποιήσεων και των νέων προτύπων της ΕΘΑΑΕ.

4.2. Εγκαταστάσεις

Η ΕΘΑΕ στεγάζεται στο κέντρο της Αθήνας, σε μισθωμένες εγκαταστάσεις, που ικανοποιούν τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές που είχαν τεθεί από την Κτηματική Υπηρεσία του Δημοσίου στην οικεία προκήρυξη. Τα γραφεία της Αρχής βρίσκονται επί των οδών Αριστείδου 1 και Ευριπίδου 2, με εύκολη πρόσβαση από το συγκοινωνιακό δίκτυο τόσο για τους υπαλλήλους και συνεργάτες της Αρχής, όσο και για τους επισκέπτες από τα ΑΕΙ της χώρας και τους εμπειρογνώμονες της αλλοδαπής. Η ΕΘΑΕ στεγάζεται στους ορόφους 1-4 του κτηρίου, συνολικού εμβαδού 619 τ.μ., σε γραφειακούς χώρους ωφέλιμης επιφάνειας περίπου 495 τ.μ. και λοιπούς βοηθητικούς χώρους. Τα γραφεία της Αρχής είναι πλήρως εξοπλισμένα από πλευράς υλικοτεχνικής υποδομής και η Αρχή εφαρμόζει τις προβλέψεις του νόμου για θέματα ασφαλείας των εγκαταστάσεων και προστασίας και υγιεινής του προσωπικού.

4.3. Εξοπλισμός

Το σύνολο των πληροφοριακών συστημάτων και εφαρμογών της ΕΘΑΕ λειτουργούν σε εξοπλισμό που βρίσκεται στις εγκαταστάσεις της ΕΘΑΕ στην Αθήνα και σε χώρο, που έχει παραχωρηθεί στο Κέντρο Δεδομένων (Data Center) του ΥΠΑΙΘΑ στο Μαρούσι. Το 2023 πραγματοποιήθηκαν όλες οι απαραίτητες εργασίες συντήρησης και αναβάθμισης του εξοπλισμού της Αρχής.

5. Επαναπιστοποίηση της ΕΘΑΕ από την ENQA

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ENQA αποφάσισε την ανανέωση της ιδιότητας μέλους της ΕΘΑΕ στην ENQA για περίοδο πέντε ετών, από 19-04-2023. Το Συμβούλιο έκρινε ότι η ΕΘΑΕ συμμορφώνεται με τα Πρότυπα και τις Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διασφάλιση Ποιότητας στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης (ESG 2015), κατόπιν της έγκρισης της αίτησης της Αρχής για ένταξή της στο EQAR (το μητρώο των διαπιστευμένων φορέων διασφάλισης ποιότητας του ΕΧΑΕ), και επομένως πληροί τα κριτήρια της ιδιότητας του μέλους σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 6 του Εσωτερικού Κανονισμού της ENQA.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της ENQA επιδοκίμασε την προσπάθεια της ΕΘΑΕ και την πρόοδο που επετεύχθη από την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιθεώρησης και ενθάρρυνε την Αρχή να συνεχίσει με την ίδια προσήλωση και τη δέουσα επιμέλεια το έργο της, λαμβάνοντας υπόψη και τις συστάσεις της έκθεσης. Η Έκθεση Εξωτερικής Αξιολόγησης είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα της ΕΘΑΕ.

Η ΕΘΑΕ έγινε δεκτή ως μέλος του Ευρωπαϊκού Μητρώου Αρχών Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (The European Quality Assurance Register for Higher Education - EQAR). Στο EQAR ανήκουν εθνικοί φορείς διασφάλισης ποιότητας που ακολουθούν τα ευρωπαϊκά πρότυπα ESG. Η ΕΘΑΕ είχε υποβάλει την αίτηση στο EQAR τον Οκτώβριο του 2021 και η σύνθετη διαδικασία ολοκληρώθηκε με επιτυχία τον Μάρτιο του 2023, μετά από έγκριση της αρμόδιας Επιτροπής (με ισχύ από 3-03-2023 έως 30-09-2027).

6. Δράσεις υποστήριξης, ενημέρωσης και συνεργασίας

Το 2023, η ΕΘΑΕ συνέδραμε εμπράκτως τα ΑΕΙ της χώρας μέσα από στοχευμένες δράσεις υποστήριξης των Ιδρυμάτων, ανέπτυξε δράσεις δημοσιότητας, επικοινωνίας και συνεργασίας με άλλους φορείς για θέματα σχετικά με την Ανώτατη Εκπαίδευση και συμμετείχε σε συναντήσεις και

εκδηλώσεις για την προβολή του έργου της και τη δημοσιοποίηση στοιχείων και δεδομένων της Ανώτατης Εκπαίδευσης.

6.1. Δράσεις υποστήριξης των ΑΕΙ

6.1.1. Επισκέψεις και συναντήσεις εργασίας με τις Πρυτανικές Αρχές των ΑΕΙ

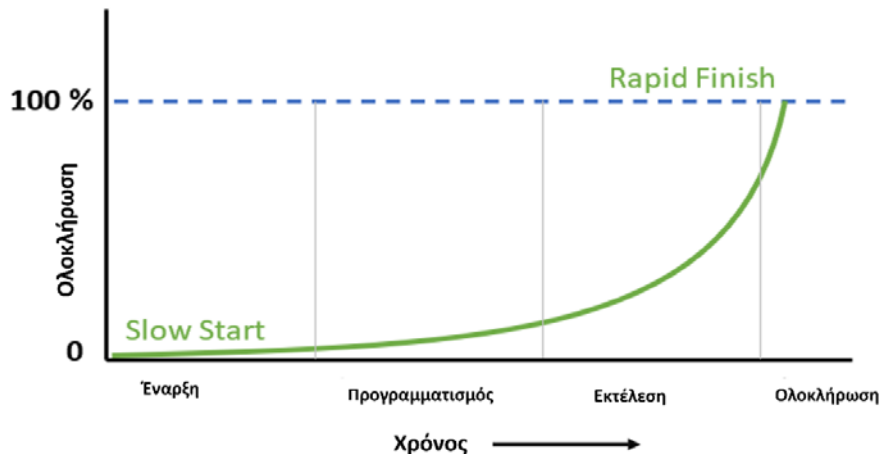
- *Πανεπιστήμιο Κρήτης (2/2023)*: επίσκεψη του Προέδρου της ΕΘΑΑΕ στις εγκαταστάσεις του Ιδρύματος στο Ρέθυμνο για συναντήσεις για τις κοινωνικές και ανθρωπιστικές επιστήμες, την οικεία αγορά εργασίας και θέματα διασφάλισης ποιότητας.
- *Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (2/2023 και 4/2023)*: επίσκεψη του Προέδρου, τον Φεβρουάριο, στις εγκαταστάσεις του ΕΛΜΕΠΑ στο Ρέθυμνο και στο Ηράκλειο, για μία εφ' όλης της ύλης ενημέρωσή του για την πορεία του Ιδρύματος, αλλά και για ειδικότερα θέματα διασφάλισης ποιότητας και εκκρεμή θεσμικά ζητήματα. Τον Απρίλιο επισκέφθηκε και τις εγκαταστάσεις του ΕΛΜΕΠΑ στα Χανιά.
- *Πολυτεχνείο Κρήτης (4/2023)*: επίσκεψη του Προέδρου στις εγκαταστάσεις του Πολυτεχνείου Κρήτης και συνάντηση εργασίας με τις Πρυτανικές αρχές.
- *Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας (13-02-2023)*: συμμετοχή του Προέδρου στην τελετή εγκαινίων της νέας πανεπιστημιούπολης του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στην Κοζάνη.
- *Πανεπιστήμιο Πατρών (16-05-2023)*: συμμετοχή του Προέδρου στην τελετή αναγόρευσης του Dr. Albert Bourla ως επίτιμου διδάκτορα των τμημάτων Ιατρικής και Φαρμακευτικής και επίσκεψη των εγκαταστάσεων του Ιδρύματος.
- *ΔΙΠΑΕ (9/2023)*: επίσκεψη του Προέδρου στις εγκαταστάσεις του Ιδρύματος εκτός Θεσσαλονίκης και συνάντηση εργασίας με τον Πρύτανη.

6.1.2. Εκπαίδευση ΜΟΔΙΠ

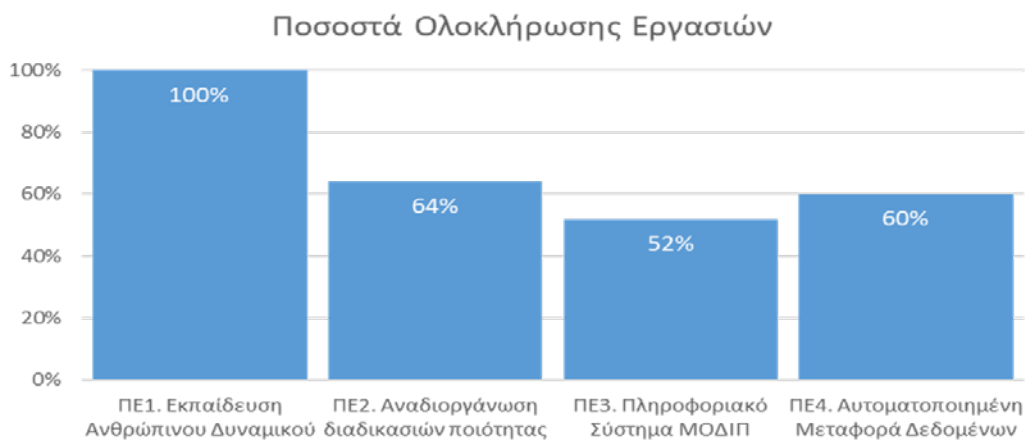
Στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και ενημέρωσης, το 2023 πραγματοποιήθηκε δια ζώσης σεμινάριο της ΕΘΑΑΕ προς όλα τα στελέχη των ΜΟΔΙΠ των ΑΕΙ (24/11/2023) στην Αθήνα, στο ξενοδοχείο Titania. Στο σεμινάριο έδωσαν δυναμικό παρών 51 στελέχη των Μονάδων Διασφάλισης Ποιότητας των ΑΕΙ από όλη την Ελλάδα. Το σεμινάριο με θέμα «Η επαναπιστοποίηση των ΕΣΔΠ των ΑΕΙ» αναπτύχθηκε σε 2 ενότητες. Στην πρώτη ενότητα η Γεν. Διευθύντρια της ΕΘΑΑΕ παρουσίασε τους κρίσιμους παράγοντες επιτυχίας της επαναπιστοποίησης, δίνοντας έμφαση στα βασικά σημεία του προτύπου ποιότητας και τις σημαντικές αλλαγές από το προηγούμενο, στην πρόταση πιστοποίησης και στην αποτελεσματική οργάνωση της ΜΟΔΙΠ. Στη δεύτερη ενότητα ο Προϊστάμενος της Δ/σης Πληροφοριακών Συστημάτων & Τεκμηρίωσης και η Προϊσταμένη του Τμήματος Ανάπτυξης και Διαχείρισης Εφαρμογών και Υποδομών παρουσίασαν τα πληροφοριακά συστήματα της ΕΘΑΑΕ και τη διασύνδεση συστημάτων ΕΘΑΑΕ - ΑΕΙ καθώς και θέματα για τα δεδομένα ποιότητας των ΑΕΙ. Στο σεμινάριο προσκεκλημένος ομιλητής ήταν ο Δρ. Γιάννης Καλογεράκης, Διευθύνων Σύμβουλος της JMK Anthropocentric Corporate Training & Development, ο οποίος ανέλυσε την ανθρωποκεντρική προσέγγιση στην ποιότητα και την αξία του ανθρώπου σε κάθε βήμα και στάδιο της διασφάλισης ποιότητας. Η ΕΘΑΑΕ παρείχε πιστοποιητικό παρακολούθησης σε όλα τα στελέχη των ΜΟΔΙΠ.

6.2. Έργα ΜΟΔΙΠ και Γραφείων Διασύνδεσης

Οι ενημερωτικές τεχνικές συναντήσεις της Γεν. Δ/ντριας με τους Προέδρους και με στελέχη των ΜΟΔΙΠ των Ιδρυμάτων συνεχίστηκαν διαδικτυακά και δια ζώσης, με στόχο πάντοτε τη σφαιρική ενημέρωσή τους και υποστήριξή τους για τα θέματα πιστοποίησης και τις δράσεις διασφάλισης ποιότητας (υποστήριξη ΜΟΔΙΠ, Γραφεία Διασύνδεσης).

Σχήμα 81. Στάδια προόδου του χρηματοδοτούμενου έργου ΜΟΔΙΠ

Σχήμα 82. Αποτίμηση του έργου ΜΟΔΙΠ

Στο πλαίσιο των Έργων τους, η συντριπτική πλειονότητα των ΑΕΙ πραγματοποίησε ημερίδες για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων για την αναβάθμιση της ποιότητας για την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη λειτουργία κάθε Ιδρύματος, την περίοδο Ιουλίου 2023 – Οκτωβρίου 2023. Η Γεν. Διευθύντρια της ΕΘΑΑΕ, Δρ. Χρ. Μπέστα, ήταν προσκεκλημένη ως κύρια ομιλήτρια στις ημερίδες αυτές, παρουσιάζοντας, κατά κύριο λόγο, τις εξελίξεις στην εσωτερική διασφάλιση ποιότητας και μιλώντας για τα επόμενα βήματα και τις προκλήσεις στις διαδικασίες Διασφάλισης Ποιότητας των Ελληνικών Πανεπιστημίων.

6.3. Ενημέρωση στις Συνόδους Πρυτάνεων και Προέδρων ΔΕ των ελληνικών ΑΕΙ

1. *102η Σύνοδος Πρυτάνεων και Προέδρων των Δ.Ε. των Ελληνικών Πανεπιστημίων (20 έως 23-3-2024):* Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ συμμετείχε στις εργασίες της Συνόδου που πραγματοποιήθηκε υπό την Προεδρία του Ιονίου Πανεπιστημίου στην Κέρκυρα. Συμμετείχε, επίσης, στις εργασίες της 33ης Συνόδου Αντιπρυτάνεων Φοιτητικής Μέριμνας και Διασφάλισης Ποιότητας, όπου συζήτησε για τη διασφάλιση και την πιστοποίηση ποιότητας στα Ελληνικά ΑΕΙ και της 87ης Συνόδου Αντιπρυτάνεων Έρευνας και Διά Βίου Εκπαίδευσης/ Προέδρων Επιτροπών Ερευνών και Διαχείρισης Ε.Λ.Κ.Ε., όπου παρουσίασε δείκτες έρευνας και χρηματοδότησης στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Εθνικό Σύστημα Ποιότητας και τις Ετήσιες Εκθέσεις Επιδόσεων.
2. *103η Σύνοδος Πρυτάνεων και Προέδρων των Δ.Ε. των Ελληνικών Πανεπιστημίων (12 έως 14-07-2023):* Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ συμμετείχε στις εργασίες της Συνόδου που πραγματοποιήθηκε υπό την Προεδρία του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στην Καστοριά, πραγματοποιώντας μια συνολική ενημέρωση από την ΕΘΑΑΕ για θέματα διασφάλισης ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση και δη για την πιστοποίηση των προγραμμάτων σπουδών, καθώς και στις εργασίες της 23ης Συνόδου Αντιπρυτάνεων Οικονομικών, Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, όπου παρουσίασε τα πρώτα συμπεράσματα από την εφαρμογή κριτηρίων για την κατανομή των πόρων στα ΑΕΙ και στην ειδική συνεδρία για τη σύνδεση των προγραμμάτων σπουδών με την αγορά εργασίας, με την ομιλία του με θέμα «Το Ελληνικό δημόσιο Πανεπιστήμιο αντιμέτωπο με τις νέες προκλήσεις στην αγορά εργασίας και τον διεθνή στίβο». Η Γεν. Δ/ντρια παρουσίασε τις εξελίξεις στις διαδικασίες και τα πρότυπα της Διασφάλισης Ποιότητας στην 34η Σύνοδο Αντιπρυτάνεων Διοικητικών Υποθέσεων, Ακαδημαϊκών Υποθέσεων και Φοιτητικής Μέριμνας, Διασφάλισης Ποιότητας, Διεθνών Σχέσεων και Εξωστρέφειας.
3. *104^η Σύνοδος Πρυτάνεων και Προέδρων των Δ.Ε. των Ελληνικών Πανεπιστημίων (12 έως 15-12-2023):* Ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ συμμετείχε με την παρουσίαση «Η Πορεία των Διαδικασιών Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση» στις εργασίες της Συνόδου που πραγματοποιήθηκε υπό την Προεδρία του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών στην Αθήνα. Η Γεν. Δ/ντρια συμμετείχε με την ομιλία της «Εξελίξεις της Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση» στην 35η Σύνοδο Αντιπρυτάνεων Ακαδημαϊκών - Διοικητικών Υποθέσεων, Διασφάλισης Ποιότητας και Φοιτητικής Μέριμνας.

7. Συνεργασίες και διαβούλευση με ενδιαφερόμενα μέρη

7.1. Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Ο Πρόεδρος συμμετείχε σε πολλές συναντήσεις εργασίας με την Ηγεσία και στελέχη του Υπουργείου, καθόλη τη διάρκεια του έτους, για θέματα σχετικά με την Εθνική Στρατηγική της Ανώτατης Εκπαίδευσης, την αναδιάρθρωση του ακαδημαϊκού χάρτη, το ΟΠΕΣΠ και διάφορα θέματα της ΕΘΑΑΕ. Στις αρχές του 2023 σε κοινή συνεδρίαση του ΑΣΥ και του ΣΑΠ, παρευρέθηκε η Υπουργός κ. Κεραμέως για ενημέρωση σε σχέση με την πορεία του έργου της ΕΘΑΑΕ, ενώ τον Οκτώβριο του 2023 ο Πρόεδρος, τα μέλη του ΑΣΥ και η Γεν. Δ/ντρια είχαν συνάντηση ενημέρωσης και εργασίας με τον Υπουργό κ. Πιερρακάκη.

Η Γεν. Διευθύντρια συμμετείχε, επίσης, σε πληθώρα τηλεδιασκέψεων με το ΥΠΑΙΘΑ για θέματα της ανώτατης εκπαίδευσης και του ΕΣΠΑ, για τη σύνταξη της εθνικής στρατηγικής για την Ανώτατη

Εκπαίδευση, του ακαδημαϊκού χάρτη της χώρας και τον σχεδιασμό των δράσεων χρηματοδότησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης από το Ταμείο Ανάκαμψης.

7.2. Συνεργασίες με άλλους φορείς

7.2.1. Ενημέρωση στη Βουλή των Ελλήνων

ΒτΕ (12/2023): Επίδοση της Ετήσιας Έκθεσης για την Ποιότητα της Ανώτατης Εκπαίδευσης 2022 της ΕΘΑΕ στον Πρόεδρο της Βουλής των Ελλήνων και τον Πρόεδρο της Διαρκούς Επιτροπής Μορφωτικών Υποθέσεων, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του ν. 4653/20.

7.2.2. Συνεργασία ΕΘΑΕ, ΣΕΠΕ και Πανεπιστημίων

Η ΕΘΑΕ, σε συνεργασία με τον Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδας (ΣΕΠΕ), διοργάνωσαν συνάντηση εργασίας με αντικείμενο «Διερεύνηση πορείας φοιτητών και βελτίωση του ρυθμού αποφοίτησης σε Προγράμματα Προπτυχιακών Σπουδών Πληροφορικής & Μηχανικών Υπολογιστών». Η 1^η συνάντηση πραγματοποιήθηκε 1-4-2023 στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, όπου συμμετείχαν οι Πρόεδροι ή και εκπρόσωποι 35 Τμημάτων/Σχολών Πληροφορικής και Μηχανικών Υπολογιστών των ελληνικών ΑΕΙ, στελέχη 10 μεγάλων εταιρειών του κλάδου και μέλη των Συμβουλίων της ΕΘΑΕ. Τη συνάντηση χαιρέτισαν ο ΓΓ Ανώτατης Εκπαίδευσης, κ. Ζώρας και ο ΓΓ Πληροφοριακών Συστημάτων Δημόσιας Διοίκησης, του Υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης, κ. Αναγνωστόπουλος και η Πρύτανης του Χαροκόπειου.

Η συνάντηση εργασίας έφερε για πρώτη φορά σε επαφή το σύνολο των Τμημάτων ΤΠΕ της χώρας και εκπροσώπους της αγοράς εργασίας και δημιούργησε ένα κανάλι επικοινωνίας μεταξύ τους. Τα Πανεπιστήμια ενημερώθηκαν άμεσα για τις ανάγκες των εταιρειών σε στελέχωση και ταυτόχρονα οι εταιρείες αντιλήφθηκαν τα προβλήματα των Πανεπιστημίων, κυρίως την υποστελέχωση και τις δυσκολίες στην αποφοίτηση. Επιβεβαιώθηκε, ακόμη, ότι οι χαμηλοί ρυθμοί αποφοίτησης είναι κοινός τόπος σε όλα τα ΑΕΙ και σημαντικό ζήτημα που πρέπει να αντιμετωπισθεί, τόσο μέσα από υφιστάμενες καλές πρακτικές για την παρακολούθηση και τη βελτίωση της κατάστασης, όσο και μέσα από νέες προτάσεις σε συνεργασία με τον ΣΕΠΕ. Σημαντική διαπίστωση ήταν ότι απαιτούνται νέα αντικείμενα ή/και κατευθύνσεις που θα παρακολουθούν τις εξελίξεις της τεχνολογίας και τις ανάγκες της χώρας, ενώ σημαντικό είναι το ενδιαφέρον των εταιριών να υποστηρίξουν ενεργά δράσεις συνεργασίας και να ενισχύσουν οικονομικά τον θεσμό της πρακτικής άσκησης.

Το επόμενο βήμα στη συνεργασία ΕΘΑΕ, Τμημάτων Πληροφορικής & ΗΜΜΥ και ΣΕΠΕ περιλάμβανε τη δημιουργία ομάδων εργασίας για την προώθηση των θεμάτων με έμφαση στη βελτίωση του ρυθμού αποφοίτησης, στην καλύτερη ενημέρωση των φοιτητών για τις επαγγελματικές προοπτικές του κλάδου και στην καλύτερη προετοιμασία τους για άμεση ένταξη στην αγορά εργασίας. Οι τέσσερις ομάδες εργασίας παρουσίασαν τις εισηγήσεις τους στη συνάντηση που ακολούθησε τον Ιούλιο 2023. Η δράση για το 2023 ολοκληρώθηκε με μια 3η συνάντηση, όπου παρουσιάστηκαν και συζητήθηκαν τα πορίσματα και σημαντικές, ουσιαστικές και καινοτόμες προτάσεις για την αντιμετώπιση της έλλειψης εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού στις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ), που αποτελεί κρίσιμη παράμετρο για την υλοποίηση του εθνικού στόχου του Ψηφιακού Μετασχηματισμού της χώρας.

7.2.3. Συνεργασία με ΥΠΠΟ, ΥΠΑΙΘΑ για δημιουργία Ανώτατης Σχολής Παραστατικών Τεχνών

Το 2023 με απόφαση της Υπουργού Πολιτισμού συστάθηκαν Ομάδες Εργασίας (ΟΕ) για την Καλλιτεχνική Εκπαίδευση (Μουσική, Ορχηστρική Τέχνη, Δραματική Τέχνη), υπό την Προεδρία της Γενικής Γραμματέως Σύγχρονου Πολιτισμού, στις οποίες τακτικό μέλος ήταν ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ με αναπληρωτή τον Αντιπρόεδρο του ΣΑΠ, Κωνσταντίνο Μπουραζέλη. Στόχος των ομάδων αυτών ήταν η επεξεργασία θεμάτων, που αφορούν την καλλιτεχνική εκπαίδευση και η υποβολή προτάσεων για την ανάληψη κοινής νομοθετικής πρωτοβουλίας των συναρμόδιων Υπουργείων για την αναβάθμιση, τη θεσμική υποστήριξη και τη διαμόρφωση Εθνικής Πολιτικής για την Καλλιτεχνική Εκπαίδευση, λαμβάνοντας υπόψη και τις προτάσεις των σχετικών εποπτευόμενων φορέων του ΥΠΠΟ.

Κοινή πρόταση των ΟΕ ήταν η ίδρυση Ανώτατης Σχολής Παραστατικών Τεχνών (ΑΣΠΤ) που θα προσφέρει εξειδικευμένα προγράμματα σπουδών πανεπιστημιακού επιπέδου και για τις τρεις μορφές παραστατικών τεχνών. Με απόφασή της Προέδρου των Ο.Ε. συστάθηκαν υπό-ομάδες εργασίας με αντικείμενο την επεξεργασία ειδικότερων θεμάτων σχετικά με το προτεινόμενο Ίδρυμα, υπό τον συντονισμό του Προέδρου της ΕΘΑΑΕ. Η διαδικασία με τη συνεργασία όλων των συμμετεχόντων φορέων, απέδωσε, σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα 1,5 μήνα, καρπούς και κατατέθηκε αρμοδίως το Πόρισμα των Ομάδων Εργασίας για την Ανώτατη Εκπαίδευση στις Παραστατικές Τέχνες τον Μάρτιο του 2023. Το Φθινόπωρο του 2023 και σύμφωνα με τον προτεινόμενο από τις ΟΕ οδικό χάρτη για την ίδρυση και λειτουργία της ΑΣΠΤ, μετά από αίτημα του Υπουργού ΥΠΑΙΘΑ και του Υφυπουργού Πολιτισμού, ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ συγκρότησε Συντονιστική Επιτροπή (ΣΕ) για την ίδρυση Ανώτατης Σχολής Παραστατικών Τεχνών, αποτελούμενη από τους:

- Ελένη Δουνδουλάκη, Γενική Γραμματέα Σύγχρονου Πολιτισμού, ΥΠΠΟ,
- Οδυσσέα Ζώρα, Γενικό Γραμματέα Ανώτατης Εκπαίδευσης, ΥΠΑΙΘΑ, με αναπληρώτριά του την Καλλιόπη Ευαγγέλου, νομική σύμβουλο του ΓΓΑΕ,
- Αλεξάνδρα Θεοδοσιάδη, Συντονίστρια Μονάδας Συμβάσεων Στρατηγικής Σημασίας, ΤΑΙΠΕΔ,
- Δέσποινα Κλαβανίδου, Καθηγήτρια Νομικής, πρώην Αντιπρύτανη Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, ΑΠΘ,
- Γιώργο Κουμεντάκη, Καλλιτεχνικό Διευθυντή Εθνικής Λυρικής Σκηνής (ΕΛΣ), με αναπληρωτή του τον Γιώργο Μάτσκαρη, Διευθυντή Σπουδών της Ανώτερης Επαγγελματικής Σχολής Χορού της ΕΛΣ,
- Πλάτωνα Μαυρομούστακο, Καθηγητή Θεάτρου, ΑΠΘ,
- Περικλή Α. Μήτκα, Πρόεδρο της ΕΘΑΑΕ, ως Πρόεδρο της ΣΕ
- Θωμά Σφηκόπουλο, ομ. Καθηγητή Πληροφορικής, πρώην Αντιπρύτανη Ερευνητικής Πολιτικής και Ανάπτυξης, ΕΚΠΑ, και
- Νίκο Τσούχλο, Πρόεδρο Ωδείου Αθηνών, Αν. Καθηγητή Μουσικών Σπουδών, Ιόνιο Πανεπιστήμιο.

Έργο της Συντονιστικής Επιτροπής αποτελεί ο συντονισμός των απαραίτητων ενεργειών και δράσεων με στόχο την ίδρυση Ανώτατης Σχολής Παραστατικών Τεχνών. Τα παραδοτέα της ΣΕ (έως 9/2024) περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις μελέτες σκοπιμότητας και βιωσιμότητας, τη διερεύνηση της σχέσης της υπό ίδρυση Σχολής με τις υφιστάμενες δομές καλλιτεχνικής εκπαίδευσης, καθώς και την εν γένει προετοιμασία του φακέλου για την τεκμηρίωση της ίδρυσης της νέας Σχολής.

7.2.4. Επιτροπή του άρθρου 66 του ν. 4610/2019

Το άρθρο 66 του ν.4610/2019 (Α'70) καθόρισε τη διαδικασία για την αντιστοιχία μεταξύ Τμημάτων Τεχνολόγων Μηχανικών των πρώην Τ.Ε.Ι., τα οποία έχουν μετατραπεί σε Τμήματα Μηχανικών

Πανεπιστημίων, με αντίστοιχα Τμήματα Πολυτεχνικών Σχολών των ΑΕΙ που προϋπήρχαν. Όπως αναφέρεται στο νόμο, ως αντίστοιχα νοούνται δύο Τμήματα εάν με την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος σπουδών αποκτώνται αντίστοιχες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για την άσκηση αντίστοιχων δραστηριοτήτων. Η Κοινή Υπουργική Απόφαση 241205/2022 (ΦΕΚ 4124/Β/3-8-2022) καθόρισε τα συγκεκριμένα κριτήρια και τις προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται για την εν λόγω αντιστοιχία και περιέγραψε τον τρόπο πιστοποίησης της τήρησης των προϋποθέσεων αυτών. Μεταξύ των ανωτέρω κριτηρίων, υπάρχουν και τα παρακάτω για τα οποία η ΚΥΑ προβλέπει την πιστοποίηση-βεβαίωσή τους από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης:

- (γ). Στο πρόγραμμα σπουδών να περιλαμβάνονται μαθήματα ώστε να διασφαλίζεται: αα) η θεμελίωση στις βασικές επιστήμες, ββ) η ανάπτυξη των μαθημάτων κορμού της ειδικότητας σε όλο το εύρος του σχετικού γνωστικού αντικείμενου, γγ) η εμβάθυνση και η εμπέδωση σε υψηλό επίπεδο των γνώσεων στο εύρος του γνωστικού αντικείμενου της ειδικότητας, δδ) η απόκτηση γνώσεων ως προς τη μεθοδολογία λύσεων προβλημάτων και τη μεθοδολογία ανάλυσης, σύνθεσης και σχεδιασμού συστημάτων και εφαρμογών, εε) η ανάπτυξη ερευνητικών ικανοτήτων
- (ε). Τουλάχιστον το 80% των μελών Δ.Ε.Π. του Τμήματος να έχει γνωστικό αντικείμενο σε αντικείμενα μηχανικού.
- (στ). Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος να είναι συναφές σε ποσοστό τουλάχιστον 70% με το Πρόγραμμα Σπουδών Τμήματος Πολυτεχνικής Σχολής.

Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΘΑΑΕ αφ' ενός μελέτησε τις Εκθέσεις Πιστοποίησης των Προγραμμάτων Προπτυχιακών Σπουδών (ΠΠΣ) των αντιστοιχών Τμημάτων, κυρίως για το κριτήριο (γ), και, αφ' ετέρου, ζητώντας τη συνδρομή των Πρυτανικών Αρχών των ΑΕΙ της χώρας, συγκρότησε ολιγομελείς ad hoc Επιτροπές από προταθέντα μέλη ΔΕΠ από αντίστοιχες Σχολές ή Τμήματα, τα οποία ανέλαβαν να αξιολογήσουν τα εν λόγω κριτήρια (ε) και (στ) της ΚΥΑ για το κάθε ένα νέο Τμήμα. Η κάθε Επιτροπή αφού μελέτησε τα αντικείμενα των μελών ΔΕΠ του Τμήματος και το ΠΠΣ, υπέβαλε προς την ΕΘΑΑΕ αντίστοιχη εισήγηση. Με βάση τα ανωτέρω και λαμβάνοντας υπόψη τη σχετική εισήγηση της ad hoc Επιτροπής, η ΕΘΑΑΕ αποφάνθηκε για κάθε Τμήμα ξεχωριστά και απέστειλε τις βεβαιώσεις για την αντιστοιχία Τμήματος Σχολής Μηχανικών Πανεπιστημίου με Τμήμα Πολυτεχνικής Σχολής Α.Ε.Ι. της ημεδαπής στον Πρόεδρο της Επιτροπής του άρθρ. 66 για 14 Τμήματα, τον Αύγουστο του 2023. Το φθινόπωρο του 2023 ξεκίνησαν και οι συνεδριάσεις της εν λόγω Επιτροπής στις οποίες μετέχει ο Πρόεδρος της ΕΘΑΑΕ, Περικλής Μήτκας ως τακτικό μέλος και το μέλος του ΑΣΥ, Καθ. Σπ. Αναστασιάδης, ως αναπληρωματικό μέλος.

7.2.5. Παροχή γνώμης στο Υπουργείο Εσωτερικών

Τον Μάιο του 2023 πραγματοποιήθηκε συνάντηση εργασίας της Διοίκησης της ΕΘΑΑΕ με τη Γεν. Γραμματέα Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα, κ. Π. Χαραλαμπογιάννη και στελέχη του Υπουργείου Εσωτερικών για θέματα αντιστοιχίσης των τίτλων σπουδών ΠΠΣ με σκοπό την ένταξή τους σε κλάδους του προσοντολογίου του δημοσίου (π.δ. 85/2022). Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 52 του ν. 4830/2021 ορίζεται ότι «*Η Επιτροπή Επιτροπή Θεμάτων Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα του άρθρου 77 του ν. 4674/2020 (Α` 53) παρακολουθεί την εξέλιξη των αναγκών των φορέων της παρ. 1 (δηλαδή των φορέων του Δημοσίου) και υποβάλλει ετησίως στον Υπουργό Εσωτερικών έκθεση για την ανάγκη τροποποίησης ή μη του διατάγματος της παρ. 1 (δηλαδή του νέου «Προσοντολογίου»), κατόπιν εισήγησης των αρμόδιων οργανικών μονάδων του Υπουργείου Εσωτερικών*». Στο πλαίσιο αυτό, η ως άνω Επιτροπή Θεμάτων Ανθρώπινου Δυναμικού Δημόσιου Τομέα ζητά εγγράφως την παροχή γνώμης από την ΕΘΑΑΕ με σκοπό την ένταξη πτυχίων σε συγκεκριμένους κλάδους, μετά από αιτήματα των Ιδρυμάτων και οικείων αρμοδίων φορέων. Η

διαδικασία αυτή ξεκίνησε εντός του 2023 και το αρμόδιο όργανο που εξετάζει τα αιτήματα αυτά είναι το Ανώτατο Συμβούλιο της ΕΘΑΑΕ.

7.3. Παρουσία της ΕΘΑΑΕ σε δημόσιες εκδηλώσεις και συνέδρια

Συνάντηση εργασίας του Επιστημονικού Συμβουλίου του ΕΛΙΔΕΚ με τους Πρυτάνεις των Ελληνικών Πανεπιστημίων (20-01-2023): συμμετοχή του Προέδρου της ΕΘΑΑΕ.

Διημερίδα του ευρωπαϊκού πανεπιστημίου INVEST «INVEST in the European University of the Future» – Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (22-06-2023): ομιλία του Προέδρου με τίτλο «The Importance of Quality Assurance in the European Higher Education Area». Στη διημερίδα συζητήθηκαν και τα μέχρι τότε αποτελέσματα του έργου της Ευρωπαϊκής Πανεπιστημιακής Συμμαχίας INVEST, μέλους της οποίας είναι το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.

Beyond 2023 (25-05-2023): συμμετοχή του Προέδρου στην εκδήλωση του Συνδέσμου Επιχειρήσεων Πληροφορικής & Επικοινωνιών Ελλάδας στο πλαίσιο της διεθνούς έκθεσης Beyond 2023 στο πάνελ «Η πρόκληση του ανθρώπινου δυναμικού Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών για τον ψηφιακό συντονισμό της χώρας».

Διαδικτυακό Διήμερο Φοιτητικό Συνέδριο των Ασκοούμενων της Έδρας Unesco Διαπολιτισμικής Πολιτικής για μια δραστήρια και αλληλέγγυα ιθαγένεια – Πανεπιστήμιο Μακεδονίας (30-5-2023): χαιρετισμός της Γεν. Διευθύντριας στο συνέδριο «Ποιοτική Εκπαίδευση στην Ψηφιακή Εποχή: Πολιτικές και Δράσεις της UNESCO, της ΕΕ και της Ελλάδας».

SMARTT - Kick-off Meeting (8-06-2023): συμμετοχή του Προέδρου στην εναρκτήρια συνάντηση του προγράμματος. Το SMARTT αποτελεί καινοτόμο έργο που αποσκοπεί στην ανάλυση, δοκιμή και πιλοτική εφαρμογή των νέων κριτηρίων σήμανσης των ευρωπαϊκών πτυχίων, βελτιώνοντας την ποιότητα και αυξάνοντας τη δυνατότητα μεταφοράς των μελλοντικών εξελίξεων των ευρωπαϊκών πτυχίων σε ολόκληρη την Ευρώπη. Το SMARTT υλοποιείται από το Ευρωπαϊκό Πανεπιστήμιο CIVIS, μέλος του οποίου είναι το ΕΚΠΑ και σε συνεργασία με τα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια EUTOPIA, NEUROTECHEU και UNITA και από εθνικούς και περιφερειακούς φορείς, μεταξύ των οποίων είναι η ΕΘΑΑΕ.

Οριζόντια Δράση των Κέντρων Υποστήριξης Διδασκαλίας και Μάθησης ελληνικών ΑΕΙ – ΚΕΔΙΜΑ (6-07-2023): χαιρετισμός του Προέδρου στο 1^ο διεθνές συνέδριο «Transforming Higher Education Teaching Practice».

87η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης (16-9-2023): συμμετοχή του Προέδρου στα εγκαίνια και επίσκεψη στα περίπτερα και τις εκδηλώσεις των ΑΕΙ.

Γιορτή των Ερευνητών & Ερευνητριών του Πανεπιστημίου Αιγαίου (12/13-09-2023): ομιλία της Γεν. Διευθύντριας, στο πλαίσιο της Δράσης 1.7 της Περιφερειακής Αριστείας Πανεπιστημίου Αιγαίου.

2ο Διεθνές Wellbeing Forum «Ενδυναμώνουμε τους Ανθρώπους, Αγκαλιάζουμε τη Γη - Η Ψυχική Υγεία στο Κέντρο του Οικοσυστήματος που Διασφαλίζει τη Βιωσιμότητα του Πλανήτη» (10-10-2023): ομιλία του Προέδρου στην ενότητα «Η εκπαίδευση ως βασικό εργαλείο διαμόρφωσης των βιώσιμων κοινωνιών του μέλλοντος», όπου ανέπτυξε τον ρόλο των Πανεπιστημίων στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΟΗΕ με έμφαση στον 4ο ΣΒΑ, την Ποιοτική Εκπαίδευση.

Δεύτερο Φόρουμ Ανώτατης Εκπαίδευσης μεταξύ Πρυτάνεων Κινεζικών και Ελληνικών Πανεπιστημίων: συμμετοχή του Προέδρου στην εναρκτήρια εκδήλωση στο Τεχνολογικό Πάρκο Λαυρίου του ΕΜΠ.

Συνάντηση εργασίας με τον Σύνδεσμο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών (ΣΕΑΒ) (13-11-2023): συμμετοχή του Προέδρου και συζήτηση για το πλαίσιο συνεργασίας με τον ΣΕΑΒ και τη χρήση του εργαλείου ORCID Affiliation Manager.

Παρουσίαση αποτελεσμάτων ΕΠΑΝΑΔ ΕΔΒΜ 2014-2020 (30-11-2023): συμμετοχή του Προέδρου και παρουσίαση με τίτλο «Αποτίμηση της Πράξης 'Υποστήριξη της ΑΔΙΠ - Νέα Φάση'».

8. Διεθνές και ευρωπαϊκό προφίλ της ΕΘΑΑΕ

Η ΕΘΑΑΕ, ως πλήρες μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Διασφάλισης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (ENQA), συμμετείχε και το 2023 στα όργανα και τις αποφάσεις της ENQA, παρακολουθώντας συστηματικά τις ευρωπαϊκές πολιτικές δράσεων στη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση και τις εξελίξεις γενικότερα στον ΕΧΑΕ.

Ειδικότερα, δια του Προέδρου της και της Γεν. Δ/ντριας, η Αρχή εκπροσωπήθηκε:

1. Στο ENQA Members' Forum 2023 που πραγματοποιήθηκε στην Τυφλίδα (19-21 Απριλίου 2023) σε συνεργασία με την αντίστοιχη εθνική αρχή της Γεωργίας NCEQE (National Center for Educational Quality Enhancement). Το Φόρουμ επικεντρώθηκε στην τρέχουσα πολιτική τις εξελίξεις στη διασφάλιση της ποιότητας, ενώ ειδικότερα διερευνήθηκαν τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν για να χρησιμοποιηθούν για τη μελλοντική ανάπτυξη των ESG και τις προτεραιότητες στη διασφάλιση της ποιότητας στην πορεία προς την υπουργική διάσκεψη της Μπολόνια το 2024. Συμμετοχή και στη Γενική Συνέλευση των μελών της ENQA.
2. Στη Γενική Συνέλευση των μελών της ENQA που πραγματοποιήθηκε στο Δουβλίνο, 25-27/10/2023, και διοργανώθηκε σε συνεργασία με την QQI (Quality and Qualifications Ireland), την αντίστοιχη ιρλανδική αρχή για την Ανώτατη Εκπαίδευση. Στη συνεδρίαση συζητήθηκαν, μεταξύ άλλων, θέματα για τη σχέση διασφάλισης ποιότητας και αναγνώρισης προσόντων, για την ακαδημαϊκή ολοκλήρωση, το μέλλον των ESG (Αρχές και Κατευθυντήριες Οδηγίες για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στον Ευρωπαϊκό Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης), αλλά και θέματα διακρατικών συνεργασιών στη διασφάλιση ποιότητας και, κυρίως, για το πλαίσιο εκτός του ΕΧΑΕ.
3. Ειδικότερα, στις 26-10-2023, η Γενική Συνέλευση της ENQA, με ομόφωνη απόφασή της, επικύρωσε την ανανέωση της ιδιότητας του μέλους της ΕΘΑΑΕ έως τον Απρίλιο του 2028 και απένειμε το σχετικό πιστοποιητικό, ολοκληρώνοντας τη διαδικασία της εξωτερικής αξιολόγησης της ΕΘΑΑΕ από την Ευρωπαϊκή Αρχή.
4. Στο Ευρωπαϊκό Φόρουμ Διασφάλισης Ποιότητας EQAF 2023 που διεξήχθη στο Aveiro της Πορτογαλίας, 23-25/11/2023, και διοργανώθηκε από το Πανεπιστήμιο του Aveiro. Το EQAF αποτελεί ετησίως μια εκδήλωση-ορόσημο στη διασφάλιση ποιότητας και διοργανώνεται κάθε Νοέμβριο από την EUA (Ένωση Ευρωπαϊκών Πανεπιστημίων), την ENQA (Ευρωπαϊκή Ένωση για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση), την ESU (Ευρωπαϊκή Ένωση Φοιτητών) και τη EURASHE (Ευρωπαϊκή Ένωση Ιδρυμάτων Ανώτατης Εκπαίδευσης). Το φόρουμ είχε τίτλο «Η διεθνοποίηση σε έναν μεταβαλλόμενο κόσμο. Νέες τάσεις και προκλήσεις για τη διασφάλιση ποιότητας» και προσέφερε την ευκαιρία να συζητηθούν οι δυνατότητες, τα προβλήματα και οι καλές πρακτικές για τη διασφάλιση ποιότητας σε ένα ολοένα και περισσότερο διεθνοποιημένο πλαίσιο.
5. Η ΕΘΑΑΕ, ως πλήρες μέλος στο Διεθνές Δίκτυο Φορέων Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση (INQAAHE), συμμετείχε διαδικτυακά σε σχετικές ενημερώσεις,

παρακολουθώντας τις διεθνείς εξελίξεις στα θέματα της διασφάλισης ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση.

6. Επιπλέον, η Γεν. Διευθύντρια συμμετείχε στις ημερίδες και συναντήσεις του Bologna Thematic Peer Group C on Quality Assurance, που διοργανώνεται από το EQAR στο πλαίσιο του έργου «Implementation and Innovation in QA through Peer Learning (IMINQA)» που πραγματοποιήθηκαν στην Ασάνα του Καζακστάν (1/2-06-2023) και στις Βρυξέλλες (13-09-2023).
7. Η Γεν. Διευθύντρια συμμετείχε, επίσης, στη συνάντηση EUROGRADUATE project meeting (4-10-2023) που πραγματοποιήθηκε στο Αννόβερο της Γερμανίας και στη συνέχεια στο διεθνές συνέδριο «The Future of Higher Education and Science – a Turn of the Times?» που διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Leibniz University.
8. Συνάντηση συνεργασίας του Προέδρου της ΕΘΑΑΕ με την Πρόεδρο του Φορέα Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας της Ανώτερης Εκπαίδευσης (ΔΙΠΑΕ) της Κύπρου, Ομ. Καθ. Μ. Κουτσελινη, στην Κύπρο (6-11-2023).

Επίλογος

Η Αρχή, κατά το έτος 2023, συνέχισε το πρόγραμμα της εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης των Προγραμμάτων Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών Σπουδών με ταχύτατους ρυθμούς. Συνολικά 256 Προγράμματα Σπουδών πιστοποιήθηκαν κατά το έτος αυτό με τη βοήθεια νέων ψηφιακών εργαλείων που ανέπτυξε η ΕΘΑΑΕ. Τα συμπεράσματα της πιστοποίησης δεν αποκλίνουν από τα συμπεράσματα που έχουν διατυπωθεί έως τώρα και για τις πιστοποιήσεις των προηγούμενων ετών. Σύμφωνα με αυτά:

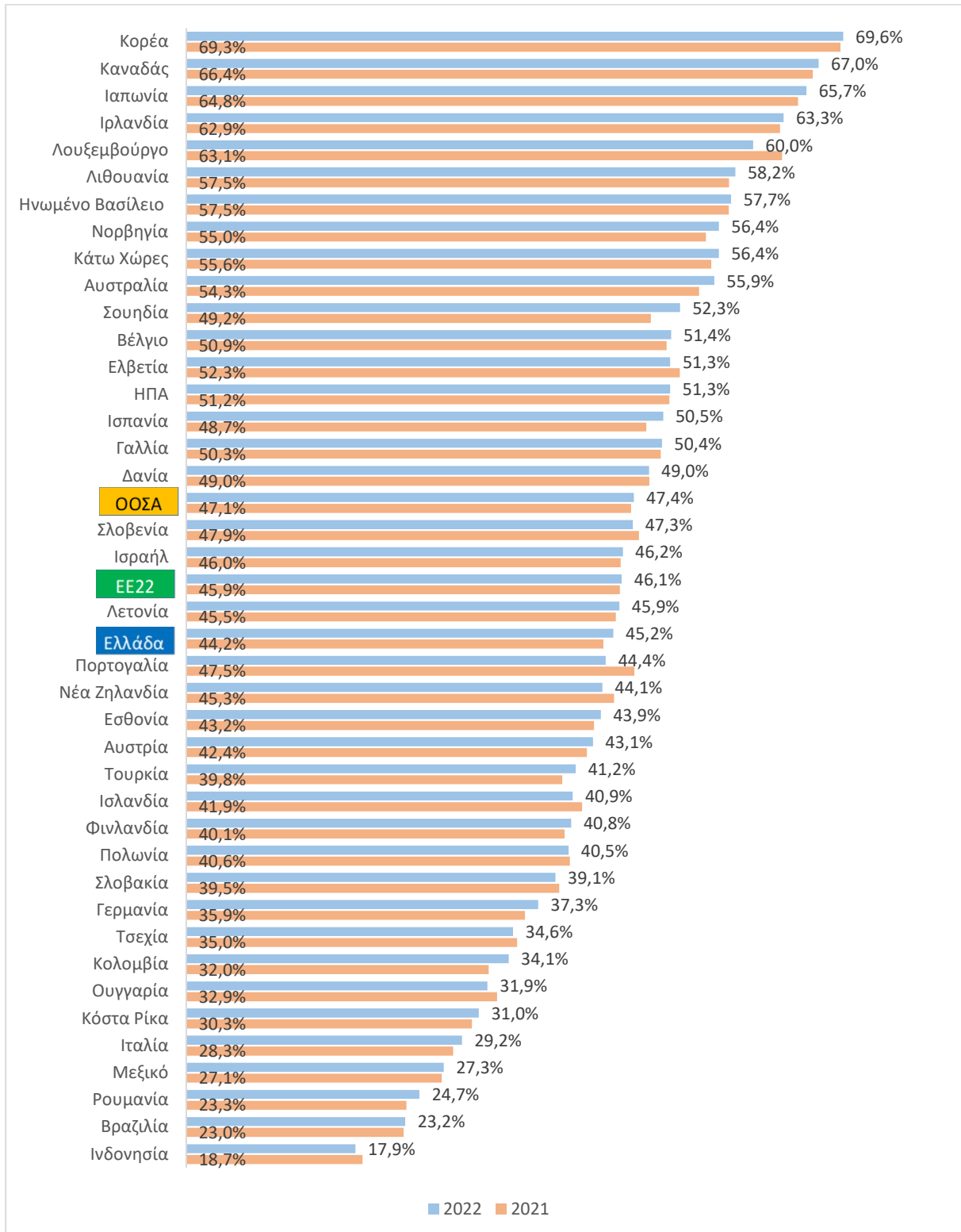
- Πολλά από τα προγράμματα προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών χρειάζονται εκσυγχρονισμό του αντικειμένου και των μεθόδων μάθησης.
- Οι δεξιότητες των αποφοίτων του πρώτου κύκλου σπουδών, σήμερα δεν καταφέρνουν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, σύμφωνα με το καταγραμμένο χάσμα δεξιοτήτων.
- Οι απόφοιτοι ωθούνται κατά 90% στην απόκτηση πρώτου αλλά και δεύτερου τίτλου μεταπτυχιακών σπουδών.
- Το σύστημα διακυβέρνησης, διάθεσης και διαχείρισης των πόρων των Πανεπιστημίων χρειάζεται μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.
- Το διδακτικό και διοικητικό προσωπικό χρειάζεται ενίσχυση και επανεκπαίδευση.

Ταυτόχρονα, κατά το έτος 2023, νέες προκλήσεις τέθηκαν στο διεθνές αλλά και στο εθνικό τοπίο της Ανώτατης Εκπαίδευσης:

Οι ταχείς ρυθμοί εισαγωγής και χρήσης της Τεχνητής Νοημοσύνης στη λειτουργία των Πανεπιστημίων, τις μεθόδους μάθησης και τις εξελίξεις της επιστήμης είναι η νέα πραγματικότητα. Ο μετασχηματισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης σε μαζικό, ευρύ και συνεχώς μεταβαλλόμενο σύστημα που διαπερνά εθνικά σύνορα, τάξεις και κοινωνικές ομάδες, θέτει υπό δοκιμασία την ποιότητα και επάρκεια των ακαδημαϊκών προσόντων που αποκτούν οι απόφοιτοι. Η διασύνδεση της Ανώτατης Εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την οικονομία είναι αναγκαία περισσότερο από ποτέ. Σε αυτό το τοπίο η Ελληνική Ανώτατη Εκπαίδευση ετοιμάζεται να υποδεχθεί και νέα Πανεπιστήμια παραρτήματα αλλοδαπών χωρών και καλείται να αυξήσει τις επιδόσεις και να δικαιώσει τις προσδοκίες για θετικό αντίκτυπο στην οικονομία, την επιστήμη και τον πολιτισμό.

Παραρτήματα

1. Συγκριτική ανάλυση μεγεθών ανά χώρα

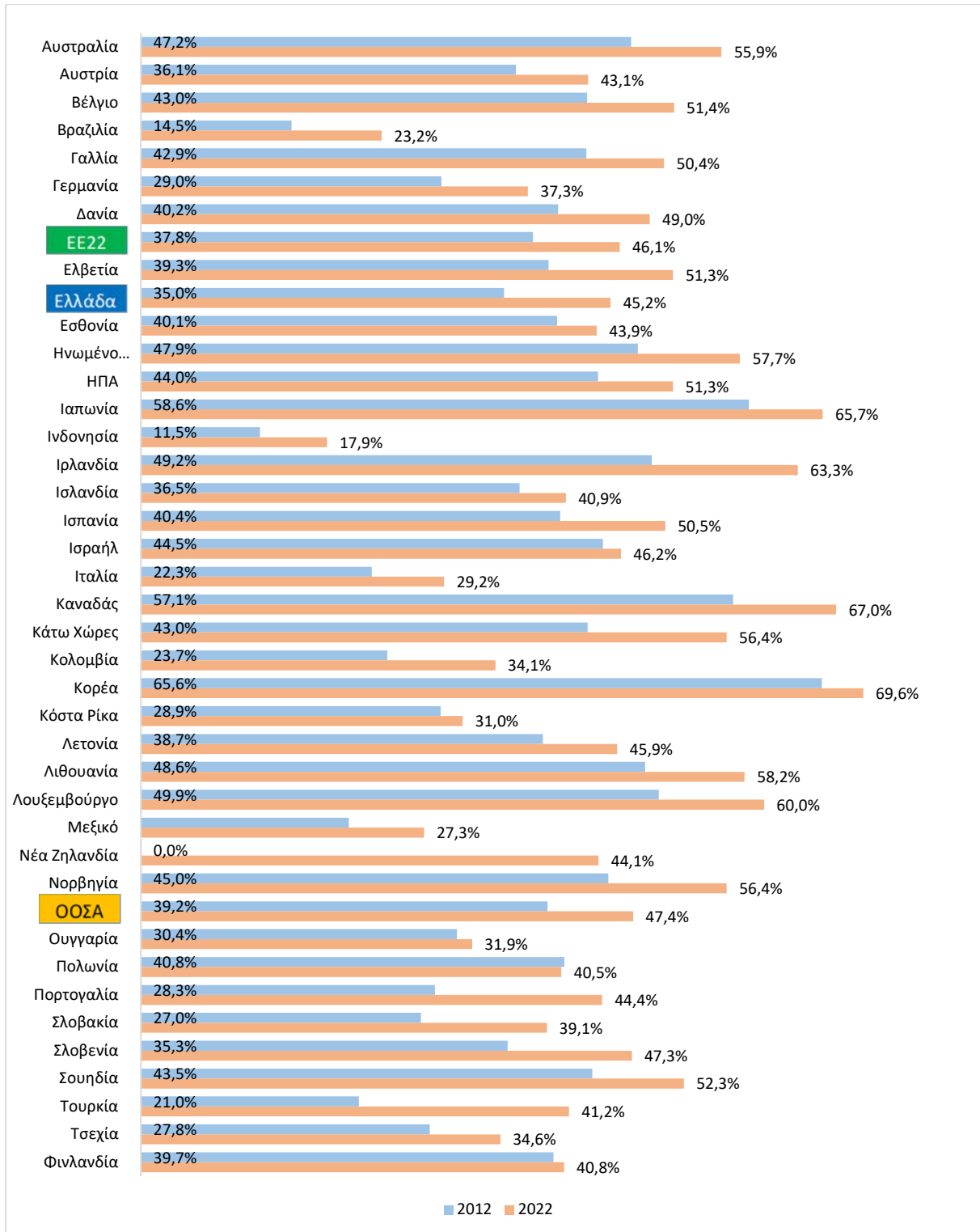
Σχήμα 83. Μεταβολή του ποσοστού πληθυσμού 25-34 ετών με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), 2022 και 2021 (με βάση αριθμητικά δεδομένα του ΟΟΣΑ)¹⁵⁶

¹⁵⁶ OECD (2024), "[Education at a glance: Educational attainment and labour-force status](#)", OECD Data Explorer (database), [26/03/2024].

Πίνακας 52. Ποσοστά κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) ηλικίας 25-34 με βάση το φύλο (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ¹⁵⁷)

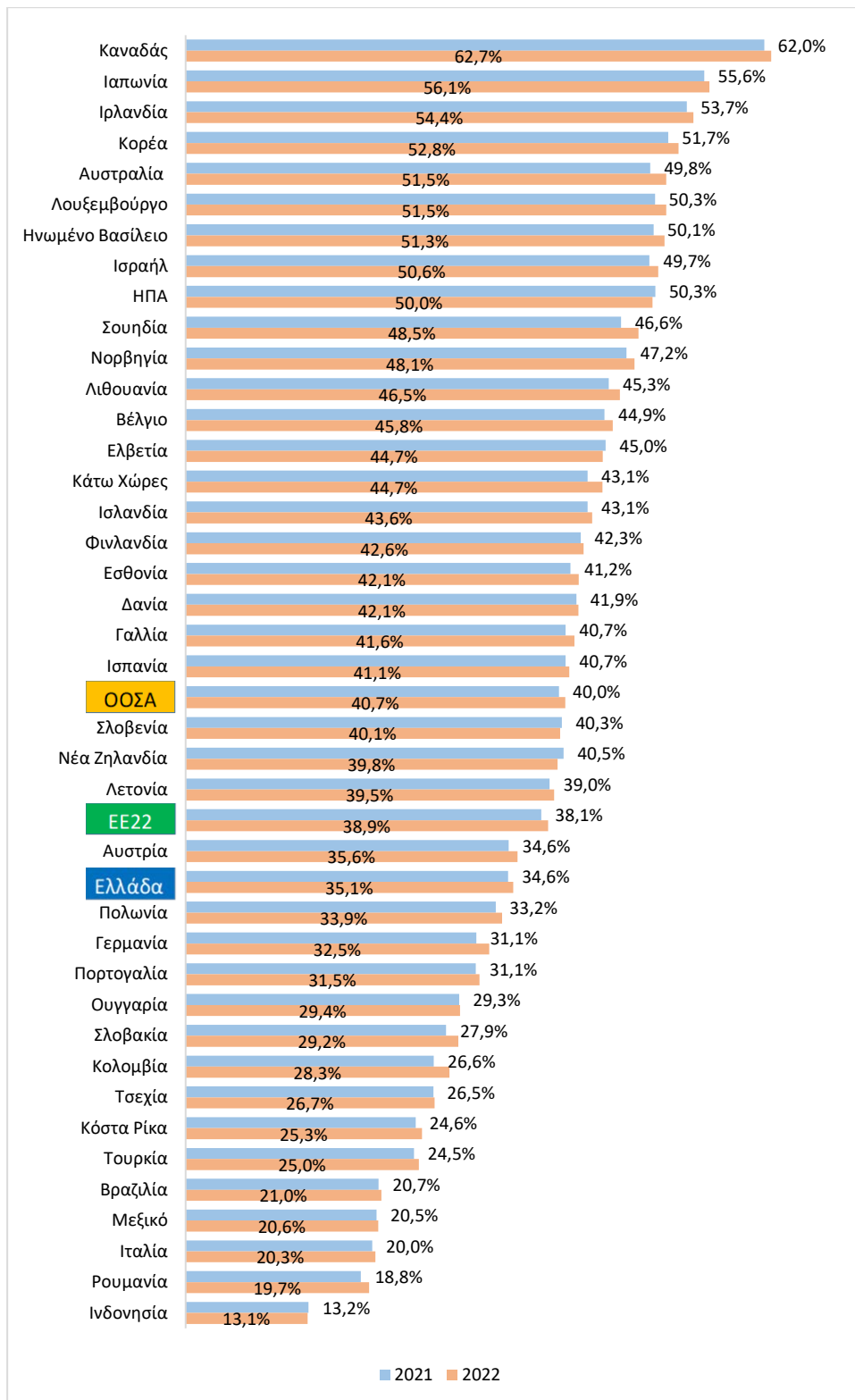
Χώρα	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες	Διαφορά Γυναικών - Ανδρών
Ισλανδία	40,90%	28,70%	55,00%	26,30%
Σλοβενία	47,30%	36,40%	60,20%	23,80%
Σλοβακία	39,10%	27,90%	50,70%	22,80%
Λετονία	45,90%	35,20%	57,10%	21,80%
Ισραήλ	46,20%	35,70%	56,90%	21,30%
Εσθονία	43,90%	34,00%	54,80%	20,70%
Πολωνία	40,50%	31,20%	50,10%	18,90%
Νορβηγία	56,40%	47,20%	66,00%	18,80%
Δανία	49,00%	40,00%	58,30%	18,30%
Λιθουανία	58,20%	49,50%	67,10%	17,60%
Καναδάς	67,00%	58,40%	75,80%	17,40%
Σουηδία	52,30%	44,20%	60,90%	16,70%
Τσεχία	34,60%	26,70%	43,10%	16,40%
Πορτογαλία	44,40%	36,90%	51,90%	15,00%
Βέλγιο	51,40%	44,10%	58,60%	14,60%
Αυστραλία	55,90%	48,80%	63,00%	14,20%
ΕΕ22	46,10%	39,30%	53,30%	14,10%
Κορέα	69,60%	63,30%	76,60%	13,30%
ΟΟΣΑ	47,40%	41,10%	54,00%	13,00%
Ισπανία	50,50%	44,10%	57,00%	12,90%
Ελλάδα	45,20%	39,10%	51,80%	12,70%
Βουλγαρία	33,80%	27,70%	40,30%	12,60%
Ιταλία	29,20%	23,10%	35,50%	12,40%
Φινλανδία	40,80%	35,00%	46,90%	12,00%
Ουγγαρία	31,90%	26,70%	37,40%	10,70%
Κολομβία	34,10%	28,90%	39,20%	10,30%
ΗΠΑ	51,30%	46,20%	56,30%	10,10%
Νέα Ζηλανδία	44,10%	39,10%	49,10%	9,90%
Αυστρία	43,10%	38,70%	47,60%	8,90%
Κάτω Χώρες	56,40%	52,30%	60,60%	8,30%
Βραζιλία	23,20%	19,40%	26,90%	7,50%
Γαλλία	50,40%	46,60%	54,00%	7,40%
Ρουμανία	24,70%	21,20%	28,40%	7,10%
Ιαπωνία	65,70%	62,30%	69,20%	6,80%
Λουξεμβούργο	60,00%	56,80%	63,30%	6,50%
Ιρλανδία	63,30%	60,00%	66,50%	6,40%
Ινδονησία	17,90%	14,80%	21,20%	6,40%
Ηνωμένο Βασίλειο	57,70%	54,80%	60,70%	6,00%
Κόστα Ρίκα	31,00%	28,30%	34,10%	5,80%
Τουρκία	41,20%	38,60%	44,00%	5,40%
Γερμανία	37,30%	35,10%	39,50%	4,40%
Ελβετία	51,30%	49,50%	53,10%	3,60%
Νότια Αφρική	13,10%	11,50%	14,80%	3,40%
Μεξικό	27,30%	26,80%	27,70%	0,90%
Ινδία	20,50%	22,40%	18,60%	-3,80%

¹⁵⁷ OECD (2024), "[Education at a glance: Educational attainment and labour-force status](#)", OECD Data Explorer (database), [26/03/2024].

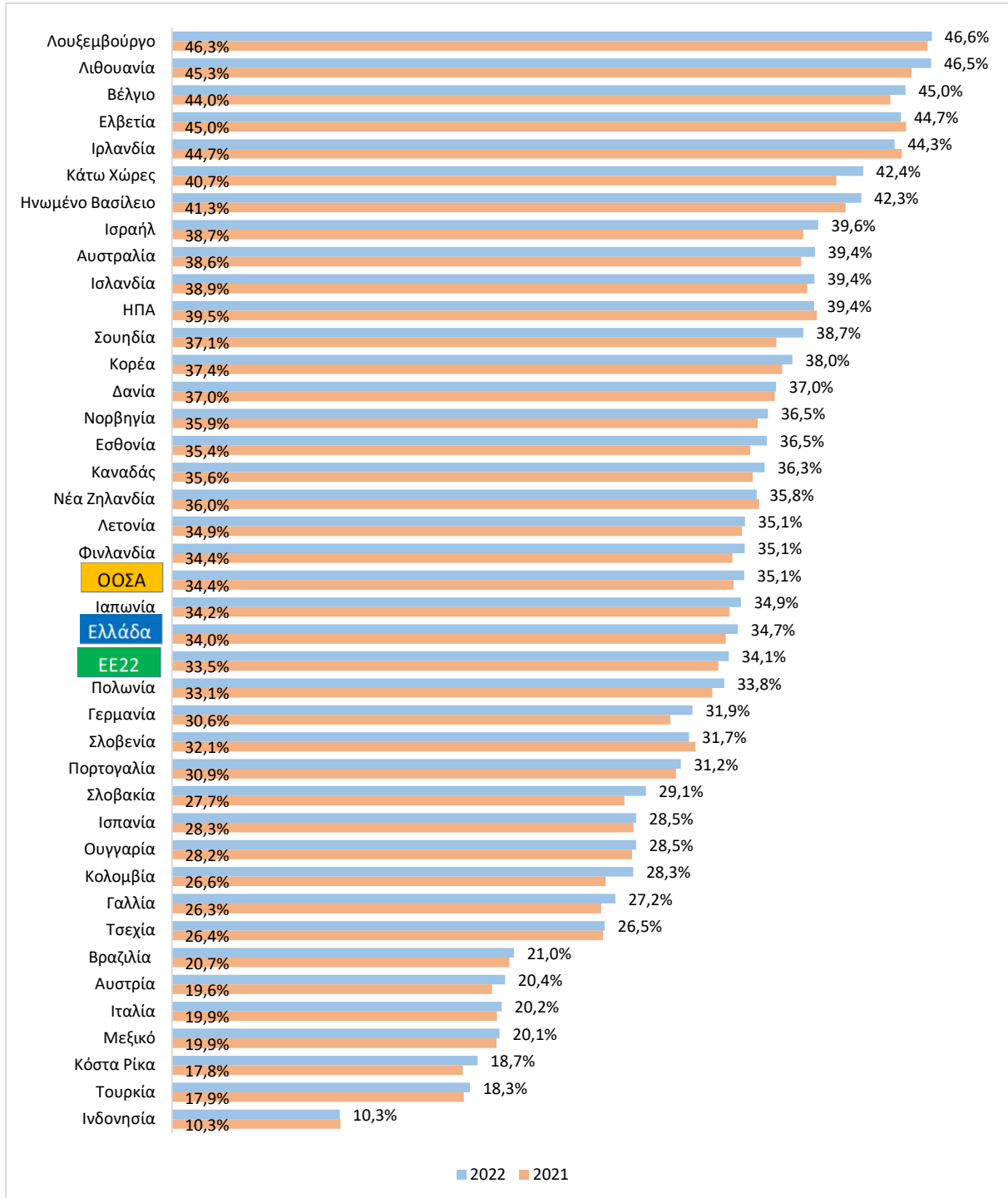
Σχήμα 84. Συγκριτικά ποσοστά πληθυσμού ηλικίας 25-34 ετών με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), μεταξύ των ετών 2012 και 2022 (με βάση αριθμητικά δεδομένα του ΟΟΣΑ¹⁵⁸)

¹⁵⁸ OECD (2024), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Data Explorer (database), [26/03/2024]. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, η αύξηση στην ΕΕ των 27, την περίοδο 2012-2022, υπολογίζεται σε 7,9%, από 34,1% το 2012, σε 42% το 2022. Eurostat- [Population by educational attainment level, sex and age \(%\) - main indicators](#) [17/05/2024].

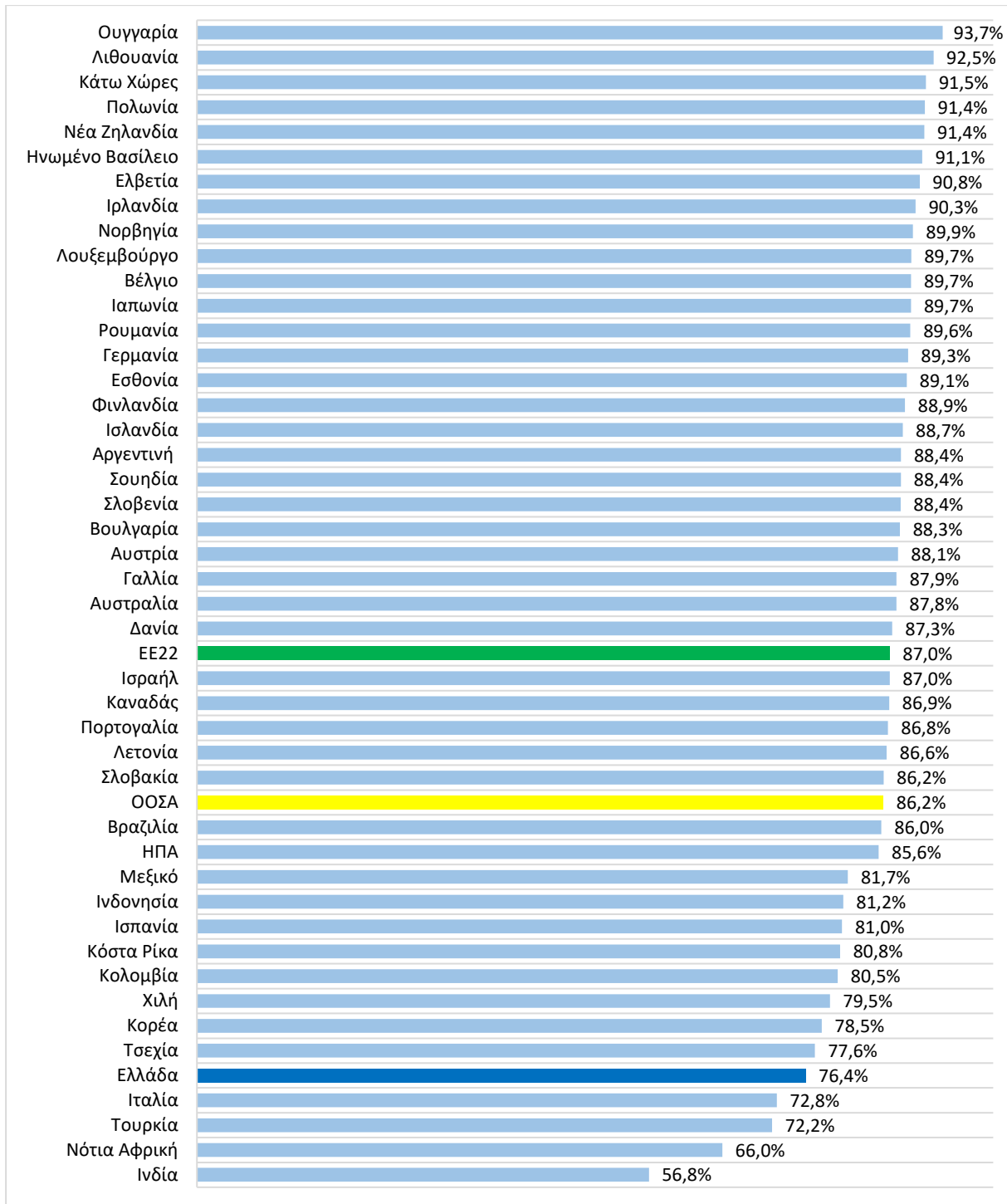
Σχήμα 85. Μεταβολή ποσοστού κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8) στις ηλικίες 25 – 64 ετών, 2022 και 2021 (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ¹⁵⁹)

¹⁵⁹OECD (2024), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Data Explorer (database), [26/03/2024].

Σχήμα 86. Μεταβολή ποσοστού κατόχων πτυχίου τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8) στις ηλικίες 25-64 ετών, 2022 και 2021 (προσαρμογή δεδομένων ΟΟΣΑ¹⁶⁰)

¹⁶⁰ OECD (2024), "[Education at a glance: Educational attainment and labour-force status](#)", OECD Data Explorer (database), [26/03/2024].

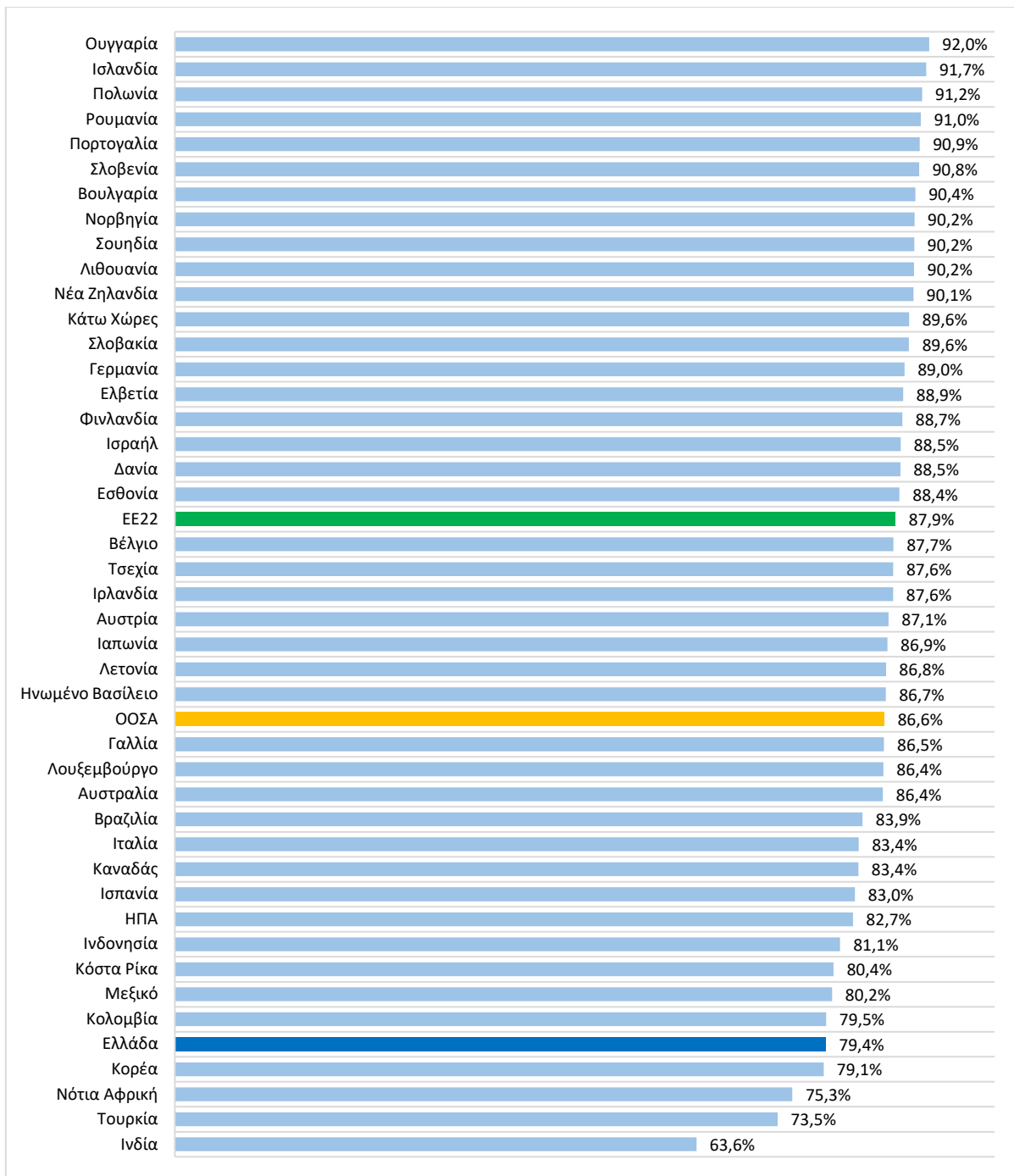
Σχήμα 87. Τάσεις απασχόλησης ατόμων ηλικίας 25-34 με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8), 2022 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ¹⁶¹)

¹⁶¹OECD (2024), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Data Explorer (database), [26/03/2024].

Πίνακας 53. Ποσοστά απασχόλησης ατόμων 25-34 με τριτοβάθμια εκπαίδευση (επίπεδα 5-8) με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ¹⁶²

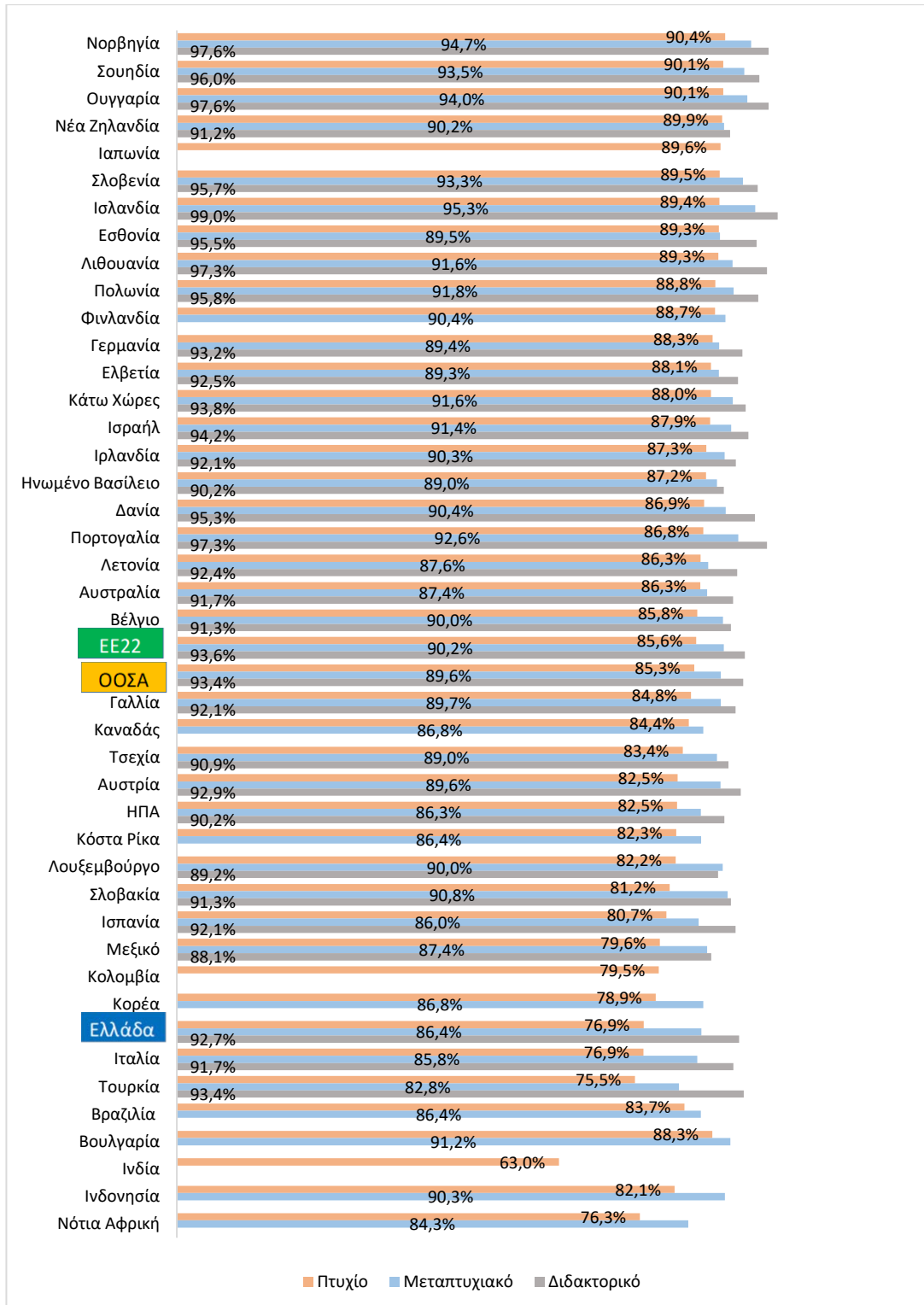
Χώρα	2021	2022	Μεταβολή 2021-2022
Αυστραλία	86,8%	87,8%	1,0%
Αυστρία	86,6%	88,1%	1,5%
Βέλγιο	89,2%	89,7%	0,5%
Βραζιλία	82,2%	86,0%	3,8%
Γαλλία	87,2%	87,9%	0,6%
Γερμανία	88,4%	89,3%	0,9%
Δανία	85,5%	87,3%	1,8%
ΕΕ22	85,1%	87,0%	1,9%
Ελβετία	90,5%	90,8%	0,2%
Ελλάδα	69,5%	76,4%	7,0%
Εσθονία	85,4%	89,1%	3,7%
Ηνωμένο Βασίλειο	90,3%	91,1%	0,8%
ΗΠΑ	83,8%	85,6%	1,8%
Ιαπωνία	89,2%	89,7%	0,5%
Ινδονησία	79,6%	81,2%	1,5%
Ιρλανδία	88,3%	90,3%	2,0%
Ισλανδία	84,4%	88,7%	4,3%
Ισπανία	78,2%	81,0%	2,8%
Ισραήλ	84,5%	87,0%	2,5%
Ιταλία	70,2%	72,8%	2,6%
Καναδάς	85,4%	86,9%	1,5%
Κάτω Χώρες	91,1%	91,5%	0,4%
Κολομβία	77,0%	80,5%	3,5%
Κορέα	76,2%	78,5%	2,3%
Κόστα Ρίκα	79,4%	80,8%	1,3%
Λετονία	86,8%	86,6%	-0,1%
Λιθουανία	91,4%	92,5%	1,1%
Λουξεμβούργο	86,2%	89,7%	3,5%
Μεξικό	79,5%	81,7%	2,3%
Νέα Ζηλανδία	89,6%	91,4%	1,7%
Νορβηγία	88,4%	89,9%	1,5%
ΟΟΣΑ	84,5%	86,4%	1,8%
Ουγγαρία	90,8%	93,7%	2,9%
Πολωνία	91,0%	91,4%	0,4%
Πορτογαλία	84,0%	86,8%	2,8%
Σλοβακία	83,1%	86,2%	3,2%
Σλοβενία	88,1%	88,4%	0,3%
Σουηδία	86,3%	88,4%	2,1%
Τουρκία	70,7%	72,2%	1,5%
Τσεχία	77,7%	77,6%	-0,1%
Φινλανδία	87,2%	88,9%	1,7%

¹⁶² OECD (2024), "[Education at a glance: Educational attainment and labour-force status](#)", OECD Data Explorer (database), [26/03/2024].

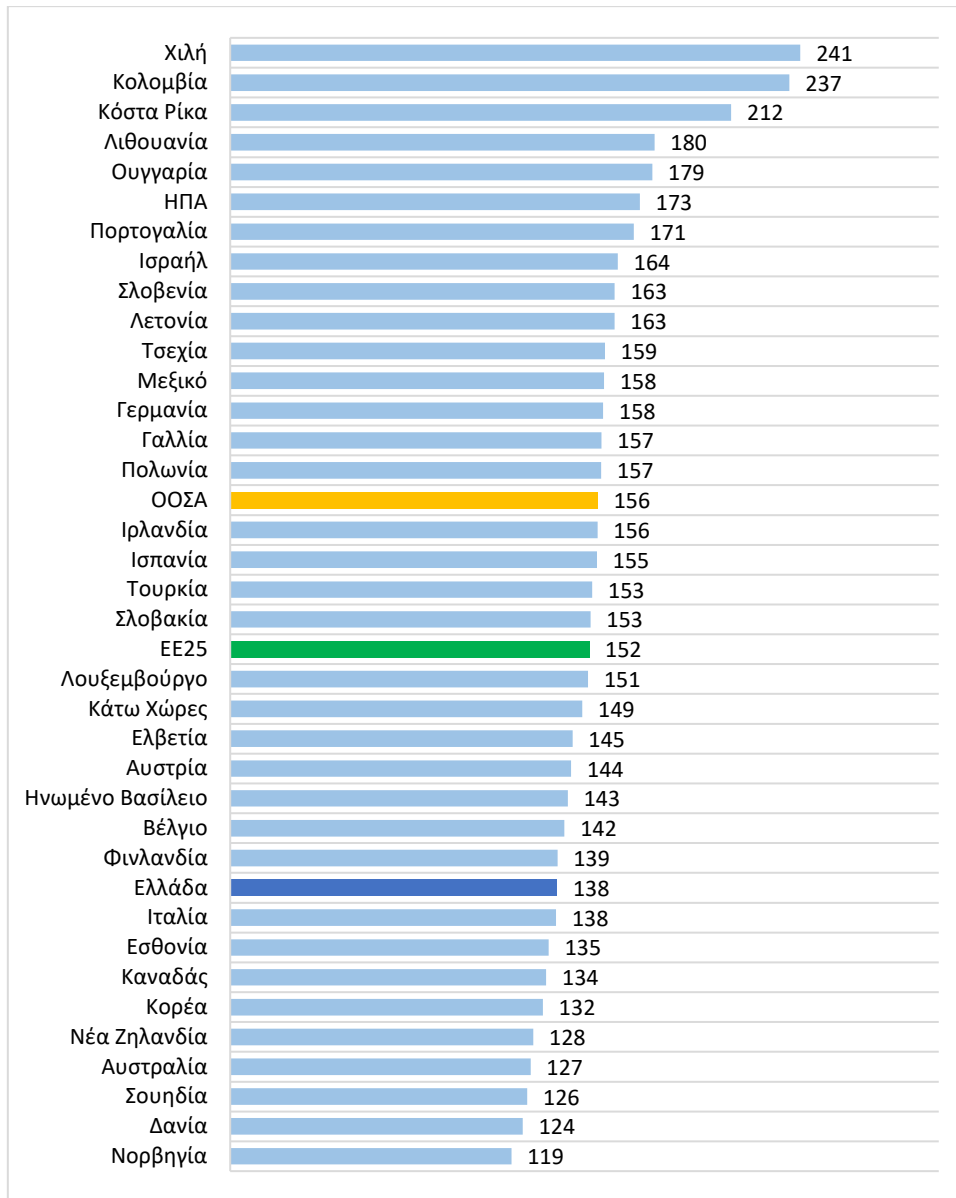
Σχήμα 88. Τάσεις απασχόλησης πτυχιούχων ΑΕΙ ηλικίας 25-64 με επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 5-8), 2022 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ¹⁶³)

¹⁶³ OECD (2024), "[Education at a glance: Educational attainment and labour-force status](#)", OECD Data Explorer (database), [26/03/2024].

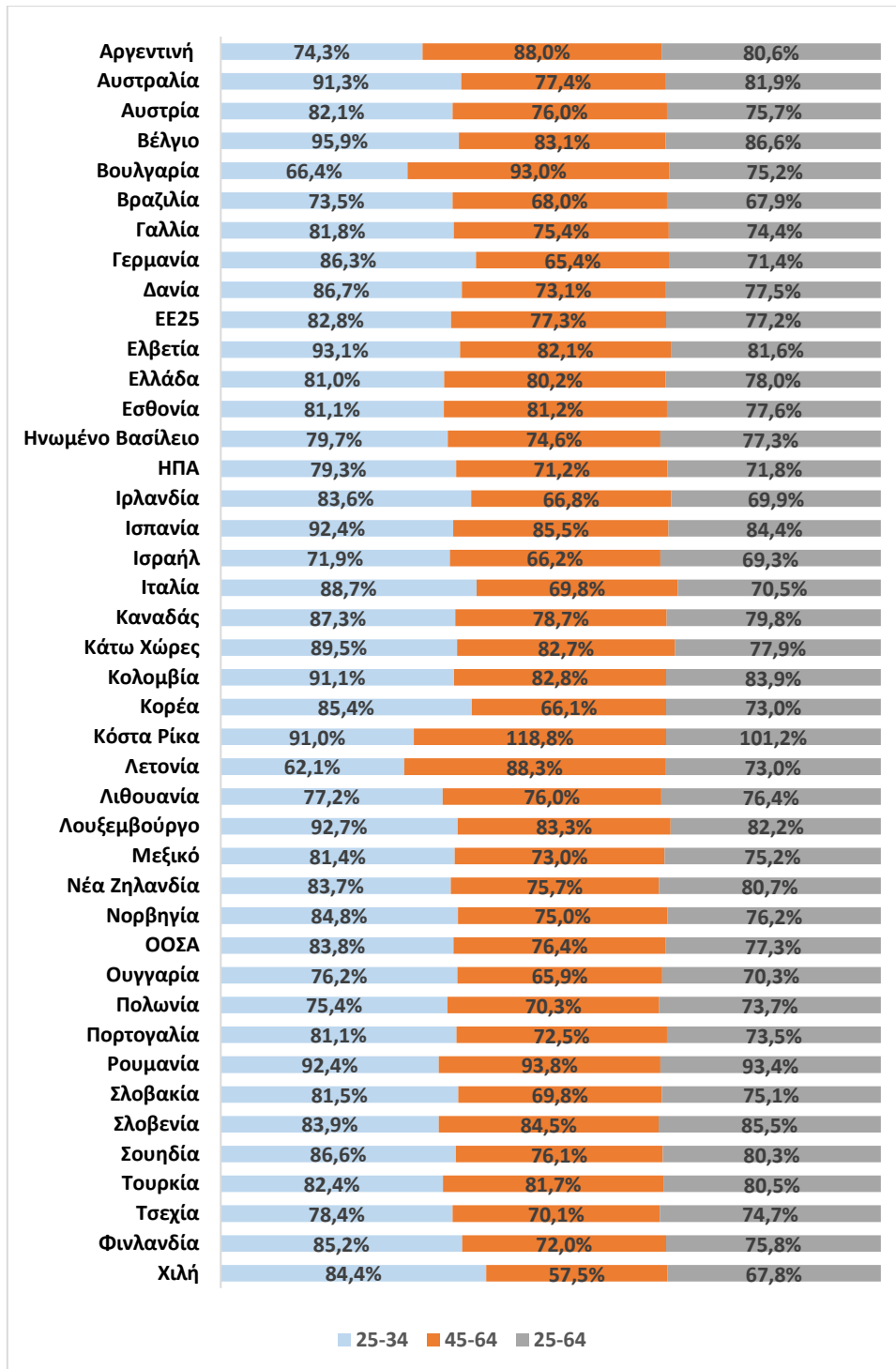
Σχήμα 89. Απασχόληση ατόμων ηλικίας 25-64 ανά επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (επίπεδα 6-8), 2022 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ¹⁶⁴)

¹⁶⁴OECD (2024), "Education at a glance: Educational attainment and labour-force status", OECD Data Explorer (database), [26/03/2024].

Σχήμα 90. Σχετικές αποδοχές εργαζομένων με ανώτατη εκπαίδευση (επίπεδα 5-8), 2021, με βάση σύγκρισης τις αποδοχές των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, οι οποίες αποτυπώνονται στο επίπεδο των 100 μονάδων (ΟΟΣΑ¹⁶⁵)

¹⁶⁵ OECD (2023), "[Education at a glance: Earnings by educational attainment](#)", OECD Education Statistics (database) [06/06/24].

Σχήμα 91. Αποδοχές εργαζομένων γυναικών ως ποσοστό των αποδοχών των ανδρών (επίπεδα 5-8), 2021 (με βάση δεδομένα του ΟΟΣΑ¹⁶⁶)

¹⁶⁶ OECD (2023), "[Education at a glance: Earnings by educational attainment](#)", OECD Education Statistics (database) [06/06/24].

2. ARWU

Πίνακας 54. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (ARWU)

Θεματική Περιοχή	Ίδρυμα	Θέση	Πλήθος ιδρυμάτων
Βιολογικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	301-400	500
Βιολογικές επιστήμες	ΑΠΘ	401-500	500
Βιολογικές επιστήμες	ΠΙ	401-500	500
Βιοτεχνολογία	ΠΑΠΑΤ	301-400	500
Βιοτεχνολογία	ΓΠΑ	401-500	500
Γεωργικές επιστήμες	ΓΠΑ	151-200	500
Γεωργικές επιστήμες	ΑΠΘ	151-200	500
Γεωργικές επιστήμες	ΠΑΘΕΣ	301-400	500
Δημόσια υγεία	ΕΚΠΑ	151-200	500
Δημόσια υγεία	ΠΑΚΡΗ	151-200	500
Δημόσια υγεία	ΑΠΘ	201-300	500
Δημόσια υγεία	ΠΑΘΕΣ	201-300	500
Διοίκηση	ΟΠΑ	401-500	500
Διοίκηση επιχειρήσεων	ΟΠΑ	301-400	400
Εκπαίδευση	ΕΚΠΑ	401-500	500
Επιστήμες βιολογίας του ανθρώπου	ΕΚΠΑ	201-300	500
Επιστήμες βιολογίας του ανθρώπου	ΑΠΘ	401-500	500
Επιστήμες βιολογίας του ανθρώπου	ΔΠΘ	401-500	500
Επιστήμες βιολογίας του ανθρώπου	ΠΑΚΡΗ	401-500	500
Επιστήμες της ατμόσφαιρας	ΑΠΘ	201-300	400
Επιστήμες της ατμόσφαιρας	ΠΑΚΡΗ	201-300	400
Επιστήμες της ατμόσφαιρας	ΕΚΠΑ	301-400	400
Επιστήμες της ατμόσφαιρας	ΕΜΠ	301-400	400
Επιστήμη και τεχνολογία ενέργειας	ΕΜΠ	201-300	400
Επιστήμη και τεχνολογία μεταφορών	ΑΠΘ	101-150	200
Επιστήμη και τεχνολογία περιβάλλοντος	ΠΑΚΡΗ	401-500	500
Επιστήμη και τεχνολογία διατροφής	ΑΠΘ	101-150	300
Επιστήμη και τεχνολογία διατροφής	ΓΠΑ	201-300	300
Επιστήμη και τεχνολογία διατροφής	ΠΑΘΕΣ	201-300	300
Ηλεκτρολόγοι & ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	101-150	500
Ηλεκτρολόγοι & ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	201-300	500
Ηλεκτρολόγοι & ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	201-300	500
Ηλεκτρολόγοι & ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	201-300	500
Ιατρική τεχνολογία	ΑΠΘ	201-300	400
Ιατρική τεχνολογία	ΕΚΠΑ	301-400	400
Κλινική ιατρική	ΕΚΠΑ	76-100	500
Κλινική ιατρική	ΑΠΘ	301-400	500
Κλινική ιατρική	ΠΑΚΡΗ	401-500	500
Κλινική ιατρική	ΠΑΘΕΣ	401-500	500
Κτηνιατρική	ΑΠΘ	151-200	300
Κτηνιατρική	ΠΑΘΕΣ	151-200	300
Μαθηματικά	ΕΜΠ	301-400	500
Μαθηματικά	ΕΚΠΑ	401-500	500
Μαθηματικά	ΠΙ	401-500	500
Μηχανικοί τηλεπικοινωνιών	ΑΠΘ	101-150	300
Μηχανικοί τηλεπικοινωνιών	ΕΚΠΑ	101-150	300
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	201-300	400
Νοσηλευτική	ΕΚΠΑ	101-150	300
Οδοντιατρική και στοματική υγιεινή	ΕΚΠΑ	76-100	300
Οικολογία	ΑΠΘ	401-500	300
Οικονομικά	ΕΜΠ	301-400	500
Πολιτικές επιστήμες	ΑΠΘ	201-300	400

Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	14	300
Πολιτικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	201-300	300
Φαρμακευτική	ΑΠΘ	201-300	500
Φαρμακευτική	ΕΚΠΑ	201-300	500
Φαρμακευτική	ΠΑΚΡΗ	301-400	500
Φιλοξενία και τουρισμός	ΠΑΘΕΣ	201-300	300
Φυσική	ΕΚΠΑ	151-200	500
Φυσική	ΕΜΠ	201-300	500
Φυσική	ΑΠΘ	401-500	500
Φυσική	ΠΑ	401-500	500
Φυσική	ΠΙ	401-500	500
Χημικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	401-500	500
Χημικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	401-500	500
Χημικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	401-500	500
Ψυχολογία	ΕΚΠΑ	301-400	500

Πίνακας 55. Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων ανά κατηγορία επιδόσεων (ARWU)

Ίδρυμα	#	<50	76-100	101-150	151-200	201-300	301-400	401-500
ΑΠΘ	18	0	0	3	2	7	1	5
ΕΚΠΑ	15	0	2	3	2	2	4	2
ΕΜΠ	8	1	0	0	0	3	3	1
ΠΑΘΕΣ	6	0	0	0	1	3	1	1
ΠΑΚΡΗ	6	0	0	0	1	1	1	3
ΠΑΠΑΤ	4	0	0	0	0	2	1	1
ΓΠΑ	3	0	0	0	1	1	0	1
ΠΙ	3	0	0	0	0	0	0	3
ΟΠΑ	2	0	0	0	0	0	1	1
ΔΠΘ	1	0	0	0	0	0	0	1
ΠΑ	1	0	0	0	0	0	0	1

3. NTU

Πίνακας 56. Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων στις θεματικές περιοχές (NTU)

Ίδρυμα	#
ΑΠΘ	13
ΕΚΠΑ	13
ΕΜΠ	9
ΠΑΠΑΤ	4
ΠΙ	3
ΠΑΚΡΗ	3
ΓΠΑ	1
ΠΑΘΕΣ	1

Πίνακας 57. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (NTU)

Θεματική Περιοχή	Ίδρυμα	Θέση	Πλήθος ιδρυμάτων
Ανοσολογία	ΕΚΠΑ	89	300
Ανοσολογία	ΑΠΘ	259	300
Γεωργικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	301-350	491
Γεωργικές επιστήμες	ΑΠΘ	143	491
Γεωργικές επιστήμες	ΓΠΑ	150	491
Γεωργικές επιστήμες	ΕΜΠ	401-450	491
Γεωργικές επιστήμες	ΠΙ	401-450	491
Γεωργικές επιστήμες	ΠΑΘΕΣ	283	491
Επιστήμη διαστήματος	ΕΚΠΑ	184	299
Επιστήμη διαστήματος	ΠΑΚΡΗ	294	299
Επιστήμη και τεχνολογία ενέργειας	ΕΜΠ	175	200
Επιστήμη και τεχνολογία περιβάλλοντος	ΑΠΘ	246	299
Επιστήμη των φυτών και των ζώων	ΑΠΘ	253	296
Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	ΕΚΠΑ	401-450	498
Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	ΑΠΘ	301-350	498
Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	ΕΜΠ	301-350	498
Ηλεκτρολόγοι μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	401-450	498
Κλινική ιατρική	ΕΚΠΑ	106	499
Κλινική ιατρική	ΑΠΘ	296	499
Κλινική ιατρική	ΠΑΚΡΗ	351-400	499
Κοινωνικές επιστήμες, γενική	ΕΚΠΑ	301-350	491
Κοινωνικές επιστήμες, γενική	ΑΠΘ	401-450	491
Μαθηματικά	ΕΚΠΑ	401-450	494
Μαθηματικά	ΕΜΠ	230	494
Μαθηματικά	ΠΙ	401-450	494
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΕΜΠ	233	300
Μικροβιολογία	ΕΚΠΑ	254	300
Μοριακή βιολογία και γενετική	ΕΚΠΑ	214	300
Περιβάλλον/οικολογία	ΑΠΘ	266	299
Πληροφορική	ΕΚΠΑ	451-500	494
Πληροφορική	ΑΠΘ	301-350	494
Πληροφορική	ΕΜΠ	401-450	494
Πληροφορική	ΠΑΠΑΤ	401-450	494
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	220	298
Πολιτικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	166	298
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	129	298
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	285	298
Φαρμακολογία και τοξικολογία	ΕΚΠΑ	100	498
Φαρμακολογία και τοξικολογία	ΑΠΘ	182	498
Φαρμακολογία και τοξικολογία	ΠΑΚΡΗ	401-450	498
Φαρμακολογία και τοξικολογία	ΠΑΠΑΤ	351-400	498
Φυσική	ΕΚΠΑ	255	494
Φυσική	ΑΠΘ	301-350	494
Φυσική	ΕΜΠ	301-350	494
Φυσική	ΠΙ	401-450	494
Χημικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	226	300
Χημικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	227	300

4. THE

Πίνακας 58. Πλήθος εμφανίσεων ελληνικών ιδρυμάτων στις θεματικές περιοχές (THE)

Ίδρυμα	#	251-300	301-400	401-500	501-600	601+
ΑΠΘ	31	0	0	9	6	16

ΕΚΠΑ	28	0	10	6	12	0
ΠΑΠΑΤ	24	0	1	5	3	15
ΠΑΚΡΗ	18	3	5	5	0	5
ΠΑΘΕΣ	17	0	0	3	0	14
ΠΑ	16	0	0	4	1	11
ΠΙ	16	0	0	0	4	12
ΔΙΠΑΕ	14	0	0	0	0	14
ΔΠΘ	13	0	0	0	0	13
ΠΑΔΑ	11	0	0	0	0	11
ΕΜΠ	7	0	7	0	0	0
ΟΠΑ	5	0	0	3	2	0
ΠΔΜ	5	0	0	0	0	5
ΠΟΚΡΗ	5	0	0	0	0	5
ΕΑΠ	5	0	0	0	1	4
ΧΠ	3	0	0	3	0	0
ΠΑΠΕΛ	1	0	0	0	0	1

Πίνακας 59. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (THE)

Θεματική Περιοχή	Ίδρυμα	Θέση	Πλήθος ιδρυμάτων
Άλλη επιστήμη υγείας	ΠΑΚΡΗ	251-300	1001
Άλλη επιστήμη υγείας	ΕΚΠΑ	301-400	1001
Άλλη επιστήμη υγείας	ΧΠ	401-500	1001
Άλλη επιστήμη υγείας	ΠΑΘΕΣ	401-500	1001
Άλλη επιστήμη υγείας	ΑΠΘ	501-600	1001
Άλλη επιστήμη υγείας	ΠΙ	501-600	1001
Άλλη επιστήμη υγείας	ΠΑΠΑΤ	601-800	1001
Άλλη επιστήμη υγείας	ΠΑΔΑ	801+	1001
Αρχαιολογία	ΕΚΠΑ	301-400	663
Αρχαιολογία	ΑΠΘ	401-500	663
Αρχιτεκτονική	ΕΜΠ	301-400	692
Αρχιτεκτονική	ΑΠΘ	401-500	692
Αρχιτεκτονική	ΠΑΠΑΤ	601+	692
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	301-400	1017
Βιολογικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	501-600	1017
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	501-600	1017
Βιολογικές επιστήμες	ΑΠΘ	601-800	1017
Βιολογικές επιστήμες	ΠΙ	601-800	1017
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΘΕΣ	601-800	1017
Βιολογικές επιστήμες	ΔΠΘ	801-1000	1017
Γενικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	301-400	1306
Γενικοί μηχανικοί	ΠΑΚΡΗ	401-500	1306
Γενικοί μηχανικοί	ΠΑ	601-800	1306
Γενικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	601-800	1306
Γενικοί μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	601-800	1306
Γενικοί μηχανικοί	ΔΠΘ	801-1000	1306
Γενικοί μηχανικοί	ΔΙΠΑΕ	801-1000	1306
Γενικοί μηχανικοί	ΠΙ	801-1000	1306
Γενικοί μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	801-1000	1306
Γενικοί μηχανικοί	ΠΑΔΑ	801-1000	1306
Γενικοί μηχανικοί	ΠΔΜ	801-1000	1306
Γεωγραφία	ΧΠ	401-500	941
Γεωγραφία	ΕΚΠΑ	401-500	941
Γεωγραφία	ΠΑ	601-800	941
Γεωλογία,περιβάλλον, γης και επιστήμες θάλασσας	ΕΚΠΑ	501-600	1307
Γεωλογία,περιβάλλον, γης και επιστήμες θάλασσας	ΠΑ	601-800	1307
Γεωλογία,περιβάλλον, γης και επιστήμες θάλασσας	ΑΠΘ	601-800	1307
Γεωλογία,περιβάλλον, γης και επιστήμες θάλασσας	ΠΑΚΡΗ	601-800	1307

Γεωλογία,περιβάλλον, γης και επιστήμες θάλασσας	ΠΑΠΑΤ	601-800	1307
Γεωλογία,περιβάλλον, γης και επιστήμες θάλασσας	ΔΙΠΑΕ	801-1000	1307
Γεωργία και δασολογία	ΕΚΠΑ	501-600	1017
Γεωργία και δασολογία	ΠΑΠΑΤ	501-600	1017
Γεωργία και δασολογία	ΑΠΘ	601-800	1017
Γεωργία και δασολογία	ΠΙ	601-800	1017
Γεωργία και δασολογία	ΠΑΘΕΣ	601-800	1017
Γεωργία και δασολογία	ΔΠΘ	801-1000	1017
Γλώσσες, λογοτεχνία και γλωσσολογία	ΕΚΠΑ	301-400	692
Γλώσσες, λογοτεχνία και γλωσσολογία	ΑΠΘ	401-500	692
Γλώσσες, λογοτεχνία και γλωσσολογία	ΠΑΠΑΤ	601+	692
Διοίκηση και οικονομία	ΟΠΑ	401-500	870
Διοίκηση και οικονομία	ΠΑ	601-800	870
Διοίκηση και οικονομία	ΠΑΠΑΤ	601-800	870
Διοίκηση και οικονομία	ΠΑΘΕΣ	601-800	870
Διοίκηση και οικονομία	ΕΑΠ	801+	870
Διοίκηση και οικονομία	ΔΙΠΑΕ	801+	870
Διοίκηση και οικονομία	ΠΑΔΑ	801+	870
Εκπαίδευση	ΠΑΚΡΗ	301-400	703
Εκπαίδευση	ΕΚΠΑ	301-400	703
Εκπαίδευση	ΠΑΠΑΤ	301-400	703
Εκπαίδευση	ΑΠΘ	401-500	703
Εκπαίδευση	ΠΑ	501-600	703
Εκπαίδευση	ΕΑΠ	501-600	703
Εκπαίδευση	ΠΙ	501-600	703
Εκπαίδευση	ΔΠΘ	601+	703
Επιστήμες επικοινωνίας και ΜΜΕ	ΠΑ	401-500	941
Επιστήμες επικοινωνίας και ΜΜΕ	ΕΚΠΑ	401-500	941
Επιστήμες επικοινωνίας και ΜΜΕ	ΑΠΘ	501-600	941
Επιστήμες ζωής	ΠΑΚΡΗ	301-400	1017
Επιστήμες ζωής	ΕΚΠΑ	501-600	1017
Επιστήμες ζωής	ΠΑΠΑΤ	501-600	1017
Επιστήμες ζωής	ΑΠΘ	601-800	1017
Επιστήμες ζωής	ΠΙ	601-800	1017
Επιστήμες ζωής	ΠΑΘΕΣ	601-800	1017
Επιστήμες ζωής	ΔΠΘ	801-1000	1017
Επιστήμες υγείας	ΠΑΚΡΗ	251-300	1001
Επιστήμες υγείας	ΕΚΠΑ	301-400	1001
Επιστήμες υγείας	ΧΠ	401-500	1001
Επιστήμες υγείας	ΠΑΘΕΣ	401-500	1001
Επιστήμες υγείας	ΑΠΘ	501-600	1001
Επιστήμες υγείας	ΠΙ	501-600	1001
Επιστήμες υγείας	ΔΠΘ	601-800	1001
Επιστήμες υγείας	ΠΑΠΑΤ	601-800	1001
Επιστήμες υγείας	ΠΑΔΑ	801+	1001
Επιστήμες φυσικής αγωγής	ΕΚΠΑ	501-600	1017
Επιστήμες φυσικής αγωγής	ΑΠΘ	601-800	1017
Επιστήμες φυσικής αγωγής	ΠΑΘΕΣ	601-800	1017
Επιστήμες φυσικής αγωγής	ΔΠΘ	801-1000	1017
Επιστήμη των υπολογιστών	ΠΑΚΡΗ	301-400	974
Επιστήμη των υπολογιστών	ΕΚΠΑ	301-400	974
Επιστήμη των υπολογιστών	ΠΑ	401-500	974
Επιστήμη των υπολογιστών	ΑΠΘ	501-600	974
Επιστήμη των υπολογιστών	ΟΠΑ	501-600	974
Επιστήμη των υπολογιστών	ΔΙΠΑΕ	601-800	974
Επιστήμη των υπολογιστών	ΠΑΠΑΤ	601-800	974
Επιστήμη των υπολογιστών	ΠΑΔΑ	601-800	974
Επιστήμη των υπολογιστών	ΠΙ	801+	974

Επιστήμη των υπολογιστών	ΠΑΘΕΣ	801+	974
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΟΠΑ	501-600	910
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΠΑ	601-800	910
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΠΑΠΑΤ	601-800	910
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΕΑΠ	801+	910
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΔΙΠΑΕ	801+	910
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΠΑΠΕΛ	801+	910
Επιχειρήσεις και διοίκηση	ΠΑΔΑ	801+	910
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	301-400	1306
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	401-500	1306
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	501-600	1306
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	601-800	1306
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	601-800	1306
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΔΠΘ	801-1000	1306
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΔΙΠΑΕ	801-1000	1306
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΠΙ	801-1000	1306
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	801-1000	1306
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΠΑΔΑ	801-1000	1306
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΠΑΜ	801-1000	1306
Ιατρική και οδοντιατρική	ΠΑΚΡΗ	251-300	1001
Ιατρική και οδοντιατρική	ΕΚΠΑ	301-400	1001
Ιατρική και οδοντιατρική	ΠΑΘΕΣ	401-500	1001
Ιατρική και οδοντιατρική	ΑΠΘ	501-600	1001
Ιατρική και οδοντιατρική	ΠΙ	501-600	1001
Ιατρική και οδοντιατρική	ΔΠΘ	601-800	1001
Ιατρική και οδοντιατρική	ΠΑΠΑΤ	601-800	1001
Ιστορία, φιλοσοφία και θεολογία	ΕΚΠΑ	301-400	663
Ιστορία, φιλοσοφία και θεολογία	ΑΠΘ	401-500	663
Κοινωνικές επιστήμες	ΠΑ	401-500	941
Κοινωνικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	401-500	941
Κοινωνικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	401-500	941
Κοινωνικές επιστήμες	ΑΠΘ	501-600	941
Κοινωνικές επιστήμες	ΔΠΘ	601-800	941
Κοινωνιολογία	ΠΑ	401-500	941
Κοινωνιολογία	ΠΑΚΡΗ	401-500	941
Κοινωνιολογία	ΕΚΠΑ	401-500	941
Κτηνιατρική	ΕΚΠΑ	401-500	1017
Κτηνιατρική	ΑΠΘ	601-800	1017
Κτηνιατρική	ΠΑΘΕΣ	601-800	1017
Λογιστική και χρηματοοικονομική	ΟΠΑ	401-500	870
Λογιστική και χρηματοοικονομική	ΠΑ	601-800	870
Λογιστική και χρηματοοικονομική	ΠΑΠΑΤ	601-800	870
Λογιστική και χρηματοοικονομική	ΠΑΘΕΣ	601-800	870
Λογιστική και χρηματοοικονομική	ΕΑΠ	801+	870
Λογιστική και χρηματοοικονομική	ΔΙΠΑΕ	801+	870
Λογιστική και χρηματοοικονομική	ΠΑΔΑ	801+	870
Μαθηματικά και στατιστική	ΕΚΠΑ	501-600	1307
Μαθηματικά και στατιστική	ΠΑ	601-800	1307
Μαθηματικά και στατιστική	ΑΠΘ	601-800	1307
Μαθηματικά και στατιστική	ΠΑΚΡΗ	601-800	1307
Μαθηματικά και στατιστική	ΠΑΠΑΤ	601-800	1307
Μαθηματικά και στατιστική	ΠΙ	801-1000	1307
Μηχανολογία	ΕΜΠ	301-400	1306
Μηχανολογία	ΠΑΚΡΗ	401-500	1306
Μηχανολογία	ΠΑΠΑΤ	401-500	1306
Μηχανολογία	ΕΚΠΑ	501-600	1306
Μηχανολογία	ΠΑ	601-800	1306
Μηχανολογία	ΑΠΘ	601-800	1306

Μηχανολογία	ΠΟΚΡΗ	601-800	1306
Μηχανολογία	ΔΠΘ	801-1000	1306
Μηχανολογία	ΔΙΠΑΕ	801-1000	1306
Μηχανολογία	ΠΙ	801-1000	1306
Μηχανολογία	ΠΑΘΕΣ	801-1000	1306
Μηχανολογία	ΠΑΔΑ	801-1000	1306
Μηχανολογία	ΠΔΜ	801-1000	1306
Μηχανολόγοι μηχανικοί και αεροναυπηγοί	ΕΜΠ	301-400	1306
Μηχανολόγοι μηχανικοί και αεροναυπηγοί	ΠΑΠΑΤ	401-500	1306
Μηχανολόγοι μηχανικοί και αεροναυπηγοί	ΕΚΠΑ	501-600	1306
Μηχανολόγοι μηχανικοί και αεροναυπηγοί	ΑΠΘ	601-800	1306
Μηχανολόγοι μηχανικοί και αεροναυπηγοί	ΠΟΚΡΗ	601-800	1306
Μηχανολόγοι μηχανικοί και αεροναυπηγοί	ΔΙΠΑΕ	801-1000	1306
Μηχανολόγοι μηχανικοί και αεροναυπηγοί	ΠΑΘΕΣ	801-1000	1306
Μηχανολόγοι μηχανικοί και αεροναυπηγοί	ΠΑΔΑ	801-1000	1306
Μηχανολόγοι μηχανικοί και αεροναυπηγοί	ΠΔΜ	801-1000	1306
Οικονομικά και οικονομετρία	ΟΠΑ	401-500	870
Οικονομικά και οικονομετρία	ΠΑ	601-800	870
Οικονομικά και οικονομετρία	ΠΑΠΑΤ	601-800	870
Οικονομικά και οικονομετρία	ΠΑΘΕΣ	601-800	870
Οικονομικά και οικονομετρία	ΕΑΠ	801+	870
Οικονομικά και οικονομετρία	ΔΙΠΑΕ	801+	870
Πολιτικές και διεθνείς σπουδές	ΑΠΘ	401-500	941
Πολιτικές και διεθνείς σπουδές	ΠΑΚΡΗ	401-500	941
Πολιτικές και διεθνείς σπουδές	ΕΚΠΑ	401-500	941
Πολιτικές και διεθνείς σπουδές	ΠΑ	601-800	941
Πολιτικές και διεθνείς σπουδές	ΔΠΘ	601-800	941
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	301-400	1306
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	401-500	1306
Πολιτικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	601-800	1306
Πολιτικοί μηχανικοί	ΔΠΘ	801-1000	1306
Πολιτικοί μηχανικοί	ΔΙΠΑΕ	801-1000	1306
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	801-1000	1306
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΔΑ	801-1000	1306
Τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	301-400	663
Τέχνες και ανθρωπιστικές επιστήμες	ΑΠΘ	401-500	663
Τέχνη, τέχνη του θεάματος και σχέδιο	ΕΚΠΑ	301-400	663
Τέχνη, τέχνη του θεάματος και σχέδιο	ΑΠΘ	401-500	663
Φυσικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	501-600	1307
Φυσικές επιστήμες	ΠΑ	601-800	1307
Φυσικές επιστήμες	ΑΠΘ	601-800	1307
Φυσικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	601-800	1307
Φυσικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	601-800	1307
Φυσικές επιστήμες	ΔΙΠΑΕ	801-1000	1307
Φυσικές επιστήμες	ΠΙ	801-1000	1307
Φυσική και αστρονομία	ΕΚΠΑ	501-600	1307
Φυσική και αστρονομία	ΑΠΘ	601-800	1307
Φυσική και αστρονομία	ΠΑΚΡΗ	601-800	1307
Φυσική και αστρονομία	ΠΑΠΑΤ	601-800	1307
Φυσική και αστρονομία	ΔΙΠΑΕ	801-1000	1307
Φυσική και αστρονομία	ΠΙ	801-1000	1307
Χημεία	ΕΚΠΑ	501-600	1307
Χημεία	ΑΠΘ	601-800	1307
Χημεία	ΠΑΚΡΗ	601-800	1307
Χημεία	ΠΑΠΑΤ	601-800	1307
Χημεία	ΔΙΠΑΕ	801-1000	1307
Χημεία	ΠΙ	801-1000	1307
Χημικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	301-400	1306

Χημικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	401-500	1306
Χημικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	601-800	1306
Χημικοί μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	601-800	1306
Χημικοί μηχανικοί	ΠΙ	801-1000	1306
Χημικοί μηχανικοί	ΠΔΜ	801-1000	1306
Ψυχολογία	ΠΑΚΡΗ	301-400	600
Ψυχολογία	ΑΠΘ	401-500	600

5. QS

Πίνακας 60. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (QS)

Θεματική περιοχή	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Πλήθος ιδρυμάτων
Επιστήμες της ζωής και ιατρική	ΕΚΠΑ	1	197	521
Επιστήμες της ζωής και ιατρική	ΑΠΘ	2	315	521
Επιστήμες της ζωής και ιατρική	ΠΑΚΡΗ	3	501-520	521
Κοινωνικές επιστήμες και διοίκηση	ΟΠΑ	1	317	535
Κοινωνικές επιστήμες και διοίκηση	ΕΚΠΑ	2	341	535
Κοινωνικές επιστήμες και διοίκηση	ΑΠΘ	3	363	535
Μηχανική και τεχνολογία	ΕΜΠ	1	125	533
Μηχανική και τεχνολογία	ΑΠΘ	2	228	533
Μηχανική και τεχνολογία	ΠΑΠΑΤ	3	342	533
Μηχανική και τεχνολογία	ΕΚΠΑ	4	357	533
Τέχνες & ανθρωπιστικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	1	218	521
Τέχνες & ανθρωπιστικές επιστήμες	ΑΠΘ	2	297	521
Φυσικές επιστήμες	ΕΜΠ	1	293	520
Φυσικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	2	303	520
Φυσικές επιστήμες	ΑΠΘ	3	306	520
Φυσικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	4	501-520	520

Πίνακας 61. Πλήθος εμφανίσεων ιδρυμάτων στις 3 πρώτες θέσεις (QS)

Ίδρυμα	#	1	2	3
ΑΠΘ	5	0	3	2
ΕΚΠΑ	5	2	2	0
ΕΜΠ	2	2	0	0
ΠΑΚΡΗ	2	0	0	1
ΟΠΑ	1	1	0	0
ΠΑΠΑΤ	1	0	0	1

Πίνακας 62. Πλήθος εμφανίσεων ιδρυμάτων ανά κατηγορία επίδοσης (QS)

Ίδρυμα	#	<100	101-200	201-300	301-400	401-500	501+
ΑΠΘ	23	2	7	4	6	4	0
ΕΚΠΑ	15	1	4	2	5	3	0
ΕΜΠ	12	1	4	6	0	0	1
ΠΑΠΑΤ	10	0	0	3	2	2	3
ΠΑΚΡΗ	6	0	0	1	1	3	1
ΟΠΑ	5	0	2	2	0	1	0
ΠΙ	2	0	0	0	0	0	2
ΠΟΚΡΗ	2	0	1	0	0	0	1
ΠΑΠΕΙ	1	0	0	0	0	1	0

Πίνακας 63. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (QS)

Θεματική περιοχή	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Πλήθος ιδρυμάτων
Αρχαιολογία	ΑΠΘ	1	51-100	240
Αρχαιολογία	ΕΚΠΑ	2	101-150	240
Αρχιτεκτονική & δομημένο περιβάλλον	ΕΜΠ	1	101-150	241
Αρχιτεκτονική & δομημένο περιβάλλον	ΑΠΘ	2	151-200	241
Βιολογικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	2	301-350	651
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	3	401-450	651
Βιολογικές επιστήμες	ΑΠΘ	4	451-500	651
Βιολογικές επιστήμες	ΕΜΠ	5	601-650	651
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	5	601-650	651
Γεωπονία & δασοκομία	ΑΠΘ	1	151-200	422
Γεωφυσική	ΕΜΠ	1	201-230	230
Εκπαίδευση & επιμόρφωση	ΑΠΘ	1	251-300	382
Εκπαίδευση & επιμόρφωση	ΕΚΠΑ	2	351-380	382
Εκπαίδευση & επιμόρφωση	ΠΑΠΑΤ	2	351-380	382
Επικοινωνία & ΜΜΕ	ΑΠΘ	1	201-250	253
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΑΠΘ	1	301-350	471
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΠΑΠΑΤ	2	351-400	471
Επιστήμες της γης και της θάλασσας	ΕΜΠ	1	201-230	233
Επιστήμες των υλικών	ΕΜΠ	1	251-300	424
Επιστήμες των υλικών	ΑΠΘ	2	401-420	424
Επιστήμες των υλικών	ΠΑΠΑΤ	2	401-420	424
Επιχειρήσεις & διοίκηση	ΟΠΑ	1	151-200	580
Επιχειρήσεις & διοίκηση	ΑΠΘ	2	451-500	580
Επιχειρήσεις & διοίκηση	ΕΚΠΑ	2	451-500	580
Ηλεκτρολόγοι & ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	1	125	521
Ηλεκτρολόγοι & ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	2	151-200	521
Ηλεκτρολόγοι & ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	251-300	521
Θεολογία & θρησκευτικές σπουδές	ΑΠΘ	1	101-140	500
Θεολογία & θρησκευτικές σπουδές	ΕΚΠΑ	1	101-140	140
Ιατρική	ΕΚΠΑ	1	201-250	682
Ιατρική	ΑΠΘ	2	251-300	682
Ιατρική	ΠΑΚΡΗ	3	351-400	682
Ιατρική	ΠΙ	4	501-550	682
Ιατρική	ΠΑΠΑΤ	4	501-550	682
Κλασική & αρχαία ιστορία	ΑΠΘ	1	42	90
Κλασική & αρχαία ιστορία	ΕΚΠΑ	2	51-90	90
Λογιστική & χρηματοοικονομική	ΟΠΑ	1	150-200	333
Μαθηματικά	ΕΜΠ	1	201-250	531
Μαθηματικά	ΑΠΘ	2	301-350	531
Μαθηματικά	ΕΚΠΑ	2	301-350	531
Μηχανική πετρελαίου	ΠΟΚΡΗ	1	101-150	162
Μηχανικοί μηχανολόγοι/αεροναυπηγοί/κατασκευών	ΕΜΠ	1	137	520
Μηχανικοί μηχανολόγοι/αεροναυπηγοί/κατασκευών	ΑΠΘ	2	151-200	520
Μηχανικοί μηχανολόγοι/αεροναυπηγοί/κατασκευών	ΠΑΠΑΤ	3	251-300	520
Νομικές σπουδές	ΑΠΘ	1	301-350	352
Νομικές σπουδές	ΕΚΠΑ	1	301-350	352
Νοσηλευτική	ΕΚΠΑ	1	151-180	180
Οικονομική & οικονομετρία	ΟΠΑ	1	251-300	531
Οικονομική & οικονομετρία	ΑΠΘ	2	401-450	531
Οικονομική & οικονομετρία	ΕΚΠΑ	2	401-450	531
Οικονομική & οικονομετρία	ΠΑΠΕΙ	2	401-450	531
Πληροφορική επιστήμη & πληροφοριακά συστήματα	ΕΜΠ	1	201-250	686
Πληροφορική επιστήμη & πληροφοριακά συστήματα	ΕΚΠΑ	2	251-300	686
Πληροφορική επιστήμη & πληροφοριακά συστήματα	ΑΠΘ	3	301-350	686
Πληροφορική επιστήμη & πληροφοριακά συστήματα	ΟΠΑ	4	401-450	686

Πληροφορική επιστήμη & πληροφοριακά συστήματα	ΠΑΠΑΤ	4	401-450	686
Πληροφορική επιστήμη & πληροφοριακά συστήματα	ΠΑΚΡΗ	5	451-500	686
Πληροφορική επιστήμη & πληροφοριακά συστήματα	ΠΟΚΡΗ	6	651-680	686
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	1	51-100	230
Πολιτικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	2	151-200	230
Στατιστική & επιχειρησιακή έρευνα	ΟΠΑ	1	201-240	241
Φαρμακευτική & φαρμακολογία	ΕΚΠΑ	1	101-150	361
Φαρμακευτική & φαρμακολογία	ΑΠΘ	2	201-250	361
Φαρμακευτική & φαρμακολογία	ΠΑΚΡΗ	3	251-300	361
Φυσική & αστρονομία	ΕΜΠ	1	251-300	621
Φυσική & αστρονομία	ΑΠΘ	2	301-350	621
Φυσική & αστρονομία	ΕΚΠΑ	3	351-400	621
Φυσική & αστρονομία	ΠΑΚΡΗ	4	401-450	621
Φυσική & αστρονομία	ΠΙ	5	501-550	621
Χημεία	ΑΠΘ	1	351-400	631
Χημεία	ΕΚΠΑ	2	401-450	631
Χημεία	ΠΑΠΑΤ	3	501-550	631
Χημεία	ΠΑΚΡΗ	4	551-600	631
Χημικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	1	151-200	420
Χημικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	1	151-200	420
Χημικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	2	251-300	420

6. URAP

Πίνακας 64. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (URAP) – βέλτιστη θέση

Ίδρυμα	#	Βέλτιστη θέση	Θεματική περιοχή
ΑΠΘ	40	124	Τηλεπικοινωνίες
ΕΚΠΑ	31	74	Οδοντιατρική
ΕΜΠ	25	116	Πολιτικοί μηχανικοί
ΠΑΠΑΤ	22	191	Μηχανικοί βιομηχανίας και κατασκευών
ΠΑΚΡΗ	15	354	Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία
ΠΑΘΕΣ	10	448	Κτηνιατρική
ΓΠΑ	8	283	Μηχανικοί τροφίμων
ΔΠΘ	8	489	Χειρουργική
ΠΙ	8	612	Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας
ΠΑ	3	689	Επιστήμες της γης
ΟΠΑ	2	378	Οικονομικά
ΠΟΚΡΗ	2	955	Επιστήμες περιβάλλοντος
ΧΠ	2	419	Μηχανικοί τροφίμων
ΠΑΔΑ	2	1348	Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας

Πίνακας 65. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (URAP)

Θεματική Περιοχή	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Πλήθος ιδρυμάτων	Top25%
Αρχαιολογία	ΑΠΘ	1	297	500	59%
Αρχαιολογία	ΕΚΠΑ	2	367	500	73%
Αρχαιολογία	ΕΜΠ	3	435	500	87%
Αρχαιολογία	ΠΑΠΑΤ	4	449	500	90%
Αρχιτεκτονική	ΕΜΠ	1	174	250	70%
Αρχιτεκτονική	ΑΠΘ	2	185	250	74%
Αστικός σχεδιασμός	ΕΜΠ	1	223	250	89%
Αστρονομία και αστροφυσική	ΕΚΠΑ	1	233	250	93%
Βιολογικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	1	314	1500	21%

Βιολογικές επιστήμες	ΑΠΘ	2	389	1500	26%
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	3	639	1500	43%
Βιολογικές επιστήμες	ΓΠΑ	4	643	1500	43%
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	5	673	1500	45%
Βιολογικές επιστήμες	ΠΑΘΕΣ	6	784	1500	52%
Βιολογικές επιστήμες	ΠΙ	7	834	1500	56%
Βιολογικές επιστήμες	ΕΜΠ	8	1164	1500	78%
Βιολογικές επιστήμες	ΑΚΑΘ	9	1175	1500	78%
Βιολογικές επιστήμες	ΔΠΘ	10	1253	1500	84%
Βιώσιμη και ανανεώσιμη ενέργεια	ΕΜΠ	1	135	250	54%
Βιώσιμη και ανανεώσιμη ενέργεια	ΑΠΘ	2	153	250	61%
Γεωλογία	ΑΠΘ	1	297	500	59%
Γεωλογία	ΕΜΠ	2	346	500	69%
Γεωλογία	ΕΚΠΑ	3	365	500	73%
Γεωλογία	ΠΑΠΑΤ	4	448	500	90%
Γεωπονία	ΑΠΘ	1	260	1000	26%
Γεωπονία	ΓΠΑ	2	503	1000	50%
Γεωπονία	ΕΜΠ	3	527	1000	53%
Γεωπονία	ΠΑΘΕΣ	4	581	1000	58%
Γεωπονία	ΕΚΠΑ	5	598	1000	60%
Γεωπονία	ΠΑΠΑΤ	6	739	1000	74%
Γεωπονία	ΔΠΘ	7	841	1000	84%
Γεωπονία	ΠΑ	8	881	1000	88%
Γεωπονία	ΠΑΚΡΗ	9	901	1000	90%
Γλώσσες, επικοινωνία και πολιτισμός	ΑΠΘ	1	239	500	48%
Γλώσσες, επικοινωνία και πολιτισμός	ΕΚΠΑ	2	417	500	83%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΕΚΠΑ	1	195	500	39%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΠΑΚΡΗ	2	354	500	71%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΑΠΘ	3	383	500	77%
Δημόσια, περιβαλλοντική και εργασιακή υγεία	ΑΠΘ	1	471	500	94%
Εκπαίδευση	ΕΚΠΑ	1	386	500	77%
Εκπαίδευση	ΑΠΘ	2	462	500	92%
Εμπόριο, διοίκηση, τουρισμός	ΟΠΑ	1	385	500	77%
Εμπόριο, διοίκηση, τουρισμός	ΕΜΠ	2	407	500	81%
Ενέργεια και καύσιμα	ΕΜΠ	1	136	500	27%
Ενέργεια και καύσιμα	ΑΠΘ	2	367	500	73%
Ενέργεια και καύσιμα	ΠΑΠΑΤ	3	493	500	99%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΑΠΘ	1	234	1000	23%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΕΚΠΑ	2	443	1000	44%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΕΜΠ	3	502	1000	50%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΠΑΚΡΗ	4	580	1000	58%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΠΑΠΑΤ	5	587	1000	59%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΠΑΘΕΣ	6	752	1000	75%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΠΑ	7	789	1000	79%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΔΠΘ	8	798	1000	80%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΠΟΚΡΗ	9	955	1000	96%
Επιστήμες περιβάλλοντος	ΓΠΑ	10	988	1000	99%
Επιστήμες πληροφορίας και πληροφορικής	ΑΠΘ	1	246	750	33%
Επιστήμες πληροφορίας και πληροφορικής	ΕΜΠ	2	391	750	52%
Επιστήμες πληροφορίας και πληροφορικής	ΕΚΠΑ	3	446	750	59%
Επιστήμες πληροφορίας και πληροφορικής	ΠΑΠΑΤ	4	451	750	60%
Επιστήμες της γης	ΑΠΘ	1	270	750	36%
Επιστήμες της γης	ΕΚΠΑ	2	307	750	41%
Επιστήμες της γης	ΕΜΠ	3	367	750	49%
Επιστήμες της γης	ΠΑΠΑΤ	4	434	750	58%
Επιστήμες της γης	ΠΑ	5	689	750	92%
Επιστήμες της γης	ΠΑΚΡΗ	6	701	750	93%
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	1	315	1000	32%

Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	2	350	1000	35%
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	491	1000	49%
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	4	612	1000	61%
Ηλεκτρολόγοι και ηλεκτρονικοί μηχανικοί	ΠΑΚΡΗ	5	760	1000	76%
Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας	ΕΚΠΑ	1	104	2000	5%
Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας	ΑΠΘ	2	279	2000	14%
Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας	ΠΑΚΡΗ	3	490	2000	25%
Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας	ΠΑΘΕΣ	4	587	2000	29%
Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας	ΠΑΠΑΤ	5	608	2000	30%
Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας	ΠΙ	6	612	2000	31%
Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας	ΔΠΘ	7	795	2000	40%
Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας	ΑΚΑΘ	8	927	2000	46%
Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας	ΧΠ	9	1132	2000	57%
Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας	ΠΑΔΑ	10	1348	2000	67%
Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας	ΕΜΠ	11	1433	2000	72%
Ιατρικές επιστήμες και επιστήμες υγείας	ΓΠΑ	12	1810	2000	91%
Κλινική νευρολογία	ΕΚΠΑ	1	123	300	41%
Κλινική νευρολογία	ΑΠΘ	2	268	300	89%
Κτηνιατρική	ΑΠΘ	1	163	501	33%
Κτηνιατρική	ΠΑΘΕΣ	2	448	501	89%
Κτηνιατρική	ΓΠΑ	3	488	501	97%
Μαθηματικές επιστήμες	ΕΜΠ	1	315	1000	32%
Μαθηματικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	2	493	1000	49%
Μαθηματικές επιστήμες	ΑΠΘ	3	567	1000	57%
Μαθηματικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	4	614	1000	61%
Μαθηματικές επιστήμες	ΠΙ	5	694	1000	69%
Μαθηματικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	6	789	1000	79%
Μετεωρολογία και ατμοσφαιρικές επιστήμες	ΑΠΘ	1	153	250	61%
Μετεωρολογία και ατμοσφαιρικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	2	183	250	73%
Μηχανικοί	ΕΜΠ	1	261	1500	17%
Μηχανικοί	ΑΠΘ	2	267	1500	18%
Μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	411	1500	27%
Μηχανικοί	ΕΚΠΑ	4	557	1500	37%
Μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	5	893	1500	60%
Μηχανικοί	ΔΠΘ	6	1135	1500	76%
Μηχανικοί	ΠΙ	7	1193	1500	80%
Μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	8	1256	1500	84%
Μηχανικοί	ΓΠΑ	9	1268	1500	85%
Μηχανικοί	ΠΑΔΑ	10	1469	1500	98%
Μηχανικοί βιομηχανίας και κατασκευών	ΠΑΠΑΤ	1	191	250	76%
Μηχανικοί τροφίμων	ΑΠΘ	1	180	500	36%
Μηχανικοί τροφίμων	ΕΚΠΑ	2	252	500	50%
Μηχανικοί τροφίμων	ΓΠΑ	3	283	500	57%
Μηχανικοί τροφίμων	ΧΠ	4	419	500	84%
Μηχανικοί τροφίμων	ΠΑΘΕΣ	5	460	500	92%
Μηχανικοί των υλικών	ΠΑΠΑΤ	1	624	1000	62%
Μηχανικοί των υλικών	ΑΠΘ	2	650	1000	65%
Μηχανικοί των υλικών	ΕΜΠ	3	652	1000	65%
Μηχανικοί των υλικών	ΠΙ	4	710	1000	71%
Μηχανικοί των υλικών	ΠΑΚΡΗ	5	780	1000	78%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΕΜΠ	1	306	1000	31%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΑΠΘ	2	500	1000	50%
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	506	1000	51%
Μοριακή βιολογία και γενετική	ΕΚΠΑ	1	261	750	35%
Μοριακή βιολογία και γενετική	ΑΠΘ	2	430	750	57%
Μοριακή βιολογία και γενετική	ΠΑΚΡΗ	3	603	750	80%
Μοριακή βιολογία και γενετική	ΠΑΠΑΤ	4	604	750	81%
Νευροεπιστήμες	ΕΚΠΑ	1	209	500	42%

Νευροεπιστήμες	ΑΠΘ	2	339	500	68%
Ογκολογία	ΕΚΠΑ	1	97	500	19%
Ογκολογία	ΠΑΚΡΗ	2	414	500	83%
Ογκολογία	ΑΠΘ	3	457	500	91%
Οδοντιατρική	ΕΚΠΑ	1	74	250	30%
Οδοντιατρική	ΑΠΘ	2	142	250	57%
Οικονομικά	ΟΠΑ	1	378	500	76%
Παιδιατρική	ΕΚΠΑ	1	124	250	50%
Παιδιατρική	ΑΠΘ	2	248	250	99%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΑΠΘ	1	202	750	27%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΕΜΠ	2	288	750	38%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΠΑΠΑΤ	3	443	750	59%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΕΚΠΑ	4	475	750	63%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΠΑΘΕΣ	5	638	750	85%
Περιβαλλοντική μηχανική	ΔΠΘ	6	694	750	93%
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	1	116	500	23%
Πολιτικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	2	180	500	36%
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	394	500	79%
Τεχνολογία	ΑΠΘ	1	343	1500	23%
Τεχνολογία	ΕΜΠ	2	423	1500	28%
Τεχνολογία	ΠΑΠΑΤ	3	516	1500	34%
Τεχνολογία	ΕΚΠΑ	4	522	1500	35%
Τεχνολογία	ΠΑΚΡΗ	5	862	1500	57%
Τεχνολογία	ΠΙ	6	1029	1500	69%
Τεχνολογία	ΠΑΘΕΣ	7	1086	1500	72%
Τεχνολογία	ΓΠΑ	8	1232	1500	82%
Τεχνολογία	ΔΠΘ	9	1244	1500	83%
Τηλεπικοινωνίες	ΑΠΘ	1	124	300	41%
Τηλεπικοινωνίες	ΕΜΠ	2	286	300	95%
Υδάτινοι πόροι	ΕΜΠ	1	153	250	61%
Υδάτινοι πόροι	ΑΠΘ	2	217	250	87%
Φαρμακολογία	ΕΚΠΑ	1	88	500	18%
Φαρμακολογία	ΑΠΘ	2	164	500	33%
Φαρμακολογία	ΠΑΠΑΤ	3	439	500	88%
Φυσικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	1	387	1000	39%
Φυσικές επιστήμες	ΑΠΘ	2	423	1000	42%
Φυσικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	3	497	1000	50%
Φυσικές επιστήμες	ΕΜΠ	4	588	1000	59%
Φυσικές επιστήμες	ΠΑΠΑΤ	5	726	1000	73%
Φυσικές επιστήμες	ΠΙ	6	773	1000	77%
Χειρουργική	ΕΚΠΑ	1	103	500	21%
Χειρουργική	ΑΠΘ	2	261	500	52%
Χειρουργική	ΠΑΘΕΣ	3	449	500	90%
Χειρουργική	ΔΠΘ	4	489	500	98%
Χημικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	1	404	1000	40%
Χημικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	2	426	1000	43%
Χημικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	3	522	1000	52%
Χημικοί μηχανικοί	ΠΙ	4	875	1000	88%
Χημικοί μηχανικοί	ΠΑΚΡΗ	5	905	1000	91%
Χημικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	6	932	1000	93%
Ψυχολογία	ΕΚΠΑ	1	256	500	51%
Ψυχολογία	ΑΠΘ	2	405	500	81%
Ψυχολογία και γνωστικές επιστήμες	ΕΚΠΑ	1	247	750	33%
Ψυχολογία και γνωστικές επιστήμες	ΑΠΘ	2	377	750	50%
Ψυχολογία και γνωστικές επιστήμες	ΠΑΚΡΗ	3	605	750	81%

7. Scimago

Πίνακας 66. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (Scimago)-βέλτιστη θέση

Ίδρυμα	#	Βέλτιστη θέση	Θεματική περιοχή
ΑΠΘ	48	113	Ιστορία
ΕΚΠΑ	47	101	Ρευματολογία
ΠΑΠΑΤ	27	158	Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών
ΠΑΚΡΗ	25	150	Επιδημιολογία
ΔΠΘ	23	504	Δόμηση και κατασκευές
ΠΙ	23	633	Ρευματολογία
ΕΜΠ	21	175	Αρχιτεκτονική
ΠΑΘΕΣ	20	370	Επιστήμη των ζώων και ζωολογία
ΠΑΔΑ	15	570	Μηχανολόγοι μηχανικοί
ΠΑ	14	459	Δασοκομία
ΓΠΑ	9	463	Επιστήμη τροφίμων
ΔΙΠΑΕ	9	526	Δασοκομία
ΠΑΠΕΛ	8	407	Επιστήμη φυτών
ΧΠ	7	1220	Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη
ΕΛΜΕΠΑ	7	731	Επιστήμη φυτών
ΠΑΔΜ	5	1002	Μηχανολόγοι μηχανικοί
ΠΟΚΡΗ	5	555	Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών
ΕΑΠ	5	1225	Πολιτικοί μηχανικοί
ΠΑΜΑΚ	4	1140	Εκπαίδευση
ΠΑΠΕΙ	4	344	Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη
ΠΠΚΠΕ	3	1047	Κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη
ΙΠ	2	521	Βιβλιοθηκονομία και επιστήμες πληροφορίας
ΟΠΑ	2	1591	Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών

Πίνακας 67. Κατάταξη ελληνικών ιδρυμάτων ανά θεματική περιοχή (Scimago)

Θεματική περιοχή	Ίδρυμα	Θέση Ελλάδα	Θέση Διεθνώς	Πλήθος ιδρυμάτων
Αεροδιαστημική μηχανική	ΠΑΠΑΤ	1	299	753
Αεροδιαστημική μηχανική	ΑΠΘ	2	313	753
Αεροδιαστημική μηχανική	ΕΜΠ	3	359	753
Αναισθησιολογία & ιατρική του πόνου	ΕΚΠΑ	1	179	520
Ανατομία	ΑΠΘ	1	144	242
Ανατομία	ΕΚΠΑ	2	202	242
Ανθρωπολογία	ΕΚΠΑ	1	459	459
Αρχιτεκτονική	ΑΠΘ	1	158	403
Αρχιτεκτονική	ΕΜΠ	2	175	403
Βιβλιοθηκονομία και επιστήμες πληροφορίας	ΙΠ	1	521	550
Βιοιατρική μηχανική	ΠΑΠΑΤ	1	516	1306
Βιοιατρική μηχανική	ΑΠΘ	2	1089	1306
Βιοιατρική μηχανική	ΕΜΠ	3	1243	1306
Βιοιατρική μηχανική	ΠΙ	4	1338	1306
Βιοιατρική μηχανική	ΕΚΠΑ	5	1529	1306
Γαστροεντερολογία	ΕΚΠΑ	1	212	660
Γαστροεντερολογία	ΑΠΘ	2	854	660
Γαστροεντερολογία	ΠΙ	3	1240	660
Γαστροεντερολογία	ΠΑΚΡΗ	4	1326	660
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΑΠΘ	1	293	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΕΜΠ	2	297	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑΠΕΙ	3	344	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑΚΡΗ	4	480	2010

Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΟΚΡΗ	5	751	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΕΛΜΕΠΑ	6	788	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΔΠΘ	7	945	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΓΠΑ	8	963	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑΠΑΤ	9	1071	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑ	10	1163	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑΘΕΣ	11	1211	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΧΠ	12	1220	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΕΚΠΑ	13	1236	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΔΙΠΑΕ	14	1271	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑΔΑ	15	1387	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΑΜΑΚ	16	1466	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΠΚΠΕ	17	1575	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΔΜ	18	1837	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΕΑΠ	19	1885	2010
Γεωγραφία, σχεδιασμός και ανάπτυξη	ΠΙ	20	2058	2010
Γεωλογία	ΕΚΠΑ	1	431	875
Γεωλογία	ΠΑΠΑΤ	2	486	875
Γεωλογία	ΑΠΘ	3	638	875
Γεωλογία	ΕΜΠ	4	889	875
Γηριατρική & γεροντολογία	ΑΠΘ	1	172	631
Γηριατρική & γεροντολογία	ΕΚΠΑ	2	455	631
Γηριατρική & γεροντολογία	ΠΙ	3	873	631
Δασοκομία	ΑΠΘ	1	136	536
Δασοκομία	ΠΑ	2	459	536
Δασοκομία	ΔΙΠΑΕ	3	526	536
Δασοκομία	ΔΠΘ	4	579	536
Δερματολογία	ΕΚΠΑ	1	116	643
Δερματολογία	ΑΠΘ	2	169	643
Δερματολογία	ΠΑΠΑΤ	3	1083	643
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΓΠΑ	1	620	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΠΑΚΡΗ	2	647	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΕΚΠΑ	3	763	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΔΙΠΑΕ	4	824	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΠΑΠΑΤ	5	1149	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΠΑΘΕΣ	6	1300	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΑΠΘ	7	1384	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΔΠΘ	8	1500	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΕΜΠ	9	1546	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΠΑΔΑ	10	1963	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΠΑΠΕΛ	11	1979	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΠΙ	12	2025	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΧΠ	13	2137	2227
Δημόσια, περιβαλλοντική & εργασιακή υγεία	ΕΛΜΕΠΑ	14	3318	2227
Δόμηση και κατασκευές	ΕΜΠ	1	255	1023
Δόμηση και κατασκευές	ΔΠΘ	2	504	1023
Δόμηση και κατασκευές	ΑΠΘ	3	520	1023
Δόμηση και κατασκευές	ΠΑΠΑΤ	4	691	1023
Δόμηση και κατασκευές	ΠΑΘΕΣ	5	944	1023
Εκπαίδευση	ΕΚΠΑ	1	579	2050
Εκπαίδευση	ΠΑΚΡΗ	2	589	2050
Εκπαίδευση	ΑΠΘ	3	639	2050
Εκπαίδευση	ΠΑΠΑΤ	4	678	2050
Εκπαίδευση	ΕΜΠ	5	838	2050
Εκπαίδευση	ΠΑΘΕΣ	6	1014	2050
Εκπαίδευση	ΠΑΜΑΚ	7	1140	2050
Εκπαίδευση	ΠΑ	8	1187	2050
Εκπαίδευση	ΠΙ	9	1284	2050

Εκπαίδευση	ΠΑΔΑ	10	1432	2050
Εκπαίδευση	ΔΠΘ	11	1485	2050
Εκπαίδευση	ΠΑΠΕΙ	12	1539	2050
Εκπαίδευση	ΕΑΠ	13	1610	2050
Εκπαίδευση	ΠΔΜ	14	1708	2050
Εκπαίδευση	ΠΑΠΕΛ	15	2121	2050
Επιδημιολογία	ΑΠΘ	1	138	561
Επιδημιολογία	ΠΑΚΡΗ	2	150	561
Επιδημιολογία	ΕΚΠΑ	3	610	561
Επιδημιολογία	ΠΙ	4	719	561
Επικοινωνία	ΑΠΘ	1	455	569
Επιστήμη διαστήματος και πλανητών	ΑΠΘ	1	799	855
Επιστήμη διαστήματος και πλανητών	ΠΑΚΡΗ	2	815	855
Επιστήμη διαστήματος και πλανητών	ΕΚΠΑ	3	829	855
Επιστήμη εδάφους	ΔΠΘ	1	519	717
Επιστήμη εδάφους	ΑΠΘ	2	549	717
Επιστήμη εδάφους	ΕΜΠ	3	843	717
Επιστήμη της ατμόσφαιρας	ΠΑΚΡΗ	1	264	747
Επιστήμη της ατμόσφαιρας	ΠΑΠΑΤ	2	443	747
Επιστήμη της ατμόσφαιρας	ΑΠΘ	3	461	747
Επιστήμη της ατμόσφαιρας	ΕΚΠΑ	4	610	747
Επιστήμη της ατμόσφαιρας	ΕΜΠ	5	614	747
Επιστήμη τροφίμων	ΠΑΚΡΗ	1	151	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΑΠΘ	2	442	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΓΠΑ	3	463	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΕΜΠ	4	578	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΕΚΠΑ	5	771	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΠΑΠΕΛ	6	780	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΔΠΘ	7	809	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΠΑΘΕΣ	8	840	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΠΑΠΑΤ	9	845	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΠΙ	10	1352	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΔΙΠΑΕ	11	1621	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΧΠ	12	1638	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΠΑΔΑ	13	1940	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΕΛΜΕΠΑ	14	1973	1684
Επιστήμη τροφίμων	ΠΑ	15	1998	1684
Επιστήμη των ζώων και ζωολογία	ΠΑΘΕΣ	1	370	1247
Επιστήμη των ζώων και ζωολογία	ΑΠΘ	2	387	1247
Επιστήμη των ζώων και ζωολογία	ΓΠΑ	3	464	1247
Επιστήμη των ζώων και ζωολογία	ΠΑΠΑΤ	4	1183	1247
Επιστήμη των ζώων και ζωολογία	ΕΚΠΑ	5	1250	1247
Επιστήμη των ζώων και ζωολογία	ΠΑΚΡΗ	6	1262	1247
Επιστήμη ύδατος	ΑΠΘ	1	447	1063
Επιστήμη ύδατος	ΕΜΠ	2	500	1063
Επιστήμη ύδατος	ΓΠΑ	3	633	1063
Επιστήμη ύδατος	ΠΑΘΕΣ	4	781	1063
Επιστήμη ύδατος	ΠΑΚΡΗ	5	852	1063
Επιστήμη ύδατος	ΠΑ	6	874	1063
Επιστήμη ύδατος	ΠΑΠΑΤ	7	909	1063
Επιστήμη ύδατος	ΕΚΠΑ	8	978	1063
Επιστήμη ύδατος	ΔΠΘ	9	991	1063
Επιστήμη φυτών	ΠΑΠΕΛ	1	407	1701
Επιστήμη φυτών	ΠΑΘΕΣ	2	581	1701
Επιστήμη φυτών	ΕΛΜΕΠΑ	3	731	1701
Επιστήμη φυτών	ΑΠΘ	4	826	1701
Επιστήμη φυτών	ΓΠΑ	5	901	1701
Επιστήμη φυτών	ΠΙ	6	956	1701

Επιστήμη φυτών	ΔΠΘ	7	966	1701
Επιστήμη φυτών	ΕΚΠΑ	8	1019	1701
Επιστήμη φυτών	ΔΙΠΑΕ	9	1045	1701
Επιστήμη φυτών	ΠΑ	10	1276	1701
Επιστήμη φυτών	ΠΑΠΑΤ	11	1375	1701
Επιστήμη φυτών	ΠΑΚΡΗ	12	1605	1701
Ιστορία	ΑΠΘ	1	113	774
Ιστορία	ΕΚΠΑ	2	583	774
Ιστορία	ΠΑΠΕΛ	3	806	774
Καρδιολογία & καρδιαγγειακή ιατρική	ΕΚΠΑ	1	113	974
Καρδιολογία & καρδιαγγειακή ιατρική	ΔΠΘ	2	773	974
Καρδιολογία & καρδιαγγειακή ιατρική	ΑΠΘ	3	811	974
Καρδιολογία & καρδιαγγειακή ιατρική	ΠΑΠΑΤ	4	943	974
Καρδιολογία & καρδιαγγειακή ιατρική	ΠΙ	5	1034	974
Καρδιολογία & καρδιαγγειακή ιατρική	ΠΑΘΕΣ	6	1226	974
Καρδιολογία & καρδιαγγειακή ιατρική	ΧΠ	7	1351	974
Καρδιολογία & καρδιαγγειακή ιατρική	ΠΑΚΡΗ	8	1830	974
Κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη	ΑΠΘ	1	530	1351
Κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη	ΠΑ	2	707	1351
Κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη	ΔΠΘ	3	879	1351
Κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη	ΠΑΚΡΗ	4	940	1351
Κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη	ΠΠΚΠΕ	5	1047	1351
Κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη	ΕΚΠΑ	6	1110	1351
Κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη	ΠΑΜΑΚ	7	1182	1351
Κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη	ΠΑΠΕΛ	8	1336	1351
Κοινωνιολογία και πολιτική επιστήμη	ΕΑΠ	9	1386	1351
Κρίσιμη φροντίδα & ιατρική εντατικής θεραπείας	ΕΚΠΑ	1	326	481
Λογοτεχνία και θεωρία λογοτεχνίας	ΕΚΠΑ	1	397	455
Μαιευτική & γυναικολογία	ΕΚΠΑ	1	111	769
Μαιευτική & γυναικολογία	ΑΠΘ	2	291	769
Μαιευτική & γυναικολογία	ΠΙ	3	808	769
Μεταδοτικές ασθένειες	ΕΚΠΑ	1	296	1461
Μεταδοτικές ασθένειες	ΠΑΚΡΗ	2	809	1461
Μεταδοτικές ασθένειες	ΑΠΘ	3	887	1461
Μεταδοτικές ασθένειες	ΠΑΠΑΤ	4	1299	1461
Μεταδοτικές ασθένειες	ΠΙ	5	1350	1461
Μεταδοτικές ασθένειες	ΠΑΘΕΣ	6	2215	1461
Μεταδοτικές ασθένειες	ΔΠΘ	7	2298	1461
Μεταδοτικές ασθένειες	ΠΑΔΑ	8	2561	1461
Μηχανικοί αυτοκινήτων	ΕΜΠ	1	239	657
Μηχανικοί αυτοκινήτων	ΑΠΘ	2	334	657
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΠΑΠΑΤ	1	158	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΕΚΠΑ	2	461	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΠΟΚΡΗ	3	555	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΕΜΠ	4	559	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΑΠΘ	5	941	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΠΑ	6	1123	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΔΠΘ	7	1163	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΠΔΜ	8	1200	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΠΑΔΑ	9	1435	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΟΠΑ	10	1591	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΓΠΑ	11	1757	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΔΙΠΑΕ	12	1861	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΠΑΠΕΙ	13	1871	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΠΙ	14	1938	1917
Μηχανικοί βιομηχανίας & κατασκευών	ΕΛΜΕΠΑ	15	2222	1917
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΔΑ	1	570	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΔΜ	2	1002	2272

Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΕΜΠ	3	1136	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	4	1188	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΑΠΘ	5	1311	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΚΡΗ	6	1414	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΕΛΜΕΠΑ	7	1424	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΔΠΘ	8	1509	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	9	1561	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	10	1579	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΙ	11	1700	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑ	12	1763	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΕΚΠΑ	13	1767	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΔΙΠΑΕ	14	2155	2272
Μηχανολόγοι μηχανικοί	ΠΑΠΕΛ	15	2618	2272
Ναυτική μηχανολογία	ΕΜΠ	1	228	547
Ναυτική μηχανολογία	ΑΠΘ	2	243	547
Ναυτική μηχανολογία	ΕΚΠΑ	3	325	547
Ναυτική μηχανολογία	ΠΑ	4	496	547
Ναυτική μηχανολογία	ΠΑΠΑΤ	5	589	547
Νεφρολογία	ΑΠΘ	1	306	397
Νεφρολογία	ΕΚΠΑ	2	486	397
Νομική	ΕΜΠ	1	295	874
Νομική	ΕΚΠΑ	2	739	874
Ογκολογία	ΕΚΠΑ	1	261	1155
Ογκολογία	ΠΑΚΡΗ	2	970	1155
Ογκολογία	ΑΠΘ	3	1012	1155
Ογκολογία	ΠΑΘΕΣ	4	1619	1155
Ογκολογία	ΠΙ	5	1949	1155
Ογκολογία	ΔΠΘ	6	2006	1155
Ογκολογία	ΠΑΠΑΤ	7	2217	1155
Ογκολογία	ΠΑΔΑ	8	2454	1155
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά & επιστήμη των συστημάτων	ΕΚΠΑ	1	390	1902
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά & επιστήμη των συστημάτων	ΠΑΚΡΗ	2	895	1902
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά & επιστήμη των συστημάτων	ΓΠΑ	3	1175	1902
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά & επιστήμη των συστημάτων	ΑΠΘ	4	1257	1902
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά & επιστήμη των συστημάτων	ΔΙΠΑΕ	5	1333	1902
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά & επιστήμη των συστημάτων	ΠΑ	6	1451	1902
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά & επιστήμη των συστημάτων	ΠΑΘΕΣ	7	1531	1902
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά & επιστήμη των συστημάτων	ΠΑΠΑΤ	8	1677	1902
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά & επιστήμη των συστημάτων	ΔΠΘ	9	1710	1902
Οικολογία, εξέλιξη, συμπεριφορά & επιστήμη των συστημάτων	ΠΑΔΑ	10	1860	1902
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΕΚΠΑ	1	752	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΑΠΘ	2	1112	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΕΜΠ	3	2027	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΚΡΗ	4	2193	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΠΑΤ	5	2680	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΙ	6	3432	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΘΕΣ	7	3574	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΠΕΙ	8	3838	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΔΠΘ	9	4294	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΕΛΜΕΠΑ	10	4379	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΓΠΑ	11	4727	4533

Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΟΚΡΗ	12	4832	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΟΠΑ	13	4971	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑ	14	5070	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΔΑ	15	5168	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΔΙΠΑΕ	16	5288	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΧΠ	17	5476	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΠΕΛ	18	5601	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΔΜ	19	6222	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΑΜΑΚ	20	6669	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΙΠ	21	7076	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΕΑΠ	22	7655	4533
Όλες οι θεματικές περιοχές	ΠΠΚΠΕ	23	7876	4533
Ουρολογία	ΕΚΠΑ	1	123	508
Ουρολογία	ΑΠΘ	2	371	508
Ουρολογία	ΠΑΘΕΣ	3	436	508
Ουρολογία	ΠΑΠΑΤ	4	709	508
Οφθαλμολογία	ΕΚΠΑ	1	418	555
Οφθαλμολογία	ΑΠΘ	2	509	555
Οφθαλμολογία	ΠΙ	3	808	555
Παθολογία & ιατροδικαστική	ΕΚΠΑ	1	475	635
Παθολογία & ιατροδικαστική	ΑΠΘ	2	682	635
Παθολογία & ιατροδικαστική	ΠΑΚΡΗ	3	953	635
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική & παιδική υγεία	ΕΚΠΑ	1	307	978
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική & παιδική υγεία	ΑΠΘ	2	662	978
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική & παιδική υγεία	ΠΙ	3	1020	978
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική & παιδική υγεία	ΠΑΚΡΗ	4	1050	978
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική & παιδική υγεία	ΠΑΔΑ	5	1484	978
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική & παιδική υγεία	ΧΠ	6	1488	978
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική & παιδική υγεία	ΔΠΘ	7	1639	978
Παιδιατρική, περιγεννητική ιατρική & παιδική υγεία	ΠΑΠΑΤ	8	1646	978
Παλαιοντολογία	ΕΚΠΑ	1	346	351
Παλαιοντολογία	ΑΠΘ	2	358	351
Πνευμονολογία & ιατρική αναπνευστικών οδών	ΕΚΠΑ	1	272	662
Πνευμονολογία & ιατρική αναπνευστικών οδών	ΔΠΘ	2	772	662
Πνευμονολογία & ιατρική αναπνευστικών οδών	ΠΑΚΡΗ	3	855	662
Πνευμονολογία & ιατρική αναπνευστικών οδών	ΑΠΘ	4	939	662
Πνευμονολογία & ιατρική αναπνευστικών οδών	ΠΙ	5	1158	662
Πνευμονολογία & ιατρική αναπνευστικών οδών	ΠΑΘΕΣ	6	1304	662
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΜΠ	1	398	1574
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΟΚΡΗ	2	611	1574
Πολιτικοί μηχανικοί	ΑΠΘ	3	618	1574
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΚΠΑ	4	675	1574
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΠΑΤ	5	814	1574
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΘΕΣ	6	935	1574
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑΔΑ	7	949	1574
Πολιτικοί μηχανικοί	ΠΑ	8	985	1574
Πολιτικοί μηχανικοί	ΔΠΘ	9	1162	1574
Πολιτικοί μηχανικοί	ΕΑΠ	10	1225	1574
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική & απεικόνιση	ΕΚΠΑ	1	500	1040
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική & απεικόνιση	ΠΑΠΑΤ	2	539	1040
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική & απεικόνιση	ΑΠΘ	3	563	1040
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική & απεικόνιση	ΠΙ	4	1164	1040
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική & απεικόνιση	ΕΜΠ	5	1453	1040
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική & απεικόνιση	ΠΑΚΡΗ	6	1566	1040
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική & απεικόνιση	ΔΠΘ	7	1597	1040
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική & απεικόνιση	ΠΑΔΑ	8	2036	1040
Ραδιολογία, πυρηνική ιατρική & απεικόνιση	ΠΑΘΕΣ	9	2114	1040
Ρευματολογία	ΕΚΠΑ	1	101	464

Ρευματολογία	ΠΑΚΡΗ	2	365	464
Ρευματολογία	ΑΠΘ	3	534	464
Ρευματολογία	ΠΙ	4	633	464
Φιλοσοφία	ΕΚΠΑ	1	355	664
Χειρουργική	ΕΚΠΑ	1	199	1136
Χειρουργική	ΠΑΘΕΣ	2	737	1136
Χειρουργική	ΑΠΘ	3	978	1136
Χειρουργική	ΔΠΘ	4	1254	1136
Χειρουργική	ΠΑΔΑ	5	1604	1136
Χειρουργική	ΠΙ	6	1760	1136
Χειρουργική	ΠΑΠΑΤ	7	1837	1136
Χειρουργική	ΠΑΚΡΗ	8	2123	1136
Ψυχιατρική και νοσητική υγεία	ΑΠΘ	1	230	1380
Ψυχιατρική και νοσητική υγεία	ΕΚΠΑ	2	584	1380
Ψυχιατρική και νοσητική υγεία	ΠΑΘΕΣ	3	667	1380
Ψυχιατρική και νοσητική υγεία	ΠΑΠΑΤ	4	710	1380
Ψυχιατρική και νοσητική υγεία	ΠΑΚΡΗ	5	1284	1380
Ψυχιατρική και νοσητική υγεία	ΠΙ	6	1433	1380
Ψυχιατρική και νοσητική υγεία	ΠΑΔΑ	7	1704	1380
Ψυχιατρική και νοσητική υγεία	ΔΠΘ	8	2082	1380
Ψυχιατρική και νοσητική υγεία	ΧΠ	9	2206	1380
Ωκεανογραφία	ΕΜΠ	1	388	592
Ωκεανογραφία	ΑΠΘ	2	448	592
Ωκεανογραφία	ΠΑ	3	523	592
Ωκεανογραφία	ΕΚΠΑ	4	595	592
Ωτολαρυγγολογία	ΑΠΘ	1	360	602
Ωτολαρυγγολογία	ΕΚΠΑ	2	511	602

8. Χάρτες πιστοποιήσεων στα ελληνικά ΑΕΙ (2018-2023)

Πίνακας 68. Χάρτες πιστοποιήσεων ΠΠΣ στα ελληνικά ΑΕΙ (2018-2023)

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ		100%									
1	Εικαστικών Τεχνών	■	✓	02	✓						
2	Θεωρίας και Ιστορίας της Τέχνης			02	✓						
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ		100%									
1	Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	■		02	✓						
2	Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών	■	✓	07	✓						
3	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	■	✓	07	✓						
4	Βιολογίας			05	✓						
5	Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	■		02	✓						
6	Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	■		02	✓						
7	Γεωλογίας	■		05	✓						
8	Γεωπονίας		✓	08	✓						
9	Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος		✓	08	✓						
10	Δημοσιογραφίας και Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας	■		03	✓						
11	Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών	■	✓	02	✓						
12	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού			10	✓						
13	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού Σερρών			10	✓						
14	Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης	■		01	✓						
15	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	■	✓	07	✓						
16	Θεάτρου	■	✓	02	✓						
17	Θεολογίας	■		02	✓						
18	Θεολογίας - Μουσουλμανικών Σπουδών			02	✓						
19	Ιατρικής	■		09	✓						
20	Ιστορίας και Αρχαιολογίας	□		02	✓						

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
21	Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας			02	✓						
22	Κινηματογράφου	■	✓	02	✓						
23	Κτηνιατρικής	■		08	✓						
24	Μαθηματικών	■		05	✓						
25	Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης	■	✓	07	✓						
26	Μηχανολόγων Μηχανικών	■	✓	07	✓						
27	Μουσικών Σπουδών	■	✓	02	✓						
28	Νομικής	■		04	✓						
29	Οδοντιατρικής	■		09	✓						
30	Οικονομικών Επιστημών			03	✓						
31	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	■		01	✓						
32	Πληροφορικής	■		06	✓						
33	Κοινωνικής Θεολογίας και Χριστιανικού Πολιτισμού	■		02	✓						
34	Πολιτικών Επιστημών			03	✓						
35	Πολιτικών Μηχανικών	■	✓	07	✓						
36	Φαρμακευτικής		✓	09	✓						
37	Φιλολογίας			02	✓						
38	Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής			02	✓						
39	Φυσικής			05	✓						
40	Χημείας			05	✓						
41	Χημικών Μηχανικών	■	✓	07	✓						
42	Ψυχολογίας	■		03	✓						
43	Medicine (Ξενόγλωσσο)			09	✓						
ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ		0%									
1	Εκπαιδευτικών Ηλεκτρολόγων Μηχανικών			01		✓			✓		
2	Εκπαιδευτικών Ηλεκτρονικών Μηχανικών			01		✓			✓		
3	Εκπαιδευτικών Μηχανολόγων Μηχανικών			01				✓			

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
4	Εκπαιδευτικών Πολιτικών Μηχανικών			01			✓		✓		
ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ		78%									
1	Αγροτικής Οικονομίας και Ανάπτυξης		✓	08	✓						
2	Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων και Γεωργικής Μηχανικής		✓	08	✓						
3	Βιοτεχνολογίας		✓	05	✓						
4	Δασολογίας και Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος			08	✓						✓
5	Διοίκησης Γεωργικών Επιχειρήσεων και Συστημάτων Εφοδιασμού			04		✓					✓
6	Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής		✓	08	✓						
7	Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής του Ανθρώπου		✓	07	✓						
8	Επιστήμης Φυτικής Παραγωγής		✓	08	✓						
9	Περιφερειακής και Οικονομικής Ανάπτυξης			03		✓					✓
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ		91%									
1	Αγροτικής Ανάπτυξης	■	✓	08	✓						
2	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών		✓	07	✓						
3	Γλώσσας, Φιλολογίας και Πολιτισμού Παρευξείνιων Χωρών	■		02	✓						
4	Δασολογίας και Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων	■	✓	08	✓						
5	Ελληνικής Φιλολογίας			02	✓						
6	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού	■		10	✓						
7	Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία	■		01	✓						
8	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών		✓	07	✓						
9	Ιατρικής	■		09	✓						
10	Ιστορίας και Εθνολογίας			02	✓						
11	Κοινωνικής Εργασίας	■		03	✓						✓
12	Κοινωνικής Πολιτικής	■		03	✓						✓
13	Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης		✓	07	✓						
14	Μηχανικών Περιβάλλοντος		✓	07	✓						
15	Μοριακής Βιολογίας και Γενετικής			05	✓						

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
16	Νομικής			04	✓						
17	Οικονομικών Επιστημών			03	✓						
18	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	■		01	✓						
19	Πολιτικής Επιστήμης			03	✓						✓
20	Πολιτικών Μηχανικών		✓	07	✓						
21	BA in Hellenic Studies (Ξενογλωσσο)			02			✓				
22	Ψυχολογίας			03			✓				
ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ		71%									
1	Αγροτικής Βιοτεχνολογίας και Οινολογίας			08		✓					✓
2	Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία			01	✓						✓
3	Βιβλιοθηκονομίας, Αρχειονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης			03		✓					✓
4	Βιοϊατρικών Επιστημών			05	✓						✓
5	Γεωπονίας			08	✓						✓
6	Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος			08	✓						✓
7	Δημιουργικού Σχεδιασμού και Ένδυσης			07		✓					✓
8	Διοίκησης Εφοδιαστικής Αλυσίδας			04		✓					✓
9	Διοίκησης Οργανισμών, Μάρκετινγκ και Τουρισμού	■		04	✓						✓
10	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας			04	✓						✓
11	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων			08		✓					✓
12	Επιστημών Διατροφής και Διαιτολογίας			09		✓					✓
13	Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής			02			✓				✓
14	Λογιστικής και Πληροφοριακών Συστημάτων			04	✓						✓
15	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής			04	✓						✓
16	Μαιευτικής			09	✓						✓
17	Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης	■		07	✓						✓
18	Μηχανικών Περιβάλλοντος			07	✓						✓
19	Μηχανικών Πληροφορικής και Ηλεκτρονικών Συστημάτων			07		✓					✓

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ				
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ	
20	Μηχανικών Πληροφορικής, Υπολογιστών και Τηλεπικοινωνιών	□		07	✓							✓
21	Μηχανικών Τοπογραφίας και Γεωπληροφορικής			07	✓							✓
22	Μηχανολόγων Μηχανικών	□		07	✓							✓
23	Νοσηλευτικής	■		09	✓							✓
24	Νοσηλευτικής (Παράρτημα Διδυμοτείχου)			09							✓	
25	Οικονομικών Επιστημών			03	✓							✓
26	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων			04	✓							✓
27	Πληροφορικής			06	✓							✓
28	Πολιτικών Μηχανικών	■		07	✓							✓
29	Φυσικής			05	✓							✓
30	Φυσικοθεραπείας			09	✓							✓
31	Χημείας			05	✓							✓
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ		88%										
1	Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	■		02	✓							
2	Αγροτικής Ανάπτυξης, Αγροδιατροφής και Διαχείρισης Φυσικών Πόρων			08	✓							✓
3	Αεροδιαστημικής Επιστήμης και Τεχνολογίας			07		✓						✓
4	Βιολογίας			05	✓							
5	Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας	■		02	✓							
6	Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	■		02	✓							
7	Γεωλογίας και Γεωπεριβάλλοντος			05	✓							
8	Διαχείρισης Λιμένων και Ναυτιλίας			04		✓						✓
9	Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών			04		✓						✓
10	Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	■		01	✓							
11	Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης			03	✓							
12	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού			10	✓							
13	Θεατρικών Σπουδών			02	✓							
14	Θεολογίας	■		02	✓							

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
15	Ιατρικής	■		09	✓						
16	Ισπανικής Γλώσσας και Φιλολογίας	■		02	✓				✓		
17	Ιστορίας και Αρχαιολογίας			02	✓						
18	Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης			02	✓						
19	Ιταλικής Γλώσσας και Φιλολογίας			02	✓						
20	Κοινωνικής Θεολογίας	■		02	✓						
21	Κοινωνιολογίας	□		03	✓						✓
22	Μαθηματικών	■		05	✓						
23	Μουσικών Σπουδών		✓	02	✓						
24	Νομικής			04	✓						
25	Νοσηλευτικής			09	✓						
26	Οδοντιατρικής			09	✓						
27	Οικονομικών Επιστημών			03	✓						
28	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	■		01	✓						
29	Παιδαγωγικό Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	■		01	✓						✓
30	Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών			06	✓						
31	Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης			03	✓						
32	Ρωσικής Γλώσσας και Φιλολογίας			02	✓				✓		
33	Τεχνολογιών Ψηφιακής Βιομηχανίας			07		✓					✓
34	Τούρκικων Σπουδών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών			02	✓						
35	Φαρμακευτικής		✓	09	✓						
36	Φιλολογίας			02	✓						
37	Φιλοσοφίας			02	✓						✓
38	Φυσικής			05	✓						
39	Χημείας			05	✓						
40	Ψηφιακών Τεχνών και Κινηματογράφου	■		02	✓						✓
41	Ψυχολογίας	■		03	✓						

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
42	Medicine (Ξενογλωσσο)			09	✓						
43	Pharmacy (Ξενογλωσσο)			09			✓				
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ		100%									
1	Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών - Μηχανικών Γεωπληροφορικής	■	✓	07	✓						
2	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	■	✓	07	✓						
3	Εφαρμοσμένων Μαθηματικών και Φυσικών Επιστημών	■	✓	05	✓						
4	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	■	✓	07	✓						
5	Μηχανικών Μεταλλείων Μεταλλουργών		✓	07	✓						
6	Μηχανολόγων Μηχανικών		✓	07	✓						
7	Ναυπηγών Μηχανολόγων Μηχανικών		✓	07	✓						
8	Πολιτικών Μηχανικών	■	✓	07	✓						
9	Χημικών Μηχανικών	■	✓	07	✓						
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ		88%									
1	Διοίκηση Επιχειρήσεων & Οργανισμών			04	✓						
2	Ισπανική Γλώσσα και Πολιτισμός			02	✓						
3	Πληροφορική			06	✓						
4	Σπουδές στις Φυσικές Επιστήμες			05	✓						
5	Σπουδές στον Ελληνικό Πολιτισμό			02	✓						
6	Σπουδές στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό			02	✓						
7	Δημόσιας Διοίκησης			04	✓						✓
8	Διοίκησης Τουρισμού			04		✓					✓
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ		73%									
1	Γεωπονίας	■	✓	08	✓						✓
2	Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού			04	✓						✓
3	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας			04	✓						✓
4	Επιστημών Διατροφής και Διαιτολογίας			09		✓					✓
5	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	■	✓	07	✓						✓

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ				
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ	
6	Ηλεκτρονικών Μηχανικών			07		✓						✓
7	Κοινωνικής Εργασίας			09		✓						✓
8	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής			04	✓							✓
9	Μηχανολόγων Μηχανικών	■	✓	07	✓							✓
10	Μουσικής Τεχνολογίας και Ακουστικής	■		02	✓							✓
11	Νοσηλευτικής			09	✓							✓
ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ		80%										
1	Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας	■		03	✓							
2	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων			08		✓						✓
3	Ιστορίας	■		02	✓							
4	Μουσικών Σπουδών	■	✓	02	✓				✓			
5	Ξένων Γλωσσών Μετάφρασης και Διερμηνείας			02	✓							
6	Περιβάλλοντος			05	✓							✓
7	Πληροφορικής			06	✓							
8	Τεχνών Ήχου και Εικόνας	■	✓	02	✓				✓			
9	Τουρισμού			10	✓							✓
10	Ψηφιακών Μέσων και Επικοινωνίας			03			✓					✓
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ		100%										
1	Διεθνών και Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών	■		03	✓							
2	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας	■		04	✓							
3	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής			04	✓							
4	Μάρκετινγκ και Επικοινωνίας	■		04	✓							
5	Οικονομικής Επιστήμης	■		03	✓							
6	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων	■		04	✓							
7	Πληροφορικής	■		06	✓							
8	Στατιστικής	■		05	✓							
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ		100%										

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
1	Γεωγραφίας	■		05	✓						
2	Διοίκησης Επιχειρήσεων			04	✓						
3	Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής			07	✓						
4	Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού	■		01	✓						
5	Κοινωνικής Ανθρωπολογίας και Ιστορίας	■		03	✓						
6	Κοινωνιολογίας			03	✓						
7	Μαθηματικών			05	✓						
8	Μεσογειακών Σπουδών	■		02	✓						
9	Μηχανικών Οικονομίας και Διοίκησης		✓	07	✓						
10	Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων	■	✓	07	✓						
11	Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων	■	✓	07	✓						
12	Ναυτιλίας και Επιχειρηματικών Υπηρεσιών	■		04	✓						
13	Οικονομικής και Διοίκησης Τουρισμού			04	✓				✓		
14	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	■		01	✓						
15	Περιβάλλοντος			05	✓						
16	Πολιτισμικής Τεχνολογίας και Επικοινωνίας	■		06	✓						
17	Στατιστικής και Αναλογιστικών - Χρηματοοικονομικών Μαθηματικών			05	✓				✓		
18	Ωκεανογραφίας & Θαλασσίων Βιοεπιστημών			05	✓						
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ		65%									
1	Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία	■		01	✓						✓
2	Αρχαιολογίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης			03		✓					✓
3	Βιοιατρικών Επιστημών	■		05	✓						✓
4	Γραφιστικής και Οπτικής Επικοινωνίας			02		✓					✓
5	Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας			09		✓					✓
6	Διοίκησης Επιχειρήσεων			04	✓						✓
7	Διοίκησης Τουρισμού			04	✓						✓
8	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων			07		✓					✓

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
9	Επιστημών Οίνου, Αμπέλου και Ποτών			07		✓					✓
10	Εργοθεραπείας			09		✓					✓
11	Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής			02			✓				✓
12	Ηλεκτρολόγων και Ηλεκτρονικών Μηχανικών		✓	07	✓						✓
13	Κοινωνικής Εργασίας	■		03	✓						✓
14	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	■		04	✓						✓
15	Μαιευτικής	■		09	✓						✓
16	Μηχανικών Βιοϊατρικής		✓	09	✓						✓
17	Μηχανικών Βιομηχανικής Σχεδίασης και Παραγωγής			07	✓						✓
18	Μηχανικών Πληροφορικής και Υπολογιστών	■	✓	07	✓						✓
19	Μηχανικών Τοπογραφίας και Γεωπληροφορικής		✓	07	✓						✓
20	Μηχανολόγων Μηχανικών		✓	07	✓						✓
21	Ναυπηγών Μηχανικών	■	✓	07	✓						✓
22	Νοσηλευτικής	■		09	✓						✓
23	Πολιτικών Μηχανικών	■	✓	07	✓						✓
24	Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης			02		✓					✓
25	Φυσικοθεραπείας			09	✓						✓
26	Φωτογραφίας και Οπτικοακουστικών Τεχνών			02		✓					✓
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		52%									
1	Γεωπονίας			08	✓						✓
2	Διεθνών Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών			04		✓					✓
3	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας			04	✓						✓
4	Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών		✓	02	✓						
5	Επικοινωνίας και Ψηφιακών Μέσων			02			✓				✓
6	Εργοθεραπείας			09		✓					✓
7	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών (πρώην Μηχανικών Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών)		✓	07	✓						✓
8	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής			04	✓						✓

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ				
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ	
9	Μαθηματικών			05		✓						✓
10	Μαιευτικής			09		✓						✓
11	Μηχανικών Ορυκτών Πόρων			07	✓							✓
12	Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων			07		✓						✓
13	Μηχανολόγων Μηχανικών	■	✓	07	✓							
14	Οικονομικών Επιστημών	■		04	✓							✓
15	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων			04		✓						✓
16	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	■		01	✓							
17	Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών	■		01	✓							
18	Περιφερειακής και Διασυνοριακής Ανάπτυξης			04							✓	
19	Πληροφορικής			06	✓							✓
20	Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης			04							✓	
21	Χημικών Μηχανικών (πρώην Μηχανικών Περιβάλλοντος)			07	✓							✓
22	Ψυχολογίας			03		✓						✓
23	Economics and Sustainable Development (Ξενογλωσσο)			04			✓					
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ			78%									
1	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών		✓	07	✓							
2	Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας			05	✓							
3	Γεωπονίας - Αγροτεχνολογίας			08	✓							✓
4	Γεωπονίας, Ιχθυολογίας και Υδάτινου Περιβάλλοντος		✓	08	✓							
5	Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περιβάλλοντος		✓	08	✓							
6	Γλωσσικών και Διαπολιτισμικών Σπουδών	■		02	✓							✓
7	Δασολογίας, Επιστημών Ξύλου και Σχεδιασμού	■		08	✓							✓
8	Δημόσιας και Ενιαίας Υγείας			09		✓						✓
9	Διαιτολογίας και Διατροφολογίας			09		✓						✓
10	Διοίκησης Επιχειρήσεων			04	✓							✓
11	Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής			08	✓							✓

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ				
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ	
12	Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής			08		✓						✓
13	Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού			10	✓							
14	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών		✓	07	✓							
15	Ιατρικής			09	✓							
16	Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Κοινωνικής Ανθρωπολογίας			02	✓							
17	Κτηνιατρικής	■		08	✓							
18	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής			04	✓							✓
19	Μαθηματικών			05	✓							✓
20	Μηχανικών Χωροταξίας Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης	■	✓	07	✓							
21	Μηχανολόγων Μηχανικών		✓	07	✓							
22	Νοσηλευτικής	■		09	✓							✓
23	Οικονομικών Επιστημών			03	✓							
24	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	■		01	✓							
25	Παιδαγωγικό Ειδικής Αγωγής	■		01	✓							
26	Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης	■		01	✓							
27	Περιβάλλοντος			07							✓	
28	Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών			06	✓							
29	Πληροφορικής με Εφαρμογές στη Βιοιατρική	■		06	✓							
30	Πολιτικών Μηχανικών	■	✓	07	✓							
31	Πολιτισμού και Δημιουργικών Μέσων και Βιομηχανιών			07		✓						✓
32	Συστημάτων Ενέργειας			07							✓	
33	Φυσικής			05	✓							✓
34	Φυσικοθεραπείας			09						✓		
35	Ψηφιακών Συστημάτων			06	✓							✓
36	Medicine (Ξενόγλωσσο)			09			✓					
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ		100%										
1	Αγωγής και Φροντίδας στην Πρώιμη Παιδική Ηλικία			01	✓							✓

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
2	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών		✓	07	✓						
3	Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογίας		✓	05	✓						
4	Γεωπονίας			08	✓						✓
5	Εικαστικών Τεχνών & Επιστημών της Τέχνης	■	✓	02	✓						
6	Ιατρικής	■		09	✓						
7	Ιστορίας και Αρχαιολογίας	■		02	✓						
8	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής			04	✓						✓
9	Λογοθεραπείας			09	✓						✓
10	Μαθηματικών	■		05	✓						
11	Μηχανικών Επιστήμης Υλικών	■	✓	07	✓						
12	Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής		✓	07	✓						
13	Μουσικών Σπουδών	■		02	✓						✓
14	Νοσηλευτικής			09	✓						✓
15	Οικονομικών Επιστημών	■		03	✓						
16	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	■		01	✓						
17	Παιδαγωγικό Νηπιαγωγών	■		01	✓						
18	Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών			06	✓						✓
19	Φιλολογίας			02	✓						
20	Φιλοσοφίας (πρώην ΦΠΨ)	■		02	✓						✓
21	Φυσικής			05	✓						
22	Χημείας			05	✓						
23	Ψυχολογίας			03	✓						✓
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ			100%								
1	Βιολογίας			05	✓						
2	Επιστήμης και Τεχνολογίας Υλικών	■		07	✓						
3	Επιστήμης Υπολογιστών			06	✓						
4	Ιατρικής	■		09	✓						

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
5	Ιστορίας και Αρχαιολογίας			02	✓						
6	Κοινωνιολογίας			03	✓						
7	Μαθηματικών και Εφαρμοσμένων Μαθηματικών - Εφαρμοσμένων Μαθηματικών	■		05	✓						
8	Μαθηματικών και Εφαρμοσμένων Μαθηματικών - Μαθηματικών	■		05	✓						
9	Οικονομικών Επιστημών			03	✓						
10	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	■		01	✓						
11	Παιδαγωγικό Προσχολικής Εκπαίδευσης			01	✓						
12	Πολιτικής Επιστήμης			03	✓						
13	Φιλολογίας	■		02	✓						
14	Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών			02	✓						
15	Φυσικής	■		05	✓						
16	Χημείας	■		05	✓						
17	Ψυχολογίας	■		03	✓						
18	Medicine (Ξενόγλωσσο)	■		09	✓						
19	Φιλοσοφίας	■		02	✓						
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ		100%									
1	Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών			02	✓						
2	Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών	■		03	✓						
3	Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής			01	✓						
4	Εφαρμοσμένης Πληροφορικής - Επιστήμη και Τεχνολογία Υπολογιστών			06	✓						✓
5	Εφαρμοσμένης Πληροφορικής - Πληροφοριακά Συστήματα			06	✓						✓
6	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής			04	✓						
7	Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης			02	✓						
8	Οικονομικών Επιστημών	■		03	✓						
9	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων			04	✓						
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ		75%									
1	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	■	✓	07	✓				✓		

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
2	Βιολογίας	■		05	✓				✓		
3	Γεωλογίας			05	✓						
4	Γεωπονίας			08						✓	
5	Διοίκησης Επιχειρήσεων			04	✓						
6	Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων		✓	04	✓						
7	Διοίκησης Τουρισμού			04	✓						✓
8	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας			04	✓						✓
9	Επιστήμης Βιοσυστημάτων και Γεωργικής Μηχανικής			07						✓	
10	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων			08						✓	
11	Επιστήμης των Υλικών	■		07	✓						
12	Επιστήμης Φυτικής Παραγωγής			08						✓	
13	Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας (πρώην Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης)			01	✓						✓
14	Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	■		01	✓						
15	Ζωικής Παραγωγής, Αλιείας και Υδατοκαλλιεργειών			08						✓	
16	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών	■	✓	07	✓						
17	Θεατρικών Σπουδών			02	✓						
18	Ιατρικής	■		09	✓						
19	Ιστορίας και Αρχαιολογίας (πρώην Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών)			02	✓						
20	Λογοθεραπείας			09		✓					✓
21	Μαθηματικών			05	✓						
22	Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής		✓	07	✓						
23	Μηχανικών Περιβάλλοντος (πρώην Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων)		✓	07						✓	
24	Μηχανολόγων και Αεροναυπηγών Μηχανικών		✓	07	✓						
25	Μουσειολογίας			03						✓	
26	Νοσηλευτικής	■		09	✓						✓
27	Οικονομικών Επιστημών	■		03	✓						
28	Πολιτικών Μηχανικών	■	✓	07	✓						

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
29	Φαρμακευτικής	■	✓	09	✓						
30	Φιλολογίας	■		02	✓						
31	Φιλοσοφίας	■		02	✓						
32	Φυσικής			05	✓						
33	Φυσικοθεραπείας	■		09	✓						✓
34	Χημείας			05	✓						
35	Χημικών Μηχανικών	■	✓	07	✓						
36	Αειφορικής Γεωργίας			08			✓				
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ		90%									
1	Βιομηχανικής Διοίκησης και Τεχνολογίας			04	✓						
2	Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών	■		03	✓						
3	Ναυτιλιακών Σπουδών			04	✓						
4	Οικονομικής Επιστήμης	■		03	✓						
5	Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων			04	✓						
6	Πληροφορικής	■		06	✓						
7	Στατιστικής και Ασφαλιστικής Επιστήμης			05	✓						
8	Τουριστικών Σπουδών			04		✓			✓		
9	Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής	■		04	✓						
10	Ψηφιακών Συστημάτων			06	✓						
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ		82%									
1	Γεωπονίας			08	✓						✓
2	Διοίκησης Επιχειρήσεων και Οργανισμών			04	✓						✓
3	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας			04	✓						✓
4	Επιστήμης Διατροφής και Διαιτολογίας			09		✓					✓
5	Επιστήμης και Τεχνολογίας Τροφίμων			08		✓					✓
6	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών		✓	07	✓						✓
7	Θεατρικών Σπουδών	■		02	✓						

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
8	Ιστορίας, Αρχαιολογίας και Διαχείρισης Πολιτισμικών Αγαθών			02	✓						
9	Κοινωνικής και Εκπαιδευτικής Πολιτικής	■		01	✓						
10	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής			04	✓						✓
11	Λογοθεραπείας			09		✓					✓
12	Μηχανολόγων Μηχανικών			07	✓						✓
13	Νοσηλευτικής	■		09	✓						
14	Οικονομικών Επιστημών			03	✓						
15	Οργάνωσης και Διαχείρισης Αθλητισμού	■		04	✓						
16	Παραστατικών και Ψηφιακών Τεχνών			02		✓					✓
17	Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών			06	✓						
18	Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων			03	✓						
19	Πολιτικών Μηχανικών			07	✓						✓
20	Φιλολογίας			02	✓						
21	Φυσικοθεραπείας			09	✓						✓
22	Ψηφιακών Συστημάτων			06	✓						✓
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ		100%									
1	Δημόσιας Διοίκησης			04	✓						
2	Διεθνών, Ευρωπαϊκών και Περιφερειακών Σπουδών	■		03	✓						
3	Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού			03	✓						
4	Κοινωνικής Ανθρωπολογίας			03	✓						
5	Κοινωνικής Πολιτικής			03	✓						
6	Κοινωνιολογίας			03	✓						
7	Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης			03	✓						
8	Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας			03	✓						
9	Ψυχολογίας	■		03	✓				✓		
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ		100%									
1	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών		✓	07	✓				✓		

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
2	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών		✓	07	✓				✓		
3	Μηχανικών Ορυκτών Πόρων		✓	07	✓				✓		
4	Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης	■	✓	07	✓				✓		
5	Χημικών Μηχανικών και Μηχανικών Περιβάλλοντος	■	✓	07	✓				✓		
ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ		100%									
1	Γεωγραφίας			05	✓						
2	Επιστήμης Διαιτολογίας και Διατροφής	■		09	✓						
3	Οικονομίας και Βιώσιμης Ανάπτυξης			10	✓						
4	Πληροφορικής και Τηλεματικής	■		06	✓						
ΣΥΝΟΛΟ		158	84		370	45	11	1	18	13	148

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ											
1	Στρατιωτικών Επιστημών				✓						
ΣΧΟΛΗ ΝΑΥΤΙΚΩΝ ΔΟΚΙΜΩΝ											
1	Ναυτικών Επιστημών	■			✓						
ΣΧΟΛΗ ΙΚΑΡΩΝ											
1	Αεροπορικών Επιστημών					✓			✓		

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ		TOP*: Περιλαμβάνονται υφιστάμενα ΠΠΣ με πλήρη συμμόρφωση σε τουλάχιστον 8 αρχές του προτύπου ποιότητας των ΠΠΣ και νέα ΠΠΣ με πλήρη συμμόρφωση σε τουλάχιστον 10 αρχές του προτύπου των ΝΠΠΣ σε λειτουργία.
✓	Πλήρης Συμμόρφωση	
■	Ικανοποιητική Συμμόρφωση	
■	Μερική Συμμόρφωση	
■	Μη Συμμόρφωση	

ISCED F 2013		ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ: Π: Προγραμματισμένα Μ.Π: Μη προγραμματισμένα Υ.Μ.Υ: Υφιστάμενα μη υποβληθέντα Υ.Υ: Υφιστάμενα υποβληθέντα Ν.Λ.Μ.Υ: Νέα λειτουργούντα μη υποβληθέντα Ν.Λ.Υ: Νέα λειτουργούντα υποβληθέντα
01	Εκπαίδευση	
02	Ανθρωπιστικές επιστήμες & τέχνες	
03	Οικονομικές & κοινωνικές επιστήμες	
04	Διοικητικές & νομικές επιστήμες	
05	Φυσικές επιστήμες	
06	Τεχνολογίες πληροφορικής	
07	Επιστήμες μηχανικών & μεταποίησης	
08	Γεωργικές επιστήμες	

#	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	TOP*	IM	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	ΥΠΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ		Δ' ΦΑΣΗ			
						Π	Μ.Π	Υ.Μ.Υ	Υ.Υ	Ν.Λ.Μ.Υ	Ν.Λ.Υ
09	Επιστήμες υγείας										
10	Υπηρεσίες										

Πίνακας 69. Χάρτης πιστοποιήσεων ΠΜΣ στα ελληνικά ΑΕΙ (2023)

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ								
1	Υ	Θεωρία και Ιστορία της Τέχνης	02			✓	✓	
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ								
1	N	Διεθνείς Σπουδές: Εξειδίκευση σε Ευρωπαϊκές Σπουδές	03	✓			✓	
ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ								
1	N	Θαλάσσια Βιοτεχνολογία	05			✓	✓	
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ								
1	Υ	Biomedical and Molecular Sciences - Diagnosis and Treatment of human diseases	09			✓	✓	
2	Υ	Quantum Computing and Quantum Technologies	07			✓	✓	
3	Υ	Αγγειακά Εγκεφαλικά Επεισόδια	09	✓			✓	
4	Υ	Αγγειακές Προσελάσεις σε Ασθενείς με Νεφρική Ανεπάρκεια Τελικού Σταδίου	09	✓			✓	
5	Υ	Ανθρώπινη Αναπαραγωγή	09	✓			✓	
6	Υ	Απογραφή και Παρακολούθηση Δασών και Δασικών Εκτάσεων και Προστατευόμενων Περιοχών	08			✓	✓	
7	Υ	Βιοϊατρικές και Μοριακές Επιστήμες και Διάγνωση και Θεραπεία Ασθενειών	09	✓			✓	
8	Υ	Διατήρηση και Αποκατάσταση Χερσαίων Φυσικών Οικοσυστημάτων	05	✓			✓	
9	Υ	Διαχείριση Υδρομετεωρολογικών Καταστροφών	05	✓			✓	
10	Υ	Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)	04	✓			✓	
11	Υ	Διοίκηση Καινοτομίας, Τεχνολογίας & Επιχειρήσεων	04	✓			✓	
12	Υ	Εφαρμοσμένα Μαθηματικά	05			✓	✓	
13	Υ	Ιατρική του Ύπνου	09			✓	✓	
14	Υ	Κοινωνική Ψυχιατρική	09			✓	✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
15	Υ	Περιβαλλοντική Μηχανική και Επιστήμη	07	✓			✓	
16	Υ	Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	05			✓	✓	
17	Υ	Προγεννητικός Έλεγχος - Αντισύλληψη - Τοκετός	09	✓			✓	
18	Υ	Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας - Κοινωνική Ιατρική και Φαρμακευτική Φροντίδα	09	✓			✓	
19	Υ	Ρινολογία - Ρινοχειρουργική	09			✓	✓	
20	Υ	Τεχνολογίες Περιβάλλοντος στην Περιβαλλοντική Νομοθεσία	04			✓	✓	
21	Υ	Τρόφιμα, Διατροφή και Μικροβίωμα	09			✓	✓	
22	Υ	Υγιεινή και ασφάλεια εργασίας	10			✓	✓	
23	Υ	Υδραυλική Μηχανική και Περιβάλλον	07	✓			✓	
24	Υ	Χρηματοοικονομική Τεχνολογία	05			✓	✓	
ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΕΛΛΑΔΟΣ								
1	Υ	Executive MBA	04	✓			✓	
2	Υ	LLM in Transnational and European Commercial Law, Banking Law, Arbitration/Mediation	04			✓	✓	
3	Υ	MA in Art Law and Arts Management	04			✓	✓	
4	Υ	MA in Black Sea & Eastern Mediterranean Studies	02			✓	✓	
5	Υ	MA in the Classical Archaeology and the Ancient History of Macedonia	02			✓	✓	
6	Υ	MSc in Bioeconomy: Biotechnology and Law	05			✓	✓	
7	Υ	MSc in Cybersecurity	06	✓			✓	
8	Υ	MSc in Data Science	06	✓			✓	
9	Υ	MSc in e-Business and Digital Marketing	04	✓			✓	
10	Υ	MSc in Energy Law, Business, Regulation and Policy	04	✓			✓	
11	Υ	MSc in Hospitality and Tourism Management	10			✓	✓	
12	Υ	MSc in Management	04	✓			✓	
13	Υ	MSc in Sustainable Agriculture and Business	08			✓	✓	
14	Υ	Δημόσια Διοίκηση	04	✓			✓	
15	Υ	Διατροφή και Διαιτολογία	09			✓	✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
16	Υ	Διαχείριση Περιβάλλοντος και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	08			✓	✓	
17	Υ	Διδακτική των Επιστημών και Σύγχρονες Τεχνολογίες	01			✓	✓	
18	Υ	Διεθνής και Ευρωπαϊκή Οικονομική	03			✓	✓	
19	Υ	Διεθνής Λογιστική, Ελεγκτική και Φορολογία (πρώην Διεθνής Λογιστική, Ελεγκτική και Χρηματοοικονομική Διοίκηση)	04	✓			✓	
20	Υ	Διοίκηση Επιχειρήσεων - MBA	04	✓			✓	
21	Υ	Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών για Στελέχη	04	✓			✓	
22	Υ	Διοίκηση Επιχειρήσεων, Φιλοξενίας και Τουρισμού	04			✓	✓	
23	Υ	Διοίκηση Εφοδιαστικής Αλυσίδας	04	✓			✓	
24	Υ	Διοίκηση και Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων	04	✓			✓	
25	Υ	Διοίκηση Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας	04	✓			✓	
26	Υ	Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων και Οργανισμών	04	✓			✓	
27	Υ	Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων και Οργανισμών για Στελέχη	04	✓			✓	
28	Υ	Διοίκηση των Επιχειρήσεων (MBA)	04	✓			✓	
29	Υ	Διοικητική των Επιχειρήσεων με Διεθνή Προσανατολισμό	04	✓			✓	
30	Ν	Εφαρμοσμένα Οικονομικά και Σύγχρονη Ασφάλεια	04			✓	✓	
31	Υ	Εφαρμοσμένα Συστήματα Αυτοματοποίησης	07			✓	✓	
32	Υ	Εφαρμοσμένη Πληροφορική	06	✓			✓	
33	Υ	Καινοτόμα Συστήματα Αειφόρου Αγροτικής Παραγωγής	08			✓	✓	
34	Υ	Λογιστική και Ελεγκτική	04	✓			✓	
35	Υ	Οικονομικά και Δίκαιο των Επιχειρήσεων	04	✓			✓	
36	Υ	Παιδιατρική Φυσικοθεραπεία	09			✓	✓	
37	Υ	Πληροφοριακά Συστήματα	06	✓			✓	
38	Ν	Ποιότητα, Παραγωγή και Διοίκηση στη Βιομηχανία Τροφίμων	07			✓	✓	
39	Υ	Ρομποτική	07	✓			✓	
40	Υ	Συστήματα Αξιοποίησης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας	07			✓	✓	
41	Υ	Σχεδιασμός και Κατασκευή Τεχνικών Έργων	07			✓	✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
42	Υ	Τεχνολογίες Εμβύθισης - Καινοτομία στην Εκπαίδευση, την Επιμόρφωση και το σχεδιασμό Παιχνιδιών	01			✓	✓	
43	Υ	Τηλεπικοινωνίες και Δίκτυα Η/Υ	07	✓			✓	
44	Υ	Τραπεζική, Χρηματοοικονομική Τεχνολογία και Διαχείριση Κινδύνου (πρώην Τραπεζική και Χρηματοοικονομική)	04	✓			✓	
45	Υ	Φροντίδα στον Σακχαρώδη Διαβήτη	09			✓	✓	
46	Υ	Χρηματοοικονομική Διοίκηση (πρώην Χρηματοοικονομική Λογιστική και Διοίκηση)	04	✓			✓	
47	Υ	Χρηματοοικονομική Διοίκηση, Λογιστική και Πληροφοριακά Συστήματα	04	✓			✓	
48	Υ	Ψηφιακές και Ήπιες Δεξιότητες στις Επιστήμες της Αγωγής	01			✓	✓	
49	Υ	Ψηφιακό Μάρκετινγκ (Digital Marketing)	04			✓	✓	
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ								
1	Υ	Science, Technology, Society - Science and Technology Studies	03	✓			✓	
2	Υ	Αγγλικές Σπουδές: Λογοτεχνία και Πολιτισμός	02			✓	✓	
3	Υ	Αγγλική Γλώσσα, Γλωσσολογία και Μετάφραση	02			✓	✓	
4	Υ	Άθληση και Υγεία	09	✓			✓	
5	Υ	Ακοολογία - Νευροτολογία	09			✓	✓	
6	Υ	Αλγολογία: Αντιμετώπιση του πόνου. Διάγνωση και Θεραπεία. Φαρμακευτικές Παρεμβατικές και άλλες τεχνικές.	09	✓			✓	
7	Υ	Αλγόριθμοι, Λογική και Διακριτά Μαθηματικά	06	✓			✓	
8	Υ	Αμπελουργία-Οινολογία και Αλκοολούχα Ποτά	07			✓	✓	
9	Υ	Αναλυτική Χημεία-Διασφάλιση Ποιότητας	05	✓			✓	
10	Υ	Αναπαραγωγική - Αναγεννητική Ιατρική	09	✓			✓	
11	Υ	Αναπνευστική Ανεπάρκεια και Μηχανικός Αερισμός	09			✓	✓	
12	Υ	Ανάπτυξη νέων φαρμάκων: έρευνα, κυκλοφορία και πρόσβαση	09	✓			✓	
13	Υ	Ανόργανη Χημεία και Εφαρμογές της στη Βιομηχανία	05	✓			✓	
14	N	Ανοσολογία_Βασικές Αρχές και Κλινικές Εφαρμογές	09	✓			✓	
15	N	Αντιμετώπιση διαθλαστικών εκτροπών και διαθλαστικές επεμβάσεις	09	✓			✓	
16	Υ	Αντιμετώπιση Εξαρτήσεων - Εξαρτησιολογία	09			✓	✓	
17	Υ	Αποκατάσταση Βλαβών Νωτιαίου Μυελού. Διαχείριση του πόνου σπονδυλικής προέλευσης	09			✓	✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
18	Υ	Απομόνωση, Ανάπτυξη, Παραγωγή και Έλεγχος Βιοδραστικών Φυσικών Προϊόντων	09			✓	✓	
19	Υ	Αρέθας	02	✓			✓	
20	Υ	Αρτηριακή Υπέρταση και Συνοδά Καρδιαγγειακά - Νεφρικά Νοσήματα	09			✓	✓	
21	Υ	Αρχαιολογία και Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου: από την Απώτατη Προϊστορία έως την Ύστερη Αρχαιότητα	02	✓			✓	
22	Υ	Αρχαιολογία της Ελλάδας και της Ανατολικής Μεσογείου: από τα Ανάκτορα της Εποχής του Χαλκού έως και τα Ελληνιστικά Βασίλεια	02	✓			✓	
23	Υ	Αστικό Δίκαιο	04	✓			✓	
24	Υ	Ασφαλή Τηλεπικοινωνιακά και Δικτυακά Συστήματα	07	✓			✓	
25	Υ	Βιολογία της Άσκησης	10			✓	✓	
26	Υ	Βιομηχανική Φαρμακευτική	09	✓			✓	
27	Υ	Βιοπληροφορική και Υπολογιστική Βιολογία (πρώην Βιοπληροφορική)	05			✓	✓	
28	Υ	Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη	02	✓			✓	
29	Υ	Βυζαντινός κόσμος: Ιστορία και Αρχαιολογία	02	✓			✓	
30	Υ	Γενική και Εξειδικευμένη Παιδιατρική: Κλινική Πράξη και Έρευνα (πρώην Κλινική Παιδιατρική και Νοσηλευτική – Έρευνα)	09			✓	✓	
31	Υ	Γερμανική Φιλολογία: Θεωρία - Εφαρμογές (πρώην Λογοτεχνία και Γλωσσολογία)	02	✓			✓	
32	Υ	Γλωσσική Τεχνολογία	06	✓			✓	
33	Υ	Γλωσσολογία	02	✓			✓	
34	Υ	Γνωσιακή Επιστήμη	03			✓	✓	
35	Υ	Δέξιππος	02	✓			✓	
36	Υ	Δημόσιο Δίκαιο	04	✓			✓	
37	Υ	Δημόσιο Δίκαιο - Δημόσιες Πολιτικές	04	✓			✓	
38	Υ	Δημόσιο Δίκαιο και Δημόσια Πολιτική	03	✓			✓	
39	Υ	Δημοσιογραφία και Νέα Μέσα	03			✓	✓	
40	Υ	Διασυνδεδετική Ψυχιατρική και Απαρτιωμένη Φροντίδα Σωματικής και Ψυχικής Υγείας	09			✓	✓	
41	Υ	Διαταραχές της αναπνοής στον Ύπνο - Εργαστηριακή και Κλινική Ιατρική του Ύπνου	09			✓	✓	
42	Υ	Διαχείριση Κρίσεων και Μαζικών Καταστροφών και Νοσηλευτική Δημόσιας Υγείας	09			✓	✓	
43	Υ	Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική	02	✓			✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
44	Υ	Διαχείριση της Σχολικής Μονάδας και Διά Βίου Μάθηση	01	✓			✓	
45	Υ	Διδακτική και Μεθοδολογία των Μαθηματικών	01			✓	✓	
46	Υ	Διδακτική της Βιολογίας	01	✓			✓	
47	Υ	Διδακτική της Χημείας, Νέες Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη (πρώην Διδακτική της Χημείας και Νέες Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες)	01	✓			✓	
48	Υ	Διδακτική των Μαθηματικών και Τεχνολογίες της Πληροφορίας και Επικοινωνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση	01			✓	✓	
49	Υ	Διεθνές ΠΜΣ στις Νευροεπιστήμες	05			✓	✓	
50	Υ	Διοίκηση και Οικονομική των Τηλεπικοινωνιακών Δικτύων και Πληροφοριακών Συστημάτων (πρώην Διοίκηση και Οικονομική των Τηλεπικοινωνιακών Δικτύων)	04			✓	✓	
51	Ν	Διοίκηση σε Ναυτιλία και Λιμένες	04	✓			✓	
52	Υ	Διοίκηση, Αναλυτική και Πληροφοριακά Συστήματα Επιχειρήσεων	04	✓			✓	
53	Υ	Ειδική Αγωγή	01	✓			✓	
54	Υ	Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα	01	✓			✓	
55	Υ	Εκτίμηση και Διαχείριση Επαγγελματικού, Περιβαλλοντικού και Φαρμακευτικού Κινδύνου	10			✓	✓	
56	Υ	Ελάχιστα Επεμβατική Χειρουργική, Ρομποτική Χειρουργική και Τηλεχειρουργική	09			✓	✓	
57	Υ	Ελληνογαλλικές Σπουδές στη Λογοτεχνία, τον Πολιτισμό και τη Μετάφραση	02	✓			✓	
58	Υ	Ελληνοϊταλικές Σπουδές: Ιστορία, Λογοτεχνία, Κλασική Παράδοση (πρώην Ελληνορωμαϊκές – Ελληνοϊταλικές Σπουδές)	02	✓			✓	
59	Υ	Εμβρυομητρική Ιατρική	09	✓			✓	
60	Υ	Εμπορικό Δίκαιο	04	✓			✓	
61	Υ	Ενδαγγειακές Τεχνικές	09	✓			✓	
62	Υ	Εξειδικευμένο Δημόσιο Δίκαιο	04			✓	✓	
63	Υ	Επεμβατική Ακτινολογία	09			✓	✓	
64	Υ	Επεμβατική Καρδιολογία	09			✓	✓	
65	Υ	Επιδημιολογία - Μεθοδολογία έρευνας στις βιοϊατρικές επιστήμες, την κλινική πράξη και τη δημόσια υγεία	09			✓	✓	
66	Υ	Επιστήμες Γης και Περιβάλλον	05	✓			✓	
67	Υ	Επιστήμες της Αγωγής	01	✓			✓	
68	Υ	Επιστήμη Δεδομένων και Τεχνολογίες Πληροφορίας	06	✓			✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
69	Υ	Επιστήμη Πολυμερών και Εφαρμογές της στη Βιομηχανία (πρώην Επιστήμη Πολυμερών και Εφαρμογές της)	05	✓			✓	
70	Υ	Επιστήμη του Στρες και Προαγωγή της Υγείας (πρώην Η Επιστήμη του Στρες και η Προαγωγή της Υγείας)	09			✓	✓	
71	Υ	Έρευνα στη Γυναικεία Αναπαραγωγή	09			✓	✓	
72	Υ	Εφαρμογές της Βιολογίας στην Ιατρική	05	✓			✓	
73	Υ	Εφαρμοσμένη Διαχείριση Κινδύνων	04	✓			✓	
74	Υ	Εφαρμοσμένη Εμβιομηχανική και Βιοϋλικά στην Ορθοπαιδική	09			✓	✓	
75	Υ	Εφαρμοσμένη Νοσηλευτική Επιστήμη	09			✓	✓	
76	Υ	Εφαρμοσμένη Οικονομική και Χρηματοοικονομική	04			✓	✓	
77	Υ	Ζώα: Ηθική, Δίκαιο, Ευζωία	02	✓			✓	
78	Υ	Θεωρία, Πράξη και Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου	01			✓	✓	
79	Υ	Θρόμβωση – Αιμορραγία - Ιατρική των Μεταγίσεων	09	✓			✓	
80	Υ	Ιατρική Φυσική - Ακτινοφυσική	05				✓	
81	Υ	Ιδιωτικό Διεθνές Δίκαιο, Δίκαιο Διεθνών Συναλλαγών και Συγκριτικές Νομικές Σπουδές	04	✓			✓	
82	Υ	Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης και της Τεχνολογίας (Αυτόνομο)	03	✓			✓	
83	Υ	Ιστορία, Κοινωνιολογία και Φιλοσοφία του Δικαίου	04			✓	✓	
84	Ν	Κακοήθη νεοπλασμάτα δέρματος	09	✓			✓	
85	Ν	Καρδιαγγειακή απεικόνιση	09	✓			✓	
86	Υ	Καρδιοπνευμονική Αποκατάσταση και Αποκατάσταση Πασχόντων ΜΕΘ	09	✓			✓	
87	Υ	Κατάλυση και Εφαρμογές της στη Βιομηχανία (πρώην Κατάλυση και Εφαρμογές της)	05	✓			✓	
88	Υ	Κλινικές Μελέτες: Σχεδιασμός και Εκτέλεση	09			✓	✓	
89	Υ	Κλινική Βιοχημεία – Μοριακή Διαγνωστική	05	✓			✓	
90	Υ	Κλινική Εργοσπιρομετρία, Άσκηση, Προηγμένη Τεχνολογία και Αποκατάσταση (πρώην Κλινική Εργοσπιρομετρία, Άσκηση και Αποκατάσταση)	09			✓	✓	
91	Υ	Κλινική και Πειραματική Νευροχειρουργική (πρώην Εφαρμοσμένη Νευροανατομία)	09			✓	✓	
92	Υ	Κλινική Νευροφυσιολογία	09			✓	✓	
93	Υ	Κλινική Φαρμακευτική	09	✓			✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
94	Υ	Κλινική Ψυχολογία	03			✓	✓	
95	Υ	Κοινωνικές Επιστήμες και Ανθρωπιστικές Σπουδές στην Εκπαίδευση	01	✓			✓	
96	Υ	Κοινωνική Νευροεπιστήμη, Κοινωνική Παιδαγωγική και Εκπαίδευση	01	✓			✓	
97	Υ	Κοραής	02	✓			✓	
98	Υ	Κοσμητολογία - Δερματοφαρμακολογία	09	✓			✓	
99	Υ	Λατινοαμερικανικές και Ιβηρικές Σπουδές	02	✓			✓	
100	Υ	Λογοτεχνία, Σκέψη και Πολιτισμός στον Ελληνορωμαϊκό Κόσμο	02			✓	✓	
101	Υ	Λοιμωξιολογία	09			✓	✓	
102	Υ	Μαθηματικά	05			✓	✓	
103	Υ	Μεταβολικά Νοσήματα των Οστών	09			✓	✓	
104	Υ	Μεταπτυχιακά Διπλώματα Ειδίκευσης στην Ηλεκτρονική - Ραδιοηλεκτρολογία (ΜΔΕ Ρ/Η) και στον Ηλεκτρονικό Αυτοματισμό (ΜΔΕ Η/Α) (πρώην Ηλεκτρονική και Ραδιοηλεκτρολογία / Ηλεκτρονικός Αυτοματισμός)	07	✓			✓	
105	Υ	Μετάφραση: Ελληνική, Αγγλική, Ρωσική	02			✓	✓	
106	Υ	Μηχανική Υπολογιστών, Τηλεπικοινωνιών και Δικτύων	07	✓			✓	
107	Υ	Μονάδες Εντατικής Θεραπείας	09			✓	✓	
108	Υ	Μονάδες Εντατικής Θεραπείας - Καρδιολογία, Ιατρική και Νοσηλευτική Φροντίδα (πρώην ΜΕΘ και Καρδιολογική Νοσηλευτική)	09	✓			✓	
109	Υ	Μοριακή Βιοϊατρική - Μηχανισμοί Ασθενειών, Μοριακές και Κυτταρικές Θεραπείες και Βιοκαινοτομία	09			✓	✓	
110	Υ	Μοριακή Ιατρική Βιοπαθολογία (πρώην Μοριακή Ιατρική Βιοπαθολογία - Μικροβιολογία)	09			✓	✓	
111	Υ	Μουσειακές Σπουδές	03			✓	✓	
112	Υ	Μουσική Εκπαίδευση σε Τυπικά και Άτυπα Περιβάλλοντα	02	✓			✓	
113	Υ	Νανοϊατρική	09			✓	✓	
114	Υ	Νέες Τεχνολογίες Χειρουργικής Πεπτικού, Ελάχιστα Επεμβατικές Τεχνικές, Βαριατρική Χειρουργική (πρώην Προηγμένη Λαπαροσκοπική και Βαριατρική Χειρουργική)	09			✓	✓	
115	Υ	Νεοπλασματική Νόσος στον Άνθρωπο: Έρευνα και Κλινικοπαθολογοανατομική Προσέγγιση στα Πλαίσια της Εξατομικευμένης Ιατρικής (Διάγνωση και Στοχευμένη Θεραπεία) (πρώην Νεοπλασματική νόσος στον άνθρωπο: διάγνωση, σύγχρονη θεραπεία και έρευνα)	09			✓	✓	
116	Υ	Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία και Ιστορία της Τέχνης	02	✓			✓	
117	Υ	Ογκολογία Θώρακα: Σύγχρονη Κλινικο-Εργαστηριακή Προσέγγιση και Έρευνα (πρώην Καρκίνος Πνεύμονα: Σύγχρονη Κλινικοεργαστηριακή Προσέγγιση και Έρευνα)	09			✓	✓	
118	Υ	Οικολογία και Διαχείριση της Βιοποικιλότητας	05			✓	✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
119	Υ	Οικονομική Επιστήμη	03	✓			✓	
120	Υ	Οργανική Σύνθεση και Εφαρμογές της στη Χημική Βιομηχανία	05	✓			✓	
121	Υ	Οργάνωση και Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας - Πληροφορική Υγείας (πρώην Νοσηλευτική Διαπανεπιστημιακό - Διατμηματικό)	04			✓	✓	
122	Ν	Παγκόσμια Διακυβέρνηση και Ασφάλεια	03			✓	✓	
123	Υ	Παγκόσμια Υγεία - Ιατρική των Καταστροφών (πρώην Διεθνής Ιατρική – Διαχείριση Κρίσεων Υγείας)	09			✓	✓	
124	Υ	Παιδιατρική - Λοιμωξιολογία	09			✓	✓	
125	Υ	Πατυρολογία και Κλασική Γραμματεία	02			✓	✓	
126	Υ	Περιβάλλον και Υγεία: Διαχείριση Περιβαλλοντικών Θεμάτων με Επιπτώσεις στην Υγεία	10			✓	✓	
127	Υ	Πληροφορική	06	✓			✓	
128	Υ	Ποινικές Επιστήμες	04			✓	✓	
129	Υ	Πολιτική Δικονομία και Εργατικό Δίκαιο	04			✓	✓	
130	Υ	Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία	03	✓			✓	
131	Υ	Πολιτική και διαδίκτυο	03	✓			✓	
132	Υ	Πολιτική Οικονομία	03	✓			✓	
133	Υ	Πολιτική, Διοίκηση και Αξιολόγηση στην Εκπαίδευση	01			✓	✓	
134	Υ	Πολιτισμικές και Κινηματογραφικές Σπουδές	02			✓	✓	
135	Υ	Ποσοτική Επενδυτική	04	✓			✓	
136	Υ	Προαγωγή και Αγωγή της Υγείας	09	✓			✓	
137	Υ	Προηγμένη Κλινική Νοσηλευτική	09			✓	✓	
138	Υ	Ρευματολογία - Μυοσκελετική Υγεία	09			✓	✓	
139	Υ	Ρητορική, Επιστήμες του Ανθρώπου και Εκπαίδευση (πρώην Ρητορική: Θεωρία και Πράξη)	02			✓	✓	
140	Υ	Σακχαρώδης Διαβήτης - Παχυσαρκία	09			✓	✓	
141	Υ	Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης: Πολιτική, Ιστορία, Οικονομικά (πρώην Σπουδές Νοτιοανατολικής Ευρώπης)	03	✓			✓	
142	Υ	Στρατηγικές Αναπτυξιακής και Εφηβικής Υγείας (πρώην Στρατηγικές Ανάπτυξης της Εφηβικής Υγείας)	09			✓	✓	
143	Ν	Στρατηγικές Διαχείρισης Περιβάλλοντος Καταστροφών και Κρίσεων	05			✓	✓	
144	Υ	Στρατηγική Διοίκηση και Ανταγωνιστικότητα	04	✓			✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
145	Υ	Σύγχρονη Διαγνωστική στην Δερματολογία και Αλλεργιολογία	09			✓	✓	
146	Υ	Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Νέων Φαρμακευτικών Ενώσεων	09	✓			✓	
147	Υ	Σχολική Ψυχολογία	03			✓	✓	
148	Ν	Ταυτότητα, Εκπαίδευση και Ικανότητες για Δημοκρατικό Πολιτισμό	02			✓	✓	
149	Υ	Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών	06	✓			✓	
150	Υ	Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας για την Εκπαίδευση	01			✓	✓	
151	Υ	Φαρμακευτική Ανάλυση - Έλεγχος Ποιότητας	09	✓			✓	
152	Υ	Φιλοσοφία	02	✓			✓	
153	Υ	Φιλοσοφία και Διοίκηση (πρώην Φιλοσοφία και Διοίκηση-Μανατζμεντ)	04			✓	✓	
154	Υ	Φυσική	05			✓	✓	
155	Υ	Φυσική Αγωγή και Αθλητισμός	10			✓	✓	
156	Υ	Φυσική Εφαρμογών	05			✓	✓	
157	Υ	Φυσικοχημεία (πρώην Χημεία - Φυσικοχημεία)	05			✓	✓	
158	Υ	Φυσιολογία της Γήρανσης και Γηριατρικά Σύνδρομα	09			✓	✓	
159	Υ	Χειρουργική Ανατομία	09			✓	✓	
160	Υ	Χειρουργική Ογκολογία	09			✓	✓	
161	Υ	Χημεία Τροφίμων	05	✓			✓	
162	Ν	Χρηματοοικονομική τεχνολογία	04			✓	✓	
163	Υ	Ψηφιακά Μέσα Επικοινωνίας και Περιβάλλοντα Αλληλεπίδρασης	03			✓	✓	
164	Υ	Ψυχοτροδικαστική	09			✓	✓	
165	Υ	Ψυχική Υγεία και Ψυχιατρική Παιδιών και Εφήβων (πρώην Ψυχική Υγεία Παιδιών και Εφήβων)	09			✓	✓	
166	Υ	Ωκεανογραφία και Διαχείριση Θαλάσσιου Περιβάλλοντος	05	✓			✓	
ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ								
1	Ν	Διαχείριση έργων υποδομών και κατασκευών	07	✓			✓	
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ								
1	Υ	Data Science and Machine Learning	06			✓	✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
2	Υ	Interaction Generative Design	02			✓	✓	
3	Υ	Language Education for Refugees and Migrants (LRM)	02	✓			✓	
4	Υ	Master in Business Administration (MBA)	04	✓			✓	
5	Υ	MSc in Innovation Management and Entrepreneurship	04			✓	✓	
6	Υ	Αθλητικές Σπουδές: Κοινωνιολογία, Ιστορία, Ανθρωπολογία	03	✓			✓	
7	Υ	Ακουστικός Σχεδιασμός και Ψηφιακός Ήχος	02			✓	✓	
8	Υ	Βιοπληροφορική και Νευροπληροφορική	05			✓	✓	
9	Υ	Γραφικές Τέχνες - Πολυμέσα	02			✓	✓	
10	Υ	Δημόσια Ιστορία	02	✓			✓	
11	Υ	Διαχείριση Αποβλήτων	07	✓			✓	
12	Υ	Διαχείριση γήρανσης και χρόνιων νοσημάτων	09			✓	✓	
13	Υ	Διαχείριση και Τεχνολογία Ποιότητας (πρώην Διασφάλιση Ποιότητας)	07	✓			✓	
14	Υ	Διαχείριση Τεχνικών Έργων	07	✓			✓	
15	Υ	Διδακτική της Αγγλικής ως Ξένης/Διεθνούς Γλώσσας	01	✓			✓	
16	Υ	Διδακτική της Γαλλικής ως Ξένης Γλώσσας (πρώην Διδακτική της Γαλλικής ως Ξένης/Διεθνούς Γλώσσας)	01			✓	✓	
17	Υ	Διδακτική της Γερμανικής ως Ξένης Γλώσσας (πρώην Διδακτική της Γερμανικής ως Ξένης/Διεθνούς Γλώσσας)	01	✓			✓	
18	Υ	Διοίκηση Αθλητισμού	04			✓	✓	
19	Υ	Διοίκηση Εφοδιαστικής Αλυσίδας	04			✓	✓	
20	Υ	Διοίκηση Μονάδων Υγείας MSc	04			✓	✓	
21	Υ	Διοίκηση Πολιτισμικών Μονάδων MSc	04			✓	✓	
22	Υ	Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων MSc	04	✓			✓	
23	Υ	Εγκληματολογικές και Ποινικές προσεγγίσεις της διαφθοράς, του οικονομικού και του οργανωμένου εγκλήματος (ΠΕΔ)	03	✓			✓	
24	Υ	Εκπαίδευση Ενηλίκων	01			✓	✓	
25	Υ	Εκπαίδευση και Τεχνολογίες σε συστήματα εξ αποστάσεως διδασκαλίας και μάθησης - Επιστήμες της Αγωγής	01	✓			✓	
26	Υ	Επιδημιολογία	09			✓	✓	
27	Υ	Επικοινωνία της Επιστήμης	02			✓	✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
28	Υ	Επιστήμες της Αγωγής	01	✓			✓	
29	Υ	Επιστήμες της Αγωγής: Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση Ατόμων με Προβλήματα Προφορικού και Γραπτού λόγου	01	✓			✓	
30	Υ	Εφαρμογές Γεωργίας Ακριβείας	08			✓	✓	
31	Υ	Εφαρμοσμένη Αναπτυξιακή Ψυχολογία	03			✓	✓	
32	Υ	Καλλιέργειες υπό Κάλυψη - Υδροπονία	08			✓	✓	
33	Υ	Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία	03			✓	✓	
34	Υ	Μεταπτυχιακές Σπουδές στα Μαθηματικά	05			✓	✓	
35	Υ	Μεταπτυχιακή Ειδίκευση Καθηγητών Φυσικών Επιστημών MSc (πρώην Μεταπτυχιακή Ειδίκευση Καθηγητών Φυσικών Επιστημών)	01	✓			✓	
36	Υ	Μεταπτυχιακή Εξειδίκευση στα Πληροφοριακά Συστήματα MSc	06	✓			✓	
37	Υ	Νεώτερη και Σύγχρονη Ελληνική Ιστορία	02	✓			✓	
38	Υ	Ορθόδοξη Χριστιανική Θεολογία και Θρησκευτικός Πλουραλισμός (πρώην Σπουδές στην Ορθόδοξη Θεολογία)	02			✓	✓	
39	Υ	Παραστατικές Τέχνες	02			✓	✓	
40	Υ	Περιβαλλοντική Κατάλυση για Αντιρρύπανση και Παραγωγή Καθαρής Ενέργειας (πρώην Κατάλυση και Προστασία Περιβάλλοντος)	07	✓			✓	
41	Υ	Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός MSc	07	✓			✓	
42	Υ	Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς και των μνημείων της Φύσης από τις Επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής	02	✓			✓	
43	Υ	Προχωρημένες Σπουδές στη Φυσική MSc	05			✓	✓	
44	Υ	Σεισμική Μηχανική και Αντισεισμικές Κατασκευές MSc	07	✓			✓	
45	Υ	Σύγχρονες Δημοσιογραφικές Σπουδές	03			✓	✓	
46	Υ	Σύγχρονες τάσεις στη γλωσσολογία για εκπαιδευτικούς (ΑΔΕ) (πρώην Σύγχρονες Τάσεις στην Ανάλυση και τη Διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας)	01	✓			✓	
47	Υ	Σύγχρονος Ιταλικός Πολιτισμός και Ειδικά Ζητήματα Ορολογίας και Ερμηνείας	02			✓	✓	
48	Υ	Συστήματα Κινητού και Διάχυτου Υπολογισμού MSc (πρώην Τεχνολογία Υλικού και Λογισμικού: Σχεδίαση και Ανάπτυξη Διάχυτων Συστημάτων Υπολογισμού)	06	✓			✓	
49	Υ	Σχεδιασμός Φωτισμού	02			✓	✓	
50	Υ	Τέχνη - Πολιτιστική Κληρονομιά - Αναπτυξιακές Πολιτικές	02	✓			✓	
51	Υ	Τραπεζική, Λογιστική και Χρηματοοικονομική	04			✓	✓	
52	Υ	Τραπεζική, Χρηματοοικονομική και Χρηματοοικονομική Τεχνολογία (FinTech) (πρώην Τραπεζική MSc)	04			✓	✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
53	Υ	Φιλοσοφία και Τέχνες	02			✓	✓	
54	Υ	Χημική και Βιομοριακή Ανάλυση	05			✓	✓	
ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ								
1	Υ	Επιστήμη της Μετάφρασης	02			✓	✓	
2	Υ	Μουσική Παιδαγωγική	01			✓	✓	
3	Υ	Νέα Μέσα Επικοινωνίας και Ψηφιακό Μάρκετινγκ	04			✓	✓	
4	Υ	Οπτικοακουστικές Τέχνες στην Ψηφιακή Εποχή	02			✓	✓	
5	Υ	Πολιτική, Γλώσσα και Διαπολιτισμική Επικοινωνία	03			✓	✓	
6	Υ	Ψηφιακές Εφαρμογές και Καινοτομία	06			✓	✓	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ								
1	Υ	Δημόσια Πολιτική και Διοίκηση	03	✓			✓	
2	Υ	Διεθνείς Διαπραγματεύσεις	03	✓			✓	
3	Υ	Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Οικονομικές Σπουδές	03	✓			✓	
4	Υ	Διεθνής Ναυτιλία, Χρηματοοικονομική και Διοίκηση	04	✓			✓	
5	Υ	Διοίκηση Επιχειρήσεων (Athens MBA)	04			✓	✓	
6	Υ	Διοίκηση Επιχειρήσεων MBA	04			✓	✓	
7	Υ	Διοίκηση Επιχειρήσεων για Στελέχη (Executive MBA)	04	✓			✓	
8	Υ	Διοίκηση Υπηρεσιών	04	✓			✓	
9	Υ	Διοικητική των Επιχειρήσεων με Διεθνή Προσανατολισμό	04	✓			✓	
10	Υ	ΔΜΣ στη Λογιστική και Χρηματοοικονομική	04	✓			✓	
11	Υ	ΔΜΣ στην Εφαρμοσμένη Στατιστική	05			✓	✓	
12	Υ	ΔΜΣ στην Στατιστική	05			✓	✓	
13	Υ	Εφαρμοσμένα Οικονομικά και Χρηματοοικονομικά	04			✓	✓	
14	Υ	Μάρκετινγκ και Επικοινωνία	04			✓	✓	
15	Υ	Οικονομικά και Δίκαιο στις Ενεργειακές Αγορές	04			✓	✓	
16	Υ	Οικονομική Επιστήμη (ΔΠΜΣ)	03	✓			✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
17	Υ	ΠΜΣ στη Διοικητική Επιστήμη και Τεχνολογία	04	✓			✓	
18	Υ	ΠΜΣ στην Επιστήμη Υπολογιστών	06	✓			✓	
19	Υ	ΠΜΣ στην Επιχειρηματική Αναλυτική	04	✓			✓	
20	Υ	ΠΜΣ στην Επιχειρηματική Οικονομική με Αναλυτικές Μεθόδους	04			✓	✓	
21	Υ	ΠΜΣ στις Ψηφιακές Μεθόδους για τις Ανθρωπιστικές Επιστήμες	06	✓			✓	
22	Υ	Ποσοτική Διαχείριση Αναλογιστικού και Χρηματοοικονομικού Κινδύνου	04			✓	✓	
23	Υ	Χρηματοοικονομική Διοίκηση	04	✓			✓	
24	Υ	Χρηματοοικονομική και Τραπεζική (πρώην Χρηματοοικονομική και Τραπεζική για Στελέχη Επιχειρήσεων και Οργανισμών)	04			✓	✓	
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ								
1	Υ	Ανάλυση και διδασκαλία πρώτης & δεύτερης/ξένης γλώσσας	01			✓	✓	
2	Υ	Ανθρωπογεωγραφία, Ανάπτυξη και Σχεδιασμός του Χώρου	03			✓	✓	
3	Υ	Αρχαίο Θέατρο: Εκπαιδευτικές και Φιλολογικές Προσεγγίσεις κατά την Αρχαιότητα (πρώην Το Θέατρο ως Κοινωνικός και Πολιτικός Θεσμός στη Μεσόγειο κατά την Αρχαιότητα)	02			✓	✓	
4	Υ	Αρχαιολογία της Ανατολικής Μεσογείου: Ελλάδα, Αίγυπτος, Εγγύς Ανατολή	02			✓	✓	
5	Υ	Γεωγραφία και Εφαρμοσμένη Γεωπληροφορική	05			✓	✓	
6	Υ	Διακυβέρνηση, Ανάπτυξη και Ασφάλεια στη Μεσόγειο	03			✓	✓	
7	Υ	Έρευνα για την τοπική κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή	03			✓	✓	
8	Υ	Ευφυή Συστήματα Πληροφορικής	06			✓	✓	
9	Υ	Κοινωνική και Ιστορική Ανθρωπολογία	03	✓			✓	
10	Υ	Κρίση και Ιστορική Αλλαγή	03	✓			✓	
11	Υ	Πλανητική Περιβαλλοντική Αλλαγή, Διαχείριση και Τεχνολογία	05			✓	✓	
12	Υ	Πολιτισμική Πληροφορική και Επικοινωνία	02			✓	✓	
13	Υ	Σπουδές στα Μαθηματικά	05			✓	✓	
14	Υ	Φύλο, Πολιτισμός και Κοινωνία	03			✓	✓	
15	Υ	Φυσικοί Κίνδυνοι και Αντιμετώπιση Φυσικών Καταστροφών	05			✓	✓	
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ								

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
1	Υ	Δημόσια Οικονομική και Πολιτική	03			✓	✓	
2	Υ	Δημόσια Υγεία	10			✓	✓	
3	Υ	Διοίκησης Υπηρεσιών Υγείας	04			✓	✓	
4	Υ	Ηγεσία, Καινοτομία και Πολιτικές Αξίας στην Υγεία	04			✓	✓	
5	Υ	Νέες Μέθοδοι στη Φυσικοθεραπεία. Κατεύθυνση 1: Αναπνευστική Φυσικοθεραπεία. Κατεύθυνση 2: Μυοσκελετική Φυσικοθεραπεία	09			✓	✓	
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ								
1	Υ	Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Διαχείριση Ενέργειας στα Κτήρια (από πρώην ΤΕΙ Δυτικής Μακεδονίας)	07			✓	✓	
2	Ν	Επαγγελματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Σύγχρονα Ηλεκτρικά Δίκτυα Διανομής -ΔΕΔΔΗΕ	07	✓			✓	
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ								
1	Υ	Προηγμένες Μέθοδοι Σχεδιασμού, Τεχνολογίας & Μάνατζμεντ Προϊόντων από Ξύλο	07			✓	✓	
2	Υ	Φυτιατρική και Περιβάλλον	08			✓	✓	
3	Υ	Αειφορική Διαχείριση Υδατικού Περιβάλλοντος	05			✓	✓	
4	Υ	Ανάλυση και Διαχείριση Ενεργειακών Συστημάτων (πρώην Σύγχρονες Μέθοδοι Σχεδιασμού και Ανάλυσης στη Βιομηχανία)	07			✓	✓	
5	Υ	Άσκηση και Υγεία - Αξιολόγηση και Συνταγογράφηση (πρώην Άσκηση και Υγεία)	10			✓	✓	
6	Υ	Αστικές Αναπλάσεις, Αστική Ανάπτυξη και Αγορά Ακινήτων	07	✓			✓	
7	Υ	Βιοεπιχειρείν	04			✓	✓	
8	Υ	Βιοιατρική Έρευνας, Βιοστατιστική και Κλινική Βιοπληροφορική	09			✓	✓	
9	Υ	Βιολογία της Αναπαραγωγής - Βιοδείκτες στη Μαιευτική και Γυναικολογία - Περιγεννητική Ιατρική (πρώην Βιολογία της Αναπαραγωγής)	09	✓			✓	
10	Υ	Βιοτεχνολογία - Ποιότητα Διατροφής και Περιβάλλοντος	05	✓			✓	
11	Υ	Γενετική του Ανθρώπου - Γενετική Συμβουλευτική (πρώην Γενετική του Ανθρώπου)	09	✓			✓	
12	Υ	Δεοντολογία και Ηθική στις Βιοιατρικές Επιστήμες	09			✓	✓	
13	Υ	Διαχείριση Έργων, Συγκοινωνιακός και Χωρικός Σχεδιασμός	07	✓			✓	
14	Υ	Διαχείριση και Αποκατάσταση Βαρέως Πάσχοντα	09			✓	✓	
15	Υ	Διοίκηση Επιχειρήσεων-MBA	04	✓			✓	
16	Υ	Διοίκηση Εφοδιαστικής Αλυσίδας και Logistics	04			✓	✓	
17	Υ	Εκπαίδευση για την Αειφορία και το Περιβάλλον	01			✓	✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
18	Υ	Επαναχρήσεις Κτιρίων και Συνόλων	07			✓	✓	
19	Υ	Επιστήμες της Αγωγής: Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης και παιχνίδια (πρώην Επιστήμες της Αγωγής: Παιδαγωγικό Παιχνίδι και Παιδαγωγικό Υλικό στην πρώτη παιδική ηλικία)	01	✓			✓	
20	Υ	Επιστήμες της Αγωγής: Ειδική Αγωγή	01	✓			✓	
21	Υ	Επιστήμη και Τεχνολογία Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	07	✓			✓	
22	Υ	Ευέλικτες Μέθοδοι Διοίκησης (ΠΜΣ ΕΔΜ)	04	✓			✓	
23	Υ	Ευφυή Δίκτυα Ηλεκτρικής Ενέργειας	07	✓			✓	
24	Υ	Εφαρμογές Μοριακής Βιολογίας-Μοριακή Γενετική, Διαγνωστικοί Δείκτες	05	✓			✓	
25	Υ	Εφαρμοσμένη Κινησιολογία στις Ένοπλες Δυνάμεις	10			✓	✓	
26	Ν	Εφαρμοσμένη Οικονομική	03	✓			✓	
27	Υ	Εφαρμοσμένη Πληροφορική	06			✓	✓	
28	Υ	Η διατροφή στην υγεία και στη νόσο	09			✓	✓	
29	Υ	Κλινικές Εφαρμογές Μοριακής Ιατρικής	09			✓	✓	
30	Υ	Λογιστική και Ελεγκτική	04			✓	✓	
31	Υ	Μεσογειακή Υδατοκαλλιέργεια	08			✓	✓	
32	Υ	Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης στη Νεφρολογική Φροντίδα	09			✓	✓	
33	Υ	Νευροαποκατάσταση	09			✓	✓	
34	Υ	Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης	04			✓	✓	
35	Υ	Πληροφορική και Υπολογιστική Βιοϊατρική	06			✓	✓	
36	Υ	Πολυλειτουργική Διαχείριση Δασικών Οικοσυστημάτων και Βιο-οικονομία	08			✓	✓	
37	Υ	Προηγμένη Φυσικοθεραπεία	09			✓	✓	
38	Υ	Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας	09			✓	✓	
39	Υ	Συμβουλευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική στην Ειδική Αγωγή, την Εκπαίδευση και την Υγεία	09			✓	✓	
40	Υ	Σχεδιασμός Μαθήματος και Ανάπτυξη Διδακτικού Υλικού σε Σύγχρονα Περιβάλλοντα Μάθησης (πρώην Σύγχρονα Περιβάλλοντα Μάθησης και Παραγωγή Διδακτικού Υλικού)	01			✓	✓	
41	Υ	Τοξικολογία	05			✓	✓	
42	Υ	Υπερηχογραφική Λειτουργική Απεικόνιση για την Πρόληψη και Διάγνωση των Αγγειακών Παθήσεων	09			✓	✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
43	Υ	Χειρουργική Παχέος Εντέρου-Πρωκτού	09			✓	✓	
44	Υ	Ψυχολογία Αθλητισμού, Άσκησης και Φυσικής Αγωγής (πρώην Ψυχολογία Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού)	03			✓	✓	
45	Ν	Ψυχολογία της Διατροφής	09			✓	✓	
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ								
1	Υ	Ανόργανη Βιολογική Χημεία	05			✓	✓	
2	Υ	Ατμοσφαιρικές Επιστήμες και Περιβάλλον	05			✓	✓	
3	Υ	Βασικές Βιοιατρικές Επιστήμες	09			✓	✓	
4	Υ	Διδακτική και Τεχνολογίες Μάθησης των Φυσικών Επιστημών	01			✓	✓	
5	Υ	Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών	04			✓	✓	
6	Υ	Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση	01	✓			✓	
7	Υ	Εικαστικών Τεχνών και Επιστημών της Τέχνης	02			✓	✓	
8	Υ	Ελληνική Φιλοσοφία-Φιλοσοφία των Επιστημών	02			✓	✓	
9	Υ	Επιστήμες της Αγωγής	01	✓			✓	
10	Υ	Μαθηματικών	05			✓	✓	
11	Υ	Μηχανική Δεδομένων και Υπολογιστικών Συστημάτων	07	✓			✓	
12	Υ	Μοριακή Κυτταρική Βιολογία και Βιοτεχνολογία	05			✓	✓	
13	Υ	Σύγχρονες Ηλεκτρονικές Τεχνολογίες	07	✓			✓	
14	Υ	Τεχνολογίες Ποηγμένων Υλικών	07			✓	✓	
15	Υ	Φυσικής με Ειδικεύσεις στη Θεωρητική και Πειραματική Φυσική	05			✓	✓	
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ								
1	Ν	Resilience in Educational Contexts – Ψυχική Ανθεκτικότητα σε Εκπαιδευτικά πλαίσια	01	✓			✓	
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ								
1	Υ	Αλληλεπίδραση Ανθρώπου - Υπολογιστή	06			✓	✓	
2	Υ	Ανακάλυψη και Ανάπτυξη Φαρμάκων	09			✓	✓	
3	Ν	Βιοιατρική Μηχανική (ERASMUS MUNDUS)		✓			✓	
4	Υ	Δημόσια Υγεία – Public Health (πρώην Δημόσια Υγεία)	10			✓	✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
5	Υ	Εφαρμογές της Φυσικής στην Ατμόσφαιρα και στην Ηλεκτρονική	05			✓	✓	
6	Υ	Εφαρμοσμένη Βιοχημεία: Κλινική Χημεία, Βιοτεχνολογία, Αξιολόγηση Φαρμακευτικών προϊόντων	05	✓			✓	
7	Υ	Εφαρμοσμένη Οικονομική και Ανάλυση Δεδομένων	04			✓	✓	
8	Υ	Ιατρική Φυσική - Ακτινοφυσική (πρώην Ιατρική Φυσική)	05			✓	✓	
9	Υ	Ιατρική Χημεία και Χημική Βιολογία	05	✓			✓	
10	Υ	Κοσμητολογία - Παρασκευή Και Αξιολόγηση Καλλυντικών Προϊόντων	09			✓	✓	
11	Υ	Παθήσεις Ρινός, Βάσης Κρανίου και Προσωπικής Χώρας	09			✓	✓	
12	N	Προστασία Παιδιών και Εφήβων	01			✓	✓	
13	Υ	Σχεδιασμός Ανθεκτικών, Βιώσιμων και Ευφυών Υποδομών (πρώην Ειδίκευση Πολιτικού Μηχανικού)	07			✓	✓	
14	Υ	Χημεία	05			✓	✓	
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ								
1	Υ	Δίκαιο και Οικονομία	04			✓	✓	
2	Υ	Διοίκηση Επιχειρήσεων – Μάνατζμεντ Τουρισμού	04			✓	✓	
3	Υ	Διοίκηση Επιχειρήσεων για Στελέχη (Executive MBA)	04			✓	✓	
4	Υ	Λογιστική και Έλεγχος Επιχειρήσεων και Δημοσίων Οργανισμών (πρώην Λογιστική και Έλεγχος Δημοσίων Οργανισμών και Επιχειρήσεων)	04			✓	✓	
ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ								
1	Υ	Ανάλυση και Εφαρμογή Κοινωνικής Πολιτικής	03	✓			✓	
2	Υ	Επικοινωνία, Μέσα και Πολιτιστική Διαχείριση	03			✓	✓	
3	Υ	Εφαρμοσμένα Οικονομικά και Περιφερειακή Ανάπτυξη	04			✓	✓	
4	Υ	Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία	03			✓	✓	
5	Υ	Πολιτική Επιστήμη και Ιστορία	03	✓			✓	
ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ								
1	N	Βιώσιμες Τεχνολογίες Ενεργειακών Πόρων και Πρώτων Υλών	07			✓	✓	
2	Υ	Διοίκηση Επιχειρήσεων	04			✓	✓	
3	Υ	Ερευνητικό ΠΜΣ στα Αντικείμενα ΗΜΜΥ (πρώην Ηλεκτρονικού Μηχανικού και Μηχανικού Υπολογιστών)	07	✓		✓	✓	
4	Υ	Σχεδίαση και Παραγωγή Προϊόντων	07	✓			✓	

#	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΜΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ISCED-F 2013	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ	Π	Μ.Π	Υ	Μ.Υ
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΕΥΕΛΠΙΔΩΝ								
1	Υ	Κρυπτογραφία, Ασφάλεια και Συστήματα Πληροφοριών	06			√	√	
	Υ	417		175	0	242	417	
	N	21		11	0	10	21	
	ΣΥΝΟΛΟ	438		186	0	252	438	0

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ	
	Πλήρης Συμμόρφωση
	Ικανοποιητική Συμμόρφωση
	Μερική Συμμόρφωση
	Μη Συμμόρφωση

ISCED F 2013	
01	Εκπαίδευση
02	Ανθρωπιστικές επιστήμες & τέχνες
03	Οικονομικές & κοινωνικές επιστήμες
04	Διοικητικές & νομικές επιστήμες
05	Φυσικές επιστήμες
06	Τεχνολογίες πληροφορικής
07	Επιστήμες μηχανικών & μεταποίησης
08	Γεωργικές επιστήμες
09	Επιστήμες υγείας
10	Υπηρεσίες

ΕΠΕΞΗΓΗΣΕΙΣ:

Π: Προγραμματισμένα
Μ.Π: Μη προγραμματισμένα
Υ: Υποβληθέντα
Μ.Υ: Μη υποβληθέντα

9. Εμπειρογνώμονες επιτροπών εξωτερικής αξιολόγησης και πιστοποίησης

Πίνακας 70. Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΠΣ

Εμπειρογνώμονες Επιτροπών Πιστοποίησης ΠΠΣ 2023							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
1	Panagiotis	Christias	Κύπρος	6	Φιλοσοφία και Ηθική	Αν. Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Κύπρου
2	Spyros	Pavlostathis	ΗΠΑ	6	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Ομ. Καθηγητής	Georgia Institute of Technology
3	Predrag	Dragutinovic	Σερβία	5	Επιστήμη Εκπαίδευσης	Καθηγητής	University of Belgrade
4	Spyros	Economides	ΗΠΑ	5	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Ομ. Καθηγητής	California State University, East Bay
5	Andreas	Efstathiades	Κύπρος	5	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	European University Cyprus
6	Costas	Iliopoulos	ΗΒ	5	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	King's College London (KCL)
7	Stylios	Mastrogiannakis	Ελλάδα	5	Οικονομικές Επιστήμες	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
8	Alexandros	Pappas	Ελλάδα	5	Λογιστική και Φορολογία	Φοιτητής	Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής - ΠΑΜΑΚ
9	Konstantinos	Salonitis	ΗΒ	5	Μηχανολογία και Μέταλλο	Καθηγητής	Cranfield University
10	Ioannis	Violaris	Κύπρος	5	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	City Unity College Nicosia
11	Panagiotis	Kiskiras	Ελλάδα	4	Μηχανολογία και Μέταλλο	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
12	Efthimios	Mitsiadis	Ελβετία	4	Βιολογία	Καθηγητής	Universität Zürich
13	Constantin	Vamvakas	Βέλγιο	4	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Καθηγητής	University of Ghent
14	Michail	Voskakis	Ελλάδα	4	Μηχανολογία και Μέταλλο	Φοιτητής	Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών - ΕΛΜΕΠΑ
15	Triantafyllos	Zervas	Ελλάδα	4	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Φοιτητής	Πρόγραμμα Σπουδών «Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών» - ΕΑΠ
16	George	Aggidis	ΗΒ	3	Μηχανολογία και Μέταλλο	Ομ. Καθηγητής	Lancaster University
17	Maria	Antoniou	ΗΠΑ	3	Διεπιστημονικά Προγράμματα Τεχνών και Ανθρωπιστικών Επιστημών	Καθηγήτρια	Pace University

Εμπειρογνώμονες Επιτροπών Πιστοποίησης ΠΠΣ 2023							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
18	Sarantis	Antonίου	Ελλάδα	3	Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης	Φοιτητής	Τμήμα Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης - ΔΠΘ
19	Michail	Dimou	Γαλλία	3	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	Université de Toulon
20	Panagiota	Foteinopoulou	Ελλάδα	3	Φιλολογία	Φοιτήτρια	Τμήμα Φιλολογίας - ΠΑΠΑΤ
21	Efthymios	Kechagias	Ελλάδα	3	Μηχανολογία και Μέταλλο	Φοιτητής	Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών - ΠΔΜ
22	Afroditi	Lioliou	Ελλάδα	3	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Φοιτήτρια	Τμήμα Γεωπονίας - ΔΙΠΑΕ
23	Dimitris	Michailakis	Σουηδία	3	Κοινωνιολογία και Πολιτιστικές Σπουδές	Καθηγητής	University of Linköping
24	Ioannis	Michiotis	Ελλάδα	3	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
25	Maria Rachil	Mpiutu	Ελλάδα	3	Εκμάθηση Γλωσσών	Φοιτήτρια	Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών - ΠΑΜΑΚ
26	Georgios	Noutsos	Ελλάδα	3	Ιατρική	Φοιτητής	Τμήμα Ιατρικής - ΕΚΠΑ
27	Apostolos	Papakostas	Σουηδία	3	Κοινωνιολογία και Πολιτιστικές Σπουδές	Καθηγητής	Södertörn University College
28	Nikolaos	Psarros	Γερμανία	3	Φιλοσοφία	Καθηγητής	Universität Leipzig
29	Panagiotis	Scarlatos	ΗΠΑ	3	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Ομ. Καθηγητής	Florida Atlantic University
30	Athina	Tsironi	Ελλάδα	3	Πολιτικές Επιστήμες Αγωγή και του Πολίτη	Φοιτητής	Πολιτικής Επιστήμης - ΠΑΚΡΗ
31	Nikolaos	Venizelos	Σουηδία	3	Ιατρική	Ομ. Καθηγητής	Örebro University
32	Nicholas	Vonortas	ΗΠΑ	3	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	The George Washington University
33	Nikolaos	Voukelatos	ΗΒ	3	Οικονομικές Επιστήμες	Λέκτορας	University of Kent
34	Spyridon	Agathos	Βέλγιο	2	Βιοχημεία	Ομ. Καθηγητής	Université Catholique de Louvain
35	Fivos	Andritsos	Ιταλία	2	Μηχανολογία και Μέταλλο	Ερευνητής	European Commission, Joint Research Center
36	Kyriaki	Angeleidaki	Ελλάδα	2	Λογιστική και Φορολογία	Φοιτήτρια	Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής - ΠΑΜΑΚ
37	Evangelos	Dedousis	Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	2	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	The American University in Dubai
38	Stefanos	Efthymiadis	Κύπρος	2	Φιλολογία	Καθηγητής	Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
39	Stelios	Georgiou	Κύπρος	2	Ψυχολογία	Ομ. Καθηγητής	University of Cyprus

Εμπειρογνώμονες Επιτροπών Πιστοποίησης ΠΠΣ 2023							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
40	Symeon	Giannakos	ΗΠΑ	2	Πολιτικές Επιστήμες και Αγωγή Πολίτη	Καθηγητής	Salve Regina University
41	Konstantinos	Giannopoulos	Κύπρος	2	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	Neapolis University
42	Georgios	Halkias	Χονγκ Κονγκ	2	Θρησκεία και Θεολογία	Αν. Καθηγητής	The University of Hong Kong
43	Loukas	Kalisperis	ΗΠΑ	2	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	Καθηγητής	Pennsylvania State University
44	Marios	Katsioloudes	Κύπρος	2	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	American University of Cyprus
45	Apostolia	Kefala	Ελλάδα	2	Θρησκεία και Θεολογία	Φοιτήτρια	Τμήμα Θεολογίας - ΑΠΘ
46	Ioanna	Kerefiadou	Ελλάδα	2	Καλές Τέχνες	Φοιτήτρια	Εικαστικών Τεχνών - ΑΣΚΤ
47	Jack	Khalil	Λίβανος	2	Θρησκεία και Θεολογία	Καθηγητής	University of Balamand
48	Konstantinos	Kopsidas	ΗΒ	2	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Αν. Καθηγητής	The University of Manchester
49	Georgios	Kornelakis	Ελλάδα	2	Χημική Μηχανική	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
50	Christina	Koutra	Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	2	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Αν. Καθηγήτρια	Abu Dhabi University
51	Angeliki Karen	Krogfelt	Δανία	2	Βιολογία	Καθηγήτρια	Roskilde Universitet
52	Nikolaos	Ktistakis	ΗΒ	2	Βιολογία	Ερευνητής	Babraham Institute
53	Nicholas	Kyriakopoulos	ΗΠΑ	2	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Καθηγητής	The George Washington University
54	Spyridoula	Leventaki	Ελλάδα	2	Μηχ/κοί Παραγωγής και Διοίκησης	Φοιτήτρια	Μηχανικών Παραγωγής και Διοίκησης - ΠΟΚΡΗ
55	Eleftheria	Madika	Ελλάδα	2	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Φοιτήτρια	Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - ΠΔΜ
56	Sotirios	Michalopoulos	Ελλάδα	2	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
57	George	Papadopoulos	Κύπρος	2	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Κύπρου
58	Eleni	Papadopoulou	Ελλάδα	2	Τεχνολογία Προστασίας Περιβάλλοντος	Φοιτήτρια	Τμήμα Μηχανικών Περιβάλλοντος - ΔΙΠΑΕ
59	Panos	Papanastasiou	Κύπρος	2	Μηχανολογία και Μέταλλο	Καθηγητής	University of Cyprus
60	Aikaterini	Pappa	Ελλάδα	2	Ιατρική	Φοιτήτρια	Τμήμα Ιατρικής - ΠΙ
61	Marios	Phocas	Κύπρος	2	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	Καθηγητής	University of Cyprus
62	Agaprios	Sachinidis	Γερμανία	2	Ιατρική	Καθηγητής	Universität zu Köln
63	Alexandra	Sakizli	Ελλάδα	2	Φιλοσοφία	Φοιτήτρια	Τμήμα Φιλοσοφίας - ΕΚΠΑ
64	Nicolas	Spyratos	Γαλλία	2	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες	Ομ. Καθηγητής	Université Paris-Saclay
65	Stylianios	Stylianou	Κύπρος	2	Κοινωνιολογία και Πολιτιστικές Σπουδές	Αν. Καθηγητής	Cyprus University of Technology

Εμπειρογνώμονες Επιτροπών Πιστοποίησης ΠΠΣ 2023							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
66	Spartakos	Tanasidis	Ελλάδα	2	Φιλολογία	Φοιτητής	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας - ΠΙ
67	Dimitrios	Triantafyllou	Τουρκία	2	Πολιτικές Επιστήμες και Αγωγή Πολίτη	Καθηγητής	Kadir Has University
68	Georgia	Tsafaridou	Ελλάδα	2	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Φοιτήτρια	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών - ΔΠΘ
69	Nicolas	Tsatsoulis	Κύπρος	2	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Καθηγητής	Cyprus University of Technology
70	Amalia	Tsiami	HB	2	Θεραπεία και Αποκατάσταση	Αν. Καθηγήτρια	University of West London
71	Ilektra	Tsoufidi	Ελλάδα	2	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Φοιτήτρια	Τμήμα Νοσηλευτικής - ΕΛΜΕΠΑ
72	George	Tzanetakis	Καναδάς	2	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Καθηγητής	University of Victoria
73	Cleopatra	Veloutsou	HB	2	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγήτρια	University of Glasgow
74	Ellethy	Yaser	Ολλανδία	2	Θρησκεία και Θεολογία	Αν. Καθηγητής	Vrije Universiteit Amsterdam
75	Emmanuel	Agius	Μάλτα	1	Θρησκεία και Θεολογία	Καθηγητής	University of Malta
76	George	Aislaitner	Γερμανία	1	Φαρμακευτική	Ερευνητής	Federal Institute for Drugs and Medical Devices
77	Seraphim	Alvanides	HB	1	Τεχνολογία Προστασίας Περιβάλλοντος	Αν. Καθηγητής	Northumbria University at Newcastle
78	Mary	Andrianopoulos	ΗΠΑ	1	Επιστήμες Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας	Καθηγήτρια	University of Massachusetts Amherst
79	Konstantinos	Andriotis	HB	1	Υπηρεσίες Μεταφοράς και Τουρισμού	Καθηγητής	Middlesex University London
80	Ioannis	Androulakis	ΗΠΑ	1	Χημική Μηχανική	Καθηγητής	Rutgers, The State University of New Jersey
81	Jannis	Angelis	Σουηδία	1	Μηχ/κοί Παραγωγής και Διοίκησης	Αν. Καθηγητής	KTH Royal Institute of Technology
82	Themistoklis	Apostolidis	Γαλλία	1	Ψυχολογία	Καθηγητής	Aix Marseille Université
83	Nikolaos	Artavanis	Ελλάδα	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
84	George Nikiforos	Avgoustidis	Ελλάδα	1	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Φοιτητής	Τμήμα Μηχανικών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και Πληροφορικής - ΠΙ
85	Efstathios	Banakas	HB	1	Νομική	Καθηγητής	University of East Anglia
86	Stella	Baraklianou	HB	1	Καλές Τέχνες	Λέκτορας	University of Huddersfield
87	John	Botsis	Ελβετία	1	Μηχανολογία και Μέταλλο	Καθηγητής	École Polytechnique Fédérale de Lausanne (EPFL)
88	Dimitra	Chatzipavli	Ελλάδα	1	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	Φοιτήτρια	Τμήμα Αρχιτεκτόνων Μηχανικών - ΠΑΘΕΣ

Εμπειρογνώμονες Επιτροπών Πιστοποίησης ΠΠΣ 2023							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
89	Polymeros	Chrysochou	Δανία	1	Εμπορία και Διαφήμιση	Καθηγητής	Department of Management & MAPP Centre Aarhus BSS, Aarhus University
90	Ion	Croitoru	Ρουμανία	1	Θρησκεία και Θεολογία	Καθηγητής	Valahia University of Târgoviște
91	Paraskevas	Dalianis	Ελλάδα	1	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	UniSystems S.M.S.A., Quest Group
92	Evaggelia	Daskalaku	Ελλάδα	1	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
93	Romanos	Daskalou	ΗΒ	1	Ψυχολογία	Καθηγητής	University of Northampton
94	George	Demopoulos	Καναδάς	1	Τεχνολογία Υλικών (Γυαλί, Χαρτί, Πλαστικό και Ξύλο)	Καθηγητής	McGill University
95	Vasileios	Didaskalou	Ελλάδα	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Φοιτητής	Πρόγραμμα Σπουδών «Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών» - ΕΑΠ
96	Antonia	Dimitrakopoulou	Γερμανία	1	Ιατρική	Καθηγήτρια	University of Heidelberg
97	Timothy	Duff	ΗΒ	1	Ιστορία και Αρχαιολογία	Καθηγητής	University of Reading
98	Fatima	Eloeva	Ρωσία	1	Λογοτεχνία και Γλωσσολογία	Καθηγήτρια	Saint Petersburg State University
99	Peter	Englezos	Καναδάς	1	Χημική Μηχανική	Καθηγητής	University of British Columbia
100	Fragkiskos	Filippaios	ΗΒ	1	Οικονομικές Επιστήμες	Καθηγητής	University of East Anglia
101	Nikos	Fokas	Ουγγαρία	1	Πολιτικές Επιστήμες και Αγωγή του Πολίτη	Καθηγητής	Eötvös Loránd University (ELTE)
102	Vasileios	Fotopoulos	Κύπρος	1	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Αν. Καθηγητής	Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Κύπρου
103	Marios	Fourakis	ΗΠΑ	1	Γλωσσικές Σπουδές	Καθηγητής	University of Maryland
104	George	Frantziskonis	ΗΠΑ	1	Μηχανολογία και Μέταλλο	Καθηγητής	University of Arizona
105	Athanasios	Gagatsis	Κύπρος	1	Εκπαίδευση	Ομ. Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Κύπρου
106	Anthimos	Georgiadis	Γερμανία	1	Μηχανολογία και Μέταλλο	Καθηγητής	Leuphana Universität Lüneburg
107	Vasileios	Georgiadis	Ελλάδα	1	Λογιστική και Φορολογία	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
108	Fragkiskos	Gonidakis	Ελλάδα	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
109	Petros	Gougoulakis	Σουηδία	1	Επιστήμη Εκπαίδευσης	Καθηγητής	Stockholms Universitet
110	George	Haritos	ΗΠΑ	1	Μηχανολογία και Μέταλλο	Καθηγητής	The University of Akron

Εμπειρογνώμονες Επιτροπών Πιστοποίησης ΠΠΣ 2023							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
111	Konstantinos	Ioannou	Ελλάδα	1	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Φοιτητής	Τμήμα Επιστήμης Ζωικής Παραγωγής - ΓΠΑ
112	Joseph	Joseph	Κύπρος	1	Πολιτικές Επιστήμες και Αγωγή Πολίτη	Ομ. Καθηγητής	University of Cyprus
113	Pavlos	Kalenderoglou	Ελλάδα	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
114	Vasilis	Kallis	Κύπρος	1	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Λευκωσίας
115	Stella	Kantartzi	ΗΠΑ	1	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Καθηγήτρια	Southern Illinois University
116	Georgios	Karamanolis	Αυστρία	1	Φιλοσοφία	Αν. Καθηγητής	University of Vienna
117	Tassos	Karayiannis	ΗΒ	1	Χημική Μηχανική	Καθηγητής	Brunel University
118	Panagiotis	Kataliakos	Ελλάδα	1	Μηχ/κοί Παραγωγής και Διοίκησης	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
119	Nikolaos	Katopodes	ΗΠΑ	1	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Καθηγητής	University of Michigan
120	Iordanis	Kavathatzopoulos	Σουηδία	1	Ψυχολογία	Καθηγητής	Uppsala University
121	Effrosyni	Kokaliari	ΗΠΑ	1	Κοινωνική Εργασία και Συμβουλευτική	Καθηγήτρια	School of Social Work, Springfield College
122	Irene	Kokkala	ΗΠΑ	1	Περιβάλλον	Καθηγήτρια	University of North Georgia
123	Michael	Kokkolaras	Καναδάς	1	Μηχανολογία και Μέταλλο	Καθηγητής	McGill University
124	Angelos	Konstantinidis	Ελλάδα	1	Ψυχολογία	Φοιτητής	Τμήμα Ψυχολογίας - ΠΑΚΡΗ
125	Georgios	Kontaxakis	Ισπανία	1	Ηλ/γοι Μηχ/κοί	Αν. Καθηγητής	Universidad Politécnica de Madrid (UPM)
126	Konstantinos	Kontis	ΗΒ	1	Μηχανολογία και Μέταλλο	Καθηγητής	University of Glasgow
127	Georgios	Kontogeorgis	Δανία	1	Χημική Μηχανική	Καθηγητής	DTU Chemical Engineering
128	Christos	Kopatsaris	Ελλάδα	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
129	Marilena	Kourniati	Γαλλία	1	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	Καθηγήτρια	École Nationale Supérieure d'Architecture Paris - Val de Seine
130	Leonidas	Kyriakides	Κύπρος	1	Εκπαίδευση	Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Κύπρου
131	Despina	Liotsaki	Ελλάδα	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Φοιτήτρια	Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - ΟΠΑ
132	Vasilios	Makrides	Γερμανία	1	Θρησκεία και Θεολογία	Καθηγητής	University of Erfurt

Εμπειρογνώμονες Επιτροπών Πιστοποίησης ΠΠΣ 2023							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
133	Dimitrios	Makris	HB	1	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	Kingston University
134	Elissavet	Maniatelli	Ελλάδα	1	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Σύλλογος Επιστημόνων Μαιών-Μαιευτών Αθήνας
135	Eleni	Manolaki	Ελλάδα	1	Κοινωνική Εργασία και Συμβουλευτική	Φοιτήτρια	Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας - ΕΛΜΕΠΑ
136	Eleni	Markou	HB	1	Λογοτεχνία και Γλωσσολογία	Λέκτορας	University College London
137	Konstantinos	Mataras	Ελλάδα	1	Χημεία	Φοιτητής	Τμήμα Χημικών Μηχανικών - ΠΑΠΑΤ
138	Andronikos	Mauromoustakos	ΗΠΑ	1	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Καθηγητής	University of Arkansas
139	Andreas	Mueller	Γερμανία	1	Θρησκεία και Θεολογία	Καθηγητής	Christian-Albrechts-Universität zu Kiel
140	Thomas	Panagopoulos	Πορτογαλία	1	Περιβάλλον	Καθηγητής	Universidade do Algarve
141	Pantelis	Pantelaras	Ελλάδα	1	Χημική Μηχανική	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
142	Sofia	Papaefthymiou	Γαλλία	1	Νομική	Καθηγήτρια	Institut d'Etudes politiques de Lyon
143	Giorgos	Papamichail	Ελλάδα	1	Μηχανολογία και Μέταλλο	Φοιτητής	Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών - ΕΜΠ
144	Caterina	Papatheu	Ιταλία	1	Εκμάθηση Γλωσσών	Επίκ. Καθηγήτρια	University of Catania
145	Paschalis	Paschalis	Κύπρος	1	Καλές Τέχνες	Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Λευκωσίας
146	Andreas	Pavlakis	Κύπρος	1	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Καθηγητής	Philips University
147	Anastasios	Perakis	ΗΠΑ	1	Μηχανική Οχημάτων, Πλοίων και Αεροσκαφών	Ομ. Καθηγητής	University of Michigan
148	Eirini	Platsa	Ελλάδα	1	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Σύλλογος Επιστημόνων Μαιών-Μαιευτών Αθήνας
149	Tzannis	Polykandriotis	Ελλάδα	1	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Ένωση Νοσηλευτών Ελλάδος
150	Ioannis	Praskidis - Alympakis	Ελλάδα	1	Περιβάλλον	Φοιτητής	Τμήμα Γεωπονίας - ΕΛΜΕΠΑ
151	Georgios	Psaltakis	Ελλάδα	1	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Φοιτητής	Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών - ΕΛΜΕΠΑ
152	Enrique	Quero Gervilla	Ισπανία	1	Λογοτεχνία και Γλωσσολογία	Καθηγητής	University of Granada

Εμπειρογνώμονες Επιτροπών Πιστοποίησης ΠΠΣ 2023							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
153	Spyridon	Rizos	Ελλάδα	1	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
154	Antonios	Samiotakis	Ελλάδα	1	Τεχνολογία Προστασίας Περιβάλλοντος	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
155	Evis	Sammoutis	ΗΠΑ	1	Μουσική και Τέχνες Θεάματος	Επίκουρος Καθηγητής	Ithaca College
156	Vassilis	Saroglou	Βέλγιο	1	Θρησκεία και Θεολογία	Καθηγητής	Université Catholique de Louvain
157	Athanasios	Saropoulos	Ελλάδα	1	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
158	Orestis	Schinas	Γερμανία	1	Μηχανική Οχημάτων, Πλοίων και Αεροσκαφών	Καθηγητής	Hamburg School of Business Administration (HSBA)
159	Maria	Seitanidi	ΗΒ	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Επίκ. Καθηγήτρια	University of Kent
160	Ioannis	Selimis	Ελλάδα	1	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
161	Nikolaos	Siadimas	Ελλάδα	1	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
162	Sotirios	Skevoulis	ΗΠΑ	1	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες	Καθηγητής	Pace University
163	Ioannis Moysis	Skianis	Ελλάδα	1	Ιατρική	Φοιτητής	Τμήμα Ιατρικής - ΠΑΚΡΗ
164	Thomas	Skouteris	Αίγυπτος	1	Νομική	Αν. Καθηγητής	The American University in Cairo
165	Athanasios	Smyrnis	Ελλάδα	1	Οικονομική Επιστήμη	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος
166	Dimitrios	Sotiriadis	Ελλάδα	1	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας
167	Petros	Sotiriou	Ελλάδα	1	Χημεία	Μέλος φορέα	Ένωση Ελλήνων Χημικών
168	John	Spiridakis	ΗΠΑ	1	Εκπαίδευση	Καθηγητής	St. John's University
169	Vlada	Stankovic	Σερβία	1	Διεπιστημονικά Προγράμματα Τεχνών και Ανθρωπιστικών Επιστημών	Καθηγητής	University of Belgrade
170	Anna	Tahinci	ΗΠΑ	1	Καλών Τεχνών	Καθηγήτρια	The Glassell School of Art
171	Christos	Takoudis	ΗΠΑ	1	Χημική Μηχανική	Καθηγητής	University of Illinois Chicago
172	Antonios	Tsakmakis	Κύπρος	1	Επιστήμη Εκπαίδευσης	Αν. Καθηγητής	University of Cyprus

Εμπειρογνώμονες Επιτροπών Πιστοποίησης ΠΠΣ 2023							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
173	Filippos	Tsikalas	Νορβηγία	1	Δασοκομία	Καθηγητής	University of Oslo
174	Christos	Tsinopoulos	ΗΒ	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	Royal Holloway
175	Ioannis	Tzanetakis	ΗΠΑ	1	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Καθηγητής	University of Arkansas
176	Georgia	Valavanidou Ioannitou	Γαλλία	1	Εκπαίδευση Δασκάλων με Εξειδίκευση	Αν. Καθηγήτρια	Le Mans Université
177	Kimon	Valavanis	ΗΠΑ	1	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Καθηγητής	University of Denver
178	Maria	Vargiami	Ελλάδα	1	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Φοιτήτρια	Τμήμα Γεωπονίας - ΑΠΘ
179	Konstantinos	Varotsis	Κύπρος	1	Χημεία	Καθηγητής	CEN-Cyprus University of Technology
180	Giasemi	Vavoula	ΗΒ	1	Διεπιστημονικά προγράμματα Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών	Αν. Καθηγήτρια	University of Leicester
181	Charis	Vavouranakis	Ελλάδα	1	Ιατρική	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Πανελλήνιος Ιατρικός Σύλλογος
182	Olga	Venetsianou	Ελλάδα	1	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Τεχνικό Επιμελητήριο
183	Aristidis	Veves	ΗΠΑ	1	Ιατρική	Καθηγητής	Harvard Medical School
184	Ioannis	Vlachos	Ελλάδα	1	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Ομ. Καθηγητής	Τμήμα Γεωπονίας - ΕΛΜΕΠΑ
185	George	Vozikis	ΗΠΑ	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	Chaminade University of Honolulu
186	Onur	Yildirim	Τουρκία	1	Εκμάθηση Γλωσσών	Καθηγητής	Middle East Technical University
187	Rodanthi Zoi	Zoulianiti	Ελλάδα	1	Επιστήμη Εκπαίδευσης	Φοιτήτρια	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης - ΑΠΘ
188	Jan	Zozulak	Σλοβακία	1	Θρησκεία και Θεολογία	Καθηγητής	University in Nitra

Πίνακας 71. Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΜΣ

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΜΣ							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
1	Evangelos	Dedousis	Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	14	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	The American University in Dubai
2	Spyros	Pavlostathis	ΗΠΑ	14	Γεωργικές Επιστήμες, Επιστήμες Δασοκομίας, Αλιείας και Κτηνιατρικής	Ομ. Καθηγητής	Georgia Institute of Technology
3	Konstantinos	Serfes	ΗΠΑ	14	Οικονομικές Επιστήμες	Καθηγητής	LeBow College of Business, Drexel University
4	Nikolaos	Ktistakis	ΗΒ	12	Βιολογία	Ερευνητής	Babraham Institute
5	Efthimios	Mitsiadis	Ελβετία	12	Βιολογία	Καθηγητής	Universität Zürich
6	Stefanos	Volianitis	Κατάρ	12	Ιατρική, Αθλητικές Σπουδές	Αν. Καθηγητής	Qatar University
7	Apostolos	Papakostas	Σουηδία	11	Κοινωνιολογία και Πολιτιστικές Σπουδές	Καθηγητής	Södertörn University College
8	Maria	Antoniou	ΗΠΑ	10	Διεπιστημονικά Προγράμματα Τεχνών και Ανθρωπιστικών Επιστημών	Καθηγήτρια	Pace University
9	Nikolaos	Dimakis	ΗΠΑ	10	Χημεία	Καθηγητής	University of Texas-Rio Grande Valley
10	Michail	Dimou	Γαλλία	10	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	Université de Toulon
11	Joseph	Joseph	Κύπρος	10	Πολιτικές Επιστήμες και Αγωγή του Πολίτη	Ομ. Καθηγητής	University of Cyprus
12	Sotirios	Skevoulis	ΗΠΑ	10	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες	Καθηγητής	Pace University
13	Georgia	Valavanidou Ioannitou	Γαλλία	10	Εκπαίδευση Δασκάλων με Εξειδίκευση	Αν. Καθηγήτρια	Le Mans Université
14	Nikolaos	Venizelos	Σουηδία	10	Ιατρική	Ομ. Καθηγητής	Örebro University
15	Ioannis	Violaris	Κύπρος	10	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	City Unity College Nicosia
16	Nikolaos	Voukelatos	ΗΒ	10	Οικονομικές Επιστήμες	Λέκτορας	University of Kent
17	George	Vozikis	ΗΠΑ	10	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	Chaminade University of Honolulu
18	Symeon	Giannakos	ΗΠΑ	9	Πολιτικές Επιστήμες και Αγωγή του Πολίτη	Καθηγητής	Salve Regina University
19	Michael	Michael	Κύπρος	9	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	University of Cyprus
20	Thomas	Skouteris	Αίγυπτος	9	Νομική	Αν. Καθηγητής	The American University in Cairo
21	Rizos-Theodoros	Chadoulis	Ελλάδα	8	Πληροφορική	Φοιτητής	Τμήμα Πληροφορικής - ΑΠΘ
22	Panagiotis	Christias	Κύπρος	8	Φιλοσοφία και Ηθική	Αν. Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Κύπρου
23	Andreas	Efstathiades	Κύπρος	8	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγητής	European University Cyprus

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΜΣ							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
24	Stefanos	Efthymiadis	Κύπρος	8	Φιλολογία	Καθηγητής	Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου
25	Maria	Eliophotou Menon	Κύπρος	8	Παιδαγωγικά Δημοτικής Εκπαίδευσης	Καθηγήτρια	Τμήμα Επιστημών της Αγωγής- Πανεπιστήμιο Κύπρου
26	Dimitrios	Kabilafkas	Ελλάδα	8	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος (ΟΤΕ)
27	Zoi-Lina	Koutsogianni	Ελλάδα	8	Χημεία	Φοιτήτρια	Τμήμα Χημείας-ΑΠΘ
28	Sotirios	Mavromatis	Ελλάδα	8	Ιατρική	Φοιτητής	Τμήμα Ιατρικής- ΠΑΠΑΤ
29	Dimitris	Michailakis	Σουηδία	8	Κοινωνιολογία και Πολιτιστικές Σπουδές	Καθηγητής	University of Linköping
30	Thomas	Panagoroulos	Πορτογαλία	8	Περιβάλλον	Καθηγητής	Universidade do Algarve
31	Konstantinos	Pantopoulos	Καναδάς	8	Ιατρική	Καθηγητής	McGill University
32	Dimitris	Petmezas	ΗΒ	8	Λογιστική και Φορολογία	Καθηγητής	Durham Business School, University of Durham
33	Panagiotis	Soultanas	ΗΒ	8	Βιολογία	Καθηγητής	University of Nottingham
34	Sotiris	Xantheas	ΗΠΑ	8	Χημεία	Καθηγητής	University of Washington
35	Athanasios	Gagatsis	Κύπρος	7	Εκπαίδευση	Ομ. Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Κύπρου
36	Yani	Skarlatos	Τουρκία	7	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Καθηγητής	Boğaziçi University
37	Nikolaos	Katopodes	ΗΠΑ	7	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Καθηγητής	University of Michigan
38	Michael	Komodromos	Κύπρος	7	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Καθηγητής	Frederick University
39	Leonidas	Kyriakides	Κύπρος	7	Εκπαίδευση	Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Κύπρου
40	Evaggelia	Lekaki	Ελλάδα	7	Διεθνείς Ευρωπαϊκές Σπουδές	Φοιτήτρια	Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών - ΠΑΠΕΙ
41	Ioannis	Anagnostopoulos	ΗΒ	6	Λογιστική και Φορολογία	Καθηγητής	Royal Holloway, University of London
42	Erasmia	Angelaki	Ελλάδα	6	Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού	Φοιτήτρια	Τμήμα Διοίκησης και Τουρισμού - ΕΛΜΕΠΑ
43	Jannis	Angelis	Σουηδία	6	Μηχ/κοί Παραγωγής και Διοίκησης	Αν. Καθηγητής	KTH Royal Institute of Technology
44	Konstantinos	Boumpourekas	Ελλάδα	6	Εκπαίδευση	Φοιτητής	Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης - ΠΔΜ
45	Polymeros	Chrysochou	Δανία	6	Εμπορία και Διαφήμιση	Καθηγητής	Department of Management & MAPP Centre Aarhus BSS, Aarhus University
46	Paraskevas	Dalianis	Ελλάδα	6	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Στελέχη Επιχειρήσεων ή Φορέων	UniSystems S.M.S.A., Quest Group
47	Spyros	Economides	ΗΠΑ	6	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Ομ. Καθηγητής	California State University, East Bay

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΜΣ							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
48	Konstantinos	Giannopoulos	Κύπρος	6	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	Neapolis University
49	Mary	Ioannidou Koutselini	Κύπρος	6	Επιστήμη Εκπαίδευσης	Καθηγήτρια	Τμήμα Επιστημών της Αγωγής, Σχολή Κοινωνικών Επιστημών και Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κύπρου
50	Panagiotis	Karanis	Κύπρος	6	Ιατρική	Καθηγητής	Medical School - University of Nicosia
51	Elena	Karydi	Ελλάδα	6	Ιατρική	Φοιτήτρια	Τμήμα Ιατρική - ΠΑΠΑΤ
52	Stavros	Lazaris	Γαλλία	6	Ιστορία και Αρχαιολογία	Ερευνητής	UMR Orient & Méditerranée
53	George	Papadopoulos	Κύπρος	6	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Κύπρου
54	Anastassios	Papageorgiou	Φινλανδία	6	Βιολογία	Καθηγητής	Turku Centre for Biotechnology, University of Turku and Åbo Akademi University
55	Panagiotis	Papamichalis	ΗΠΑ	6	Ηλεκτρονική Μηχανική Αυτοματισμός και	Ομ. Καθηγητής	Southern Methodist University
56	Andreas	Pavlakis	Κύπρος	6	Νοσηλευτική και Μαιευτική	Καθηγητής	Philips University
57	Agapios	Sachinidis	Γερμανία	6	Ιατρική	Καθηγητής	Universität zu Köln
58	Dimitris	Tsarouhas	Τουρκία	6	Διεθνείς Ευρωπαϊκές Σπουδές και	Αν. Καθηγητής	Bilkent University
59	Konstantinos	Vagiatis	Ελλάδα	6	Κοινωνιολογία	Φοιτητής	Τμήμα Κοινωνιολογίας - ΠΑ
60	Konstantinos	Varotsis	Κύπρος	6	Χημεία	Καθηγητής	CEN-Cyprus University of Technology
61	Nicholas	Vonortas	ΗΠΑ	6	Οικονομική Επιστήμη	Καθηγητής	The George Washington University
62	Despoina	Boulogiorgou	Ελλάδα	5	Μηχανολογία Μέταλλο και	Φοιτήτρια	Τμήμα Μηχανολόγων Μηχανικών - ΠΑΔΑ
63	Georgia Maria	Bountza	Ελλάδα	5	Επιστήμη της Μετάφρασης	Φοιτήτρια	Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας - ΙΠ
64	Ana	Chikovani	Γεωργία	5	Λογοτεχνία και Γλωσσολογία	Καθηγήτρια	Ivane Javakishvili Tbilisi State University
65	Stelios	Georgiou	Κύπρος	5	Ψυχολογία	Ομ. Καθηγητής	University of Cyprus
66	Caterina	Papatheu	Ιταλία	5	Εκμάθηση Γλωσσών	Επίκ. Καθηγήτρια	University of Catania
67	George	Aislaitner	Γερμανία	4	Φαρμακευτική	Ερευνητής	Federal Institute for Drugs and Medical Devices
68	Ioannis	Chatzikonstantinou	Ελλάδα	4	Ιστορία Αρχαιολογία και	Φοιτητής	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας - ΑΠΘ

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΜΣ							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
69	Natassa	Economidou-Stavrou	Κύπρος	4	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Καθηγήτρια	University of Nicosia
70	Marios	Fasoulas	Ελλάδα	4	Λογιστική	Φοιτητής	Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής - ΠΙ
71	Konstantinos	Fourkiotis	Ελλάδα	4	Οικονομικές Επιστήμες	Φοιτητής	Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - ΑΠΘ
72	Nikitas	Hatzimihail	Κύπρος	4	Νομική	Καθηγητής	University of Cyprus
73	Maria	Kalitsi	Ελλάδα	4	Νομική	Φοιτήτρια	Τμήμα Νομικής - ΔΠΘ
74	Eleni	Kioura	Ελλάδα	4	Θεωρητική και Εφαρμοσμένη Γλωσσολογία	Φοιτήτρια	Τμήμα Αγγλικής Γλώσσας και Φιλολογίας - ΑΠΘ
75	Georgios	Kolypetris	Ελλάδα	4	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών Υπολογιστών	Και Φοιτητής	Τμήμα Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Μηχανικών υπολογιστών - ΔΠΘ
76	Konstantinos	Kopsidas	ΗΒ	4	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Αν. Καθηγητής	The University of Manchester
77	Dimosthenis	Kostakis	Ελλάδα	4	Ιστορίας και Αρχαιολογίας	Φοιτητής	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας - ΠΙ
78	Konstantin	Kousoulas	ΗΠΑ	4	Βιολογία	Καθηγητής	Louisiana state University
79	Christina	Koutra	Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	4	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Αν. Καθηγήτρια	Abu Dhabi University
80	Marios	Mavronicolas	Κύπρος	4	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	University of Cyprus
81	Miltiadis	Meliadis	Ελλάδα	4	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Φοιτητής	Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας και Ανάπτυξης - ΑΠΘ
82	Alicia	Morales Ortiz	Ισπανία	4	Λογοτεχνία και Γλωσσολογία	Καθηγήτρια	Departamento de Filología Clásica, Facultad de Letras, Universidad de Murcia
83	Marios	Phocas	Κύπρος	4	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	Καθηγητής	University of Cyprus
84	Elisavet	Protonotariou	Ελλάδα	4	Οικονομική Επιστήμη	Φοιτήτρια	Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής - ΟΠΑ
85	Nikolaos	Psarros	Γερμανία	4	Φιλοσοφία	Καθηγητής	Universität Leipzig
86	Nikias	Sarafoglou	ΗΠΑ	4	Οικονομικές Επιστήμες	Καθηγητής	Clarewood University
87	Nicolas	Spyratos	Γαλλία	4	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες	Ομ. Καθηγητής	Université Paris-Saclay
88	Theodore	Stathopoulos	Καναδάς	4	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Καθηγητής	Concordia University
89	Anna	Tahinci	ΗΠΑ	4	Καλών Τεχνών	Καθηγήτρια	The Glassell School of Art
90	Fotios	Tekos	Ελλάδα	4	Βιοχημείας και Βιοτεχνολογίας	Φοιτητής	Τμήμα Βιοχημείας & Βιοτεχνολογίας - ΠΑΘΕΣ
91	Sofia	Thatharopoulou	Ελλάδα	4	Ιστορίας και Αρχαιολογίας	Και Φοιτήτρια	Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας - ΑΠΘ

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΜΣ							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
92	Konstantinos	Banitsas	ΗΒ	3	Ηλεκτρονική Μηχανική και Αυτοματισμός	Λέκτορας	Department of Electronic and Electrical Engineering, Brunel University London
93	Nikos	Fokas	Ουγγαρία	3	Πολιτικές Επιστήμες και Αγωγή του Πολίτη	Καθηγητής	Eötvös Loránd University (ELTE)
94	George	Haritos	ΗΠΑ	3	Μηχανολογία και Μέταλλο	Καθηγητής	The University of Akron
95	Kyriaki	Mari	Ελλάδα	3	Εφαρμοσμένων Οικονομικών Περιφερειακής Ανάπτυξης και	Φοιτήτρια	Τμήμα Οικονομικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης - ΠΠΚΠΕ
96	Georgios	Petmezas	Ελλάδα	3	Ιατρική	Φοιτητής	Τμήμα Ιατρικής -ΑΠΘ
97	Panagiotis	Scarlato	ΗΠΑ	3	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Ομ. Καθηγητής	Florida Atlantic University
98	Spyridon	Agathos	Βέλγιο	2	Βιοχημεία	Ομ. Καθηγητής	Université Catholique de Louvain
99	George	Aggidis	ΗΒ	2	Μηχανολογία και Μέταλλο	Ομ. Καθηγητής	Lancaster University
100	Panayiotis	Angelides	Κύπρος	2	Εκπαίδευση Δασκάλων με Εξειδίκευση	Καθηγητής	Department of Education, School of Education, University of Nicosia
101	Georgios	Bakratsas	Ελλάδα	2	Βιολογία	Φοιτητής	Τμήμα Βιολογικών Εφαρμογών και Τεχνολογιών - ΠΙ
102	Anna-Maria	Bavea	Ελλάδα	2	Οικονομικές Επιστήμες	Φοιτήτρια	Τμήμα Οικονομικής Επιστήμης - ΠΑΠΕΙ
103	Dan	Benardot	ΗΠΑ	2	Επιστήμες Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας, Θεραπεία και Αποκατάσταση	Καθηγητής	Emory University
104	George	Christophides	ΗΒ	2	Βιολογία	Καθηγητής	Imperial College London
105	Stavros	Constantinou	ΗΠΑ	2	Γεωεπιστήμες	Αν. Καθηγητής	The Ohio State University
106	Petros	Drineas	ΗΠΑ	2	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	Purdue University
107	Manuel	Espanol-Echevarria	Καναδάς	2	Λογοτεχνία και Γλωσσολογία	Καθηγητής	Université Laval
108	Christos	Flytzanis	Γαλλία	2	Φυσική	Ομ. Καθηγητής	École Normale Supérieure
109	Björn	Forsén	Φινλανδία	2	Ιστορία και Αρχαιολογία	Λέκτορας	University of Helsinki
110	Vasilis	Friderikos	ΗΒ	2	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Αναπ. Καθηγητής	King's College London (KCL), University of London
111	Sotiris	Georganas	ΗΒ	2	Οικονομικές Επιστήμες	Επίκουρος Καθηγητής	Department of Economics - City, University of London
112	Georgios	Giotopoulos	Ελλάδα	2	Γεωλογία	Φοιτητής	Τμήμα Γεωλογίας - ΠΑΠΑΤ

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΜΣ								
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός	
113	Athanasios	Gkekas	Καναδάς	2	Ιστορία και Αρχαιολογία, Κοινωνιολογία και Πολιτιστικές Σπουδές	Καθηγητής	York University	
114	Kiki	Ikossi	ΗΠΑ	2	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Καθηγήτρια	George Mason University	
115	Eirini	Iliia	Ελλάδα	2	Μαιευτική	Φοιτήτρια	Τμήμα Μαιευτικής - ΠΔΜ	
116	Katerina	Ilioroulou	Ελλάδα	2	Φιλολογία	Φοιτήτρια	Τμήμα Φιλολογίας - ΠΑΚΡΗ	
117	Loukas	Kalisperis	ΗΠΑ	2	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	Καθηγητής	Pennsylvania State University	
118	Vasilis	Kallis	Κύπρος	2	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Καθηγητής	Πανεπιστήμιο Λευκωσίας	
119	Anna	Kampa	Ελλάδα	2	Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής	Φοιτήτρια	Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής - ΑΠΘ	
120	Demetrius	Kantarelis	ΗΠΑ	2	Οικονομικές Επιστήμες	Καθηγητής	Assumption University	
121	Apostolos	Kantzas	Καναδάς	2	Χημική Μηχανική	Καθηγητής	University of Calgary	
122	Ioannis	Kiriakidis	Ελλάδα	2	Φαρμακολογία	Φοιτητής	Τμήμα Ιατρικής - ΑΠΘ	
123	Georgios	Kontogeorgis	Δανία	2	Χημική Μηχανική	Καθηγητής	DTU Chemical Engineering	
124	Leonidas	Koutsougeras	ΗΒ	2	Οικονομικές Επιστήμες	Αναπ. Καθηγητής	University of Manchester	
125	Athanasios	Kranas	Ελλάδα	2	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες	Φοιτητής	Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών - ΠΑΘΕΣ	
126	Ioannis	Kyriakidis	Ελλάδα	2	Φαρμακολογία	Φοιτητής	Τμήμα Ιατρικής - ΑΠΘ	
127	Nicholas	Kyriakopoulos	ΗΠΑ	2	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Καθηγητής	The George Washington University	
128	Zoe	Lefkofridi	Αυστρία	2	Κοινωνιολογία και Πολιτιστικές Σπουδές	Καθηγήτρια	University of Salzburg	
129	Ioannis	Lessis	Ελλάδα	2	Λογιστική και Χρηματοοικονομική	Φοιτητής	Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής - ΟΠΑ	
130	Panagiotis	Liaropoulos	ΗΠΑ	2	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Αν. Καθηγητής	Berklee College of Music	
131	Ioannis	Litos	Ελλάδα	2	Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης	Φοιτητής	Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης - ΠΑΜΑΚ	
132	Dimitra	Lizardou	Ελλάδα	2	Ειδική Αγωγή	Φοιτήτρια	Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία - ΕΚΠΑ	
133	Afroditi	Markaki	Ελλάδα	2	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Φοιτήτρια	Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων και Τουρισμού - ΕΛΜΕΠΑ	
134	Vasiliki	Matika	Ελλάδα	2	Διοίκηση Τουρισμού	Φοιτήτρια	Τμήμα Διοίκησης Τουρισμού - ΠΑΠΑΤ	
135	Eftychia	Mavrou	Ελλάδα	2	Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκπαιδευτική πράξη	Φοιτήτρια	Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής και Υπολογιστών - ΠΑΔΑ	

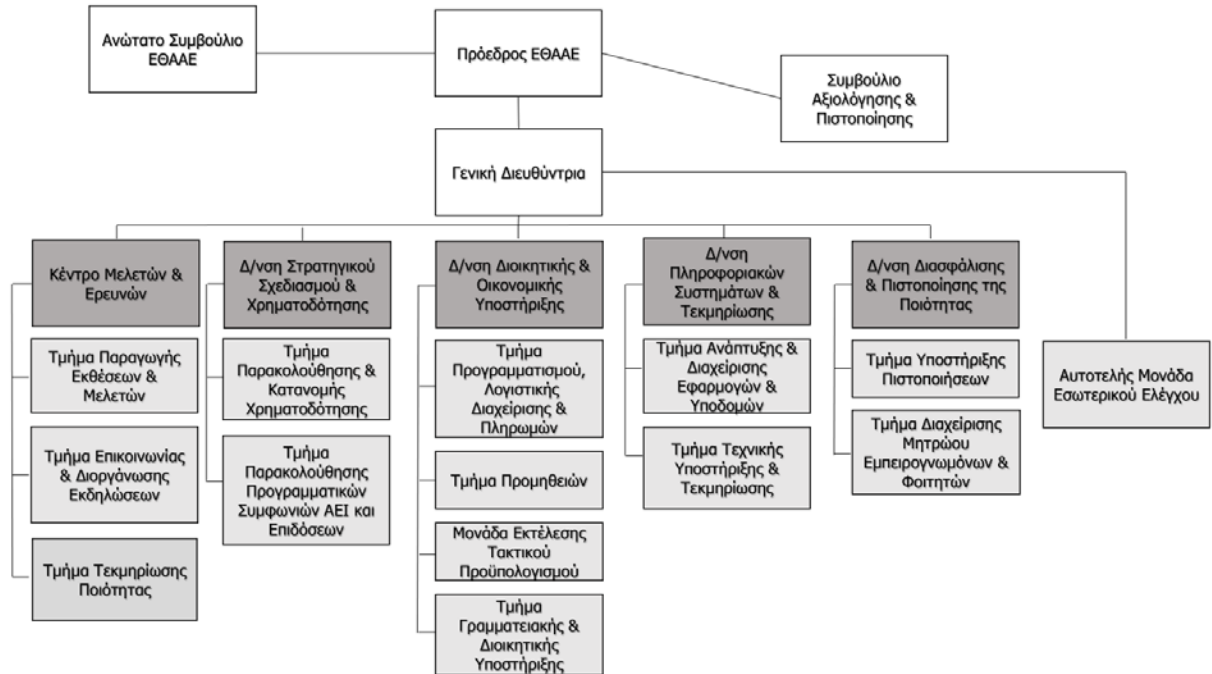
Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΜΣ							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
136	Prodromos	Minaoglou	Ελλάδα	2	Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων	Φοιτητής	Τμήμα Μηχανικών Σχεδίασης Προϊόντων και Συστημάτων - ΠΔΜ
137	Panagiota	Morfouli	Γαλλία	2	Ηλεκτρισμός και Ενέργεια	Καθηγήτρια	Institut Polytechnique de Grenoble (G-INP)
138	Konstantinos	Mourkas	Ελλάδα	2	Πολιτική Μηχανική	Φοιτητής	Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών - ΠΑΠΑΤ
139	Georgios	Moustakas	Ελλάδα	2	Μαθηματικά	Φοιτητής	Τμήμα Μαθηματικών -ΑΠΘ
140	Georgios	Mystridis	Ελλάδα	2	Βιολογία	Φοιτητής	Τμήμα Φαρμακευτικής - ΑΠΘ
141	Dimitrios	Nikolopoulos	ΗΠΑ	2	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες	Καθηγητής	Virginia Polytechnic Institute and State University
142	Vasileios	Ntaflou	Ελλάδα	2	Ανθρωπιστικών Επιστημών	Φοιτητής	Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών - ΕΑΠ
143	Paolo	Odorico	Γαλλία	2	Ιστορία Αρχαιολογία και	Ομ. Καθηγητής	École des Hautes Études en Sciences Sociales
144	Savvina	Paganou	Ελλάδα	2	Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας	Φοιτήτρια	Τμήμα Διοικητικής Επιστήμης και Τεχνολογίας - ΠΔΜ
145	Christos	Panagiotopoulos	Κύπρος	2	Κοινωνική Εργασία και Συμβουλευτική	Καθηγητής	University of Nicosia
146	George	Panayiotou	Κύπρος	2	Αθλητικές Σπουδές	Αν. Καθηγητής	European University Cyprus
147	Sofia	Papaefthymiou	Γαλλία	2	Νομική	Καθηγήτρια	Institut d'Etudes politiques de Lyon
148	Aristidis	Papathomas	Ελλάδα	2	Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων	Φοιτητής	Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων - ΠΔΜ
149	Nickolas	Pappas	ΗΠΑ	2	Φιλοσοφία Ηθική και	Καθηγητής	City University of New York
150	Ioannis	Parmakidis	Ελλάδα	2	Οικονομική Επιστήμη	Φοιτητής	Τμήμα Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών - ΠΠΚΠΕ
151	Theophilos	Perperidis	Ελλάδα	2	Φιλοσοφία Ηθική και	Φοιτητής	Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής - ΑΠΘ
152	Elias	Pimenidis	ΗΒ	2	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Λέκτορας	University of the West of England (UWE)
153	Konstantinos	Poulianiadis	Ελλάδα	2	Εφαρμοσμένη Πληροφορική	Φοιτητής	Τμήμα Εφαρμοσμένης Πληροφορικής - ΠΑΜΑΚ
154	Aristeidis	Rapsomatiotis	Ελλάδα	2	Πολιτικές Επιστήμες και Διεθνείς Σχέσεις	Φοιτητής	Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων- ΠΑΠΕΛ
155	Andreas-Antonios	Roussakis	ΗΒ	2	Ιατρική	Μέλος Φορέα	Imperial College London / Imperial College Healthcare NHS Trust

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΜΣ							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
156	Dimitrios	Selimis	Ελλάδα	2	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες	Φοιτητής	Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών-ΠΑΠΕΛ
157	Christina	Siina	ΗΒ	2	Επίσημη Εκπαίδευσης	Επίκ. Καθηγήτρια	Durham University
158	Dimitris	Skarlatos	Κύπρος	2	Κατασκευαστικά Έργα και Πολιτική Μηχανική	Καθηγητής	Cyprus University of Technology
159	Marianthi	Sotiraki	Ελλάδα	2	Δημόσια Υγεία	Φοιτήτρια	Τμήμα Πολιτικών Δημόσιας Υγείας - ΠΑΔΑ
160	George	Sotiroudīs	Ελλάδα	2	Ιατρική	Φοιτητής	Τμήμα Ιατρικής -ΑΠΘ
161	Konstantinos	Spanos	Ελλάδα	2	Οικονομικές Επιστήμες	Φοιτητής	Τμήμα Διοίκησης Εφοδιαστικής Αλυσίδας - ΔΙΠΑΕ
162	Emmanuel	Stefanakis	Καναδάς	2	Αρχιτεκτονική και Πολεοδομία	Καθηγητής	Department of Geomatics Engineering, Schulich School of Engineering University of Calgary
163	Angelos	Stefanidis	Κίνα	2	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες (γενικά)	Καθηγητής	Xi'an Jiaotong-Liverpool University
164	Christos	Takoudis	ΗΠΑ	2	Χημική Μηχανική	Καθηγητής	University of Illinois Chicago
165	Manolis	Tampouratzis	Ελλάδα	2	Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων	Φοιτητής	Τμήμα Μηχανικών Πληροφοριακών και Επικοινωνιακών Συστημάτων - ΠΑ
166	Eka	Tchkoidze	Γεωργία	2	Λογοτεχνία και Γλωσσολογία, Εκμάθηση Γλωσσών	Επίκουρη Καθηγήτρια	Iliia State University
167	Emmanuel	Theodorakis	ΗΠΑ	2	Βιοχημεία	Καθηγητής	University of California
168	Konstantina	Thodi	Ελλάδα	2	Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής	Φοιτήτρια	Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομική-ΠΔΜ
169	Anna	Traianou	ΗΒ	2	Κοινωνιολογία και Πολιτιστικές Σπουδές	Καθηγήτρια	Department of Educational Studies, Goldsmiths, University of London
170	Nicholas	Tsagourias	ΗΒ	2	Νομική	Καθηγητής	University of Sheffield
171	George	Tzanetakīs	Καναδάς	2	Μουσική και Τέχνες του Θεάματος	Καθηγητής	University of Victoria
172	Eugenia	Valsami-Jones	ΗΒ	2	Χημεία	Καθηγήτρια	University of Birmingham
173	Marios	Vryonides	Κύπρος	2	Εκπαίδευση	Καθηγητής	European University of Cyprus
174	Nikolaos	Xiros	ΗΠΑ	2	Μηχανική Οχημάτων, Πλοίων και Αεροσκαφών	Καθηγητής	University of New Orleans
175	Fivos	Andritsos	Ιταλία	1	Μηχανολογία και Μέταλλο	Ερευνητής	European Commission, Joint Research Center

Εμπειρογνώμονες σε Επιτροπές Πιστοποίησης ΠΜΣ							
A/A	Όνομα	Επώνυμο	Χώρα Προέλευσης	Συμμετοχές	Επιστημονικό Πεδίο	Επαγγελματική Ιδιότητα	Οργανισμός
176	Themistoklis	Apostolidis	Γαλλία	1	Ψυχολογία	Καθηγητής	Aix Marseille Université
177	Fatima	Eloeva	Ρωσία	1	Λογοτεχνία και Γλωσσολογία	Καθηγήτρια	Saint Petersburg State University
178	Ioannis	Giakoumakis	Ελλάδα	1	Ναυτιλιακές Σπουδές	Φοιτητής	Τμήμα Ναυτιλιακών Σπουδών - ΠΑΠΕΙ
179	Eleni	Kamateri	Ελλάδα	1	Πληροφορική και Τηλεπικοινωνίες	Φοιτήτρια	Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής και Ηλεκτρονικών Συστημάτων - ΔΙΠΑΕ
180	Nikos	Nomikos	ΗΒ	1	Λογιστική και Φορολογία	Καθηγητής	City, University of London
181	Maria	Seitanidi	ΗΒ	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Επίκ. Καθηγήτρια	University of Kent
182	Elzbieta	Skibinska	Πολωνία	1	Λογοτεχνία και Γλωσσολογία	Καθηγήτρια	Uniwersytet Wrocławski
183	Styliani-Anna	Tsirka	ΗΠΑ	1	Βιολογία	Καθηγήτρια	Stony Brook University
184	Petros	Vamvakas	ΗΠΑ	1	Πολιτικές Επιστήμες και Αγωγή του Πολίτη	Αν. Καθηγητής	Emmanuel College
185	Cleopatra	Veloutsou	ΗΒ	1	Διοίκηση Επιχειρήσεων	Καθηγήτρια	University of Glasgow
186	Vasileios	Gkagkas	Ελλάδα	2	Φυσική	Φοιτητής	Τμήμα Φυσικής - ΑΠΘ

10.Διοικητική Οργάνωση της ΕΘΑΑΕ

Η οργανωτική δομή της Αρχής για το 2023 απεικονίζεται στο παρακάτω σχήμα.

Σχήμα 92. Η οργανωτική δομή της Αρχής για το 2023

**Εθνική Αρχή
Ανώτατης Εκπαίδευσης**
Hellenic Authority
for Higher Education

